

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA

ZGODOVINSKI INŠTITUT MILKA KOSA

MUZIKOLOŠKI INŠTITUT

INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

INŠTITUT ZA SLOVENSKO IZSELJENSTVO IN MIGRACIJE

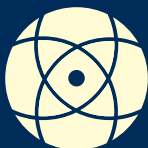
GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA

PALEONTOLOŠKI INŠTITUT IVANA RAKOVCA

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

ZNANSTVENORAZISKOVALNI CENTER

SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

POROČILO O DELU 2025

INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJO

UMETNOSTNOZGODOVINSKI INŠTITUT FRANCETA STELETA

INŠTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE

GLASBENONARODOPISNI INŠTITUT

FILOZOFSKI INŠTITUT

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA HADŽIJA

INŠTITUT ZA KULTURNO ZGODOVINO

INŠTITUT ZA ANTROPOLOŠKE IN PROSTORSKE ŠTUDIJE

INŠTITUT ZA KULTURNE IN SPOMINSKE ŠTUDIJE

ZALOŽBA ZRC

POROČILO O DELU 2025

POROČILO O DELU 2025

© ZRC SAZU, 2026

Odgovorna urednica

Anja Serec Hodžar

Sourednica

Anja Skapin Subanović

Prevod uvodnika

Mateja Žuraj

Lektorski pregled

Anja Mugerli

Urednica za bibliografijo

Alenka Porenta

Za vsebino poročil odgovarjajo vodje inštitutov in enot ZRC SAZU.

Bibliografije, ki so objavljene na spletnih straneh inštitutov ZRC SAZU, so del Poročila o delu ZRC SAZU za leto 2025.

Oblikovanje

Tanja Radež

Prelom in priprava za tisk

Biro11

Fotografije

Manca Juvan, Marko Zaplatil in sodelavci inštitutov

Založila

Založba ZRC

Novi trg 2, 1000 Ljubljana

www.zrc-sazu.si

Za založnika

Oto Luthar

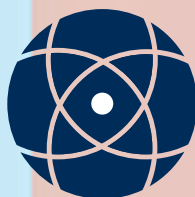
Tisk

Cicero Begunje, d. o. o.

Naklada

200 izvodov

ISSN 1408-2349

ZNANSTVENORAZISKOVALNI CENTER

SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

POROČILO O DELU 2025

LJUBLJANA 2026

KAZALO

DIREKTORJEV UVODNIK	7
Director's Foreword	9
GENERACIJE ZNANOSTI	11
NOVI DOKTORJI ZNANOSTI	16
INŠTITUTI JUBILANTI	18
SPLOŠNA ORGANIZIRANOST ZRC SAZU	21
Uprava	26
Projektna, poslovna in kadrovska analiza	28
Pregled projektov na ZRC SAZU	28
Poslovno poročilo	30
Kadrovska analiza	31
Komisija za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju	32
PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV IN PRENOS ZNANJA	35
Pedagoška dejavnost	36
Založba ZRC in Atrij ZRC	41
Koncertni cikel v Atriju	55
Historični seminar ZRC SAZU	56

INFRASTRUKTURNA DEJAVNOST ZRC SAZU

59

INŠTITUTI

65

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša	66
Inštitut za arheologijo	96
Zgodovinski inštitut Milka Kosa	112
Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta	128
Muzikološki inštitut	146
Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede	154
Inštitut za slovensko narodopisje	164
Glasbenonarodopisni inštitut	184
Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije	200
Filozofski inštitut	216
Geografski inštitut Antona Melika	226
Inštitut za raziskovanje krasa	260
Paleontološki inštitut Ivana Rakovca	286
Biološki inštitut Jovana Hadžija	294
Družbenomedicinski inštitut	310
Inštitut za kulturno zgodovino	318
Inštitut za antropološke in prostorske študije	328
Inštitut za kulturne in spominske študije	346

Z MEŠANIMI OBČUTKI IN OMEJENIMI USPEHI

Kljub resnim prizadevanjem za bolj resno in bolj transparentno ocenjevanje predlogov za temeljne ter aplikativne projekte Agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost nismo bili uspešni. Tudi minulo leto se namreč postopek ocenjevanja ni bistveno spremenil. Del krivde za to gotovo nosimo tudi na ZRC SAZU. Namesto prodornega in izvirnega nastopa smo se dela lotili preveč kampanjsko, predvsem pa preveč medlo. Na to sem opozoril tudi v poročilu o delu za Upravni odbor in priznal, da smo se s tem perečim vprašanjem ukvarjali šele potem, ko smo opravili drugo raziskovalno in organizacijsko delo. Na tak način pa res ni mogoče prepričati nikogar, še najmanj pa kolegice in kolege ter druge inštitute. Še slabše smo se odrezali v okviru Organizacijskega odbora Shoda za znanost, pa čeprav se ta sestaja samo še na pobudo ZRC SAZU. Bojim se, da smo se prehitro zadovoljili s povečanjem plač, razlog pa je zagotovo tudi precejšnja organizacijska utrujenost.

Nekoliko bolj uspešni smo bili pri oblikovanju novih kriterijev za izvolitve v nazive, ki so bili v grobem oblikovani še pred iztekom leta, dokončno pa jih moramo doreči v maju prihodnje leto.

Več smo dosegli tudi pri nagovarjanju prijaviteljic in prijaviteljev novih projektov. Rezultati zadnjega razpisa kažejo na to, da so morda tudi na podlagi sprotne prigovarjanja in spodbujanja kolegice in kolegi uspeli pripraviti bolj premišljene ter bolj prepričljive predloge. Podobno velja za mednarodne projekte ter iskanje novih projektnih partnerstev v Sloveniji in drugje po Evropi. Glede na to, da je od tega odvisen dolgoročen obstoj naših raziskovalnih skupin, smo tega lahko res veseli.

Kot posebej obetaven dosežek lahko izpostavim tudi izposlovanje dodatnega razpisa za financiranje jezikovnih portalov (Fran, Franček, Franja) in finančno podporo jezikovnega svetovanja, ki ga je v februarju razpisalo Ministrstvo za kulturo.

V okviru pričakovanj je potekalo tudi iskanje, urejanje in opremljanje novih delovnih prostorov v Mariboru ter Ljubljani. V Mariboru smo nove prostore našli na izjemni lokaciji pod Kalvarijo, relativno blizu humanističnega in družboslovnega dela mariborske univerze, v Ljubljani pa smo tik pred novim letom dobili okvirno soglasje Zavoda za ohranjanje kulturne dediščine za prenovo prostorov na Rimski cesti 3.

Bistveno manj spodbudno je potekal začetek namestitve dvigala na Novem trgu 2, kjer smo do konca leta končali zgolj najbolj zahtevna konstrukcijska dela. Kolateralna korist te prenove pa bodo prenovljeni prostori Knjigarne Azil, ki bodo po novem suhi in svetlejši. Dobra izkušnja je bila tudi začasna selitev knjigarne na Rimsko 3, ki je ohranila večino rednih kupcev in s tem sledila Knjigarni kavarni Maks v Novi Gorici, ki se je tudi v povezavi z Evropsko prestolnico kulture v Gorici in Novi Gorici uveljavila kot živahno intelektualno središče mesta.

Zavzeto smo sodelovali tudi pri preoblikovanju Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije (KOsRIS), ki se postopoma spreminja v profesionalno vodeno stanovsko združenje. Samo tako bo namreč lahko enakovredno sodeloval pri sprejemanju vseh pomembnih odločitev, ki zadevajo raziskovalno dejavnost. Pri tem izstopajo vsakokratni amandmaji Zakona o raziskovalni in inovacijski dejavnosti, zgoraj omenjena prizadevanja za kvalitetnejši izbor projektov ARIS in investicije v veliko raziskovalno infrastrukturo.

Posebno priznanje si zasluži skupina kolegic in kolegov, ki so v sodelovanju s pobudami in iniciativami zunaj ZRC SAZU tudi v 2025 poskrbeli za izredno zanimiv program Roza_ZRC+. Ob kritični refleksiji položaja in pravic istospolnih partnerstev so namreč opozorili tudi na zanimivo gejevsko umetniško ter kulturno produkcijo.

prof. dr. Oto Luthar,
direktor ZRC SAZU

WITH MIXED FEELINGS AND LIMITED SUCCESS

Despite our best efforts to make the evaluation of proposals for basic and applied research projects at the Slovenian Research and Innovation Agency (ARIS) more rigorous and transparent, we fell short of our goal. As before, the evaluation process remained largely unchanged last year and the ZRC SAZU certainly bears some of the blame for this. Instead of taking an incisive and original approach, we handled the matter in an overly casual and half-hearted manner. I pointed this out in the work report to the ZRC SAZU Board of Directors, acknowledging that we had addressed this pressing issue only after completing other research and organisational work. Such an approach is unlikely to persuade anyone, least of all our peers at other institutes. Our efforts were even less effective regarding the March for Science Organising Committee, although it only meets when initiated by ZRC SAZU. I fear we may have been too complacent about the salary increase, and one of the reasons for this is certainly considerable organisational fatigue.

We were somewhat more successful when it came to laying down new criteria for appointment to titles; drafted by the end of 2025, the appointment criteria will be finalised and adopted later this spring.

Another area of improvement was our engagement with applicants for new projects. The results of the last call for proposals suggest that perhaps our ongoing efforts to persuade and encourage our colleagues contributed to the fact that they prepared more thorough and convincing submissions. The same goes for international projects and securing new project partnerships in Slovenia and across Europe. As this is vital to the long-term existence of our research groups, we are truly delighted by this outcome.

Another particularly promising achievement is an additional call for funding to support language portals (Fran, Franček, Franja) and language consulting, which was issued by the Ministry of Culture in February.

Moreover, searching for, setting up and furnishing new workspaces in Maribor and Ljubljana went according to plan. In Maribor, we secured new premises in an exceptionally convenient location, at the foot of the Kalvarija hill, relatively close to the humanities and social sciences departments of the University of Maribor. And late last year, the Institute for the Protection of Cultural Heritage of Slovenia granted us provisional consent for the renovation of the premises at Rimska cesta 3 in Ljubljana.

The elevator installation at Novi trg 2 got off to a slow start, with only the most challenging construction work completed by the end of the year. A welcome bonus of this renovation will be the remodelled premises of the Azil bookstore, which will be transformed into a drier and brighter space. The bookstore's temporary relocation to Rimska 3 proved to be another good experience. The bookstore retained most of its regular customers, following in the footsteps of Maks, the Nova Gorica-based bookstore-café, which had established itself as the town's lively intellectual hub, driven in part by the joint European Capital of Culture in Gorizia and Nova Gorica.

Furthermore, we played an active role in the transformation of the Coordination of Independent Research Institutes of Slovenia (KOsRIS) as it transitions into an expertly managed professional association. This is the only way to ensure that KOsRIS will have an equal voice in all key decisions concerning research activities. The most notable examples include the amendments to the Scientific Research and Innovation Activity Act, the aforementioned efforts to improve the project selection at ARIS and investments in large-scale research infrastructure.

Special recognition is due to a team of our colleagues who collaborated with initiatives outside the ZRC SAZU to deliver an extremely interesting Roza ZRC programme throughout 2025. In addition to critically reflecting on the status and rights of same-sex partnerships, they also drew attention to notable contributions to gay art and culture.

prof. dr. Oto Luthar,
direktor ZRC SAZU

GENERACIJE ZNANOSTI

Prof. dr. Maria Todorova, častna članica ZRC SAZU

Prof. dr. Maria Todorova je zaslužna profesorica Univerze Illinois v Urbani-Champaignu ter ena najvidnejših sodobnih svetovnih zgodovinarok in teoretičark. V mednarodnem merilu se je uveljavila predvsem z monografijo *Imagining the Balkans*, v kateri analizira vsaj stoletje stare zahodne stereotipe o Balkanu, ki imajo daljnosežne politične in družbene posledice. Delo je pomembno vplivalo na razumevanje drugosti v Evropi, tudi v času vojn na področju nekdanje Jugoslavije. Slovenski prevod njene monografije je izšel leta 2001. Prof. dr. Todorova je objavila tudi številne druge pomembne monografije in zbornike o nacionalizmu, socializmu, spominu in nostalgiji ter postsocializmu.

Svoje profesionalno življenje je začela s študijem zgodovine in angleščine na univerzi v Sofiji, kjer je leta 1977 tudi doktorirala. Predavala je na številnih uglednih univerzah po svetu ter prejela vrsto mednarodnih nagrad, štipendij in častnih doktoratov. Njeno raziskovalno delo temelji na različnih zgodovinsko-pisnih pristopih in ponuja izvirne poglede na Balkan ter jugovzhodno Evropo, ki ju obravnava kot enakovreden prostor znanja. Zaradi izjemnega znanja in kritičnega mišljenja, predvsem pa zaradi nesebične podpore mlajšim raziskovalcem – med njimi je tudi več raziskovalcev z ZRC SAZU – se je Komisija za nagrade in priznanja odločila, da prof. dr. Marii Todorovi podeli naziv častna članica ZRC SAZU.

Dr. Radivoj Riha, zaslužni raziskovalec ZRC SAZU

Redko se zgodi, da en sam človek v sebi uteleša sposobnosti vrhunskega raziskovalca, predanega pedagoga, natančnega prevajalca, koordinatorja in angažiranega javnega intelektualca, a dr. Radivoj Riha v sebi posebej prav vse naštetе vloge. Svojo poklicno pot je začel leta 1980 na Inštitutu za marksistične študije in skupaj s sodelavci postavil temelje Znanstvenoraziskovalnemu centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ustanovi, ki ji je ostal zvest vse življenje. Od leta 1987 je vodil Filozofski inštitut, mu dal novo ime in vsebino ter ga vzpostavil kot osrednje raziskovalno središče za filozofijo v Sloveniji.

Kot filozof se je v mednarodnih krogih uveljavil predvsem z izvirnim povezovanjem Immanuela Kanta, sodobne francoske teorije in psihoanalize. Pomembno je zaznamoval tudi recepcijo Alaina Badiouja in razvoj filozofsko-psihoanalitskega raziskovanja. Njegovo delo vključuje vrhunske prevode Kantovih temeljnih del ter prelomno študijo *Kant in drugi kopernikanski obrat v filozofiji*, za katero je prejel tudi nagrado ARRS.

Poleg raziskovalnega dela se je odlikoval kot predan pedagog – bil je med ustanovitelji in pobudniki podiplomskega študija na ZRC SAZU. Njegove pobude so bile ključne tudi pri profiliranju znanstvene revije *Filozofski vestnik*. Kot dolgoletni predstojnik Filozofskega inštituta ZRC SAZU je zvesto zagovarjal filozofijo kot temeljno humanistično, četudi v očeh dela sodobnega sveta »nekoristno« disciplino, ki prav zato odstira pogled na nove načine razumevanja človeškega delovanja.

Dr. Tanja Petrović, zlati znak ZRC SAZU

Kot izjemna raziskovalka je dr. Tanja Petrović s svojim delom vtisnila neizbrisen pečat na področju antropologije, jezikoslovja in spominskih študij, in to ne le v slovenskem, temveč tudi v širšem postsocialističnem in mednarodnem raziskovalnem prostoru. Njene raziskave osvetljujejo družbene spremembe po razpadu Jugoslavije in se osredinjajo predvsem na vlogo kulture, spomina in identitete pri oblikovanju novih kolektivnih ter individualnih pripadnosti. S svežimi, pogosto provokativnimi pristopi odpira spregledane teme in se podaja po sledeh kompleksnih procesov postsocialističnih družb.

Njena dela sodijo med temeljne študije na presečišču antropologije in spominskih študij, zato se nanjo sklicujejo kolegice in kolegi tako doma kot tudi v mednarodnem prostoru. V njenem opusu posebej izstopa monografija *Utopija uniforme*, ki je izvorno izšla pri založbi Duke University Press, lani pa v slovenskem prevodu tudi pri Založbi ZRC. Raziskovalno odličnost dr. Tanje Petrović potrjujejo tudi številne prestižne mednarodne štipendije, uredniško delo v uglednih revijah in souredništvo znanstvenih zbirk. Poleg raziskovanja se posveča tudi pedagoškemu delu, je predana mentorica mladim raziskovalkam in raziskovalcem ter neutrudna predstojnica Inštituta za kulturne in spominske študije ZRC SAZU.

Dr. Špela Čonč, srebrni znak ZRC SAZU

Dr. Špela Čonč je geografinja, ki je po študiju geografije na Univerzi v Ljubljani leta 2018 magistrirala z nagrajeno nalogo s področja geodiverzitete, nato pa se kot mlada raziskovalka na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU vključila v interdisciplinarno raziskovanje povezav med geodiverzitetjo in biodiverzitetjo ter varstvom narave. Med doktorskim študijem varstva naravne dediščine je razvila izvirni raziskovalni pristop, ki združuje geomorfologijo, ekologijo in geoinformatiko.

Njena doktorska disertacija o vplivu reliefnih in mikroliefnih oblik na rabo prostora evrazijskega risa in evropske divje mačke temelji na uporabi visokoločljivostnih lidarskih podatkov, analiz GIS in telemetrije GPS ter predstavlja metodološki preboj v prostorski ekologiji velikih zveri. Rezultati imajo pomembno znanstveno in praktično vrednost na področju varstva narave, prostorskega načrtovanja in upravljanja habitatov.

Dr. Špela Čonč je avtorica več odmevnih znanstvenih člankov v uglednih mednarodnih revijah, aktivna udeleženka konferenc ter članica številnih strokovnih in uredniških odborov. Njeno delo pomembno prispeva k razvoju geografije, ekologije ter ohranjanja bio- in geodiverzitete v Sloveniji in širše.

Mag. Anja Serec Hodžar, modri znak ZRC SAZU

Mag. Anja Serec Hodžar je višja strokovna sodelavka pri Glasbenonarodopisnem inštitutu ZRC SAZU. Tam je zaposlena od leta 2003, njene sodelavke in sodelavci pa jo poznajo kot izjemno vestno, natančno ter zanesljivo kolegico. Dejavno sodeluje pri raziskovalnih in infrastrukturnih projektih, strokovnih razpravah ter urejanju digitalne arhivske zbirke, hkrati pa pomembno prispeva k razvoju raziskovalnega in družbenega poslanstva inštituta.

Odlikujejo jo samoiniciativnost, sposobnost povezovanja domačih in mednarodnih partnerjev ter zanesljivo administrativno in finančno vodenje projektov. Nepogrešljiva je tudi njena vloga pri organizaciji simpozijev, konferenc, koncertov in razstav.

Ob strokovnem delu mag. Anje Serec Hodžar kaže izpostaviti njeno skrb za inštitutski strokovni in administrativni arhiv ter urejanje Letopisa ZRC. V vlogi sindikalne zaupnice in vodje pa se odločno in iskreno zavzema za pravice sodelavk in sodelavcev, odprto komunikacijo ter pravično delovno okolje.

Alenka Lap, modri znak ZRC SAZU

Alenka Lap je že skoraj tri desetletja tajnica Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, po številu zaposlenih največjega inštituta ZRC SAZU. Svoje delo opravlja izjemno vestno, natančno in strokovno. V kompleksnem delovnem okolju povezuje več kot 70 zaposlenih in pogodbenih sodelavcev ter predstavlja osrednjo organizacijsko in človeško vez.

Delo Alenke Lap je razpeto med administrativno in organizacijsko podporo, urejanje dokumentacije in evidenc, sodelovanje z vodstvom in strokovnimi službami, obenem pa skrbi tudi za vsebine na spletnih straneh, uvajanje novih sodelavcev ter za usmerjanje vsakodneвне telefonske in e-poštne komunikacije z javnostjo o vprašanih slovenskega jezika.

Svojo poklicno pot je začela leta 1997 kot tehnična sodelavka pri pripravi slovarja *Slovenskega pravopisa*, organizacijsko in promocijsko pa je sodelovala tudi pri številnih drugih projektih, dogodkih ter različnih raziskovalnih dejavnostih. Njena predanost, zavzetost, socialna občutljivost in človeška toplota utelešajo vrednote, zaradi katerih smo na ZRC SAZU ustanovili nagrado modri znak.

The background consists of several vertical bands of color: a thin orange band on the far left, followed by a wider light brown band, a light blue band, a medium blue band, and a wide light purple band on the right. A large, semi-transparent light blue semi-circle is positioned on the right side, overlapping the purple and blue bands. The text is centered on the left side, overlapping the light brown and light blue bands.

NOVI DOKTORJI ZNANOSTI

V LETU 2025 SO DOKTORIRALI:

Brina Zagorc, Inštitut za antropološke in prostorske študije ZRC SAZU:

Tracing Life in Antiquity and Early Medieval Times: Paleogenomics, Dietary Stable Isotopes, and Bioarchaeological Approaches in Central European Populations, Univerza na Dunaju, 7. 1.

Lucija Mandić, Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU:

Računalniško branje slovenske pripovedne proze dolgega 19. stoletja v kontekstu literarne kanonizacije, Podiplomska šola ZRC SAZU, 23. 1.

Špela Čonč, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU:

*Vpliv geomorfoloških oblik na rabo prostora pri evrazijskem risu (*Lynx lynx*) in evropski divji mački (*Felis silvestris*)*, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, 19. 5.

Manca Filak, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU:

Vizualna etnografija vsakdanjega življenja gospodinj v Sloveniji, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2. 9.

Rok Mrvič, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU:

Prisežni obrazci v sodobnem slovenskem folklornem sistemu. Folkloristična in semiotična analiza priseganja, Podiplomska šola ZRC SAZU, 16. 9.

Miha Sušnik, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU:

Slovenske množinske oblike na -a samostalnikov nesrednjega spola v indoevropskem kontekstu, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 26. 9.

Uroš Novak, Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU:

Tectonic structures in karst: case studies from western Slovenia, Univerza v Novi Gorici, Fakulteta za podiplomski študij, 16. 10.

Anja Trobec, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU:

Razvojni potencial ekološkega kmetijstva na zavarovanih območjih, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 5. 11.

INŠTITUTI JUBILANTI

OB 80-LETNICI INŠTITUTA ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA ZRC SAZU

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU je 14. oktobra praznoval 80 let svojega obstoja. Praznovanje osemdesetletnice inštituta je potekalo celo leto in se bo končalo maja 2026, ko bomo organizirali jezikovno strokovno ekskurzijo ZRC SAZU v Štanjel in Trst.

S praznovanjem smo začeli raziskovalno: s pomočjo sedanjih in upokojenih sodelavk in sodelavcev smo zbrali najrazličnejše fotografije, posnetke, spomine ter dokumente iz zgodovine našega inštituta. Vse leto je nastajala publikacija *Slovar časa* s podnaslovom *300 besed za 300 tednov*, v kateri smo poleg besed tedna iz zadnjih sedmih let zbrali tudi podatke o inštitutu in njegovih pomembnejših publikacijah, temu pa smo dodali kratko zgodovino slovenskih slovarjev, slovnic in pravopisov ter razlage pomembnejših jezikoslovnih terminov.

V Atriju ZRC na Novem trgu 2 smo 14. oktobra ob 11.00 pripravili ob naši obletnici slavnostno prireditev. Slavnostni govorniki so bili predsednik SAZU dr. Peter Štih, direktor ZRC SAZU dr. Oto Luthar, predsednik vlade RS Slovenije dr. Robert Golob kot osrednji govornik in predstojnik inštituta dr. Kozma Ahačič. Sledil je kratek pregled dejavnosti inštituta: od ustanovitve v zadnjih mesecih leta 1945 na pobudo dr. Frana Ramovša in leta 1981, ko se je inštitut pridružil tedaj novoustanovljenemu ZRC SAZU, do sedanjosti, v kateri se inštitut posveča sistematičnemu spremljanju in raziskovanju slovenskega jezika v vseh pojavnih različicah ter obdobjih. Utrip dela na inštitutu so prikazali kratki filmski utrinki, sestavljeni iz arhivskega gradiva RTV Slovenija in novejšega materiala, prisluhnili smo izjavam nekdanjih predstojnikov in predstojnice ter sedanjih vodij oddelkov, nastop glasbenika Blaža Mencingerja z glasbeno skupino pa je spremljal pevski zbor inštituta. Ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko je predstojniku inštituta izročila posebno priznanje in zahvalo za pomemben prispevek na področju raziskovanja slovenskega jezika, ohranjanja prostora za razmislek o vlogi jezika v vsakdanjem življenju ter sooblikovanja temeljev jezikovne prihodnosti. Na prireditvi smo predstavili tudi zadnja dva koraka javne razprave o poglavjih novega slovenskega pravopisa. Objavili smo, da se je z istim dnem začela tudi pobuda za pripravo nove slovenske slovnice, za kar smo pripravili posebno spletno stran. Posnetek prireditve je dostopen na spletu. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU je ob osemdesetletnici začel pripravljati e-novičnik, v katerem bo enkrat do dvakrat na leto obveščal o svojih dejavnostih, nanj pa se lahko prijavimo na portalu *Fran*.

Obletnico smo praznovali tudi na številnih spremljajočih dogodkih: predavanjih, predstavitev inštituta, dogodkih ob zaključku posameznih raziskav, v številnih prispevkih v medijih in na oddelčnih strokovnih ekskurzijah. Na Slovenskem slavističnem kongresu smo pripravili tematsko okroglo mizo s prispevki iz zgodovine inštituta.

Ob obletnici smo urejali tudi zapleten finančni položaj inštituta in utrjevali njegovo pozitivno podobo v javnosti. Raziskovanje slovenskega jezika ima namreč več kot samo znanstvene razsežnosti. Načrtno in kontinuirano raziskovanje omogoča, da slovenski jezik ohranja pomemben položaj med sto, morda celo tridesetimi najbolje opremljenimi jeziki na svetu. Dolgoročne temeljne raziskave slovenskega jezika so eno najstarejših osrednjih raziskovalnih področij v Sloveniji. Sistematično raziskovanje, izdelava temeljnih jezikovnih priročnikov in jezikovno svetovanje so podlaga za obstoj in razvoj slovarskih portalov, kot so *Fran*, *Franček*, *Jezikovna svetovalnica*, *Terminologišče*, *Franja* in drugi. Vse skupaj pa je neprecenljivega pomena za ohranjanje slovenskega jezika v sodobni večjezični družbi, za vzdrževanje ustrezne ravni učnega jezika v šolah, za javno in zasebno rabo slovenskega jezika, z vsem tem pa tudi za našo kulturno identiteto ter jezikovno in kulturno samozavest.

SPLOŠNA
ORGANIZIRANOST
ZRC SAZU

ORGANIZACIJSKA SHEMA ZRC SAZU

UPRAVNI ODBOR

DIREKTOR

ZNANSTVENI SVET

INŠTITUTI

Inštitut za slovenski jezik
Frana Ramovša ZRC SAZU

Geografski inštitut
Antona Melika ZRC SAZU

Inštitut za
arheologijo ZRC SAZU

Inštitut za
raziskovanje krasa ZRC SAZU

Zgodovinski inštitut
Milka Kosa ZRC SAZU

Paleontološki inštitut
Ivana Rakovca ZRC SAZU

Umetnostnozgodovinski inštitut
Franceta Steleta ZRC SAZU

Biološki inštitut
Jovana Hadžija ZRC SAZU

Muzikološki
inštitut ZRC SAZU

Glasbenonarodopisni
inštitut ZRC SAZU

Inštitut za slovensko literaturo
in literarne vede ZRC SAZU

Družbenomedicinski
inštitut ZRC SAZU

Inštitut za slovensko
narodopisje ZRC SAZU

Inštitut za
kulturno zgodovino ZRC SAZU

Inštitut za slovensko izseljenstvo
in migracije ZRC SAZU

Inštitut za antropološke
in prostorske študije ZRC SAZU

Filozofski
inštitut ZRC SAZU

Inštitut za kulturne
in spomske študije ZRC SAZU

ZALOŽBA

UPRAVA

NAMESTNIK DIREKTORJA

POMOČNIK DIREKTORJA

UPRAVA

GLAVNA PISARNA

TAJNIŠTVO

**SLUŽBA ZA PREDSTAVITEV
RAZISKOVALNIH
REZULTATOV**

TEHNIČNA SLUŽBA

INFRASTRUKTURNA PISARNA

**ODDELEK ZA RAZISKOVALNO
INFRASTRUKTURO**

**ODDELEK
ZA INFORMATIKO**

**ODDELEK
ZA MULTIMEDIJO**

RAZISKOVALNA PISARNA

**ODDELEK
ZA RAZISKAVE ARIS**

**ODDELEK ZA MEDNARODNE IN
APLIKATIVNE RAZISKAVE**

**ODDELEK ZA IZVAJANJE
PROJEKTOV**

POSLOVNA PISARNA

**ODDELEK ZA FINANCE
IN RAČUNOVODSTVO**

**ODDELEK ZA PRAVNE
IN KADROVSKE ZADEVE**

**ODDELEK ZA UPRAVLJANJE
PREMOŽENJA IN NABAVO**

VODSTVO ZRC SAZU

Direktor:
dr. Oto Luthar.

Namestnici direktorja:
Vanda Baloh, dr. Mimi Urbanc.

Pomočnici direktorja:
dr. Jerneja Fridl, Tanja Valte.

UPRAVNI ODBOR ZRC SAZU

Predstavniki SAZU:
akad. dr. Janez Kranjc (predsednik), akad. dr. Franc Forstnerič, izr. članica SAZU dr. Jožica Škofic, Zoran Mezeg.

Predstavniki zaposlenih ZRC SAZU:
dr. Peter Klepec (namestnik predsednika), dr. Helena Dobrovoljc, dr. Petra Svoljšak, dr. Janez Nared.

Predstavnik iz vrst uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti: dr. Boštjan Golob.
Sekretarka Upravnega odbora ZRC SAZU: dr. Rajka Bračun Sova.

ZNANSTVENI SVET ZRC SAZU

Predstavniki raziskovalcev ZRC SAZU: dr. Mija Oter Gorenčič (predsednica), dr. Kozma Ahačič (podpredsednik), dr. David Bole, dr. Aleksander Horvat, dr. Mirjam Milharčič Hladnik, dr. Tanja Petrović, dr. Benjamin Štular, dr. Luka Vidmar.

Predstavniki SAZU: izr. član SAZU prof. dr. Miha Humar, akad. Jože Krašovec, izr. član SAZU prof. dr. Janez Plavec, izr. član SAZU prof. dr. Peter Vodopivec.

Direktor ZRC SAZU: dr. Oto Luthar.

Sekretar Znanstvenega sveta ZRC SAZU: Ivan Gale.

KOLEGIJ ZRC SAZU

Člani: dr. Kozma Ahačič, dr. Saša Babič, Vanda Baloh, dr. Jerneja Fridl, dr. Aleksander Horvat, dr. Matija Ogrin, dr. Mojca Kovačič, dr. Marina Lukšič Hacin, dr. Oto Luthar, dr. Mija Oter Gorenčič, dr. Tanja Petrović, dr. Gregor Pobežin, mag. Aleš Pogačnik, dr. Tadej Slabe (do 1. 10.), dr. Petra Svoljšak, dr. Urban Šilc, dr. Lilijana Šprah, dr. Ivan Šprajc, dr. Katarina Šter, dr. Benjamin Štular (od 1. 10.), dr. Tadej Troha, dr. Mimi Urbanc, Tanja Valte, dr. Anton Velušček (do 1. 10.), dr. Nataša Viršek Ravbar (od 1. 10.), dr. Matija Zorn.

Sekretarka Kolegija ZRC SAZU: dr. Rajka Bračun Sova.

UPRAVA

DIREKTOR

Dr. Oto Luthar

GLAVNA PISARNA

Tajništvo ZRC SAZU

Dr. Rajka Bračun Sova, *vodja*

Nastja Hegediš, Diana Lavrič, Marija Maja Stipar

Služba za predstavitev raziskovalnih rezultatov

Dr. Anja Skapin Subanovič, Agata Tadeja Tomažič

Tehnična služba

Marko Jevnikar, *vodja*

Barbara Ajdarpašič, Nasiha Brakić, Naida Ferizi, Ivanka Gerlica, Matic Jevnikar, Alma Nasufović, Marijana Radanović, Bernarda Rogić, Slavica Rogić, Amra Šabotić, Melita Škrabl, Liljana Višić, Slobodanka Višić, Manca Vollmayer

INFRASTRUKTURNA PISARNA

Dr. Jerneja Fridl, *pomočnica direktorja*

Oddelek za raziskovalno infrastrukturo

Miha Peče, *vodja*

Oddelek za informatiko

Matija Cempres, Matija Likar, Primož Mesner, Lovro Strmčnik

Oddelek za multimedijo

Manca Juvan Hessabi, *vodja*

RAZISKOVALNA PISARNA

Dr. Mimi Urbanc, *namestnica direktorja*

Oddelek za raziskave ARIS

Tanja Valte, *pomočnica direktorja*

Oddelek za mednarodne in aplikativne raziskave

Jana Bales, Tinka Mihelič, Nika Senica

Oddelek za izvajanje projektov

Klavdija Škrjanc, *vodja*

Nina Juvan Mastnak, Olga Kardoš, Bojana Kušić Plemenita, Neva Stepic

POSLOVNA PISARNA

Vanda Baloh, *namestnica direktorja*

Oddelek za finance in računovodstvo

Anja Mikolaj, *vodja*

Matevž Baloh, Peter Filipič, Sara Miklavec, Aleksandar Paunović, Urša Učakar Eftimov, Kristina Žnidaršič

Oddelek za pravne in kadrovske zadeve

Ivan Gale, *vodja*

Dr. Breda Čebulj Sajko, Anita Janžekovič, Lucija Liška, mag. Jelka Pekolj, Urška Tomažin Goričar

Oddelek za upravljanje premoženja in nabavo

Mija Rangus, *vodja*

Pia Turel

PROJEKTNA, POSLOVNA IN KADROVSKA ANALIZA

PREGLED PROGRAMOV IN PROJEKTOV NA ZRC SAZU PO VIRIH FINANCIRANJA

VRSTA PROJEKTA	NOSILEC/ KOORDINATOR		SODELUJOČI/ PARTNER		SKUPAJ	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Stabilno financiranje: raziskovalni programi	20	20	2	2	22	22
Stabilno financiranje: mladi raziskovalci	35	32	/	/	35	32
Stabilno financiranje: infrastrukturni program	1	1	/	/	1	1
Stabilno financiranje: novi raziskovalni horizonti iz Razvojnega stebra financiranja	2	4	/	/	2	4
Drugi raziskovalni projekti iz Razvojnega stebra financiranja	1	1	/	/	1	1
SKUPAJ STABILNO FINANCIRANJE ARIS	59	58	2	2	61	60
Temeljni projekti ARIS	31 + (11)	32 + (7)	24 + (7)	23 + (7)	73	69
Aplikativni projekti ARIS	5 + (2)	5 + (1)	2	1	9	7
Podoktorski projekti ARIS	8 + (1)	6 + (4)	/	/	9	10
Ciljni raziskovalni projekti ARIS	13	6	4	4	17	10
Projekti Gravitacija in strateški projekti ARIS	/	/	/	1	/	1
Projekti, ki jih financirajo ministrstva in agencije	10	11	2	3	12	14
Projekti raziskovalne infrastrukture ESFRI	3	4	2	2	5	6
Mednarodno sodelovanje: bilateralno sodelovanje ARIS	31	25	/	/	31	25
Mednarodni raziskovalni in razvojni projekti ARIS ¹	13 + (2)	12	4	4	19	16
Projekti ARIS za odprto znanost in popularizacijo znanosti	/	3	/	/	/	3
Projekti, financirani po nacionalnih javnih razpisih in pozivih	130	116	45	45	175	161
Mednarodni centralizirani projekti – Okvirni programi (H2020, HE) ²	3	2	18	16	21	18
Drugi mednarodni centralizirani projekti ³	/	/	13	10	13	10
Mednarodni decentralizirani projekti ⁴	2	3	10	12	12	15
Mednarodni decentralizirani projekti iz naslova kohezijske politike ⁵	/	/	2	2	1	1
Projekti NOO ⁶	4	6	3	3	7	9
Drugi mednarodni projekti ⁷	/	/	6	8	6	8
Projekti, financirani po mednarodnih javnih razpisih in pozivih	9	11	52	50	61	61
Strokovne naloge oz. javna služba po pooblastilu	3	3	/	/	3	3
Projekti, financirani iz občinskih proračunov	3	2	/	/	3	2
Dolgoročni program NKDSN	1	1	/	/	1	1
Drugi projekti javne službe	7	6	/	/	7	6
Mednarodni tržni projekti	2	1	/	1	2	2
Nacionalni tržni projekti	16	33	8	5	24	38
SKUPAJ TRŽNI PROJEKTI	18	34	8	6	26	40

1 Mednarodno sodelovanje v okviru sheme vodilne agencije in podpornih mehanizmov EU.

2 Obzorje 2020, Obzorje Evropa; projekti, ki uresničujejo 80. člen ZZrId.

3 Centralizirani programi (razen Okvirnih programov): ERASMUS+, Ustvarjalna Evropa, Evropa za državljanke, drugi projekti Generalnih direktoriatov (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection).

4 Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

5 ESRR – Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

6 Načrt za odpornost in okrevanje (Next generation).

7 Akcije COST.

RAZISKOVALNI PROJEKTI

Konzorcij projektnih pisarn za krepitev odličnosti, interdisciplinarnosti in mednarodne vpetosti slovenskega raziskovalnega prostora – 5xPRO

Oznaka: 5xPRO.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Barbara Tišler (Kemijski inštitut).

Vodji na ZRC SAZU: J. Bales, M. Urbanc.

Sodelavka: N. Senica.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2023 – 30. 6. 2026.

Spletna stran projekta: zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/konzorcij-projektnih-pisarn-za-krepitev-odlicnosti-interdisciplinarnosti-in-

Krepili so sodelovanje med konzorcijskimi partnerji in spodbujali redno izmenjavo informacij med njimi. Izvedli so pet dogodkov. Med pomembnejšimi velja izpostaviti predavanje z naslovom Okvirni programi – oblikovanje, sprejemanje, prihodnost (nacionalna perspektiva iz Bruslja) in srečanje nosilcev projektov ERC, namenjeno informiranju bodočih prijaviteljev na razpise ERC. Poleg tega so pripravili dogodek za spodbujanje prijav na razpise programa Obzorje Evropa z naslovom ZRC zvezda na obzoru, uvedli so interno nagrado za raziskovalce, ki so na tem področju najbolj aktivni oz. uspešni. Izvedli so študijski obisk projektnih pisarn uglednih raziskovalnih ustanov na Dunaju.

Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji

Oznaka: SPOZNAJ.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Tea Romih (Univerza v Ljubljani, Centralna tehniška knjižnica).

Vodja na ZRC SAZU: Jerneja Fridl.

Sodelavca: M. Peče (Uprava); M. Seručnik (Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU).

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 6. 2026.

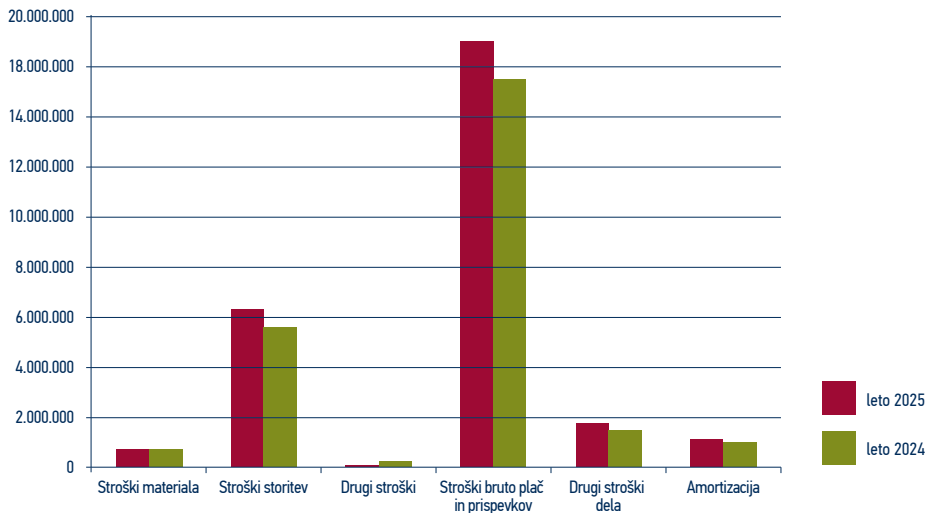

Spletna stran projekta: projekt-spoznaj.si.

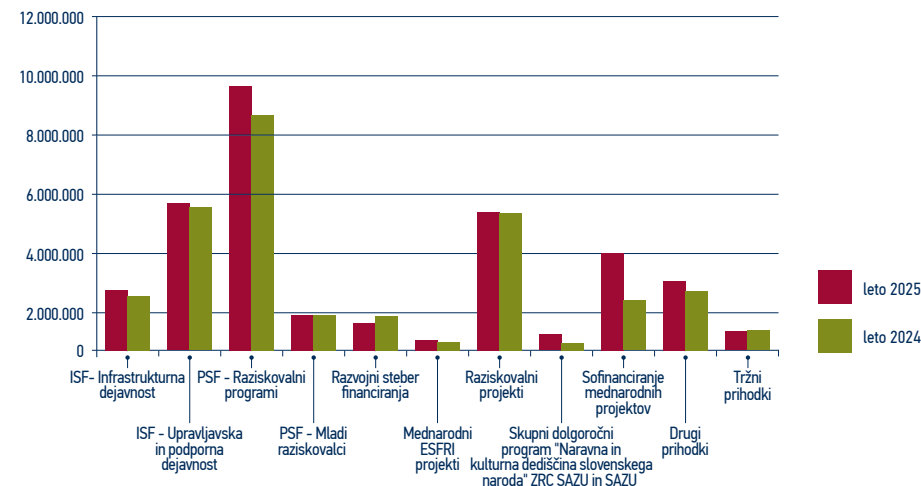
Nadaljevali so usposabljanja o odprti znanosti in ravnanju z raziskovalnimi podatki, sodelovali pri izvedbi posodobljenega specialističnega usposabljanja za podatkovne strokovnjake, ki se ga je udeležilo 27 sodelavcev inštituta, ter objavili spletni Slovar odprte znanosti. Projekt so krepili tudi z ozaveščanjem in promocijskimi dejavnostmi: pripravili in izvedli so razstavo o odprti znanosti v Kopru in Ljubljani, organizirali 3. nacionalni dogodek projekta ter redno dopolnjevali spletno stran projekta in arhiv gradiv v DiRRROS. Na ravni ustanove so se nadaljevale tudi institucionalne prilagoditve načelom odprte znanosti, med drugim priprava in dopolnjevanje internih aktov, krepitev podatkovnega skrbništva, razvoj podporne infrastrukture za odgovorno ravnanje z raziskovalnimi podatki ter priprava na monitoring odprte znanosti.

POSLOVNO POROČILO

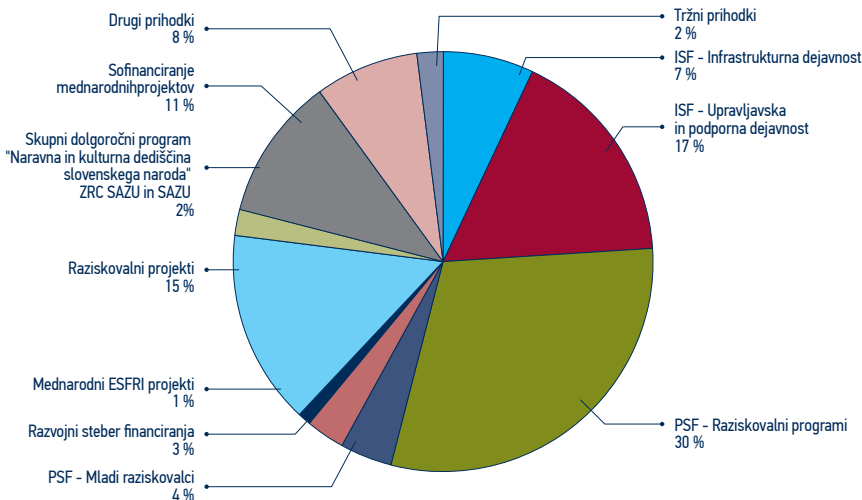
Primerjava celotnih nastalih stroškov v letih 2025 in 2024

Primerjava realiziranih prihodkov med leti 2025 in 2024

Struktura prihodkov 2025

KADROVSKA ANALIZA

Na dan 31. 12. smo imeli 410 zaposlenih, od tega 398 v rednem delovnem razmerju in 12 v dopolnilnem delovnem razmerju – od tega 293 raziskovalcev, 52 strokovnih sodelavcev v plačni podskupini H2, 39 na specifičnih delovnih mestih na področju znanosti ter 15 administrativnih oz. tehničnih delavcev. Poslovodni organ šteje 5 oseb. V letu 2025 je bilo zaposlenih 32 mladih raziskovalcev. Doktoriralo jih je 8.

Na novo zaposlenih je bilo 21 oseb, vključno z 8 mladimi raziskovalci. Delovno razmerje je prenehalo 23 zaposlenim: 12 so potekle pogodbe o zaposlitvi za določen čas, 6 javnih uslužbencev je podalo redno odpoved pogodbe o zaposlitvi, 5 se jih je upokojilo.

Inštitut	Asistent		Asistent z doktoratom		Znanstveni sodelavec		Višji znanstveni sodelavec		Znanstveni svetnik		Višji strokovno raziskovalni sodelavec		Višji strokovno raziskovalni asistent		Strokovno raziskovalni svetnik		Uveljavljeni raziskovalec		Strokovni sodelavec		Višji strokovni sodelavec		Samostojni strokovni sodelavec		Vodilni strokovni sodelavec		Ostali		Mladi raziskovalci		Skupaj		Skupaj po spolu	
Spol	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž			M	Ž	
Biološki inštitut Jovana Hadžija	1				2	1		1	3					1						2				1		2		14	10	4				
Družbenomedicinski inštitut	1	2			2		3																1				9	1	8					
Filozofski inštitut	2		1	1	5			2	2													1			1	1	16	12	4					
Geografski inštitut Antona Melika		2	1	2	8	7	1		6		1												2		2	1	33	19	14					
Glasbenonarodopisni inštitut				2	1	5	1	1		1					1	1						1			1	2	17	5	12					
Inštitut za antropološke in prostorske študije	3	1		1	3	6	1		2										1				1		1	2	1	23	12	11				
Inštitut za arheologijo		1		2	4	8	1		2			1							1				2	1	1		1	25	9	16				
Inštitut za kulturne in spominske študije				1	1	5		1		1						1						1					12	1	11					
Inštitut za kulturno zgodovino					1	4			1	1									2					1				10	4	6				
Inštitut za raziskovanje krasa	1		1	1	5	2	2	1	3	4									1		1			1	3	1	2	29	14	15				
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša	1		1	3	9	13	2	7	2	3							1								1	3		4	50	16	34			
Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije		2			1	5	2		1	2			1													2	1	2	19	5	14			
Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede		1	1		2	4	2		2																		1		13	8	5			
Inštitut za slovensko narodopisje	1	1		1		7	2		1	3												1				1	2		20	6	14			
Muzikološki inštitut					2	2				1										1						1		2	9	2	7			
Paleontološki inštitut Ivana Rukovca		1			2	1	1	1		1	1					1											1	10	4	6				
Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta	1			2	2	4		1		2			1					1				1					2	1	18	7	11			
Zgodovinski inštitut Milka Kosa					4	1	2	1	4	1										1		1				1	2		18	12	6			
Uprava ZRC																										12	40		52	12	40			
Založba ZRC																							1	1	3	6			11	4	7			
Skupaj po spolu	11	11	5	16	52	77	17	17	29	22	1	1	3	1	1	2	1	4	5	2	4	3	10	19	59	17	18	408	163	245				
Skupaj	22		21		129		34		51		1	4	1	1	3	9	6	13	78	35							408							

KOMISIJA ZRC SAZU ZA ETIKO, INTEGRITETO IN ENAKE MOŽNOSTI V RAZISKOVANJU

Komisija ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju (Komisija EIEM), ki je bila ustanovljena 20. 2. 2023, se je sestala na devetih rednih in treh dopisnih sejah.

Sestava Komisije EIEM: Mirjam Milharčič Hladnik (predsednica), Boris Kern (namestnik predsednice), Rok Benčin (svetovalec ZRC SAZU za etiko in integriteto), Jovana Mihajlovič Trbovc (svetovalka ZRC SAZU za enakost spolov), Sanja Cukut Krilič, Ivan Gale (pooblaščen oseba ZRC SAZU za varstvo podatkov), Mimi Urbanc, Marko Juvan (do 6. 6.), Mateja Ratej (do 6. 6.), nadomestna člana do izteka mandata Komisije EIEM: Erik Logar in Jernej Tiran (od 18. 11.).

Iz Komisije sta v letu 2025 izstopila Mateja Ratej in Marko Juvan, nadomestila sta ju Erik Logar in Jernej Tiran. Zaradi odstopa Marka Juvana je Komisija direktorju predlagala zamenjavo predsednika ene od komisij za preučitev prijave domnevne kršitve etike in integritete.

Novih prijav domnevnih kršitev etike in integritete ni bilo. Vse tri prijave iz leta 2024 so bile v letu 2025 zaključene, pri eni od njih je bil postopek iz proceduralnih razlogov ustavljen. Komisija je od direktorja prejela obvestilo o zaključku dveh postopkov in izrečenih ukrepih (9. člen Pravilnika o obravnavi kršitev načel etike in integritete v raziskovanju).

Na podlagi izkušenj s prijavi kršitev etike in integritete je Komisija na spletni strani ZRC SAZU objavila *Obrazec za prijavo kršitev etike in integritete*. Obrazec omogoča večjo natančnost pri oblikovanju prijave za prijaviteljico_a in lažjo obravnavo prijave v okviru Komisije EIEM ter komisije za obravnavo prijave.

Komisija je prejela šest vlog za etično presojo raziskav, ki so jih dvočlanske komisije obravnavale v najkrajšem možnem času. Za pet raziskav je Komisija izdala pozitivne sklepe leta 2025, za šesto pa je bil sklep izdan januarja 2026. Na spletni strani komisije je na voljo *Vzorec vloge za etično presojo raziskav*, kar proslkam_cem olajša pripravo vloge. Ob tem opozarjamo na pravočasno oddajo vloge, tj. po potrditvi financiranja projekta, saj mora biti postopek etične presoje zaključen pred začetkom raziskovalnih aktivnosti, ki vključujejo delo z ljudmi.

Kot je predvideno v *Pravilniku o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju*, ki ga je 28. 11. 2024 sprejel Upravni odbor ZRC SAZU, je Komisija EIEM organizirala interni razpis za zaupne osebe in osebe, potrjene kot primerne za članstvo v komisijah za ugotovitev dejstev in okoliščin v zvezi s prijavo kršitve dostojanstva. Na podlagi prejetih prijav in samokandidatur je Komisija EIEM direktorju predlagala seznime kandidat_kov, na podlagi katerih je bilo imenovanih 7 zaupnih oseb (z veljavnostjo do preklica) in 16 potrjenih oseb (za obdobje petih let). Pomembno je poudariti, da Komisija EIEM ni vključena v obravnavo morebitnih prijav kršitev dostojanstva, temveč spremlja izvajanje Pravilnika na sistemski ravni (23. člen).

Svetovalka za enakost spolov je v sodelovanju z drugimi člani_cami Komisije EIEM začela s pripravo novega *Vključujočega načrta ZRC SAZU za enakost spolov* (NES), ki bo sprejet predvidoma maja 2026 in bo veljal do zaključka obdobja stabilnega financiranja leta 2033. Priprava novega NES zaobjema evalvacijo prejšnjega Načrta za enakost spolov (2019–2023, posodobljenega januarja 2022) v okviru petih tematskih stebrov, ki so:

- 1) organizacijska kultura,
- 2) enakost pri odločanju,
- 3) karierno napredovanje,
- 4) vidik spola v raziskavah,
- 5) preprečevanje spolnega nadlegovanja.

Tem so dodana še tri področja enakih možnosti:

- vključevanje LGBTIQ+ oseb in obravnave z njimi povezanih vprašanj,
- vključevanje oseb s telesnimi in drugimi oblikami oviranosti,
- vključevanje tujih in/ali slovensko negovorečih raziskovalk_cev.

Izobraževalne dejavnosti Komisije EIEM:

- spletna delavnica o postopku etične presoje raziskav na ZRC SAZU, ki jo je izvedel svetovalec za etiko in integriteto (13. 2.);
- informiranje vseh zaposlenih o novem Pravilniku o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju, ki ga je izvedla svetovalka za enakost spolov (16. 4.);
- izobraževanje zaupnih oseb in oseb, potrjenih za članstvo v komisijah za obravnavo prijav kršitev dostojanstva, ki ga je izvedla mag. Tjaša Hrovat iz Društva za nenasilno komunikacijo (16. 4.);
- udeležba svetovalca za etiko in integriteto na delovnem sestanku European Network of Research Integrity Offices (ENRIO) na Norveškem (24.–25. 4.);
- udeležba članov Komisije in zaposlenih na kongresu ENRIO v Ljubljani (22.–24. 9.).

Komisija EIEM podpira iniciativo Roza_ZRC+, ki na ZRC SAZU deluje od leta 2022, in njene aktivnosti, ki se osredinjajo na položaj in izzive LGBTIQ+ oseb v akademski skupnosti ter širši javnosti. Komisija posebej izpostavlja pomen dostopnosti dogodkov v okviru Roza_ZRC+, ki so tolmačeni v slovenski znakovni jezik.

Komisija EIEM ugotavlja, da je med zaposlenimi na ZRC SAZU prisotnih precej nejasnosti glede strukture podpornih mehanizmov za uveljavljanje in spremljanje etike in integritete v raziskovanju ter njihove razmejitev od ukrepov proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju. Prisotna je zmedenost glede pristojnosti posameznih komisij ter pomanjkljivo poznavanje poti za reševanje sporov in nesoglasij na inštitutih (na primer nepoznavanje in na spletnih straneh tudi nevidnost zaupnih oseb na ZRC SAZU). Zaradi tega si je Komisija EIEM za leto 2026 zastavila nalogo, da pripravi infografiko in plakat z razlago podpornih mehanizmov, ki obstajajo na ZRC SAZU, ter predlog nove organizacije spletne strani Komisije EIEM.

PREDSTAVITEV
RAZISKOVALNIH
REZULTATOV IN
PRENOS ZNANJA

PEDAGOŠKA DEJAVNOST

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA:

- **Izr. prof. dr. Kozma Ahačič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. dr. Manca Černivec**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Izr. prof. dr. Helena Dobrovoljc**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Januška Gostenčnik**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Nataša Jakop**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Alenka Jelovšek**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Mateja Jemec Tomazin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Pridr. prof. dr. Janoš Ježovnik**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Boris Kern**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Domen Krvina**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Andreja Legan Ravnikar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Tina Lengar Verovnik**, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani; Akademija za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani; Inštitut za slavistiko Univerze v Celovcu, Avstrija.
- **Doc. dr. Matej Meterc**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. Nina Pahor**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Prof. dr. Marko Snoj**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Prof. dr. Matej Šekli**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Prof. dr. Jožica Škofic**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Dr. Mitja Trojar**, Univerza Sigmunda Freuda Dunaj, podružnica Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Mladen Uhlik**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Danila Zuljan Kumar**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Mojca Žagar Karer**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Andreja Žele**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJU:

- **Doc. dr. Maja Andrič**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Lucija Grahek**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Edisa Lozić**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Benjamin Štular**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Tjaša Tolar**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Borut Toškan**, Fakulteta za naravoslovje, matematiko in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem, Koper; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Anton Velušček**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

ZGODOVINSKI INŠTITUT MILKA KOSA:

- **Doc. dr. Gregor Antoličič**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Miha Kosi**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Pridr. izr. prof. dr. Neva Makuc**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Prof. dr. Andrej Rahten**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Petra Svoljšak**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.

UMETNOSTNOZGODOVINSKI INŠTITUT FRANCETA STELETA:

- **Dr. Gorazd Bence**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Jure Donša**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Tina Košak**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Franci Lazarini**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Katarina Mohar**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Mija Oter Gorenčič**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Prof. dr. Polonca Vidmar**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.

MUZIKOLOŠKI INŠTITUT:

- **Doc. dr. Marko Motnik**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Katarina Šter**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE:

- **Doc. dr. Monika Deželak Trojar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. ddr. Nina Ditmajer Prando**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Marijan Dovič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu, Hrvaška; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Jernej Habjan**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Andraž Jež**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Marko Juvan**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Matija Ogrin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Luka Vidmar**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Andrejka Žejn**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za slovenske in mednarodne študije, Nova univerza.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE:

- **Doc. dr. Saša Babič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Tatiana Bajuk Senčar**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Jurij Fikfak**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Maja Godina Golija**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Barbara Ivančič Kutin**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Špela Ledinek Lozej**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Daša Ličen**, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Dan Podjed**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Fakulteta za ekonomijo in informatiko Univerze v Novem mestu.
- **Doc. dr. Saša Poljak Istenič**, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru.

GLASBENONARODOPISNI INŠTITUT:

- **Prof. dr. Marjetka Golež Kaučič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Mojca Kovačič**, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Drago Kunej**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Gregor Strle**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Marjeta Pisk**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO IZSELJENSTVO IN MIGRACIJE:

- **Izr. prof. dr. Jure Gombač**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; University of Stavanger, Norveška.
- **Prof. dr. Aleksej Kalc**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici.
- **Manca Koren**, Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Prof. dr. Marina Lukšič Hacin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; University of Stavanger, Norveška.
- **Izr. prof. dr. Mirjam Milharčič Hladnik**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; University of Stavanger, Norveška.
- **Doc. dr. Jernej Mlekuž**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Visoka šola za turizem Izobraževalnega centra ERUDIO, Ljubljana.
- **Doc. dr. Kristina Toplak**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Mojca Vah Jevšnik**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; University of Stavanger, Norveška.
- **Pridr. prof. dr. Marijanca Ajša Vižintin**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; University of Stavanger, Norveška.
- **Doc. dr. Miha Zobec**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.

FILOZOFSKI INŠTITUT:

- **Doc. dr. Rok Benčin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Aleš Bunta**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Marina Gržinič**, Podiplomska šola ZRC SAZU; Universität für angewandte Kunst, Dunaj, Avstrija.
- **Izr. prof. dr. Peter Klepec**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Boštjan Nedoh**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Tadej Troha**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Matjaž Vesel**, Podiplomska šola ZRC SAZU.
- **Prof. dr. Alenka Zupančič Žerdin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; European Graduate School, Saas Fee Švica / Valetta Malta.

GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA:

- **Doc. dr. David Bole**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Mateja Breg Valjavec**, Fakulteta za ekonomijo in informatiko Univerze v Novem mestu, Novo mesto; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Rok Ciglič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Mateja Ferk**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Matej Gabrovec**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Maruša Goluža**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Blaž Komac**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Jani Kozina**, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, Brežice; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Matej Lipar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Erik Logar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Ljubljana.
- **Doc. dr. Janez Nared**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Doc. dr. Katarina Polajnar Horvat**, Fakulteta za poslovne in upravne vede Univerze v Novem mestu; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Daniela Alexandra Teixeira da Costa Ribeiro**, Fakulteta za ekonomijo in informatiko Univerze v Novem mestu; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Aleš Smrekar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Mateja Šmid Hribar**, Ludwig-Maximilians-Universität München, Rachel Carson Center for Environment and Society, München, Nemčija; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Matija Zorn**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA:

- **Doc. dr. Magdalena Aljančič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Matej Blatnik**, Univerza v Novi Gorici; Univerza v Mariboru.
- **Prof. dr. Franci Gabrovšek**, Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Martin Knez**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Blaž Kogovšek**, gostujoči predavatelj, Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Peter Kozel**, Univerza v Novi Gorici; Univerza v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Janez Mulec**, Univerza v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Uroš Novak**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Bojan Otoničar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Metka Petrič**, Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Tanja Pipan**, Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Mitja Prelovšek**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Univerza na Primorskem, Koper.
- **Izr. prof. dr. Nataša Ravbar**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana, Fakulteta za ekonomijo in informatiko Univerze v Novem mestu, Novo mesto.
- **Prof. dr. Tadej Slabe**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Prof. dr. Stanka Šebela**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Astrid Švara**, Univerza v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Nadja Zupan Hajna**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

PALEONTOLOŠKI INŠTITUT IVANA RAKOVCA:

- **Prof. dr. Aleksander Horvat**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana in Visoka šola za oblikovanje materialov Sežana.
- **Prof. dr. Nina Zupančič**, Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta.
- **Doc. dr. Špela Goričan**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Adrijan Košir**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Andrea Martín Pérez**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. dr. Tim Cifer**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. Anja Kocjančič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. Urša Kastelic Kovačič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA HADŽIJA:

- **Prof. dr. Andraž Čarni**, Fakulteta za vinogradništvo in vinarstvo Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Matjaž Gregorič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Simona Kralj – Fišer**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Doc. dr. Filip Kuzmič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Asist. Tim Prezelj**, Pedagoška fakulteta in Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Urban Šilc**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem, Koper.

INŠTITUT ZA KULTURNO ZGODOVINO:

- **Prof. ddr. Irena Avsenik Nabergoj**, Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Prof. ddr. Igor Grdina**, Univerza Alma Mater Europaea, Ljubljana; Nova univerza, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Gregor Pobežin**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.

INŠTITUT ZA ANTROPOLOŠKE IN PROSTORSKE ŠTUDIJE:

- **Prof. dr. Borut Telban**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Maja Petrovič-Šteger**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Univerza Sigmunda Freuda Dunaj, podružnica Ljubljana.
- **Doc. dr. Nataša Gregorič Bon**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Ivan Šprajc**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

INŠTITUT ZA KULTURNE IN SPOMINSKE ŠTUDIJE:

- **Doc. dr. Jasna Fakin Bajec**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Izr. prof. dr. Ana Hofman**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Katja Kobolt**, Akademija umetnosti Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Iva Kosmos**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Jovana Mihajlovič Trbovc**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Prof. dr. Tanja Petrovič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Martin Pogačar**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Jovita Pristovšek**, Akademija za vizualne umetnosti, Ljubljana.

ZALOŽBA ZRC

PERSONALNA SESTAVA

Vodja in glavni urednik: mag. Aleš Pogačnik.

Urednica za revije: mag. Barbara Svetina (štiridesetodstotno).

Likovno-grafična urednika: Jernej Jaroslav Kropelj, Nina Semolič.

Prodaja knjig Založbe ZRC: mag. Anita Abram.

Nabava knjig: Barbara Filipič.

Vodenje Knjigarne Azil: Tamara Mateša.

Vodenje Knjigarne kavarne Maks: Renata Lapanja.

Prodaja v Knjigarni kavarni Maks: Mateja Velušček.

Vodja prireditev (Atrij ZRC): Irena Naglič.

Tajnica: Barbara Šuštar.

Tehnik: Gašper Gabrijelčič.

Sodelavci Knjigarne Azil: Luka Oprešnik, Vika Sušnik, Nana Čelhar, Lara Rubin, Manica Petrič, Tia Kovačič, Hana Bujanovič Kokot, Manca Arnuš.

Sodelavci Knjigarne kavarne Maks: Urban Makorič, Lucija Podgornik, Anais Leskovar, Emilija Vučičević.

ZALOŽNIŠKI SVET ZALOŽBE ZRC

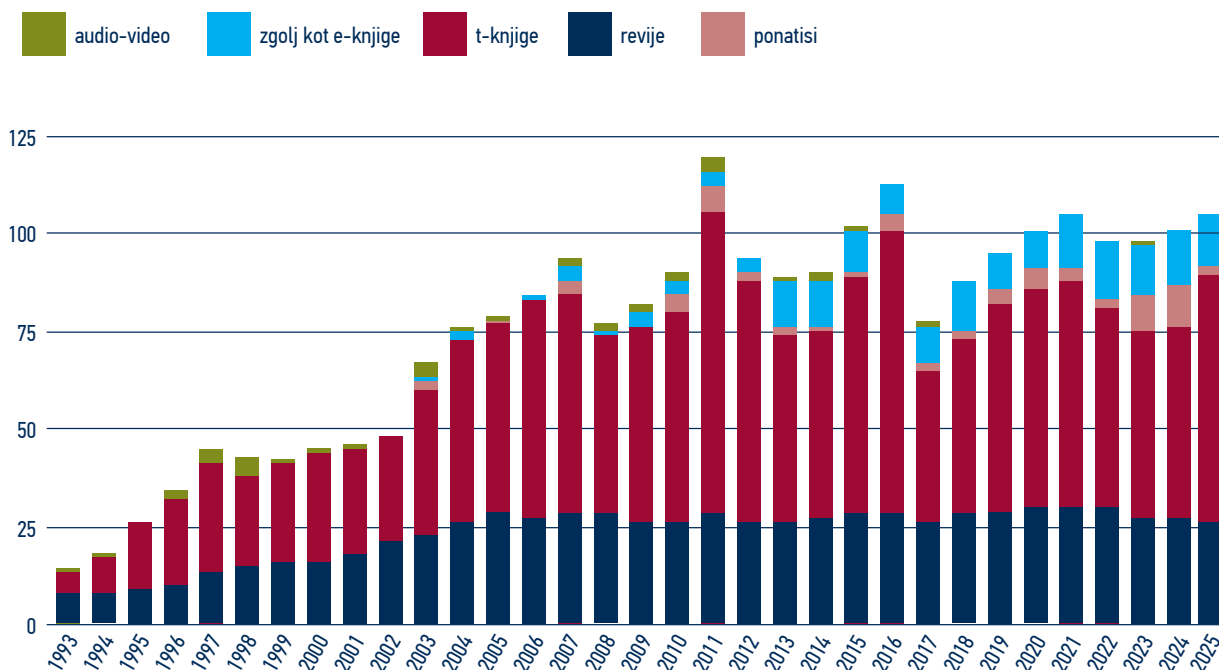
Člani: dr. Saša Babič, dr. Matjaž Bizjak, dr. Klemen Grabnar, dr. Matjaž Geršič, dr. Rebeka Kunej, dr. Jernej Mlekuž, dr. Zvezdana Modrijan, dr. Mija Michelizza, mag. Aleš Pogačnik (po funkciji), dr. Nataša Viršek Ravbar.

Poslanstvo Založbe ZRC, ki v okviru ZRC SAZU deluje kot enota za založniško in izdajateljsko dejavnost, je opravljanje treh med seboj tesno prepletenih dejavnosti: produkcije ter založništva znanstvene literature, prodaje knjig in promocije znanstvenih dosežkov.

PRODUKCIJA

Izšlo je 83 monografskih publikacij, vključno z 2 ponatisoma in 14 zgolj elektronsko objavljenimi publikacijami (pdf). Med zgolj elektronskimi publikacijami je 7 projektnih rezultatov Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU: angleška publikacija *Dancing Heritage* je bila prevedena še v šest jezikov, med njimi so prve knjige Založbe ZRC v norveščini, romunščini in nizozemščini. Vseh 12 publikacij z naslovom *Episkop*, ki jih je Raziskovalna postaja v Novi Gorici pripravila v sklopu Evropske prestolnice kulture GO! 2025, je hkrati izšlo v tiskani in elektronski obliki. Višja številka je torej posledica teh dveh projektov, posledično se je povečal delež neprodajnih publikacij; letos prodaji ni bilo namenjenih 34,5 %. Založba ZRC je slovenski knjigotrški mreži ponudila 55 tiskanih knjig, od katerih jih je 35 prek spleta na voljo tudi v prosto dostopni obliki.

Produkcija Založbe ZRC (1993–2025)

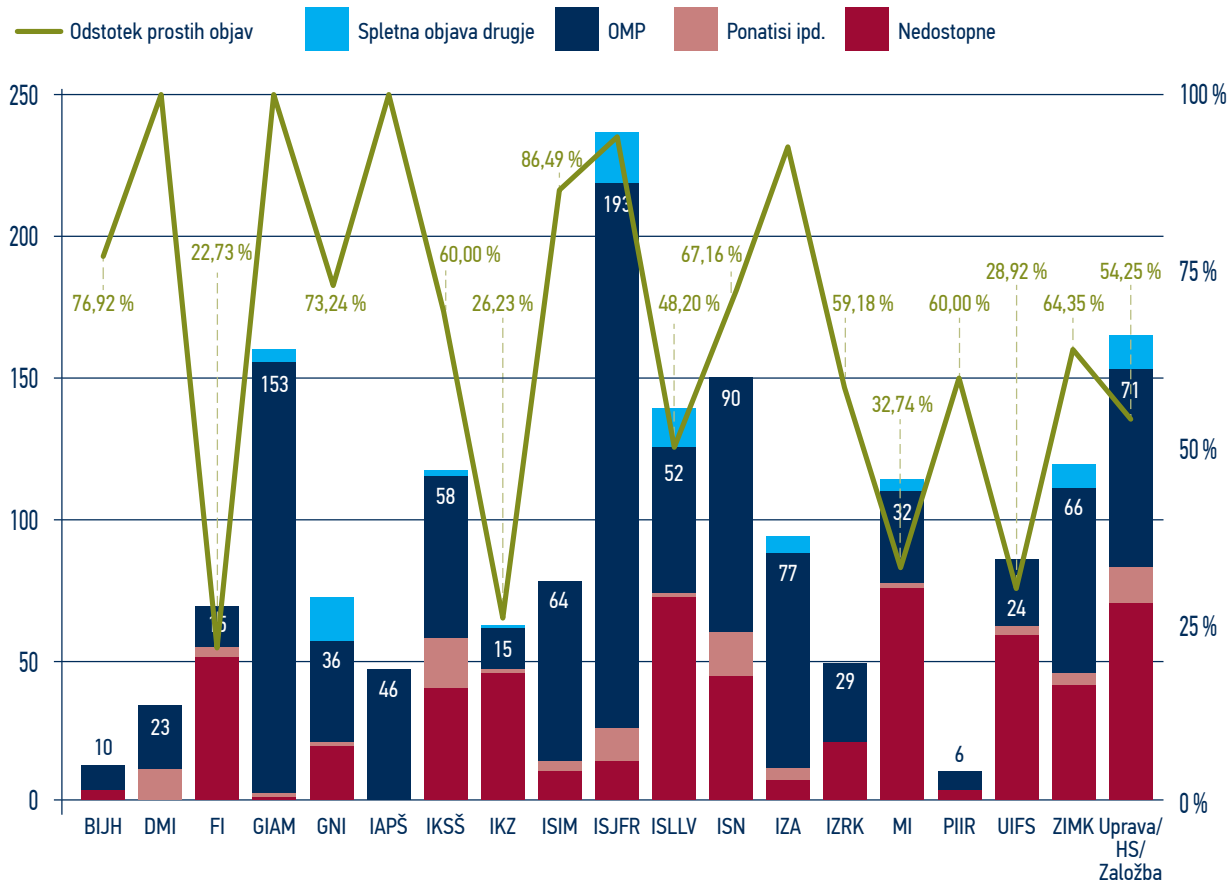

Repozitorij OMP (<https://omp.zrc-sazu.si/>) je avgusta presešel 1000 objavljenih publikacij v prostem dostopu. Decembra je vseboval 1022 monografij Založbe ZRC, še 75 pa jih je prosto dostopnih drugje na spletu; če odštejemo ponatise, lahko rečemo, da je v prostem dostopu 64 % vseh monografskih publikacij Založbe ZRC. Digitalne izvode še vedno odlagamo tudi na portal Google Books, ki pa se je preoblikoval, zato nekatere od skupaj 1362 tam oddanih publikacij še niso vidne; obiskovalci te storitve so si ogledali 621.000 strani naših knjig. Z DOI smo opremili večino slovarjev na Franu; skupno je bilo z DOI opremljenih 1091 knjig in 1283 poglavij (crossref.org/members/prep/2363).

Produkcija Založbe ZRC 2025 in prosto dostopne spletne objave

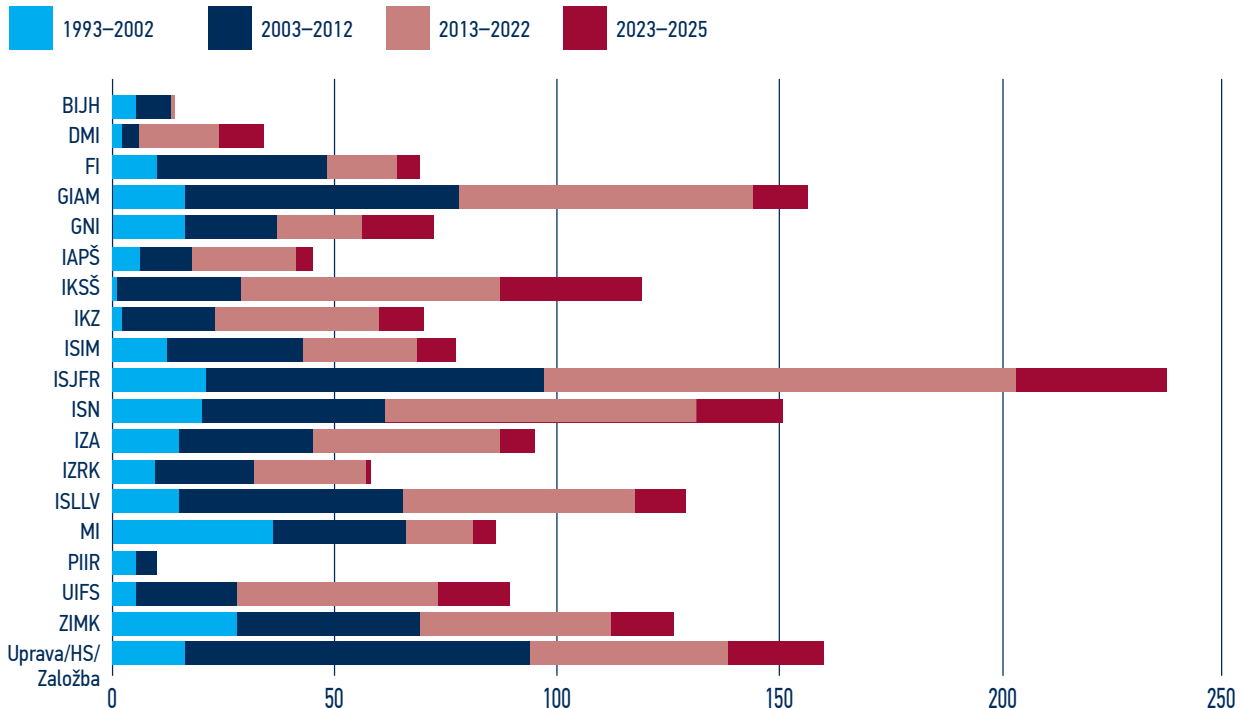
n = 1723 (brez ponatisov); soizdajateljstva (48) prišeta k vsem inštitutom - izdajateljem

Številka DOI za članke se je v povzpela na 5252. Izšlo je 27 revijalnih števil v tiskani obliki, vse so prosto dostopne na spletišču <https://ojs.zrc-sazu.si>. Strokovni reviji *Heriskop* in *Umetnostna kronika* izhajata tudi kot spletni blog. Prav tako revija *Alternator*, v kateri strokovne in poljudnoznanstvene članke objavljajo tudi raziskovalci ter raziskovalke drugih ustanov; svoj šesti letnik je končal z 28 članki. Spletnim blogom/revijam se je z letošnjim letom pridružila spletna zbirka esejev *FootNotes* s 23 prispevki.

Monografije Založbe ZRC po inštitutih (1993–2025)

n = 1797 (s ponatisi); soizdajateljstva (skupno 48) so prištetja vsem.

Poleg že omenjenega javnega zavoda GO! 2025 – Nova Gorica-Gorizia European Capital of Culture 2025 so pri publikacijah Založbe ZRC v letu 2025 sodelovale še naslednje domače in tuje ustanove (po abecednem vrstnem redu): Institute for Recent History of Serbia, Kulturno turistično društvo Festival Ljutomer, Ljubljansko geografsko društvo, Slovenska matica, Slovensko društvo za preučevanje 18. stoletja, Visart – društvo za organizacijo, izvedbo in promocijo kulturnih projektov, Založba Sophia. Posamične publikacije so izšle s podporo BTC, d. d., Mestne občine Ljubljana, Občine Gorenja vas – Poljana in Notranjskega muzeja Postojna. Izid večine naših revij in več knjig je podprla Javna agencija za raziskovalno in inovacijsko dejavnost (ARIS), nekatere tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti, zbirko Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev podpira Javna agencija za knjigo RS (JAK).

V letu 2025 je založba koordinirala delo decembra 2024 ustanovljenega konzorcija OPERAS-SI, v katerem so še Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem, Inštitut za novejšo zgodovino in Centralna tehniška knjižnica. Ustanovitev nacionalnega središča je ena osnovnih nalog združenja OPERAS, h kateremu je ZRC SAZU pristopil leta 2019 in prek katerega je bil vključen v več evropskih projektov. Na petih (rednih) srečanjih so se nam kot opazovalec pridružile še tri ustanove: ZRS Koper, Univerza v Novi Gorici in Pedagoški inštitut. Med aktivnostmi OPERAS-SI naj izpostavimo:

- pripravo izobraževanj o OJS, ki sta dostopni tudi prek YouTube kanala ZRC SAZU (19. 2. in 5. 9.);
- predlogo za besedilo o ravnanju z raziskovalnimi podatki (pri revijah) in zbiranje drugih organizacijskih dokumentov, povezanih z založniškimi aktivnostmi članov konzorcija;
- prevod več besedil o odprti znanosti: priporočila EIFL za revije, aktualizirani prevodi vmesnikov GoTriple, VERA, Think – Check – Submit;
- pobudo ARIS-u glede razpisov za znanstvene monografije in BIBLIO-C;
- posodobljen seznam slovenskih znanstvenih revij z metapodatki.

Založniški svet je februarja potrdil bistveno popravljeno različico Uredniškega priročnika Založbe ZRC, ki se odslej redno posodablja tudi na spletu.

* = zgolj kot elektronska publikacija

Zbirke

(od najstarejše do najnovejše)

Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev

- Miran Jarc: *Zbrano delo, 8. knjiga. Literarni eseji in članki I.*
- Janez Cigler: *Zbrano delo, 2. knjiga. Časopisne objave/Duhovna literatura.*
- Dela starejšega slovenskega slovstva
- Janez Ludvik Schönleben: *Haeresis fulminata/Strela udari krivoverca. Editio princeps – znanstvenokritična izdaja.*
- Matija Ogrin (ur.): *Poljanski rokopis – Jezusovo življenje. Editio princeps – znanstvenokritična izdaja.*

Glasovi

- Marija Stanonik, Lidija Razložnik, Helena Janežič: *Vsak naslednji otrok je lepši. Folklorne in spominske pripovedi iz Poljanske doline od Fužin do Škofje Loke.*

Opera Instituti Archaeologici Sloveniae

- Alma Bavdek (ur.): *Trnovo pri Ilirski Bistrici v starejši železni dobi.*
- Lucija Grahek, Otmar Kovač: *Pezdirčeva njiva v Podzemlju.*

Slovarji

- Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Valentina Usenik (ur.): *Agronomski terminološki slovar.*
- Mateja Jemec Tomazin idr.: *Gasilski terminološki slovar.*

Rastoči slovarji

- *Andreja Legan Ravnikar, Metod Čepar, Alenka Jelovšek, Eva Trivunović, Mitja Trojar (ur.): *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja 2024.*
- *Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop, Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič, Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc, Mija Michelizza, Tanja Mirtič, Matic Pavlič, Andrej Perdih, Špela Petric, Marko Snoj, Andreja Žele (ur.): *Slovar slovenskega knjižnega jezika 2024.*
- *Domen Krvina: *Sprotni slovar slovenskega jezika 2024.*
- *Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Jera Sitar, Mitja Trojar, Mojca Žagar Karer (ur.): *Terminološki slovarji 2024.*

Vodniki LGD

- Janja Pečar, Matej Gabrovec: *Metodova krožnica. Pohodne ekskurzije LGD.*
- Drago Kladnik (ur.): *Slovenija XI.*
- Geografija Slovenije
- Erik Logar: *Znamčenje območij kot pristop k razvoju podeželja v Sloveniji.*

Migracije

- Urška Strle: *Kanadskim sanjam naproti. K zgodovini migracij Slovencev.*

Historica Scientia

- René Descartes: *Svet I/Le monde I. Traktat o svetlobi/Traité de la lumière.*
- Matija Jan: *Descartesova teorija idej.*

Opera ethnologica Slovenica

- Helena Ložar-Podlogar: *Raziskovanje izročila. Izbrani etnološki spisi 2.*

Lingua Slovenica

- Tanja Mirtič: *Pregibnostno-naglasni vzorci knjižne slovenščine. Samostalniki.*

Studia litteraria

- Marko Juvan (ur.): *Od intimizma do reizma. Spremembe literarnega subjekta.*

Georitem

- Matej Gabrovec, Jernej Tiran, Marjeta Benčina, David Bole, Maruša Goluža, Simon Koblar, Primož Pipan, Lidija Živčič: *Prevozna revščina v Sloveniji*.

Regionalni razvoj

- Janez Nared, Katarina Polajnar Horvat, Maruša Goluža, Erik Logar (ur.): *Celostno načrtovanje za razvoj regij*.

Umetnine v žepu

- Tina Potočnik: *Stadion*.

Kulturni spomin

- Sanja Petrović Todosijević, Martin Pogačar (ur.): *Peace, unconditional! Peace Policies and Practices in Yugoslavia and Beyond*.
- Oto Luthar, Marta Verginella, Urška Strle: *Užaljeno maščevanje [dopolnjeni drugi natis]. Spomin Slovenk in Slovencev na italijanska fašistična taborišča*.
- Tanja Petrović: *Utopija uniforme. Afektivna življenja Jugoslovanske ljudske armade*.

Teoretska praksa arhitekture

- Petra Čeferin (ur.): *Arhitektura v svetu. Rancière in Gage – Riha – Čeferin – Badiou*.

SHT

- *Matjaž Bizjak, Miha Kosi, Miha Seručnik, Jurij Šilc: *Historična topografija Kranjske. Tretja dopolnjena izdaja*.
- *Matjaž Bizjak, Neva Makuc, Miha Seručnik, Jurij Šilc: *Historična topografija Primorske. Druga dopolnjena izdaja*.

Apes academicae

- Nina Ditmajer Prando: *Recepcija starejšega pesništva na Štajerskem in v Prekmurju*.
- Andrejka Žejn: *Izhodišča slovenske pripovedne proze. Dvestoletna tradicija slovenske pripovedne proze od sredine 17. do sredine 19. stoletja*.
- Luka Vidmar (ur.): *Zois. Študije*.

Castellologica Slovenica

- Miha Preinfalk, Helena Seražin (ur.): *Rihemberk 1*.

Pamflet

- Omer Bartov: »Neskončne pravice«. *Genocid v Gazi in selektivni spomin/odziv mednarodne skupnosti*.
- Stanisław Lem: *Provokacija*.
- Jeffery D. Sachs: *Zahodna politika, Rusija in Ukrajina. Govor v Evropskem parlamentu*.

Spomin XX. stoletja

- Miroslav Stanojević: *Beograd–Ljubljana*.

Episkop

(priložnostne publikacije ob prireditvi G025! Evropska prestolnica kulture)

- Jaro Veselinovič, Saša Poljak Istenič: *Episkop 12. Go(odbye) 2025, pozdravljena prihodnost! – Go(odbye) 2025! Benvenuto, futuro! – Go(odbye) 2025, bundi avignî! – Go(odbye) 2025, hello future!*
- Nataša Rogelja: *Episkop 11. Poti in meje. Dialog, ki gradi prostor – Percorsi e confini. Un dialogo che plasma il territorio – Stradis e confins. Un dialic che al strutture il teritori – Routes and borders. A space-shaping dialogue*.
- Oto Luthar (ur.): *Episkop 10. GO PUNK. Za domače in izven – GO PUNK. Per intenditori e non – GO PUNK. Pai paisans e pai forescj – GO PUNK. For people at home and those abroad*.
- Dan Podjed, Lilijana Šprah: *Episkop 9. Kako si privoščimo odklop v času digitalne preobrazbe – Come permettersi una pausa di disconnessione nell'era della trasformazione digitale – Cemût piâ gust a disconetisi inte ete da la trasformazion digjitâl – How to afford a digital disconnection in the times of digital transformation*.
- Aleš Smrekar, Blaž Kosovel, Pierpaolo Merluzzi, Tina Trampuš, Zoran Zavrtanik: *Episkop 8. Somestje v objemu narave – Una conurbazione nell'abbraccio della natura – Une conurbazion in braç a la nature – Conurbation in the embrace of nature*.
- Helena Seražin: *Episkop 7. Modernistično mesto – Una città modernista – Une citât moderniste – A Modernist City*.

- Aleksej Kalc, Mirjam Milharčič Hladnik: *Episkop 6. Sprehod skozi selitve na Goriškem – Le migrazioni nel Goriziano: una panoramica – Čjaminade framieč lis migracions intal Gurizan – A tour of the migrations in the Goriška Region.*
- Petra Svoljšak: *Episkop 5. Vojna in mir – Guerra e pace – Vuere e pâs – War and Peace.*
- Martin Pogačar, Jasna Fakin Bajec: *Episkop 4. Besede in reči: med domačnostjo, obrtjo in industrijskim razvojem – Parole e cose: tra il familiare, l'artigianale e l'industriale – Peraulis e robis: framieč cjase, mistîr e disvilup industriâl – Words and Thing: Between Domesticity, Craft and Indust.*
- Petra Kolenc: *Episkop 3. Spomin človeštva – Memoria dell'umanità – Memorie de umanità – Memory of Humankind.*
- Marjeta Pisk, Katarina Šrimpf Vendramin: *Episkop 2. Izročila na Goriškem – Tradizioni del Goriziano – Lis tradizions popolârs intal Gurizan – Traditions of the Gorizia region.*
- Matej Šekli, Nina Pahor, Matej Tratnik, Janoš ježovnik: *Episkop 1. Gorica, Guriza, Görz, Gorizia, Gvrytsyh: različni odtenki goriške jezikovne stvarnosti – Gorica, Guriza, Görz, Gorizia, Gvrytsyh: le diverse sfumature della realtà linguistica goriziana – Gorica, Guriza, Görz, Gorizia, Gvrytsyh: lis tonalitâts diviersi.*

Samostojne publikacije

(po datumu izida, od novejših do starejših)

- Aleksander Bassin: *Gledalec misli: umetnikovo delo in njegov interpret.*
- Bepi Vigna, Romeo Toffanetti: *Nathan Never. Skrivnost zlatega vodnjaka.*
- Bepi Vigna, Romeo Toffanetti: *Nathan Never. Vetrovno mesto.*
- Rebeka Kunej, Theresa Jill Buckland (ur.): *Sustaining Traditional Dance as Intangible Cultural Heritage. Sustainability of Heritage for the Future.*
- Olga Kolenc: *Presajena roža.*
- *Anja Serec Hodžar, Simona Malearov, Raluca Ioana Andrei, Teodora Verza (ur.): *Dansul ca patrimoniu. Co-crearea Evenimentelor de practică – Manual.*
- *Anja Serec Hodžar, Dóra Pál-Kovács (ur.): *Táncoló örökségek. Közösen alkotott események gyakorlata – Kézikönyv.*
- *Anja Serec Hodžar, Tone Erlien Myrvold, Mieke Witkamp (ur.): *Dansende kulturarv. Samskapte praksishendelser.*
- *Anja Serec Hodžar, Mieke Witkamp (ur.): *Danserfgoed. Cocreatie van 'events of practice' – Handboek.*
- *Ζωή Ν. Μάργαρη, Μαρία Ι. Κουτσούμπα, Anja Serec Hodžar (ur.): *Χορευτικές Κληρονομίες. Συν-Δημιουργώντας Συμμετοχικά Επιτελεστικά Γεγονότα.*
- Dragan Petrevski, Ana Reberc, Marko Senčar Mrdaković (ur.): *Platforma 5.*
- *Anja Serec Hodžar, Rebeka Kunej, Adela Pukl, Anja Jerin (ur.): *Plesna dediščina. Soustvarjanje participativnih plesnih dogodkov – priročnik.*
- *Saša Babič, Matej Meterc: *Pregovorni spomin [drugi natis].*
- *Anja Serec Hodžar, Tone Erlien Myrvold, Debora Plouy (ur.): *Dancing Heritages. Co-creating Events of Practice – Handbook.*
- Marjeta Humar (ur.): *Slovenski tehniški slovar.*
- Lidija Tavčar: *Med Kobaridom in Parizom. O življenju in delu gradbenega inženirja in likovnika Venčeslava Smrekarja (1875–1944).*
- Simona Klemenčič (ur.): *Slovar časa. 300 besed za 300 tednov.*
- Lilijana Šprah, Nataša Dernovšek Hafner (ur.): *Duševo zdravje odraslih v Sloveniji – Mental Health of Adults in Slovenia. Razumevanje potreb, odzivov in sprememb: od epidemioloških trendov in izkušenj do terapevtskih pristopov in sistemskih izzivov – Understanding needs, reactions and changes: from epidemiological trends and experiences to therapeutic approaches and systemic.*
- Monika Kropelj Telban: *Tipni indeks slovenskih pravljic. Čudežne pravljice II.*
- Barbara Vodopivec: *Slišati tišino. Družine Oblak, Dobovišek in Konte v družbeno-zgodovinskem ogledalu 19. in 20. stoletja.*
- Viktor Žakelj: *Urejanje prihodnosti. Družbena odgovornost in tržno-planska (plansko-tržna) ekonomija.*
- Djordje Balmazović, Aleksandar Djukićin: *Vsi so molčali, pa sem molčal tudi jaz.*
- Katarina Šter, Mojca Žagar Karer (ur.): *Historični seminar 15.*
- Zoran Smiljanić: *Fritz Lang. Ljutomer–Berlin–Hollywood.*
- Majda Černič Istenič, Mateja Slovenc Graselli: *Varnost in zdravje pri delu na slovenskih kmetijah. Problemi, potrebe in dobre prakse.*
- Rolf Wörsdörfer: *Od »vestfalskega« Slovenca do »gastarbajterja«. Migracije Slovencev v Nemčijo v 19. in 20. stoletju.*
- *Dušan Kos (ur.): *Ambicije, karierizem in elite. Materialno-socialne strategije, prakse in komunikacija plemiških elit na Slovenskem v zgodnjem novem veku.*
- Milček Komelj: *France Stelè. Spomini nanj, na njegovo delo in učence.*
- Andrej Detela: *From Entropy to Syntropy.*
- Monika Kropelj Telban: *Tipni indeks slovenskih pravljic. Čudežne pravljice I.*
- Marjetka Golež Kaučič, Saša Babič (ur.): *Animals in Focus.*
- Miha Preinfalk (ur.): *Podobe bidermajerske Ljubljane.*

Periodika

(od najstarejše do najnovejše)

- *Arheološki vestnik*, št. 76.
- *Acta geographica Slovenica*, 65, št. 1, 2, 3.
- *Acta carsologica*, 54, št. 1, 2–3.
- *Traditiones*, 54, št. 1, 2, 3.
- *Filozofski vestnik*, 46, št. 1, 2, 3.
- *Dve domovini/Two Homelands*, št. 61, 62.
- *Jezikoslovni zapiski*, 31, št. 1, 2.
- *Acta historiae artis Slovenica*, 30, št. 1, 2.
- *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies* 17/2025.
- *Studia mythologica Slavica*, št. 28.
- *Hacquetia*, 24, št. 1, 2.
- *Umetnostna kronika*, št. 81.
- *Izvestje*, št. 22.
- *De musica disserenda*, 21, št. 1, 2.
- **Alternator*, 6, 1–28.
- *Heriskop*, št. 6.
- **FootNotes*, 1, 1–23.

PRODAJA

Založba ZRC si s svojimi tiskanimi izdajami prizadeva za stalno prisotnost v slovenskem knjigotrškem prostoru. To aktivno počne zlasti z udeležbo na knjižnih sejmih. Založba je s sejmsko ponudbo sodelovala na petih knjižnih sejmih po Sloveniji (Sejem akademske knjige Liber.ac, Sejem na zraku ob dnevu knjige, Stripovski festival Tinta, Sejem Mesto knjige Nova Gorica, 41. Slovenski knjižni sejem) ter na dveh mednarodnih knjižnih sejmih v Frankfurtu in Leipzigu.

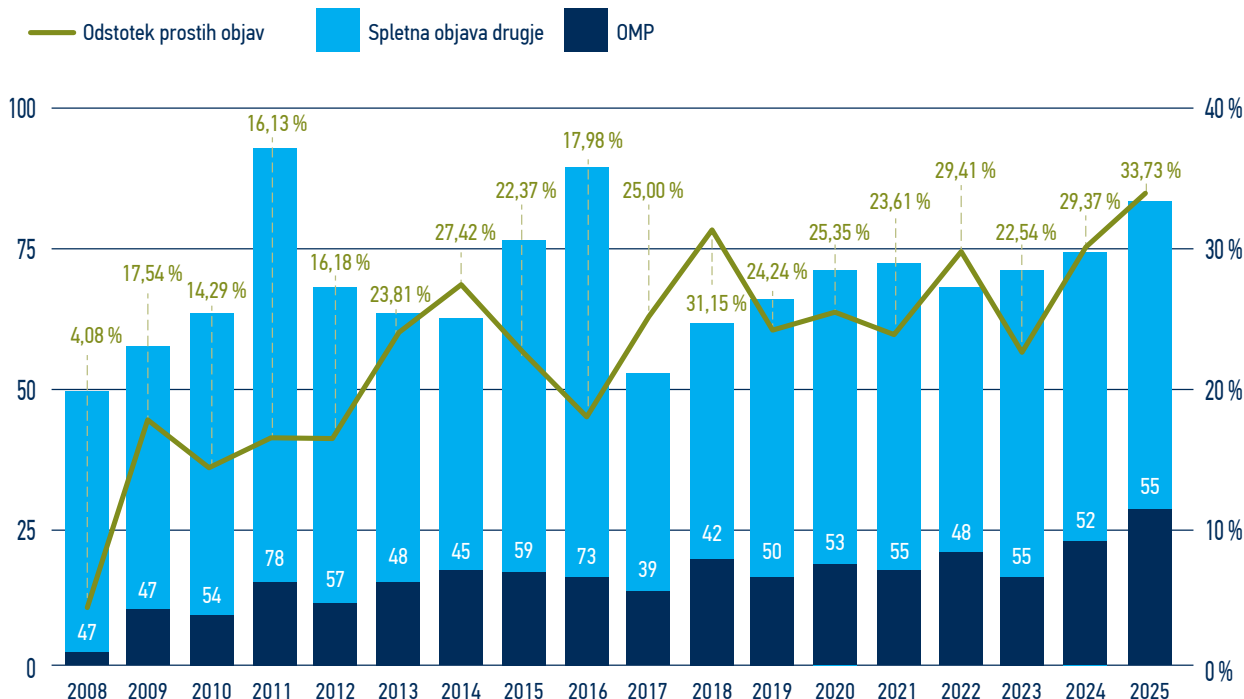
Nadaljevali smo s prodajno akcijo *Knjiga meseca*, s katero kupce spodbujamo k nakupu starejših publikacij Založbe ZRC. Jeseni je bil objavljen tiskani prodajni katalog publikacij, ki so izšle v zadnjem letu. O knjižnih novostih, prireditvah, sejmskih in posebnih ponudbah smo obveščali na družbenih omrežjih Facebook, Instagram ter TikTok. Poleg rednih objav recenzij in oglasov v reviji *Bukla* so za dodatno promocijo poskrbeli sodelavci Radia Študent (nagradne igre, pasice, brana obvestila).

Razmerje med prodajnimi in neprodajnimi monografskimi publikacijami Založbe ZRC (2008–2025)

n = 1723 (brez ponatisov); soizdajateljstva (48) prišteta k vsem inštitutom - izdajateljem

Knjigarna Azil se je konec aprila zaradi nujne sanacije prostorov na Novem trgu 2 preselila včasne prostore na Rimski cesti 3. V prostorih, ki so jih sodelavci knjigarne zasnovali in opremili skupaj z oblikovalko Tanjo Radež, je knjigarna hitro zaživela svoječasno življenje. Spodbudni odzivi in stabilen obisk potrjujejo, da tudi preseljeni Azil ostaja ena najpomembnejših ljubljanskih knjigarn. Knjigarna kavarna Maks, Azilova novogoriška sestrskaknjigarna, ponuja širok spekter knjižne produkcije za vse generacije in za marsikateri – tudi zahtevnejši – bralni okus ter poleg slovenske tudi kuriran izbor angleške in italijanske literature.

Dejstvo, da je somestje Nove Gorice in Gorice gostilo Evropsko prestolnicokulture (EPK), je pripomoglo k še večji prepoznavnosti našegaprostora in naše dejavnosti – tako na državni kot na mednarodni ravni.

Med EPK je bila najodmevnejša prodajna akcija v povezavi s tujo knjigo ekskluzivna prodaja nove Žižkove knjige *Quantum History. A New Materialist Philosophy* založbe Bloomsbury. Z založnikom smo dosegli odlične nabavne pogoje in med predavanjem ter po njem v obeh knjigarnah prodali več kot 80 izvodov knjige.

Skupno je prodajni oddelek Založbe ZRC v letu 2025 nabavil več kot 6600 izvodov tujih knjig v nabavni vrednosti 76.298.45 €, povečalo se je tudi število novih založnikov in distributerjev iz Anglije, Nemčije, Italije ...

Najbolje prodajane knjige Založbe ZRC v letu 2025

Mateja Jemec Tomazin, Neža Strmole, Marko Tomazin (ur.): <i>Gasilski terminološki slovar</i>	453
Matej Gabrovec, Jernej Tiran, Marjeta Benčina, David Bole, Maruša Goluža, Simon Koblar, Primož Pipan, Lidija Živčič: <i>Prevozna revščina v Sloveniji</i>	292
Zoran Smiljanić: <i>Fritz Lang. Ljutomer–Berlin–Hollywood</i>	211
Pavel Medvešček – Klančar: <i>Iz nevidne strani neba</i> [peti natis]	207
Omer Bartov: »Neskončne pravice«. <i>Genocid v Gazi in selektivni spomin/odziv mednarodne skupnosti</i>	197
Jeffrey D. Sachs: <i>Zahodna politika, Rusija in Ukrajina</i>	193
Božidar Premrl: <i>Špički, špičkarji, kamnarji, zidarji</i>	138
Stanisław Lem: <i>Provokacija</i>	122
Barbara Vodopivec: <i>Slišati tišino</i>	122
<i>Ustava Republike Slovenije</i> [drugi natis]	117
Tanja Petrović: <i>Utopija uniforme</i>	109

Največkrat prenešene knjige Založbe ZRC v letu 2025

Dobrovoljc et al.: <i>Pravopisna razpotja. Razprave o pravopisnih vprašanjih</i>	4429
Meterc: <i>Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023</i>	2944
Gallus et al.: <i>Iacobus Gallus: Opus musicum IV/4. Harmoniae quatuor vocum / Psalmi omnibus sanctis triumphales</i>	2336
Pollhammer et al.: <i>Roman urban landscape. Towns and minor settlements from Aquileia to the Danube</i>	2333
Jakop et al.: <i>Pravopisna stikanja. Razprave o pravopisnih vprašanjih</i>	2252
Gallus et al.: <i>Iacobus Gallus: Opus musicum I/3. A dominica septuagesimae per quadragesimam de poenitentia</i>	2220
Gallus et al.: <i>Iacobus Gallus: Opus musicum I/1. In adventu Domini nostri Iesu Christi</i>	2214
Gallus et al.: <i>Iacobus Gallus: Opus musicum I/2. De nativitate, circumcissione et epiphania Domini</i>	2039
Breg Valjavec et al.: <i>Preteklost in prihodnost</i>	2030
Kokalj et al.: <i>Airborne laser scanning raster data visualization. A Guide to Good Practice</i>	1878

PROMOCIJA

Založba ZRC ter knjigarni Azil in Maks so promocijsko in prodajno sodelovale na 151 prireditvah. Pri tem je prednjačila Knjigarna Maks, kjer se je v sklopu Evropske prestolnice kulture odvijalo kar 97 prireditev. Založba ZRC je sodelovala še na 29 prireditvah na drugih lokacijah. Sedemnajst prireditev je Knjigarna Azil izvedla v sodelovanju z Založbo ZRC in drugimi slovenskimi založbami ter ob podpori Javne agencije za knjigo Republike Slovenije.

YouTube kanal ZRC SAZU je pridobil 388 novih naročnikov, skupaj jih je 2080. Na njem je objavljenih 1392 posnetkov, 458 tudi z rednih novinarskih konferenc Založbe ZRC (posnetke posameznih predstavitev knjig poobjavimo še na spletnih straneh publikacij) in s predstavitev v Atriju ZRC; decembra 2025 je bilo skupno število ogledov 2,7 milijona.

V Atriju ZRC se je odvijalo 120 prireditev. Izstopali so predvsem simpoziji in konference, kot vedno pa so raznovrstni program v Atriju sestavljali tudi predstavitve knjižnih novosti, okrogle mize, predavanja, novinarske konference, razstave in koncerti. Izpostaviti velja Generacije znanosti, tradicionalno prireditev ZRC SAZU, na kateri se poklonimo raziskovalkam in raziskovalcem.

Prireditve v organizaciji Založbe ZRC, Knjigarne Azil in Knjigarne kavarne Maks:

- Episkop: Annibel Cunoldi Attems: Zrcalo. Umetnina meseca (8. 1., Knjigarna Maks)
- V začetku je bil glas. Pogovorni večer (15. 1., Knjigarna Maks)
- Dialogi_čez_: Zamišljeni v melodijo. Javni pogovor (21. 1., Knjigarna Maks)
- Koliko besed poznamo? Pogovorni večer (22. 1., Knjigarna Maks)
- Ab Inittio: Knjižni vodnik in digitalni arhiv Nove Gorice in okolice. Predstavitve knjižnega vodnika (28. 1., Knjigarna Maks)
- Zvok besede – Suns di peraulis. Glasbeni večer (29. 1., Knjigarna Maks)
- Živalsko mesto na delovnem mestu. Pogovor o zbirki esejev *Živalsko mesto* (29. 1., Atrij ZRC)
- Marko Pogačnik: Bitja Zemljinega vesolja. Predstavitve umetnine meseca in februarskega poglavja *Episkopa* (5. 2., Knjigarna Maks)
- *Slovenske selitve v socializmu*. Predstavitve knjige in pogovor z avtorji (6. 2., Atrij ZRC)
- Bam napa vzela. Pripovedovalski večer (12. 2., Knjigarna Maks)
- *Za zidovi*. Pogovor o knjigi iz zbirke Pamflet (12. 2., Atrij ZRC)
- Prva redna novinarska konferenca Založbe ZRC (18. 2., Atrij ZRC)
- Med vedomci in drugimi bajnimi bitji. Okrogla miza (19. 2., Knjigarna Maks)
- *September*. Pogovor s pisateljico Ano Schnabl (17. 3., Atrij ZRC)
- Naš vsakdanji kino/Nostro cine quotidiano. Predstavitve dvojezične slovensko-italijanske publikacije (20. 2., Knjigarna Maks)
- Drežniški pust. Pogovorni večer (26. 2., Knjigarna Maks)
- Ana Zavadlav: Slika je brez besed, tako kot vonj. Predstavitve umetnine meseca (5. 3., Knjigarna Maks)
- Kafe Matineja: Miljenko Jergovič. Pogovor z avtorjem (7. 3., Knjigarna Maks)
- Operne arije iz goriških salonov 18. stoletja. Glasbeni večer (12. 3., Knjigarna Maks)
- Pisatelji in pripovedi. Pogovorni večer (22. 3., Knjigarna Maks)
- Knjižnica in arhiv dr. Henrika Tume. Voden ogled (26. 3., Knjigarna Maks)
- Riba – neznano bitje. Pofestivalski odmev 28. pripovednega festivala (1. 4., Knjigarna Maks)
- Balkanske migracijske poti. Predstavitve nove številke ČKZ *Balkan Migration Route Revisited* (1. 4., Atrij ZRC)
- Original, replika, varianta: Pilon – Velišček. Predstavitve umetnine meseca (2. 4., Knjigarna Maks)
- Kruh – hrana revežev ali osnovno živilo? O odnosu kruha med mladimi v času pomanjkanja in izobilja. Pogovorni večer (9. 4., Knjigarna Maks)
- Konzerviranje: industrializacija, emancipacija, spomin – zgodovine predelave in konzerviranja rib na severozahodnem Jadranu. Pogovorni večer (16. 4., Knjigarna Maks)
- Druga redna novinarska konferenca Založbe ZRC (17. 4., Atrij ZRC)
- Tina Vrščaj in Anja Mugerli: pisateljici v dialogu. Pogovorni večer (22. 4., Knjigarna Maks)
- Marko Čepak Maki 4tet. Jazz večer (26. 4., Knjigarna Maks)
- David Bandelj: Unidici anni e mezzo di silenzio/Enajst let in pol tišine. Pogovorni večer (30. 4., Knjigarna Maks)
- Isonzo/Soča: Giornale di frontiera/časopis na meji. Predstavitve št. 119 (2025) (5. 5., Knjigarna Maks)
- Miran Cencič: Dokument kulture in dokument barbarstva. Predstavitve umetnine meseca in majskega poglavja *Episkopa* (7. 5., Knjigarna Maks)
- Kafe Matineja: Mirt Komel – Andrea Bellavite; Trije letni časi: pomlad. Pogovorni večer (10. 5., Knjigarna Maks)
- Boštjan Videmšek: Mir in vojna. Pogovorni večer (14. 5., Knjigarna Maks)
- *Fritz Lang: Ljutomer–Berlin–Hollywood*. Predstavitve novega stripa Zorana Smiljanića (14. 5., Atrij ZRC)
- Alenka Pirman: *Razstavljanje sporne kulturne dediščine: sodelovanje umetnikov in muzejev*. Predstavitve knjige (15. 5., Knjigarna Maks)

- Pot miru – pot do miru. Okrogla miza (21. 5., Knjigarna Maks)
- Jadranski iredentizem. Pogovorni večer (28. 5., Knjigarna Maks)
- Londonski stolp (Tower of London) – La torre di Londra. Srečanje z Vitom Bianchijem. èStoria (29. 5., Knjigarna Maks)
- Zgodba/-e v stiku: Volkuljin sin – Storia/-e in contatto: Il figlio della lupa. Pogovor o projektu Stiki! èStoria (29. 5., Knjigarna Maks)
- Tretja redna novinarska konferenca Založbe ZRC (29. 5., Atrij ZRC)
- *Razstavljanje sporne kulturne dediščine*. Razprava o knjigi Alenke Pirman (29. 5., Atrij ZRC)
- Šparta/Sparta. èStoria (30. 5., Knjigarna Maks)
- Grad Rihememberk. Prva knjiga. Predstavitev monografije. èStoria (31. 5., Knjigarna Maks)
- Mesto prihodnosti: Nova Gorica-Gorica – La città del futuro: Nova Gorica - Gorizia. Pogovor. èStoria (31. 5., Knjigarna Maks)
- Od mesta vrtov do zelenega mesta. Estetika, načrtovanje in retorika – Dalla garden city alla green city. Estetica, piano e retorica. èStoria (31. 5., Knjigarna Maks)
- Anja Medved: Spomin kot umetnina. Predstavitev umetnine meseca in junjskega poglavja *Episkopa* (4. 6., Knjigarna Maks)
- Mirt Komel: *Črepinja*. Predstavitev romana (10. 6., Knjigarna Maks)
- Predstavitev nove knjige Andreja Detele *From Entropy to Sintropy* (12. 6., Atrij ZRC)
- Zgodbe o dveh mestih, novi meji in migracijskih odločitvah. Pogovorni večer (11. 6., Knjigarna Maks)
- AZIL! na Rimski cesti. Otvoritvena zabava (17. 6., Knjigarna Azil na Rimski cesti 3)
- Migracije brez meja. Okrogla miza (18. 6., Knjigarna Maks)
- Roza_bazar (18. 6., Knjigarna Azil na Rimski cesti 3)
- *Slovenske selitve v socializmu*. Predstavitev knjige (21. 6., Knjigarna Maks)
- Praznik glasbe v Maksu. Koncert (21. 6., Knjigarna Maks)
- *Giuliano Citti: I sussurri delle Valli (Šepet dolin)*. Pogovor ob knjigi (24. 6., Knjigarna Maks)
- Predstavitev knjige *Utopija uniforme* (24. 6., Atrij ZRC)
- Zgodbe našega vsakdana. Večer samospenov skladatelja Sama Vovka. Koncert (27. 6., Knjigarna Maks)
- Mario Palli: Air-line, čudovita zračna črta. Predstavitev umetnine meseca in julijskega poglavja *Episkopa* (2. 7., Knjigarna Maks)
- GO! 2025 Pesniki na mejo. Branje poezije (4. 7., Knjigarna Maks)
- Tehnologija jemlje ogromen ekosocialni davek. Kaj preostane skupnostim in umetnosti? Pogovor (7. 7., Knjigarna Maks)
- Cerkev Kristusa Odrešenika – Konkatedrala v Novi Gorici (pred cerkvijo). Voden ogled (9. 7., Knjigarna Maks)
- Karolina Umetnina: *Neč nouga*. Predstavitev knjigice (9. 7., Knjigarna Maks)
- Butter View. Mini v Maksu (11. 7., Knjigarna Maks)
- Aleja zaslužnih žena in mož v Novi Gorici. Predavanje (16. 7., Knjigarna Maks)
- Tina Volarič: *Nekje notri je uho*. Predstavitev pesniške zbirke (23. 7., Knjigarna Maks)
- Jani Šepetavec & The Bunker Unit. Mini v Maksu (25. 7., Knjigarna Maks)
- Pengovove freske v palači Mestne občine Nova Gorica. Voden ogled (30. 7., Knjigarna Maks)
- Patrizia Dughero: Filare i versi/Presti verze. Predstavitev dvojezične pesniške zbirke (30. 7., Knjigarna Maks)
- Edoardo Liberati »Synthetics« Trio. Mini v Maksu (2. 8., Knjigarna Maks)
- Vanja Bučan: Kamuflača v kulturi. Predstavitev umetnine meseca in osmega poglavja *Episkopa* (6. 8., Knjigarna Maks)
- Podobe zločina. Pogovorni večer (20. 8., Knjigarna Maks)
- Denise Dantas Quintet. Mini v Maksu (23. 8., Knjigarna Maks)
- Med drevesi. Sprehod (27. 8., Knjigarna Maks)
- Somestje v objemu narave. Okrogla miza (27. 8., Knjigarna Maks)
- Tkem dialog: navdih za prihodnost. Predavanje in okrogla miza (29. 8., Knjigarna Maks)
- AgnstTheWrld. Mini v Maksu (29. 8., Knjigarna Maks)
- Jernej Skrt: Kopanje v svetlobi. Predstavitev umetnine meseca in devetega poglavja *Episkopa* (3. 9., Knjigarna Maks)
- Mia Žnidarič & Steve Klink. Mini v Maksu (6. 9., Knjigarna Maks)
- Kdaj so nam zasloni ukradli pozornost in kako jo dobimo nazaj? Delavnica (10. 9., Knjigarna Maks)
- Ana Kalin: *Včera bi jo morali spoznati*. Predstavitev knjige (16. 9., Knjigarna Maks)
- »Gora ni nora, nor je tisti, ki gre gor«. Dialogi_čez_ (17. 9., Knjigarna Maks)
- Predstavitev knjige *Beograd–Ljubljana* (17. 9., Azil na Rimski cesti 3)
- Literarna pokrajina Goriške – 6. sprehod: Bogastvo jezikov v našem prostoru skozi čas. Predavanje (20. 9., Knjigarna Maks)
- Predstavitev knjige Kozme Ahačiča *KA*, eseji (23. 9., Atrij ZRC)
- Si drznete pogledati od zaslona in stopiti med ljudi? Pogovorni večer (24. 9., Knjigarna Maks)
- Četrta redna novinarska konferenca Založbe ZRC (24. 9., Atrij ZRC)
- »Kaj bi rekel Boris Pahor – včera, danes, jutri«. Okrogla miza (25. 9., Knjigarna Maks)
- Marko Čepnik Maki 4tet. Mini v Maksu (26. 9., Knjigarna Maks)

- Ciril Kosmač: Balada o trobenti in oblaku. Literarni večer (30. 9., Knjigarna Maks)
- Brez nostalgije. Pogovorni večer (1. 10., Knjigarna Maks)
- Be Thrifty: predmeti z zgodbo, ne s ceno, in koncert dua Marker Garden. Izmenjevalnica oblačil in glasbeni dogodek (3. 10., Knjigarna Maks)
- Revolucija volkov. Glasbeno-literarni performans (8. 10., Knjigarna Maks)
- Peter Klepec: *Časi nočne more*. Pogovor ob izidu knjige (8. 10., Atrij ZRC)
- John Stowell & Marko Čepak trio. Mini v Maksu (14. 10., Knjigarna Maks)
- Posebna ponudba ob 80-letnici ISJFR (14.–18. oktober, Azil na Rimski cesti 3)
- Umetnina meseca: Jane Štravs: Dejan in Jernej Humar: Tomo. Pogovor (15. 10., Knjigarna Maks)
- Predstavitev knjige *Slišati tišino* (15. 10., Atrij ZRC)
- Predstavitev knjige *Ukaz je bil že izvršen* (16. 10., Prešernova dvorana ZRC SAZU)
- Mednarodni dan slovarjev. Okrogla miza (16. 10., Atrij ZRC)
- Strah pred zgodovino. Pogovor (22. 10., Knjigarna Maks)
- Cristina Noacco: *Timava Nadiža Soča. Reke, ljudje in meje – Timavo Narisone Isonzo. Fiumi, uomini e confini*. Predstavitev knjige (29. 10., Knjigarna Maks)
- Predstavitev knjig *Izhodišča slovenske pripovedne proze, Recepcija starejšega pesništva na Štajerskem in v Prekmurju, Od intimizma do reizma* (3. 11., Prešernova dvorana ZRC SAZU)
- Isonzo/Soča: Giornale di frontiera/časopis na meji. Predstavitev št. 121 (4. 11., Knjigarna Maks)
- CAFÉ: Redefinicija zgodovinskih kavarn kot evropske kulturne dediščine. Javna predstavitev projekta (6. 11., Knjigarna Maks)
- Palestina in protesti na univerzah? Pogovorni večer (10. 11., Knjigarna Maks)
- Represija v Rusiji. Pogovor (11. 11., Knjigarna Maks)
- Brez prepustnice. Trideset let ob slovensko-italijanski meji. Pogovorni večer (12. 11., Knjigarna Maks)
- Viktor Žakelj: *Urejanje prihodnosti*. Pogovor ob izidu knjige (17. 11., Atrij ZRC)
- Miran Košuta: Altronauti. Pogovorni večer (18. 11., Knjigarna Maks)
- Balkanska migrantska pot. Pogovorni večer in video razstava (19. 11., Knjigarna Maks)
- Louis Adamič: *Orel in korenine*. Okrogla miza ob novi, integralni izdaji (19. 11., Atrij ZRC)
- Kako lahko medkulturna mediacija pripomore k boljšemu zdravju in zdravstvu? Okrogla miza (20. 11., Knjigarna Maks)
- Oma in jelka, tisoče let. Pripovedno-glasbeni večer (25. 11., Knjigarna Maks)
- Na poteh Evrope. Pogovorni večer z video odlomki (26. 11., Knjigarna Maks)
- Giuseppe Zigaina: *Pasolini in smrt*. Predstavitev knjige (2. 12., Knjigarna Maks)
- Romeo Toffanetti: Nathan Never. Predstavitev umetnine meseca in dvanajstega poglavja *Episkopa* (3. 12., Knjigarna Maks)
- *Peace, Unconditional!* Pogovor ob izidu zbornika (9. 12., Atrij ZRC)
- Evropska prestolnica kulture – dan potem. Pogovorni večer (10. 12., Knjigarna Maks)
- Peta redna novinarska konferenca Založbe ZRC (11. 12., Atrij ZRC)
- Kulturna in jezikovna dediščina Goriške s predstavitvijo najnovejše številke revije *Borč San Roc* in monografije Vannija Feresina *Cosrumanze Goriziane/Goriški običaji/Costumanzis Gurizanis*. Pogovorni večer (12. 12., Knjigarna Maks)
- Gregor Božič in Barbara Ogrič Markež: *Sadje sonca*. Predstavitev knjige (16. 12., Knjigarna Maks)
- GO(ODBYE) 2025! Pogovorni večer (17. 12., Knjigarna Maks)
- Tanja Srednik trio: Za božič doma. Jazz večer (18. 12., Knjigarna Maks)

Druge prireditve, na katerih se je predstavila Založba ZRC:

- Predstavitev knjige *Gasilski terminološki slovar* (1. 3., Logatec)
- Predstavitev knjige *Gasilski terminološki slovar* (7. 3., Sežana)
- Predstavitev knjige *Špički, špičkarji, kamnarji, zidarji* (7. 3., Tolminski muzej)
- Predstavitev knjig *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine* (12. 3., Zemljepisni muzej Ljubljana)
- Grošljev simpozij (18.–20. 3., Atrij ZRC in Knjigarna Azil)
- Sejem akademske knjige Liber.ac (25.–26. 3., Filozofska fakulteta)
- Leipzig 2025 (27.–30. 3., stojnica JAK)
- Predstavitev knjige *Poljanski rokopis* (1. 4., Poljane)
- Predstavitev knjige *Gasilski terminološki slovar* (5. 4., Rogla)
- Predstavitev knjig *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine* (10. 4., Knjižnica Radovljica)
- Predstavitev knjige *Špički, špičkarji, kamnarji, zidarji* (12. 4., Bralni klub Grgar, Grgar)
- Predstavitev knjig *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine* (16. 4., Knjižnica Mirana Jarca, Novo mesto)
- Mednarodna dialektološka znanstvena konferenca DiaClas, prodajna akcija (22.–25. 4., Prešernova dvorana ZRC SAZU)

- Predstavitev knjig *Janez Cigler, Zbrano delo, 1. in 2. knjiga* (7. 5., Kočevje)
- Predstavitev knjige *Podobe bidermajerske Ljubljane* (7. 5., Atrij ZRC)
- Sejem na zraku (17. 5., Kongresni trg)
- Predstavitev knjige *Kanadskim sanjam naproti* (20. 5., Knjižnica Tolmin)
- Predstavitev knjige *Poljanski rokopis* (22. 5., Frančiškanski samostan Kamnik)
- Predstavitev knjige *Haeresis fulminata* (10. 6., Slovenska matica)
- Predstavitev knjige *Špički, špičkarji, kamnarji, zidarji* (13. 6., Gotska hiša, Kanal ob Soči)
- Sejem Mesto knjige (2.–5. 9., Nova Gorica)
- Mednarodni sejem obrambe, varnosti, zaščite in reševanja Sobra (25.–27. 9., Gornja Radgona)
- Predstavitev knjige *Užaljeno maščevanje* (25. 9., Kobarid)
- Festival Tinta (11. 10., Kino Šiška)
- Frankfurt 2025 (15.–19. 10., stojnica JAK)
- Predstavitev knjige *Agronomski terminološki slovar* (23. 10., Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani)
- Predstavitev stripa *Fritz Lang* (6. 11., Mestna knjižnica Kranj)
- Posvet Gasilske zveze Slovenije, prodaja in promocija knjige *Gasilski terminološki slovar* (22.–23. 11., Bohinjska Bistrica)
- 41. Slovenski knjižni sejem (24.–30. 11., Ljubljana)

RAZISKOVALNI PROJEKTI

On the road to sustainability: paving the way for OPERAS as an efficient open Social Sciences and Humanities scholarly communication Research Infrastructure [Na poti k trajnosti: utiranje poti za OPERAS kot učinkovite odprte znanstveno-komunikacijske raziskovalne infrastrukture za družboslovje in humanistiko]

Oznaka: OPERAS-PLUS.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancerja: European Union, European Commission, Research Executive Agency (REA), Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Aleš Pogačnik.

Sodelavci: A. Pogačnik, N. Semolič, B. Šuštar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2022 – 31. 8. 2025.

Spletna stran projekta: operas-eu.org/projects/operas-plus.

Projekt je namenjen vzpostavitvi OPERAS kot trajne infrastrukture (ERIC). V sklopu teh prizadevanj smo leta 2024 sodelovali pri pripravi osnovnih dokumentov in vzpostavljali slovensko nacionalno vozlišče OPERAS.SI, ki smo ga formalizirali decembra s konzorcijsko pogodbo (pristopili so še Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem, Inštitut za novejšo zgodovino in Centralna tehniška knjižnica), ter si zagotovili letno finančno podporo Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access [Ustvarjanje zanesljive, dostopne in združljive tehnologije za odprti dostop]

Oznaka: CRAFT-OA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European Commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Aleš Pogačnik.

Sodelavci: A. Pogačnik, M. Urbanc, B. Šterbenc Svetina (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2025.

Spletna stran projekta: craft-oa.eu.

Projekt je namenjen tehničnim izboljšavam in standardom objav v spletnih znanstvenih revijah. ZRC SAZU je sodeloval pri preizkušanju izboljšav programa OJS, ki ga uporabljamo tudi za naše revije, ter izdelavi načel pri vzpostavljanju spletišč European Diamond Capacity Hub (EDCH) in Diamond Discovery Hub (DDH).

KONCERTNI CIKEL V ATRIJU

ZRC SAZU je kot soorganizator podprl izvajanje koncertnega cikla *Harmonia concertans – Stara glasba na Novem trgu*. Muzikološki inštitut je v sodelovanju z ansamblom za staro glasbo musica cubicularis ter zavodom Harmonia Antiqua Labacensis pripravil petnajsto sezono cikla v obliki sedmih koncertov (11. 3., 28. 3., 4. 6., 26. 9., 20. 10., 24. 11. in 25. 11.) za manjše in večje sestave. Koncerti so bili tematski in vsak izmed njih je bil skrbno zasnovan kot slogovno zaokrožena celota. Prvi koncert, *Operni junaki goriških salonov*, je bil posvečen izvedbi izbranih malo znanih italijanskih baročnih arij iz Zgodovinskega pokrajinskega arhiva v Gorici. Program je bil s komentarji v živo ponovljen v okviru dogodkov GO!2025 v Novi Gorici 12. 3. Na drugem koncertu, poimenovanem *Dvojni rojstni dan na 38 strunah*, sta izvajalca na violah da gamba igrala angleški renesančni repertoar. Spregledana praksa francoske komorne glasbe s podvojenimi prečnimi flautami je bila prikazana na tretjem koncertu z naslovom *Trio za sedem glasbenikov*, medtem ko je na četrtem koncertu, *Kot ptičji spev*, zvenela izvirna angleška glasba za dve kljunasti flauti in spremljevalni bas. Oktobra je bila izvedena uglasbitev znamenite sekvence *Stabat mater Alessandra Scarlattija*. Za zaključek sezone je bil pripravljen dvojni koncert *Pesmi norosti* skupaj z okroglo mizo s filozofoma Mladenom Dolarjem in Nino Jerman. Koncertni cikel sta podprla tudi Mestna občina Ljubljana in Ministrstvo za kulturo.

Spletna stran koncertnega cikla: hc.zrc-sazu.si.

HISTORIČNI SEMINAR ZRC SAZU

KOORDINACIJSKI ODBOR

Vodji: dr. Monika Deželak Trojar, dr. Daša Ličen.

Člani: dr. Matjaž Geršič, dr. Klemen Grabnar, Jera Oman.

Člani svetovalci: dr. Katarina Keber, dr. Katarina Šter, dr. Luka Vidmar, dr. Mojca Žagar Karer.

UREDNIKA PUBLIKACIJE HISTORIČNI SEMINAR

Člana: dr. Klemen Grabnar, Jera Oman.

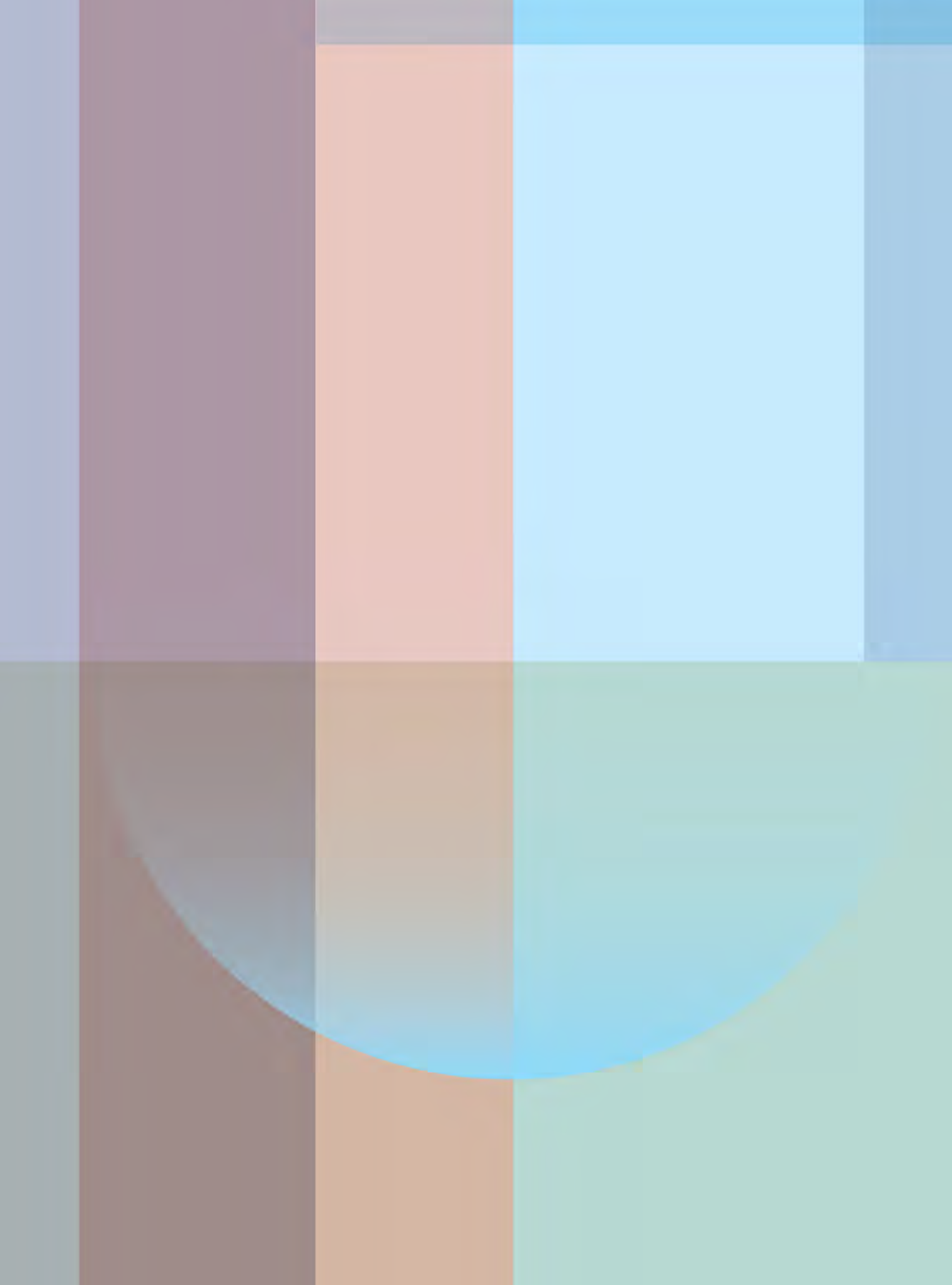
PREDAVANJA

V okviru Historičnega seminarja je bilo v Dvorani štirih letnih časov ZRC SAZU izvedenih deset samostojnih predavanj, osem predavanj tujih predavateljic in predavateljev ter dve predavanji domačih predavateljev:

- Wladimir Fischer-Nebmaier: *C. K. Avstrija za zaprtimi vrati: izvirno gradivo avstrijskih vojnih kabinetov 1914–1918* (16. 1.)
- Lucija Balikić: *Preobrazba politične misli Viktorja Murnika v luči velike gospodarske krize* (6. 2.)
- Andrea Quadri: *Sodelovanje in kolektivno delovanje vizualnih umetnikov v Argentini* (20. 3.)
- Chiara Bortolotto: *Nas bo dediščina rešila? Nesnovna dediščina in obrat k trajnostnemu razvoju* (10. 4.)
- Börries Kuzmany: *Zgodovina neteritorialne avtonomije: upravljanje z narodnostno raznolikostjo v sodobni Evropi* (15. 5.)
- Johannes Mattes: *Ustvarjanje »klasičnega« krasa: habsburški projekti »kultivacije«, (inter)nacionalizem in vznik krasoslovja, 1860–1914* (12. 6.)
- Bernhold Schmid: *Orlando di Lasso in najlepši glasbeni rokopis na svetu* (9. 10.)
- Rachel Trode: *Stavke leta 1906: poznohabsburška oblast v Bosni in Hercegovini* (23. 10.)
- Silvo Torkar: *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine* (13. 11.)
- Gašper Jakovac: *Gledališka dejavnost angleškega semenišča v Rimu in angleški misijon (ok. 1579–1660)* (27. 11.)

PUBLIKACIJA HISTORIČNI SEMINAR

Aprila je izšla monografska publikacija *Historični seminar 15* s šestimi vsebinsko raznolikimi članki, ki časovno segajo vse od srednjega veka pa do začetkov 20. stoletja. Publikacijo sta uredili dr. Mojca Žagar Karer in dr. Katarina Šter.

INFRASTRUKTURNA DEJAVNOST ZRC SAZU

INFRASTRUKTURNI PROGRAM

Naravna in kulturna dediščina

Vrsta projekta: infrastrukturni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: dr. Jerneja Fridl.

Čas trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Infrastrukturni program Naravna in kulturna dediščina je zagotavljal strokovno, tehnično, dokumentacijsko, informacijsko in predstavitveno podporo raziskovalnemu delu ZRC SAZU. Njegova osrednja naloga je bila omogočiti zbiranje, obdelavo, hrambo, povezovanje in javno dostopnost raziskovalnih podatkov, virov, zbirk, gradiv in rezultatov, ki nastajajo na presečišču naravoslovja, humanistike in družboslovja. Program je podpiral tako vsakodnevno raziskovalno delo inštitutov kot dolgoročno skrb za naravno in kulturno dediščino, odprto znanost ter razvoj digitalnih raziskovalnih okolij. V nadaljevanju so izpostavljeni predvsem dosežki, ki kažejo širino infrastrukturne podpore na ravni ZRC SAZU, ne pa posamezni projekti kot samostojne raziskovalne enote.

Dejavnosti infrastrukturnega programa

Terenska dejavnost je obsegala zbiranje, preverjanje in dokumentiranje podatkov v naravnem, kulturnem in družbenem okolju. Nadaljevali so se meritve, popisi, snemanja, intervjuji, arhivski obiski in druga terenska opravila, ki omogočajo nastanek primarnih raziskovalnih podatkov. Poseben pomen so imele raziskave kraških, okoljskih, geografskih, arheoloških, etnoloških in migracijskih pojavov, pri katerih se terensko delo povezuje z digitalnim zajemom, prostorskimi podatki, fotografskim in avdiovizualnim gradivom ter kasnejšo laboratorijsko ali podatkovno obdelavo. Takšna infrastruktura omogoča primerljivost podatkov skozi čas, ponovljivost raziskav in vključevanje slovenskih terenskih podatkov v nacionalne ter mednarodne raziskovalne tokove.

Laboratorijska dejavnost je podpirala pripravo, obdelavo in analizo vzorcev ter uporabo specializiranih metod, potrebnih pri raziskavah naravne dediščine, okolja, biotske raznovrstnosti, geologije, krasoslovja, arheologije in sorodnih področij. Posebej pomembna je bila povezava z dolgoročnim spremljanjem okoljskih parametrov, kraških in podzemeljskih habitatov, biotske raznovrstnosti ter materialne dediščine. Laboratorijske analize so s tem dopolnjevale terensko delo in zagotavljale podatkovno podlago za raziskave podnebnih in okoljskih sprememb, varstva narave, kulturne dediščine ter dolgoročnega monitoringa.

Dokumentacijska dejavnost je bila usmerjena v urejanje, opisovanje, katalogizacijo, digitalizacijo in pripravo gradiv za dolgoročno hrambo ter ponovno uporabo. Posebej izrazit je bil premik od posameznih digitalizacijskih posegov k sistematičnemu upravljanju metapodatkov, urejanju inventarjev, pripravi raziskovalnih podatkov in usklajevanju z načeli odprte znanosti. Dokumentacijsko delo je zajemalo tako naravoslovne vzorce, terenske zapise in prostorske podatke kot rokopisno, fotografsko, avdiovizualno, slovarsko, arhivsko in umetnostnozgodovinsko gradivo. S tem je ZRC SAZU krepił pogoje za sledljivost, preverljivost in ponovno uporabo raziskovalnih virov.

Informacijska dejavnost je obsegala vzdrževanje in nadgradnjo digitalnih portalov, podatkovnih zbirk, repozitorijev, spletnih aplikacij, uredniških sistemov in drugih podpornih orodij. V ospredju so bile posodobitve jezikovnih portalov, repozitorijev, metapodatkovnih sistemov, podatkovnih baz in aplikacij, ki omogočajo strojno berljivost, povezljivost, varnejšo hrambo in boljšo uporabniško izkušnjo. Pomemben del te dejavnosti je bila tudi skrb za strežniška okolja, varnostne kopije, prenos aplikacij na infrastrukturo ZRC SAZU, podporo odprtemu dostopu in izobraževanja za uporabo orodij, kot sta OJS in iThenticate.

Predstavitvena dejavnost je skrbela za javno dostopnost raziskovalnih rezultatov in njihovo posredovanje strokovni, akademski ter širši javnosti. V letu 2025 so jo zaznamovale razstave, konference, simpoziji, javne predstavitve, spletne objave, pedagoške dejavnosti, objave v odprtem dostopu in različne oblike znanstvenega komuniciranja. Predstavitvena dejavnost je pomembna zato, ker raziskovalne podatke, zbirke, digitalizirano gradivo in interpretacije povezuje z uporabniki zunaj ozkega raziskovalnega kroga ter krepi družbeni pomen infrastrukturnega dela ZRC SAZU.

SODOBNI RAZVOJNI INFRASTRUKTURNI PROJEKTI

V okviru razvojnega stebra financiranja (RSF) je ZRC SAZU nadaljeval sistematično posodabljanje raziskovalne infrastrukture, zlasti na področju digitalizacije gradiva, nadgradnje podatkovnih baz, razvoja spletnih aplikacij, izboljšanja metapodatkovnih standardov, dolgoročne hrambe raziskovalnih podatkov ter širše dostopnosti znanstvenih virov. Projekti so bili usmerjeni v odprto znanost, načela FAIR, trajnostno hrambo in povezljivost podatkov, hkrati pa so podpirali raziskovalno delo inštitutov z zelo različnih področij: geografije, arheologije, krasoslovja, jezikoslovja, etnologije, muzikologije, zgodovine in migracijskih študij.

Komisija za digitalni prehod je vsebinsko pregledala in usmerjala projekte, ki so jih pripravili inštituti, ter odobrila financiranje 16 projektov, namenjenih posodobitvi programov za obdelavo raziskovalnega gradiva, razvoju podatkovnih baz in aplikacij, objavi digitaliziranega gradiva ter večji javni dostopnosti raziskovalnih virov. Komisija je bila hkrati vpeta v aktivnosti projekta SPOZNAJ, predvsem na področju odprte znanosti, usposabljanja podatkovnih strokovnjakov, terminološkega slovarja odprte znanosti in promocije dobrih praks ravnanja z raziskovalnimi podatki.

Pomemben sklop razvojne raziskovalne infrastrukture je predstavljala **digitalizacija analognega in arhivskega gradiva**. V okviru Digitalne geografske fototeke Slovenije je bilo identificirano, urejeno, zaščiteno in digitalizirano gradivo na različnih nosilcih, vključno s steklom, negativi, pozitivni in razvitimi fotografijami. Nastalo je približno 40.000 datotek oziroma okrog 20.000 digitaliziranih enot, opremljenih z metapodatki in pripravljenih za nadaljnjo objavo v repozitoriju Arzenal. Podobno je Inštitut za arheologijo digitaliziral 2600 steklenih diapozitivov formata Leica, ki dokumentirajo arheološke raziskave iz druge polovice 20. stoletja; digitalizacija je bila izvedena v visoki ločljivosti in skladno z arhivskimi standardi, gradivo pa je bilo predano v delovni in arhivski kopiji. Zgodovinski inštitut Milka Kosa je digitaliziral Zapuščinski arhiv dr. Henrika Tume: nastalo je 5104 skenov oziroma približno 2400 digitaliziranih dokumentov, opremljenih z metapodatkovnimi kategorijami, kar omogoča nadaljnje raziskovanje, pedagoško uporabo in javno predstavitev gradiva.

Drugi sklop so sestavljale **nadgradnje podatkovnih baz, portalov in aplikacij**. Na področju jezikovne infrastrukture so bili nadgrajeni portali Fran, Franja, Terminologišče in vnašalni sistem ZRCola. Projekt je omogočil stabilnejše delovanje portala Fran, objavo prirastkov rastočih slovarjev, nadgradnjo CMS za Pravopis 8.0, izboljšano indeksiranje, napredno iskanje, virtualno tipkovnico, izboljšan prikaz podatkov in razvoj povezav med jezikovnimi portali. Vzporedno je potekala izdelava nove spletne aplikacije za terminološke slovarje, ki nadomešča staro namizno aplikacijo SlovarRed 2.1; razvit je bil nov model relacijske podatkovne baze, pripravljajo pa se izpisi v formatu XML in uvoz podatkov iz Excelovih tabel.

Na področju geolingvistike se je nadaljeval razvoj mednarodne podatkovne baze in aplikacije DIAtlas. Tretja faza je bila namenjena enotnejši strukturi podatkov za Slovenski, Slovanski in Evropski lingvistični atlas, razvoju modulov za motivacijske zemljevide, povezovanju pomenskega modula s slovarjem, avtomatizaciji fonetičnih zbirnih zemljevidov ter dopolnjevanju arhivskega gradiva. S tem je DIAtlas dosegel stopnjo, ki omogoča mednarodno promocijo in krepi vlogo slovenske dialektologije v širšem geolingvističnem prostoru.

Pomemben razvojni premik je bil dosežen tudi pri podatkovnih bazah naravne dediščine in okolja. Nadgradnja Krasoslovne baze podatkov KarstDB je bila usmerjena v izboljšanje upravljanja podatkov, interoperabilnosti, uporabniške izkušnje in skladnosti z načeli FAIR. V bazo so bili vključeni novi podatkovni sklopi, med drugim s področij mikrobiologije, paleomagnetizma, meteorologije, hidrologije in drugih krasoslovnih raziskav. Vzpostavljeni so bili validirani metapodatki, trajni identifikatorji, povezava z GeoNetwork, uredniška orodja, več ravni dostopa, vizualizacije časovnih vrst in kartografski prikazi ter dodatne storitve, povezane s spremljanjem poplav.

Pri podatkovni zbirki FloVegSI se je začela prenova v okolje PostgreSQL, skupaj s testiranjem prenosa podatkov in razvojem novih funkcionalnosti, kot so izvoz v QGIS, uvoz podatkov iz tabel in skeniranja herbarijskih pol, priprava za uvoz iz baze Turboveg ter izvoz v program Juice.

Tretji sklop projektov je bil usmerjen v **digitalno humanistiko in spletno predstavitev raziskovalnih virov**. Pri Etnološkem leksikonu 2.0 je bila vsebinska redakcija opravljena do črke Ž, uveden je bil revidiran nadzorovani besednjak za celotno bazo, redakcijske spremembe so bile vnašane v zapis XML TEI, potekalo pa je tudi semantično označevanje osebnih, krajevnih in organizacijskih entitet. Projekt tako ne pomeni zgolj digitalizacije starejšega gradiva, temveč strokovno posodobitev in sodobno umestitev temeljnega etnološkega znanja ter njegovo vključevanje v sodobne digitalno-humanistične standarde.

Pri eZISS je bilo orodje TEI Publisher prilagojeno za prikaz znanstvenih edicij slovenskega slovstva, zlasti za novo elektronsko izdajo Škofjeloškega pasijona, ki vključuje faksimile, diplomatični in kritični prepis, spremljajoče gradivo, študije ter večjezične povzetke. Pri Registru rokopisov slovenskega slovstva so bili izboljšani prikazi bibliografskih podatkov in digitalnih faksimilov, odpravljene pa so bile tudi nekatere nekonsistentnosti v povezovanju podatkov TEI in slikovnih datotek.

Na področju muzikologije je bila podatkovna zbirka MUSIQUUM razširjena z 2199 digitalizati gledaliških plakatov Stanovskega gledališča v Ljubljani iz obdobja 1801–1837, opremljenimi z metapodatki. Pregledanih je bilo 138 transkripcij plakatov, na njihovi podlagi pa je bilo ustvarjenih prav toliko novih glasbeno-gledaliških dogodkov, povezanih z izvajalci, prizorišči in viri. V zbirki so bili vzpostavljeni tudi novi vizualni prikazi, ki omogočajo prostorsko, časovno in primerjalno analizo glasbenega življenja Ljubljane v prvi polovici 19. stoletja.

Posebno skupino predstavljajo projekti, ki so razvijali orodja za analizo, interpretacijo in javno uporabo raziskovalnih podatkov. Aplikacijo Link, namenjeno analizi srednjeveških grobišč z obsežno stratigrafijo, smo prenesli z zunanjega strežnika na notranjo strežniško infrastrukturo ZRC SAZU. Ob tem smo jo tehnično posodobili tako, da je njeno nameščanje, vzdrževanje in nadgrajevanje bolj zanesljivo, ponovljivo ter pregledno. Vpeljano orodje Ansible omogoča povezovanje, čiščenje, vizualizacijo in izvoz arheoloških podatkov ter odpira možnosti za primerjalne analize velikih srednjeveških grobišč.

Na področju migracijskih študij je bila pripravljena fotografska dokumentacija materialne dediščine balkanske migrantske poti. Nastalo je 325 fotografij artefaktov in terenskih lokacij, ki bodo uporabljene pri raziskavah materialnosti migracij, kritičnih mejnih študijah, mednarodnih sodelovanjih in prihodnji spletni predstavitvi v okviru projekta MIGRATHINGS.

Z vidika razvoja sodobne raziskovalne infrastrukture so projekti RSF prispevali predvsem k štirim skupnim ciljem: (1) reševanju ogroženega analognega gradiva, (2) tehnološki posodobitvi raziskovalnih orodij, (3) uvajanju standardiziranih metapodatkov in trajnih identifikatorjev ter (4) večji dostopnosti raziskovalnih virov za znanstveno skupnost, strokovne uporabnike in širšo javnost. S tem je ZRC SAZU okrepil temelje za dolgoročno hrambo, ponovno uporabo ter mednarodno primerljivost podatkov o naravni in kulturni dediščini.

RAZISKOVALNE INFRASTRUKTURE ESFRI

ZRC SAZU sodeluje v več evropskih raziskovalnih infrastrukturah, povezanih z Evropskim strateškim forumom za raziskovalne infrastrukture (ESFRI). Tudi na tem področju so bile dejavnosti usmerjene v vzdrževanje in razvoj digitalnih ter podatkovnih infrastruktur, nadgradnjo zbirk, portalov in raziskovalnih orodij, pripravo in objavo raziskovalnih podatkov v skladu z načeli odprte znanosti ter mednarodno povezovanje slovenskih raziskovalnih skupnosti. V nadaljevanju so poudarjeni predvsem dosežki, pri katerih je imel ZRC SAZU neposredno vlogo.

DARIAH – Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities [Digitalna raziskovalna infrastruktura za umetnost in humanistiko]

V okviru DARIAH-SI je ZRC SAZU nadaljeval razvoj in vzdrževanje digitalne humanistične infrastrukture, zlasti objektnega repozitorija Arzenal, jezikovnih portalov Fran in Franja, Slovenske historične topografije, Slovenske biografije ter založniške infrastrukture OJS in OMP. Arzenal je konec leta 2025 vseboval 5052 objektov in 7 zbirk; izvedeni so bili nadgradnja iskalnika, prilagoditve metapodatkovnih shem, razvoj večjezičnega modula in dodatna zaščita pred neželenim strganjem vsebin. ZRC SAZU je sodeloval tudi pri podpori digitalnim zbirkam in projektom, kot so Register rokopisov slovenskega slovstva, Slovensko baročno slovstvo, eZISS, eZmono, digitalizacija biografskega gradiva Henrika Tume in Jezikovna svetovalnica. Pomemben del dejavnosti je bilo sodelovanje z nacionalnimi in evropskimi skupnostmi odprte znanosti ter vključevanje v aktivnosti DARIAH-EU, vključno z delovnimi skupinami za upravljanje raziskovalnih podatkov, ELDAH in novim regionalnim vozliščem za jugovzhodno Evropo.

LIFEWATCH – Science and Technology Infrastructure for Biodiversity Data and Observatories [Znanstvena in tehnološka infrastruktura za podatke o biotski raznovrstnosti in opazovalnice] in eLTER – Integrated European Long-Term Ecosystem, Critical Zone & Socio-Ecological Research Infrastructure [Integrirana evropska dolgoročna socio-ekološka raziskovalna infrastruktura ekosistemov in kritičnih con]

ZRC SAZU je kot pomemben partner nacionalnih konzorcijev LifeWatch-SI in eLTER-SI nadaljeval delo na področju okoljskih podatkov, biotske raznovrstnosti in dolgoročnega spremljanja ekosistemov. Posebej pomembna je bila nadgradnja nacionalnega podatkovnega vozlišča, metapodatkovnega portala IZRK in Krasoslovne baze podatkov KarstDB, ki omogoča interno in javno objavo surovih ter obdelanih krasoslovnih podatkov, njihovo vizualizacijo, povezovanje z metapodatki in uporabo v skladu z načeli FAIR. ZRC SAZU je sodeloval tudi pri razvoju virtualnih laboratorijev Karst Groundwater Habitats vLab in ProteusWatch vLab, namenjenih opazovanju kraške podzemne vode in podzemne biodiverzitete,

zlasti vedenja človeške ribice. Razvita je bila tudi aplikacija FloodWatch za državljansko znanost in spremljanje kraških poplav. V okviru eLTER je ZRC SAZU sodeloval pri nacionalnih mestih, kot so Postojnsko-Planinski jamski sistem, Cerkniško jezero in druga raziskovalna območja, ter pri pripravi Slovenije na polnopravno članstvo v eLTER ERIC.

EPOS – European Plate Observing System [Evropski sistem opazovanja plošč]

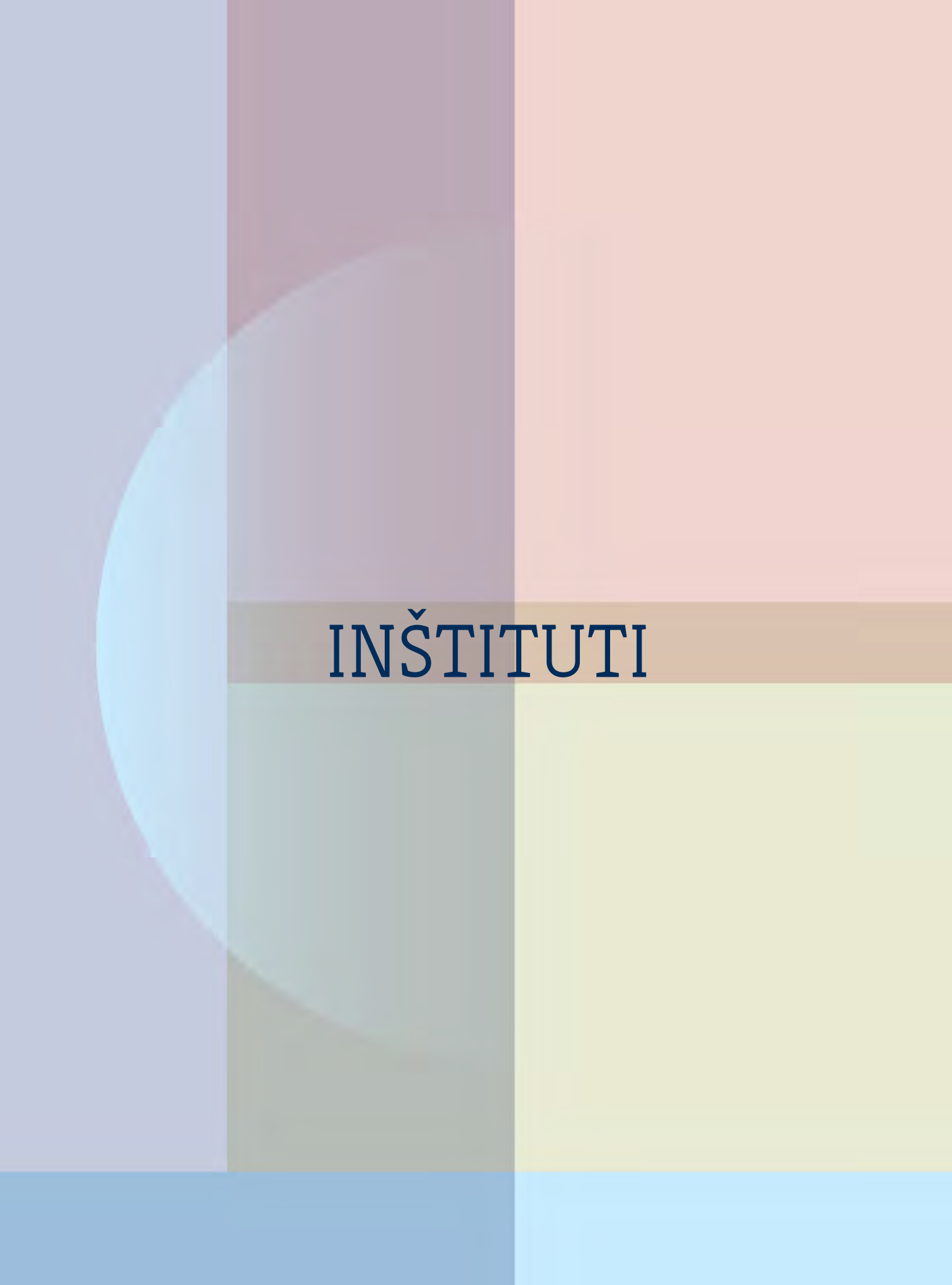
Na področju EPOS je ZRC SAZU nadaljeval raziskave aktivne tektonike, tektonskih mikropremikov in geokemičnih parametrov v okviru SLO KARST NFO. Raziskovalna infrastruktura se je uporabljala pri meritvah v kraških jamah, spremljanju mikropremikov s tenziometri TM72, meritvah metana, radona, ogljikovega dioksida, zračnega tlaka in temperature, laserskem skeniranju jam, gravimetričnih meritvah ter terenskem delu z opremo GNSS in droni. ZRC SAZU je vzdrževal seizmološko in geokemično infrastrukturo, sodeloval z ARSO pri širokopasovni seizmološki postaji Bojanci in prenosnih seizmoloških postajah SLO KARST NFO ter skrbel za dopolnjevanje metapodatkovnega portala IZRK in podatkovnega portala KarstDB. Leta 2025 je postal polnopravni partner v EPOS TCS NFO, kjer sodeluje s posredovanjem seizmoloških in geokemičnih podatkov SLO KARST NFO. ZRC SAZU je bil vključen tudi v evropska projekta EPOS ON in TRANSFORM2 ter je rezultate predstavil na EPOS Days in drugih mednarodnih srečanjih.

CLARIN – Common Language Resources and Technology Infrastructure [Infrastruktura za skupne jezikovne vire in tehnologije]

ZRC SAZU v Slovenski raziskovalni infrastrukturi za jezikovne vire in tehnologije sodeluje zlasti z vključevanjem novih ter na novo digitaliziranih jezikovnih virov na repozitorij CLARIN.SI. Objavljena sta bila dva nova, doslej še neobjavljena, vira. ZRC SAZU je aktiven tudi v mednarodnih odborih CLARIN ERIC, zlasti v komisiji za pravna in etična vprašanja pri obdelavi jezika ter uporabi umetne inteligence za analizo velikih jezikovnih podatkov. Pomemben prispevek je bil opravljen na področju poenotenja terminologije odprte znanosti, kjer je CLARIN.SI tako kot ZRC SAZU aktivno vključen prek projekta SPOZNAJ.

OPERAS – Open scholarly communication in the european research area for social sciences and humanities [Odprta znanstvena komunikacija v evropskem raziskovalnem prostoru za družboslovne in humanistične vede]

Leto 2025 je bilo prvo leto delovanja konzorcija OPERAS-SI, ki je bil ustanovljen decembra 2024. ZRC SAZU je imel pri njegovem delovanju osrednjo vlogo: vzpostavljen je bil sistem rednih sestankov konzorcija, izvedena so bila tri spletna izobraževanja o delu z revijami v okolju OJS in uporabi orodja iThenticate, pripravljena je bila skupna slovensko-angleška izjava o ravnanju z raziskovalnimi podatki pri znanstvenih revijah, ZRC SAZU pa je pripravil tudi prevode pomembnih evropskih virov s področja odprte znanosti in diamantnega odprtega dostopa, med njimi GoTriple, VERA, Think.Check.Submit. in priročnik o kakovosti publikacij v diamantnem odprtem dostopu. Pomemben infrastrukturni rezultat je bila vključitev 113 slovenskih znanstvenih revij v Diamond Discovery Hub, s čimer je ZRC SAZU prispeval k večji mednarodni vidnosti slovenskega odprtodostopnega znanstvenega založništva.

The background is a composition of several overlapping geometric shapes. A large, light blue circle is positioned on the left side, partially overlapping a light purple rectangle. To the right of the circle is a light brown rectangle. Below the circle and brown rectangle is a light green rectangle. To the right of the green rectangle is a light yellow rectangle. At the bottom, there are two horizontal bands: a medium blue one on the left and a light blue one on the right. The text 'INŠTITUTI' is centered horizontally across the middle of the image, overlapping the light brown and light green rectangles.

INŠTITUTI

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša (ISJFR) je osrednja ustanova, ki se ukvarja z raziskovanjem slovenskega jezika in izdelavo temeljnih slovaropisnih del slovenskega jezika. Temeljni jezikovni priročniki so dostopni na inštitutskem portalu *Fran* – vstopna točka za iskanje po 46 slovarjih, 4 korpusih in 14 zbirkah ter odgovorih obeh jezikovnih svetovalnic.

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

isjfr.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

izr. prof. dr. Kozma Ahačič, izr. prof. dr. Nataša Jakop (namestnica predsednice), dr. Janoš Ježovnik (zapisnikar),
doc. dr. Andreja Legan Ravnikar (predsednica), doc. dr. Mojca Žagar Karer

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: izr. prof. dr. Kozma Ahačič

Namestnika predstojnika: doc. dr. Nataša Gliha Komac, dr. Janoš Ježovnik

Strokovni sodelavci: Alenka Lap, Jan Podbevšek, Alenka Porenta (do 31. 5.)

ORGANIZACIJSKE ENOTE:

Oddelek za leksikologijo

Vodja: dr. Janoš Ježovnik

Namestnica vodje: doc. dr. Nina Ledinek

Znanstveni svetniki: izr. prof. dr. Nataša Jakop (izv. 18. 11.),
akad. prof. dr. Marko Snoj, akad. prof. dr. Andreja Žele (d. d. r.)

Višji znanstveni sodelavci: dr. Aleksandra Bizjak Končar,
doc. dr. Nataša Gliha Komac (odsotna med 1. 1. in 30. 6. ter med
18. 8. in 31. 12.), doc. dr. Nina Ledinek

Znanstveni sodelavci: dr. Duša Divjak Race, dr. Janoš Ježovnik,
doc. dr. Boris Kern, dr. Simona Klemenčič, doc. dr. Domen Krvina,
doc. dr. Matej Meterc, doc. dr. Mija Michelizza, dr. Tanja Mirtič,
dr. Andrej Perdih, dr. Špela Petric Žičič, izr. prof. dr. Mladen Uhlik (d. d. r.)

Asistent z doktoratom: dr. Dejan Gabrovšek

Strokovna sodelavka: Karmen Nemec (40 %)

Oddelek za pravopis

Vodja: izr. prof. dr. Helena Dobrovoljc

Znanstvena svetnica: izr. prof. dr. Helena Dobrovoljc

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Tina Lengar Verovnik (d. d. r.),
dr. Urška Vranjek Ošlak (izv. 3. 2.), izr. prof. dr. Mladen Uhlik (d. d. r.)

Asistentka z doktoratom: dr. Manca Černivec

Asistentka, mlada raziskovalka: Pia Rednak

Asistent: Rok Kuntner (od 1. 5.)

Strokovna sodelavka: Teja Završnik

Oddelek za terminologijo

Vodja: doc. dr. Mojca Žagar Karer

Znanstveni sodelavci: dr. Simon Atelšek (pon. izv. 27. 3.),
dr. Tanja Fajfar, doc. dr. Mateja Jemec Tomazin (pon. izv. 18. 11.),
doc. dr. Mojca Žagar Karer

Asistentka, mlada raziskovalka: Jera Oman, Anja Župan (od 1. 10.)

Strokovna sodelavka: Karmen Nemec (60 %)

Oddelek za dialektologijo

Vodja: dr. Karmen Kenda-Jež

Znanstvena svetnica: izr. članica SAZU prof. dr. Jožica Škofic

Višji znanstveni sodelavci: dr. Tjaša Jakop, dr. Karmen Kenda-Jež,
prof. dr. Matej Šekli (d. d. r.), izr. prof. dr. Danila Zuljan Kumar

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Januška Gostenčnik, dr. Mojca Kumin
Horvat

Asistentka, mlada raziskovalka: Nina Pahor (odsotna od 26. 12.)

Oddelek za zgodovino slovenskega jezika

Vodja: doc. dr. Andreja Legan Ravnikar

Znanstveni svetnik: izr. prof. dr. Kozma Ahačič

Višji znanstveni sodelavki: doc. dr. Andreja Legan Ravnikar,
doc. dr. Alenka Jelovšek (izv. 3. 2.)

Znanstvena sodelavca: dr. Metod Čepar (odsoten med 23. 6. in 5. 9.),
dr. Mitja Trojar

Asistentka z doktoratom: dr. Eva Trivunović (odsotna med 4. 7. in 31. 12.)

Asistentka, mlada raziskovalka: Maruša Žibred

Oddelek za etimologijo in onomastiko

Vodja: dr. Miha Sušnik (v. d.)

Asistent: dr. Miha Sušnik

Jezikovnotehnološki razvojni center JetRCe (medoddelčna skupina)

Vodja: doc. dr. Mateja Jemec Tomazin

Višji znanstveni sodelavci: izr. prof. dr. Tomaž Erjavec (d. d. r., do 31. 12.),
doc. dr. Alenka Jelovšek, dr. Karmen Kenda-Jež

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Mateja Jemec Tomazin,
dr. Janoš Ježovnik, dr. Mojca Kumin Horvat, dr. Andrej Perdih,
dr. Urška Vranjek Ošlak

Asistent: dr. Miha Sušnik

Strokovna sodelavka: Teja Završnik

RAZISKOVALNI PROGRAMI IN PROJEKTI

Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju

Oznaka: P6-0038

Vrsta projekta: raziskovalni program

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Vodja: Kozma Ahačič

Sodelavci: K. Ahačič, S. Atelšek, A. Bizjak Končar, M. Čepar, M. Černivec, D. Divjak Race, H. Dobrovoljc, D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, J. Gostenčnik, N. Jakop, M. Jemec Tomazin, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, B. Kern, S. Klemenčič, D. Krvina, M. Kumin Horvat, A. Lap, N. Ledinek, A. Legan-Ravnikar, T. Lengar Verovnik, M. Meterc, M. Michelizza, T. Mirtič, A. Perdih, Š. Petric Žižić, J. Podbevšek, A. Porenta (do 31. 5.), M. Snoj, M. Šekli, J. Škofic, M. Trojar, M. Uhlik, U. Vranjek Ošlak, D. Zuljan Kumar, M. Žagar Karer, A. Žele.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/slovenski-jezik-v-sinhronem-in-diahronem-razvoju-2

Raziskovalni programi in projekti vključujejo nastajajoča slovarska in monografska jezikoslovna dela s področja sodobnega slovenskega knjižnega jezika, slovenske strokovne terminologije, atlase in slovarje s področja dialektologije slovenskega jezika, zgodovinske slovarje slovenskega jezika in pripadajoča monografska dela, etimološki slovar slovenskega jezika ter izgradnjo korpusa slovenskega jezika.

Vključevanje pravnega izrazja evropskega prava v slovenski pravni sistem

Oznaka: P5-0217

Vrsta projekta: raziskovalni program

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Vodja projekta: Grega Strban (Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta)

Vodja projekta na ZRC SAZU: Tanja Fajfar

Sodelavke iz Oddelka za terminologijo: T. Fajfar, K. Nemec, A. Zupan

Obdobje trajanja: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2027

Spletna stran: isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vkljucevanje-pravnega-izrazja-evropskega-prava-v-slovenski-pravni-sistem-0

V okviru raziskovalnega programa nastaja slovenska terminologija, ki označuje pojme iz pravnega reda Evropske unije. Slovarsko delo poteka v obliki rednih sestankov, terminografski pregledi potekajo po področjih.

– eSSKJ: Slovar slovenskega knjižnega jezika

Glavni uredniki: A. Bizjak Končar, D. Divjak Race, D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, N. Jakop, J. Ježovnik, B. Kern, S. Klemenčič, D. Krvina, N. Ledinek, M. Meterc, M. Michelizza, T. Mirtič, M. Pavlič, A. Perdih, Š. Petric Žižić, M. Snoj, M. Uhlik, A. Žele

Tehnološka podpora: A. Perdih, J. Ježovnik

Redigiranih in pregledanih je bilo 422 enobesednih slovarskih iztočnic s pripadajočimi stalnimi besednimi zvezami (120 enot) in frazeološkimi enotami (127 enot; pri pripravi gradiva za frazeološke preglede je sodelovala K. Nemec). Sestavki so bili na portalu *Fran* objavljeni 3. decembra.

– Lematska baza

V lematški bazi je bilo izdelanih 636 novih opisov. Fonetični zapis nekaterih prvin je bil usklajen z aktualno pravopisno normo (zapis izgovora glasov, ki jih označujejo grafemi <ij>, <lj>, <nj> na repu zloga kot [ij], [lj], [nj] – prim. SP 2001, §1069 na ustreznih mestih). Vzporedno z urejanjem baze sta bila izvedena dva spletna perceptivna testa (T. Mirtič, J. Ježovnik).

– Sprotni slovar slovenskega jezika

Glavni urednik: D. Krvina

Naglas, izgovor in oblike: J. Ježovnik, T. Mirtič

Etimologija: S. Klemenčič

Slovar je bil dopolnjen z novimi, še neuslovarjenimi besedami (165), v manjši meri tudi z novimi pomeni že uslovarjenega besedja (22). Objavljenih je bilo 187 slovarskih sestavkov (D. Krvina; J. Ježovnik, T. Mirtič – oblike, izgovor in naglas). Vsi slovarski sestavki letošnjega prirastka so bili opremljeni z etimološkimi osvetlitvami (S. Klemenčič).

– *Rezijanski slovar* Jana Baudouina de Courtenayja

Urednik: J. Ježovnik

Potekala je identifikacija mest v delu *Materiali za južnoslovansko dialektologijo in etnografijo I*, iz katerega so slovarski zgledi vzeti. Zaradi neustreznosti trenutnega formata za iskanje je bilo navedeno delo že v letu 2024 ponovno obdelano s postopkom optične razpoznavne znakov (OCR), v letu 2025 so bili zaključeni ročni popravki strojno razpoznanega besedila (J. Ježovnik).

– Portal *Fran*: slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Glavni urednik portala: K. Ahačič

Uredniški odbor: M. Černivec, D. Divjak Race, A. Jelovšek, J. Ježovnik, N. Ledinek, A. Perdih, J. Podbevšek

Strokovni svet: K. Ahačič, H. Dobrovoljc, N. Jakop (izobraževalna dejavnost), J. Ježovnik, M. Jemec Tomazin,

K. Kenda-Jež, A. Legan Ravnikar, M. Žagar Karer

Spletna stran: fran.si

Dela za pripravo in objavo *Frana* 14.0, ki je bil objavljen 3. 12., je vodil K. Ahačič skupaj z uredniškim odborom na rednih sestankih, tehnološko podporo je nudilo podjetje Amebis, programska oprema, d. o. o. Pri pripravi in pregledu slovarske baze eSSKJ so sodelovali vsi člani Oddelka za leksikologijo. Pri tehnični in tehničnouredniški pripravi drugih slovarjev za objavo so sodelovali člani: J. Ježovnik, M. Michelizza, D. Gabrovšek, N. Ledinek, A. Perdih, Š. Petric Žižič – eSSKJ; J. Ježovnik – ePravopis; D. Krvina, A. Perdih – *Sprotni slovar slovenskega jezika*; M. Meterc, A. Perdih – *Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov*; A. Perdih – *Slovar slovenskega knjižnega jezika* 16. stoletja. Pri pripravi in pregledu slovarske baze eSSKJ16 so sodelovali vsi člani Oddelka za zgodovino slovenskega jezika, tehničnouredniško delo je opravila A. Jelovšek. Dopolnitve baz Hipolitovega in Megiserjevega slovarja je pripravila A. Jelovšek. Pri pripravi SLA 3 za objavo so sodelovali vsi člani Oddelka za dialektologijo. Posodobitev kolofonov (dodan DOI) je pripravila zunanja sodelavka A. Porenta. Pri prenovi prikaza nekaterih slovarskih sestavkov in pri prenovljenem razvrščanju zadetkov sta sodelovala K. Ahačič ter A. Perdih. Ob koncu leta je portal *Fran* obsegal 46 slovarjev s skupaj 771.266 slovarskimi sestavki, tri zvezke Slovenskega lingvističnega atlasa (6416 sestavkov), jezikovno in terminološko svetovalnico ter 14 zbir.

– Portal *Franček*: Jezikovni portal Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU za osnovnošolce in srednješolce

Glavni urednik portala: K. Ahačič

Uredniški odbor: D. Divjak Race, J. Ježovnik, N. Ledinek, A. Perdih, Š. Petric Žižič

Spletna stran: francek.si

Objavljena je bila različica 5.0 (oktober). Geslovník portala je bil posodobljen, dodanih je bilo po 500 novih iztočnic *Šolskega slovarja slovenskega jezika* in *Šolskega etimološkega slovarja slovenskega jezika*. Posodobljene so bile vsebine v poglavju *Družbene zvrsti* na podstrani *Kje je kaj v slovnici?* Dodane so bile še naslednje tehnične dodelave: lebdeče zaglavje, kazalčno usmerjanje pri iztočnicah, lebdeče komunikacijsko okence.

– Portal *Franja*: Večjezični portal Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Glavni urednik portala: K. Ahačič

Uredniški odbor: D. Divjak Race, M. Jemec Tomazin, J. Ježovnik, D. Krvina, N. Ledinek, A. Perdih

Spletna stran: franja.si

Objavljeni sta bili različici 1.2 (maj) in 2.0 (oktober). Izvedeni so bili tehnični popravki in izboljšave portala, prav tako je bil portal dopolnjen z manjkajočimi iztočnicami *Latinsko-slovenskega slovarja*.

– Fonolaboratorij Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša

Vodja: T. Mirtič

V fonolaboratoriju so potekala snemanja gradiva za perceptivna testa (T. Mirtič, Š. Petric Žižić) ter presnemavanje in digitalizacija analognih zvočnih posnetkov slovenskih narečij (sodelavci Oddelka za dialektologijo). Potekali sta poskusno snemanje za nove bralce zvočnih posnetkov na *Franu* in *Frančku* ter analiza posnetkov in izbor novih bralcev za eSSKJ in ePravopis (vsi člani normativnega protokola). Poskrbljeno je bilo za presnemavanje magnetofonskih trakov (Studio Vrtinec), ki jih je T. Srebot Rejec v oporoki zapustila Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša (T. Mirtič).

– ZRCola 2.0

Urednik: J. Ježovnik

Spletna stran: zrcola.zrc-sazu.si

Pisava ZRCola je bila dopolnjena v skladu s potrebami uporabnikov. S pomočjo zunanjega izvajalca Naceta Pušnika so nadaljevali s pripravo prenovljene črkovne vrste ZRCalo, pripravljene po sodobnih oblikovnih smernicah in bolj kompatibilne z aktualno različico standarda Unicode.

– ePravopis

Glavni uredniki: M. Černivec, H. Dobrovoljc, T. Lengar Verovnik, P. Rednak, U. Vranjek Ošlak, P. Weiss

Sodelovanje pri pravorečnih podatkih: P. Rednak

Strokovna sodelavka: T. Završnik

Vizualizacija: D. Divjak Race

Tehnološka podpora: U. Vranjek Ošlak, J. Ježovnik

V zbirko je bilo dodanih 589 novih slovarskih sestavkov. Težišče slovarske obravnave so bila lastna imena – zlasti iz pravopisnih kategorij »Latinščina« in »Francoščina«. Pravopisne kategorije, v katere so razvrščeni slovarski sestavki, so bile vsebinsko prenovljene. Zbirka obsega 88 pravopisnih kategorij.

– Pravopis 8.0

Člani Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.) v ožji sestavi: H. Dobrovoljc (predsednica), T. Lengar Verovnik (podpredsednica), D. Krvina, T. Mirtič, P. Weiss; Hotimir Tivadar (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani); Marta Kocjan Barle (lektorica, fonetičarka)

Člani Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.) v širši sestavi: K. Ahačič, J. Ježovnik, M. Snoj, M. Žagar Karer, A. Žele; D. Perko (Geografski inštitut Antona Melika); Nataša Logar (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani); Peter Holozan (Amebis, programska oprema, d. o. o.); Andrej E. Skubic (samostojni kulturni ustvarjalec); Marko Jesenšek, Irena Stramljič Breznik (Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru); Mateja Petrovčič (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani)

Člani Uredniškega odbora (od 23. 1.): H. Dobrovoljc (vodja), T. Lengar Verovnik (namestnica), D. Krvina, T. Mirtič, P. Weiss; Hotimir Tivadar (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani); Marta Kocjan Barle (lektorica, fonetičarka); K. Ahačič, M. Kalin Golob (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani)

Člani Uredniškega sveta (od 23. 1.): Irena Avsenik Nabergoj (Inštitut za kulturno zgodovino, TEOF UL), Špela Bregač (Zavod Republike Slovenije za šolstvo), N. Gliha Komac, Peter Holozan (Amebis, informacijske tehnologije, d. o. o., Kamnik), Devan Jagodic (Slovenski raziskovalni inštitut – SLORI, Trst), N. Jakop, J. Ježovnik, akad. Jože Krašovec (SAZU, TEOF UL), Simon Krek (Inštitut Jožef Štefan, Filozofska fakulteta ter Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani), Nataša Logar (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani), Franc Marušič (Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici), Vesna Mikolič (Inštitut za jezikoslovne študije, ZRS Koper; Odsek za slovenski jezik pri Slovenski matici), D. Perko (Geografski inštitut Antona Melika), Mateja Petrovčič (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), Martina Piko-Rustia (Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, Celovec), Mojca Smolej (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), Matej Šekli, Natalija Ulčnik (Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru), M. Žagar Karer

Člani delovne podskupine za pripravo pravil za prevzemanje iz tujih jezikov: H. Dobrovoljc, M. Kocjan Barle, D. Krvina, R. Kunter, M. Uhlik, U. Vranjek Ošlak, P. Weiss

Strokovni sodelavki: M. Černivec, U. Vranjek Ošlak

Tehnični sodelavki: P. Rednak, T. Završnik

Spletni strani: slovenski-pravopis.si,

pravopis8.fran.si

Od 14. 10. do 14. 12. je potekala javna razprava o poglavjih Ločila ter Oblikoslovni oris in Besedotvorni oris (3. in 4. del poglavja Slovnični oris za pravopis) in O prevzemanju iz tujih jezikov (pravila za prevzemanje imen iz angleščine, arabščine, azerščine, beloruščine, furlanščine, hebrejščine, indonezijsčine (in malajščine), latvijščine, malteščine, perzijsčine, ukrajinščine, vzhodne armenščine). Končano besedilo predloga pravil je bilo na sejah 19. 2., 23. 6. in 7. 10. v celoti predano Uredniškemu odboru za pripravo novega pravopisa (ustanovljen 23. 1.). Pravopisna komisija je s tem izpolnila svojo nalogo. Končno besedilo novega pravopisa bo pripravilo uredništvo (Uredniški odbor in Uredniški svet).

– Jezikovno svetovanje

Glavni uredniki: H. Dobrovoljc (moderatorica), N. Gliha Komac, D. Gabrovšek, A. Jelovšek, D. Krvina, M. Kumin Horvat, T. Lengar Verovnik, M. Michelizza, U. Vranjek Ošlak (tehnična urednica)

Spletna stran: svetovalnica.zrc-sazu.si

Sodelavci inštituta so odgovorili na 179 vprašanj. Odgovarjali so: K. Ahačič (3), M. Černivec (6), H. Dobrovoljc (57), D. Gabrovšek (25), N. Gliha Komac (1), A. Jelovšek (18), M. Jemec Tomazin (1), J. Ježovnik (5), S. Klemenčič (6), D. Krvina (17), M. Kumin Horvat (2), R. Kunter (4), T. Lengar Verovnik (28), M. Meterc (1), M. Michelizza (14), T. Mirtič (1), Š. Petric Žižić (3), U. Vranjek Ošlak (47), M. Žagar Karer (2).

– Terminologišče

Glavna urednica: M. Žagar Karer

Spletna stran: isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce

Sodelavci Oddelka za terminologijo na *Terminologišču* redno objavljajo terminološke odgovore, nove terminološke slovarje, posodablajo seznam terminoloških člankov in monografij ter informacije o nastajajočih terminoloških slovarjih. K. Nemec je v Terminološki svetovalnici pregledala in po potrebi popravila navajanje virov pri odgovorih od 2013 do konca leta 2024. T. Fajfar je dopolnila izbor terminološke teorije.

S. Atelšek je dopolnil seznam izdanih terminoloških slovarjev za leto 2025.

– Terminološko svetovanje

Glavni uredniki: S. Atelšek, T. Fajfar, M. Jemec Tomazin, J. Oman, A. Zupan (od 1. 10.), M. Žagar Karer

V Terminološki svetovalnici na *Terminologišču* je bilo objavljenih 55 skupnih mnenj o terminoloških problemih z različnih strokovnih področij: šport, zabavna glasba, medicina, komunikologija, kemija, računalništvo, jezikoslovje, občanska znanost, bibliotekarstvo, ekonomija, celična biologija, molekularna biologija, turizem, prostorsko načrtovanje, delovno pravo, pedagogika, vojska, navidezna resničnost, filozofija, urbanizem, tekstilstvo, logopedija, statistika, marketing, smučanje, geologija, fotovoltaika, lesarstvo itd.

Gasilski terminološki slovar

Slovar je izšel (ur. M. Jemec Tomazin, M. Tomazin, N. Strmole).

Terminološki slovar živinoreje in zootehnike

Popravljenih je bilo 656 slovarskih sestavkov (S. Atelšek, M. Trojar in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Agronomski terminološki slovar

Slovar je izšel (ur. T. Fajfar, M. Jemec Tomazin, V. Usenik).

Kriminalistični terminološki slovar

Dodanih je bilo 86 slovarskih sestavkov (M. Žagar Karer in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Fizioterapevtski terminološki slovar

Dodanih je bilo 192 slovarskih sestavkov (S. Atelšek, J. Oman in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Računalniški terminološki slovar

Dodanih je bilo 178 slovarskih sestavkov (T. Fajfar in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Gledališki terminološki slovar (3., dopolnjena izdaja)

Dodanih in popravljenih je bilo 119 slovarskih sestavkov (M. Žagar Karer in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Terminološki slovar geoinformatike

Dodanih je bilo 217 novih slovarskih sestavkov (M. Žagar Karer in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Terminološki slovar meteorologije

Dodanih je bilo 433 novih slovarskih sestavkov (M. Jemec Tomazin in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Terminološki slovar fizike

Dodanih je bilo 50 slovarskih sestavkov (T. Fajfar, A. Zupan in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Terminološki slovar tiflopedagogike

Pregledanih je bilo 461 slovarskih sestavkov (T. Fajfar in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja (E–J)

Glavni uredniki: A. Legan Ravnikar, K. Ahačič, M. Čepar, A. Jelovšek, E. Trivunović, M. Trojar.

Pregledanih je bilo 23.773 listkov za opravljenih skupno 347 prvih redakcij novih slovarskih sestavkov. Opravljenih je bilo 335 drugih in 357 tretjih redakcij. Problematika redigiranja zahtevnejših gesel, spremembe in dopolnitve nekaterih redakcijskih načel idr. so se reševale na 12 redakcijskih sestankih, na 11 celodnevni sestankih pa je v septembru in oktobru potekalo končno usklajevanje vseh gesel za prirastek.

– eSSKJ16: Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja

Glavni uredniki: A. Legan Ravnikar, M. Čepar, A. Jelovšek, E. Trivunović, M. Trojar

Sodelavka: M. Žibred

Tehnični pregled: A. Jelovšek, E. Trivunović, Maruša Žibred

Tehnološka podpora: A. Perdih, Aleš Mihelič

Vizualizacija: D. Divjak Race

Prirastek 2025 vsebuje 492 geselskih člankov in z njimi povezanih kazalčnih iztočnic. Citatna gesla so bila iz slovarja izločena. Redigirali so vsi člani oddelka z izjemo predstojnika in mlade raziskovalke Maruše Žibred. Redaktorji in MR so sodelovali tudi pri usklajevalnih pregledih vseh gesel, pri lekturi in korekturah. E. Trivunović je pripravila smernice za tehnične preglede gesel *eSSKJ16* v iLexu.

– Novi etimološki slovar slovenskega jezika (NESSJ)

Glavna urednika: M. Furlan, M. Sušnik

Tehnološka podpora: M. Sušnik

Geselsko je bilo obdelanih 20 nezoonimskih iztočnic (M. Sušnik). 3470 gesel za prvo knjigo Etimološkega slovarja slovenskih zoonimov Metke Furlan je bilo pretvorjenih v datoteko XML-formata (M. Sušnik), na podlagi te datoteke je bila postavljena knjižna verzija (S. Atelšek), opravljene so bile korekture (M. Furlan).

– Slovenski lingvistični atlas (SLA)

Nadaljevale so se priprave za zvezek *SLA 4: Vas in poklici*. Potekalo je terensko delo (6 raziskovalnih točk), zapisovanje zbranega gradiva (7 zapisov), priprava zvočnih izsečkov (2 točki) in vnos gradiva za kartiranje (9 indeksov, 5 morfoloških analiz). Za prenos v podatkovno zbirko in aplikacijo DIAtlas je bilo pripravljenih 30 rokopisnih zapisov in 16 nedokončanih zapisov sodelavcev oddelka, v DIAtlas je bilo uvoženih 6 zapisov.

– Slovanski lingvistični atlas (OLA)

V DIAtlas je bilo uvoženo celotno slovensko gradivo. Prenovljena je bila karta OLA.

– Evropski lingvistični atlas (ALE)

V DIAtlas sta bili uvoženi vprašalnica in mreža krajev ALE, poskusno tudi prevodi vprašalnice v druge jezike. Zasnovan je motivacijski modul za pripravo kart.

Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini

Oznaka: J6-3131

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Vodja: Boris Kern

Sodelavci: B. Kern, N. Ledinek, A. Žele

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025

Spletna stran: isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/kombinatorika-besedotvornih-obrazil-v-slovenscini

Projektni članice in člani so se posvečali sintezi analize podatkov, pripravi avtomatskega morfemizatorja poljubnih besed, diseminaciji projektnih rezultatov (mdr. na Mednarodnem slavističnem kongresu v Parizu, slavistični konferenci v Madridu in v revijalnih objavah) ter pripravi projektnih monografij: *Stopenjsko besedotvorje v slovanskih jezikih* in *Morfotaktika slovenskega jezika*.

Temeljne raziskave za razvoj govornih virov in tehnologij za slovenščino

Oznaka: J7-4642

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Vodja: Darinka Verdonik (Univerza v Mariboru, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko)

Vodja na ZRC SAZU: Karmen Kenda-Jež

Sodelavci: H. Dobrovoljc, J. Gostenčnik, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, T. Mirtič, J. Škofic

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025

Spletna stran: ff.um.si/projekt/mezzanine-temeljne-raziskave-za-razvoj-govornih-virov-in-tehnologij-za-slovenski-jezik

Nadaljevala se je priprava samoglasniškega gradiva v fonetičnem modulu aplikacije DIAtlas. Narejenih je bilo 19 diahronih kart. Organizirani sta bili delavnici za njihovo izdelavo. V sklepni fazi je priprava splošnoslovenskega besednega nabora. Začelo se je usklajevanje narečne transkripcije.

Množična raziskava razširjenosti slovenskih besed

Oznaka: J6-50199

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Vodja: Andrej Perdih

Sodelavci: D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, J. Ježovnik, A. Perdih, M. Sušnik

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026

Spletna stran: isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/mnozicna-raziskava-razsirjenosti-slovenskih-besed

Izvedene so bile promocijske aktivnosti za raziskavo razširjenosti besed Besedomat. Začela se je analiza 48.659 vprašalnikov, v katerih je 39.063 udeležencev podalo 5.831.599 odgovorov na 42.000 besed. Pripravljeno je bilo gradivo za eksperiment povezovanja besede s sliko. Objavljeni so bili znanstveni članki, izvedeni so bili referati na konferencah in strokovnih srečanjih doma ter v tujini.

Raziskave besedišča z občani raziskovalci

Oznaka: O6-50199

Vrsta projekta: projekt popularizacije znanosti

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Vodja: Andrej Perdih

Sodelavci: N. Gliha Komac, J. Ježovnik, A. Perdih, M. Sušnik

Obdobje trajanja: 1. 7. 2025 – 30. 6. 2026

Pripravljen je bil podrobnejši izvedbeni načrt. Zasnovana in izdelana je bila mobilna aplikacija za namene množične izvedbe raziskovalnega eksperimenta.

Druga celovita jezikovnopolitična raziskava o potrebah jezikovnih uporabnikov v RS in uporabnikov slovenščine v sosednjih državah in po svetu

Oznaka: V6-2339

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kulturo

Vodja: Nataša Gliha Komac, po pooblastilu: Nina Ledinek in Kozma Ahačič

Sodelavci: K. Ahačič, D. Divjak Race, H. Dobrovoljc, T. Fajfar, D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, N. Ledinek, A. Legan-Ravnikar, T. Lengar Verovnik, M. Michelizza, A. Perdih, Š. Petric Žižić, M. Snoj, M. Žagar Karer, A. Žele

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 31. 10. 2025

Spletna stran: isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/druga-celovita-jezikovnopoliticka-raziskava-o-potrebah-jezikovnih-uporabnikov

V projektu je bila vsebinsko nadgrajena empirična spletna anketa iz l. 2017, izvedeno je bilo obsežno spletno anketiranje uporabnikov (približno 6000 izpolnjenih anket). Pripravljen je bilo končno projektno poročilo s smernicami (cilji, ukrepi) za novi nacionalni program za jezikovno politiko.

Celovita analiza prevoda Konvencije o pravicah invalidov

Oznaka: V5-2501

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Vodja projekta: Luka Mišič (Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta)

Vodja na ZRC SAZU: Mojca Žagar Karer

Obdobje trajanja: 1. 9. 2025 – 31. 8. 2027

Spletna stran: pf.uni-lj.si/raziskovanje/raziskovalni-projekti/dodaj-raziskovalni-projekt-7

Na uvodnih dveh sestankih je bil zastavljen časovni okvir raziskave. Opravljen je bil prvi pregled prevoda Konvencije o pravicah invalidov (KOPI). Začela se je priprava ankete v zvezi s terminologijo, uporabljeno v KOPI.

Raziskovanje ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Brest z okolico, Savudrija z okolico, Porabje, Nadiške in Terske doline)

Oznaka: V6-24075

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije,

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Vodja: Mojca Kumin Horvat

Sodelavci: J. Gostenčnik, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, M. Kumin Horvat, N. Pahor (do 30. 9.),

M. Sušnik, M. Šekli, J. Škofic, D. Zuljan Kumar (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša);

P. Pipan (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 9. 2027

Spletna stran: sjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskovanje-ogrozenih-narecij-v-slovenskem-jezikovnem-prostoru

Nadaljevali so se vnašanje in pregled narečnega gradiva za SLA ter priprava na uvoz v DIAtlas (11 zapisov). Potekali so iskanje informatorjev, priprava specializiranih vprašalnic in prve terenske raziskave (Brest, Slum, Ošnije, Buje, Porabje). Predstavljen je bil prispevek o istrskem narečju, oddana sta bila znanstvena članka. Izveden je bil poljudni pogovor o narečjih v Benečiji.

Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda

Oznaka: NKDSN

Vrsta projekta: dolgoročni podporni program

Sofinancer: Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Vodja: Kozma Ahačič

Sodelavci: K. Ahačič, S. Atelšek, A. Bizjak Končar, M. Čepar, M. Černivec, H. Dobrovoljc, T. Erjavec,

T. Fajfar, D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, J. Gostenčnik, N. Jakop, T. Jakop, A. Jelovšek, M. Jemec Tomazin,

J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, B. Kern, S. Klemenčič, D. Krvina, M. Kumin Horvat, A. Lap, N. Ledinek,

A. Legan-Ravnikar, M. Meterc, M. Michelizza, T. Mirtič, K. Nemec, A. Perdih, Š. Petric Žižić,

J. Podbevšek, A. Porenta (do 31. 5.), M. Snoj, M. Sušnik, E. Trivunović, M. Trojar, U. Vranjek Ošlak,

T. Završnik, D. Zuljan Kumar, M. Žagar Karer, A. Žele

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2026

Spletna stran: sazu.si/naravna-in-kulturna-dediscina

V okviru projekta je bilo v okrnjenem obsegu dofinancirano delo pri več dejavnostih inštituta: redakcija tretje izdaje *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki kot rastoči slovar pod oznako eSSKJ izhaja na slovarskem portalu *Fran*, ter s tem povezane raziskave in svetovanja, posodobitev pravopisnih pravil in redakcija novega pravopisnega priročnika ter s tem povezane raziskave in svetovanja, redakcija terminoloških slovarjev različnih strok ter s tem povezane raziskave in svetovanja; redakcija *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* ter s tem povezane raziskave in svetovanja, izdelovanje geolingvističnih del ter s tem povezane raziskave in svetovanja.

Jezikovne raziskave zahodnega slovenskega narodnostnega prostora

Oznaka: Jezikovne raziskave

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt

Sofinancer: Občina Brda

Vodja: Danila Zuljan Kumar

Sodelavka: D. Zuljan Kumar

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025

V okviru projekta je bilo zbrano besedišče s področja vinogradništva in vinarstva v vasi Kozana. Za objavo v monografiji *Storia, lingue e società sul confine italo-sloveno* je bil oddan znanstveni prispevek Raznolikost slovenskih skupnosti v Italiji: geografsko-zgodovinski in jezikovni pogled. V knjigi Vlada Klemšeta *Svet med goro in vodo: ledinska imena v Kamnjah in Potočah* je bil objavljen strokovni prispevek *Notranjsko narečje*.

Delimo (si) slovarje: Fran in Franček

Oznaka: Delimo (si)

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt

Sofinancer: Ministrstvo za kulturo

Vodja: Nina Ledinek

Sodelavci: K. Ahačič, D. Divjak Race, D. Gabrovšek, A. Jelovšek, J. Ježovnik, S. Klemenčič, N. Ledinek, A. Perdih, Š. Petric Žižić, E. Trivunović, U. Vranjek Ošlak

Obdobje trajanja: 18. 3. 2024 – 31. 10. 2025

V okviru projekta so nadgradili geslovnik portala *Franček*. Šolski slovar slovenskega jezika in Šolski etimološki slovar slovenskega jezika sta bila dopolnjena s po 250 slovarskimi sestavki. Na portalu je bilo oblikovano lebdeče komunikacijsko okence, vzpostavljena sta bila tudi lebdeče zaglavje in sistem kazalčnega usmerjanja. V sklopu Jezikovne svetovalnice so odgovorili na 100 vprašanj.

Prenos sodobnih jezikoslovnih spoznanj v šolsko okolje in uporaba jezikovnih virov za slovenščino v osnovni in srednji šoli

Oznaka: Prenos sodobnih jezikoslovnih spoznanj

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt

Sofinancer: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Vodja: Nataša Jakop

Sodelavci: M. Černivec, D. Divjak Race, H. Dobrovoljc, T. Erjavec, M. Jemec Tomazin, B. Kern, N. Ledinek, T. Mirtič, Š. Petric Žižić, A. Perdih

Obdobje trajanja: 27. 5. 2025 – 24. 1. 2026

V okviru projekta so pripravili 30-urni izobraževalni program profesionalnega usposabljanja za učitelje za šolsko leto 2025/26 (KATIS 2025/26).

Prilagodljiva obdelava naravnega jezika s pomočjo Velikih Jezikovnih Modelov (PoVeJMo)

Oznaka: PoVeJMo

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Vodja: Janoš Ježovnik

Sodelavci: A. Bizjak Končar, D. Divjak Race, D. Gabrovšek, J. Gostenčnik, T. Jakop, M. Jemec Tomazin, J. Ježovnik, K. Kenda Jež, D. Krvina, M. Kumin Horvat, R. Kuntner, A. Lap, N. Ledinek, M. Michelizza, T. Mirtič, K. Nemec, A. Perdih, Š. Petric Žižić, J. Podbevšek, J. Škofic, E. Štarkl, M. Sušnik, M. Trojar, D. Zuljan Kumar

Obdobje trajanja: 1. 9. 2023 – 30. 6. 2026

Spletna stran: cjvt.si/povejmo

V okviru projekta je potekala digitalizacija in dokumentacija narečnih posnetkov za razvoj modela za razpoznavo govora ter preverjanje avtomatskega prepisa narečnega gradiva. Pripravljali sta se tudi pomenska mreža samostalnikov in učna množica za slovenski jezikovni model. Potekala je identifikacija besednih zvez s konotativnim pomenom in lastnih imen iz jezikov z izvorno nelatiničnimi pisavami.

Linguae mundi

Oznaka: Linguae mundi

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt

Sofinancer: GEArt, vizualne komunikacije, d. o. o

Vodja: Danila Zuljan Kumar

Sodelavka: D. Zuljan Kumar

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 9. 2025

Spletna stran: ita-slo.eu/en/spf/linguae-mundi

Pripravljena je bila razstava *Na stičišču svetov: Brda in življenje ob meji* (idejna zasnova, zgodovinski pregled razvoja Brd, geografski oris, predstavitev narečja). Šest pripovedi, zbranih na terenu, je bilo urejenih v povezane zgodbe s tematiko življenja ob meji. Pripovedi so na razstavi predstavljene v briškem narečju, slovenskem knjižnem jeziku, italijanščini, furlanščini in angleščini.

Upravljanje z jezikovnim standardom na Hrvaškem in v srednji Evropi od leta 1945 do danes – Standard language management in Croatia and Central Europe from 1945 until the present

Oznaka: 11352

Vrsta projekta: raziskovalni projekt

Sofinancer: Hrvaška agencija za znanost

Vodja: Petar Vuković (Filozofska fakulteta v Zagrebu)

Sodelavka: H. Dobrovoljc

Obdobje trajanja: 20. 12. 2023 – 19. 12. 2027

Spletna stran: croris.hr/projekti/projekt/11352

Glavni cilj raziskovalnega projekta je podati primerjalni sociolingvistični opis, analizo in kritiko jezikovne kodifikacije na Hrvaškem, v Sloveniji, na Madžarskem, Slovaškem, Češkem in Poljskem od leta 1945 do danes. Pripravljen je bil prikaz slovenske pravopisne kodifikacije ter političnih in nazorskih vplivov nanjo.

IDIKALOMED (Interdisciplinarna istraživanja kajkavskog leksika s osobitim osvrtom na međimurski dijalekt)

Oznaka: UFZG-NP00-25-834

Vrsta projekta: raziskovalni projekt

Sofinancer: Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Vodja: Đuro Blažeka (Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu)

Sodelavka: T. Jakop

Obdobje trajanja: 1. 10. 2025 – 30. 9. 2029

Spletna stran: ufzg.unizg.hr/projects/idikalomed

Pripravljen je bil slovenski povzetek za članek *Narečni govor skozi čas na primeru govorov prekmurskega cankovskega narečja in štrigovskega medžimurskega narečja*.

Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki (Mobility Plus)

Oznaka: 24-1006 JS Michelizza Češka akademija

Vrsta projekta: bilateralni medakademijski projekt

Sofinancerja: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Akademie věd České republiky

Vodja: Mija Michelizza

Sodelavci: D. Divjak Race, N. Ledinek, A. Perdih, U. Vranjek Ošlak

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025

Spletna stran: isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dialog-med-leksikografi-in-jezikovnimi-uporabniki

Člani projektne skupine so v aprilu obiskali Slovanski inštitut in Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti. Sodelovali so na okrogli mizi in opravili več delovnih obiskov s predstavniki več jezikoslovnih ustanov. V novembru so organizirali obisk članov partnerske organizacije iz Češke v Ljubljani in sodelovali pri okrogli mizi. Med letom so imeli več delovnih sestankov na daljavo.

Raziskava podredij v slovenski večstavčni povedi

Oznaka: Z6-60182

Vrsta projekta: doktorski raziskovalni projekt

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Vodja: Dejan Gabrovšek

Sodelavec: D. Gabrovšek

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 28. 2. 2027

Spletna stran: isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskava-podredij-v-slovenski-vecstavcni-povedi

V okviru projekta sta potekali korpusno iskanje podatkov in preučevanje znanstvene literature na izbrano temo. Izšli so trije izvirni znanstveni članki in strokovni članek, izvedeni so bili štirje nastopi. Začela so se dela na monografiji in dveh izvirnih znanstvenih člankih.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje

PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in severnim Jadranom 1400–1800

Oznaka: P6-0437

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta

Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v slovenskih folklornih obrazcih

Oznaka: J6-50197

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje

Standardizacija hidronimov v Registru zemljepisnih imen

Oznaka: V6-2108

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika

Slovenska zemljepisna imena na Vzhodnem Tirolskem

Oznaka: Slovenska zemljepisna imena

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika

Zahodna narodnostna meja v luči sprememb časa

Oznaka: Zahodna meja

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa

Humorna folklor v vsakdanjiku

Oznaka: BI-EST/25-27-002

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Miha Sušnik

Oznaka: MR-54765

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Mentor mlademu raziskovalcu: Andrej Perdih

Druga mentorica: Metka Furlan (mentorica pri doktorski disertaciji)

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

Mladi raziskovalec se je v dodatnem letniku posvečal pisanju disertacije in je doktorski študij zaključil z zagovorom 26. 9.

Nina Pahor

Oznaka: MR-55885

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Mentorica mladi raziskovalki: Januška Gostenčnik

Druga mentorja: Matej Šekli, Januška Gostenčnik (somentorica)

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

Nadaljevalo se je usposabljanje za geolingvistično delo. Kandidatka je za doktorsko delo v skladu z načrti pripravljala fonološke opise raziskovanih govorov. Udeležila se je mladinskega raziskovalnega tabora Benečija v Gorenjem Tarbilju.

Jera Oman

Oznaka: MR-55887

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Mentorica mladi raziskovalki: Mojca Žagar Karer

Druga mentorica: Mateja Jemec Tomazin

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU

Mlada raziskovalka se je posvečala pisanju doktorske disertacije. Sodelovala je pri izdelavi Fizioterapevtskega terminološkega slovarja in pripravi odgovorov na terminološka vprašanja.

Pia Rednak*Oznaka:* MR-58019*Sofinancer:* Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije*Mentor mladi raziskovalki:* Janoš Ježovnik*Druga mentorica:* Helena Dobrovoljc*Izobraževalna ustanova:* Podiplomska šola ZRC SAZU

Mlada raziskovalka je opravila vse obveznosti 2. letnika in se vpisala v 3. letnik doktorskega študija. Pripravila je dispozicijo doktorske disertacije s področja glasoslovja (prevzemalne fonologije). Z raziskovalnimi nalogami, povezanimi z vrednotenjem glasovnih in leksikalnih pojavov v knjižnem jeziku, je sodelovala pri pripravi pravopisnega priročnika *Pravopis 8.0* (pravila in slovar).

Maruša Žibred*Oznaka:* MR-58021*Sofinancer:* Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije*Mentorica mladi raziskovalki:* Andreja Legan Ravnikar*Drugi mentorici:* Alenka Jelovšek, Andreja Legan Ravnikar (somentorica)*Izobraževalna ustanova:* Podiplomska šola ZRC SAZU

Mlada raziskovalka je opravila vse izpite in druge študijske obveznosti 2. letnika doktorskega študija ter se vpisala v 3. letnik doktorskega študija. Napisala je dispozicijo doktorske disertacije *Kategorija določnosti pri slovenskih pridevniki v jezikovnozgodovinski in zgodovinskoleksikografski perspektivi*. Sodelovala je pri usklajevanju in tehničnem urejanju slovarskih sestavkov za prirastek *eSSKJ16*.

Anja Zupan*Oznaka:* MR-61260*Sofinancer:* Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije*Mentorica mladi raziskovalki:* Tanja Fajfar*Izobraževalna ustanova:* Podiplomska šola ZRC SAZU

Mlada raziskovalka se je vpisala v 1. letnik doktorskega študija in začela izpolnjevati študijske obveznosti. Vključena je bila v delo za Terminološki slovar fizike. Sodeluje tudi pri pripravi terminoloških odgovorov v Terminološki svetovalnici.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **K. Ahačič** je redni član ustanove L'Institut d'études slaves v Parizu, član izvršilnega odbora Evropskega združenja nacionalnih ustanov za jezik (EFNIL) in vodja Osrednjega specializiranega informacijskega centra za humanistiko. Je član Komisije za pripravo skupnih ciljev in njihovo umeščanje v učne načrte ter kataloge znanj za področje Kulture, umetnosti in državljanstva na ZRSŠ, član Predmetne kurikularne komisije za slovenski jezik na ZRSŠ, Komisije ZRC SAZU za izbor projektov za financiranje novih raziskovalnih horizontov (projektili) ter Komisije za priznanja in nagrade ZRC SAZU. Je podpredsednik Stokovne komisije za slovenski jezik pri Ministrstvu za kulturo, član širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.) in Uredniškega sveta Pravopisa 8.0 (od 23. 1.). Je glavni urednik in vodja dela pri portalih *Fran*, *Franček* in *Franja*, *Slovenske slovnice in pravopisi* ter *Korpus 16* in član strokovnega sveta portala *Fran*. Je urednik *Zbirke Slovarji* in *Zbirke Jezikovni atlasi* ter sourednik *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja*. Je član uredniških odborov revij *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies*, *Slavistična revija* in *Naše řeč: ústav pro jazyk český*. Je član komisije ZRC SAZU za izbor kandidatov za *Besedo leta* in koordinator prispevkov *Beseda tedna* pri časniku *Delo*. Je član in podpredsednik Znanstvenega sveta ZRC SAZU.
- **S. Atelšek** je član uredniškega odbora *Terminološke svetovalnice*. Za tisk je pripravil naslednje inštitutske publikacije: *Terminološki slovarji 2024*, *Agronomski terminološki slovar*, *Splošni tehniški slovar*, *Pregibnostno-naglasni vzorci knjižne slovenščine* (T. Mirtič) in *Etimološki slovar slovenskih zoonimov*.
- **A. Bizjak Končar** je sourednica *eSSKJ*, članica mednarodnih društev *European Systemic Functional Linguistic Association* in *International Systemic Functional Linguistic Association*, koordinatorica mednarodnega znanstvenega simpozija *Mednarodni dan slovarjev* ter članica programskega in organizacijskega odbora prireditve ob mednarodnem dnevu slovarjev.
- **M. Čepar** je sourednik *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *eSSKJ16*. Skrbi za knjižnico Oddelka za zgodovino slovenskega jezika.

- **M. Černivec** je članica uredniškega odbora portala *Fran*, programsko-organizacijskega odbora Škrabčevih dnevov, sourednica *ePravopisa* in *Pravopisnih kategorij ePravopisa*, strokovna sodelavka pri pripravi novih pravopisnih pravil *Pravopis 8.0* ter tehnična urednica spletne objave *Pravopisa 8.0*. Je članica delovne skupine za standardizacijo slovenskih zemljepisnih imen v Italiji pri Slovenskem raziskovalnem inštitutu (SLORI) po naročilu Centralnega urada za slovenski jezik Avtonomne dežele Furlanije – Julijske krajine (CU).
- **D. Divjak Race** je sourednica *eSSKJ*, članica uredniških odborov portalov *Fran*, *Franček* in *Franja* ter tehnična urednica revije *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies*, podzbirke *Rastoči slovarji* in zbornikov ter kronike Zveze slovenskih slavističnih društev.
- **H. Dobrovoljc** je vodja Uredniškega odbora za pripravo novega slovenskega pravopisa (od 23. 1.), predsednica in članica ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.), članica Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije ter nadomestna članica upravnega odbora CLARIN.SI. Je urednica zbirke *Lingua Slovenica – Fontes*, sourednica *ePravopisa* in *Pravopisnih kategorij ePravopisa* ter *Pravopisa 8.0*, glavna urednica in moderatorica *Jezikovne svetovalnice*, članica strokovnega sveta portala *Fran* ter uredniškega odbora *Kamniškega zbornika*. Je članica programsko-organizacijskega odbora Škrabčevih dnevov. Je pedagoška mentorica doktorski študentki.
- **T. Erjavec** je nacionalni koordinator infrastrukture CLARIN.SI in član odbora nacionalnih koordinatorjev pri CLARIN ERIC. Je član programskega odbora revij *Language Resources and Evaluation*, *International Journal of Corpus Linguistics* in *Slovenščina 2.0* ter član vodstva programskega odbora konference *Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika*. Je pedagoški mentor doktorski študentki.
- **T. Fajfar** je članica uredniškega odbora revije *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies*, sourednica zbirke *Terminološke svetovalnice*.
- **D. Gabrovšek** je sourednik *eSSKJ*, tehnični urednik *Slavistične revije*, vodja Redakcijskega priročnika pri nastajanju *eSSKJ* in član uredniškega odbora *Jezikovne svetovalnice*.
- **N. Gliha Komac** je sourednica *eSSKJ* in članica mednarodnega Odbora strokovnjakov za Evropsko listino o regionalnih ali manjšinskih jezikih pri Svetu Evrope. Je predsednica Slovenskega kulturnega središča Planika Kanalska dolina (Italija), članica znanstvenega sveta Slovenskega raziskovalnega inštituta SLORI (Italija) in strokovnega sveta spletnega portala *Slovenščina kot manjšinski jezik*. Sodeluje v uredniškem odboru *Jezikovne svetovalnice* in je članica uredniškega odbora jezikoslovne revije *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies*. Je članica mednarodne strokovne komisije za izbor najboljših magistrskih del, ki jo podeljuje Mednarodno združenje nacionalnih ustanov za jezik (EFNIL), deluje pa tudi kot recenzentka znanstvenoraziskovalnih projektov pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in inovacije Črne gore.
- **J. Gostenčnik** za Oddelek za dialektologijo ureja e-zbirko člankov iz slovenske dialektologije. Je članica uredniškega odbora revije *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies* ter članica strokovne komisije za izbor štipendistk in štipendistov Škrabčeve ustanove. Je pedagoška somentorica doktorski študentki in zaključila je pedagoško somentorstvo magistrski študentki.
- **N. Jakop** je sourednica *eSSKJ*, podpredsednica Znanstvenega sveta inštituta, prodekanja za izobraževalno dejavnost (do 1. 10.), članica Senata Podiplomske šole ZRC SAZU in koordinatorica modula *Leksikologija, leksikografija, slovničarstvo* na doktorskem študijskem programu Primerjalni študij idej in kultur. Je tudi članica Komisije za slovansko frazeologijo pri Mednarodnem slavističnem komiteju, Evropskega združenja za frazeologijo (Europhras), širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.), Uredniškega sveta Pravopisa 8.0 (od 23. 1.), uredniškega odbora *Jezikoslovnih zapiskov* in strokovnega sveta portala *Fran* (izobraževalna dejavnost). Je mentorica podiplomskemu in somentorica doktorskemu študentu.
- **T. Jakop** je članica uredniškega odbora in tehnična urednica revije *Heriskop: razprave o dediščinjenju na obrobju* ter urednica *Slovenskega istrskega lingvističnega atlasa (SiLA)* avtorice Suzane Todorović.
- **A. Jelovšek** je sourednica *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *eSSKJ16*, glavna urednica revije *Jezikoslovni zapiski*, članica uredniških odborov *Jezikovne svetovalnice* in portala *Fran* ter področna sourednica *Korpusa 16* (xml). Je pedagoška mentorica doktorski študentki.
- **M. Jemec Tomazin** je članica upravnega odbora *CLARIN.SI*, odbora za pravna in etična vprašanja CLIC pri CLARIN ERIC, uredniškega odbora revije *Jezikoslovni zapiski*, programskega odbora 45. simpozija *Obdobja*, programskega odbora konference JT-DH, Komisije za odprto znanost ZRC SAZU, Komisije za digitalni prehod ZRC SAZU, strokovnega sveta portala *Fran*, uredniškega odbora portala *Franja*, sourednica zbirke *Terminološke svetovalnice* in članica uredniškega odbora *Terminološke svetovalnice*. Je pedagoška mentorica doktorski študentki.
- **J. Ježovnik** je sourednik *eSSKJ*, član uredniških odborov portalov *Fran*, *Franček* in *Franja*, član strokovnega sveta portala *Fran*, širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.), član Uredniškega sveta Pravopisa 8.0 (od 23. 1.), urednik ZRCole 2, član upravnega odbora Zveze slovenskih slavističnih društev, organizacijskega odbora *Shoda za znanost* ter medresorske delovne skupine za usmerjanje jezikovnih virov in tehnologij pod okriljem Ministrstva za digitalno preobrazbo. Je somentor doktorski študentki.
- **K. Kenda-Jež** je članica mednarodne komisije *Slovenskega lingvističnega atlasa* (OLA) pri Mednarodnem slavističnem komiteju in predsednica slovenske nacionalne komisije OLA. Je članica strokovnega sveta portala *Fran* in uredniškega sveta spletnega *Novega etimološkega slovarja slovenskega jezika* ter uredniških odborov revij *Jezikoslovni zapiski* in *Rozprawy komisji językowej ŁTN* iz Łodzi (Poljska).
- **B. Kern** je sourednik *eSSKJ*, član Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju, član in namestnik predsednice Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju pri ZRC SAZU, član uredniškega odbora *Kamniškega zbornika* in znanstvenega odbora konference EURALEX 2026 (Avstrija). Je gostujoči urednik pri reviji *Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców* in član dveh delovnih skupin v okviru akcij COST. Je somentor podiplomskima in doktorskemu študentu.

- **S. Klemenčič** je sourednica *eSSKJ*, članica upravnega odbora Azijsko-pacifiške lingvistične olimpijade (APLO). Vodi delavnice lingvistične logike za osnovnošolce, srednješolce in mentorje ter deluje pri osnovnošolskih in srednješolskih tekmovanjih iz logike, pri izbirnem tekmovanju iz lingvistike za izbor ekipe za Mednarodno lingvistično olimpijado ter pri tekmovanju iz znanja slovenskega jezika za Vodnikovo priznanje. Je mentorica slovenske ekipe na Mednarodni lingvistični olimpijadi. Koordinira akciji *Beseda leta* in *Kretnja leta*. Je predsednica častnega razsodišča Zveze za tehnično kulturo Slovenije. Kot strokovna sodelavka sodeluje z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije. Je somentorica doktorskemu študentu.
- **D. Krvina** je sourednik *eSSKJ*, član uredniškega odbora portala *Franja*, član ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU, član uredniškega odbora Pravopisa 8.0, uredniškega odbora revije *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies*, uredniškega odbora *Jezikovne svetovalnice* ter avtor in glavni urednik *Sprotnega slovarja slovenskega jezika*. Bil je mentor doktorskemu študentu.
- **M. Kumin Horvat** je glavna urednica *Jezikovne svetovalnice*. Je članica Pomurske akademsko-znanstvene unije (PAZU), kjer deluje tudi kot članica komisije za Pomursko raziskovalno nagrado. Bila je pedagoška somentorica magistrski študentki. Je pedagoška somentorica doktorskemu študentu.
- **R. Kuntner** je član delovne skupine za prevzemanje iz tujih jezikov pri Pravopisu 8.0, glavnega odbora Slave: Slovensko-ukrajinskega kulturnega in akademškega društva, mednarodnega društva armenologov (Association internationale des études arméniennes – AIEA).
- **N. Ledinek** je sourednica *eSSKJ* in članica uredniških odborov portalov *Fran*, *Franček* in *Franja*, članica mednarodnega združenja EURALEX ter namestnica vodje programskega in organizacijskega odbora mednarodnega znanstvenega simpozija in prireditve ob mednarodnem dnevu slovarjev. Je mentorica doktorskemu študentu.
- **A. Legan Ravnikar** je članica strokovnega sveta portala *Fran*, članica uredniškega sveta *Novega etimološkega slovarja slovenskega jezika*, članica Slovenskega slavističnega komiteja pri Mednarodnem slavističnem komiteju ter članica izvršilnega odbora in vodja jezikoslovne sekcije Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja (SD18). Je sourednica *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *eSSKJ16*. Bila je urednica knjižne zbirke *Linguistica et philologica* (do 1. 12.) in področna sourednica *Korpusa 16* (prepiši; do 1. 12.). Je raziskovalna mentorica in pedagoška somentorica doktorski študentki.
- **T. Lengar Verovnik** je članica Uredniškega odbora za pripravo novega slovenskega pravopisa (od 23. 1.), podpredsednica in članica ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.), ena od glavnih urednic *Jezikovne svetovalnice*, urednica zbirke *Lingua Slovenica* ter sourednica *ePravopisa*, *Pravopisnih kategorij ePravopisa* in *Pravopisa 8.0*. Na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani je predstojnica Katedre za novinarstvo in (do 30. 9.) članica fakultetne komisije za kakovost.
- **M. Meterc** je sourednik *eSSKJ*, član uredniškega odbora mednarodne znanstvene revije *Proverbium*, član mednarodnega združenja Europhras in soavtor referenčne mednarodne enciklopedije *Encyclopedia of Slavic Languages and Linguistics* (Brill). Je avtor in glavni urednik *Slovarja pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov*. Je tudi somentor podiplomskemu študentu.
- **M. Michelizza** je sourednica *eSSKJ*, vodja Sekcije za leksiko pri Zvezi slovenskih slavističnih društev (ZSSD) in članica upravnega odbora ZSSD. Je vodja programskega in organizacijskega odbora mednarodnega znanstvenega simpozija in prireditve ob mednarodnem dnevu slovarjev ter glavna sourednica revije *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies*. Je članica uredniškega odbora *Jezikovne svetovalnice* in tudi članica založniškega sveta Založbe ZRC. Je mentorica doktorski študentki.
- **T. Mirtič** je sourednica *eSSKJ*, članica ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.), članica Uredniškega odbora Pravopisa 8.0 (od 23. 1.) in vodja fonolaboratorija. Je somentorica doktorski študentki.
- **J. Oman** je članica uredniškega odbora *Terminološke svetovalnice*, koordinacijskega odbora Historičnega seminarja in uredniškega odbora publikacije *Historični seminar*.
- **A. Perdih** je sourednik *eSSKJ* in član uredniških odborov portalov *Fran*, *Franja* in *Franček* ter urednik podzbirke *Rastoči slovarji*. Je član Komisije za leksikologijo in leksikografijo pri Mednarodnem slavističnem komiteju ter član združenj Slavic Linguistics Society in EURALEX. Bil je mentor doktorskemu študentu.
- **Š. Petric Žižić** je sourednica *eSSKJ*, članica uredniškega odbora portala *Franček*, avtorica in glavna urednica *Šolskega slovarja slovenskega jezika* ter članica uredniškega sveta mednarodnega znanstvenega simpozija in prireditve ob mednarodnem dnevu slovarjev.
- **J. Podbevšek** je član uredniškega odbora portala *Fran*, sourednik spletne rastoče zbirke *Knjige Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU* na portalu *Fran* ter član Programskega sveta Muzeja slovenskega jezika in knjige.
- **P. Rednak** je sourednica *ePravopisa*, članica uredniškega odbora zbornika študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU *Platforma* ter predsednica Študentskega sveta Podiplomske šole ZRC SAZU.
- **M. Snaj** je sourednik *eSSKJ*, redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter njen podpredsednik. Je predsednik Komisije za tisk in publikacije SAZU, član in podpredsednik Komisije za slovenski jezik v javnosti pri SAZU, član širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.) ter član Medresorske skupine za spremljanje izvajanja jezikovne politike Republike Slovenije. Je mentor doktorski študentki.
- **M. Sušnik** je sourednik *Novega etimološkega slovarja slovenskega jezika*.
- **M. Šekli** je predsednik Državne predmetne komisije za splošno maturo za slovenščino in član Državne komisije za splošno maturo. Je član Slovenskega slavističnega komiteja, mednarodne komisije *Slovanskega lingvističnega atlasa* (OLA) pri Mednarodnem slavističnem komiteju in Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen, član Zveze slovenskih slavističnih društev, Društva za indoevropsko primerjalno jezikoslovje

(*Indogermanische Gesellschaft*), Furlanskega filološkega društva (*Societât Filologjiche Furlane/Societâ Filologica Friulana*), član uredniškega odbora znanstvenih revij *Slavistična revija* in *Ars et humanitas* ter Uredniškega sveta Pravopisa 8.0 (od 23. 1.). Je pedagoški mentor trem magistrskim študentkam ter doktorskemu študentu in doktorski študentki.

- **J. Škofic** je izredna članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter namestnica tajnika II. razreda za filološke in literarne vede, predstavnica SAZU v znanstvenem svetu Slovenske znanstvene fundacije, predstavnica SAZU v upravnem odboru ZRC SAZU, predstavnica SAZU v znanstvenem svetu ISN ZRC SAZU, članica senata Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem, predsednica slovenske nacionalne komisije pri *Evropskem lingvističnem atlasu (ALE)* in članica njegovega uredniškega odbora. Je članica Dialektološke komisije pri Mednarodnem slavističnem komiteju, znanstvenega sveta jezikoslovne revije *Gwary Dziś* (Poznań, Poljska) in mednarodnega redakcijskega odbora revije *Etymologica Macedonica* (do 30. 9.), podpredsednica Mednarodnega društva dialektologov in geolingvistov (*International Society of Dialectologists and Geolinguists – SIDG*) in članica komisije za imenovanja v SIDG. Je sourednica serije znanstvenih člankov *Dialect Classifications of Languages in Europe (DIACLEU)* v spletni reviji *Dialectologia* (<http://www.edicions.ub.edu/revistes/dialectologia/>), urednica spletne strani www.diacl.eu ter predsednica organizacijskega in strokovnega odbora konferenc DiaClas in SDP 5 (Ljubljana, 22.–25. 4.). Je svetovalka za slovenščino/Slovenijo za Unescov *World Atlas of Languages* in svetovalka Razvojne agencije Zgornje Gorenjske (RAGOR) pri projektih zbiranja hišnih in ledinskih imen. Bila je pedagoška somentorica magistrski in doktorski študentki.
- **E. Trivunović** je sourednica *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *eSSKJ16* ter področna sourednica: *Korpus 16* (prepisi; od 2. 12.).
- **M. Trojar** je urednik portala *Knjige Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU* ter sourednik *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja*, *eSSKJ16* in *Terminoloških slovarjev 2024*.
- **M. Uhlik** je sourednik *eSSKJ* in član Mednarodne komisije za slovnično zgradbo slovanskih jezikov pri Mednarodnem slavističnem komiteju (od avgusta). Je glavni urednik mednarodne revije *Russian Linguistics* ter član uredniškega odbora in soavtor referenčne mednarodne enciklopedije *Encyclopedia of Slavic Languages and Linguistics* (Brill) in uredniških odborov mednarodnih revij in zbornikov *Philological Studies (Filološki zapiski)*, *Književni jezik*, *Rhema/Rema*, *Wiener Slawistischer Almanach* ter *Vestnik Moskovskega universiteta: naučnyj žurnal. Serija 9, Filologija*. Je član delovne skupine za prevzemanje iz tujih jezikov pri Pravopisu 8.0. Bil je recenzent in soavtor enega izmed poglavij enciklopedičnega priročnika *Cambridge Handbook of Slavic* (Cambridge University Press 2024). Od leta 2023 je predsednik Slovenskega slavističnega komiteja. Je mentor 13 podiplomskim in 3 doktorskim študentom.
- **U. Vranjek Ošlak** je strokovna sodelavka pri Pravopisni komisiji SAZU in ZRC SAZU (do 31. 12.). Je sourednica *ePravopisa* in *Pravopisnih kategorij ePravopisa*, članica delovne skupine za prevzemanje iz tujih jezikov pri *Pravopisu 8.0*, glavna urednica *Jezikovne svetovalnice* in tehnična urednica *Jezikovne svetovalnice*.
- **T. Završnik** je sodelavka Osrednjega specializiranega informacijskega centra za humanistiko (OSICH).
- **D. Zuljan Kumar** je članica nadzornega odbora Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Občine Brda, odbora za pripravo *Gradnikovih večerov* v Brdih in programsko-organizacijskega odbora *Škrabčevih dnevov*. Je pedagoška somentorica doktorskim študentkam.
- **A. Zupan** je članica uredniškega odbora *Terminološke svetovalnice*, uredniškega odbora zbornika *Platforma*, Študentskega sveta Podiplomske šole ZRC SAZU in študentska predstavnica v Senatu Podiplomske šole ZRC SAZU.
- **M. Žagar Karer** je članica upravnega odbora *EAFT* (Evropsko združenje za terminologijo), predsednica komisije za nagrade *International Terminology Awards*, članica znanstvenega odbora revije *Terminology Science & Research*, znanstvenega odbora konference *EURALEX* (Dunaj, Avstrija), znanstvenega odbora konference *Multilingual Digital Terminology Today* (Zadar, Hrvaška), širšega sestava *Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU* (do 31. 12.), Uredniškega sveta Pravopisa 8.0 (od 23. 1.), glavna urednica *Terminologišča*, sourednica zbirke *Terminologišče*, članica strokovnega sveta portala *Fran* in uredniškega odbora *Terminološke svetovalnice*. Je pedagoška mentorica doktorskemu študentu.
- **A. Žele** je sourednica *eSSKJ*, redna članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti, članica uredniškega odbora in glavna urednica za jezikoslovje pri *Slavistični reviji*, članica uredniških odborov *Jezikoslovnih zapiskov* in *Slavistike*, širšega sestava *Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU* (do 31. 12.), Mednarodne komisije za slovnično zgradbo slovanskih jezikov pri Mednarodnem slavističnem komiteju (do vključno 2025) in Predsednica Komisije za slovenski jezik v javnosti pri SAZU. Je mentorica trem podiplomskim in trem doktorskim študentom.
- **M. Žibred** je tajnica in članica Izvršilnega odbora *Zveze društev Slavistično društvo Slovenije*. Bila je predstavnica študentov v senatu Podiplomske šole ZRC SAZU (april–oktober) ter članica organizacijskih odborov *DiaClas: Narečna klasifikacija – preteklost, sedanjost in prihodnost* (Ljubljana, 23.–25. 4.) in *Slovenskega slavističnega kongresa* (Ljubljana, 25.–27. 9.) ter programsko-organizacijskega odbora Mednarodnega dneva slovarjev.

Inštitutski sodelavci so delovali kot recenzenti prispevkov več domačih in tujih znanstvenih revij, monografij in projektov, kot ocenjevalci pri habilitacijskih postopkih ter člani komisij za zagovor doktorskih disertacij.

Pripravljali so tedensko rubriko *Beseda tedna* v *Delu* in s svojimi prispevki sodelovali v različnih slovenskih tiskanih medijih. S skupaj 146 prispevki so nastopili v različnih radijskih in televizijskih oddajah: K. Ahačič (27), H. Dobrovoljc (4), J. Ježovnik (3), M. Jemec Tomazin (4), T. Fajfar (1), B. Kern (3), S. Klemenčič (11), M. Kumin Horvat (1), A. Legan Ravnikar (1), T. Lengar Verovnik (3), M. Meterc (1), N. Pahor (1), A. Perdih (4), M. Snoj (6), M. Šekli (6), J. Škofic (8), P. Rednak (1), U. Vranjek Ošlak (2), T. Završnik (1), D. Zuljan Kumar (1).

RAZSTAVE:

- **Razstava projekta Spoznaj o odprti znanosti**, Mala Loža, Koper, 29. 7. – 18. 8., in Gallusovo nabrežje, Ljubljana, 28. 8. – 6. 10. (K. Ahačič idr.).
- **Razstava ob 90. obletnici Zveze slovenskih slavističnih društev**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 24. 9. – 8. 10. (soavtorici: D. Divjak Race, M. Žibred).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **DIAClas: Klasifikacija narečij – preteklost, sedanjost in prihodnost = Dialect classification – past, present and future**, Mednarodna znanstvena konferenca. Soorganizatorja: SAZU, Fryske Akademy. Ljubljana, 23.–25. 4., diacclas.zrc-sazu.si
- **5. Slovenski dialektološki posvet**, Mednarodna znanstvena konferenca. Soorganizator: SAZU. Ljubljana, 22. in 25. 4., diacclas.zrc-sazu.si
- **Ustanovitev in srečanje uredniškega odbora in uredniškega sveta novega slovenskega pravopisa**. Predstavitev in srečanje sodelujočih, Ljubljana, Gosposka dvorana, 13. 6.
- **Škrabčevi dnevi 14.** Jezikoslovni simpozij. Soorganizator: Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici, Nova Gorica, 17. 10., skrabcevi-dnevi.zrc-sazu.si
- **Peta javna razprava Pravopisa 8.0**. Predstavitev in srečanje z novinarji, jezikoslovci, študenti in zainteresirano javnostjo, Ljubljana, Atrij ZRC, 14. 11.
- **Terminologija na stičišču tehnologije in človeškega znanja**. Konferenca. Soorganizator: Predstavništvo Evropske komisije, Ljubljana, Hiša EU, 22. 12.

KNJIŽNICA

Vodja: Jan Podbevšek

Knjižnični fond se je povečal za 286 monografij in 61 zvezkov revij. Uredil se je knjižnični arhiv na Igu, vzpostavila elektronska evidenca razdeljevanja promocijskih izvodov in izpeljala inventura novejšega knjižničnega gradiva, ki je del kataloga Cobiss. Med januarjem in majem je potekalo uvajanje novega knjižničarja Jana Podbevška, ki je z junijem nasledil upokojeno vodjo knjižnice Alenko Porenta.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Gasilski terminološki slovar**. Uredili Mateja Jemec Tomazin, Neža Strmole in Marko Tomazin. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Agronomski terminološki slovar**. Uredile Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin in Valentina Usenik. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Slovar slovenskega knjižnega jezika 2024**. Uredili Aleksandra Bizjak Končar, Duša Divjak Race, Dejan Gabrovšek, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop, Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič, Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc, Mija Michelizza, Tanja Mirtič, Matic Pavlič, Andrej Perdih, Špela Petric Žižić, Marko Snoj, Mladen Uhlik, Andreja Žele. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- Domen Krvina, **Sprotni slovar slovenskega jezika 2024**. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- **Terminološki slovarji 2024**. Uredili Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Jera Oman, Mitja Trojar in Mojca Žagar Karer. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- **Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja 2024**. Uredili Andreja Legan Ravnikar, Metod Čepar, Alenka Jelovšek, Eva Trivunović in Mitja Trojar. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- **Slovar časa. 300 besed za 300 tednov. Besede tedna iz časnika Delo 2019–2025**. Uredila Simona Klemenčič. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Tanja Mirtič, **Pregibnostno-naglasni vzorci knjižne slovenščine. Samostalnik**. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. (Lingua Slovenica, 19).
- **Jezikoslovni zapiski 31/1, 2**. Uredila Alenka Jelovšek. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies 17**. Uredila Mija Michelizza in Grant Lundberg. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- ALE (Atlas Linguarum Europae), Baia Mare, Romunija, 7. 9.: redno delovno srečanje (spletni dogodek)
- Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages, Council of Europe, Strasbourg, Francija: udeležba na 83. rednem plenarnem srečanju.
- European Association for Terminology (EAT): redni delovni srečanja
- Filozofska fakulteta v Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: projektno sodelovanje, raziskovalno sodelovanje
- Fryske Akademy, Ljouwert/Leeuwarden, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje (redna spletna delovna srečanja)
- Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka: projektno sodelovanje.
- Mednarodni slavistični komite: redna delovna srečanja
- European Federation of National Institutions for Language (EFNIL): redna delovna srečanja izvršilnega odbora in letna konferenca (22.–24. 10.)
- Komisija za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju: redna delovna srečanja
- Komisija za leksikologijo in leksikografijo pri Mednarodnem slavističnem komiteju: redno delovno srečanje
- Komisija za frazeologijo pri Mednarodnem slavističnem komiteju: redno delovno srečanje
- Komisija za slovnično zgradbo pri Mednarodnem slavističnem komiteju: redno delovno srečanje
- Pedagoška fakulteta v Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: projektno sodelovanje
- Slovanski inštitut Češke akademije znanosti, Praga, Češka: projektno sodelovanje
- Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik – Slowenisches Volkskundemuseum Urban Jarnik, Celovec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje
- University of the Basque Country (UPV/EHU), Bilbao, Španija: raziskovalno sodelovanje/redna delovna srečanja
- Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, Nitra, Slovaška: raziskovalno sodelovanje
- Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, Dialektologické oddělení, Brno, Češka: raziskovalno sodelovanje
- European Network on Lexical Innovation (ENEOLI), akcija COST (delovni skupini Multilingual glossary of neology in Diachronic and synchronic comparative studies of neology): udeležba pri aktivnostih

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Tanja Kocjančič Antolík, Inštitut za fonetiko, Filozofska fakulteta, Karlova Univerza, Praga, Češka, 20. 3.: predavanje *Ultrasvočno snemanje jezika*.
- Igor Zmetak, Univerza v Opavi, Češka, 17. 4.: informativni obisk na RP Nova Gorica.
- Katarzyna Koncziwska, Inštitut za poljski jezik Poljske akademije znanosti, Krakov, Poljska, 22. 4.: Erasmus+.
- Hans Van de Velde, Wilbert Heeringa, Rouland van Hout, Fryske Akademy, Leeuwarden, 25. 4.: možnosti za raziskovalno/medinstitucionalno sodelovanje.
- Suzana Todorović, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, 30. 5.: delo z narečno zbirko SLA.
- Matthias Grünert, Univerza v Freiburgu, Švica, 23. 9.: informativni obisk.
- Daniel Buncic, Univerza v Kölnu, Nemška zveza slavistov, 22. 10.: informativni obisk.
- David Blažek, Slovanski inštitut Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 16.–22. 11.: predavanje *Slovar je izšel ... Gremo naprej!* (17. 11.), bilateralno sodelovanje.
- Hana Mžourková, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 16.–22. 11.: predavanje *Kdo so uporabniki (in neuporabniki) češke jezikovne svetovalnice? Predstavitev druge faze raziskave in rezultatov* (17. 11., soavtorica Klára Dvořáková), bilateralno sodelovanje.
- Bruno Nahod, Perina Vukša Nahod, Inštitut za hrvaški jezik, Zagreb, Hrvaška, 18. 11.: predavanje *Alterm: most med tradicijo in prihodnostjo*.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Kozma Ahačič:

- *Stati inu obstatu – prvih petdeset slovenskih knjig*. Predavanje je bilo ob izidu knjige *Statu inu obstatu*, Ljubljana, 1. 4.
- *Na pot h krepitvi bralne pismenosti z novim učnim načrtom za slovenščino in s skupnimi cilji vseh novih učnih načrtov = Strengthening reading literacy with the new Slovene curriculum and the common goals of all new curricula*. Vabljen predavanje na Kaj prinašajo prenovljeni kurikulum za vrtnice, učni načrti in katalogi znanj pri učenju jezikov: 5. nacionalna konferenca Jeziki v izobraževanju, Zreče, 30. 6.
- *Jezik v novih katalogih znanj za slovenščino*, prispevek na okrogli mizi *Katalogi znanj za srednje poklicne in srednje strokovne šole v okviru Slovenskega slavističnega kongresa 2025*, Ljubljana, 26. 9.

Aleksandra Bizjak Končar:

- *Evaluation and argumentation in contemporary sermons: applying appraisal model to Slovenian-language texts*. Referat na 50. konferenci International Systemic Functional Congress and Institute (ISFFC 50): A Trinocular Retrospective, Glasgow, Združeno kraljestvo, 11. 7.
- *Slovansko slovaropisje – Slavic Lexicography*. Uvodnik na 7. mednarodnem znanstvenem simpoziju ob mednarodnem dnevu slovarjev (MDS 7), spletni dogodek, 13. 10.
- *Vrednotenje in sistemsko-funkcijsko jezikoslovje: teorija in empirija*. Javno predavanje na Podiplomski šoli ZRC SAZU, Ljubljana, 8. 4.

Metod Čepar:

- *Pregled sklanjatve samostalnikov moškega spola v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja*. Predavanje na simpoziju Škrabčevi dnevi 14, Nova Gorica, 17. 10.

Manca Černivec:

- *Pravopis 8.0 in ePravopis*. Predavanje za zaposlene Zavoda RS za šolstvo, spletni dogodek, 15. 5.
- *Raziskovalno ozadje pravopisnih sprememb*. Predavanje na simpoziju Škrabčevi dnevi 14, Nova Gorica, 17. 10. (soavtorica H. Dobrovoljc).
- *Zanke in neznanke v slovenskem pravopisu*. Predavanje na Gimnaziji Šentvid, Ljubljana, 22. 10.

Duša Divjak Race:

- *Kam po slovarske informacije o slovenščini: Fran, Franja, Franček*. Predavanje za študente slovenističnih jezikovnih predmetov, Inštitut za etnologijo, srednjeevropske in balkanske študije, Filozofska fakulteta, Karlova univerza, Praga, Češka, 16. 4. (s soavtorji).

Helena Dobrovoljc:

- *How do we write orthography?* Predavanje na srečanju udeležencev projekta *Standard language management in Croatia and Central Europe from 1945 until the present*. Filozofska fakulteta, Zagreb, Hrvaška, 6. 5.
- *Raziskovalno ozadje pravopisnih sprememb*. Predavanje na simpoziju Škrabčevi dnevi 14, Nova Gorica, 17. 10. (z M. Černivec).
- *O knjižnem jeziku in pravopisu*. Predavanje učiteljem osnovnih in srednjih šol ob pripravah na Vodnikovo tekmovanje. Spletni dogodek, 18. in 19. 10.

Tomaž Erjavec:

- Predavanje podatkovnim skrbnikom Univerze v Ljubljani v okviru projekta Spoznaj: Repozitorij CLARIN.SI, Ljubljana, 7. 11.

Tanja Fajfar:

- *Predavanje in delavnica o terminologiji*. Šola za tuje jezike, Slovenska vojska, Poljče, 20. 3.
- *Agronomski terminološki slovar*. Predstavitev slovarja na Oddelku za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, 23. 10.
- *Pogovor o izzivih pri terminološkem delu*. Aktivna udeležba na okrogli mizi na konferenci *Terminologija na stičišču tehnologije in človeškega znanja*, Hiša EU, Ljubljana, 22. 12.

Dejan Gabrovšek:

- *Supplementary clauses with emphasis on the conjunction ki and criteria for their determination*. Referat na 17. mednarodnem slavističnem kongresu, Pariz, Francija, 26. 8.
- *Leksikografija sodobnega slovenskega knjižnega jezika na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v časovni perspektivi*. Referat na Slovenskem slavističnem kongresu 2025, Ljubljana, 26. 9.

Januška Gostenčnik:

- *Classification of the Slovenian local dialects outside national borders – a case study*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Diaclas – Narečna klasifikacija: preteklost, sedanjost in prihodnost*, Ljubljana, 24. 4.
- *Belokranjska narečja – zbiranje narečnega gradiva na terenu*. Referat na Slovenskem slavističnem kongresu 2025, Ljubljana, 25. 9.
- *Istrsko narečje*. Referat na simpoziju Škrabčevi dnevi 14, Nova Gorica, 17. 10.

Nataša Jakop:

- *Podobe gospodarstva v slovenski frazeologiji: od oranja ledine do pranja denarja*. Javno predavanje na Podiplomski šoli ZRC SAZU, Ljubljana, 25. 2.
- *The Contextual Flexibility of Pragmatic Idioms in Expressing Wishes and Congratulations on Social Media*. Referat na konferenci Europhras, Aarhus, Danska, 16. 5.
- *Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v folklornih obrazcih v soavtorstvu*. Referat na 17. mednarodnem Slavističnem kongresu, Pariz, Francija, 26. 8. (soavtorica: S. Babič).

Tjaša Jakop:

- *Raziskovanje prekmurskega govora Cankove*. Referat na znanstvenem simpoziju *110. obletnica rojstva Antona Vratuše*, Murska Sobota, 20. 2.
- *Vpliv čustev na narečno oz. pogovorno rabo slovenščine = The influence of emotions on the dialectal and colloquial use of Slovene*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Moč čustev = The Power of Emotions*, Ljubljana, 23. 5.
- *Narečna ali pogovorna raba slovenščine kot izraz identitete ustvarjalcev = The dialectal and colloquial use of Slovenian language as an expression of the identity of the authors of song lyrics*. Referat na 6. mednarodnem znanstvenem simpoziju *Govor. Glas. Identiteta. = Speech, Voice. Identity*, Ljubljana, 1. 10.

Alenka Jelovšek:

- *The complexities of multilingualism in 16th-century Slovenia: language use in the writings of Jurij Juričič*. Prispevek na *SLS-20 Verona, the 20th Annual Meeting of the Slavic Linguistics Society*, Verona, Italija, 12. 10.
- *Gorske bukve*. Predavanje v okviru seminarja s področja zgodovine slovenskega jezika, Oddelek za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 29. 10.

Mateja Jemec Tomazin:

- *Wörterbuchportale für die slowenische Sprache*. Vabljen predavanje, LMU, München, Nemčija, 12. 5.
- *Dissemination of terminology. The Slovenian case*. Sodelovanje na panelu na *EAF Summit*, Innsbruck, Avstrija, 27. 11.
- *Načrt ravnanja z raziskovalnimi podatki*. Predavanje na Podiplomski šoli ZRC SAZU, Ljubljana, 8. 12.

Janoš Ježovnik:

- *O prevzemanju iz furlanščine v Pravopisu 8.0*. Referat na simpoziju Škrabčevi dnevi 14, Nova Gorica, 17. 10.
- *Image-to-sense alignment using AI tools*. Referat na konferenci *eLex 2025: electronic lexicography in the 21st century*, Bled, 20. 11. (soavtorja D. Gabrovšek, A. Perdih).

Karmen Kenda-Jež:

- *Rovtarska narečja z gorenjsko osnovo*. Referat na *Slovenskem slavističnem kongresu 2025*, Ljubljana, 25. 9.
- *Načrt za podatkovno zbirko OLA v računalniški aplikaciji DIAtlas: k novim začetkom*. Plenarno predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Dialekty v synhroniji ta diahroniji: doslidhyc'ki paradygmy v sučasnij dialektologiji*, Kijev, Ukrajina (spletni dogodek), 16. 10.

Rok Kuntner:

- *Literary Rewriting in Medieval Armenia: The Case of the Alexander Romance*. Prispevek na mednarodnem znanstvenem simpoziju *AIEA XVIe Conférence générale/AIEA 16th General Conference/ՀՈՒՄԸ-ի 16-րդ ընդհանուր գիտաժողով 2025*, Lozana, Švica, 10. 1.
- *On the role of the Alexander Romance in premodern Armenian culture and literature*. Gostujoči predavanji pri seminarju *Alexander the Great: A Global Medieval Hero*. Central European University, Dunaj, Avstrija, 4. 2.
- *Pravopisna pravila za prevzemanje iz hebrejščine*. Nastop na okrogli mizi v okviru Evropskih dnevor judovske kulture, Teološka Fakulteta Univerze v Mariboru in Sinagoga Maribor, 7. 11.

Boris Kern:

- *Kombinatorika izhodiščnega obrazila -ati v slovenščini*. Referat na *17. mednarodnem slavističnem kongresu*, Pariz, Francija, 26. 8. (soavtorica I. Stramljič Breznik).
- *Morphotactics of LGBTIQ+ Vocabulary in Slovenian*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *CompluCIE 2025*, Madrid, Španija, 16. 10.
- *Enakost, pravičnost in vključevalnost spolov v slovenščini*. Vabljen predavanje v okviru *3. Posveta o enakosti spolov za vključujočo univerzo in družbo*, Koper, 12. 12. (soavtorica B. Vičar).

Simona Klemenčič:

- *Olimpiada Lingwistyczna czyli tamigłówwki dla miłośników języka*. Predavanje na Oddelku za humanistiko Šlezijske univerze, Sosnowiec, Poljska (spletni dogodek), 30. 1.

Domen Krvina:

- *Ni vsak stavek s ki odvisnik: o nematičnih dopolnilih in njihovih razločevalnih lastnostih* (soavtor D. Gabrovšek). Referat na simpoziju Škrabčevi dnevi 14, Nova Gorica, 17. 10.
- *Prevzemanje iz beloruščine*. Referat v okviru dogodka Predstavitev Pravopisa 8.0, Ljubljana, 14. 11.

Mojca Kumin Horvat:

- *Klasifikacija slovenskih govorov v Radgonskem kotu v Avstriji*. Referat na 5. Slovenskem dialektološkem posvetu, Ljubljana, 23. 4.

Nina Ledinek:

- *Izterminološki leksemi z vidika različne stopnje determinologizacije v sodobnih splošnih razlagalnih slovarjih slovenščine in zahodnoslovanskih jezikov*. Referat na 17. mednarodnem slavističnem kongresu, Pariz, Francija, 26. 8. (soavtorica M. Michelizza).
- *Terminology consultants as the first users of a dictionary: on collaboration with external experts in compiling the eSSKJ dictionary*. Predavanje na Slovanskem inštitutu Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 15. 4. (soavtorica M. Michelizza).
- *Pomen projekta eSSKJ in korpus: na poti k najsodobnejšim jezikovnim podatkom pri oblikovanju slovarja eSSKJ*. Referat na konferenci Riječ po riječ, rječnik po rječnik..., Zagreb, Hrvaška, 27. 11.

Andreja Legan Ravnikar:

- *Is the influence of Jurij Juričič's Chakavian on the development of the Slovenian literary language underrated?* Referat na Mednarodnem kongresu slavistov, Pariz, Francija, 26. 8.
- Predstavitev *Vodnikovoga katekizma*. *Vodnikovi dnevi*, Gorjuša pri Bohinju, 12. 9.

Tina Lengar Verovnik:

- *Slovenski jezik v sodnih odločbah: branje s slovenistko*. Predavanje na Kazenskopравни sodniški šoli 2025, Bled, 5. 11.
- *Peta javna razprava Pravopisa 8.0 november, december 2025*. Javna predstavitev novih poglavij Pravopisa 8.0, Ljubljana, 14. 11.

Matej Meterc:

- *Corpus-driven phraseography and paremiography: the example of the Dictionary of the Slovenian Standard language, 3rd Edition (eSSKJ) and the Dictionary of proverbs and similar paremiological expressions (SPP)*. Predavanje na Filozofski fakulteti Univerze Josipa Jurja Strossmayerja, Osijek, Hrvaška, 12. 2.
- *Slovenski antipregovori v Slovarju pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Zahodnoslovanski jeziki, književnosti in kulture: izhodišča in izzivi za 21. stoletje*, Ljubljana, 29. 5.
- *Identifying the most representative phraseological units using language corpora and artificial intelligence for lexicography: the case of Slovenian comparative phrasemes*. Prispevek na konferenci *eLex 2025: electronic lexicography in the 21st century*, Bled, 19. 11. (soavtorica N. Jakop).

Mija Michelizza:

- *Terminology consultants as the first users of a dictionary: on collaboration with external experts in compiling the eSSKJ dictionary*. Predavanje na Slovanskem inštitutu Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 15. 4. (soavtorica N. Ledinek).
- *Knjiga med analognim in digitalnim: slovarski vidik*. Javno predavanje na Podiplomski šoli ZRC SAZU, 27. 5.
- *Izterminološki leksemi z vidika različne stopnje determinologizacije v sodobnih splošnih razlagalnih slovarjih slovenščine in zahodnoslovanskih jezikov*. Referat na 17. mednarodnem slavističnem kongresu, Pariz, Francija, 26. 8. (soavtorica N. Ledinek).

Nina Pahor:

- *Krajevna imena na Tržaškem*. Predavanje na 61. seminarju slovenskega jezika, literature in kulture: *Trst v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*, Ljubljana, 9. 7. (soavtorja M. Snoj, M. Šekli).
- *Slovenski lingvistični atlas (SLA) in njegove goriške točke*. Nastop na 6. Goriškem literarnem sprehodu, Nova Gorica, 20. 9.

Andrej Perdih:

- *Test znalosti slov u mluvčích slovinštiny: aktuální stav a očekávané výsledky*. Predavanje na dogodku *Slovníky nás spojují II/Slovarji nas povezujejo II*, Praga, Češka, 15. 4.
- *Razširjenost kot nov kriterij za vključitev besede v jezikovne priročnike*. Referat na simpoziju *Mednarodni dan slovarjev 7: Slovansko slovaropisje*, Ljubljana, 13. 10. (soavtor M. Pavlič).
- *Image-to-sense alignment using AI tools*. Referat na konferenci *eLex 2025: electronic lexicography in the 21st century*, Bled, 20. 11. (soavtorja D. Gabrovšek, J. Ježovnik).

Špela Petric Žižić:

- *Šolski slovar slovenskega jezika na portalu Franček in pedagoško prilagojena terminologija*. Referat na dogodku *Hrvaška terminologija v evropskem kontekstu: prevajanje in večjezičnost*, Zagreb, Hrvaška, 23. 10.

Pia Rednak:

- *Vloga Jezikovne svetovalnice pri zapolnjevanju vrzeli v jezikovnem opisu: glasovni in naglasni vidik*. Referat na simpoziju *Škrabčevi dnevi* 14, Kostanjevica, 17. 10. (soavtorica U. Vranjek Ošlak).

Marko Snoj:

- *O priimku Zadavec*. Referat na Simpoziju ob stoti obletnici akad. Zdravca, Ljubljana, 23. 10.
- *O priimkih Vratuša*. Referat na Simpoziju o akad. Antonu Vratuši, Ljubljana, 19. 2.

Miha Sušnik:

- *Slovensko narečno gradivo v zapuščini Luciena Tesnière*. Referat na 5. *Slovenskem dialektološkem posvetu*, Ljubljana, 22. 4.

Matej Šekli:

- *Neue Überlegungen zur linguistischen Geschichte des Ortsnamens Tergeste – Triest – Trst*. Referat na simpoziju *37. Namenkundliches Symposium in Kals am Großglockner*, Kals am Großglockner, Avstrija, 29. 5.
- *Po sledih imenoslovnih razprav Bruna Guyona: rezijanska zemljepisna imena izven Doline Rezije*. Referat na simpoziju *Bruno Guyon – med italijanskim in slovanskim svetom: iz Benečije na neapeljsko univerzo Orientale = Bruno Guyon – tra Italia e Slavia: dalla Benecia all'Orientale di Napoli, San Pietro al Natisone*, Špeter, Italija, 14. 6.
- *Vsebine s področja indoevropskega primerjalnega in slovanskega primerjalnega jezikoslovja ter stare cerkvene slovanščine in drugih slovanskih jezikov*. Referat na *Slovenskem slavističnem kongresu 2025*, Ljubljana, 25. 9 (soavtorja R. Kuntner, Luka Repanšek).

Jožica Škofic:

- *Slovenska geolingvistika pred (vedno) novimi izzivi*. Referat na 4. *bosanskohercegovskem slavističnem kongresu*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 24. 5.
- *Besedilo kot ogledalo narečne raznolikosti*. Predavanje na *Zaključni konferenci MEZZANINE*, Ljubljana, 18. 9. (soavtorica Klara Šumenjak).
- *Gorenjščina, kot se kaže v narečnih zemljepisnih imenih*. Referat na *Slovenskem slavističnem kongresu 2025*, Ljubljana, 25. 9.

Mitja Trojar:

- *Transkribiranje govora pri izdelavi govorne baze Artur*. Predavanje na simpoziju *Slovansko slovaropisje = Slavic lexicography: mednarodni znanstveni simpozij ob mednarodnem dnevu slovarjev MDS7 = International Scientific Symposium MDS7*, spletni dogodek, 13. 10.
- *Slovenian metalanguage and linguistic terminology in context*. Referat na *Mednarodnem kongresu slavistov*, Pariz, Francija, 27. 8.
- *Ivan Navratil kot jezikoslovec in slovničar*. Prispevek na strokovnem simpoziju *Ivan Navratil: 200 let*, Metlika, 28. 11.

Mladen Uhlik:

- *The reflexive passive in South Slavic: the cases of Slovene and Macedonian*. Vabljen predavanje na seminarju *Slavische Sprachwissenschaft*, Univerza v Potsdamu, Potsdam, Nemčija, 9. 7.
- *Konstrukcii s sobiratel'nymi čislitel'nymi v slovanskem jazyke: kontrastivnyj analiz so štokavskim i russkim jazykami*. Referat na 17. *mednarodnem slavističnem kongresu*, Pariz, Francija, 26. 8. (soavtorica A. Žele).
- *Scholarly and pedagogical monographs devoted to foreign Slavic languages in Slovenia*. Referat na 17. *mednarodnem slavističnem kongresu*, Pariz, Francija, 26. 8.

Urška Vranjek Ošlak:

- *Ongoing revision of the Slovenian normative guide: current developments and public discussion.* Predavanje za Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti (videopovezava), Praga, Češka, 14. 1.
- *Language consulting for the Slovenian language: user feedback.* Predavanje za Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti in Slovanski inštitut Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 29. 11.
- *How effective is AI as a language consultant?* Referat na konferenci *eLex 2025: Electronic lexicography in the 21st century*, Bled, 19. 11.

Danila Zuljan Kumar:

- *The relationship between standard Slovene and two Slovene micro-languages among Slovenes in the Province of Udine, Italy: the challenge of separatism.* Predavanje na 7th *Towson University Conference Forging Linguistic Identities: Language in the Nation, the Region & the World*, Townson, Združene države Amerike, 4. 4.
- *Nekaj besednorednih značilnosti v kraškem govoru Koprive.* Referat na 5. *Slovenskem dialektološkem posvetu*, Ljubljana, 22. 4.
- *Uvod v kvalitativno raziskovanje.* Predavanje na *Mladinskem raziskovalnem taboru Benečija 2025*, Gorenji Tarbilj, Italija, 11. 7.

Mojca Žagar Karer:

- *Raba slovenske terminologije ter položaj slovenščine v visokem šolstvu in znanosti: rezultati empirične raziskave.* Referat na mednarodnem srečanju *Hrvatska terminologija u europskome kontekstu: prevodenje i višjejezičnost*, Zagreb, Hrvaška, 23. 10. (soavtorica N. Ledinek).
- *Striking a balance between descriptive and prescriptive approaches to terminology.* Aktivna udeležba na panelu na Terminološkem vrhu *Terminology planning in Europe*, Innsbruck, Avstrija, 27. 11.
- *Pogovor o izzivih pri terminološkem delu.* Vodenje okrogle mize na konferenci *Terminologija na stičišču tehnologije in človeškega znanja*, Ljubljana, 22. 12.

Andreja Žele:

- *Slovenščina v Trstu: opis sodobne jezikovne krajine.* Predavanje v okviru 61. *seminarja slovenskega jezika, literature in kulture*, Ljubljana, 8. 7.
- *O prostoru u jeziku: ovog puta na primeru slovenačkog.* Spominsko predavanje v čast akademika Predraga Piperja, Matica srpska, Novi Sad, Srbija, 10. 9.
- *Pregled delovanja Slavističnega društva Slovenije ob njegovi 90- obletnici.* Plenarno predavanje na *Slovenskem slavističnem kongresu 2025*, Ljubljana, 25. 9.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Kozma Ahačič:

- EFNIL, Dunaj, Avstrija, 16.–17. 2.: sestanek izvršilnega odbora.
- EFNIL, Dunaj, Avstrija, 21.–24. 10.: 22. konferenca združenja.

Duša Divjak Race:

- Slovanski inštitut, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 13.–19. 4.: obisk v okviru bilateralnega projekta *Mobility plus* (Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki).

Helena Dobrovoljc:

- Filozofska fakulteta Zagreb, Hrvaška, 5.–6. 5.: obisk in udeležba na delavnici v okviru projekta *Upravljanje z jezikovnim standardom na Hrvaškem in v srednji Evropi od leta 1945 do danes – Standard language management in Croatia and Central Europe from 1945 until the present*.

Nataša Gliha Komac:

- Council of Europe, Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages (COMEX), Strasbourg, Francija, 18.–20. 11.: 83. plenarno delovno srečanje.

Mateja Jemec Tomazin:

- Clarin Eric, Dunaj, Avstrija, 29. 9. – 1. 10.: redna letna konferenca.
- Österreichische Akademie der Wissenschaften, Dunaj, Avstrija, 29. 9. – 31. 10.: enomesečni raziskovalni obisk.

Karmen Kenda-Jež:

- Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, Celovec, Avstrija, 1. 7. – 30. 9.: trimesečno strokovno izpopolnjevanje.

Nina Ledinek:

- Slovanski inštitut, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 13.–19. 4.: obisk v okviru bilateralnega projekta Mobility plus (Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki).

Mija Michelizza:

- Slovanski inštitut, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 13.–19. 4.: obisk v okviru bilateralnega projekta Mobility plus (Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki).

Nina Pahor:

- Mladinski raziskovalni tabor Benečija, Gorenji Tarbilj, Italija, 10.–13. 7.: udeležba na taboru.

Andrej Perdih:

- Slovanski inštitut, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 13.–19. 4.: obisk v okviru bilateralnega projekta Mobility plus (Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki).

Pia Rednak:

- Lexicom 2025, Bari, Italija, 15.–19. 9.: leksikografska delavnica.

Urška Vranjek Ošlak:

- Inštitut za češki jezik AV ČR, Praga, Češka, 13. 4. – 3. 5.: tritedensko gostovanje v okviru štipendije Josefa Dobrovskega.

Mojca Žagar Karer:

- EAFT, San Sebastián, Španija, 23.–24. 3.: sestanek upravnega odbora.
- EAFT, Innsbruck, Avstrija, 26. 11.: sestanek upravnega odbora.

Maruša Žibred:

- Lexicom 2025, Bari, Italija, 15.–19. 9.: leksikografska delavnica.

NAGRADE, ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA

Nataša Gliha Komac je prejela Gujonovo priznanje za bogat doprinos k ohranjanju in razvoju slovenskega jezika v zamejstvu, avtorstvo pomembnih knjig, znanstvenih monografij in raziskav ter povezovanje Slovencev matične domovine in zamejstva ter priznanje Naša Slovenija za dolgoletno predano delo na pedagoškem, kulturnem in raziskovalnem področju med Slovenci v Kanalski dolini.

Karmen Kenda-Jež je prejela priznanje Zveze slovenskih kulturnih društev ETS za izredne dosežke (za raziskovalno delo v Kanalski dolini).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Fran Ramovš Institute of the Slovenian Language employs fifty-one staff members, including both researchers and technical personnel. As of 31 December 2025, the staff includes five junior researchers and four technical assistants. Research at the Institute is organized into six departments: Department of Lexicology, Department of Language Standardisation, Department of Terminology, Department of Dialectology, Department of Etymology and Onomastics, Department of the History of the Slovenian Language and Language Technologies Development Centre. The Institute is the only Slovenian research institution dedicated to basic research on the Slovenian language with a primary focus on lexicography and the production of linguistic atlases.

In 2025, the Institute published the following works: (1) *Gasilski terminološki slovar* (*The Terminological Dictionary of Firefighting*); (2) *Agronomski terminološki slovar* (*Terminological Dictionary of Agronomy*); (3) *Slovar slovenskega knjižnega jezika 2024 (elektronska izdaja)* (*Dictionary of the Slovenian Standard Language 2024, online edition*); (4) Domen Krvina, *Sprotni slovar slovenskega jezika 2024 (elektronska izdaja)* (*Growing Dictionary of the Slovenian Language 2024, online edition*); (5) *Terminološki slovarji 2024 (elektronska izdaja)* (*Terminological Dictionaries 2024, online edition*); (6) *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja 2024 (elektronska izdaja)* (*Dictionary of the 16th-Century Slovenian Literary Language 2024, online edition*); (7) *Slovar časa: 300 besed za 300 tednov: Besede tedna iz časnika Delo 2019–2025* (*The Dictionary of Time: 300 Words for 300 Weeks*); (8) Tanja Mirtič, *Pregibnostno-naglasni vzorci knjižne slovenščine: Samostalnik* (*Inflectional and Accentual Patterns of Standard Slovenian: The Noun*); (9) *Jezikoslovni zapiski* (*Linguistic Notes*) 31/1, 2; (10) *Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies* 17.

The Institute continued its work on several dictionaries, linguistic atlases and monographs. Progress was also made on the spatial geodata base and application DIAtlas. The interinstitutional Language Standardisation Commission continued its efforts towards the modernization of orthographic rules. Within the Pravopis 8.0 project (New Slovenian Normative Guide) all planned chapters were completed and submitted for public review. The dictionary portal Fran underwent further updates. By the end of the year, Fran hosted 46 dictionaries, three volumes of the linguistic atlas, two language consulting services and fourteen collections. The portal's two language advisory services also published 224 expert responses to user inquiries. From its launch until the end of 2025, the portal recorded 714,927,116 queries. The Fran portal serves as a digital thesaurus containing a large portion of Slovenian lexis in its synchronic, diachronic, diastratic and diatopic perspectives, and provides several services for language users. The multilingual portal Franja, which combines 20 bilingual dictionaries, was upgraded to version 2.0 in 2025. The portal Franček is a language portal specifically designed for younger users. In 2025 it was upgraded to version 5.0.

Inštitut za arheologijo je največja arheološka raziskovalna skupina v Sloveniji, ki združuje strokovnjake z različnih področij arheologije. Njegovo raziskovalno delo je izrazito interdisciplinarno in usmerjeno v preučevanje dolgoročnih družbenih ter okoljskih procesov, poselitvenih vzorcev in materialne kulture v jugovzhodnem alpskem in predalpskem prostoru.

INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJU

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

iza2.zrc-sazu.si/sl.

ZNANSTVENI SVET:

Do 16. 12.: doc. dr. Lucija Grahek, izr. članica SAZU izr. prof. dr. Jana Horvat, dr. Zvezdana Modrijan, izr. prof. dr. Benjamin Štular (predsednik), akad. prof. dr. Ljubinka Teržan, doc. dr. Tjaša Tolar, izr. prof. dr. Anton Velušček.

Od 17. 12.: doc. dr. Lucija Grahek, izr. članica SAZU izr. prof. dr. Jana Horvat, dr. Zvezdana Modrijan (predsednica), dr. Anja Ragolič, izr. prof. dr. Benjamin Štular, doc. dr. Tjaša Tolar.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: izr. prof. dr. Anton Velušček (do 30. 9.), izr. prof. dr. Benjamin Štular (od 1. 10.).

Znanstvena svetnika: izr. prof. dr. Benjamin Štular, izr. prof. dr. Anton Velušček.

Višja znanstvena sodelavca: doc. dr. Maja Andrič (od 4. 9.), doc. dr. Borut Toškan.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Maja Andrič (do 3. 9.), doc. dr. Lucija Grahek, dr. Bine Kramberger (od 27. 3.), dr. Elena Leghissa, doc. dr. Edisa Lozić, dr. Zvezdana Modrijan, dr. Primož Pavlin (od 1. 10.), dr. Anja Ragolič, dr. Jernej Rihter, doc. dr. Brina Škvor Jernejčič, doc. dr. Tjaša Tolar, dr. Matija Turk.

Višja strokovnoraziskovalna asistentka: Mateja Belak.

Asistentki z doktoratom: dr. Tina Berden, dr. Nina Caf.

Asistentki, mladi raziskovalki: Anja Ipavec (od 1. 10.), Taja Skrt Kristan.

Asistentka: Polona Janežič.

Samostojni strokovni sodelavki: Tamara Korošec, Lucija Lavrenčič.

Višji strokovni sodelavec: Tilen Podobnik.

Tajnica: Maja Jevnikar.

Tehnik: Drago Valoh.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Arheološke raziskave

Oznaka: P6-0064.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anton Velušček (do 31. 10.), M. Andrič (od 1. 11.).

Sodelavci: M. Andrič, N. Caf, L. Grahek, M. Jevnikar, M. Korošec, B. Kramberger, L. Lavrenčič, E. Leghissa, E. Lozić, Z. Modrijan, P. Pavlin, T. Podobnik, A. Ragolič, J. Rihter, B. Škvor Jernejčič, B. Štular, T. Tolar, B. Toškan, M. Turk, D. Valoh, A. Velušček.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/arheoloske-raziskave.

Raziskovala so se arheološka najdišča iz vseh časovnih obdobj in skoraj celotnem območju države ter na Tržaškem Krasu v Italiji. Izvajale so se intenzivne palinološke, arheobotanične in arheozoološke analize. Razvijale so se metode arheološkega LiDAR-ja in uporaba umetne inteligence v humanistiki. Nadgrajevale so se zbirke ARKAS, Zbiva in Libera. Sodelovalo se je pri organizaciji znanstvenih srečanj in pripravi razstav.

Identifikacija kamnolomov v rimski Panoniji (GENNI)

Oznaka: J6-4609.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Edisa Lozić.

Sodelavci: M. Belak, T. Berden, J. Horvat, E. Lozić, T. Podobnik, B. Štular, S. Tecco Hvala.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/identifikacija-kamnolomov-v-rimski-panoniji.

Vzpostavljena in javno predstavljena je bila podatkovna baza EOLITH, ki povezuje arheološke, geološke in prostorske podatke ter omogoča njihovo nadaljnjo analitično obdelavo. Rezultati projekta in podatkovna baza so bili predstavljeni na mednarodni konferenci ASMOSIA. Interdisciplinarni prispevek projekta je povezava podatkovne baze z umetno inteligenco, ki omogoča napredno vizualizacijo in medsebojno povezovanje heterogenih podatkov ter poglobljeno interpretacijo rezultatov. Projekt predstavlja metodološko osnovo za nadaljnje mednarodne raziskave in razvoj novih projektnih pobud.

Karnij in Karneola. Centralno naselje in njegova okolica med antiko in srednjim vekom

Oznaka: J6-50193.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Zvezdana Modrijan.

Sodelavci: M. Belak, T. Berden, Z. Modrijan, T. Podobnik, B. Štular, T. Tolar, B. Toškan.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/karnij-in-karneola-centralno-naselje-in-njegova-okolica-med-antiko-in-srednjim.

Dokončana je bila baza poznoantičnih najdišč Gorenjske, izšel je članek na temo poselitve zahodne Slovenije. Za tisk je bilo pripravljeno gradivo s Cankarjeve 2. Začelo se je delo pri kartiranju lokacij v starem mestnem jedru. Pridobljenih je bilo pet radiokarbonskih datacij z lokacije Lajh, pripravljen je članek o izkopavanjih na Lajhu v letih 2004 in 2005.

Celostni pristop k preučevanju vplivov ekstremnih vremenskih dogodkov na procese na Zemljinem površju (ExtremEarth)

Oznaka: J7-60124.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mateja Gosar (Geološki zavod Slovenije).

Vodja na ZRC SAZU: Maja Andrič.

Sodelavci: M. Andrič, N. Caf, T. Podobnik, D. Valoh.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/extreme-earth-celostni-pristop-k-preucevanju-vplivov-ekstremnih-vremenskih.

V okviru projekta so opravili ogled terena in določili potencialne lokacije za palinološko vrtnanje na Dravskem polju. Zaposili so za dovoljenje za vrtnanje na dveh lokacijah (mokrišča pri Račah in mrtvica Drave pri Staršah). Udeležili so se tudi dveh sestankov, kjer so svoje delo usklajevali z delom drugih raziskovalcev na projektu.

GAP: Geološke, Arheološke in Palinološke raziskave dolgoročnih sprememb okolja

Oznaka: J7-60115.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Maja Andrič.

Sodelavci: M. Andrič, N. Caf, E. Leghissa, T. Podobnik, T. Tolar, D. Valoh, A. Velušček.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/geoloske-arheoloske-in-palinoloske-raziskave-dolgorocnih-sprememb-okolja.

Cilj projekta je preučiti poznoglacialne in holocenske jezerske ter močvirske sedimente Ljubljanskega barja. V prvem letu izvajanja projekta so zaključili geološko (litološki opis, sedimentološka, mineraloška in geokemična analiza) in palinološko raziskavo ter radiokarbonsko datiranje profila Dušanovo ter začeli z raziskavo na vrtini Stare gmajne.

Poetovio – od legijskega tabora do avtonomnega mesta

Oznaka: L6-4607.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije,

Mestna občina Ptuj.

Vodja: Borut Toškan.

Sodelavci: M. Belak, T. Berden, J. Horvat, Z. Modrijan, A. Ragolič, T. Tolar, B. Toškan.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/poetovio-od-legijskega-tabora-do-avtonomnega-mesta.

Preučevali so se arheološki ostanki vojaškega tabora iz 1. stoletja na Panorami, preobrazba legijskega tabora v civilno kolonijo, ostanki monumentalne stavbe na vrhu Panorame in vloga Petovione kot nadregionalnega središča v okviru Rimske države. Rezultati raziskav so bili predstavljeni v znanstvenem članku in na dveh konferencah.

Analiza grobišča Župna cerkev v Kranju (Slovenija)

Oznaka: Z6-4608.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jernej Rihter.

Sodelavec: J. Rihter.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/analiza-grobisca-zupna-cerkev-v-kranju-slovenija.

Izšel je znanstveni članek o t. i. romarskih pokopih v Kranju, v javno rabo je bilo dano analitično orodje LINK, rezultati raziskav so bili predstavljeni na mednarodni konferenci. Ob zaključku projekta sta bila pripravljena gradivo za monografsko objavo in javno dostopen korpus rezultatov analiz (končno poročilo na spletnem repozitoriju Zenodo, podatkovne zbirke v okviru spletne aplikacije ZBIVA, analitično orodje LINK).

Mala naselbina ob veliki cesti – rimski vikus Navport

Oznaka: Z6-50194.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Tina Berden.

Sodelavka: T. Berden.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2023 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/mala-naselbina-ob-veliki-cesti-rimski-vikus-navport.

Analizirane so bile terenska dokumentacija in drobne najdbe z arheoloških raziskav na lokaciji Gradišče 5 iz leta 1992 ter kovinske in steklene najdbe z arheoloških raziskav na lokaciji Kočevjarjev vrt iz leta 2005. Izšla sta znanstvena članka o zgodnjecesarskih amforah in lončarskih znakah na grobem kuhinjskem posodju iz Navporta, delni rezultati projekta so bili predstavljeni na mednarodni konferenci.

Religiopolitika – Imperium Christianum in njegovi prebivalci (REPLICO)

Oznaka: N6-0317.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Benjamin Štular.

Sodelavci: M. Belak, P. Janežič, E. Lozić, T. Podobnik, A. Ragolič, J. Rihter, B. Štular.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 4. 2026.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/religiopolitika-imperium-christianum-in-njegovi-prebivalci-replico.

Projekt je prešel v fazo analitične obdelave podatkovne zbirke, vzpostavljene leta 2024 za območje Češke, Avstrije in Slovenije. Izvedli so sistematično prostorsko in kronološko analizo arheoloških najdišč, povezanih z razvojem lokalnih cerkva, ter njihovo umeščanje v kontekst ustanavljanja škofij v 10. in 11. stoletju. Posebna pozornost je bila namenjena regionalnim razlikam v dinamiki cerkvene infrastrukture. Podatkovno zbirko so nadgradili z dodatnimi metapodatki in standardizacijo terminologije, kar je omogočilo zanesljivejšo medregionalno primerjavo. Na tej osnovi so začeli oblikovati interpretativni model, ki pojasnjuje razmerje med otonsko cerkveno politiko in razvojem mreže lokalnih cerkva kot ključnega mehanizma vključevanja podeželskega, zlasti slovanskega prebivalstva v okvir *Imperium Christianum*.

Transforming data rE-use in ARCHaeology [Transformacija ponovne uporabe podatkov v arheologiji]

Oznaka: TetrARCHs.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Vodja: Edisa Lozić.

Sodelavci: M. Belak, E. Lozić, T. Podobnik, B. Štular.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/tetrarchs.

Zaključen je bil delovni paket 4 – Strategije zajemanja podatkov, ki predstavlja osrednji vsebinski rezultat projekta. Oblikovani so bili delovni postopki za skupno ustvarjene eksperimentalne strategije odprtega zajemanja podatkov, vključno z metodološko integracijo arheološkega LiDAR-ja. Rezultati prispevajo k standardizaciji in odprti ponovni uporabi arheoloških podatkov ter k razvoju trajnostnih digitalnih raziskovalnih praks.

An AI on-demand platform to support research excellence in Europe [Platforma umetne inteligence na zahtevo za podporo raziskovalni odličnosti v Evropi]

Oznaka: AI4EUROPE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Edisa Lozić.

Sodelavci: M. Belak, E. Lozić, T. Podobnik, B. Štular.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ai4europe.

V zaključni fazi projekta so bile izvedene končne analize podatkov in pripravljeno končno poročilo. Rezultat projekta je platforma AI-on-Demand, h kateri je inštitut prispeval vsebine in orodja s področja kulturne dediščine. Vzporedno so se začele aktivnosti evidentiranja in povezovanja obstoječih skupnosti na področju umetne inteligence v kulturni dediščini, kar predstavlja osnovo za nadaljnjo koordinacijo aktivnosti z vodilnim partnerjem in delovnimi paketi ter za dolgoročno mednarodno sodelovanje.

Applying Reactive Twins to Enhance Monument Information Systems [Uporaba digitalnih dvojčkov v informacijskih sistemih kulturne dediščine]

Oznaka: ARTEMIS.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Benjamin Štular.

Sodelavci: M. Jevnikar, E. Lozić, B. Štular (Inštitut za arheologijo); Ž. Kokalj (Inštitut za antropološke in prostorske študije).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/uporaba-digitalnih-dvojckov-v-informacijskih-sistemih-kulturne-dediscine.

Projekt je bil v vzpostavitevni fazi, ki je bila usmerjena v oblikovanje podatkovnih in tehnoloških osnov za razvoj digitalnih dvojčkov v okviru ECCCH. Izvedeno je bilo sistematično zbiranje in harmonizacija obstoječih 3D modelov, prostorskih podatkov ter pripadajočih metapodatkov za izbrane primere kulturne dediščine. Sočasno je bila zasnovana referenčna podatkovna arhitektura, ki omogoča interoperabilnost z oblačno infrastrukturo ECCCH. Vzpostavljeno je bilo testno okolje za shranjevanje, upravljanje in vizualizacijo digitalnih dvojčkov ter definirani tehnični standardi za zajem, dokumentiranje in dolgoročno hrambo podatkov, kar predstavlja osnovo za nadaljnji razvoj naprednih aplikacij.

CHARYSMA: Cultural Heritage & Arts for Rural Youth Socializing through digital Media & Archeology [Reševanje evropske arheologije pred digitalnim temnim vekom]

Oznaka: CHARYSMA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Erasmus+.

Sofinancer: European Union, European commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency.

Vodja: Zvezdana Modrijan.

Sodelavki: Z. Modrijan, T. Berden.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2023 – 31. 8. 2025.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/charysma-kulturna-dediscina-in-umetnost-druzenje-za-podezelsko-mladino-prek.

Dne 26. in 27. 8. je potekal zaključni dogodek v Gornji Radgoni – srečanje partnerjev in končna evalvacija. Projekt je bil uspešno zaključen.

Managing Artificial Intelligence in Archaeology (MAIA) [Upravljanje umetne inteligence v arheologiji]

Oznaka: MAIA.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Edisa Lozić.

Sodelavka: E. Lozić.

Obdobje trajanja: 20. 9. 2024 – 19. 9. 2028.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/upravljanje-umetne-inteligence-v-arheologiji-maia.

V okviru projekta COST je potekalo aktivno sodelovanje v delovni skupini WG3 in mednarodno mreženje na področju upravljanja umetne inteligence v arheologiji. Aktivnosti so usmerjene v oblikovanje skupnih raziskovalnih pristopov in etičnih smernic ter krepijo vpetost inštituta v mednarodne raziskovalne tokove na področju digitalne arheologije.

Odperte paleoekološke podatkovne baze – analiza preteklosti nam pomaga graditi prihodnost

Oznaka: PalaeOpen.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Maja Andrič.

Sodelavke: M. Andrič, N. Caf, T. Tolar.

Obdobje trajanja: 16. 10. 2024 – 15. 10. 2028.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/odprte-paleoekoloske-podatkovne-baze-analiza-preteklosti-nam-pomaga-graditi.

V okviru projekta PalaeOpen se je sodelavka N. Caf udeležila letnega projektne sestanka, ki je potekal med 2. in 4. 7. na Karlovi univerzi v Pragi. Glavni namen srečanja je bil predstavitev proksijev, ki bodo obravnavani v okviru projekta (pelod, mikroogljje, XRF, diatomeje, lipidni biomarkerji ...), in usklajevanje metodoloških pristopov med sodelujočimi raziskovalnimi skupinami. Pomemben vidik srečanja je bila tudi vzpostavitev in krepitev mednarodnega sodelovanja med partnerji projekta.

MATRES – Materialna odpornost v časih okoljskih in družbenih sprememb

Oznaka: MATRES.

Vrsta projekta: interdisciplinarni raziskovalni projekt, izbran na internem pozivu Univerze v Ljubljani.

Sofinancer: Univerza v Ljubljani.

Vodja: Elena Leghissa.

Sodelavca: E. Leghissa, B. Toškan.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2025 – 31. 10. 2030.

Spletna stran: iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/matres-materialna-odpornost-v-casih-okoljskih-in-druzbenih-sprememb.

Projekt MATRES je v začetni fazi izvajanja potekal predvsem v znamenju usklajevanja partnerjev ter vzpostavljanja organizacijskih in raziskovalnih okvirov sodelovanja. E. Leghissa je kot strokovna svetovalka sodelovala pri arheološkem sondiranju na območju kolišča Maharski prekop in v bližini Dežmanovih kolišč pri Igu.

Arheobotanične raziskave Tolar NMS Tratnik

Oznaka: Arheobotanične raziskave Tolar NMS Tratnik.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Narodni muzej Slovenije.

Vodja: Tjaša Tolar.

Sodelavca: T. Tolar, D. Valoh.

Obdobje trajanja: 12. 9. – 31. 12. 2025.

Analizirani so bili vzorci polnil lončenih posod iz rimskodobnih grobov na najdišču Budanje (Laz).

Predhodne arheološke raziskave v sklopu št. 7. arheozoološke analize

Oznaka: Arheozoološke analize.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Vodja: Borut Toškan.

Sodelavec: B. Toškan.

Obdobje trajanja: 3. 11. 2025 – 2. 11. 2029.

Objavljeni so bili rezultati študije arheozoološkega gradiva z najdišča Sušet.

Arheološki nadzor pri čiščenju jarkov na Ljubljanskem barju

Oznaka: Arheološki nadzor.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: HIDROTEHNIK Vodnogospodarsko podjetje, d. o. o.

Vodja: Anton Velušček.

Sodelavec: A. Velušček.

Obdobje trajanja: 9. 1. – 31. 3. 2025.

V čistilni sezoni 2025 ni bilo odkritih novih arheoloških najdišč.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine

Oznaka: J6-3145.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine: primer Hercegovine

Oznaka: N6-0284.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

IQ: Odpravljanje kompleksnosti v kronologiji krasa: fenomen kvartarnega eolianitnega krasa

Oznaka: NRH-2501.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Geoprostorske informacijske tehnologije za odporno in trajnostno družbo

Oznaka: Gravitacija.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones [»Unde venis?« Razvozlanje enigme stečkov]

Oznaka: STONE.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

Geološki nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Geološki nadzor.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Paleontološki inštitut Ivana Rakovca.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Taja Kristan Skrt

Oznaka: MR-56877.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Tjaša Tolar.

Druga mentorja: dr. Filip Kūzmič (somentor) (Biološki inštitut Jovana Hadžija, ZRC SAZU), dr. Amy Styring (somentorica) (School of Archaeology, University of Oxford, Združeno kraljestvo).

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je pripravila gradivo in besedilo za objavo izvirnega znanstvenega članka, izvedla predstavitev na več domačih in tujih konferencah ter pridobila dodatne rezultate analiz stabilnih izotopov na izbranih rastlinskih vzorcih.

Anja Ipavec

Oznaka: MR-61261.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Brina Škvor Jernejčič.

Druga mentorica: akad. prof. dr. Ljubinka Teržan (somentorica).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mlada raziskovalka je začela z obdelavo arheoloških najdb z najdišča Trata pri Škofji Loki. Pregledana je bila približno petina gradiva, pri čemer je bilo 40 rekonstruiranih keramičnih posod predanih za izris. Sočasno poteka tudi delo na terenski dokumentaciji.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Andrič** je članica uredniškega odbora revije *Documenta Praehistorica*.
- **T. Berden** je članica Izvršnega odbora Slovenskega arheološkega društva.
- **L. Grahek** je pedagoška somentorica doktorskega študentu.
- **L. Lavrenčič** je izvršna urednica revije *Arheološki vestnik*.
- **E. Leghissa** je članica Strokovne komisije za arheološke raziskave pri Ministrstvu za kulturo RS in pedagoška somentorica doktorski študentki.
- **Z. Modrijan** je glavna urednica revije *Arheološki vestnik* ter članica Izvršnega odbora in Izdajateljskega sveta Slovenskega arheološkega društva.
- **A. Ragolič** je članica uredniškega odbora revije *Arheološki vestnik* ter komiteja v Združenju za grško in rimsko epigrafiko (Association Internationale d'Epigraphie Grecque et Latine). Je soorganizatorica vsakoletnega Grošljevega simpozija.
- **B. Škvor Jernejčič** je članica uredniškega odbora revije *ARHEO* – Glasilo Slovenskega arheološkega društva in pedagoška mentorica doktorski študentki.
- **B. Štular** je član uredniških odborov revije *Arheološki vestnik* ter monografskih serij Opera Instituti Archaeologici Sloveniae in E-monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae. Je član Znanstvenega sveta Agencije za raziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, član znanstvenega nadzornega sveta Arheološkega informacijskega sistema Republike Češke (Archeologický informační systém ČR) in ocenjevalec raziskovalnih projektov za Evropsko komisijo, program Marie-Curie Skłodowska (The Marie Skłodowska-Curie Actions).
- **T. Tolar** je koordinatorica modula Tisočletja med Jadranom in Podonavjem na Podiplomski šoli ZRC SAZU ter pedagoška mentorica doktorski in podiplomski študentki.
- **B. Toškan** je član uredniškega odbora revije *Arheološki vestnik* ter pedagoški mentor oziroma somentor doktorskega študentu, trem podiplomskim študentom in dodiplomski študentki.
- **A. Velušček** je član uredniških odborov revije *Arheološki vestnik* ter monografskih serij Opera Instituti Archaeologici Sloveniae, E-monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae ter Katalogi in monografije.

RAZSTAVE:

- **Neandertalčeva piščal – 60.000 let glasbe: ob 30. obletnici odkritja najstarejšega glasbila na svetu**, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 26. 6. 2025 – 8. 2. 2026 (avtorji M. Pflaum, M. Turk, M. Bahar Didović, A. Breznik, B. Jerin, D. Knez, B. Laharnar, T. Nabergoj).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **16. Grošljev simpozij. Pindarjeve ode in njihov čas**. Znanstveni simpozij. Soorganizator: Društvo za antične in humanistične študije Slovenije, Ljubljana, 18.–20. 3.
- **Gabrovčev dan 2025. Naravoslovne discipline v raziskavah pozne prazgodovine. Doprineski o bronasti in železni dobi**. Znanstveni simpozij. Soorganizatorji: Slovensko arheološko društvo, Narodni muzej Slovenije, Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Slovenska akademija znanosti in umetnosti (I. razred). Ljubljana, 8. 5.
- **Dolgoročne spremembe okolja 2025**. Znanstveni simpozij. Ljubljana, 19.–20. 5.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Bibliotečno obdelan fond se je povečal za 360 novih knjižničnih enot, od tega 165 monografij in 195 zvezkov periodike. Knjižnično gradivo je bilo pridobljeno z zamenjavo, nakupi, darovi in obveznimi izvodi. Na dom je bilo izposojenih 125 enot gradiva.

Libera. Računalniška zbirka literature o zgodnjem srednjem veku

Obdelana je bila vsa nova literatura. Vnesenih je bilo 738 novih bibliografskih enot in dopolnjenih 869 vnosov.

ZBIVA. Zbirka zgodnesrednjeveških arheoloških podatkov za vzhodne Alpe in obrobje

V letu 2025 je bilo v podatkovno zbirko ZBIVA vnesenih 9 novih najdišč (dopolnjenih 57 vnosov), 398 novih grobov (dopolnjenih 2006 vnosov) in 2055 novih predmetov (dopolnjenih 3162 vnosov).

ARKAS. Arheološki kataster Slovenije

Sproti poteka dopolnjevanje spletne zbirke arheoloških najdišč Slovenije z novimi podatki in objavljenimi viri. V letu 2025 je bil posodobljen seznam literature za vsa najdišča.

Arheobotanična zbirka

V letu 2025 je bila zbirka recentnih semen/plodov, lesa, oglja in zimskih vejic dopolnjena z novimi vrstami semen/plodov.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Alma Bavdek, Sneža Tecco Hvala, *Trnovo pri Ilirski Bistrici v starejši železni dobi – Trnovo near Ilirska Bistrica in the Early Iron Age*. Ljubljana: Založba ZRC (Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae, 49).
- Arheološki vestnik 76*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, Inštitut za arheologijo, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- Lucija Grahek, *Pezdirčeva njiva v Podzemlju. Železna doba od Podzemlja do Vinice – Pezdirčeva njiva in Podzemelj. Iron Age from Podzemelj to Vinica*. Ljubljana: Založba ZRC (Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae, 50).

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Brussels Bioarchaeology Lab of the Vrije Universiteit Brussels, Bruselj, Belgija: raziskovalno sodelovanje.
- Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Leibniz-Laboratory for Radiometric Dating and Stable Isotope Research, Kiel, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Eberhard Karls Universität Tübingen, Competence Center Archaeometry Baden-Württemberg, Tübingen, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za arheologiju, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- International Centre for Theoretical Physics, Multidisciplinary Laboratory Centre for Theoretical Physics, Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Naturhistorisches Museum Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Società Friulana di Archeologia, Videm, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Stanford University, Stanford, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Sveučilište u Mostaru, Mostar, Bosna in Hercegovina: raziskovalno sodelovanje.
- Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za arheologiju, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Università Ca' Foscari, Benetke, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università degli studi di Udine, Dipartimento di studi umanistici e del patrimonio culturale, Videm, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università di Bologna, Dipartimento di Storia Culture Civiltà, Bologna, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Exeter, Exeter, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- University of Pittsburgh, Pittsburgh, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- University of Reading, Reading, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija: raziskovalno sodelovanje.
- Univerzitet u Sarajevu, Sarajevo, Bosna in Hercegovina: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Alberta Arena, Österreichisches Archäologisches Institut, Dunaj, Avstrija, 27.–28. 5.: znanstveni predavanji Trans-Adriatic interactions in the 2nd mill. BC ter Bronze Age copper supply between Italy and the Balkans.
- Dr. Barbara Borgers, Università degli Studi di Padova, Padova, Italija, 2.–3. 6.: pregled in vzorčenje grobe kuhinjske keramike z najdišča Kočevarjev vrt na Vrhniki.
- Dr. Bryan Hanks, Department of Anthropology, University of Pittsburgh, Pittsburgh, Združene države Amerike, 15.–20. 11.: terenski ogledi in znanstveno predavanje Examining the Spatial Patterning of Starčevo and Vinča Culture Settlements in Central Serbia Through Multi-Method Geophysical Survey and Regional Pedestrian Survey Analysis.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Maja Andrič:

- *Paleoekološke analize na območju Julijskih Alp: obdobje bronaste in železne dobe*. Referat na znanstveni konferenci *Gabrovčev dan 2025. Naravoslovne discipline v raziskavah pozne prazgodovine. Doprineski o bronasti in železni dobi*, Ljubljana, 8. 5. (soavtorica N. Caf).
- *Blejsko jezero v zadnjih 15.000 letih*. Referat na znanstveni konferenci *Dolgoročne spremembe okolja 2025*, Ljubljana, 19. 5. (s soavtorji).
- *Paleoekološka analiza na območju kraškega polja Dabarsko polje, Bosna in Hercegovina*. Referat na znanstveni konferenci *Dolgoročne spremembe okolja 2025*, Ljubljana, 20. 5. (soavtorici N. Caf in Saša Čaval).

Tina Berden:

- *Arheološka izkopavanja na Panorami na Ptuju v letih 2023 in 2024*. Referat na strokovnem srečanju *Arheologija v letu 2024*, Ljubljana, 5. 6. (s soavtorji).
- *Vernek – nova rimskodobna obrečna postaja*. Referat na strokovnem srečanju *Arheologija v letu 2024*, Ljubljana, 5. 6. (s soavtorji).
- *Glass finds from Roman Nauportus*. Poster na znanstveni konferenci *AIHV 23 (23rd Congress of the International Association for the History of Glass)*, Mainz, Nemčija, 11. 9.

Nina Caf:

- *Paleoekološke analize na območju Julijskih Alp: obdobje bronaste in železne dobe*. Referat na znanstveni konferenci *Gabrovčev dan 2025. Naravoslovne discipline v raziskavah pozne prazgodovine. Doprineski o bronasti in železni dobi*, Ljubljana, 8. 5. (soavtorica M. Andrič).
- *Vpliv človeka na nekdanjo vegetacijo na območju zgornje Bohinjske doline*. Referat na znanstveni konferenci *Dolgoročne spremembe okolja 2025*, Ljubljana, 19. 5.
- *Paleoekološka analiza na območju kraškega polja Dabarsko polje, Bosna in Hercegovina*. Referat na znanstveni konferenci *Dolgoročne spremembe okolja 2025*, Ljubljana, 20. 5. (soavtorici M. Andrič in Saša Čaval).

Lucija Grahek:

- *A girl with a gold coin: female burials from the Iron Age in Bela krajina, SE Slovenia*. Referat na znanstveni konferenci *The role of elites of the 1st millennium BC between Central Europe and Southern Balkans: with the case study of the »Horse and rider of Babunja«*, Dunaj, Avstrija, 15. 5.
- *Settlement pattern change in Bela krajina, Southeastern Slovenia: community coalescence in the Iron Age*. Referat na znanstveni konferenci *31st EAA Annual Meeting*, spletni dogodek, 4. 9.
- *Preservation of the archaeological record and grave goods at the Pezdirčeva njiva cemetery: an integrated geoarchaeological, archaeometric, and conservation science approach*. Referat na znanstveni konferenci *3rd Annual Conference of the Slovenian Node of the European Research Infrastructure for Heritage Science*, Koper, 18. 11. (s soavtorji).

Bine Kramberger:

- *Lower Styria and Prekmurje regions (NE Slovenia) in the 4th to mid-3rd millennium BC: Transition to intensive occupation*. Referat na znanstveni konferenci *31st EAA Annual Meeting*, spletni dogodek, 5. 9.
- *Lead use in the 5th millennium BC in the Southeastern Alps: New findings from Javornik, Ravne na Koroškem (NE Slovenia)*. Referat na znanstveni konferenci *17th International ERBE Symposium*, Ravne na Koroškem, 22. 9. (s soavtorji).
- *Hilltop and Lowland Enclosures in the Southeastern Alpine Region: Current State of Research and Preliminary Results of a Multi-Scalar Study*. Referat na znanstveni konferenci *Connected by Circles. Chronological Perspectives and Diffusion Patterns of Neolithic Enclosures in Central Europe*, Praga, Češka, 21. 11. (s soavtorji).

Elena Leghissa:

- *Re-evaluating the Vučedol Culture in the South-Eastern Alpine Region and Beyond*. Referat na znanstveni konferenci *31st EAA Annual Meeting*, spletni dogodek, 5. 9.
- *Tina Jama cave in the Trieste Karst (NE Italy): burial evidence from the late 3rd millennium BC?* Referat na znanstveni konferenci *LX RIUNIONE SCIENTIFICA Contesti e paesaggi funerari tra Eneolitico e antica età del Bronzo*, Bologna, Italija, 23. 10. (soavtorja Federico Bernadini in Francesco Boschin).
- *Results of Archaeometric Analyses of White Incrustations on Third Millennium BC Pottery – A Case from the Ljubljansko barje area*. Referat na znanstveni konferenci *13th Scientific Conference Methodology and Archaeometry*, Zagreb, Hrvaška, 27. 11. (s soavtorji).

Edisa Lozić:

- *AI Chatbots for Archaeology: OLIT-T and ArkasAI Data Analyst*. Referat na znanstveni konferenci CAA2025, *Digital Horizons: Embracing Heritage in an Evolving World*, Atene, Grčija, 7. 5. (soavtor B. Štular).
- *GENII project (J6-4609): revolutionizing Roman stoneresearch through EOLITH database integration*. Poster na znanstveni konferenci ASMOSIA XIV: 14th International Conference of the Association for the Study of Marble and Other Stones in Antiquity, Ljubljana, 16. 9.
- *Contribution of time series analysis to the study of the Malenščica karst spring, Slovenia*. Referat na znanstveni konferenci *Sustainability of the karst environment – Dinaric karst and other karst regions*, spletni dogodek, 24. 9. (soavtor Gregor Kovačič).

Jernej Rihter:

- *Pregled trenutnega stanja in usmeritve za zasnovo lapidarija v Leskovcu pri Krškem*. Strokovno predavanje na okrogli mizi *V kamen zapisana preteklost Leskovca pri Krškem*, Leskovec pri Krškem, 30. 1.
- *Creating a typochronological system for the Eastern Alps and its synchronization with Pannonia*. Referat na znanstveni konferenci *Croatia and Europe in the 10th century: on the occasion of the 1100th anniversary of the Croatian Kingdom*, Zagreb, Hrvaška, 29. 10. (soavtor Andrej Pleterski).

Taja Skrt Kristan:

- *Prazgodovinska najdišča skozi najdbe rastlin: pregled preteklih in potencialnih novih raziskav*. Referat na znanstveni konferenci *Gabrovčev dan 2025. Naravoslovne discipline v raziskavah pozne prazgodovine. Doprineški o bronasti in železni dobi*, Ljubljana, 8. 5. (soavtorica T. Tolar).
- *Zlata polja poznega neolitika*. Referat na znanstveni konferenci *Dolgoročne spremembe okolja 2025*, Ljubljana, 19. 5.
- *Comparing stable carbon and nitrogen isotope values of barley and Chenopodium album seeds from Eneolithic pile-dwelling site in Slovenia*. Poster na znanstveni konferenci *20th Conference of the International Workgroup for Palaeoethnobotany*, Groningen, Nizozemska, 24. 7. (s soavtorji).

Brina Škvor Jernejčič:

- *Nove radiokarbonske datacije za kronologijo bronaste dobe*. Referat na znanstveni konferenci *Gabrovčev dan 2025. Naravoslovne discipline v raziskavah pozne prazgodovine. Doprineški o bronasti in železni dobi*, Ljubljana, 8. 5. (soavtor B. Kramberger).
- *Kozorog je naš! Zgodba o kosteh, upodobitvah in politiki*. Referat na znanstveni konferenci *Dolgoročne spremembe okolja 2025*, Ljubljana, 19. 5. (soavtor B. Toškan).
- *Radiocarbon dating of calcined bones with high calcite content. Research potentials and limitations. New absolute dates from Ljubljana, Slovenia*. Referat na znanstveni konferenci *37st EAA Annual Meeting*, spletni dogodek, 3. 9. (soavtor Christian Hamann).

Benjamin Štular:

- *AI Chatbots for Archaeology: OLIT-T and ArkasAI Data Analyst*. Referat na znanstveni konferenci CAA2025, *Digital Horizons: Embracing Heritage in an Evolving World*, Atene, Grčija, 7. 5. (soavtorica E. Lozić).
- *Migration and acculturation of the Slavs: a case study from the Eastern Alps*. Referat na znanstveni konferenci *7th International Conference in Honour of Stjepan Gunjača*, Split, Hrvaška, 5. 9.

Tjaša Tolar:

- *Beyond food, fuel and raw material: non-food plants and their uses in European prehistory. The CORNUS case study*. Referat na znanstveni konferenci *International Workshop »Plant Technology in Archaeology: Methodological Approaches and Case-Studies«*, San Cristóbal de La Laguna, Španija, 28. 5. (soavtorici E. Leghissa, Dragana Filipović).
- *Prazgodovinska najdišča skozi najdbe rastlin: pregled preteklih in potencialnih novih raziskav*. Referat na znanstveni konferenci *Gabrovčev dan 2025. Naravoslovne discipline v raziskavah pozne prazgodovine. Doprineški o bronasti in železni dobi*, Ljubljana, 8. 5. (soavtorica T. Skrt Kristan).

Borut Toškan:

- *Kozorog je naš! Zgodba o kosteh, upodobitvah in politiki*. Referat na znanstveni konferenci *Dolgoročne spremembe okolja 2025*, Ljubljana, 19. 5. (soavtorica B. Škvor Jernejčič).
- *Something speculative, something tentative, something positive. Tracing the role of animals in funerary rituals of Late Neolithic and Eneolithic peoples of the south-eastern Alpine region*. Referat na znanstveni konferenci *LX RIUNIONE SCIENTIFICA Contesti e paesaggi funerari tra Eneolitico e antica età del Bronzo*, Bologna, Italija, 22. 10. (soavtor Dimitrij Mlekuž Vrhovnik).

Matija Turk:

- *Early Holocene occupation of the Ljubljansko barje (Ljubljana Marshes), Slovenia: The case of the Vrbičev hribec site*. Referat na znanstveni konferenci *MESO2025, 11th International Conference on the Mesolithic in Europe*, Ferrara, Italija, 19. 9.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Tina Berden:

- Deutsches Archäologisches Institut, Römisch-Germanische Kommission, Frankfurt ob Majni, Nemčija, 1.–30. 9. 2025: analiza steklenih najdb z rimskih najdišč na območju današnje osrednje Slovenije in udeležba na mednarodni konferenci.

Nina Caf:

- Naturhistorisches Museum Wien, Dunaj, Avstrija, 1.–31. 10. 2025: analiza in pomoč pri kontekstualizaciji rastlinskih ostankov iz terenskega dela na območju Karnijskih Alp.

Taja Skrt Kristan:

- University of Oxford, School of Archaeology, Oxford, Združeno kraljestvo, 3.–11. 12. 2025: sestanki v zvezi z načrtovanjem bodočih aktivnosti, predstavitev dosedanjega dela in analiza stabilnih izotopov v arheobotaničnih vzorcih.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

Dr. Edisa Lozić je prejela priznanje Zvezde na obzoru 2025 za največ prijavljenih EU projektov.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Archaeology is the largest archaeological research group in Slovenia. In 2025, it comprises 20 researchers from various fields of archaeology and six specialist and technical assistants.

Its research activities are carried out within the research programme and 23 individual research projects.

The Archaeological Research Programme focuses on fundamental research, aiming to investigate the development of human societies in the south-eastern Alpine region from the earliest archaeological periods onward. It encompasses a wide range of activities, including the introduction and testing of new research methods, the development of databases and informatics systems, and new discoveries that contribute to a deeper understanding of settlement patterns, economy, social processes and everyday life from prehistory to the early Middle Ages. In 2025, the Institute's researchers were involved in several projects, including Applying Reactive Twins to Enhance Monument Information Systems, Bridging the GAP between Geological, Archaeological and Palynological studies, Extreme Earth. A holistic approach to the Earth surface processes driven by extreme weather events, Geospatial Information Technologies for Resilient and Sustainable Society (GeoAI), IQ: Ironing out complexities, and MATRES - Material Resilience in Times of Environmental and Social Change.

The Institute maintains a large library comprising approximately 61,000 items, as well as several databases (both digital and paper-based): ARKAS (Archaeological Cadastre of Slovenia), LIBERA (Digitised Database of Early Mediaeval Literature) and ZBIVA (Early Mediaeval Archaeological Database for the Eastern Alps and Hinterland).

It publishes the annual journal *Arheološki vestnik* and two monograph series: *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* and *E-Monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae*. The complete bibliography of the Institute's researchers is available through the COBISS online bibliographic system.

The Institute maintains extensive international collaboration with numerous research institutions. In 2025, its researchers cooperated with 19 institutions across nine countries.

In addition to research, Institute members contribute to undergraduate and postgraduate teaching programmes at the University of Ljubljana, the University of Primorska, the University of Nova Gorica, and the Postgraduate School ZRC SAZU.

In 2025, Edisa Lozić, PhD, received the *Rising Star (Zvezde na obzorju)* award for the highest number of submitted EU project proposals.

Sodelavke in sodelavci inštituta se ukvarjajo z raziskovanjem slovenske zgodovine od zgodnjega srednjega veka do konca prve svetovne vojne. Temeljna področja raziskovanja so: kritične objave virov, historična topografija in kolonizacija, zgodovina plemstva, identitet in (ob)mejnih prostorov, zgodovina zdravstva in bolezni, diplomatska zgodovina, zgodovinska biografika in historiografija ter prva svetovna vojna.

ZGODOVINSKI INŠTITUT MILKA KOSA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

zimk.zrc-sazu.si/sl.

ZNANSTVENI SVET:

akad. prof. dr. Rajko Bratož, akad. prof. dr. Peter Vodopivec, dr. Katarina Keber, dr. Miha Kosi, dr. Neva Makuc, dr. Miha Preinfalk (predsednik), izr. prof. dr. Petra Svoljšak (predstojnica).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: izr. prof. dr. Petra Svoljšak.

Namestnik predstojnice: dr. Miha Preinfalk.

Znanstveni svetniki: dr. Matjaž Bizjak, prof. dr. Boris Golec, dr. Dušan Kos, dr. Miha Preinfalk, prof. dr. Andrej Rahten, izr. prof. dr. Petra Svoljšak.

Višji znanstveni sodelavci: dr. Katarina Keber, doc. dr. Miha Kosi, dr. Miha Preinfalk.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Gregor Antoličič, doc. dr. Vanja Kočev, dr. Neva Makuc, dr. Miha Seručnik, dr. Matjaž Grahornik.

Asistent z doktoratom: dr. Matjaž Grahornik.

Asistenta, mlada raziskovalca: Jaroš Krivec, Erik Sever.

Strokovni sodelavci: mag. Katarina Kogoj, dr. Petra Kolenc, mag. Urban Makorič (vsi ZRC SAZU, Raziskovalna postaja v Novi Gorici); mag. Barbara Šterbenc Svetina.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti

Oznaka: P6-0052.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Preinfalk.

Sodelavci: G. Antoličič, M. Bizjak, B. Golec, M. Grahornik, K. Keber, P. Kolenc, M. Kosi, J. Krivec, N. Makuc, M. Preinfalk, M. Seručnik, P. Svoljšak, B. Šterbenc Svetina.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/temeljne-raziskave-slovenske-kulturne-preteklosti.

Opravljene so bile raziskave o zgodovini plemstva v povezavi z migracijami v srednjem veku, plemiški genealogijami in heraldiko, umetnostni zapuščini ter redovništvo. Nadaljevale so se raziskave o nacionalnih aspektih in begunstvu med prvo svetovno vojno. Na področju urbane zgodovine so bila raziskovanja usmerjena v propad tržnih naselij, samostansko kolonizacijo, toponimiko in demografijo. Nadaljevalo se je delo na historični topografiji, Centralni kartoteki srednjeveških listin in zgodovinskem atlasu Ljubljane. Zgodovino zdravstva so zastopale raziskave o boleznih in zdravstvu v predmarčni dobi ter o pomenu cepljenja na primeru črnih koz. Raziskave so se dotaknile tudi slovenskega jezika, in sicer o starejši uradovni sloveniki, o najstarejših slovensko pisanih oklicnih knjigah ter pozabljenih pesnikih iz 18. stoletja. Organizirana je bila mednarodna konferenca o zgodovini mest.

Materialna kultura plemstva na Slovenskem v poznem srednjem in zgodnjem novem veku

Oznaka: J7-50216.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jernej Kotar (Narodni muzej Slovenije).

Vodja na ZRC SAZU: Boris Golec.

Sodelavca: B. Golec, V. Kočevar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: nms.si/si/muzej/projekti/11690-materialna-kultura-plemstva-na-slovenskem-v-poznem-srednjem-in-zgodnjem-novem-veku.

Opravljene in objavljene so bile raziskave na temo plemiških portretov (iz nekdanje Breznikove zbirke s Koga pri Ormožu ter Valvasorjeve in Dienspergove zbirke) ter premožne in nepremožne dediščine kranjskih dednih poklonitev v zgodnjem novem veku.

Kolektivne identitete in stanovska družba med Srednjo in Jugovzhodno Evropo od iznajdbe tiska do pojava narodnih gibanj

Oznaka: J6-60104.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Vanja Kočevar.

Sodelavci: B. Golec, V. Kočevar, N. Makuc, M. Preinfalk (Zgodovinski inštitut Milka Kosa);

M. Klobčar (Glasbenonarodopisni inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/kolektivne-identitete-in-stanovska-druzba-med-srednjo-in-jugovzhodno-evropo-od.

Člani in članice projektne skupine so se sestali na dveh sestankih, organizirani sta bili dve raziskovalni delavnici. Raziskovalci in raziskovalke so izvajali raziskovalno delo, določeno po posameznih tematskih sklopih, zaključena je bila raziskava o trgu Svibno, rezultati raziskav so bili predstavljeni v referatih na znanstvenih konferencah.

Epidemije in zdravstvo v interakciji. Epidemije kot javnozdravstveni problem v slovenskem prostoru od epidemij kuge do 20. stoletja

Oznaka: J6-3122.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katarina Keber.

Sodelavci: B. Golec, M. Grahornik, K. Keber, V. Kočevlar, M. Kosi, J. Krivec (Zgodovinski inštitut Milka Kosa);

M. Oter Gorenčič (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/epidemije-in-zdravstvo-v-interakciji-epidemije-kot-javnozdravstveni-problem-v.

Izvedena je bila zaključna delavnica projekta (8. 4.), kjer so sodelavci predstavili končne rezultate projektnih raziskav. Izšli so članki o karantenskih ukrepih v severnem Jadranu, vakcinaciji v 19. stoletju in razumevanju črnih koz ter o bolezni in zdravstvu v predmarčni Ljubljani.

Historična topografija Posavinja in Posotelja

Oznaka: L6-4604.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Matjaž Bizjak.

Sodelavci: M. Bizjak, M. Kosi, N. Makuc, M. Seručnik.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/historicna-topografija-posavinja-in-posotelja.

Nadaljevalo se je dopolnjevanje in korigiranje podatkovne baze ter vnašanje zemljepisnih koordinat toponimov. Izvedena je bila enotedenska arhivska raziskava v Deželnem arhivu v Gradcu. Podatkovna baza historične topografije za Posavinje in Posotelje je bila dodana v spletno aplikacijo SHT, k obstoječima bazama za Primorsko in Kranjsko. Obe omenjeni bazi sta zaradi novih virov aktualizirani, na spletni pa sta objavljeni tudi posodobljeni elektronski knjigi.

Zapuščinski inventarji družbenih elit na Štajerskem v zgodnjem novem veku

Oznaka: Z6-4606.

Vrsta projekta: doktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matjaž Grahornik.

Sodelavec: M. Grahornik.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zapuscinski-inventarji-druzbenih-elit-na-stajerskem-v-zgodnjem-novem-veku.

Zaključen je bil sistematični pregled fonda deželna pravda (Altes Landrecht) v Deželnem arhivu v Gradcu. Na projektni spletni strani je bil objavljen seznam tamkajšnjih plemiških zapuščinskih inventarjev. Izsledki raziskav so bili predstavljeni na dveh simpozijih in v dveh znanstvenih razpravah.

Zapuščina Joška Tischlerja

Oznaka: V6-24076.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije,

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Andrej Rahten.

Sodelavca: G. Antoličič, A. Rahten.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: zmk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zapuscina-joska-tischlerja.

Zapuščina družine Tischler je bila osnova projektne raziskave, pritegnjeni so bili tudi viri v Arhivu Narodnega sveta koroških Slovencev, Krščanske kulturne zveze v Celovcu ter Rokopisnega oddelka Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Zbrani rezultati raziskav so objavljeni v monografiji, razstava je dostopna tudi na spletu (<https://www.joskotischler.at>).

Hungarica v zbirki Pokrajinskega arhiva Maribor, enotah Zgodovinskega arhiva Ljubljana in Rokopisne zbirke Narodne in univerzitetne knjižnice Slovenije

Oznaka: N6-0341.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Andrej Rahten.

Sodelavca: G. Antoličič, A. Rahten.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2024 – 28. 2. 2027.

Spletna stran: zmk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/hungarica-v-zbirki-pokrajinskega-arhiva-maribor-enotah-zgodovinskega-arhiva.

V okviru bilateralnega projekta so se nadaljevale raziskave gradiv v slovenskih institucijah, ki se nanašajo na madžarske vire iz novejši zgodovine. Januarja in oktobra sta bili organizirani delavnici, novembra istega leta pa so bili rezultati raziskav predstavljeni tudi v okviru Slovenskega knjižnega sejma, na katerem je bila Madžarska posebna gostja.

Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa

Oznaka: Zahodna meja.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancerja: Mestna občina Nova Gorica, Občina Brda.

Vodja: Petra Svoljšak.

Sodelavci: P. Kolenc, U. Makorič (Zgodovinski inštitut Milka Kosa); D. Zuljan Kumar (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša); J. Fakin Bajec (Inštitut za kulturne in spominske študije); Š. Ledinek Lozej, K. Šrimpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); P. Testen Koren (Inštitut za kulturno zgodovino).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2021 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: rpng.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zahodna-slovenska-narodnostna-meja-v-luci-sprememb-casa.

Delo na projektu se je osredotočalo na arhivsko in terensko delo v okviru različnih disciplinarnih raziskav historične Goriške. Nadaljevalo se je urejanje specializirane domoznanske in Tumove knjižnice ter arhiva, digitalizacija in metapodatkovni popis Tumove pisemske zapuščine. V letu EPK GO! 2025 so bile aktivnosti vključene tudi v uresničevanje ciljev Evropske prestolnice kulture.

Strokovni posvet »Javna zgodovina in urbana zgodovina danes: prepoznavnost in uporabnost urbane zgodovine Konferenca Mednarodne zgodovine mest (ICHT)«

Oznaka: Strokovni posvet ICHT.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Mestna občina Ljubljana.

Vodja: Mihael Kosi.

Sodelavec: M. Kosi.

Obdobje trajanja: 16. 5. – 30. 10. 2025.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/dogodki/javna-zgodovina-in-urbana-zgodovina-danes.

Organizirana je bila konferenca Mednarodne zveze za zgodovino mest (ICHT – International Commission for the History of Towns) s 50 udeleženci iz 21 držav. Osrednja tema posveta je bila namenjena oblikam in možnostim posredovanja urbane zgodovine širši javnosti. Na konferenci je bilo z razstavo predstavljeno delo na zgodovinskem atlasu Ljubljane.

National, International and Transnational Histories of Healthcare, 1850–2000 [Nacionalna, mednarodna in transnacionalna zgodovina zdravstva 1850–2000]

Oznaka: CA 22159, EuroHealthHist.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Katarina Keber.

Sodelavci: K. Keber, J. Krivec.

Obdobje trajanja: 28. 9. 2023 – 27. 9. 2027.

Spletna stran: cost.eu/actions/CA22159.

Projektno sodelovanje je bilo usmerjeno v udeležbo na predavanjih in delavnicah v okviru delovne skupine 1 (WG1), ki se ukvarja z vprašanji o organizaciji zdravstvene oskrbe – Healthcare provision. Za objavo v skupni številki ene od specializiranih revij ali posebni monografski publikaciji je bil pripravljen članek.

CAFE: Redefining Café Houses as unique European Cultural Heritage [Preoblikovanje kavarn kot edinstvene evropske kulturne dediščine]

Oznaka: CAFE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Ustvarjalna Evropa.

Sofinancerja: European Union, European commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency,

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Petra Kolenc.

Sodelavci: P. Kolenc, P. Svoltšak (Zgodovinski inštitut Milka Kosa); M. Pogačar, O. Luthar

(Inštitut za kulturne in spominske študije).

Obdobje trajanja: 1. 11. 2024 – 31. 10. 2026.

Spletna stran: rpng.zrc-sazu.si/en/programi-in-projekti/cafe-redefining-historic-cafes-as-european-cultural-heritage.

Projekt je osredotočen na ožvitev evropske kavarniške kulture, ki je skozi zgodovino igrala pomembno vlogo pri oblikovanju intelektualnega in družbenega okolja. V projekt so bile vključene dobre prakse Knjižarne kavarne Maks, ki je v novembru gostila partnersko srečanje in organizirala okroglo mizo o predstavitvi rezultatov dobrih praks, pridobljenih na podlagi vprašalnikov in raziskovanj drugih evropskih kavarn.

Multi-dimensional and cross-territorial governance model for activation of the World War I heritage to foster sustainable socio-economic development of remote territories of Central Europe [Večdimenzionalni in trans-teritorialni model upravljanja za oživitev dediščine prve svetovne vojne z namenom spodbujanja trajnostnega socio-ekonomskega razvoja oddaljenih območij Srednje Evrope]

Oznaka: GOV4PeaCE.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Srednja Evropa.

Sofinancerja: City of Vienna, Municipal Department 27 European affairs, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Petra Svoljšak.

Sodelavci: G. Antoličič, K. Kogoj, P. Svoljšak.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 31. 10. 2026.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/gov4peace.

V projektu je bil razvit, pilotiran in testiran upravljavski model za dediščino prve svetovne vojne, izvedena je bila delavnica z deležniki ter opravljena primerjalna analiza stanja v Sloveniji. Vzpostavljene so bile mednarodne mreže za prijavo Walk of Peace na Kulturne poti Sveta Evrope in pripravljen je bil strateški načrt.

Po poteh glažutarjev na Goriškem/Glass-Routes. Sulle tracce delle antiche vetrerie del Goriziano

Oznaka: Glass-Routes.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Italija-Slovenija.

Sofinancer: Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje Go.

Vodja: Petra Kolenc.

Sodelavka: P. Kolenc.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 30. 4. 2026.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/glass-routes-po-poteh-glazutarjev-na-goriskem.

V čezmejnem projektu je potekalo raziskovalno delo o zgodovini glažutarstva ter zbiranje glažutarskih predmetov, pripravljena je bila Mednarodna kiparska rezidenca Wood/Stone/Glass Lokve 2025 in pospremljena s katalogom. Odprta je bila tridelna razstava o glažutarstvu v vasi Lokve, začelo se je označevanje glažutarske poti, organiziran je bil pohod in odprta je bila druga razstava v Tolminu.

Beyond Walk of Peace: from Crossborder Historical Research and Cultural Heritage to European Trail and Stories [Onkraj Poti miru: od čezmejnih zgodovinskih raziskav in kulturne dediščine do evropske poti in zgodbi]

Oznaka: BeWoP.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Italija-Slovenija.

Sofinancerja: Regione autonoma Friuli Venezia Giulia, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Petra Svoljšak.

Sodelavke: K. Kogoj, P. Kolenc, P. Svoljšak.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 31. 10. 2026.

Spletna stran: zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/bewop-beyond-walk-of-peace-from-crossborder-historical-research-and-cultural.

Soorganiziran je bil čezmejni del festivala èStoria v Novi Gorici, sooblikovane so bile vsebine dvojezičnih ekskurzij èStoriaBus, soorganizirana sta bila koncerta na Sabotinu in Sveti gori ter predavanje Alessandra Barbera v Kobaridu (1200 obiskovalcev). Strokovno je bila pregledana knjiga *Dolga pot do miru* (založba Umko).

Izdelava strategije razvoja kulture Mestne občine Nova Gorica 2024–2027

Oznaka: MONG.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Mestna občina Nova Gorica.

Vodja: Petra Kolenc.

Sodelavki: P. Kolenc, P. Svoljšak.

Obdobje trajanja: 20. 6. 2024 – 31. 7. 2025.

Spletna stran: nova-gorica.si/file/4806550724804554_strategija-razvoja-kulture-mong-2025-2028.pdf.

V projektu je bila pripravljena strategija razvoja kulture v Mestni občini Nova Gorica za obdobje 2025–2028, ki se je osredotočila na zapuščino evropske prestolnice kulture in razvoj dejavnosti v vseh segmentih kulturne dejavnosti, od javnih do zasebnih in nevladnih organizacij.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in Severnim Jadranom 1400–1800

Oznaka: P6-0437.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja

Oznaka: J6-3136.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Umetnostna dediščina grofov Celjskih

Oznaka: J6-4622.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Materinstvo in reproduktivna politika v 19. in 20. stoletju

Oznaka: J6-4602.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za kulturno zgodovino.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Plemiške umetnostne zbirke v srednji Evropi, 1795–1939. Primerjalna raziskava

Oznaka: N6-0382.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

PANTHEON: Nacionalni panteoni Evrope: nacija, komemoracija, sakralizacija

Oznaka: NRH-2502.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede.

Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji

Oznaka: SPOZNAJ.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Uprava.

Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access [Ustvarjanje zanesljive, dostopne in združljive tehnologije za odprti dostop]

Oznaka: CRAFT-OA.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Založba ZRC.

Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains [Skupne rešitve za relokalizacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike]

Oznaka: AlpTextyles.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Slovensko ozemlje na starih zemljevidih

Oznaka: Slovensko ozemlje na starih zemljevidih.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Jaroš Krivec

Oznaka: MR-55888.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Katarina Keber.

Drugi mentorica: Irena Selišnik (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Nadaljevala se je priprava doktorske disertacije. Objavljen je bil članek, ki temelji na disertaciji, s čimer je bil izpolnjen pogoj za zaključek doktorskega študija. Prav tako je izšla razprava na temo slovenskih pogledov na Bosno in Hercegovino v času Avstro-Ogrske monarhije.

Erik Sever

Oznaka: MR-59587.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Neva Makuc.

Druga mentorja: Miha Kosi, Matjaž Bizjak.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec se je udeležil enotedenskega paleografskega in arhivskega seminarja v Firencah, ki ga je organiziral Medici Archive Project. Septembra je pred komisijo na Podiplomski šoli ZRC SAZU uspešno zagovarjal in predstavil temo doktorske disertacije. Oktobra je sodeloval na mednarodnem simpoziju v Gorici in Novi Gorici.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **G. Antoličič** je član Koordinacijskega odbora za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ) in uredniškega odbora zbirke *Studia Diplomatica Slovenica*. Je član uredniškega odbora revije *Zgodovina v šoli*, Slovensko-avstrijske zgodovinarske komisije in državne predmetne komisije za splošno maturo za zgodovino. Je somentor doktorskega študentu.
- **M. Bizjak** je glavni urednik zbirke *Thesaurus memoriae* (serije: *Dissertationes*, *Fontes*, *Opuscula*), glavni urednik Založniškega sveta ZIMK, član uredniškega odbora elektronske zbirke *SHT – Slovenska historična topografija* in član založniškega sveta ZRC. Je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije. Bil je recenzent pri projektne razpisu Hrvatske zaklade za znanost.
- **B. Golec** je član naslednjih uredniških odborov/svetov: knjižnih zbirk *Thesaurus memoriae* in *Biblioteka – Bibliotheka* (SAZU), mednarodne znanstvene revije *Ekonomika i ekohistorija* in revije *Podravina*, *Časopisa za multidisciplinarna istraživanja* ter tudi revij *Šolska kronika* in

Arhivi. Je član mednarodne Komisije za zgodovino in kulturo Nemcev v jugovzhodni Evropi (Kommission für die Geschichte und Kultur der Deutschen in Südosteuropa). Je tajnik Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja, vključenega v mednarodno združenje International Society for Eighteenth-Century Studies, predsednik nadzornega odbora Slovenskega zgodovinskega društva za novejšo in sodobno zgodovino. Je kooptirani član vodstva Združenja za preučevanje 18. stoletja v jugovzhodni Evropi (Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhunderts im südöstlichen Europa). Je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.

- **M. Grahornik** je področni urednik *Novega Slovenskega biografskega leksikona*.
- **K. Keber** je članica uredniških odborov: revije *Kronika*, *Historičnega seminarja*, knjižne zbirke *Thesaurus memoriae* (serije: *Dissertationes*, *Fontes*, *Opuscula*) in urednica knjižne zbirke *Obzorja Koroške*, ki jo izdaja Zgodovinsko društvo za Koroško. Je članica Arhivske komisije Vlade Republike Slovenije in terminološka svetovalka za področje zgodovine pri slovarskih sestavkih v *e-SSKJ*. Je članica avstrijskega Združenja za socialno zgodovino medicine (Verein für Sozialgeschichte der Medizin). Je somentorica dvema doktorskima in enemu magistrskemu študentu s področja zgodovine.
- **V. Kočever** je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.
- **P. Kolenc** je izvršna urednica *Izvestja Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici* in članica uredniškega odbora *Goriškega letnika: zbornika Goriškega muzeja*. Strokovno sodeluje z društvu na Trnovsko-Banjški planoti, kjer vodi sekcijo za kulturo, v okviru katere nastaja knjižna zbirka *Besede s Planote* ter mednarodna kiparska umetniška rezidenca Les in Kamen Lokve. Je avtorica zgibank o Lokvah in lokvarski dediščini.
- **D. Kos** je član ustanove Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Universität Wien, Dunaj, Avstrija.
- **M. Kosi** je slovenski predstavnik pri Mednarodni komisiji za zgodovino mest (International commission for the history of towns) in član delovne skupine za zgodovinske atlase mest (Atlas Working Group). Je član Mednarodne zgodovinske komisije za preučevanje Nemškega viteškega reda (Internationale Historische Kommission zur Erforschung des Deutschen Ordens) ter Zveze za proučevanje križarskih vojn in latinskega vzhoda (Society for the Study of the Crusades and the Latin East). Je član naslednjih uredniških odborov: knjižne zbirke *Thesaurus memoriae* (serije: *Dissertationes*, *Fontes*, *Opuscula*), revije *Kronika* in knjižne zbirke *Castellologica Slovenica* ter sourednik elektronske zbirke *SHT – Slovenska historična topografija*. Je somentor doktorskemu študentu s področja arheologije. Je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.
- **U. Makorič** je član uredništva revije *Platforma: zbornik študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU*. Skrbi za urejanje in digitalizacijske procese v Zapuščinskemu arhivu in knjižnici dr. Henrika Tume, ki ga hrani ZRC SAZU, Raziskovalna postaja v Novi Gorici.
- **N. Makuc** je mentorica oziroma somentorica dvema doktorskima študentoma. Je dopisna članica Istituto Pio Paschini (Videm, Italija), ICM - Istituto per gli Incontri Culturali Mitteleuropei (Gorica, Italija), znanstvenega sveta revije *Memorie storiche forogiuliesi* (Videm, Italija), znanstvenega sveta Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC SAZU ter uredniškega odbora revije *Goriški letnik: zbornik Goriškega muzeja*. Je članica znanstvenega sveta monografije *Carlo Michelstädter. Antologia poetica multilingue: 15 poesie in 12 lingue* (Milano–Udine: Mimesis, 2025). Prevajala je iz slovenščine v italijanščino in obratno.
- **M. Preinfalk** je odgovorni urednik znanstvene revije *Kronika* in sourednik zbirke *Castellologica Slovenica*. Je član izvršnega odbora Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja in urednik društvenega *Biltena*, član Koordinacijskega odbora za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ) ter uredništva serije *Personae* zbirke *Studia diplomatica Slovenica* in *Viri: gradivo za materialno kulturo Slovencev* (publikacija Narodnega muzeja Slovenije). Je član Znanstvenega sveta Narodnega muzeja Slovenije in član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije ter tudi član izvršilnega odbora Arhivskega društva Slovenije.
- **A. Rahten** vodi Koordinacijski odbor za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ), ki skrbi za knjižno zbirko *Studia diplomatica Slovenica*. Je član uredniških odborov znanstvenih revij, kot so: *Časopis za suvremenu povijest*, *Pilar*, *Studia Historica Slovenica* in *International Journal of Diplomacy and Economy*, ter knjižne zbirke *Mednarodno pravo*. Je dopisni član Avstrijske akademije znanosti, predstojnik Oddelka za zgodovino ter član senata Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in upravnega odbora Centra za evropsko prihodnost. Bil je mentor študentki na doktorskem študiju in študentu na študiju 2. stopnje. Je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.
- **M. Seručnik** je član mreže za digitalno humanistiko DARIAH (Digital research infrastructure for the arts and humanities) ter v njenem okviru delovnih skupin ELDAH (skupina za pravna in etična vprašanja), Geohumanities in DIMPO (Digital methods and practices observatory). Udeležuje se letnih srečanj mreže in sestankov delovnih skupin. Je član Komisije za digitalni prehod na ZRC SAZU, urednik inštitutskih spletnih strani, sourednik elektronske zbirke *SHT – Slovenska historična topografija* in soskrbnik inštitutske knjižnice.
- **P. Svöljšak** je predsednica Upravnega odbora Inštituta za novejšo zgodovino, podpredsednica Upravnega odbora ZRC SAZU in Ustanove Fundacija Poti miru v Posočju. Je članica Koordinacijskega odbora za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ), uredništva zbirke *Studia diplomatica Slovenica* in First World War Studies. Je članica in vodja Zgodovinskega odseka Slovenske matice ter članica Arhivske komisije Vlade Republike Slovenije. Je članica Znanstvenega odbora revije *Studi Goriziani*. Je soskrbnica inštitutskega profila Facebook in članica komisije ZRC SAZU za izbor *Besede leta*. Je članica delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije. Je vodja Raziskovalne postaje ZRC SAZU. Je mentorica doktorski študentki in doktorskemu študentu.
- **B. Šterbenc Svetina** je članica uredništva *Novega Slovenskega biografskega leksikona* in tehnična urednica revije *Kronika* in urednica za revije Založbe ZRC. Je članica delovne skupine za pripravo Parka kulturnikov Il Ribnica. Je soskrbnica inštitutske knjižnice.

RAZSTAVE:

- **Dr. Joško Tischler – oče Slovenske gimnazije.** Atrij ZRC, Ljubljana, 18. 4. – 5. 5. (avtor Andrej Rahten).
- **Maistrova časovna kapsula.** Pokrajinski arhiv Maribor, Maribor, <https://www.pokarh-mb.si/razstave/maistrova-casovna-kapsula-splet> (avtorja Gregor Antoličič in Špela Valadžija). Spletna razstava.

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Ivan Žolger und Heinrich Lammasch. Zwischen Rechtswesen und Diplomatie.** 5. bilateralna avstrijsko-slovenska konferenca o diplomatski zgodovini. Soorganizator: Univerza na Dunaju, Wiener Österreich und Ostmitteleuropa Zentrum, Dunaj, Avstrija, 13. 5.
- **Cosa è nato prima: il nome o il luogo? Dal nome al luogo, dal luogo al nome nel Medioevo = Kaj je bilo prej – ime ali kraj? Od imena h kraju, od kraja k imenu v srednjem veku.** Okrogla miza v okviru zgodovinskega festivala *èStoria*. Soorganizator: kulturno združenje *èStoria*, Nova Gorica, 30. 5.
- **Public History and Urban History today. Visibility and usage of urban history. Conference of the International Commission for the History of Towns.** Znanstveni simpozij. Soorganizator: Mednarodno združenje za zgodovino mest (International Commission for the History of Towns), Ljubljana, 11.–13. 9.
- **Stereotypes vs. Facts: National Myths in the Slovene and Hungarian Historiographies,** 2. delavnica v okviru bilateralnega projekta *Hungarica*. Soorganizatorji: Pokrajinski arhiv Maribor, Lisztov inštitut – Madžarski kulturni center Ljubljana, Univerza ELTE, Murska Sobota, 14. 10.
- **Komunikacije, izmenjave, srečevanja na Goriškem = Comunicazione, scambi, incontri nel Goriziano.** Mednarodni znanstveni simpozij. Soorganizator: Združenje za furlansko domoznanstvo (Deputazione di storia patria per il Friuli), Nova Gorica/Gorica, Italija, 16.–17. 10.
- **Med bliščem in bedo: materialna kultura srednjeevropskih družbenih elit med 13. in 19. stoletjem.** Znanstveni simpozij, Ljubljana, 11.–12. 11.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Inštitut hrani in dopolnjuje obsežno tematsko knjižnico za vprašanja slovenske zgodovine. Knjižnica Zgodovinskega inštituta Milka Kosa v Ljubljani hrani tudi znanstveni del rokopisne in knjižne zapuščine Franca in Milka Kosa ter Boža Otorepca, Staneta Grande in Darje Mihelič. V letu 2025 je bilo v knjižnico inštituta v Ljubljani vpisanih 26 monografij in 45 zvezkov periodike, v knjižnico Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici pa 212 monografij in 263 zvezkov periodike, in sicer je bilo na novo katalogiziranih 475 knjižnih enot (od tega 411 dar, 30 lastna izdaja, 18 nakup, 5 zamenjava), izposojenih pa 107 monografskih del. Knjižni fond narašča s kontinuiranimi donacijami Branka Marušiča. Poseben del knjižnice je tudi Tumova knjižnica, ki jo redno obiskujejo strokovne in šolske skupine.

Centralna kartoteka srednjeveških listin (CKSL)

CKSL je zbirka listinskih virov, ki pokriva slovensko ozemlje v srednjem veku (okvirno do leta 1500). Nastajala je v letih 1975–1995 pod vodstvom dr. Boža Otorepca in obsega okoli 6300 tipkopisnih transkripcij listin na kartotečnih listkih.

V letu 2025 so bile izvedene arhivske raziskave v Državnem arhivu na Dunaju (Avstrija) z namenom korekcije in dopolnitve zbirke. Zbirka je že digitalizirana, v pripravi je spletna aplikacija.

Slovenska historična topografija (SHT)

SHT je podatkovna zbirka omemb krajevnih imen v zgodovinskih virih in kot taka osnovni pripomoček pri identifikaciji toponimov, na katere naletimo v najrazličnejših srednjeveških virih. Obenem omogoča različne raziskave na področju krajevnih imen, nudi pregled ohranjenih zgodovinskih virov za posamezen kraj idr. Zbirka, ki temelji na gradivu, zbranem v okviru dolgoletnih raziskav akademika Milka Kosa in Pavleta Blaznika, je zasnovana kot spletna aplikacija (<https://topografija.zrc-sazu.si>) ter je bila med 2011 in 2015 razvita v okviru projekta *Slovenski toponimi v času in prostoru (Historična topografija Slovenije od srednjega veka do 19. stoletja)*. Postopno se dopolnjuje s podatkovnimi korpusi za posamezne dele slovenskega ozemlja. Trenutno je v teku razširitev podatkovne baze na ozemlje zahodnega dela slovenske Štajerske v okviru projekta *Historična topografija Posavinja in Posotolja*.

V letu 2025 so bile izvedene arhivske raziskave v deželnem arhivu v Gradcu in Državnem arhivu na Dunaju ter delo na dopolnjevanju in korigiranju gesel. Nadgrajeni sta bili tudi elektronski knjigi za Kranjsko in Primorsko.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Podobe bidermajerske Ljubljane.** Uredil Miha Preinfalk. Ljubljana: Založba ZRC, 2025. DOI: <https://doi.org/10.3986/9789610508984>.
- **Grad Rihemberk. Prva knjiga.** Uredila Helena Seražin in Miha Preinfalk. Ljubljana: Založba ZRC, 2025 (Castellologica Slovenica 3). DOI: <https://doi.org/10.3986/9789610509714>.
- **Ambicije, karierizem in elite. Materialno-socialne strategije, prakse in komunikacija plemiških elit na Slovenskem v zgodnjem novem veku.** Uredil Dušan Kos. Ljubljana: Založba ZRC, 2025. DOI: <https://doi.org/10.3986/9789610509745>.
- Matjaž Bizjak, Miha Kosi, Miha Seručnik, Jurij Šilc, **Historična topografija Kranjske (do 1500). Tretja dopolnjena izdaja.** Ljubljana: Založba ZRC, 2025 (SHT Slovenska historična topografija 1). DOI: <https://doi.org/10.3986/9789612549749>; <http://topografija.zrc-sazu.si/>.
- Matjaž Bizjak, Neva Makuc, Miha Seručnik, Jurij Šilc, **Historična topografija Primorske (do 1500).** Druga dopolnjena izdaja. Ljubljana: Založba ZRC, 2025 (SHT Slovenska historična topografija 2). DOI: <https://doi.org/10.3986/9789610506126>; <http://topografija.zrc-sazu.si/>.
- Lidija Tavčar, **Med Kobaridom in Parizom. O življenju in delu gradbenega inženirja in likovnika Venceslava Smrekarja (1875–1944).** Ljubljana: Založba ZRC, 2025.
- Olga Kolenc, **Presajena roža. O življenju družine Kolenc in odseljevanju iz Vojskarske planote od konca petdesetih do začetka sedemdesetih let 20. stoletja.** Ljubljana: Založba ZRC, 2025 (Besede s planote X).

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Administration of the Poloniny National Park, Snina, Slovaška: projektno sodelovanje.
- Association of the Carpathian Euroregion, Rzeszów, Poljska: projektno sodelovanje.
- Biblioteca Provinciale di Gorizia, Gorica, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Deputazione di storia patria per il Friuli, Udine, Italija: soorganizacija mednarodnega simpozija.
- ERPAC – Ente Regionale per il patrimonio Culturale, Musei Provinciali di Gorizia: projektno sodelovanje.
- EZTS – GECT – Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje: projektno sodelovanje.
- ICM-Istituto per gli Incontri Culturali Mitteleuropei, Gorica, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- In Flanders Fields Museum, Ieper, Belgija: projektno sodelovanje.
- Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Universität Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno in publicistično sodelovanje.
- International Commission for the History of Towns (ICHT; Mednarodna zveza za zgodovino mest): soorganizacija mednarodne konference.
- Jagiellonian University, Krakov, Poljska: projektno sodelovanje.
- MeVe – Memoriale Veneto Grande Guerra, Montebelluna, Italija: projektno sodelovanje.
- Museo storico italiano della Grande Guerra: projektno in raziskovalno sodelovanje.
- Parco nazionale Stelvio, Bormio, Italija: projektno sodelovanje.
- PromoTurismo FVG, Cervignano del Friuli, Italija: projektno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Izidor Janžekovič, Central European University, Dunaj, Avstrija, 1. 7. – 31. 12.: projektno gostovanje preko štipendije Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada Republike Slovenije.

PREDAVANJA IN REFERATI

Gregor Antoličič:

- *Treatment of Hungarian history in Slovenian textbooks from the collapse of the Habsburg Monarchy to the dissolution of Yugoslavia.* Referat na delavnici *Where Parallels Meet: Rethinking Hungarian-Slovenian Historical Relations*, Budimpešta, Madžarska, 6. 1.
- *Slowenische Medien über die Regierung Lammasch.* Prispevek na 5. bilateralni avstrijsko-slovenski konferenci o diplomatski zgodovini *Ivan Žolger und Heinrich Lammasch. Zwischen Rechtswesen und Diplomatie*, Dunaj, Avstrija, 13. 5.
- *Od Dunaja do Pariza: izobraževalne poti študentov iz slovenskega prostora skozi čas.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *50 let Univerze v Mariboru*, Maribor, 2. 12.

Matjaž Bizjak:

- *Historična topografija Primorske*. Prispevek na okrogli mizi *Cosa è nato prima: il nome o il luogo? Dal nome al luogo, dal luogo al nome nel Medioevo* = *Kaj je bilo prej – ime ali kraj? Od imena h kraju, od kraja k imenu v srednjem veku* v okviru zgodovinskega festivala *èStoria*, Nova Gorica, 30. 5.
- *Povezave med gorenjskimi in furlanskimi mesti v srednjem veku*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Komunikacije, izmenjave, srečevanja na Goriškem* = *Comunicazione, scambi, incontri nel Goriziano*, Nova Gorica, 16. 10.

Boris Golec:

- *Toponymie der Altstadt von Ljubljana/Laibach im Wandel der Zeit*. Referat na konferenci Mednarodne komisije za zgodovino mest (ICHT) *Public history and urban history today. Visibility and usage of urban history*, Ljubljana, 11. 9.
- *Galeriji portretov rodbin Valvasor in Dienersperg*. Referat na simpoziju *Med bliščem in bedo: materialna kultura srednjeevropskih družbenih elit med 13. in 19. stoletjem*, Ljubljana, 12. 11.
- *Frančiškovi redovi in drugi verski elementi v toponimiki mesta Ljubljane od srednjega veka do danes* = *Gli ordini francescani e altri elementi religiosi nella toponomastica della città di Lubiana dal Medioevo ad oggi*. Referat na Mednarodnem simpoziju ob 800-letnici prihoda manjših bratov v Gorico (1225–2025) = *Convegno internazionale in occasione dell'ottavo centenario dell'arrivo dei Francescani a Gorizia*, Nova Gorica/Kostanjevica, 14. 11.

Matjaž Grahornik:

- *Franc Jakob grof Brandis (1677–1746)*. Referat na znanstvenem simpoziju *Maribor – mesto in ljudje*, Maribor, 11. 2.
- *Rodbina Herberstein od svojih začetkov do danes*. Nastopno predavanje za docenturo na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, Maribor, 17. 9.
- *Remp and his close relatives in archival sources*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Baroque Art and Architecture in Slovenia: Migrations, Transfers, Contacts, and Networks*, Brežice, 14. 10.

Katarina Keber:

- *Cepljenje proti črnim kozam v 18. stoletju: primeri variorizacije v slovenskem prostoru*. Vabljeni predavanje v Slovenskem društvu za preučevanje 18. stoletja, Ljubljana, 25. 3.
- *The Emergence of Midwives in Carniola within the 19th century Habsburg public healthcare system*. Prispevek na mednarodni konferenci *Reproduktivne politike in materinstvo v zgodovinski perspektivi* = *Reproductive Politics and Motherhood in Historical Perspective*, Ljubljana, 26. 9.

Vanja Kočever:

- *Exploring Slovenian ethnic identity in pre-modern times: between constructivist and cultural-historical approaches*. Referat na mednarodni konferenci *The Importance of Exploring Ethnicity in the 21st Century*, Ljubljana, 15. 5.
- *Meja med Habsburžani in Benečani ter Slovensko deželo in Italijo*. Prispevek na znanstvenem posvetu ob 50. obletnici podpisa Osimskih sporazumov *Slovenska zahodna meja skozi stoletja*, Trst, Italija, 3. 10.
- *Premična in nepremična dediščina kranjskih dednih poklonitev v zgodnjem novem veku*. Referat na znanstvenem simpoziju *Med bliščem in bedo: materialna kultura srednjeevropskih družbenih elit med 13. in 19. stoletjem*, Ljubljana, 12. 11.

Petra Kolenc:

- *Odnos med Gorico in njenim zaledjem: Trnovski gozd po izgradnji cestnega omrežja sredi 19. stoletja*. Prispevek na simpoziju *Komunikacije, izmenjave, srečevanja na Goriškem*, Gorica, Italija, 17. 10.

Dušan Kos:

- *Ambicije, kariere in stvarnost deželno knežjega uradništva na Kranjskem v 18. stoletju*. Referat na znanstvenem posvetu *Ambicije, karizem in elite: materialno-socialne strategije, prakse in komunikacija plemiških elit na Slovenskem v zgodnjem novem veku*, Ljubljana, 10. 4.

Miha Kosi:

- *Town Atlas as visibility of urban history – the example of Ljubljana*. Referat na konferenci Mednarodne komisije za zgodovino mest (ICHT) *Public history and urban history today. Visibility and usage of urban history*, Ljubljana, 12. 9.
- *Round Table: Historical Stereotypes vs. Facts*. Sodelovanje na okrogli mizi v okviru 2. bilateralne delavnice *Stereotipi proti dejstvom: nacionalni miti v slovenski in madžarski historiografiji*, Murska Sobota, 14. 10.
- *Cilj Gorica: migracija plemstva na Goriško v visokem in poznem srednjem veku* = *Destinazione Gorizia: le migrazioni nobiliari verso il Goriziano nell'alto e nel tardo Medioevo*. Prispevek na simpoziju *Komunikacije, izmenjave, srečevanja na Goriškem*, Nova Gorica/Kostanjevica, 16. 10.

Jaroš Krivec:

- *Vpliv razumevanja bolezni na javnozdravstvene ukrepe: primer črnih koz in cepljenja*. Referat na zaključni delavnici projekta *Epidemije in zdravstvo v interakciji. Epidemije kot javnozdravstveni problem v slovenskem prostoru od epidemij kuge do 20. stoletja*, Ljubljana, 8. 4.

Urban Makorič:

- *Legacies in the custody of the Milko Kos Historical Institute of the Slovenian academy of sciences and arts and their importance for research work*. Prispevek na konferenci *Bibliotheca Antiqua*, Olomouc, Češka, 27. 11. (soavtorici Neva Makuc in Petra Kolenc).

Neva Makuc:

- Nastop na okrogli mizi *Kultura kot temelj. Kaj nas povezuje?* v okviru seminarja *Na meji upanje*, Gorica, Italija, 5. 4.
- *Incontri culturali mitteleuropei e gli Sloveni = Srednjeevropska kulturna srečanja in Slovenci*. Predavanje na dogodku *L'intelligenza della poesia. Riflessioni, letture in italiano e sloveno, musiche = Inteligenca poezije. Razmišljanja, branja v italijanščini in slovenščini, glasba*, Gorica, Italija, 25. 10.
- *Legacies in the custody of the Milko Kos Historical Institute and their importance for research work*. Prispevek na konferenci *Bibliotheca Antiqua*, Olomouc, Češka republika, 27. 11. (soavtorja Urban Makorič in Petra Kolenc).

Miha Preinfalk:

- *Heraldic and genealogical heritage of the Counts of Cilli*. Predavanje na 4th *International Colloquium of Genealogy, Heraldry, and Vexillology (ICGHV4) »Heads of State: Ancestry, Coats of Arms, and Flags«*, Vilna, Litva, 5. 6.
- *Rodbina Degrazia in njen baronski naziv = La famiglia dei Degrazia e il loro titolo baronale*. Prispevek na simpoziju *Komunikacije, izmenjave, srečevanja na Goriškem*, Nova Gorica/Kostanjevica, 16. 10.
- *Heraldika med teorijo in prakso: primer grbov v Velenju*. Predavanje ob 755. obletnici prve pisne omembe Velenjskega gradu, Velenje, 21. 10.

Andrej Rahten:

- *Slovene Terminology on the Austro-Hungarian Dualistic System*. Referat na bilateralni delavnici *Where Parallels Meet. Rethinking Hungarian-Slovenian Historical Relations*, Budimpešta, Madžarska, 6. 1.
- *Restaurationsversuche Kaiser Karls aus slowenischer Perspektive*. Referat na konferenci o cesarju Karlu, Reichenau an der Rax, Avstrija, 27. 6.
- *Stališča slovenskih politikov na Koroškem ob sprejemanju ADP*. Referat na simpoziju *Slovenci v Avstriji 70 let po podpisu Pogodbe o obnovi neodvisne in demokratične Avstrije*, Ljubljana, 27. 11.

Erik Sever:

- *Rožaška opatija kot pomemben gospodarski subjekt*. Prispevek na simpoziju *Komunikacije, izmenjave, srečevanja na Goriškem*, Gorica, Italija, 17. 10.

Petra Svoljšak:

- *Pot miru – pot do miru*. Diskutantka na okrogli mizi v okviru projekta *Episcop*, Nova Gorica, 21. 5.
- *Dal toponimo al mito: Kobarid/Caporetto – Gorizia/Gorica – Vittorio Veneto = Od krajevnega imena do mita: Kobarid/Caporetto – Gorizia/Gorica – Vittorio Veneto*. Diskutantka na *èStoria, XXI Festival internazionale della Storia »Città«*, Nova Gorica, 29. 5.
- *Quante storie ha una città? = Koliko identitet lahko uteleša multikulturno mesto?* Diskutantka na panelu *èStoria, XXI Festival internazionale della Storia »Città«*, Nova Gorica, 30. 5.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Gregor Antoličič:

- Österreichisches Staatsarchiv Wien (Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Kriegsarchiv), Dunaj, Avstrija, 6.–16. 7. in 16.–21. 11.: raziskovalno delo.

Matjaž Bizjak:

- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija, 14.–18. 4.: raziskovalno delo.
- Österreichisches Staatsarchiv Wien, Dunaj, Avstrija: 12.–19. 9.: raziskovalno delo.

Boris Golec:

- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija, 16. 4., 21. 5., 22. 10.: raziskovalno delo.
- Österreichisches Staatsarchiv Wien in Deutsch-Ordens Zentralarchiv, Dunaj, Avstrija, 2.–6. 6., 9.–14. 6.: raziskovalno delo.

Matjaž Grahornik:

- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija, 5., 19. in 26. 2.; 5., 10., 13., 17., 19.–20., 24.–27. in 31. 3; 1.–3., 9., 15.–17., 22.–24. in 28.–30. 4.; 5.–8., 14.–15., 20.–22. in 27.–29. 5.; 3., 5., 10.–11., 16., 18., 23. in 25.–26. 6.; 17. 12.: raziskovalno delo.

Katarina Kogoj:

- Polo Poschiavo, Biella, Italija, 16.–18. 1.: spremljanje projekta AlpTextyles in ogled dobrih praks.
- Poloniny National Park, Humenne, Slovaška, 27.–30. 1.: partnersko srečanje.
- EZTS GO, Gorica, Italija, 10. 3.: partnersko srečanje.
- Collectif Tricolor, Pariz, Francija, 22.–24. 5.: priprava delovnih sklopov za Horizon Europe projekt.
- MITAG - Museo Storico Italiano della Guerra, Rovereto, Italija, 8.–11. 6.: partnersko srečanje.
- PromoTurismoFVG, Grmada/Hermada, Italija, 24. 10.: ogled prakse dela z mladimi.

Petra Kolenc:

- Musei provinciali di Gorizia, Gorica, Italija, redni obiski: projektno sodelovanje.

Dušan Kos:

- Österreichisches Staatsarchiv Wien, Dunaj, Avstrija, 15.–20. 6.: raziskovalno delo.

Miha Kosi:

- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija, 23.–24. 6.: raziskovalno delo.

Urban Makorič:

- Arhiv Kmečke banke v Gorici, Archivio di Banca Agricola Gorizia, Gorica, Italija: redni študijski obiski, urejanje arhiva.

Miha Preinfalk:

- Österreichisches Staatsarchiv Wien, Dunaj, Avstrija, 3.–5. 2.; 10.–14. 2.: raziskovalno delo.
- Archivio storico Levetzow-Lantieri, Gorica, Italija, 21. 3.: raziskovalno delo.

Petra Svoljšak:

- Poloniny National Park, Humenne, Slovaška, 27.–30. 1.: partnersko srečanje.
- MITAG - Museo Storico Italiano della Guerra, Rovereto, Italija, 8.–11. 6.: partnersko srečanje.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Andrej Rahten je prejel Zoisovo nagrado za vrhunske dosežke na področju proučevanja slovenske politične zgodovine. Na Kllofestu v Zagrebu je prejel nagrado »Jaroslav Šidak« za prispevek tujega zgodovinarja k hrvaški historiografiji.

Katarina Keber je s sodelavci prejela nagrado ARIS Odlični v znanosti 2025 za knjigo *Epidemije in zdravstvo: zgodovinski pogled*, Ljubljana: Založba ZRC, 2024.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Milko Kos Historical Institute is a Slovenian research centre specializing in Slovenian social and economic history from the Middle Ages to the collapse of the Habsburg Monarchy. Its research covers critical editions of historical sources, topography and colonization, economic and social history, as well as the history of diseases, public health care, the First World War, and diplomatic history.

In 2025, the Institute's scholars conducted research within two research programmes: *Basic Research in Slovenian Cultural Past* and *The Past of North-Eastern Slovenia among Slovenian Historical Lands and in Interaction with the European Neighbourhood*, seven research projects as lead partners, three cross-border projects, two national applied projects, one Creative Europe project, and one project funded by the Municipality of Nova Gorica, while collaborating as research partners in ten additional projects.

In 2025, the Institute published seven monographs through the ZRC Publishing House and within three book series: *Podobe bidermajerske Ljubljane*, edited by Miha Preinfalk (doi.org/10.3986/9789610508984); *Grad Rihemberk. Prva knjiga*, edited by Helena Seražin and Miha Preinfalk (doi.org/10.3986/9789610509714); *Ambicije, karierizem in elite. Materialno-socialne strategije, prakse in komunikacija plemiških elit na Slovenskem v zgodnjem novem veku*, edited by Dušan Kos (doi.org/10.3986/9789610509745); Matjaž Bizjak, Miha Kosi, Miha Seručnik and Jurij Šilc, *Historična topografija Kranjske (do 1500). Tretja dopolnjena izdaja* (doi.org/10.3986/9789612549749; topografija.zrc-sazu.si/); Matjaž Bizjak, Neva Makuc, Miha Seručnik and Jurij Šilc, *Historična topografija Primorske (do 1500). Druga dopolnjena izdaja* (doi.org/10.3986/9789610506126; topografija.zrc-sazu.si/); Lidija Tavčar, *Med Kobaridom in Parizom. O življenju in delu gradbenega inženirja in likovnika Venceslava Smrekarja (1875–1944)*, edited by Petra Kolenc; and Olga Kolenc, *Presajena roža. O življenju družine Kolenc in odseljevanju iz Vojskarske planote od konca petdesetih do začetka sedemdesetih let 20. stoletja*, edited by Petra Kolenc.

Books were also published by other Slovenian publishing houses: Andrej Rahten, *Tischler: življenjska pot vodilnega politika in šolnika koroških Slovencev* (Celovec: Mohorjeva družba; <https://dirros.openscience.si/lzpisGradiava.php?id=28394>); Gregor Antoličič and Špela Valadžija, *Maistrova časovna kapsula: zbirka Prevrtni dogodki na slovenskem Štajerskem in v Prekmurju* (Maribor: Pokrajinski arhiv, pokarh-mb.si/zaloznistvo/GZM52); and Gregor Antoličič, *Sisi: nerazumljena cesarica* (Ljubljana: Cankarjeva založba). A German translation of Andrej Rahten's monograph, *Der Tod des Thronfolgers: Auf den Spuren slowenischer und kroatischer Interpretationen des Attentats von Sarajevo*, was also published in Zagreb by Tragovi prošlosti and in Klagenfurt/Celovec by the distributor Mohorjeva založba.

In 2025, the Institute (co-)organized six conferences: *Ivan Žolger und Heinrich Lammasch. Zwischen Rechtswesen und Diplomatie. 5. bilateralna avstrijsko-slovenska konferenca o diplomatski zgodovini* [Ivan Žolger and Heinrich Lammasch. Between the Legal System and Diplomacy. 5th Bilateral Austrian-Slovenian Conference on Diplomatic History], Vienna, Austria, 13 May; *Cosa è nato prima: il nome o il luogo? Dal nome al luogo, dal luogo al nome nel Medioevo = Kaj je bilo prej – ime ali kraj? Od imena h kraju, od kraja k imenu v srednjem veku* [Which came first—the name or the place? From name to place, from place to name in the Middle Ages] Round table the historical festival èStoria, Nova Gorica, 30 May; *Public History and Urban History Today. Visibility and Usage of Urban History*. Conference of the International Commission for the History of Towns, scientific symposium, Ljubljana, 11–13 September; *Stereotypes vs. Facts: National Myths in the Slovene and Hungarian Historiographies*, second workshop within the bilateral project *Hungarica*, Murska Sobota, 14 October; *Komunikacije, izmenjave, srečevanja na Goriškem = Comunicazione, scambi, incontri nel Goriziano* [Communication, exchanges, and gatherings in the Goriška region] International scientific symposium, co-organized with the Deputazione di storia patria per il Friuli, Nova Gorica/Gorizia, Italy, 16–17 October; *Med bliščem in bedo: materialna kultura srednjeevropskih družbenih elit med 13. in 19. stoletjem* [Between Splendor and Misery: The Material Culture of Central European Social Elites from the 13th to the 19th Century]. Scientific symposium, Ljubljana, 11–12 November.

In addition, the Institute organized two exhibitions. *Dr. Joško Tischler – oče Slovenske gimnazije* (author: Andrej Rahten), was a travelling exhibition and published online (joskotischler.at) and *Maistrova časovna kapsula* (authors: Gregor Antoličič and Špela Valadžija), prepared by the Regional Archives Maribor, was also published online (pokarh-mb.si/razstave/maistrova-casovna-kapsula-splet).

Andrej Rahten received the Zois Award for outstanding achievements in the study of Slovenian political history. At Kllofest in Zagreb, he received the "Jaroslav Šidak" Award for a foreign historian's contribution to Croatian historiography.

The publication *Epidemics and Healthcare: A Historical Perspective* (Ljubljana: ZRC Publishing House, 2024) received the ARIS Excellence in Science 2025 Award.

Inštitut je osrednja znanstvenoraziskovalna ustanova na področju umetnostne zgodovine v Sloveniji. Sodelavci preučujejo umetnostne spomenike od srednjega veka do vključno sodobnosti. Izsledki prispevajo k ohranjanju umetnostnih spomenikov, ki so osnova identitete slovenskega naroda. Inštitut sodeluje z galerijskimi, muzejskimi in spomeniškovarstvenimi ustanovami v Sloveniji in tujini.

UMETNOSTNOZGODOVINSKI INŠTITUT FRANCETA STELETA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

uifs.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

**akad. prof. ddr. Janez Höfler, akad. izr. prof. dr. Milček Komelj, doc. dr. Katarina Mohar (podpredsednica),
izr. prof. dr. Mija Oter Gorenčič, dr. Helena Seražin (predsednica), red. prof. dr. Polonca Vidmar, dr. Barbara Vodopivec.**

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: izr. prof. dr. Mija Oter Gorenčič.

Znanstveni svetniki: izr. prof. dr. Mija Oter Gorenčič, dr. Helena Seražin.

Višja znanstvena sodelavka: red. prof. dr. Polonca Vidmar.

Znanstveni sodelavci: dr. Gorazd Bence, dr. Renata Komić Marn, doc. dr. Tina Košak, dr. Vesna Krmelj, izr. prof. dr. Franci Lazarini, dr. Anja Milič Iskra, doc. dr. Katarina Mohar, dr. Barbara Vodopivec.

Višja strokovnoraziskovalna asistentka: mag. Andreja Rakovec.

Asistenti, mladi raziskovalci: Jure Donša, Nike Duh, Timotej Jevšenak, Lucija Lunder.

Asistent: Gregor Dražil.

Strokovna sodelavca: Nejc Bernik, Andrej Furlan.

Upokojeni sodelavci: dr. Marjeta Ciglencečki, dr. Ana Lavrič, dr. Blaž Resman.

RAZISKOVALNA PROGRAMA IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in Severnim Jadranom 1400–1800

Oznaka: P6-0437.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Helena Seražin.

Sodelavci: H. Seražin (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); A. Jelovšek, E. Trivunović (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša); V. Kočvar, D. Kos (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/podoba-beseda-znanje-zivljenje-idej-v-prostoru-med-vzhodnimi-alpami-in

V skladu z načrtom dela za četrto leto programa so bili realizirani vsi cilji: potekalo je zbiranje in analiza arhivskega gradiva, evidentiranje in raziskovanje starih tiskov in rokopisov v knjižnicah ter dokumentiranje in evidentiranje umetnostnih spomenikov na terenu, transkripcija, interpretacija in digitalizacija zbranega gradiva, ki bo umeščena na spletni portal. Sprotne ugotovitve so bile strokovni javnosti predstavljene na domačih in mednarodnih znanstvenih konferencah (15) ter objavljene v domači in mednarodni znanstveni periodiki in znanstvenih monografijah (10). Prispevki z znanstvene konference *Enej Silvij Piccolomini: renesančni papež med dvema svetovoma* so izšli v tematski številki znanstvene revije *Keria*. Poleg uredništev znanstvene periodike so člani programske skupine souredili znanstveni monografiji, (so)organizirali znanstveni konferenci in razstavi.

Umetnost na Slovenskem v stičišču kultur

Oznaka: P6-0061.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mija Oter Gorenčič.

Sodelavci: G. Bence, J. Donša, N. Duh, A. Furlan, T. Jevšenak, R. Komić Marn, T. Košak, V. Krmelj, A. Lavrič, F. Lazarini, L. Lunder, A. Milič Iskra, K. Mohar, M. Oter Gorenčič, A. Rakovec, B. Resman, M. Ciglencečki, P. Vidmar, B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/slovenska-umetnostna-identiteta-v-evropskem-okviru

Delo je potekalo v skladu z načrtom. Realizirani so bili vsi predvideni cilji in rezultati. V sistemu Sicris je zabeleženih 228 rezultatov. Člani programske skupine so mdr. objavili dve znanstveni monografiji, štirinajst izvirnih znanstvenih člankov, pet znanstvenih in štiri strokovna poglavja v monografskih publikacijah, štiri znanstvene in en strokovni prispevek na konferenci, devetnajst strokovnih sestavkov v razstavnih katalogih, enciklopedijah in leksikonih, tri strokovne in devet poljudnih člankov. Izvedli so tri predavanja na tujih univerzah, imeli 59 prispevkov na konferencah v Sloveniji in tujini ter pripravili pet razstav. Izdani sta bili dve številki revije *Acta historiae artis Slovenica*, redno je potekalo objavlanje novih prispevkov v reviji *Umetnostna kronika*. Potekale so raziskave vseh umetnostnih zvrsti in vseh časovnih obdobj.

Likovno in arhitekturno razstavljanje med umetnostnimi in ideološkimi koncepti. Primer Slovenije, 1947–1979

Oznaka: J6-3137.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Beti Žerovc (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Katarina Mohar.

Sodelavka: K. Mohar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: razstavljanjevsloveniji.si.

Realizirani so bili vsi načrtovani cilji in raziskave. Izvedena je bila delavnica za srednješolske učitelje (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 8. 3.).

Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja

Oznaka: J6-3136.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Franci Lazarini (Univerza v Mariboru Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Barbara Vodopivec.

Sodelavci: R. Komić Marn, V. Krmelj, A. Milič Iskra, K. Mohar, M. Oter Gorenčič,

B. Vodopivec (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); A. Rahten (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 31. 3. 2025.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/mescanstvo-kot-umetnostni-narocnik-na-kranjskem-stajerskem-v-19-prvi-polovici

V letu podaljšanja projekta so potekale zaključne aktivnosti. Pozornost je bila namenjena predvsem pripravi spletne razstave o meščanskih vilah na Slovenskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja.

Dediščina za vključujočo trajnostno preobrazbo – HEI-TRANSFORM

Oznaka: J7-4641.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Sonja Ifko (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo).

Vodja na ZRC SAZU: Barbara Vodopivec.

Sodelavki: B. Vodopivec (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta);

J. Fakin Bajec (Inštitut za kulturne in spominske študije).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dediscina-za-vkljucujoco-trajnostno-preobrazbo-hei-transform.

ZRC SAZU je sodeloval pri organizaciji in izvedbi mednarodne konference projekta *Prilagodljiva ponovna uporaba dediščine za krožni trajnostni razvoj lokalnih skupnosti*, ki je potekala septembra v Ljubljani, in pri razvoju modela KD 4.0, ki je osrednji rezultat projekta, namenjen usmerjanju projektov prilagodljive ponovne uporabe nepremične kulturne dediščine. Potekalo je delo za pripravo zaključnih publikacij projekta.

Umetnostna dediščina grofov Celjskih

Oznaka: J6-4622.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mija Oter Gorenčič.

Sodelavci: G. Bence, N. Bernik, M. Oter Gorenčič, A. Rakovec (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); M. Kosi (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/umetnostna-dediscina-grofov-celjskih.

Realizirani so bili vsi načrtovani rezultati. Potekalo je pisanje in vnašanje podatkov v dvojezično spletno bazo *Umetnostna dediščina grofov Celjskih*, člani projektne skupine pa so poleg tega pripravili še dve razstavi, trinajst javnih predavanj, šest referatov na znanstvenih konferencah v Sloveniji in tujini ter objavili tri izvirne znanstvene članke in en konferenčni znanstveni prispevek.

Oblikovanje regionalnega umetnostnega središča v zgodnjem novem veku: primer Ljubljane

Oznaka: J6-50205.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Klemenčič (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Helena Seražin.

Sodelavki: T. Košak, H. Seražin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: ff.uni-lj.si/raziskovanje/raziskovalni-centri/icchs-mednarodno-sredisce-za-primerjalne-zgodovinske-raziskave.

Raziskovalno delo je potekalo v skladu z načrti za pripravo razstave *Barok na Slovenskem*, ki je bila v Narodni galeriji in Narodnem muzeju Slovenije. Sprotno ugotovitve so bile strokovni javnosti predstavljene na mednarodni znanstveni konferenci ter objavljene v domači in mednarodni znanstveni periodiki in znanstvenih monografijah (17). Soavtorstvo razstave *Barok v Sloveniji: arhitektura in uporabna umetnost*.

Umetnost za skupnost. Evidentiranje in vrednotenje likovnih del, naročenih za javne ustanove v Sloveniji, 1945–1991

Oznaka: J6-50206.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katarina Mohar.

Sodelavci: G. Dražil, K. Mohar, A. Rakovec, H. Seražin, B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: umetnostzaskupnost.si.

Raziskovalci so nadaljevali s terenskimi in arhivskimi raziskavami umetnin, objavili so nove vnose v spletni evidenci in izvirni znanstveni članek. Izvedli so predavanje na mednarodni konferenci, predavanje za splošno javnost (Mestna knjižnica Kranj) in strokovno vodstvo (Občinska stavba v Novi Gorici). V okviru projekta je bilo izvedeno gostujoče raziskovanje na Univerzi na Dunaju.

Nacionalizacija in muzealizacija umetnostnih zbirk na Slovenskem v luči raziskav provenience

Oznaka: J6-60106.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Renata Komić Marn.

Sodelavci: A. Furlan, R. Komić Marn, T. Košak, F. Lazarini, B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/nacionalizacija-in-muzealizacija-umetnostnih-zbirk-na-slovenskem-v-luci.

Doseženi so bili načrtovani mejniki in presežen predvideni obseg raziskovalnih rezultatov za prvo projektno fazo. Izvedli so tri znanstvene delavnice (eno v soorganizaciji z Masarykovo univerzo v Brnu). Rezultate dela so predstavili v štirih znanstvenih in treh strokovnih prispevkih ter enajstih referatih na znanstvenih delavnicah. Izvedli so tudi štiri javna in eno gostujoče predavanje.

Umetnost med dvema ognjema. Nacistično pljenje umetnin na zasedenem slovenskem ozemlju v letih 1941–1945 v luči kulturnega genocida

Oznaka: Z6-50207.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anja Milič Iskra.

Sodelavka: A. Milič Iskra.

Obdobje trajanja: 1. 12. 2024 – 30. 11. 2026.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/umetnost-med-dvema-ognjema-nacisticno-pljenje-umetnin-na-zasedenem.

Nadaljevale so se raziskave o nemški kulturni politiki med drugo svetovno vojno na ozemlju današnje Slovenije. V okviru projekta je bilo izvedeno terensko delo v Sloveniji in tujini, rezultati raziskav pa so bili predstavljeni na domačih in mednarodnih znanstvenih konferencah. Skladno s časovnico projekta je potekala priprava znanstvene monografije.

Plemiške umetnostne zbirke v srednji Evropi, 1795–1939. Primerjalna raziskava

Oznaka: N6-0382.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Tina Košak.

Sodelavci: A. Furlan, R. Komić Marn, T. Košak (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta);

M. Preinfalk (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 3. 2025 – 29. 2. 2028.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/plemiske-umetnostne-zbirke-v-srednji-evropi-1795-1939-primerjalna-raziskava.

V okviru novopridobljenega trilateralnega projekta so se marca začele raziskave izbranih plemiških zbirk. Na Univerzi v Brnu in v okoliških gradovih so bili septembra izvedeni prva delavnica ter skupni terenski obiski poljskih, slovenskih in čeških partnerjev. Na mednarodnih konferencah in vabljenih predavanjih so bili predstavljeni prvi rezultati raziskav zbirk plemiških rodbin Poniatkowski, Attems, Herberstein in Erberg. Objavljeni so bili prvi znanstveni prispevki.

Umetnostne zbirke in umetnostni trg v Kraljevini Jugoslaviji (1918–1941)

Oznaka: BI-HR/25-27-044.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Renata Komić Marn.

Sodelavci: R. Komić Marn, T. Košak, J. Donša.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/umetnostne-zbirke-in-umetnostni-trg-v-kraljevini-jugoslaviji-1918-1941.

Ob mednarodnem dnevu raziskovanja provenience so v Ljubljani izvedli znanstveno delavnico in projektni sestanek. Na Hrvaškem so izvedli več projektnih sestankov in javni predavanji, prvo za hrvaške muzejske delavce, drugo za doktorske študente Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu. V hrvaškem časopisu *Muzeologija* so objavili predstavitev projekta in znanstveni članek.

Raziskovalne metode prihodnosti za preučevanje preteklosti. Uporaba generativnih slikovnih modelov za humanistiko. ARTofAI

Oznaka: NRH-2301.

Vrsta projekta: novi raziskovalni horizonti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katarina Mohar.

Sodelavci: T. Košak, A. Milič Iskra, K. Mohar, M. Oter Gorenčič, A. Rakovec, H. Seražin (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); R. Benčin (Filozofski inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2023 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskovalne-metode-prihodnosti-za-preucevanje-preteklosti-uporaba.

Nadaljevali so z oblikovanjem in nadgradnjo metodologije za izvajanje študij primerov za aplikacijo generativnih slikovnih modelov. Izsledke so predstavili na treh mednarodnih znanstvenih konferencah in vabljenem predavanju. V okviru projekta je bilo izvedeno gostujoče raziskovanje na Univerzi na Dunaju.

Humanities Rock! Research: Shaping the Future of Humanity [Evropska noč raziskovalcev – Humanistika, to si ti!]

Oznaka: HUMANITIES ROCK.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Katarina Mohar.

Sodelavki: T. Košak, A. Rakovec.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: humanistika.si.

Na Gimnaziji Ledina v Ljubljani in v sklopu Evropske noči raziskovalcev so izvedli delavnice o uporabi umetne inteligence v umetnosti ter umetnostni zgodovini, s posebnim poudarkom na generativnih slikovnih modelih.

Sensing Europe's Court Spaces at the Crossroads of Past, Present and Future [Občutenje prostora evropskih dvorov na razpotju preteklosti, sedanjosti in prihodnosti]

Oznaka: SENSES.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Helena Seražin.

Sodelavka: Tina Košak.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2025 – 30. 9. 2029.

Spletni strani: cost-senses.eu

[in cost.eu/actions/CA24164](http://cost.eu/actions/CA24164).

Udeležba na prvem sestanku vodstva projekta 1. 10. v Bruslju, na katerem so bili načrtani smernice ter program vodenja in izvajanja projekta za celotno trajanje.

Konte Oblak Legacy [Dediščina Konte Oblak]

Oznaka: Konteus.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Naročnik: Konteus investicije, d. o. o.

Vodja: Barbara Vodopivec.

Sodelavka: B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 14. 10. 2021 – 15. 10. 2025.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dediscina-rodine-oblak-dobovisek-konte.

Izšla je avtorska monografija z rezultati projekta *Slišati tišino. Družine Oblak, Dobovišek in Konte v družbeno-zgodovinskem ogledalu 19. in 20. stoletja* in izvedene so bile promocijske aktivnosti. ZRC SAZU je sodeloval pri pripravi razstave o l. Konteu *Na krilih besed*.

Climate Changes and Scent Heritage: The Urgent Need for Capturing and Preserving Olfactory Landscapes in a Changing World [Podnebne spremembe in vohalna dediščina: Nujnost zajema in ohranjanja olfaktoričnih krajin v spreminjajočem se svetu]

Oznaka: ScentINEL.

Vrsta projekta: mednarodni raziskovalni projekt.

Financerja: JPI Cultural Heritage in JPI Climate Change.

Vodja: Idelfonso Noguiera (Norveška univerza za znanost in tehnologijo, NTNU, Norveška).

Vodja na ZRC SAZU: B. Vodopivec.

Sodelavci: T. Košak, K. Mohar, A. Furlan, A. Rakovec.

Obdobje trajanja: 26. 4. 2023 – 25. 4. 2026.

Spletna stran: uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/climate-changes-and-scent-heritage-the-urgent-need-for-capturing-and.

ZRC SAZU je član konzorcija kot nefinancirani partner. Konzorcij je usmerjal pri vprašanih varstva kulturne dediščine.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

CULTural heritage in RurAL remote areas for creative tourism and sustainabilTY [Reševanje evropske arheologije pred digitalnim temnim vekom]

Oznaka: CULTURALITY.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains [Skupne rešitve za relokalizacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike]

Oznaka: AlpTextyles.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Epidemije in zdravstvo v interakciji. Epidemije kot javnozdravstveni problem v slovenskem prostoru od epidemij kuge do 20. stoletja

Oznaka: J6-3122.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Nike Duh

Oznaka: MR-55883.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Mija Oter Gorenčič.

Drugi mentor: Igor Sapač (Univerza v Mariboru, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

V letu 2025 je mlada raziskovalka zaključila 4. letnik doktorskega študija. Objavljena sta bila prispevka na temo raziskovanja srednjeveške umetnosti.

Jure Donša

Oznaka: MR-56872.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Tina Košak.

Somentorica: Helena Seražin.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

V letu 2025 je bila potrjena tema doktorske disertacije z naslovom *Baročna figuralna znamenja na Spodnjem Štajerskem*. Opravljeno je bilo arhivsko delo v Sloveniji ter terensko delo doma in v tujini. Rezultati raziskovalnega dela so bili predstavljeni na predavanjih in simpozijih.

Timotej Jevšenak

Oznaka: MR-57204.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Franci Lazarini.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

Pripravil je osnutek dispozicije doktorske disertacije, raziskavo o jugoslovanski arhitekturi turizma ter razstavo in katalog *B. Podrecca: Delto reke spremeniti v morje*; kot zunanji mentor je sodeloval na UL FA ter prispeval k razstavi *V ospredje 8: slovenske arhitekture, gradbenice in oblikovalke*.

Lucija Lunder

Oznaka: MR-61262.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Katarina Mohar.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

Začele so se raziskave o organizaciji in delovanju Društva slovenskih likovnih umetnikov v času socialistične Jugoslavije. Potekal je pregled obstoječe literature in raziskovalno delo v Arhivu Republike Slovenije.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **G. Bence** je urednik knjižne zbirke *Umetnine v žepu* in član uredniškega odbora *Acta historiae artis Slovenica*.
- **A. Furlan** je član uredniškega odbora revije *Umetnostna kronika*.
- **R. Komić Marn** je glavna in odgovorna urednica revije *Acta historiae artis Slovenica*.
- **T. Košak** je članica nadzornega odbora Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva in uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica* ter knjižne serije *Castellologica Slovenica*. Bila je pedagoška mentorica doktorskima študentoma, študentki magistrskega študija in študentu dodiplomskega študija.
- **V. Krmelj** je področna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona* in članica uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica*.
- **F. Lazarini** je član uredniškega odbora zbirke *Castellologica Slovenica* ter revij *Zbornik za umetnostno zgodovino* in *Acta historiae artis Slovenica*. Prav tako je področni urednik za *Novi Slovenski biografski leksikon*.
- **A. Milič Iskra** je glavna in odgovorna urednica revije *Umetnostna kronika* ter članica uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica*.
- **K. Mohar** je članica uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica*. Sodelovala je na strokovnem posvetu o skupini kipov odprtega depoja Muzeja novejšje in sodobne zgodovine Slovenije v Pivki. Bila je pedagoška mentorica magistrski študentki in trem doktorskim študentkam.
- **M. Oter Gorenčič** je članica uredniškega odbora revij *Acta historiae artis Slovenica*, *Alternator*, *Art is ON* in *Umetnostna kronika*, predsednica Znanstvenega sveta ZRC SAZU, članica Izvršnega odbora Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, uredniškega odbora zbirke *Thought, Society, Culture. Slovenian and South Eastern European Perspectives* založbe Peter Lang, mednarodnega znanstvenega komiteja zbirke *Analecta Cartusiana* in lokalna sourednica revije *RIHA Journal*. V letu 2025 je bila raziskovalna mentorica doktorandki ter pedagoška mentorica magistrskima študentoma in trem doktorandom.
- **A. Rakovec** je področna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*, urednica spletnega portala *Likovna umetnost v prostoru mesta Maribor*, pomočnica urednice revije *Umetnostna kronika*. Bila je urednica programske knjižice povzetkov znanstvenega simpozija *Ekstotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt*. Je vodja digitalizacije na UIFS.
- **H. Seražin** je članica mednarodnega uredniškega odbora revije *Res Mobilis*, lokalna sourednica revije *RIHA Journal*, članica uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica* in uredniškega odbora *Zbornika za umetnostno zgodovino*. Je glavna urednica in članica uredniškega odbora zbirke *Umetnostna topografija Slovenije*, članica mednarodnega uredniškega odbora e-zbirke *Women's Creativity* ter njena glavna in odgovorna urednica. Je področna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*, predsednica Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva in članica Znanstvenoraziskovalnega sveta za humanistiko pri ARIS.
- **P. Vidmar** je članica uredniškega odbora revij *Umetnostna kronika*, *Studia Historica Slovenica: časopis za humanistične in družboslovne študije* in *Acta historiae artis Slovenica*. Bila je pedagoška mentorica trem dodiplomskim in podiplomskemu študentu.
- **B. Vodopivec** je članica znanstvenega sveta projekta HEI-Transform, uredniškega odbora revije *Umetnostna kronika* in uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica*.

RAZSTAVE:

- **Meščanske vile na Slovenskem. Naročniki, ustvarjalci, prebivalci.** Spletna razstava (https://uifs.zrc-sazu.si/sites/default/files/mes-canske-vile-20250926_0.pdf) (avtorji: F. Lazarini, R. Komić Marn, V. Krmelj, K. Mohar, B. Vodopivec).
- **B. Podrecca: Delto reke spremeniti v morje.** Center Rog, Ljubljana, 31. 1. – 15. 3. (T. Jevšenak).
- **V ospredje VIII: slovenske arhitekture, gradbenice in oblikovalke.** Galerija DESSA, Ljubljana, 10. 3. – 10. 4. (T. Jevšenak, H. Seražin, B. Vodopivec, A. Furlan).
- **HINSCHAUN! POGLEJMO. Kärnten und der Nationalsozialismus. Koroška in nacionalsocializem,** Koroški muzej Celovec, 8. 5. – 26. 10. (K. Mohar, B. Vodopivec).
- **Barok v Sloveniji: arhitektura in uporabna umetnost.** Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 12. 6. – 7. 12. (H. Seražin).
- **Tilyen Mucik. Lumenflóra.** Atrij ZRC, Ljubljana, 17. 6. – 12. 7. (kustosinja A. Rakovec).
- **Na krilih besed. Ivan Konte (1910–2008),** Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Ljubljana, 22. 9. – 15. 11. (B. Vodopivec).
- **Matej Sitar. Horizonti.** Atrij ZRC, Ljubljana, 17. 10. – 6. 11. (kustosinja A. Rakovec).
- **Veronika Deseniška.** Pokrajinski muzej Celje, Stara grofija, Celje, 20. 11. 2025 – 20. 11. 2026 (avtorica razstave z inštituta: M. Oter Gorenčič).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Challenges and Perspectives for Researching the History of European Art Collections in the 20th Century.** Mednarodna znanstvena delavnica, Brno, Češka, 4. 3.
- **Umetnostne zbirke, umetnostni trg in raziskovanje provenience.** Bilateralna znanstvena delavnica, Ljubljana, 9. 4.
- **Slovenija in Srbija – umetnostna in zgodovinska stičišča in raznolikosti skozi čas.** Znanstvena delavnica. Soorganizatorja: Institut za noviju istoriju Srbije in Filozofska fakulteta Univerze v Beogradu, Beograd, Srbija, 6. 6.
- **Nacionalizacija in muzealizacija umetnostnih zbirk na Slovenskem v luči raziskav provenience.** Projektna delavnica, Ljubljana, 22. 9.
- **Workshop of the International Research Network »Austrian Architecture in the 19th and 20th Centuries« (ArchÖ19/20).** Znanstvena delavnica, Ljubljana 14.–15. 11.
- **Ekstotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt.** Znanstveni simpozij in delovni obisk. Soorganizatorji: Fakulteta za arheologijo Univerze v Fayumu, Fakulteta za arheologijo Univerze v Luksorju, Tempelj Karnak, Kairo & Luksor, Egipt, 9. in 12. 12.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Vodja: V. Krmelj.

Knjižnični fond na inštitutu v Ljubljani se je povečal za 282 enot, na izpostavi v Mariboru pa za 24 enot. Skupaj se je knjižnica povečala za 306 enot, od tega 239 monografij in 67 zvezkov periodike. Knjižnica je prejela zapuščino, celotno osebno knjižnico dr. Ksenije Rozman. V poletnih mesecih je Biblioteka SAZU naredila inventuro na lokacijah v Ljubljani in Mariboru.

Dokumentacija

Inštitut hrani gradivo iz zapuščine Franceta Steleta (beležnice, tipkopise terenskih zapiskov, fototeke, kartoteke umetnikov, korespondenco) ter topografsko bazo spomenikov s spisovnim in fotografskim gradivom. Potekalo je redno dopolnjevanje topografske baze spomenikov, kartoteke in baze umetnikov, specialnih kartotek in baz ter fototeke. Podatki so se zbirali po literaturi in arhivih ter s terenskim delom. Ob kartotečnih evidencah se je nadgrajevala računalniško vodena dokumentacija. Fotodokumentarno delo na terenu je obogatilo fototeko za več tisoč posnetkov (predvsem v digitalni obliki), s posnetki z brezpilotnim letalnikom in kamero 360°. Potekalo je urejanje digitaliziranega gradiva, zbiranje podatkov in dokumentiranje umetnostnih spomenikov na terenu ter arhivsko delo. Priprava arhitekturnih posnetkov na terenu je bila omejena predvsem na sakralne stavbe (N. Bernik). Po že ustaljeni metodologiji fototopografske dokumentacije se je za potrebe raziskovalnih, razstavnih in izdajateljskih projektov nadaljevalo terensko dokumentiranje po celotnem slovenskem ozemlju. V okviru projekta *Umetnost za skupnost* je bilo izvedeno terensko fotografiranje z brezpilotnim letalnikom.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Acta historiae artis Slovenica 30/1, 30/2.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Umetnostna kronika 81, 82.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, <https://umetnostna-kronika.si/>.
- Tina Potočnik, **Stadion.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Umetnine v žepu, 28).
- Barbara Vodopivec, **Slišati tišino. Družine Oblak, Dobovišek in Konte v družbeno-zgodovinskem ogledalu 19. in 20. stoletja.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Opera Instituti artis Historiae).
- Milček Komelj, **France Stelè. Spomini nanj, na njegovo delo in učence.** Ljubljana: Slovenska matica, Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Grad Rihemberk. Prva knjiga.** Uredila Helena Seražin, Miha Preinfalk. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Castellologica Slovenica, 3).

MEDNARODNO SODELOVANJE

Mednarodno sodelovanje je potekalo s številnimi institucijami, in sicer v okviru skupnih projektov, sodelovanja na simpozijih, (mednarodnih) uredništev, raziskovalnih združenj in skupin, mdr. RIHA (International Association of Research Institutes in the History of Art) itd.

Med drugim so raziskovalci inštituta v letu 2025 raziskovalno sodelovali s tujimi institucijami, kot so:

- Akademija likovnih umetnosti, Dunaj, Avstrija.
- Alte Galerie, Universalmuseum Joanneum, Gradec, Avstrija.
- Alpen-Adria-Universität Klagenfurt, Celovec, Avstrija.
- Bundesdenkmalamt, Dunaj, Avstrija.
- Bundesdenkmalamt, Gradec, Avstrija.
- Docomomo BH, Sarajevo, Bosna in Hercegovina.
- Fakultet hrvatskih studija, Zagreb, Hrvaška.
- Fayoum University, Fajum, Egipt.
- Filozofska fakulteta, Pulj, Hrvaška.
- Galerija Klovičevi dvori, Zagreb, Hrvaška.
- Hrvatska Akademija znanosti i umjetnosti (Strossmayerova galerija starih majstora), Zagreb, Hrvaška.
- IHA-NOVA FCSH, Lizbona, Portugalska.
- INIS – Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, Srbija.
- Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, Hrvaška.
- Institut za savremenu istoriju, Beograd, Srbija.
- Iparművészeti Múzeum, Budimpešta, Madžarska.
- Karlova univerza v Pragi, Katoliška fakulteta za teologijo, Praga, Češka.
- Karnak Temple, Luksor, Egipt.
- KU Leuven, Belgija.
- Lukas Knaffel'sche Privatstiftung, Dunaj, Avstrija.
- Luxor University, Luksor, Egipt.
- Magyar Értéktér Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ, Budimpešta, Madžarska.
- Masarykova univerzita Brno, Češka.
- Ministry of Tourism and Antiquities, Kairo, Egipt.
- Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb, Hrvaška.
- Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu, Brzeg, Poljska.
- Muzeum Velké Meziříčí, Velké Meziříčí, Češka.
- Národní památkový ústav, Praga, Češka.
- Österreichisches Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija.
- RIHA (International Association of Research Institutes in the History of Art), Pariz, Francija.
- Schloss Eggenberg, Universalmuseum Joanneum, Gradec, Avstrija.
- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija.
- Stift Heiligenkreuz, Avstrija.
- Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvaška.
- Technische Universität Dresden, Nemčija.
- Technische Universität Graz, Gradec, Avstrija.

- The Jagiellonian University Archives, Krakov, Poljska.
- Universidad de La Laguna, La Laguna, Španija.
- Universität für Weiterbildung Krems, Avstrija.
- Universität Wien, Dunaj, Avstrija.
- Université Jean Monnet Saint-Étienne, Faculté SHS – Sciences Humaines et Sociales, Saint-Étienne, Francija.
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznan, Poljska.
- Uniwersytet opolski, Opole, Poljska.
- Ústav dějin umění Akademie věd České republiky, Praga, Češka.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Tanja Trška, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška, 9.–10. 4.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Ljerka Dulibić, Strossmayerova galerija starih majstora, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, Hrvaška, 9.–10. 4.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Ivan Ferenčak, Strossmayerova galerija starih majstora, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, Hrvaška, 9.–10. 4.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Michael Wedekind, Museo Storico Foundation, Trento, Italija, 16.–23. 11.: predavanje.

PREDAVANJA IN REFERATI

Gorazd Bence:

- *Gospod, daj, da bom bogat. Materialno ali duhovno?* Predavanje na znanstvenem simpoziju *Med bliščem in bedo: materialna kultura srednjeevropskih družbenih elit med 13. in 19. stoletjem*, Ljubljana, 11. 11.
- »Egiptomanija« na srednjeveških freskah v Sloveniji – »Egyptomania« in Slovenian Medieval Frescoes. Predavanje na znanstvenem simpoziju in delovnem obisku *Ekstotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt*, Kairo, Egipt, 9. 12.

Nejc Bernik:

- *Odgovornost do arhitekture: Zrušitev nadstreška na železniški postaji Novi Sad.* Referat na znanstveni delavnici *Slovenija in Srbija – umetnostna in zgodovinska stičišča in raznolikosti skozi čas*, Beograd, Srbija, 6. 6.
- *Arhitekt Jože Plečnik: od Egipta do Rima – Architect Jože Plečnik: From Egypt to Rome.* Referat na znanstvenem simpoziju in delovnem obisku *Ekstotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt*, Luksor, Egipt, 12. 12.

Jure Donša:

- *Baročno kiparstvo na prostem: nekatere ikonografske posebnosti in prenosi v umetnostne zbirke.* Predavanje na znanstveni delavnici *Umetnostne zbirke, umetnostni trg in raziskovanje provenience*, Ljubljana, 9. 4.
- *Sv. Janez Nepomuk med Vojvodino in Štajersko: izbrani primeri formiranja kulta češčenja.* Predavanje na znanstveni delavnici *Slovenija in Srbija – umetnostna in zgodovinska stičišča in raznolikosti skozi čas*, Beograd, Srbija, 6. 6.
- *Patrons and the saint: stone sculptures of St John of Nepomuk in Styria.* Prispevek na znanstveni konferenci *Baroque Art and Architecture in Slovenia: Migrations, Transfers, Contacts, and Networks*, Ljubljana, 13. 10.

Timotej Jevšenak:

- *Blok 28, Novi Beograd, 1969–1979.* Predavanje na znanstveni delavnici *Slovenija in Srbija – umetnostna in zgodovinska stičišča in raznolikosti skozi čas*, Beograd, Srbija, 6. 6.
- *Graditi solidarnost: jugoslovanski arhitekti in inženirji v državah gibanja neuvrščenih – Building Solidarity: Yugoslav Architects and Engineers in the Non-Aligned Countries.* Predavanje na znanstvenem simpoziju in delovnem obisku *Ekstotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt*, Luksor, Egipt, 12. 12.

Renata Komić Marn:

- *Between home and public space. The Strahl and Attems collections and their role in the development of museum activity in Carniola and Styria.* Predavanje na mednarodni konferenci *Emergence, transformation, maintenance. Private collections open to the public from the 18th century to the present day*, Poznanj, Poljska, 29. 5.
- *Transnacionalno istraživanje povijesti i identiteta umjetničkih zbirki.* Plenarno predavanje na znanstveni delavnici *Umjetničke zbirke i metodologija istraživanja provenijencije umjetnina*, Zagreb, Hrvatska, 30. 9.
- *The oeuvre of Franz Carl Remp in the light of provenance research.* Predavanje na mednarodni konferenci *Baroque Art and Architecture in Slovenia: Migrations, Transfers, Contacts, and Networks*, Brežice, 14. 10.

Tina Košak:

- *The fate of castles and manors in Yugoslavia after the dissolution of the Habsburg Monarchy: a conservator's view.* Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *History, Culture, and Heritage of Manors in Central and Eastern Europe*, Kaunas, Litva, 25. 4.
- *Three castle collections of the Counts of Herberstein open to the public.* Predavanje na mednarodni konferenci *Emergence, transformation, maintenance. Private collections open to the public from the 18th century to the present day*, Poznanj in Rogalin, Poljska, 29. 5.
- *Circulation of artworks in the late 17th and early 18th century aristocratic collections: some Styrian and Carniolan cases.* Predavanje na mednarodni konferenci *Collectors, Agents, Art Dealers. The Rise and Expansion of Vienna's Art Market 17th–18th Century*, Dunaj, Avstrija, 13. 11.

Vesna Krmelj:

- *Iz mladostne korespondence profesorja dr. Franceta Steleta.* Predavanje na galerijskem večeru, Kamnik, 12. 3.
- *Centre, periphery, and frame.* Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Für Riegl/gegen Riegl*, Praga, Češka, 3. 4.
- *The concept of appearance in relation to Alois Riegl's Kunstwollen and the Vienna School of Art History.* Predavanje na *International Symposium in Hermeneutic Philosophy »On Appearing: the Artistry of the World?«*, Ljubljana, 19. 5.

Franci Lazarini:

- *Icons of urban history and urban development – Jože Plečnik (1872–1957) as a figure of public history and sign of urban transformation.* Referat na mednarodni konferenci *Public History and Urban History today. Visibility and usage of urban history*, Ljubljana, 12. 9.
- *Architecture in Ljubljana after 1895 earthquake.* Referat na mednarodni delavnici *Austrian Architecture in the 19th and 20th Centuries (ArchÖ19/20)*, Ljubljana, 14. 11.
- *Stavbe Univerze v Mariboru – pomembni primeri slovenske moderne arhitekture.* Referat na mednarodnem simpoziju *50 let Univerze v Mariboru*, Maribor, 3. 12.

Lucija Lunder:

- *Razstavljanje slovenskih umetnikov na Aleksandrijskem in Kairskem bienalu: od Jugoslavije v okviru gibanja neuvrščenih do samostojne Slovenije – Exhibiting Slovenian artists at the Alexandria and Cairo Biennales: From Yugoslavia within the Non-Aligned Movement to independent Slovenia.* Predavanje na znanstvenem simpoziju in delovnem obisku *Ekstotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt*, Luksor, Egipt, 12. 12.

Anja Milič Iskra:

- *Franjo Stiplovšek (1898–1963). Umetnik in turbulentna 30. leta 20. stoletja,* predavanje v Galeriji Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki, 15. 3.
- *The mobilisation of art. The Nazi (ab)use of medieval art in occupied Slovenia.* Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Shared and Contested Heritage in Greater Eastern Europe and the Caucasus, 1870–1991. Art, Scholarship, and Fragility*, Brno, Češka, 30. 9.
- *Spregledan slikar Jaro Hilbert med umetnostjo in kulturno politiko Egipta v letih 1926–1962 – The Overlooked Painter Jaro Hilbert between Art and the Cultural Policy of Egypt, 1926–1962.* Predavanje na znanstvenem simpoziju in delovnem obisku *Ekstotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt*, Luksor, Egipt, 12. 12.

Katarina Mohar:

- *Fragments reimagined: the role of AI in reconstructing cultural heritage*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Ethics and Aesthetics of Artificial Images*, Benetke, Italija, 9. 5. (soavtor Rok Benčin).
- *Speculative reconstructions: generative AI and the art historical image*. Vabljeni predavanje na Karl-Franzens-Universität Graz, Department of Digital Humanities, v okviru cikla predavanj *DH for Breakfast: Wednesday Lectures in Digital Humanities*, Gradec, Avstrija, 10. 12.
- *Speculative reconstruction and the ethics of the fragment: early experiments with generative AI in art history*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *CHR2025 (Computational Humanities Research)*, Esch-sur-Alzette, Luksemburg, 11. 12.

Mija Oter Gorenčič:

- *Artworks as witnesses of Carthusian perfection, devotion, (self-)representation and pleasure*. Predavanje na mednarodni konferenci *Carthusians and images. New perspectives on religious art and devotional culture in the Late Medieval and early modern charterhouse*, Leuven, Belgija, 15. 5.
- *Eros in Tanatos: zgodovinske in umetnostne povezave grofov Celjskih s Srbijo*. Predavanje na znanstveni delavnici *Slovenija in Srbija – umetnostna in zgodovinska stičišča in raznolikosti skozi čas*, Beograd, Srbija, 6. 6.
- *The profane (self-)representation in the Cistercian Monastery Sittich*. Predavanje na mednarodni konferenci *Die Zisterzienser: Normen im Konflikt – The Cistercians: Norms in Conflict*, Heiligenkreuz, Avstrija, 26. 9.

Andreja Rakovec:

- *Cesta bratstva in enotnosti v fotografskem opusu Branimirja Ritonje*. Predavanje na znanstveni delavnici *Slovenija in Srbija – umetnostna in zgodovinska stičišča in raznolikosti skozi čas*, Beograd, Srbija, 6. 6.
- *Umetnost za skupnost*. Predavanje v Mestni knjižnici Kranj, Kranj, 26. 11.
- *Maja Šubic: freska sv. Antona Puščavnika. O izvoru in izbranih upodobitvah enega najbolj priljubljenih svetnikov na Slovenskem – Maja Šubic: fresco of Saint Anthony the Great. On the origin and selected depictions of one of the most popular saints in Slovenia*. Predavanje na znanstvenem simpoziju in delovnem obisku *Eksotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt*, Kairo, Egipt, 9. 12.

Helena Seražin:

- *Slovene women architects. Pioneers of the interwar period*. Predavanje na *International Study-Day on Gendered Visualities. Architectures, images, Languages*, Trento, Italija, 13. 6.
- *Lombard masters in Gorizia: new findings concerning the monastery church at Kostanjevica near Nova Gorica*. Predavanje na mednarodnem simpoziju *Baroque Art and Architecture in Slovenia: Migrations, Transfers, Contacts, and Networks*, Ljubljana in Brežice, 15. 10. (soavtorica Minka Osojnik).
- *Women in architecture in Slovenia before World War II*. Predavanje na mednarodni delavnici *International Research Network »Austrian Architecture in the 19th and 20th Centuries«* (ArchÖ19/20), Ljubljana, 14. 11.

Polona Vidmar:

- *Sakralna arhitektura Josepha Hasslingerja v Mariboru in na Štajerskem*. Predavanje na konferenci *Maribor – mesto in ljudje*, Maribor, 11. 2.
- *Stavba rektorata Univerze v Mariboru. Prispevek na Mednarodnem znanstvenem simpoziju: 50 let Univerze v Mariboru*, Maribor, 3. 12.
- *Egipt in orientalizmi v arhitekturi 19. stoletja na Slovenskem – Egypt and orientalism in 19th-century architecture in Slovenia*. Predavanje na znanstvenem simpoziju in delovnem obisku *Eksotika in temelji civilizacije. Odkrivanje umetnostnozgodovinskih raziskovalnih potencialov med Slovenijo in Egiptom – Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt*, Luksor, Egipt, 12. 12.

Barbara Vodopivec:

- *Varstvo spomenikov v povojni Jugoslaviji: arhitektka in konservatorica Milka Čanak Medić (1929–2022)*. Predavanje na znanstveni delavnici *Slovenija in Srbija – umetnostna in zgodovinska stičišča in raznolikosti skozi čas*, Beograd, Srbija, 6. 6.
- *Podporni načrtovalsko-upravljalovski pristopi in orodja za usmerjanje projektov vključujoče prilagodljive ponovne uporabe nepremične kulturne dediščine*. Predavanje na znanstveni konferenci *Prilagodljiva ponovna uporaba dediščine za krožni trajnostni razvoj lokalnih skupnosti*, Ljubljana, 11. 9. (soavtorica Barbara Neža Berčko).
- *Female pioneers in the conservation and civil engineering professions in Yugoslavia*. Predavanje na delavnici mednarodne raziskovalne mreže *Austrian Architecture in the 19th and 20th Centuries* (ArchÖ19/20), Ljubljana, 14. 11.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Renata Komić Marn:

- Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška, 30. 9. – 2. 10.: delovni obisk v okviru aktivnosti bilateralnega sodelovanja s Hrvaško (izvedba predavanja, predstavitev knjige, sestanki).

Tina Košak:

- Universität Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija, 16.–23. 3.: raziskovalno delo v arhivu in knjižnici.
- Universität Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Dunaj, Avstrija, 7.–14. 9.: raziskovalno delo v knjižnici.

Katarina Mohar:

- Universität Wien, Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Dunaj, Avstrija, 1. 9. – 15. 12.: gostujoča raziskovalka.

Mija Oter Gorenčič:

- Universität Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Sammlung von Handschriften und Alte Drucke, Fachbereichsbibliothek Byzantinistik und Neogräzistik, Dunaj, Avstrija, 28. 1. – 2. 2.: raziskovalno delo v knjižnicah.
- Zentralinstitut für Kunstgeschichte, München, Nemčija, 16.–22. 2.: raziskovalno delo v knjižnici.
- Österreichische Nationalbibliothek, Sammlung von Handschriften und Alte Drucke, Hauptbibliothek der Universität Wien, Fachbereichsbibliothek Kunstgeschichte, Fachbereichsbibliothek Geschichtswissenschaften, Fachbereichsbibliothek Theologie, Dunaj, Avstrija, 28. 6. – 11. 7.: raziskovalno delo v knjižnicah.
- Österreichische Nationalbibliothek, Sammlung von Handschriften und Alte Drucke, Hauptbibliothek der Universität Wien, Fachbereichsbibliothek Theologie, Dunaj, Avstrija, 13.–26. 8.: raziskovalno delo v knjižnicah.
- Österreichische Nationalbibliothek, Sammlung von Handschriften und Alte Drucke, Dunaj, Avstrija, 8.–15. 10.: raziskovalno delo v knjižnicah.

Barbara Vodopivec:

- Wien Museum, Stadt Wien Baupolizei, Wiener Stadt- und Landesarchiv, Dunaj, Avstrija, 7.–20. 4.: raziskovanje zgodovine Knafljeve ustanove in hiše.
- Bundesdenkmalamt, Dunaj, Avstrija, 20.–23. 7.: raziskovanje zgodovine Knafljeve ustanove in hiše.
- Österreichische Nationalbibliothek, Dunaj, Avstrija, 9.–11. 11.: raziskovanje zgodovine Knafljeve ustanove in hiše.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Tina Košak je prejela priznanje Izidorja Cankarja za uredništvo znanstvene monografije *Umetnostna dediščina plemstva v času njegovega zatona: transformacije, prenosi, reinterpretacije*, Ljubljana: Založba ZRC, 2023.

Mija Oter Gorenčič je prejela priznanje Izidorja Cankarja za uredništvo znanstvene monografije *Medieval Murals. New Perspectives and Research Approaches*, Ljubljana: Založba ZRC, 2024.

Mija Oter Gorenčič je prejela priznanje odlični v znanosti za soavtorstvo znanstvene monografije *Epidemije in zdravstvo: zgodovinski pregled* (ur. Katarina Keber), Ljubljana: Založba ZRC, 2024.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

In 2025, the researches were conducted within two research programmes *Art in Slovenia at a Cultural Crossroads* and *IMAGE – WORD – KNOWLEDGE. The Transmission and Transformation of Ideas on the Territory between the Eastern Alps and the North Adriatic 1400–1800*. Individual research activities were performed within the following research projects: *Exhibiting of Art and Architecture between Artistic and Ideological Concepts. Case Study of Slovenia, 1947–1979*; *Bourgeois Art Commissions in Carniola and Styria in the 19th and the First Half of the 20th Century*; *Heritage for Inclusive Sustainable Transformation: HEI-TRANSFORM*; *The Art Heritage of the Counts of Cilli*; *Formation of an early modern regional artistic centre: the case of Ljubljana*; *Art for Community. Registration and Assessment of Artworks Commissioned for Public Institutions in Slovenia, 1945–1991*; *Nationalisation and Musealisation of Art Collections in Slovenia in the Light of Provenance Research*; *Art between two fires. The Nazi art plunder in the occupied Slovenian territories 1941–1945 in the context of cultural genocide*; *Art Collections of the Central-European Aristocracy, 1795–1939: A Comparative Study*; *Art Collections and Art Market in the Kingdom of Yugoslavia (1918–1941)*; *Tools of the Future for Research of the Past. The Use of Generative Image Models for Humanities*; *Humanities Rock! Research: The Legacy of the Oblak-Dobovišek-Konte family*; *Shaping the Future of Humanity*; *Sensing Europe's Court Spaces at the Crossroads of Past, Present and Future*. as well as the international project *Climate Changes and Scent Heritage: The Urgent Need for Capturing and Preserving Olfactory Landscapes in a Changing World*.

Edited and printed were two issues of the *Acta historiae artis Slovenica* journal, 30/1 and 30/2, the *Art Chronicle* journal, 81 and 82 (*umetnostna-kronika.si*); two scientific monographs *To Hear Silence. The Oblak, Dobovišek, and Konte Families in the Socio-Historical Mirror of the Nineteenth and Twentieth Centuries* by Barbara Vodopivec and *Rihemberk Castle I* from the series *Castellologica Slovenica*; one book from the series *Art in the Pocket*, i. e. *Stadium* by Tina Potočnik; and a book *France Stelè. Reminiscences of him, his Work and his Students* by Milček Komelj.

The researchers participated in study programmes at the Faculty of Arts, University of Maribor.

International cooperation continued with numerous institutions.

One conference was organised, i. e. *Exoticism and the foundations of civilization. Discovering art history research potential between Slovenia and Egypt* (9 & 12 December). Three international workshops were organised, including *Challenges and Perspectives for Researching the History of European Art Collections in the 20th Century* (4 March), *Art Collections, Art Market and Provenance Research* (9 April), *Slovenia and Serbia – Artistic and Historical Intersections and Diversities through Time* (6 June), *Austrian Architecture in the 19th and 20th Centuries* (14–15 November). One project workshop was organised *Nationalisation and Musealisation of Art Collections in Slovenia in the Light of Provenance Research* (22 September).

Several exhibitions have been launched.

Tina Košak received Izidor Cankar Award, Mija Oter Gorenčič received Izidor Cankar Award and ARIS Outstanding Achievement Award.

Sodelavke in sodelavci Muzikološkega inštituta sistematično raziskujejo glasbene vire, stvaritve, fenomene, historiografijo in kontekste glasbenega življenja v okviru nacionalne ter srednjeevropske glasbene dediščine od srednjega veka do 20. stoletja. Izsledki njihovih raziskav prispevajo k poznavanju, vrednotenju, ohranjanju in oživljanju glasbene dediščine, zvočno pa zaživijo tudi na koncertih cikla *Harmonia concertans* in drugih koncertnih odrih.

MUZIKOLOŠKI INŠTITUT

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

mi.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

dr. Klemen Grabnar (predsednik), akad. prof. ddr. Janez Höfler (podpredsednik), doc. dr. Marko Motnik, akad. prof. Uroš Rojko, doc. dr. Katarina Šter.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: doc. dr. Katarina Šter.

Znanstvena svetnica: doc. dr. Metoda Kokole.

Znanstveni sodelavci: dr. Klemen Grabnar, doc. dr. Marko Motnik, doc. dr. Katarina Šter, dr. Maruša Zupančič.

Asistentki, mladi raziskovalki: Ivana Maričič (do 30. 9.), Monika Marušič.

Višja strokovna sodelavka: Tonja Čakš.

Projektna sodelavka: Lucija Herga.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Raziskave glasbene preteklosti na Slovenskem

Oznaka: P6-0004.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Metoda Kokole.

Sodelavci: T. Čakš, K. Grabnar, L. Herga, M. Kokole, M. Motnik, K. Šter, M. Zupančič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Nadaljevale so se raziskave posameznih segmentov glasbenega življenja na Slovenskem v preteklosti. Predmeti raziskav najstarejše dediščine so bili: liturgično enoglasje v srednjem in novem veku (predvsem v 15. stoletju) ter fenomen novoveškega *cantusa fractusa*, v Sloveniji ohranjenih redkih skladb renesančnih skladateljev Guyota de Châteleta, Praetoriusa, Palestrine in Gatta, repertoar inštrumentalne glasbe v rokopisu NUK, ms. 272, operna glasba 18. stoletja v Gorici in Trstu, glasbena in gledališka kultura na Slovenskem v dolgem 19. stoletju ter meščanska glasbena kultura ob koncu 18. in v prvi polovici 19. stoletja (mesto in pomen violinistk in pianistk). Dopolnjena je bila podatkovna zbirka MUSIQUUM. Objavljena je bila vrsta digitalnih poizdaj skladb J. Handla Gallusa. V reviji *De musica disserenda* sta v letniku 21 izšla dva zvezka. Pripravljenih je bilo sedem javnih koncertov in tematska okrogla miza v koncertnem ciklu Harmonia concertans.

Glasba in nacionalno oblikovanje v Trstu

Oznaka: J6-60111.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nejc Sukljan (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Marko Motnik.

Sodelavci: M. Kokole, M. Motnik, M. Zupančič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

V prvem letu projekta so potekale arhivske raziskave v Trstu, Ljubljani, Zagrebu in na Dunaju. Nastala je obsežna zbirka podatkov o koncertih slovenskih društev v Trstu in Tržaške filharmonije. Marca je bila izvedena strokovna ekskurzija v Trst z obiski glasbenih ustanov in okroglo mizo o slovenski glasbeni dediščini.

A new ecosystem of early music studies [Novi ekosistem preučevanj stare glasbe]

Oznaka: EarlyMuse.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Metoda Kokole.

Sodelavci: K. Grabnar, M. Kokole, K. Šter.

Obdobje trajanja: 21. 9. 2022 – 20. 9. 2026.

Muzikološki inštitut je med 3. in 6. marcem gostil srečanja delovnih skupin 3 in 4 za publikacije in izvajalsko prakso ter delovno srečanje vodilne skupine (Core Group) projekta EarlyMuse. M. Kokole, K. Šter in K. Grabnar so bili aktivni v delovnih skupinah za publikacije ter izvajalsko prakso. M. Kokole je kot članica vodilne skupine sodelovala pri oblikovanju letnih poročil in načrtov.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča (1670–1848)

Oznaka: J6-50203.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Ivana Maričič

Oznaka: MR-55886.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Katarina Šter.

Drugi mentor: Gregor Pompe (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

I. Maričič raziskuje zgodovino in epistemologijo glasboslovnih praks na današnjem območju Republike Slovenije med letoma 1848 in 1939. V tem okviru je preučevala predvsem problematiko nacionalnega v glasbeni historiografiji na Slovenskem in bila sourednica tematske številke revije *De musica disserenda*.

Monika Marušič

Oznaka: MR-58023.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Marko Motnik.

Druga mentorja: Aleš Nagode (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta), Neva Makuc (ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mlada raziskovalka je nadaljevala s pripravo doktorske disertacije, pri čemer se je posvetila goriškemu gledališču Teatro di Società kot primeru osrednjega deželnega gledališča. Soorganizirala in kurirala je cikel koncertov »Mini v Maksu« v Knjigarni kavarni Maks.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **T. Čakš** je vodja nacionalne delovne skupine *Répertoire International de Littérature Musicale (RILM)* za Slovenijo.
- **K. Grabnar** je član Založniškega sveta Založbe ZRC. Je predsednik znanstvenega sveta Muzikološkega inštituta. Je član koordinacijskega in uredniškega odbora Historičnega seminarja, nacionalne delovne skupine *Répertoire International des Sources Musicales (RISM)* za Slovenijo in nacionalnega odbora *Répertoire International de Littérature Musicale (RILM)* za Slovenijo. Je tudi član programskega odbora cikla koncertov stare glasbe na ustreznih zgodovinskih glasbilih Harmonia concertans – Stara glasba na Novem trgu. Prav tako je član uredniških odborov spletne knjižne zbirke *Slovenska glasbena dediščina* in notne zbirke *Monumenta artis musicae Sloveniae* s podzbirko *Supplementa* ter glavni in odgovorni urednik revije *De musica disserenda*. Poleg tega je terminološki svetovalec za glasbo pri eSSKJ in na portalu *Franček*.
- **L. Herga** je tehnična urednica revije *De musica disserenda* in drugih publikacij Muzikološkega inštituta ter članica Slovenskega muzikološkega društva.
- **M. Kokole** je glavna in odgovorna urednica notne zbirke *Monumenta artis musicae Sloveniae* s podzbirko *Supplementa* ter spletne zbirke *Slovenska glasbena dediščina*. Je tudi članica uredniškega odbora revije *De musica disserenda* ter nacionalnih odborov *RILM* in *RISM* za Slovenijo, članica mednarodnega znanstvenega sveta za izdajo zbranih del Giuseppa Tartinija s sedežem na Univerzi v Padovi in Tomasa

Cecchinija s sedežem v Zagrebu. Je tudi članica mednarodnega uredniškega odbora zbirke *Música Espanola*, Barcelona. Do februarja je bila podpredsednica Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja in je članica zgodovinske sekcije Slovenske matice.

- **I. Maričič** je skrbnica družbenih omrežij Muzikološkega inštituta, članica upravnega odbora Inštituta za delavske študije in podpredsednica Slovenskega muzikološkega društva.
- **M. Motnik** je član Znanstvenega sveta Muzikološkega inštituta, član uredniškega odbora revije *De musica disserenda* in vodja nacionalne delovne skupine *RISM* za Slovenijo.
- **K. Šter** je članica Znanstvenega sveta Muzikološkega inštituta, članica uredniških odborov mednarodnih muzikoloških revij *De musica disserenda* in *Muzikološki zbornik* ter zbirke spletnih monografij *Slovenska glasbena dediščina*. Aktivna je v študijski skupini Mednarodnega muzikološkega društva *Cantus planus*. Je tudi članica programskega odbora kongresa Mednarodnega muzikološkega društva *Musical Ecosystems*, ki bo ob stoletnici društva potekal na Norveškem, članica programskega odbora cikla koncertov stare glasbe *Harmonia concertans* – Stara glasba na Novem trgu in terminološka svetovalka za glasbo pri *eSSKJ*. Obenem je bila do jeseni 2025 podpredsednica Slovenskega muzikološkega društva, je članica Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja, članica svetovalnega odbora Historičnega seminarja ZRC SAZU in strokovna svetovalka Zavoda za cerkveno glasbo.
- **M. Zupančič** je vodja delovne skupine za podatkovno zbirko *MUSIQUM* (Digitalna panorama glasbene dediščine 19. stoletja na Slovenskem). Je skrbnica spletnih strani Muzikološkega inštituta in mentorica študentom muzikologije na študijski praksi.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Vodja: T. Čakš.

Knjižni fond inštituta se je povečal za 52 enot gradiva, od tega za 15 monografskih in 27 serijskih publikacij. Knjižnica je namenjena predvsem sodelavcem inštituta, a je odprta tudi za zunanje obiskovalce.

Evidentiranje in katalogiziranje virov

V okviru projekta *RILM* (mednarodni popis glasbene oziroma muzikološke literature; vodja T. Čakš) je bil opravljen izbor in vpis glasbene literature za leto 2024 ter deloma 2025.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- ***De musica disserenda XXI/1. »Ženske in glasba«***. Uredila Marko Motnik in Ivana Maričič. Ljubljana: Založba ZRC, 2025. ojs.zrc-sazu.si/dmd.
- ***De musica disserenda XXI/2***. Uredila Klemen Grabnar in Metoda Kokole. Ljubljana: Založba ZRC, 2025. <https://ojs.zrc-sazu.si/dmd>.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Alamire Foundation, Leuven, Belgija: projektno in raziskovalno sodelovanje v okviru mednarodne ekspertne muzikološke skupine.
- Cantus Database, University of Waterloo, Kanada: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- CESEM / Faculdade de Ciências Sociais e Humanas – NOVA, Lizbona, Portugalska: projektno sodelovanje.
- Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavi, Slovaška: medsebojno obveščanje o raziskovalnem sodelovanju.
- Institución Milá y Fontanals de Investigación en Humanidades (IMF), Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), Barcelona, Španija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Varšava, Poljska: raziskovalno sodelovanje.
- Kabinet hudební historie, Etnologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog, Muzički informativni centar, Zagreb, Hrvaška: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Odsjek za povijest hrvatske glazbe, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, Hrvaška: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- RILM (Répertoire International de Littérature Musicale), New York, Združene države Amerike: znanstveno sodelovanje v mednarodnih spletnih bazah.
- RISM (Répertoire International des Sources Musicales), Frankfurt, Nemčija: znanstveno sodelovanje v mednarodnih spletnih bazah.
- Slovenská akadémia vied, Bratislava, Slovaška: raziskovalno sodelovanje in znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.

- Schola Cantorum Basiliensis, Fachhochschule Nordwestschweiz, Švica: projektno sodelovanje.
- Sveučilište u Zagrebu, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje, znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Università degli Studi di Padova, Italija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Università degli Studi di Palermo, Italija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Università di Torino, Italija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Universität Augsburg, Nemčija: projektno sodelovanje *WEAVE TartinianS*.
- Universität Klagenfurt/Univerza v Celovcu, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Université Jean Monnet, Saint-Étienne, Francija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- University of Liverpool, Združeno kraljestvo: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Andrea Zedler, Universität Augsburg, Nemčija, 18. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Bernhold Schmid, München, Nemčija, 8.–10. 10.: predavanje v okviru Historičnega seminarja ZRC in znanstveno sodelovanje.
- Dr. Cristina Alís Raurich, Instituto Complutense de Ciencias Musicales (ICCMU), Madrid, Španija, 18.–23. 5.: raziskovalno sodelovanje.
- Dr. Aleksandra Pister-Gainiene, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Vilna, Litva, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Andrea Puentes Blanco, Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC) – Institución Milá y Fontanals de Investigación en Humanidades (IMF-CSIC), Barcelona, Španija, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Brianne Dolce, Universiteit Leiden, Nizozemska, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Eliona Lici, Universiteti "Ismail Qemali" Vlorë, Albanija, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Emily Worthington, University of York, Združeno kraljestvo, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Grzegorz Joachimiak, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poljska, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Iskrena Yordanova, Universidade Nova de Lisboa, Portugalska, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Ivana Jelača, The Rest is Music, Dubrovnik, Hrvaška, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Janine Droese, Hochschule für Musik und Theater München, Nemčija, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Judith I. Haug, Universitetet i Oslo, Norveška, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Kalina Tomova, University of Cambridge, Združeno kraljestvo, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Kateřina Maňáková, Janáčkova akademie múzických umění, Brno, Češka, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Prof. Laurie Stras, University of Southampton, Združeno kraljestvo, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Marten Noorduyn, Staatliches Institut für Musikforschung Preußischer Kulturbesitz, Berlin, Nemčija, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Martha E. M. Thomae Elias, Universidade Nova de Lisboa, Portugalska, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Niels Berentsen, Haute école de musique de Genève (HES-SO), Švica, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Pedro Silva, Instituto Politécnico do Porto, Portugalska, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Philippe Vendrix, Université de Tours, Francija, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Rebekah Ahrendt, Universiteit Utrecht, Nizozemska, 3.–6. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Richard Freedman, Université de Tours, Francija, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Prof. Stefano Lorenzetti, Conservatorio di Musica di Vicenza, Italija, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.
- Dr. Vilena Vrbanić, Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu, Hrvaška, 3.–5. 3.: projektno sodelovanje.

PREDAVANJA, REFERATI IN DRUGI JAVNI NASTOPI

Klemen Grabnar:

- *Palestrina's Missa sine nomine a 6: A Genuine Parody Mass?* Referat na mednarodni znanstveni konferenci *IV Convegno Internazionale di studi per il Cinquecentenario di Giovanni Pierluigi da Palestrina*, Palestrina, Italija, 16. 5.

Metoda Kokole:

- *TartinianS in Central and Eastern Europe*. Prispevek na projektne srečanju *TartinianS in Europe: The School of Nations and Its Networks*, Univerza v Augsburgu, Nemčija, 10. 4.
- *Opera at Home: The Sounds of Neapolitan and Venetian Music from Noble Palaces in Gorizia in the 1740s*. Referat na znanstveni konferenci *21st Biennial International Conference on Baroque Music*, Birmingham, Združeno kraljestvo, 18. 7.

Ivana Maričić:

- *Opevati nacijo, uglaševati imperij: od ljudske pesmi do meščanske fantazme glasbenega zgodovinskega pisarja*. Referat na mednarodnem simpoziju *Pogledi na delo Franceta Marolta in njegove sodobnike*, Ljubljana, 17. 9.

Marko Motnik:

- *Eine Freundin und Schülerin von Marianne Martines: auf der Suche nach dem Fräulein Engelhardt*. Predavanje na simpoziju *Klänge aus dem Großen Michaelerhaus: ein Festival für Marianna Martines*, Dunaj, Avstrija, 17. 6.
- *Beyond Intention: The Funerary Afterlife of Gallus's Ecce quomodo moritur iustus*. Predavanje na simpoziju *Music in Funerary and Commemorative Ceremonies from the End of the Middle Ages to the Dawn of Modernity*, Brno, Češka, 4. 11.

Katarina Šter:

- *Liturgical Chant and Its Role in Medieval Carthusian Monasteries: Building Community, Forming the Liturgy and Exalting the Spirit*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *5. Klagenfurter Mittelaltergespräche »Der Klang des Mittelalters«*, Celovec, Avstrija, 13. 6.
- *From Universities to Charterhouses: Chanting as a Way of Salvation in the Early Modern Era*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Global Music and Religious Orders in the Early Modern Era*, Leuven, Belgija, 27. 6.
- *Carthusians, Their Chant, and the Song of Songs in the Fifteenth Century*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *MedRen 2025: Medieval and Renaissance Music Conference*, Newcastle, Združeno kraljestvo, 1. 7.

Maruša Zupančič:

- *From Salons to Public Venues: Gender Differences in Piano Performances in Ljubljana up to 1830*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *From Private to Public: The Institutionalization of Bourgeois Music Culture in the Long 19th Century*, Zagreb, Hrvaška, 16. 5.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Metoda Kokole:

- Österreichische Nationalbibliothek, Dunaj, Avstrija, 9.–14. 2. in 8.–11. 9.: raziskovalno delo.

Marko Motnik:

- Stiftsarchiv Admont, Dunaj, Avstrija, 19. 2.: raziskovalno delo.

Katarina Šter:

- Österreichische Nationalbibliothek, Dunaj, Avstrija, 11.–17. 5.: raziskovalno delo.

Maruša Zupančič:

- Museo Teatrale Carlo Schmidl, Archivio Generale del Comune di Trieste, Trst, Italija, 4.–6. 6.: raziskovalno delo.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The members of the Institute of Musicology – five researchers, two junior researchers and two assistants – systematically investigate musical sources, creations, phenomena, historiography and contexts of musical life within the broader frame of national and Central European musical heritage from the Middle Ages to the twentieth century. The results of their research contribute to the knowledge, appreciation, preservation and revitalisation of musical heritage, and are brought to life also in the concerts of the Harmonia concertans series.

In 2025, the main research work was conducted within the programme “Research in the History of Music in Slovenian Lands” (PI M. Kokole), with studies covering various gaps in knowledge of the national as well as international music history, and development of new research areas and methodologies. This work resulted in the publication of two volumes of the institute’s journal, a series of digital releases of Jacobus Handl-Gallus’s compositions and various published papers as well as further expansion of the relational database MUSIQUM which offers a comprehensive digital overview of musical life in the Slovenian Lands in the nineteenth century.

Further research was performed within the research project “Music and Nation Building in Trieste”, in which a research study was conducted in Trieste, Ljubljana, Zagreb and Vienna. Some researchers were active in research projects led by the other institutes of ZRC SAZU and in the COST Action CA21161 “Early Muse: A New Ecosystem of Early Music Studies”, for which the institute organized a meeting of two working groups and the Core Group in Ljubljana.

The institute publishing comprised two issues of the journal *De musica disserenda*: 21/1 (edited by M. Motnik and I. Maričič) and 21/2 (edited by K. Grabnar and M. Kokole).

The institute collaborates with the Slovenian Ministry of Culture, City of Ljubljana, Harmonia Antiqua Labacensis, Society of Slovenian Composers, University of Ljubljana, National and University Library, and Ljubljana Festival. The international collaboration with *RISM* (Frankfurt am Main) and *RILM* (New York), as well as other international research institutions continued.

The institute’s researchers are members of various editorial boards and specialised societies such as International Musicological Society, American Musicological Society, Cantus Planus Study Group of the IMS, International Society for Eighteenth-Century Studies, Slovenian Musicological Society, and others. They also take part in teaching programmes at the Postgraduate School ZRC SAZU, University of Ljubljana and in the Historical Seminar ZRC SAZU.

Temeljno poslanstvo preučevanja slovenske književnosti na inštitutu je udejanjeno v dveh sekcijah z dopolnjujočimi težišči: ena je usmerjena zlasti k slovenski literarni zgodovini, njenim virom, analizam in edicijam, druga odpira komplementarne pristope s primerjalnimi, teoretskimi in metodološkimi zasnovami. Njihove študije slovenskega slovstva, svetovne književnosti, form in zvrsti kronološko segajo od srednjega veka do novejših dob ter sodobnosti; njihovi pristopi premostijo širok razpon od znanstvenega članka do digitalnih izdaj in besedilnih korpusov.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

isllv.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

izr. član SAZU prof. dr. Tomo Virk, doc. dr. Luka Vidmar (predsednik), doc. dr. Monika Deželak Trojar (namestnica predsednika), doc. dr. Jernej Habjan, doc. dr. Matija Ogrin, doc. dr. Andrejka Žejn (5. 2.).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: doc. dr. Matija Ogrin.

Znanstvena svetnika: prof. dr. Marko Juvan, doc. dr. Matija Ogrin.

Višja znanstvena sodelavca: izr. prof. dr. Marijan Dovič, doc. dr. Luka Vidmar.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Monika Deželak Trojar, doc. ddr. Nina Ditmajer Prando, doc. dr. Jernej Habjan, doc. dr. Andraž Jež, dr. Mojca Šorli, doc. dr. Andrejka Žejn.

Asistentka z doktoratom: dr. Lucija Mandić.

Asistenti, mladi raziskovalci: Nika Pinter, Sergej Valijev, dr. Gašper Jakovac.

Organizacijski enoti:

Sekcija za slovensko literarno zgodovino

Sekcija za literarno teorijo in primerjalno književnost

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Literarnozgodovinske, literarnoteoretične in metodološke raziskave

Oznaka: P6-0024.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marko Juvan.

Sodelavci: M. Deželak Trojar, N. Ditmajer Prando, M. Dovič, J. Habjan, A. Jež, M. Juvan, M. Ogrin, N. Pinter, M. Šorli, S. Valijev, L. Vidmar, A. Žejn.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/literarnozgodovinske-literarnoteoreticne-in-metodoske-raziskave-3.

Pripravili so več znanstvenokritičnih izdaj: *Zbrano delo 2* Janeza Ciglerja (A. Žejn), *Poljanski rokopis* (A. Žejn, M. Ogrin) in Schönlebnovo igro *Haeresis fulminata – Strela udari krivoverca* (M. Deželak Trojar, B. Senegačnik). S področja raziskav razsvetljenske književnosti je izšel zbornik o Žigi Zoisu (ur. L. Vidmar), sodobno književnost pa obravnava monografija o intimizmu in reizmu (ur. M. Juvan). Izšle so študije o nacionalnih pesnikih, začetkih slovenskega pesništva in cenzuri (M. Dovič), Murkovem literarnem zgodovinopisju (A. Jež) ter oblikoskladenjskih značilnostih reizma in ludizma (M. Šorli, A. Žejn), poglavje v monografiji o vprašanih spola in jezika v Sloveniji (M. Šorli), spremna beseda k Barthesovi knjigi o znakih (A. Jež), konferenčni referati pa so obravnavali povezave med svetovno literaturo, vojno in krizami (J. Habjan, M. Juvan). L. Mandić je zagovarjala doktorat in objavila članka o kanonu slovenske pripovedne proze ter metodah oddaljenega branja, digitalne metode literarne vede pa sta v člankih in referatih preučila še M. Juvan in A. Žejn.

Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča (1670–1848)

Oznaka: J6-50203.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Luka Vidmar.

Sodelavci: M. Deželak Trojar, M. Dovič, M. Juvan, M. Ogrin, L. Vidmar, A. Žejn (Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede); M. Kokole (Muzikološki inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zacetki-slovenske-posvetne-dramatike-in-gledalisca-1670-1848.

Objavljena je bila znanstvena monografija Zois: študije (ur. L. Vidmar), v kateri tri razprave (M. Dovič, L. Vidmarja in M. Kokole) obravnavajo Zoisov prispevek k slovenski posvetni dramatiki (prevajanje italijanskih arij, organiziranje njihovega izvajanja, pomoč pri objavi Micke in Matička ter uprizoritvi Micke). L. Vidmar je imel predavanje Ljubljanska gledališča v zgodnjem novem veku. M. Juvan je napisal razpravo o Smoletovem prevodu Garricka.

Boj za gore: slovenska nacionalna apropiacija Alp (19.–21. stoletje)

Oznaka: J6-60101.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Peter Mikša (Univerza v Ljubljani).

Vodja na ZRC SAZU: Jernej Habjan.

Sodelavec: J. Habjan.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: ff.uni-lj.si/raziskovanje/boj-za-gore-slovenska-nacionalna-apropriacija-alp-19-21-stoletje.

V prvem letu trajanja projekta so bile opravljene pripravljalne arhivske in bibliografske raziskave slovenske gorniške literature zadnjih dveh stoletij.

Oblike sramu v slovenski književnosti

Oznaka: J6-60113.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Ivana Zajc (Univerza v Novi Gorici).

Vodja na ZRC SAZU: Marijan Dovič.

Sodelavca: M. Dovič, L. Mandič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/oblike-sramu-v-slovenski-knjizevnosti.

Vodja projektne skupine na ZRC SAZU se je udeležil sestankov in okrogle mize v Novi Gorici. Izvedene so bile raziskave za delovni sklop o literarnem kanonu, zlasti o burnih odzivih na pesniška prvenca Ivana Cankarja in Otona Župančiča, ter o sramotanju literarnih avtorjev v reviji *Edinost* konec 19. stoletja. Pripravljeni so bili povzetki za mednarodni simpozij »Oblike sramu v književnosti«, ki bo junija 2026 v Novi Gorici.

Recepcija starejšega pesništva v panonskem jezikovnem prostoru

Oznaka: Z6-3227.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nina Ditmajer Prando.

Sodelavka: N. Ditmajer Prando.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 31. 5. 2025.

Spletna stran: isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/recepcija-starejsega-pesnistva-v-panonskem-jezikovnem-prostoru.

Na Simpoziju Obdobja je bil predstavljen referat o madžarski in hrvaški pesniški tradiciji v prekmurskem jezikovnem prostoru v 18. in 19. stoletju. Pri Založbi ZRC SAZU je izšla monografija *Recepcija starejšega pesništva na Štajerskem in v Prekmurju* vodje projekta. Na portalu *Slovensko baročno slovstvo* je bila objavljena elektronska diplomatična izdaja Šadlove pesmarice (Ms 198).

Svetovna vojna literatura: zgodovina razprave o svetovni literaturi kot razprave o svetovni vojni

Oznaka: N6-0357.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jernej Habjan.

Sodelavci: J. Habjan, M. Juvan, L. Mandič.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2027.

Spletna stran: isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/svetovna-vojna-literatura-zgodovina-razprave-o-svetovni-literaturi-kot.

Izvedena je bila projektna mednarodna konferenca, izbrani prispevki s konference so bili urejeni v tematsko številko mednarodne revije, ki je pred izidom. Izsledki projektnega dela so bili predstavljeni na vabljenem predavanju na Goethejevi univerzi v Frankfurtu in vabljenem predavanju na Poljski akademiji znanosti. M. Juvan je napisal razpravo o malih narodih v svetovni krizi med obema vojnama.

PANTHEON: Nacionalni panteoni Evrope: nacija, komemoracija, sakralizacija

Oznaka: NRH-2502.

Vrsta projekta: novi raziskovalni horizonti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marijan Dovič.

Sodelavci: M. Dovič, J. Habjan, L. Mandić, L. Vidmar (Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede);

D. Ličen (Inštitut za slovensko narodopisje); P. Svoljšak (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/nacionalni-panteoni-evrope-nacija-komemoracija-sakralizacija.

Člani skupine so raziskali nacionalne panteone evropskih kulturnih skupnosti in pripravili pregledne angleške članke. Vodja je na konferenci v Neaplju organiziral panel »Inhumation/Exhumation«, ki sta se ga udeležila tudi člana skupine. V Ljubljani je bila v sodelovanju s tujimi partnerji izpeljana serija predavanj »Nacionalni panteoni in *Enciklopedija romantičnega nacionalizma v Evropi*«. Vodja je objavil članek o nacionalnih pesnikih v malih literaturah in nastopil na konferenci v Zagrebu. Potekale so priprave za monografijo pri založbi Brill.

Catholic performance in early modern England [Katoliška uprizoritvena kultura v zgodnjemoveški Angliji]

Oznaka: MN-0029.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – NOO.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Gašper Jakovac.

Sodelavec: G. Jakovac.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/katoliska-uprizoritvena-kultura-v-zgodnjemovoveski-angliji-nadaljevanje.

Vodja projekta je imel tri predavanja na temo angleške katoliške književnosti, zlasti dramatike in gledališke dejavnosti v angleškem semenišču v Rimu v 16. in 17. stoletju. Gostoval je na Univerzi v Bologni in v angleškem semenišču Venerable English College v Rimu ter opravil številne raziskave v angleških in italijanskih arhivih in knjižnicah. Dokončal je znanstvena članka za reviji *English Literary Renaissance* in *Reformation*, ki sta sprejeta v objavo.

Print Culture and Public Spheres in Central Europe 1500–1800 [Kultura tiska in javne sfere v Srednji Evropi 1500–1800]

Oznaka: PCPSce.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Andrejka Žejn.

Sodelavci: M. Ogrin, M. Deželak Trojar, N. Ditmajer Prando, A. Žejn.

Obdobje trajanja: 7. 10. 2024 – 6. 10. 2028.

Spletna stran: pcps-ce.eu.

Sodelavci projekta so se udeležili organiziranih spletnih srečanj projektne skupine po posameznih delovnih skupinah, na katerih je bil predstavljen potek dela pri projektu in zastavljeni načrti za pisanje obeh osrednjih publikacij projekta. Dva člana, A. Žejn in M. Ogrin, sta se udeležila generalnega srečanja, ki je potekalo 17.–19. 2. v Pragi na Češkem.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Lucija Mandić

Oznaka: MR-54766.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Jernej Habjan.

Drugi mentorici: Andrejka Žejn, Monika Deželak Trojar (pedagoški mentorici na Podiplomski šoli ZRC SAZU).

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Januarja je mlada raziskovalka uspešno zaključila usposabljanje z zagovorom disertacije na temo računalniškega branja slovenske pripovedne proze 19. stoletja, s čimer je končala tudi doktorski študij na modulu Literatura v kontekstu na Podiplomski šoli ZRC SAZU. Izsledke raziskovalnega dela je objavila v znanstvenem članku.

Nika Pinter

Oznaka: MR-61259.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Andrejka Žejn.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je začela s pripravo zasnove doktorske disertacije ter z zbiranjem in študijem literature na temo kontinuiranosti slovenskega literarnega pripovedništva v razponu od 18. stoletja do začetka 20. stoletja.

Sergej Valijev

Oznaka: MR-56652.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Monika Deželak Trojar.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Sergej Valijev se je 22. in 23. 5. udeležil mednarodnega simpozija *Moč čustev: od antičnih in judovsko-krščanskih korenin do njihovega odmeva v svetovni in slovenski literaturi, umetnosti in kulturi*, na katerem je predstavil prispevek z naslovom *Občutenje samote v grški tragediji (Perception of solitude in Greek tragedy)*.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Deželak Trojar** je koordinatorica Historičnega seminarja ZRC SAZU in članica uredniškega odbora zbirke *Dela starejšega slovenskega slovstva*. Je pedagoška somentorica podiplomski študentki in raziskovalna mentorica mlademu raziskovalcu.
- **N. Ditmajer Prando** je področna urednica za literaturo pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*, članica uredništva revij *Philological Studies in Trety dan* ter članica uredniškega odbora revije *Edinost in dialog*. Je članica Upravnega odbora Cankarjeve nagrade.
- **M. Dovič** je urednik *Primerjalne književnosti* in član uredništva zbirke *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* ter *Studia litteraria*.
- **J. Habjan** je član uredništev znanstvenih založb Sophia in *Studia humanitatis*, knjižne zbirke *Studia litteraria* ter znanstvene revije *Primerjalna književnost*. Je pedagoški mentor podiplomski študentki in podiplomskemu študentu.
- **A. Jež** je mentor več dodiplomskim in podiplomskim študentom. Sodeloval je pri prenovi učnih načrtov za gimnazije. Je član uredniškega odbora revije *Borec*.
- **M. Juvan** je član uredništev mednarodnih revij *Arcadia*, *CLCWeb*, *Colloquia Comparativa Litterarum*, *Kontekst*, *Literaturna misal*, *Primerjalna književnost* in *Slavica Litteraria* ter zbirke *Studia litteraria* in *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* pri Založbi ZRC. Je izredni član SAZU, član Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti (do sredine 2025) in deluje v Svetovalnem odboru Inštituta za svetovno literaturo Univerze Harvard in Odboru za digitalno primerjalno književnost pri Mednarodni zvezi za primerjalno književnost (ICLA/AILC).
- **L. Mandić** je članica uredniškega odbora zbornika študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU *Platforma 5*. Pri Mednarodni zvezi za primerjalno književnost (ICLA/AILC) je članica Raziskovalnega odbora za digitalno primerjalno književnost in Raziskovalnega odbora za jezikovni stik v literaturi.

- **M. Ogrin** je glavni urednik zbirk *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* ter *Dela starejšega slovenskega slovstva*, urednik zbirke *Sidro* (založba Družina) ter član odbora Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja. Ureja elektronske znanstvenokritične izdaje inštituta.
- **L. Vidmar** je urednik zbirke *Apes academicae* ter član uredniških odborov *Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev*, *Del starejšega slovenskega slovstva*, *Loških razgledov* in revije *SLO – časi, kraji, ljudje*. Je član Znanstvenega sveta ZRC SAZU.
- **A. Žejn** je članica uredniškega odbora *Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev*, uredniškega odbora *Slavistične revije* ter Odbora za digitalno primerjalno književnost pri Mednarodni zvezi za primerjalno književnost (ICLA/AILC). Je raziskovalna mentorica mladi raziskovalki.

ZNANSTVENI SESTANKI:

- ***World Literature as World Crisis: Discussing World Literature to Change the World – Svetovna književnost kot svetovna kriza: zamišljanje svetovne književnosti v imenu boljšega sveta.*** Mednarodni znanstveni simpozij. Soorganizator: Slovensko društvo za primerjalno književnost, Ljubljana, 11.–12. 9.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Vodja: N. Ditmajer Prando.

Knjižnični fond se je povečal za 174 knjig in 31 zvezkov serijskih publikacij, večinoma z nakupi. Neda Jež je knjižnici inštituta darovala literarno rokopisno zapuščino pesnika Josipa Pagliaruzzija v obsegu cca. 15 cm gradiva.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Janez Cigler, ***Zbrano delo 2***. Uredila Andrejka Žejn. Ljubljana: Založba ZRC (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev), 2025.
- Nina Ditmajer Prando, ***Recepcija starejšega pesništva na Štajerskem in v Prekmurju***. Ljubljana: Založba ZRC (Apes academicae), 2025.
- Janez Ludvik Schönleben, ***Haeresis fulminata – Strela udari krivoverca. Editio princeps: znanstvenokritična izdaja***. Uredila Monika Deželak Trojar in Brane Senegačnik. Ljubljana: Založba ZRC (Dela starejšega slovenskega slovstva), 2025.
- Mihael Zagajšek, ***Duhovne vaje na Kalobju, 1773. Elektronska diplomatična izdaja***. Uredil Matija Ogrin. Ljubljana: Založba ZRC (Slovensko baročno slovstvo), 2025.
- Andrejka Žejn, ***Izhodišča slovenske pripovedne proze: dvestoletna tradicija slovenske pripovedne proze od sredine 17. do sredine 19. stoletja***. 2. izdaja, 1. tiskana izdaja. Ljubljana: Založba ZRC (Apes academicae), 2025.
- ***Od intimizma do reizma: spremembe literarnega subjekta***. Uredil Marko Juvan. Ljubljana: Založba ZRC, 2025.
- ***Šadlova pesmarica. Elektronska diplomatična izdaja***. Uredila Nina Ditmajer Prando. Ljubljana: Založba ZRC (Slovensko baročno slovstvo), 2025.
- ***Poljanski rokopis. Editio princeps: znanstvenokritična izdaja***. Uredila Matija Ogrin in Andrejka Žejn. Ljubljana: Založba ZRC (Dela starejšega slovenskega slovstva), 2025.
- ***Zois: študije***. Uredil Luka Vidmar. Ljubljana: Založba ZRC (Apes academicae), 2025.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- European Society of Comparative Literature (ESCL/SELC): članstvo v izvršnem odboru in predsedovanje odboru za nagrade evropskega komparativističnega društva (Dovič).
- Österreich und Ostmitteleuropa Zentrum, Institut für Osteuropäische Geschichte, Universität Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje (Vidmar).

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Joro Iliev, Bolgarska akademija znanosti, Inštitut za literaturo, Sofija, Bolgarija, 5.–11. 5.: bilateralni medakademijski projekt *Sound and Text in Intercultural Context* med SAZU in Bolgarsko akademijo znanosti.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Monika Deželak Trojar:

- *Manuscripts and »Periochae« of Theatre Plays from the Jesuit College in Ljubljana (1597–1773)*. Referat na mednarodni konferenci *Néo-latin, la langue et les langues na IANLS, 9ème congrès international de l'association internationale pour les études néo-latines*, Aix-en-Provence, Francija, 16. 7.
- *Zametki gledališča v slovenščini v dobi baroka*. Referat na *Slovenskem slavističnem kongresu*, Ljubljana, 25. 9.
- *Škofjeloški pasijon – živ običaj na ulicah Škofje Loke*. Predavanje v Loškem muzeju, Škofja Loka, 12. 11. (soavtor Matija Ogrin).

Nina Ditmajer Prando:

- *Madžarska in hrvaška pesniška tradicija v prekmurskem jezikovnem prostoru v 18. in 19. stoletju*. Referat na *Slovenskem slavističnem kongresu*, Ljubljana, 25. 9.
- *Romantična tematika in metaforika v elegijah Stanka Vraza*. Referat na znanstveni konferenci *Romantizam Stanka Vraza*, Samobor, Hrvaška, 6. 6.

Marijan Dović:

- *Inhuming and Exhuming Dead Poets: From Greek Hero Cults to National Pantheons*. Predavanje na mednarodni konferenci *Underground Imaginaries*, Neapelj, Italija, 4. 4.
- *Hradecky in Prešeren*. Predavanje na simpoziju ob 250-letnici rojstva Janeza Nepomuka Hradeckega, Ljubljana, 3. 9.
- *Nacionalni panteoni slavenske Srednje Europe: od Višegrada do Mirogoja*. Predavanje na konferenci *(Dis)kontinuitet(i) u nacionalnoj filologiji*, Zagreb, Hrvaška, 5. 12.

Jernej Habjan:

- *The Global More-than-Novel: The Global Novel as Form and Object*. Vabljeno predavanje na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko Goethejeve univerze v Frankfurtu, Frankfurt, Nemčija, 4. 12.
- *World Literature According to Its Poster Children*. Referat na znanstveni konferenci *World Literature as World Crisis: Discussing World Literature to Change the World – Svetovna književnost kot svetovna kriza: zamišljanje svetovne književnosti v imenu boljšega sveta*, Ljubljana, 12. 9.

Gašper Jakovac:

- *Staging Edmund Campion at the English College, Rome*. Predavanje na simpoziju v Venerable English College, Rim, Italija, 25. 2.
- *English Catholic Literature after the Reformation: Between Resistance and Devotion*. Gostujoče predavanje na Oddelku za moderne jezike, literature in kulture, Univerza v Bologni, Italija, 7. 4.
- *Gledališka dejavnost angleškega semenišča v Rimu in angleški misijon (ok. 1579–1660)*. Predavanje v Historičnem seminarju ZRC SAZU, Ljubljana, 27. 11.

Andraž Jež:

- *Vpliv Srečka Kosovela na slovenske socialne literature med obema vojnama*. Referat na simpoziju *Elementi slovenske moderne književnosti*, Ljubljana, 23. 10.

Marko Juvan:

- *Diagnosing Belatedness, Acceleration, Synchronicity in Slovenian Literature*. Referat na mednarodni konferenci *Theorizing (Sub)peripheries: Strategies of Synchronization in Southeast European Literary and Cultural Criticism, 1821–2025*, Sibiu, Romunija, 11. 5.
- *Towards a (Digital) Comparative Literary History of European Small Literatures*. Vabljeno predavanje na mednarodni konferenci *Digital Methods for a Comparative Study of Central European Literary History*, Krakov, Poljska, 2. 10.
- *Za dekolonizacijo primerjalne književnosti in literarne teorije: Zdravčev zagovor »malih literatur«*. Referat na simpoziju *Elementi slovenske moderne književnosti*, Ljubljana, 23. 10.

Matija Ogrin:

- *Nekaj zgodovinskih črtic ob romarskih stopnicah v Nazarjah*. Predavanje na občinski slovesnosti ob prenovi romarskih stopnic, Nazarje, 7. 4.
- *Rokopisi baročnega slovstva: razširitev pogleda na slovensko književnost*. Referat na *Slovenskem slavističnem kongresu*, Ljubljana, 25. 9.

Luka Vidmar:

- *Bruch oder Kontinuität? Zum römischen und Wiener Index verbotener Bücher in der maria-theresianischen Epoche*. Predavanje za *Institut für Osteuropäische Geschichte, Universität Wien*, Dunaj, Avstrija, 28. 1.
- *Royal Tombs in Exile: Stuarts in Rome and Bourbons in Gorizia*. Predavanje na znanstveni konferenci *Underground Imaginaries 2025: Spaces in Between*, Neapelj, Italija, 5. 4.
- *Tomaž Hren – požigalec ali podpornik slovenske knjige?* Predavanje v okviru cikla *400 let loretske kapele v Nazarjah*, Nazarje, 2. 10.

Andrejka Žejn:

- *SloLitAA: Slovenian Literary Authorship Attribution via AutoML*. Referat na znanstveni konferenci *AI for SCIENCE 2025*, Ljubljana, 24. 9. (soavtorja Boshko Koloski in Senja Pollak).

Lucija Mandić:

- *Nabokov in Colour: A Digital Analysis*. Referat na mednarodni konferenci *Digital Dreams and Practices: Digital Humanities in Nordic and Baltic Countries, 9th Conference*, Tartu, Estonija, 5. 3. (soavtorja Evgenija Kelbert Rudan in Saša Rudan).
- *Milan Kundera as a Representative and a Theorist of World Literature*. Referat na znanstveni konferenci *World Literature as World Crisis: Discussing World Literature to Change the World – Svetovna književnost kot svetovna kriza: zamišljanje svetovne književnosti v imenu boljšega sveta*, Ljubljana, 12. 9.

Sergej Valijev:

- *Občutenje samote v grški tragediji – Perception of Solitude in Greek Tragedy*. Referat na mednarodnem simpoziju *Moč čustev: od antičnih in judovsko-krščanskih korenin do njihovega odmeva v svetovni in slovenski literaturi, umetnosti in kulturi – The power of Emotions: From Ancient and Judeo-Christian Roots to Their Echoes in World and Slovenian Literature, Art, and Culture*, Ljubljana, 22. 5.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Monika Deželak Trojar:

- Österreichische Nationalbibliothek, Dunaj, Avstrija, 4.–10. 5.: jezuitska rokopisna dramska besedila iz 17. in 18. stoletja, Filip Žički in njegova pesnitev o Marijinem življenju.

Marijan Dovič:

- Univerza v Zagrebu, Filozofska fakulteta, Oddelek za kroatistiko, Hrvaška, 1. 10. 2025 – 1. 1. 2026: trimesečno raziskovalno in pedagoško gostovanje, izvedba izbirnega predmeta »Ideja avtorstva u hrvatskoj književnosti« (predavanja in seminar za 4./5. letnik rednega študija), raziskave hrvaškega narodnega preporoda in nacionalnih panteonov.

Luka Vidmar:

- Österreich und Ostmitteleuropa Zentrum, Institut für Osteuropäische Geschichte, Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 1.–31. 1.: raziskovalno delo v okviru inštitutskega raziskovalnega programa *Literarnozgodovinske, literarnoteoretične in metodološke raziskave*.

Lucija Mandić:

- Univerza v Oxfordu, Oxford, Združeno kraljestvo, 4.–8. 8.: udeležba na poletni šoli The Digital Humanities at Oxford Summer School 2025.
- Institut des textes et manuscrits modernes (ITEM), CNRS/École normale supérieure, Pariz, Francija, 1. 10. – 30. 11.: raziskovalno delo v okviru štipendije Slovaške akademije znanosti in Francoske vlade.

Mojca Šorli:

- Univerza v Bologni, Forlì, Italija, 15. 9. – 15. 10.: enomesečno raziskovalno delo na Oddelku za tolmačenje in prevajanje v okviru sheme ZRC SAZU Usposobljeni in učinkoviti zaposleni 2025.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Marko Juvan je prejel priznanje Antona Ocvirka.

Luka Vidmar je prejel zoisovo priznanje za pomembne dosežke na področju interdisciplinarnih raziskav literature in kulture med 16. in 19. stoletjem.

Andrejka Žejn in **Matija Ogrin** sta prejela trubarjevo priznanje za znanstvenokritično izdajo *Poljanskega rokopisa*.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The fundamental task of studying Slovenian literature is pursued in two sections of the Institute with complementary specialisations: one focuses primarily on Slovenian literary history, its sources, analyses, and editions, while the other introduces complementary approaches with comparative, theoretical, and methodological concepts. Our studies of Slovenian literature, world literature, forms, and genres cover the period from the Middle Ages to the modern and contemporary era. Our approaches range from scholarly articles to digital editions and text corpora.

In 2025, the thirteen researchers at the Institute published twelve scientific articles and chapters in monographs. They edited and published several scholarly editions, both printed and digital, including comprehensive works such as *The Poljane Manuscript* and J. L. Schönleben's *Haeresis fulminata*. They published articles in Slovenian and international publications as results of the research programme, basic and postdoctoral projects, and in cooperation with other research institutions.

Fundamental syntheses on the cultural history of the Slovenian-Austrian regions in the early modern period were published. Research on early modern Slovenian literature continued with contributions on manuscript studies, literature in the Prekmurje region, and various literary genres, ranging from early modern drama to meditative prose and hymnals.

As part of research on significant national poets and writers, the major national pantheons of European cultural communities were studied, and overview articles were prepared for publication in English. A series of lectures titled "National Pantheons and the Encyclopedia of Romantic Nationalism in Europe" was held in Ljubljana in collaboration with partners from abroad.

The studies on the long nineteenth century include analyses of national poets and writers, Ž. Zois, V. Vodnik, P. Dajnko and Š. Modrinjak, as well as J. Cigler and other authors of early Slovenian prose. Theoretical and comparative approaches cover phenomenological perspectives on Greek tragedy, text-critical and corpus-based literary analyses, gender-sensitive language in Slovenia and various aspects of world literature.

Several biographical articles were compiled for the New Slovenian Biographical Dictionary. One volume (J. Cigler) was published in the scholarly edition series *Collected Works of Slovenian Poets and Writers*. The Institute's electronic collection "Slovenian Baroque Literature", a series of diplomatic digital editions in open access, was expanded by two new volumes.

Members of the Institute sit on the editorial boards of publishing houses and scholarly journals (e.g. *Studia humanitatis*, *Arcadia*, *Primerjalna književnost* and *Slavica Tergestina*). Members of the Institute have taught at the Postgraduate School ZRC SAZU and at the Universities of Ljubljana and Nova Gorica and have served on the boards of academic associations, such as ESCL/SELC and ICLA/AILC.

Inštitut za slovensko narodopisje je raziskovalno središče za področje etnologije, folkloristike in kulturne antropologije. V dveh raziskovalnih programih, nacionalnih in mednarodnih temeljnih ter aplikativnih projektih razvija raziskave o kulturnih praksah in procesih ter vsakdanjiku v preteklosti in sodobnosti, pri čemer se opira na raziskovalno tradicijo in sodobne raziskovalne usmeritve. Ima bogato knjižnico, dokumentacijski oddelek in Avdiovizualni laboratorij.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

isn2.zrc-sazu.si/sl.

ZNANSTVENI SVET:

Do 16. 3.: izr. član SAZU prof. dr. Marko Juvan, akad. prof. ddr. Marija Stanonik, doc. dr. Saša Babič (predstojnica), doc. dr. Tatiana Bajuk Senčar, doc. dr. Daša Ličen, izr. prof. dr. Dan Podjed (podpredsednik), doc. dr. Saša Poljak Istenič (predsednica).

Od 17. 3.: akad. dr. Jožica Škofic, doc. dr. Saša Babič (predstojnica), doc. dr. Tatiana Bajuk Senčar (predsednica), doc. dr. Daša Ličen, izr. prof. dr. Miha Kozorog, doc. dr. Špela Ledinek Lozej.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: doc. dr. Saša Babič.

Znanstveni svetniki: izr. prof. dr. Jurij Fikfak, prof. dr. Maja Godina Golija, dr. Ingrid Slavec Gradišnik, prof. dr. Katja Mihurko.

Višji znanstveni sodelavci: doc. dr. Tatiana Bajuk Senčar (od 4. 12.), doc. dr. Barbara Ivančič Kutin (od 4. 9.), izr. prof. dr. Miha Kozorog, doc. dr. Špela Ledinek Lozej (od 4. 12.), izr. prof. dr. Dan Podjed, doc. dr. Saša Poljak Istenič (od 1. 10.).

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Saša Babič, doc. dr. Tatiana Bajuk Senčar (do 3. 12.), doc. dr. Barbara Ivančič Kutin (do 3. 9.), doc. dr. Špela Ledinek Lozej (do 3. 12.), doc. dr. Daša Ličen, doc. dr. Saša Poljak Istenič (do 30. 9.), dr. Katarina Šrimpf Vendramin.

Asistenti z doktoratom: Manca Filak (od 18. 11.), dr. Vanja Huzjan, Rok Mrvič (od 18. 11.).

Asistenti, mladi raziskovalci: Manca Filak (do 17. 11.), Rok Mrvič (do 17. 11.), Jaro Veselinovič, Luka Kropivnik, Sara Vukotić (od 1. 10.).

Strokovni sodelavci: Stanka Drnovšek, Maja Sara Gržan, Gašper Raušl (od 1. 10.).

RAZISKOVALNA PROGRAMA IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Špela Ledinek Lozej.

Sodelavci: Š. Ledinek Lozej (Inštitut za slovensko narodopisje); M. Bofulin, A. Reberc, N. Rogelja Caf (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije); T. Jakop, J. Ježovnik, M. Sušnik (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša); P. Pipan, M. Topole (Geografski inštitut Antona Melika); M. Pisk (Glasbenonarodopisni inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2027.

Spletni strani: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dediscina-na-obrobjih-novi-pogledi-na-dediscino-identiteto-znotraj-onkraj;

dediscina.zrc-sazu.si/sl/home.

Sodelavke in sodelavca interdisciplinarne programske skupine so se posvečali premisleku o razmerjih moči v dediščinskih procesih, o razpiranju in preseganju nacionalnega pri ustvarjanju dediščine ter vrednotenju in analizi manjšinskih dediščin. Raziskovalno problematiko so nagovorili v petih tematskih sklopih: 1) dediščina na dinamičnih mejnih območjih, 2) dediščina v mobilnem svetu, 3) jezik v rabi – raba jezika, 4) živeti z dediščino in 5) dediščinjenje prostora. Izvedli so hodinar v Obsotelju (9.–10. 10.), izdali šesto številko *Heriskopa* in dve tematski številki *Traditiones*. Izsledke raziskovalnega dela so priobčili v znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankih, prispevkih na konferenci, predavanjih in drugih nastopih v medijih ter na spletišču Heriskop.

Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika

Oznaka: P6-0088.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dan Podjed.

Sodelavci: S. Babič, T. Bajuk Senčar, S. Drnovšek, J. Fikfak, M. Filak, M. Godina Golija, M. S. Gržan, V. Huzjan, B. Ivančič Kutin, M. Kozorog, R. Mrvič, D. Podjed, S. Poljak Istenič, G. Raušl, I. Slavec Gradišnik, K. Šrmpf Vendramin, J. Veselinovič (Inštitut za slovensko narodopisje); M. Ratej (Inštitut za kulturno zgodovino).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/etnoloske-antropoloske-in-folkloristicne-raziskave-vsakdanjika.

Osrednji cilj raziskovalnega programa je preučiti vsakdanjik v preteklosti in sedanjosti ter ovrednotiti osrednje etnološke, antropološke in folkloristične koncepte, da bi z njimi bolje uporabili nova spoznanja ter zmogli predvideti scenarije za sobivanje v prihodnosti. V letu 2025 je bilo objavljenih 18 znanstvenih člankov in 4 samostojni znanstveni sestavki, sodelavci so s številnimi nastopi na konferencah, strokovnimi in poljudnimi članki ter intervjuji poskrbeli za odmevnost raziskovalnega dela v širši javnosti. Ob znanstvenih revijah *Traditiones* in *Studia mythologica Slavica* velja izpostaviti še spletno stran *Vsakdanjik*, ki je s krajšimi poljudno-strokovnimi prispevki postala osrednji portal za obveščanje javnosti o rezultatih programa. V letu 2025 je bilo na tej strani objavljenih 18 prispevkov, dopolnjenih s tematskimi pregovori.

Izolirani ljudje in skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem

Oznaka: J6-4610.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dan Podjed.

Sodelavci: T. Bajuk Senčar, M. Kozorog, Š. Ledinek Lozej, D. Podjed (Inštitut za slovensko narodopisje); K. Polajnar Horvat (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 31. 1. 2026.

Spletna stran: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/izolirani-ljudje-in-skupnosti-v-sloveniji-in-na-hrvaskem.

Projektna skupina je zaključila terensko raziskovanje v Sloveniji in na Hrvaškem, in sicer v sodelovanju z raziskovalkami in raziskovalci iz hrvaških institucij, ki sodelujejo v bilateralnem projektu. D. Podjed je končal terensko raziskavo v Drašičih, M. Kozorog je raziskoval izoliranost na Goričkem, Š. Ledinek Lozej je sklenila terensko raziskavo v hribovskih predelih na zahodu Slovenije, T. Bajuk Senčar je zaključila raziskovanje na Bohinjskem, K. Polajnar Horvat pa je raziskovala izolirane skupnosti v Drašičih. Osrednji rezultat projekta je bil zaključni posvet projekta *Meje izolacije*.

Etnografija tišin(e)

Oznaka: J6-50198.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katja Hrobat Virloget (Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije).

Vodja na ZRC SAZU: Saša Poljak Istenič.

Sodelavca: V. Huzjan, S. Poljak Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: fhs.upr.si/etnografija-tisine

Sodelavci so izvajali etnografske raziskave, organizirali panel *Ethnography of Silences* na kongresu SIEF 2025 in več predstavitev knjig na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem ter zasnovali sklepno konferenco projekta.

Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v slovenskih folklornih obrazcih

Oznaka: J6-50197.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Babič.

Sodelavci: S. Babič, V. Huzjan, B. Ivančič Kutin, R. Mrvič, S. Poljak Istenič, I. Slavec Gradišnik, K. Šrampf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); N. Jakop, M. Meterc (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/jezik-kultura-in-vrednote-gospodarska-podoba-vsakdanjika-v-folklornih-obrazcih.

Raziskovalna skupina je z etnolingvističnim pristopom analizirala slovenske folklorne obrazce in izsledke objavila v več znanstvenih objavah, med drugim tudi tematski sklop v znanstveni reviji *Glasnik Slovenskega etnološkega društva* 65/2.

Ženski narodni aktivizem: delovanje ženskih podružnic Družbe sv. Cirila in Metoda na slovenskih narodnih mejah

Oznaka: J6-60110.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Robert Devetak (Inštitut za narodnostna vprašanja).

Vodja na ZRC SAZU: Daša Ličen.

Sodelavka: D. Ličen.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: inv.si/projects/zenski-narodni-aktivizem-delovanje-zenskih-podruznic-sv-cirila-in-metoda-na-slovenskih-narodnih-mejah.

Projekt obravnava javno vlogo žensk v procesu narodne afirmacije ter vzpona narodnih gibanj na primeru delovanja organizacije Družbe sv. Cirila in Metoda. Proces narodne afirmacije kot eden glavnih vidikov ter vzvodov ženskega vstopa v društveno in javno življenje je bil v prvi fazi analiziran na podlagi arhivskih in časopisnih virov.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, GO! 2025 Evropska prestolnica kulture, Nova Gorica.

Vodja: Špela Ledinek Lozej.

Sodelavci: M. S. Gržan, Š. Ledinek Lozej, K. Šrimpf Vendramin, J. Veselinovič (Inštitut za slovensko narodopisje);

M. Bofulin, A. Kalc, M. Milharčič Hladnik, N. Rogelja Caf (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije);

J. Fakin Bajec, M. Pogačar (Inštitut za kulturne in spominske študije); J. Ježovnik (Inštitut za slovenski jezik

Frana Ramovša); M. Kokole (Muzikološki inštitut); P. Kolenc, P. Svoljšak (Zgodovinski inštitut Milka Kosa);

K. Mohar, H. Seražin (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); M. Pisk (Glasbenonarodopisni inštitut);

K. Škrjanc (Uprava); A. Smrekar (Geografski inštitut Antona Melika); L. Šprah (Družbenomedicinski inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/episkop.

Na podlagi predhodnih raziskav goriških preteklosti in mejnosti so pripravili Episkop, tj. celoletni spremljevalni program Evropske prestolnice kulture GO! 2025. V knjigarni kavarni Maks v Novi Gorici so organizirali in izvedli 45 dogodkov, pripravili razstavo 12 likovnih del goriških avtorjev in izdali 12 poglavij štirjezične publikacije.

Za zveri, proti divjakom: K dolgi zgodovini gibanja za pravice živali

Oznaka: Z6-4613.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Daša Ličen.

Sodelavka: D. Ličen.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/za-zveri-proti-divjakom-k-dolgi-zgodovini-gibanja-za-pravice-zivali.

Daša Ličen je kot prejemnica štipendije JESH gostovala na Univerzi na Dunaju, kjer je nadaljevala z arhivsko raziskavo in organizirala znanstveno delavnico o habsburških živalih. Raziskovalne izsledke je predstavila na dveh mednarodnih konferencah in v prispevku za revijo *Austrian History Yearbook*.

Hraniti zmago: preskrba s hrano in postimperialna tranzicija v čeških deželah in Sloveniji, 1918–1923

Oznaka: N6-0190.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rok Stergar (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Maja Godina Golija.

Sodelavka: M. Godina Golija.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2021 – 28. 2. 2025.

Spletna stran: zgodovina.ff.uni-lj.si/raziskovanje/hraniti-zmago-preskrba-s-hrano-postimperialna-tranzicija-v-ceskih-dezelah-sloveniji.

Delo M. Godina Golija je bilo usmerjeno v raziskovanje virov in znanstvene literature o pomanjkanju ter lakoti na Slovenskem v obdobju nastanka novih držav v Evropi, zlasti od konca leta 1918 do leta 1922. O tej temi je napisala dve znanstveni besedili, ki bosta objavljena v znanstveni monografiji *Nourishing Victory. Food Shortages and Post-Imperial Transition in the Bohemian Lands and Slovenia* (2026).

Diskurzi in prakse vmesnosti v regiji Alpe Jadran: Celovec, Ljubljana, Trst 1815–1914

Oznaka: N6-0294.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jurij Fikfak.

Sodelavci: S. Babič, J. Fikfak, M. S. Gržan, D. Ličen, K. Mihurko, I. Slavec Gradišnik (Inštitut za slovensko narodopisje);

M. Klobčar, M. Pisk (Glasbenonarodopisni inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2023 – 31. 3. 2026.

Spletni strani: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/diskurzi-in-prakse-vmesnosti-v-prostoru-alpe-jadran-celovec-ljubljana-in-trst;

inbetween.aau.at/.

V okviru slovensko-avstrijske projektne skupine so bili organizirani trije raziskovalni seminarji: dva v Ljubljani in eden v Celovcu. Obravnavali so društveno življenje ter življenjske poti posameznikov v Trstu, Ljubljani in Celovcu. Mednarodni simpozij je bil posvečen konceptu »in-between« kot možnemu analitičnemu okviru za razumevanje procesov intenzivne nacionalizacije v 19. stoletju.

Kaj je nujno? Evropska politika podnebne nevtralnosti mest in njene lokalne interpretacije (EU-URGE)

Oznaka: N6-0329.

Vrsta projekta: trilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Poljak Istenič.

Sodelavci: T. Bajuk Senčar, S. Poljak Istenič, J. Veselinovič (Inštitut za slovensko narodopisje);

L. Stančič (Inštitut za antropološke in prostorske študije).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2028.

Spletni strani: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/kaj-je-nujno-evropska-politika-podnebne-nevtralnosti-mest-in-njene-lokalne;

eu-urge.zrc-sazu.si.

Sodelavci so izvajali etnografske raziskave, se srečevali na bralnih krožkih, kjer so razpravljali o temeljnih delih o projektnih temah, izvedli panel *Unwriting the framing of climate neutrality policies: alternative urgencies, voices and pathways to climate justice* na kongresu SIEF 2025 ter pripravili okroglo mizo in panel na kongres EASA 2026.

REIMAGINE ADM; Novo zamišljanje javnih vrednot v algoritemskih prihodnostih

Oznaka: H6-8292.

Vrsta projekta: mednarodni ARIS projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rajko Muršič (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Dan Podjed.

Sodelavec: D. Podjed.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: helsinki.fi/en/researchgroups/reimagining-public-values-in-algorithmic-futures.

Raziskava o etiki algoritmov je bila zaključena. Preizkušene so bile metode za raziskovanje vrednot v različnih družbeno-kulturnih okoljih ter preučeni primeri, povezani z zavarovalništvom, zdravstveno oskrbo, porabo energije in nadzorom meja, v Sloveniji pa so se posebej posvetili samodejni analizi političnega govora. D. Podjed se je posvetil metodološkemu vprašanju ob prepletanju kvantitativne in kvalitativne analize podatkov ter vrednotam v času umetne inteligence.

Obrobje v središču: Vključenost in izključenost raziskovalk in raziskovalcev s področja antropologije v vodilnih mednarodnih znanstvenih dejavnostih

Oznaka: BI-US/24-26-032.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dan Podjed.

Sodelavec: D. Podjed.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/obrobje-v-srediscu-vkljucenost-in-izkljucenost-raziskovalk-in-raziskovalcev-s.

V projektu preučujejo, kako se raziskovalke in raziskovalci s področja antropologije vključujejo v vodilne mednarodne znanstvene dejavnosti. Osrednji dogodek, ki so ga v projektu priredili v letu 2025, je bil 13. mednarodni simpozij *Why the World Needs Anthropologists* v Bologni, Italija. D. Podjed in C. Guerrón Montero sta zaključila urejanje zbornika *Why Anthropology Needs the Global South*, ki leta 2026 izide pri založbi Routledge.

Humorna folklor v vsakdanjiku

Oznaka: BI-EST/25-27-002.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Babič.

Sodelavci: S. Babič, R. Mrvič, K. Šrmpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje);

N. Jakop (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Spletni strani: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/humorna-folklor-v-vsakdanjiku;

etis.ee/Portal/Projects/Display/c6f759eb-c5ba-42ae-a200-b575092d7a9f.

Raziskovalci so primerjali metodologije raziskav humorja in ustaljene oblike tradicionalnih žanrov. Izsledke so predstavili na okrogli mizi »Humorous Folklore in Everyday Life« (9. 10., ZRC SAZU, Ljubljana).

Mesta in prihodnosti: Etnološke in kulturnoantropološke raziskave (FUTURB)

Oznaka: BI-HR/25-27-043.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Poljak Istenič.

Sodelavci: T. Bajuk Senčar, M. Kozorog, S. Poljak Istenič, J. Veselinovič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: citymaking.eu.

Sodelavci so se večkrat srečali v Ljubljani, kjer so izvedli dve študentski delavnici o urbanih prihodnostih, na sprehodu po mestu spoznavali ključne mestne projekte, naredili načrt za delovanje medinstitucionalnega Centra Futurus, se udeležili zaključnih dogodkov EPK v Novi Gorici in se dogovorili za organizacijo Festivala urbanih prihodnosti v Zagrebu na Hrvaškem 2026.

Times of Crisis, Times in Crisis: The Temporalities of Europe in Polycrisis – TICTOC [Časi krize, časi v krizi: Temporalnost Evrope v polikrizi]

Oznaka: TiCToC.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Saša Poljak Istenič.

Sodelavci: M. Filak, M. Kozorog, S. Poljak Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2025 – 29. 2. 2028.

Spletni strani: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/tictoc-casi-v-krizi-casi-kriz-temporalnost-evrope-v-polikrizi;

chance.org/tictoc.

Sodelavci so pregledovali teorije o (poli)krizi in metodologije o etnografskem raziskovanju kriz, se mesečno srečevali na spletnih sestankih s projektnimi partnerji, pridobili etično presojo raziskave, se udeležili izmenjave znanja v okviru programa Chance Hera, opravljali sondažne raziskave terena in zasnovali poglavje za koncept monografije, ki je bil poslan mednarodni založbi.

Knjiga »Barka iz slovenskih voda« ter njena predstavitev v slovenskih skupnostih v Argentini

Oznaka: Barka iz slovenskih voda.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Barbara Ivančič Kutin.

Sodelavka: B. Ivančič Kutin.

Obdobje trajanja: 17. 5. 2025 – 31. 12. 2025.

Pripovedno gradivo, ki je bilo dokumentirano med Slovenci v Argentini za zbirko *Glasovi* leta 2019, tj. več kot 1300 narativnih enot, ki jih je povedalo 95 informatorjev, je bilo s pomočjo tega projekta v celoti transkribirano. Umetnica I. Žužek iz Argentine je pripravila ilustracije za knjigo.

CULTural heritage in RurAL remote areas for creative tourism and sustainabilTY [Kulturna dediščina na odmaknjenih podeželskih območjih za ustvarjalni turizem in trajnostnost]

Oznaka: CULTURALITY.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Saša Poljak Istenič.

Sodelavci: M. Filak, M. Godina Golija, B. Ivančič Kutin, R. Mrvič, S. Poljak Istenič, K. Šrampf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); A. Furlan (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2028.

Spletni strani: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/culturality-kulturna-dediscina-na-odmaknjenih-podezelskih-obmocjih-za;

culturalityproject.eu.

Sodelavci so opravili terensko raziskavo rokodelcev, nadaljevali redna srečanja z etnologi iz drugih rokodelskih projektov, organizirali sestanek projektnih partnerjev v Sloveniji, sodelovali na mednarodnem simpoziju *Hands-on Ethnographies: Production and Meaning of (Contemporary) Handicrafts* v Ljubljani in na *Mednarodnem folklorem festivalu* v Beltincih ter z Rokodelskim centrom Škofja Loka organizirali celodnevni dogodek s sejmom *Rokodelsko na Visokem*.

Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains [Skupne rešitve za relokacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike]

Oznaka: AlpTextyles.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Alpski prostor.

Sofinancerja: Interreg Alpine Space, Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katarina Šrimpf Vendramin.

Sodelavci: T. Bajuk Senčar, M. Filak, M. S. Gržan, V. Huzjan, Š. Ledinek Lozej, R. Mrvič, S. Poljak Istenič, I. Slavec Gradišnik, K. Šrimpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); A. Furlan (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); N. Juvan Mastnak (Uprava); K. Kogoj, P. Kolenc (Zgodovinski inštitut Milka Kosa); E. Logar (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 31. 10. 2025.

Spletni strani: isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/skupne-resitve-za-dediscini-in-potrosniku-obcutljivih-trajnostnih-kroznih-in

alpine-space.eu/project/alptextyles.

Partnerji v projektu AlpTextyles so v tretjem letu zaključevali s pilotnimi akcijami, pripravo končnih rezultatov in diseminacijskih aktivnosti z namenom iskanja novih rešitev za prenos tekstilnega znanja ter ponovnega vzpostavljanja kratkih vrednostnih verig na področju volne, lanu in naravnih barvil.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Zrno soli, kristaliziranje sobivanja: solinarstvo kot izkustvena okoljska modrost

Oznaka: J6-50196.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Obnova mestnih modrih površin z na naravi temelječimi rešitvami in socialnimi intervencijami za izboljšanje blaginje ljudi in okolja

Oznaka: J6-60099.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Uprostorjanje migrantov na mikroravni: Restavracije kot prostori stika

Oznaka: J6-60098.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Vpliv shem kakovosti »Zaščiteni označba porekla« (ZOP) in »Zaščiteni geografska označba« (ZGO) na sodelovanje in organiziranje proizvajalcev v Sloveniji

Oznaka: V6-2418.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

PANTHEON: Nacionalni panteoni Evrope: nacija, komemoracija, sakralizacija

Oznaka: NRH-2502.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede.

Počutje na kmetiji: Krepitev virov in znanj

Oznaka: Počutje na kmetiji.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Družbenomedicinski inštitut.

Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji

Oznaka: SPOZNAJ.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Uprava.

Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health [Populacijska medicina in trajnostni razvoj: Evropske priložnosti sodelovanja s Kitajsko za izboljšanje globalnega zdravja]

Oznaka: PoPMeD-SuSDeV.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Jaro Veselinovič

Oznaka: MR-55881.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Saša Poljak Istenič.

Drugi mentor: Miha Kozorog.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Jaro Veselinovič je zaključeval s pisanjem doktorske disertacije in opravljal terensko delo v okviru Evropske prestolnice kulture v Novi Gorici.

Luka Kropivnik

Oznaka: MR-58018.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Tatiana Bajuk Senčar.

Drugi mentor: Jaka Repič

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Luka Kropivnik je opravil terensko delo v Avstraliji, uspešno zagovarjal dispozicijo doktorske disertacije pred komisijo in gostoval na Univerzi v Melbourne ter Univerzi Jamesa Cooka v Brisbanu.

Sara Vukotić

Oznaka: MR-59900.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Saša Babič.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Sara Vukotić je začela prebirati relevantno teoretsko literaturo s področja študij humorja in (digitalne) folkloristike ter snovati temo svoje doktorske disertacije. V okviru tega se je prijavila in bila sprejeta tudi na dve konferenci ter mednarodno delavnico (2026). Poleg tega je opravljala tudi študijske obveznosti.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **S. Babič** je glavna urednica znanstvene revije *Studia mythologica Slavica* (s K. Hrobat Virloget, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem), sourednica knjižne zbirke *Studia mythologica Slavica – Supplementa* (s K. Hrobat Virloget) in članica uredniških odborov zbirk *Ethnologica – Dissertationes* in *Efka: Dela etnologije, folkloristike in antropologije*. Je sokoordinatorica mednarodne delovne skupine o folklornih obrazcih pri ISFNR in urednica participativnega spletnega bloga *Vsakdanjik* (s S. Poljak Istenič). Na portalu Estonskega literarnega muzeja ureja spletno zbirko slovenskih folklornih ugank *Slovenian Riddles*. Souredila je večavtorsko monografijo *Paremiologija med tradicijo in sodobnostjo*. Včlanjena je v International Society for Folk Narrative Research (ISFNR), International Association of Paremiology (AIP-IAP), Komisijo za folkloristiko Mednarodnega komiteja slavistov (MKS) in Slovensko etnološko društvo (SED). Je mentorica pedagoški študentki in pedagoška somentorica podiplomskemu študentu, ki je v tem letu zaključil doktorski študij.
- **T. Bajuk Senčar** je glavna urednica znanstvene revije *Traditiones* (z R. Kunej in M. Kozorogom) in članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Efka: Dela etnologije, folkloristike in antropologije*. Je članica European Association of Social Anthropologists (EASA) in Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) ter sopredsednica (co-chair) njihove delovne skupine za migracije in mobilnost, poleg tega je včlanjena v American Anthropological Association (AAA), Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies (ASEES), Society for Slovene Studies (SSS), Slovensko etnološko društvo (SED) in European Network for Multilocality Studies (ENMS), za katero je organizirala njihovo letno konferenco na ZRC SAZU v Ljubljani. Bila je pedagoška somentorica podiplomskemu študentu.
- **J. Fikfak** je glavni urednik knjižnih zbirk *Opera ethnologica Slovenica* in *Efka: Dela etnologije, folkloristike in kulturne antropologije*. Je član mednarodnega uredniškega odbora znanstvenih revij *Studia ethnologica Croatica* (Hrvaška), *Folklore* (Estonija), *Bulgarski folklor* (Bolgarija) in *International Yearbook for Balkan and Baltic Studies* (Latvija in Bolgarija), član izvršnega odbora International Association for Semiotic Studies (IASS-AIS), član Deutsche Gesellschaft für Empirische Kulturwissenschaft, Die Österreichische Gesellschaft für Empirische Kulturwissenschaft und Volkskunde, Deutsche Gesellschaft für Soziologie – Sektion Biographieforschung, Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), International Society for Folk Narrative Research (ISFNR), International Social Anthropology (ISA) in European Association of Social Anthropologists (EASA). Je vodja in urednik spletnega projekta *Etnološki leksikon 2.0*.
- **M. Filak** organizira mednarodni filmski festival Dnevi etnografskega filma in Poletno šolo vizualne etnografije. Je članica European Association of Social Anthropologists (EASA), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Nordic Anthropological Film Association (NAFA), The International Visual Sociology Association (IVSA) in Slovenskega etnološkega društva (SED). Je članica izvršnega odbora Slovenskega etnološkega društva kot predstavnica Delovne skupine za etnografski film. Je članica uredniškega odbora *Glasnika Slovenskega etnološkega društva* in tematska urednica pri reviji *Traditiones*.
- **M. Godina Golija** je članica uredniškega odbora znanstvene revije *Etnolog* in *Food & History*. Je zastopnica za področje etnologije v Znanstvenoraziskovalnem svetu za humanistiko ARIS. Je članica Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Association for Slavic, East European & Eurasian Studies (ASEES), Kommission für Geschichte und Kultur der Deutschen in Südosteuropa (KGKDS), International Commission for Research into European Food History (ICREFH) in Slovenskega etnološkega društva (SED). Je tuja častna članica Magyar Néprajzi Társaság (Madžarskega etnografskega društva). Z Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije in Koordinatorjem Registra nesnovne kulturne dediščine sodeluje pri pripravi vpisov za Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Bila je članica organizacijskega odbora mednarodne znanstvene konference *Maskquering: From Ritual to Carnival*, ki bo potekala septembra 2026 v Slovenskem etnografskem muzeju.
- **B. Ivančič Kutin** je članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Ethnologica – Dissertationes*, znanstvene revije *Traditiones*, *Knjižnica Glasnika SED* in glavna urednica domoznanskega zbornika *Domači kraji*. Je sourednica zbirke *Slovenski pravljčariji*. S Sapienza Università di Roma (Rim, Italija) je sodelovala pri vsebinski zasnovi konference o slovanskih pravljicah. Bila je mentorica pri doktorski disertaciji in magistrski nalogi ter somentorica pri magistrski in diplomski nalogi. Je članica International Society for Folk Narrative Research (ISFNR), Slovenskega etnološkega društva (SED) in Slavističnega društva Slovenije (ZSDSDS). S predlogi je sodelovala pri prenovi učnega načrta za pouk slovenščine.
- **M. Kozorog** je glavni (skupaj s T. Bajuk Senčar in R. Kunej) in odgovorni urednik revije *Traditiones*, član uredniškega odbora revije *Studia ethnologica Croatica* ter mednarodnega uredniškega odbora revije *Lidé města/Urban People*. Je podpredsednik Slovenskega glasbeno-informacijskega centra SIGIC. Včlanjen je v Slovensko etnološko društvo (SED), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) in International Association for Southeast European Anthropology (InASEA). Bil je pedagoški mentor treh doktorskih študentov in somentor dveh doktorskih študentk.
- **L. Kropivnik** je član Slavističnega društva Slovenije (ZSDSDS), Slovenskega etnološkega društva (SED), Slovensko-avstralskega akademškega društva (SAAA), član komisije za folklorno dejavnost pri Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD), član upravnega odbora Zveze kulturnih društev Ljubljana in namestnik člana Zveze kulturnih društev Slovenije (ZKDS). Je tudi tehnični urednik portala *Vsakdanjik*.

- **Š. Ledinek Lozej** je članica uredništva *Goriškega letnika*, *Heriskopa* in *Izvestja Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*. Souredila je (z M. Bofulin, T. Jakop in N. Rogelja Caf) *Heriskop* 6. Je članica Znanstvenega sveta Odseka za zgodovino in etnografijo Narodne in študijske knjižnice v Trstu, Italija, Delovne skupine Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine ter komisije za podeljevanje Murkove nagrade. Včlanjena je v Slovensko etnološko društvo (SED), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) in Association of Critical Heritage Studies (ACHS), kjer sokoordinira Oddelek za srednjo in vzhodno Evropo. Sodeluje z Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije in Koordinatorjem Registra nesnovne kulturne dediščine pri pripravi vpisov za Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva ter z ICOMOS pri recenziranju vlog na Unescove seznane. Bila je pedagoška mentorica podiplomski študentki.
- **D. Ličen** je predsednica sekcije za kulturno dediščino Zveze zgodovinskih društev Slovenije, tajnica Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) in SIEF-ove delovne skupine za raziskave hrane in predsednica sveta zavoda Inštitut KolKREA. Recenzira raziskovalne projekte Hrvaške fundacije za znanost (HRZZ). Včlanjena je v European Association of Social Anthropologists (EASA), Food Study Centre (SOAS), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) in Slovensko etnološko društvo (SED). Je mentorica doktorskega študentu.
- **R. Mrvič** je sokoordinator mednarodne delovne skupine o folklornih obrazcih pri ISFNR ter član uredniških odborov znanstvenih revij *Traditiones* in *Slavistična revija*. Včlanjen je v Slovensko etnološko društvo (SED) in Slavistično društvo Slovenije (ZSDSDS), v Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), International Association for Semiotic Studies (AISS-IAS), International Society for Folk Narrative Research (ISFNR) in Associação Internacional de Paremiologia (AIP-IAP).
- **D. Podjed** je član uredniških odborov znanstvenih revij *Traditiones* in *Etnolog* ter knjižne zbirke *Ethnologica – Dissertationes*. Sodeloval je v organizacijskem odboru 13. mednarodnega simpozija *Why the World Needs Anthropologists* (3.–5. 10., Bologna, Italija). Včlanjen je v European Association of Social Anthropologists (EASA), kjer je izvršni svetnik Mreže za aplikativno antropologijo. Je član mednarodnega društva Society for Applied Anthropology (SfAA). Izvedel je več terenskih raziskav o izoliranosti in osamljenosti, in sicer v Sloveniji ter na Hrvaškem. Sodeloval je pri oblikovanju strategij za preprečevanje bega možganov iz Mestne občine Celje. Bil je član komisije za izbor najboljšega slovenskega učitelja ali učiteljice, akcija Učitelj sem! Učiteljica sem!, komisije za izbor nagrad za najboljša avdiovizualna dela v organizaciji zavoda ALPA ter nacionalne komisije za izbor osebnosti internega komuniciranja.
- **S. Poljak Istenič** je glavna urednica prve številke *Glasnika Slovenskega etnološkega društva* in spletnega dnevnika *Vsakdanjik* (s S. Babič). Je članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Ethnologica – Dissertationes*. Je članica Strokovne komisije za nesnovno kulturno dediščino pri Ministrstvu za kulturo, Strokovnega sveta Slovenskega etnografskega muzeja, Izvršnega odbora Slovenskega etnološkega društva (SED) in Izvršnega odbora mednarodnega združenja Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF). Je tudi članica European Association of Social Anthropologists (EASA). Bila je pedagoška mentorica dodiplomskemu študentu in doktorski študentki, ki sta zaključila študij. Bila je predsednica strokovne komisije za etnologijo na državnem srečanju mladih raziskovalcev in članica strokovne komisije za izbor sofinanciranih kulturnih dejavnosti v Občini Medvode.
- **G. Raušl** je član Slovenskega etnološkega društva (SED), European Association of Social Anthropologists (EASA) in Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF).
- **I. Slavec Gradišnik** je urednica knjižnih zbirk *Ethnologica – Dissertationes* in *Slovenski pravljicarji* ter članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Efka: Dela etnologije, folkloristike in kulturne antropologije*. Je področna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*. Je članica mednarodnih uredniških odborov znanstvenih revij *Studia Ethnologica Croatica* (Zagreb, Hrvaška), *Glasnik EI SANU* in *Zbornik EI SANU* (Beograd, Srbija), *Acta Ethnographica Hungarica* (Budimpešta, Madžarska), *Slovenský národopis* (Bratislava, Slovaška), Český lid (Praga, Češka) in Mednarodnega uredniškega sveta *Traditiones* (Ljubljana), Mednarodnega svetovalnega odbora Inštituta za etnologijo Češke akademije znanosti ter tuja častna članica Magyar Néprajzi Társaság (Madžarskega etnografskega društva). Včlanjena je v Slovensko etnološko društvo (SED), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Society for Slovene Studies (SSS) in American Association for the Advancement of Slavic Studies (AAASS).
- **K. Šrmpf Vendramin** je članica Slovenskega etnološkega društva (SED) ter mednarodnih strokovnih združenj International Society for Folk Narrative Research (ISFNR) in Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF). Je tudi članica posvetovalnega telesa za folklorno dejavnost pri Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD), kjer sodeluje pri strokovnih usmeritvah na področju folklorne dejavnosti.
- **J. Veselinovič** je član Slovenskega etnološkega društva (SED).
- **S. Vukotić** je predstavnik študentk in študentov Senata Podiplomske šole ZRC SAZU ter članica Slovenskega etnološkega društva (SED).

Dnevi etnografskega filma (DEF)

Sodelujejo: M. Filak.

Audiovizualni laboratorij je sodeloval pri organizaciji mednarodnega festivala Dnevi etnografskega filma, ki je včlanjen v mednarodno mrežo evropskih filmskih festivalov Coordinating Anthropological Film Festivals of Europe (CAFFE). DEF 2025 je potekal med 27. 2. in 1. 3. v Slovenski kinoteki. Bil je tematsko odprt, prijavilo se je 152 filmov. Petčlanska žirija, ki so jo sestavljali T. Bukovčan in T. Rubić (obe s Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu) ter N. Križnar, M. Peče in M. Filak (vsi z ZRC SAZU), je za končni spored izbrala 14 filmov.

Poletna šola vizualne etnografije

Sodelujejo: M. Filak, G. Raušl

Šola je potekala 5.–13. 7. v Ljubljani. Mentorji delavnice so bili M. Filak, S. Lunaček (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), filmologinja E. Borjan (Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu) ter muzikolog in oblikovalec zvoka A. Kocan. Šole so se udeležile štiri slušateljice, ki so naredile štiri kratke filme.

RAZSTAVE:

- **Potepanja po poteh Šavrinke Marije: razstava v okviru prireditve Melodije šavrinke duše: odmevi preteklosti v razstavi, glasbi, poeziji.** Bržanova domačija, Smokvica, 28. 2. (avtorici Š. Ledinek Lozej in N. Rogelja Caf).
- **Latte = mleko = milk: razstava o sirarstvu v alpskem svetu Italije in Slovenije s fotografijami Graziana Soravita.** Piazza Municipio, Gumin, Italija, 7.–16. 11. (avtorica vsebin za sirarstvo v Sloveniji Š. Ledinek Lozej).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **In-Between: Indifferent – Hybrid – Polyphon? Reflecting on situated everyday practices in the long 19th century.** Simpozij. Soorganizator: Inštitut za kulturno analizo Univerze v Celovcu, Avstrija, Ljubljana, 3.–4. 4.
- **Anthropological Perspectives on Climate Urgency in Central European Cities.** Vmesna konferenca projekta EU-URGE. Soorganizator: Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana, 11.–12. 9.
- **Humorous Folklore in Everyday Life.** Okrogla miza, Ljubljana, 9. 10.
- **50 let društvenih vezi.** Slavnostna akademija ob 50-letnici Slovenskega etnološkega društva. Soorganizator: Slovensko etnološko društvo, Ljubljana, 22. 10.
- **Everyday Life Across Multiple Places: Dynamics and Impacts The 10th Annual Meeting of the European Network for Multi-Locality Studies.** Mednarodna večdisciplinarna konferenca. Ljubljana, 13.–14. 11., dogodek v živo in na spletu, <https://isn2.zrc-sazu.si/en/dogodki/everday-life-across-multiple-places-dynamics-and-impacts>.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Vodja: V. Huzjan.

V letu 2025 je knjižnica z nakupom, zameno ali darovi pridobila 233 monografskih in 91 serijskih publikacij ter 3 kose neknjižnega gradiva. Bibliotekarka je skrbela za vpis novih članov, nemoteno delovanje knjižnice in razvid različnih knjižničnih evidenc. Rednim ter izrednim študentom Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani je predstavila inštitutsko knjižnico.

Dokumentacija

Arhiv ISN

Vodja: S. Drnovšek.

Dokumentalistka je nadaljevala z urejanjem najstarejšega pisnega gradiva, shranjenega v varnostnih omarah ob vhodu na inštitut. Popisala je 88 arhivskih škatel iz zadnjih treh omar. V prvi je raznovrstni rokopisni in tipkopisni material; največ je pripovednega izročila – izpiskov iz periodike in gradivo zbiralcev, razni zapisi Milka Matičetovega, izpolnjeni vprašalniki o zdravilnih rastlinah, cvetnonedeljski pasijon iz zapuščine Virgila Ščeka, slovenske narodne pesmi z Beneškega in Goriškega, zapuščina Ivana Grafenauerja. Druga omara je zapolnjena pretežno z rokopisno zapuščino Karla Štreklja, ki je v celoti digitalizirana in na dLib-u. Manjši del je rokopisna zapuščina Gašperja Križnika in še nekaterih zbiralcev pripovednega izročila. Tretjo omaro napolnjujejo 3503 enote raznovrstnega gradiva, nastalega od začetka inštituta do sredine leta 1993, pretežno v tipkopisni obliki. Gradivo je popisano v štirih inventarnih zvezkih in delno vneseno v računalnik.

Največ avdiovizualnega materiala je nastalo v okviru projekta CULTURALITY, in sicer najmanj 628 fotografij, 17 tonskih posnetkov intervjujev in 24 kratkih video posnetkov. Dokumentalistka je nadaljevala s skeniranjem diapozitivov Toneta Cevca in dopolnjevanjem metapodatkov. Skenirana sta bila dva kovčka diapozitivov. Iz Göthove topografije je digitalizirala rokopise za kraje z območja Polzele. Z digitalizacijo je sodelovala pri inštitutskih projektih in pripravi publikacij.

Dokumentalistka je urednica inštitutskih spletnih strani in z dopolnjevanjem ter aktualizacijo je skrbela za informiranost o inštitutu, tekočih projektih in zbirkah s področja kulturne dediščine. V letu, ko sta bili Nova Gorica in Gorica evropska prestolnica kulture, je večkrat tedensko dopolnjevala stran Episkopa s tekočimi dogodki, novimi objavami in ostalimi rezultati projekta. Sodelovala je tudi z zunanjimi uporabniki inštitutskega arhiva, ob njihovem obisku, ali pa jim posredovala že digitalizirano gradivo. Inštitutsko dejavnost je predstavila študentom Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter drugim obiskovalcem.

Zbirka vizualne dokumentacije (Avdiovizualni laboratorij)

Vodja: M. Filak.

V zbirki so etnografski filmi in druga avdiovizualna dokumentacija. Večina enot je nastala v lastni produkciji, nekaj filmov je bilo pridobljenih od zunanjih producentov. V filmih prevladuje etnološka tematika, dokumentacijske enote pa se nanašajo tudi na kroniko, zgodovinske in arheološke dogodke. V arhivu je 2989 enot. V letu 2025 je bilo na novo vključenih 42 enot gradiva, 35 enot je bilo montažno urejenih. Metapodatkovna zbirka je digitalizirana in dostopna v omrežju ZRC SAZU (isn3.zrc-sazu.si/avl_arhiv/index.php). Avdiovizualni laboratorij je uspešno zaključil digitalizacijo arhivske filmske zbirke v okviru prebojnega infrastrukturnega projekta Digitalizacija arhivske filmske zbirke ISN in GNI.

isn3.zrc-sazu.si/avl_arhiv/index.php

Digitalna fototeka ISN

Skrbnik: M. Filak.

Digitalni arhiv fotografij dopolnjuje fototeko ISN, ki hrani negative, diapozitive in fotografije v fizični obliki. V arhivu je 268 zbirk (6033 fotografij). Digitalni arhiv je z geslom dostopen v omrežju ZRC SAZU (<http://isn3.zrc-sazu.si/fototeka/index.php>).

isn3.zrc-sazu.si/fototeka/index.php

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- ***Studia mythologica Slavica* 28.** ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje in Università degli Studi di Udine, Dipartimento di Lingue e Letterature, Comunicazione, Formazione e Società, Udine/Videm, Italija. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- ***Traditiones* 54/1, 2, 3.** Zbornik Inštituta za slovensko narodopisje in Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU in SAZU.
- ***Heriskop* 2025/6.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- ***Episkop* 1–12. 2025.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- S. Babič, M. Meterc: ***Pregovorni spomin*** [drugi natis]. Ljubljana: Založba ZRC.
- A. Demšar, T. Benedičič, L. Razložnik, M. M. Likar, T. Košir, M. Debeljak, T. Šubic, I. in Š. Križnar, M. Sitar, J. Antolin Oman, E. Stanonik, M. Ferle, A. Bogataj, A. Šumenjak, M. Stanonik: ***Vsak naslednji otrok je lepši. Folklorne in spominske pripovedi iz Poljanske doline od Fužin do Škofje Loke*** (Zbirka Glasovi). Ljubljana: Založba ZRC.
- M. Kropelj Telban: ***Tipni indeks slovenskih ljudskih pravljic. Čudežne pravljice I.*** Ljubljana: Založba ZRC.
- M. Kropelj Telban: ***Tipni indeks slovenskih ljudskih pravljic. Čudežne pravljice II.*** Ljubljana: Založba ZRC.
- H. Ložar Podlogar: ***Raziskovanje izročila. Izbrani etnološki spisi 2*** (Zbirka Opera Ethnologica Slovenica). Ljubljana: Založba ZRC.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Central European University, Department of Sociology and Social Anthropology, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Espacio Tormaleo, Oviedo, Španija: projektno sodelovanje.
- Eesti Kirjandusmuuseum, Tartu, Estonija: projektno sodelovanje.
- Etnologický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i., Praga, Češka: projektno sodelovanje.
- Institut für Kulturanalyse, Alpen-Adria-Universität Klagenfurt, Celovec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Uniwersytet Warszawski, Varšava, Poljska: raziskovalno in projektno sodelovanje, redna delovna srečanja.
- Judetul Maramures, Baia Mare, Romunija: projektno sodelovanje.
- Københavns Universitet, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, København, Danska: projektno sodelovanje.
- La Ponte – Ecomuséu, Villanueva de Santo Adriano, Španija: projektno sodelovanje.
- Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- Politecnico di Torino, Dipartimento di Architettura e Design, Torino, Italija: projektno sodelovanje.
- Region Värmland, Karlstad, Švedska: projektno sodelovanje.
- SIEF – Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore, Amsterdam, Nizozemska: sodelovanje z mednarodnim strokovnim združenjem, članstvo v izvršnem odboru, udeležbe na konferencah.
- Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, Celovec, Avstrija: raziskovalno in uredniško sodelovanje.
- Stiftelsen Museum Nord, Melbu, Norveška: projektno sodelovanje.
- Tartu Ülikool, Tartu, Estonija: projektno sodelovanje.
- UiT – The Arctic University of Norway, Tromsø, Norveška: bilateralno sodelovanje.
- Universidad de Oviedo, Departamento Historia del Arte y Musicología, Oviedo, Španija: projektno sodelovanje.
- Universidade de Aveiro, Instituto de Investigação em Design, Media e Cultura, Aveiro, Portugalska: projektno sodelovanje.
- Universität Klagenfurt, Institut für Kulturanalyse, Celovec, Avstrija: raziskovalno in projektno sodelovanje, redna delovna srečanja.
- Universitetet i Bergen, Institutt for sosialantropologi, Bergen, Norveška: projektno sodelovanje.
- University of St Andrews, Department of Social Anthropology, St. Andrews, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- UriaXait, Gijon, Španija: projektno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Etami Borjan, Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu, Hrvaška, 4.–7. 7.: projektno sodelovanje.
- Chiara Bortolotto, CY Cergy Paris Université, Francija, 9.–12. 4.: projektno sodelovanje.
- Tanja Bukovčan, Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu, Hrvaška, 27. 2. – 2. 3.: projektno sodelovanje.
- Erica di Bortolo Mel, Univerza v Vidmu, Italija, 19. 2.: projektno sodelovanje.
- Donatella Cozzi, Univerza v Vidmu, Italija, 19. 2.: projektno sodelovanje.
- Roberto Dapit, Univerza v Vidmu, Italija, 19. 2.: projektno sodelovanje.
- Sanja Đurin, Institut za etnologijo i folkloristiku, Zagreb, Hrvaška, 17.–18. 11.: bilateralno sodelovanje.
- Gábor L. Egry, Institute of Political History, Budimpešta, Madžarska, 2.–4. 4.: bilateralno sodelovanje.
- Anastasiya Fiadotava, Estonian Literary Museum, Tartu, Estonija, 8.–12. 10.: bilateralno sodelovanje.
- Anastasiya Fiadotava, Estonian Literary Museum, Tartu, Estonija, 12.–31. 10.: raziskovalno sodelovanje.
- Ruza Fotiadis, Humboldt-Universität zu Berlin, Nemčija, 9.–10. 4.: projektno sodelovanje.
- Wolfgang Göderle, University of Graz, Avstrija, 9.–11. 4.: projektno sodelovanje.
- Valentina Gulín Zrnić, Institut za etnologijo i folkloristiku, Zagreb, Hrvaška, 17.–19. 11.: bilateralno sodelovanje.
- Catherine Horel, CETOBAC, CNRS, Pariz, Francija, 2.–4. 4.: bilateralno sodelovanje.
- Reinhard Johler, Institute of Historical and Cultural Anthropology, University of Tübingen, Nemčija, 3.–4. 4.: bilateralno sodelovanje.
- Hannah C. Knox, University of Manchester, Združeno kraljestvo, 10.–13. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Liisi Laineste, Estonian Literary Museum, Tartu, Estonija, 8.–12. 10.: bilateralno sodelovanje.
- Siarhiej Makarevich, Tartu Ülikool, Kultuuriteaduste instituut, UNESCO öppetool etnoloogia nooremteadur, Estonija, 2. 9. 2024 – 2. 5. 2025: študijsko izpopolnjevanje.
- Janis Nalbadidacis, Humboldt-Universität zu Berlin, Nemčija, 9.–10. 4.: projektno sodelovanje.
- Tadej Pavković, študent Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 9.–11. 4.: projektno sodelovanje.
- Tihana Rubić, Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu, Hrvaška, 17.–19. 11.: bilateralno sodelovanje.
- Tamara Scheer, Department of Biblical Studies and Historical Theology, University of Innsbruck, Avstrija, 2.–4. 4.: bilateralno sodelovanje.
- Giustina Selvelli, Tržič, Italija, 3. 11.: raziskovalno sodelovanje.
- Janine K. Schemmer, Univerza na Dunaju, Avstrija, 1.–30. 11.: raziskovalno sodelovanje.
- Mirna Tkalčič Simetić, Institut za etnologijo i folkloristiku, Zagreb, Hrvaška, 17.–19. 11.: bilateralno sodelovanje.
- Mirna Tkalčič Simetić, Institut za etnologijo i folkloristiku, Zagreb, Hrvaška, 7.–15. 12.: bilateralno sodelovanje.
- Sergei Troitskii, Estonian Literary Museum, Tartu, Estonija, 8.–12. 10.: bilateralno sodelovanje.
- Piret Voolaid, Estonian Literary Museum, Tartu, Estonija, 8.–12. 10.: bilateralno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Saša Babič:

- *Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v folklornih obrazilih*. Predavanje na kongresu *XVIIe congrès international des slavistes*, Pariz, Francija, 26. 8. (soavtorica N. Jakop)
- *Local humour: collecting strategies and challenges*. Predavanje na konferenci *Humorous Folklore in Everyday Life*, Ljubljana, 9. 10.
- *You can't sing or live alone: exploring loneliness and belonging in proverbs*. Predavanje na *19th Interdisciplinary Colloquium on Proverbs*, Tavira, Portugalska, 4. 11. (soavtorica P. Voolaid)

Tatiana Bajuk Senčar:

- *EU borders from the perspective of the anthropology of policy: The case of Slovenia*. Spletno predavanje na simpoziju *Symposium on the European Capital Culture 2025*, Amsterdam, Nizozemska, 18. 3.
- *The politics of anticipatory governance of EU climate change policies: the case of EU's mission 100*. Predavanje na konferenci *SIEF Unwriting*, Aberdeen, Združeno kraljestvo, 4. 6.
- *The shifting rhythms of multi-locality: The case of Bohinj*. Predavanje na konferenci *Everyday Life Across Multiple Places: Dynamics and Impacts: 10th Annual Meeting of the European Network for Multi-Locality Studies*, Ljubljana, 14. 11.

Jurij Fikfak:

- *Transition, Transformation, Emancipation, In-Between – Introduction*. Predavanje na simpoziju *In-Between: Indifferent – Hybrid – Polyphon?*, Ljubljana, 3. 4.
- *Two approaches to (folk) culture: examining the Ljubljana-Klagenfurt situation from 1790 to 1830*. Predavanje na konferenci SIEF *Unwriting*, Aberdeen, Združeno kraljestvo, 5. 6.

Manca Filak:

- *Exploring mothering, housework, and homeschooling in Slovenia: Insights from multimodal ethnography*. Predavanje na konferenci SIEF *Unwriting*, Aberdeen, Združeno kraljestvo, 5. 6.

Maja Godina Golija:

- *Pustovanja v Mariboru v zadnji četrtini 19. stoletja – pozabljeni karnevalska tradicija*. Referat na znanstvenem simpoziju *Maribor – mesto in ljudje*, Maribor, 11. 2.
- *The Slovenian cookbook (Slovenska kuharica): a narrative of food, time, and society*. Predavanje na konferenci *Our Food-Webbed World – Interdisciplinary Culinary Landscapes*, Lizbona, Portugalska, 6. 3.
- *Ensuring food safety in Slovenian city markets from 1900 to 1940: The role of authorities, implementation of controls, and individual practices*. Predavanje na ICREFH znanstvenem simpoziju *Food Safety in Europe XIX-XXI Centuries*, Pariz, Francija, 3. 9.

Barbara Ivančič Kutin:

- *Med vedomci in drugimi bajnimi bitji*. Okrogla miza v okviru projekta Episkop mejnosti, Nova Gorica, 19. 2.
- *Uzaveščanje ekspresivne in metaforične plasti jezika med narečnimi govorniki v lokalnem okolju*. Predavanje na predstavi *Sočna bovščina – lokalna frazeologija*, Ljubljana, 13. 5.
- *Slovstvena folklor v učnih načrtih*. Prispevek na Slovenskem slavističnem kongresu, Ljubljana, 26. 9.

Miha Kozorog:

- *Unwriting/rewriting ungulate biographies*. Panel na konferenci SIEF *Unwriting*, Aberdeen, Združeno kraljestvo, 4. 6.

Špela Ledinek Lozej:

- *On the paths of Europe: ethnography of performative interventions between Alps and Adriatic Sea – Na poteh Evrope: Etnografija performativnih posegov na območju med Alpami in Jadranskim morjem*. Predavanje na mednarodnem znanstvenem posvetu *Ours, Yours, Theirs, No One's? Heritage of Multicultural Areas – Naša, vaša, njihova, nikogaršnja? Dediščina večkulturnih območij*, Ljubljana, 10. 6. (soavtorici N. Rogelja Caf in J. K. Schemmer).
- *V Lazu*. Predavanje filma in pogovor na mednarodni konferenci *Fragile Environments in a Digital Age: Technologies, Aesthetics, Socialities*, Bohinjska Bistrica, 26. 6. (soavtorja M. Peče in S. Rožkar).
- *Messy entanglements: arts, ethnography, and local narratives between the Adriatic and the Alps*. Predavanje na konferenci *Association of Critical Heritage Studies, Central and Eastern Europe Chapter*, Varšava, Poljska, 29. 8. (soavtorici N. Rogelja Caf in J. K. Schemmer).

Rok Mrvič:

- *Sledovi zavez človeka s hudičem v slovenskem pripovednem izročilu*. Gostujoče predavanje na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 9. 1.
- *Between humour and survival: methodological challenges in uncovering the peddler of Ribnica*. Referat na konferenci *Humorous Folklore in Everyday Life*, Ljubljana, 9. 10.

Saša Poljak Istenič:

- *Drive to Ljubljana! How essential could an underground garage be for a climate-neutral city?* Predavanje na konferenci SIEF *Unwriting*, Aberdeen, Združeno kraljestvo, 4. 6.
- *Intimni kutak u javnom prostoru*. Delavnica v Etnografskem muzeju, Zagreb, Hrvaška, 10. 6. (soavtorica V. Gulin Zrnić).
- *Mission 100 in Ljubljana: Contested visions of climate governance*. Predavanje na vmesni konferenci projekta EU-URGE *Anthropological Perspectives on Climate Urgency in Central European Cities*, Ljubljana, 11. 9. (soavtorica N. Vodopivec).

Katarina Šrmpf Vendramin:

- *Humor in »drugik«*. Spletno predavanje za Mednarodno združenje slavistov, Komisija za slovensku folkloristiko, 6. 3.
- *Serious about jokes: thinking about ethics in humour research*. Predavanje na konferenci *Humorous Folklore in Everyday Life*, Ljubljana, 9. 10.
- *Slovenska (alpska) oblačilna dediščina*. Vabljeni predavanje na Fakulteti za dizajn, Ljubljana, 6. 11.

Jaro Veselinovič:

- *Waiting and hoping in postsocialist Macedonia: between Yugoslav socialism and the European Union*. Predavanje na konferenci *Macedonia in Ethnological and Anthropological Science – From Within and Beyond*, Ohrid, Severna Makedonija, 13. 9.
- *Evropske prestolnice kulture – dan potem*. Sodelovanje na pogovornem večeru v okviru projekta Episkop mejnosti, Nova Gorica, 10. 12.
- *GO(OD)BYE 2025!* Vodenje pogovornega večera v okviru projekta Episkop mejnosti, Nova Gorica, 17. 12.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Manca Filak:

- UiT – The Arctic University of Norway, Tromsø, Norveška, 17.–29. 5.: raziskovalni obisk v okviru bilateralnega sodelovanja *Naslavljanje odnosov med ljudmi in okoljem s pomočjo multimodalne etnografije*.

Luka Kropivnik:

- Univerza v Melbournu, Melbourne, Avstralija, 1. 12. 2024 – 28. 2. 2025: gostujoči doktorski raziskovalec, raziskovalni obisk (mentor: prof. dr. John Hajek).
- Univerza Jamesa Cooka, Brisbane, Queensland, Avstralija, 13. 8. – 3. 9.: gostujoči doktorski raziskovalec, raziskovalni obisk.

Saša Poljak Istenič:

- Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu, Hrvaška, 6.–7. 3.: predstavitev knjige in obisk v okviru projektnega sodelovanja.
- Mesto Dunaj (različne organizacije), Dunaj, Avstrija, 28. 3. – 6. 4.: raziskovalni obisk – terensko delo.
- Etnografski muzej, Zagreb, Hrvaška, 10. 6.: delavnica in raziskovalni obisk.
- Viljandi kultuuriakadeemia, Viljandi, Estonija, 17.–21. 9.: obisk v okviru projektnega sodelovanja.
- Nottingham Trent University, Združeno kraljestvo, 23.–25. 11.: udeležba na zagonski konferenci HERA/CHANSE v okviru projektnega sodelovanja.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Dan Podjed je prejel častni naziv komunikator znanosti, ki ga podeljuje Slovenska znanstvena fundacija.

Katarina Šrimpf Vendramin je prejela maroltovo listino, priznanje Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Slovenian Ethnology conducts ethnological, folkloristic, and anthropological research on everyday culture's past and present phenomena and processes. The research interests are implemented through the Institute's core research program Ethnological, Anthropological and Folklore Studies Research on Everyday Life (2022–2027) and the interdisciplinary research program Heritage on the Margins: New Perspectives on Heritage and Identity within and beyond National (2019–2027), and through basic and applied research projects (Ethnography of Silence(s); Isolated People and Communities in Slovenia and Croatia; Language, Culture, and Values: Economic Images of Everyday Life in Folklore Forms; Episcopate of Borderscapes: Projections of the Gorizia Region's Pasts and Futures as Part of European Capital of Culture, Nova Gorica 2025; Route Biographies: Walking and Writing as Methods for Researching Border Regions; Nourishing Victory: Food Supply and Post-Imperial Transition in the Czech Lands and Slovenia, 1918–1923), and five international research projects (TiCToC: Times in Crisis, Times of Crisis: The Temporalities of Europe in Polycrisis; Discourses and Practices of the In-Between in the Alpine-Adriatic Region: Klagenfurt, Ljubljana and Trieste 1815–1914; Competing Urgencies: Translating Climate Neutrality Policy in the European Union (EU-URGE); CULTURLITY: CULTural Heritage in RurAL Remote Areas for Creative Tourism and Sustainability; AlpTextyles: Collaborative Solutions for a Heritage & Consumer Sensitive Relocalization of Sustainable, Circular, and Innovative Alpine Textile Value Chains).

In addition, the Institute's researchers are involved in several research projects at other ZRC SAZU institutes and collaborate in the bilateral research project on Inclusion and exclusion of anthropology researchers in leading international scientific activities in USA, in Croatia on Cities and Futures: Ethnological and Cultural Anthropological Research, and Slovenia, and on Humour in everyday life in Estonia and Slovenia. Furthermore, the activities of the Institute are integrated into the ZRC SAZU infrastructure projects (Natural and Cultural Heritage of the Slovenian Nation; DARIAH).

The Institute has a library, an archive, and the Audiovisual laboratory, which works as a research and production unit for visual research and audiovisual documentation. The Institute's prominent publications are the journals *Traditiones* and *Studia Mythologica Slavica*, and the book series *Opera Ethnologica Slovenica*, *Slovenski pravljicarji (Slovenian Storytellers)*, *Ethnologica - Dissertationes*, *Studia Mythologica Slavica - Supplementa*, *Efka: Dela etnologije, folkloristike in antropologije (Works in Ethnology, Folklore Studies, and Anthropology)*, *Glasovi (Voices)* and *Zakladnica slovenskih pripovedi (A Treasury of Slovenian Folklore)*.

Institute's researchers cooperate with ethnological institutions, museums, and cultural heritage institutions in Slovenia, Austria, the Czech Republic, Croatia, Denmark, Estonia, France, Italy, Montenegro, Norway, Poland, Portugal, Romania, Serbia, Spain, Sweden, the UK, USA, etc. In addition, they disseminate and promote their research expertise among professionals and the general public (interviews, commentaries, lectures, The Everyday Blog, vsakdanjik.zrc-sazu.si/blog).

In 2025, the Audiovisual laboratory organized the international film festival Days of Ethnographic Film 2025 and the Summer School of Visual Ethnography. In addition, the Institute was active as an organizer or partner of national and international conferences, meetings, and workshops.

Several researchers teach undergraduate and postgraduate courses at Slovenian universities and the ZRC Postgraduate School and serve as research advisors and mentors to young researchers (currently four at the Institute). They are also active in international networks of related institutions and scholarly associations, participate in international conferences, and are members of international editorial boards.

Na Glasbenonarodopisnem inštitutu sodelavci in sodelavke s kontinuiranimi temeljnimi ter specializiranimi raziskavami osvetljujejo vprašanja spreminjanja ljudskih pesmi, glasbe in plesa, načine prezentacij in njihovo recepcijo. Raziskave teh vprašanj umeščajo v sodobne premisleke o dediščinskih procesih, tako z vidika procesov instrumentalizacije kot prostorov identifikacije. Poleg rednega raziskovalnega dela in objavljanja rezultatov raziskav skrbijo tudi za izpopolnjevanje, hranjenje in objavljanje arhivskega gradiva v digitalnih oblikah, pripravljajo koncerte in delavnice v povezavi z ljudsko glasbo in plesom ter strokovno sodelujejo s pedagoškimi in kulturnopolitičnimi inštitucijami.

GLASBENONARODOPIISNI INŠTITUT

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

gni.zrc-sazu.si/sl

ZNANSTVENI SVET:

**akad. izr. prof. dr. Milček Komelj, dr. Mojca Kovačič, izr. prof. dr. Drago Kunej, doc. dr. Marjeta Pisk (predsednica),
akad. Uroš Rojko, doc. dr. Gregor Strle, dr. Urša Šivic (podpredsednica).**

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: dr. Mojca Kovačič.

Znanstvena svetnica: prof. dr. Marjetka Golež Kaučič.

Višja znanstvena sodelavca: doc. dr. Marija Klobčar, izr. prof. dr. Drago Kunej.

Znanstveni sodelavci: dr. Mojca Kovačič, dr. Rebeka Kunej, doc. dr. Anja Moric, doc. dr. Marjeta Pisk, doc. dr. Gregor Strle, dr. Urša Šivic.

Asistentka z doktoratom: dr. Anastasiia Mazurenko.

Asistenti, mladi raziskovalci: Eva Fekonja, Nik Keber, Jan Ovnik, Anja Verderber.

Strokovni sodelavci: mag. Anja Serec Hodžar, Andrej Tomazin, Peter Vendramin.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Folkloristične in etnološke raziskave slovenske ljudske duhovne kulture

Oznaka: P6-0111.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marjetka Golež Kaučič.

Sodelavci: M. Golež Kaučič, N. Keber, M. Klobčar, M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej, J. Ovník, A. Serec Hodžar, U. Šivic, A. Tomazin, A. Verderber.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/folkloristicne-in-etnoloske-raziskave-slovenske-ljudske-duhovne-kulture-1.

Nadaljeval se je raziskovalni program, ki predstavlja mozaični kompleks folklorističnih in etnoloških raziskav ljudske duhovne kulture, te pa se ukvarjajo z vprašanji ustvarjalne in funkcionalne komunikacije ljudskega pesemskega, glasbenega ter plesnega izročila. Nadaljevale so se aktivnosti v šestih sklopih raziskav, ki so obsegale raziskave na področju zoofolkloristike, pesmi, glasbe, plesa. Najpomembnejši rezultati: monografija *Animals in Focus* (ur. Golež Kaučič); poglavje *Home pig slaughter, or, the redefinition of tradition and the industrial holocaust* (Golež Kaučič); članki *Negotiating authenticity through folk singing interpretations* (Kovačič), *Has dance become definable?* (R. Kunej), *The Trinajsto prase ensemble and the folk music revival in Slovenia* (D. Kunej).

Misliti živali: transformativni vidiki raziskav živali v folklori, literaturi in kulturi

Oznaka: J6-3129.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marjetka Golež Kaučič.

Sodelavci: M. Golež Kaučič, A. Moric, A. Serec Hodžar (Glasbenonarodopisni inštitut); S. Babič (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/misliti-zivali-transformativni-vidiki-raziskav-zivali-v-folklori-literaturi.

Projekt se ukvarja s transformativnimi pogledi na živali v folklori, literaturi in kulturi, odpira vprašanja preseganja binarnosti človek – žival ter uveljavlja nove smeri raziskovanj živali v humanistiki in varstveni biologiji. V triletnem obdobju s podaljšanjem sta bila izvedena mednarodni simpozij in okrogla miza s predstavitvijo raziskav javnosti, izdana je bila tematska revija *Traditiones* v odprtem dostopu, izveden koncert, člani projektna skupine pa so sodelovali tudi na drugih mednarodnih simpozijih in izdali večavtorsko monografijo v odprtem dostopu *Animals in focus* (ur. Golež Kaučič, Babič), poglavji *Home pig slaughter, or, the redefinition of tradition and the industrial holocaust* (Golež Kaučič), *Ways of seeing bears in Slovenia* (Moric, I. Kavčič); članek *Recognizing the benefits of large carnivore presence in Slovenia: A focus group study* (I. Kavčič).

Teža preteklosti. Dediščina večkulturnega območja: primer Kočevske

Oznaka: J6-4612.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anja Moric.

Sodelavci: M. Golež Kaučič, M. Klobčar, A. Moric, M. Pisk, A. Serec Hodžar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/teza-preteklosti-dediscina-veckulturnega-obmocja-primer-kocevske.

Projekt na primeru pokrajine Kočevske, nekdanjega večjezičnega območja na jugovzhodu Slovenije, raziskuje spremembe v odnosih do kulturne dediščine in v načinih njene rabe. V triletnem obdobju je bil izveden koncert *Zajuckaj in zapoj*, organiziran mednarodni simpozij ter izdana znanstvena monografija in tematska številka revije *Traditiones* v odprtem dostopu. Poleg tega je bilo objavljenih več znanstvenih člankov v mednarodnih revijah ter predstavljeni rezultati raziskav na drugih mednarodnih simpozijih in spletni platformi www.kocevskibrlog.com.

Identifikacije slovenske glasbe po 1991

Oznaka: J6-60108.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Leon Stefanija (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Anastasiia Mazurenko.

Sodelavka: A. Mazurenko.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: muzikologijaff.si/isgpo1991/.

Projekt raziskuje posebnosti, ki opredeljujejo slovensko glasbo po letu 1991. Na podlagi izbora glasbenih vzorcev različnih žanrov (od ljudske do popularne), ki se med širšo javnostjo, glasbeniki in strokovnjaki opredeljujejo kot slovenski, so se s pomočjo muzikoloških in MIR-metod analizirale značilnosti znotraj žanra, ritma, tempa, organizacije tonov in drugih stilističnih posebnosti oblikujejo podobo slovenskosti v zadnjih 35 letih.

Digitalizacija zapuščine Franceta Marolta in razumevanje njegovega znanstvenega in umetniškega dela

Oznaka: L6-4621.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije,

Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Urša Šivic.

Sodelavci: M. Klobčar, M. Kovačič, D. Kunej, M. Pisk, A. Serec Hodžar, U. Šivic, G. Strle, A. Tomazin, P. Vendramin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/digitalizacija-zapuscine-franceta-marolta-in-razumevanje-njegovega.

Zaključena je bila digitalizacija papirnega gradiva iz zapuščine F. Marolta. Razstava France Marolt in njegove zapuščine je gostovala v Belokranjskem muzeju Metlika (21. 6. – 24. 7.). Rezultati individualnih raziskav so bili predstavljeni na mednarodnem posvetu Pogledi na delo Franceta Marolta in njegove sodobnike (Ljubljana, 16.–17. 9.).

V novi preobleki: spremembe v ljudskoglasbeni in plesni kulturi na Madžarskem, v Sloveniji in drugod

Oznaka: N6-0231.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Drago Kunej.

Sodelavci: M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/v-novi-preobleki-spremembe-v-tradicionalni-glasbi-in-plesni-kulturi-na.

Zaključilo se je podaljšano obdobje projekta, v katerem so bili zbrani dodatni viri in gradivo ter izvedene nadaljnje terenske raziskave in zvočna dokumentiranja med sodelujočimi v preporodnem gibanju na Slovenskem. Rezultati projekta so bili objavljeni v tematski publikaciji *Táncázás 50: Half a Century of the Hungarian Táncáz Movement*, vključno s tremi študijami slovenskih raziskovalcev: *The Early Period of the Folk Music Revival in Slovenia* (D. Kunej), *The Folk Music Revival in Slovenia: Conceptual Frameworks of the Folk Slovenia Cultural and Ethnomusicological Society* (M. Kovačič) in *The Echo of the Táncáz Movement in Slovenia* (R. Kunej). D. Kunej in M. Kovačič sta kot gostujoča urednika pripravila tematsko številko znanstvene revije *Muzikološki zbornik* (LXI/1), posvečeno vprašanju prenosa in transformacije ljudskih glasbenih ter plesnih praks v sodobna okolja, v kateri sta objavila tudi svoji študiji.

Folklorna dejavnost v postsocialističnih državah: politike, spomin, dediščinjenje in trajnost

Oznaka: N6-0259.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rebeka Kunej.

Sodelavci: M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej, M. Pisk, A. Tomazin.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2022 – 28. 2. 2026.

Spletna stran: gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/folklorna-dejavnost-v-postsocialisticnih-drzavah-politike-spomin-dediscinjenje.

Rezultati projekta so bili predstavljeni v štirih referatih na mednarodnih konferencah v tujini (M. Pisk, M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej), raziskovalna spoznanja so bila objavljena v različnih znanstvenih publikacijah (M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej). Potekala je tudi priprava besedil in uredniško delo za skupno monografijo *Why folklore?*, ki vključuje prispevke slovenskih in čeških sodelavcev tega mednarodnega projekta.

Slovensko-hrvaške vzporednice na obmejnem območju (Gorski kotar in Kočevska)

Oznaka: BI-HR/25-27-046.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anja Moric.

Sodelavci: E. Fekonja, A. Moric, M. Pisk, A. Serec Hodžar, U. Šivic.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Izveden je bil sestanek projektnih partnerjev v Ljubljani.

Popularna kultura, dediščina, identiteta: Zgodovinski procesi in sodobne prakse na Madžarskem in v Sloveniji

Oznaka: bilateralni projekt.

Vrsta projekta: medakademijski projekt.

Sofinancerja: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Madžarska akademija znanosti.

Vodja: Marjeta Pisk.

Sodelavci: U. Šivic, M. Kovačič, E. Fekonja.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2025 – 1. 3. 2027.

Izveden je bil študijski obisk madžarskih kolegic v Sloveniji in večdnevno terensko delo slovenskega dela ekipe v Porabju.

Zajuckaj in zapoj: Pika paka hamrle

Oznaka: Koncert ljudske glasbe.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije – Urad za UNESCO.

Vodja: Anja Moric.

Sodelavki: A. Moric, U. Šivic.

Obdobje trajanja: 28. 1. – 10. 11.

Spletna stran: gni.zrc-sazu.si/sl/dogodki/teza-preteklosti-primer-kocevske.

Koncert je bil namenjen predstavitvi pesemskega izročila pokrajine Kočevske ter njegovih sodobnih poustvarjalnih praks v večinski in manjšinski skupnosti. Nastopili so zbor Cantate Domino ter odrasla in otroška folklorna skupina Društva Kočevarjev staroselcev.

Ljudska glasba na obrobjih

Oznaka: Koncert ljudske glasbe.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije – Urad za UNESCO.

Vodja: Mojca Kovačič.

Sodelavca: N. Keber, M. Kovačič

Obdobje trajanja: 28. 1. – 10. 11.

Spletna stran: folkslovenija.org/aktualno/koncert_ljudska_glasba_na_obrobjih-copy.

Na koncertu so bile osvetljene glasbene tradicije skupnosti, umeščene na geografska, kulturna ali družbena obrobja. Koncert je bil povezan s strokovno besedo. Glasbeni izvajalci in soorganizatorji dogodka so bili člani Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija.

Dance as ICH: New models of facilitating participatory dance events [Ples kot nesnovna kulturna dediščina: Novi modeli omogočanja participativnih plesnih dogodkov]

Oznaka: Dance - ICH.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Ustvarjalna Evropa.

Sofinancerja: European Union, European Commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Rebeka Kunej.

Sodelavci: D. Kunej, R. Kunej, A. Serec Hodžar, A. Tomazin, P. Vendramin.

Obdobje trajanja: 1. 6. 2022 – 30. 11. 2025.

Spletna stran: dancingaslivingheritage.eu.

Projektna razstava *Ples – Živa dediščina Evrope v gibanju/Dance – Europe's Living Heritage in Motion* je bila postavljena na treh lokacijah. V soorganizaciji s Slovenskim etnografskim muzejem je bila izvedena zaključna mednarodna konferenca (21.–23. 5.) in sestanek projektnih partnerjev (24.–25. 5.). Člani projektne skupine so uredniško in vsebinsko sodelovali tudi pri pripravi znanstvene monografije *Sustaining Traditional Dance as Intangible Cultural Heritage* (R. Kunej, D. Kunej) ter strokovnega priročnika *Dancing Heritages. Co-creating Events of Practice* (A. Serec Hodžar, R. Kunej), ki je poleg angleščine izšel še v šestih drugih evropskih jezikih.

Zaščita zvočnega gradiva Slovenskega gledališkega inštituta

Oznaka: Zvočno gradivo SloGI.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Slovenski gledališki inštitut.

Vodja: Peter Vendramin.

Sodelavec: P. Vendramin.

Obdobje trajanja: 2. 7. 2015 – 31. 12. 2025.

Na podlagi aneksa k dogovoru o sodelovanju s Slovenskim gledališkim inštitutom (SLOGI) se je nadaljevalo s pregledom, zaščito in presnemavanjem njihovih zvočnih zbirk magnetofonskih trakov po dogovorjeni prioritetni listi: pregledanih, presnetih in digitaliziranih je bilo 9 trakov (600 minut gradiva).

Pesmi Notranjske

Oznaka: Pesmi Notranjske.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Občina Cerknica.

Vodja: Peter Vendramin.

Sodelavca: P. Vendramin, A. Tomazin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2025 – 31. 7. 2026.

Začel se je pregled, zaščita in digitalizacija etnomuzikološkega ter folklorističnega zvočnega gradiva na DAT-kasetah. Digitaliziranih je bilo 8 DAT-trakov v dolžini 445 minut.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Kolektivne identitete in stanovska družba med Srednjo in Jugovzhodno Evropo od iznajdbe tiska do pojava narodnih gibanj

Oznaka: J6-60104.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

Uprostorjanje migrantov na mikroravni: Restavracije kot prostori stika

Oznaka: J6-60098.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Diskurzi in prakse vmesnosti v regiji Alpe Jadran: Celovec, Ljubljana, Trst 1815–1914

Oznaka: N6-0294.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Anja Verderber

Oznaka: MR-54764.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Rebeka Kunej.

Drugi mentorici: Alenka Bartulović, Rebeka Kunej (somentorica) (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mlada raziskovalka je zaključila tretji letnik doktorskega študija Humanistika in družboslovje, smer Etnologija, kulturna in socialna antropologija. Opravljala je terensko delo in rezultate svojih raziskav predstavila na dveh mednarodnih konferencah. O svojem raziskovalnem delu je spregovorila na okrogli mizi in v epizodi podcasta.

Eva Fekonja

Oznaka: MR-58024.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Marjeta Pisk.

Drugi mentorici: Alenka Bartulović, Marjeta Pisk (somentorica) (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mlada raziskovalka je zaključila drugi letnik doktorskega študija Humanistika in družboslovje, smer Etnologija, kulturna in socialna antropologija. Opravljala je terensko delo in rezultate predstavila na dveh konferencah ter v izvirnem znanstvenem članku, ki ga je oddala v recenzentski postopek. Objavila je tudi izvirni znanstveni članek na temo svoje magistrske naloge.

Jan Ovnik

Oznaka: MR-58020.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Mojca Kovačič.

Drugi mentorji: Miha Kozorog, Mojca Kovačič (somentorica), David Verbuč (somentor) (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mladi raziskovalec je zaključil drugi letnik doktorskega študija Humanistika in družboslovje, smer Etnologija, kulturna in socialna antropologija. Rezultate svojih raziskav je predstavil na treh mednarodnih znanstvenih konferencah. Poleg tega je pripravil in vodil pogovorni večer z dr. Svaniborjem Pettanom.

Nik Keber

Oznaka: MR-61363.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Drago Kunej.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec je oktobra začel s študijem na PŠ ZRC SAZU, smer Primerjalni študij idej in kultur, modul Slovenske študije. Poleg študija se je na GNI vključil v uredniški odbor spletne publikacije *Etnofon* ter pomagal z dokumentacijo in arhiviranjem inštitutskih dogodkov.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **E. Fekonja** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD).
- **M. Golež Kaučič** je predsednica mednarodnega združenja raziskovalcev balad Kommission für Volksdichtung, članica uredniškega odbora za elektronske publikacije Kommission für Volksdichtung, članica Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore in Senata Podiplomske šole ZRC SAZU. Je predsednica komisije za študijske zadeve Podiplomske šole ZRC SAZU, koordinatorica modula Slovenske študije – tradicija in sodobnost ter članica Slovenskega etnološkega društva in Slovenske matice. Pri Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je registrirana kot mednarodna ocenjevalka znanstvenih projektov in programov. Je glavna urednica zbirke znanstvenih monografskih publikacij *Folkloristični zvezki* in članica uredniškega odbora zbirke *Folkloristika*.
- **N. Keber** je član uredniškega odbora spletne zbirke zvočnih publikacij *Etnofon* in član izvršilnega odbora Slovenskega muzikološkega društva.
- **M. Klobčar** je članica mednarodnega združenja raziskovalcev balad Kommission für Volksdichtung, Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (Working Group on the Ritual Year) in Slovenskega etnološkega društva. Je članica uredniških odborov zbirke spletnih zvočnih objav *Etnofon* in *Knjižnice Glasnika SED*.
- **M. Kovačič** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD) in predstavnica nacionalnega odbora za to združenje. Je podpredsednica in članica upravnega odbora Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija, članica Slovenskega etnološkega društva ter Slovenskega muzikološkega društva. Je članica uredniških odborov znanstvenih revij *Musicologist* in *Traditiones*, zbirk znanstvenih monografskih publikacij *Folkloristični zvezki* in *Glasba na Slovenskem po 1918* ter urednica zbirk spletnih objav gradiva inštituta *Etnomuza* in podzbirk *Etnofon* in *DigGNI*. Je pedagoška somentorica doktorskemu študentu.
- **D. Kunej** je član International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), International Association of Sound and Audiovisual Archives (IASA), Audio Engineering Society (AES), Slovenskega društva za akustiko (SDA), Društva restavratorjev Slovenije (DRS), Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija in Strokovnega sveta Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije. Je član uredniškega odbora znanstvene revije *Traditiones*, glavni urednik spletne publikacije *Digitalna zbirka gramofonskih plošč*, član uredniških odborov zbirke znanstvenih monografskih publikacij *Glasba na Slovenskem po 1918* in zbirke spletnih zvočnih objav *Etnofon*. Bil je predsednik komisije slovenskega dela Slovenske raziskovalne iniciative (v partnerstvu s Centrom za slavistične in vzhodnoevropske študije Državne univerze v Ohio). Je pedagoški mentor doktorskemu študentu in pedagoški somentor doktorskemu študentu.
- **R. Kunej** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), International Council of Kinetography Laban (ICKL) in Slovenskega etnološkega društva (SED). Je glavna urednica znanstvene revije *Traditiones* (skupaj s T. Bajuk Senčar in M. Kozorogom) in članica uredniškega odbora spletne publikacije *Digitalna zbirka gramofonskih plošč* ter zbirke znanstvenih monografskih publikacij *Folkloristični zvezki*. Je članica Delovne skupine Koordinatorja varstva nesovne kulturne dediščine in Založniškega sveta Založbe ZRC. Sodelovala je pri evalvaciji programskih skupin Češke akademije znanosti. Je pedagoška somentorica doktorandki.
- **A. Mazurenko** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), članica združenja Ukrainian Science Diaspora in članica nadzornega sveta kulturnega projekta *Budzhak Music Heritage*.
- **A. Moric** je članica Odbora za preučevanje narodnih manjšin pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, mednarodnega združenja raziskovalcev balad Kommission für Volksdichtung, Slovenskega etnološkega društva, Razvojnega sveta regije JV Slovenija in predsednica sveta Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti Območne izpostave Kočevje. Je članica uredniškega odbora *Knjižnice Glasnika Slovenskega etnološkega društva*, članica komisije za podelitev nagrade deklica s piščalko in podpore Vita Oražma v spomin na Dano Lovšin. Je direktorica nevladne organizacije Zavod Putscherle in urednica spletne platforme *Kočevski b(r)log*.
- **J. Ovnik** je član uredniškega odbora spletne zbirke zvočnih publikacij *Etnofon*, tajnik Slovenskega muzikološkega društva in član International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD).
- **M. Pisk** je članica Central and Eastern European Chapter of Association of Critical Heritage Studies, Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore, članica mednarodnega združenja raziskovalcev balad Kommission für Volksdichtung in Slovenskega etnološkega društva. Je urednica zbirke *Folkloristika*, članica uredniških odborov znanstvene revije *Traditiones* in zbirke digitalnih objav gradiva *DigGNI* ter sourednica spletne platforme *Heriskop*. Je koordinatorica modula Dediščine in dediščinski procesi v kritični perspektivi na Podiplomski šoli ZRC SAZU, pedagoška mentorica doktorskima študentkama in evalvatorica za latvijsko raziskovalno agencijo.
- **A. Serec Hodžar** je kot ocenjevalka za področje etnologije sodelovala na 59. srečanju mladih raziskovalcev Slovenije 2025, ki ga je organizirala Zveza za tehnično kulturo Slovenije. Je članica Slovenskega etnološkega društva. Je članica uredniškega odbora digitalnih objav gradiva *DigGNI*, urednica *Poročila o delu ZRC SAZU*, delavska zaupnica za varnost in zdravje pri delu na ZRC SAZU ter sindikalna zaupnica Sindikata inštitutov ZRC SAZU in SAZU. Sodelovala je pri predstavitvi inštituta študentom Oddelka za muzikologijo ter samostojno izvedla predstavitev za študente Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- **G. Strle** je član ACM Professional, Swedish Cognitive Science Society, študijskega programa MEI: CogSci Cognitive Science, Slovenskega društva za jezikovne tehnologije (SDJT), združenja Interaction Design Foundation. Je član uredniškega odbora digitalnih objav gradiva *DigGNI*. Je somentor študentu magistrskega študijskega programa na FF, pedagoški somentor študentoma doktorskega študijskega programa na FE in mentor študentki doktorskega študijskega programa na Podiplomski šoli ZRC SAZU.

- **U. Šivic** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), Slovenskega etnološkega društva, Slovenskega muzikološkega društva ter predsednica Društva za promocijo in raziskovanje kultur Kvali. Je urednica digitalnih objav gradiva *DigGNI*, področne delovne skupine za Slovenijo pri Répertoire international de littérature musicale (RILM), zbirke *Glasba na Slovenskem po 1918* in revije *Etnolog*.
- **A. Tomazin** je član uredniškega odbora spletne publikacije *Digitalna zbirka gramofonskih plošč*.
- **A. Verderber** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), Slovenskega etnološkega društva ter predsednica Društva za podporo in razvoj kulturno-umetniških dejavnosti Umeti. Z Javnim skladom za kulturne dejavnosti Republike Slovenije (JSKD) sodeluje kot strokovna spremljevalka srečanj odraslih folklornih skupin Slovenije in kot mentorica na izobraževanjih s področja folklorne dejavnosti. Je predsednica strokovno-programske komisije pozivov JSKD za razvoj ljubiteljske in nevladne kulture, članica komisije za področje folklorne dejavnosti JSKD ter komisije za izbor kulturnih projektov na področju različnih manjšinskih skupnosti in priseljencev v Republiki Sloveniji, članica odbora za Štrekljeve nagrade ter članica komisije za podelitev nagrad Zveze kulturnih društev Ljubljana.

RAZSTAVE:

- **France Marolt in njegove zapuščine**. Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, 10. 10. 2024 – 26. 1. 2025 (avtorici U. Šivic in A. Serec Hodžar).
- **France Marolt in njegove zapuščine**. Belokranjski muzej Metlika, 21. 6. – 24. 7. (avtorici U. Šivic in A. Serec Hodžar).
- **Ples – Živa dediščina Evrope v gibanju/Dance – Europe's Living Heritage in Motion**. Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, 10. 10. 2024 – 30. 6. 2025 (soavtorici R. Kunej in A. Vrtovec Beno).
- **Ples – Živa dediščina Evrope v gibanju/Dance – Europe's Living Heritage in Motion**. Občina Horjul, Horjul, 6. 4. – 27. 6. (soavtorici R. Kunej in A. Vrtovec Beno).
- **Ples – Živa dediščina Evrope v gibanju/Dance – Europe's Living Heritage in Motion**. Atrij ZRC, Ljubljana, 20. 5. – 13. 6. (soavtorici R. Kunej in A. Vrtovec Beno).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Kako trajnosten je ples kot nesnovna kulturna dediščina? – How Sustainable Is Dance as ICH?** Mednarodna konferenca. Ljubljana, 21.–23. 5.
- **Naša, vaša, njihova, nikogaršnja? Dediščina večkulturnih območij – Ours, Yours, Theirs, No One's? Heritage of Multicultural Areas**. Mednarodni simpozij. Ljubljana, 10.–13. 6.
- **Pogledi na delo Franceta Marolta in njegove sodobnike – Perspectives on the Work of France Marolt and his Contemporaries**. Mednarodni simpozij. Ljubljana, 16.–17. 9.

KNJIŽNICA, DOKUMENTACIJA IN ARHIV

Knjižnica

Vodja: A. Serec Hodžar.

Za knjižnico je bilo na novo pridobljenih 47 monografij in 15 enot serijskih publikacij. V Cobiss je bilo vpisanih 142 enot iz starega fonda. Knjižnica je priročna, namenjena predvsem potrebam sodelavcev, vendar je omogočena avtomatizirana izposoja tudi zunanjim obiskovalcem. Preko Biblioteke SAZU poteka domača in mednarodna medknjižnična izposoja.

Dokumentacija in arhiv

Vodja: P. Vendramin.

Terenska snemanja: An Phu (Vietnam), An Luc Long (Vietnam), Ben Nghe (Vietnam), Bila (Italija), Brezje, Can Tho (Vietnam), Celje, Chau Phu (Vietnam), Chau Thanh (Vietnam), Da Phuoc (Vietnam), Da Phuoc Hoi (Vietnam), Dong Hung Thuan (Vietnam), Dragatuš, Gerečja vas, Gornji Senik (Madžarska), grad Snežnik, Ham Tiet (Vietnam), Horjul, Hošiminh (Vietnam), Kozarišče, Kranj, Laško, Ljubljana, Lom pod Storžičem, Long Xuyen (Vietnam), Long Son (Vietnam), Lovrenc na Dravskem polju, Mo Cay Nam (Vietnam), Monošter (Madžarska), München (Nemčija), Ninh Kieu (Vietnam), O Long Vi (Vietnam), Phan Thiet (Vietnam), Phnom Penh

(Kambodža), Ravanca (Italija), Siem Reap (Kambodža), Skorba, Solbica (Italija), Stražišče, Tan Chau (Vietnam), Thao Dien (Vietnam), Thot Not (Vietnam), Thu Dau Mot (Vietnam), Thuan An (Vietnam), Tržič, Tuong Binh Hiep (Vietnam), Vrh pri Sovodnjah (Italija), Vrhek pri Tržišču, Vrhnika, Zgornja Hajdina, Phu Nhuan (Vietnam), Špeharji pri Sinjem vrhu. Posnetih je bilo 287 zvočnih enot v skupnem trajanju 8203 minute, 3164 minut video posnetkov in 1677 fotografij.

Kopije gradiva so bile izdane 16 zunanjim uporabnikom.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Traditiones 54/1, 54/2, 54/3.** Zbornik Inštituta za slovensko narodopisje in Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU. Glavni uredniki Tatiana Bajuk Senčar, Miha Kozorog in Rebeka Kunej, gostujoči urednici tretjega zvezka (54/3) Anja Moric in Marjeta Pisk. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU in SAZU.
- **How Sustainable Is Dance as ICH? International Conference: Programme and Abstracts = Kako trajnosten je ples kot nesnovna kulturna dediščina? Mednarodna konferenca: program in povzetki.** Uredili Rebeka Kunej in Adela Pukl. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. https://gni.zrc-sazu.si/sites/default/files/Dance-ICH_booklet_web.pdf.
- **Dancing Heritages. Co-creating Events of Practice – Handbook.** Uredile Anja Serec Hodžar, Tone Erlien Myrvold, Mieke Witkamp in Debora Plouy. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. [Spletna objava] <https://doi.org/10.3986/9789610510611>.
- **Plesna dediščina. Soustvarjanje participativnih plesnih dogodkov – priročnik.** Uredile Anja Serec Hodžar, Rebeka Kunej, Adela Pukl in Anja Jerin. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. [Spletna objava, prevod] <https://doi.org/10.3986/9789610510628>.
- **Danserfgoed. Cocreatie van 'events of practice' – Handboek.** Uredili Anja Serec Hodžar in Mieke Witkamp. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. [Spletna objava, prevod] <https://doi.org/10.3986/9789610510581>.
- **Χορευτικές Κληρονομίες. Συν-Δημιουργώντας Συμμετοχικά Επιτελεστικά Γεγονότα.** Uredile Zoi N. Margari, Maria I. Koutsouba in Anja Serec Hodžar. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. [Spletna objava, prevod] <https://doi.org/10.3986/9789610510567>.
- **Dansende kulturarv. Samskapte praksishendelser – Håndbok.** Uredile Anja Serec Hodžar, Tone Erlien Myrvold in Mieke Witkamp. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. [Spletna objava, prevod] <https://doi.org/10.3986/9789610510598>.
- **Táncoló örökségek. Közösén alkotott események gyakorlata – Kézikönyv.** Uredili Anja Serec Hodžar in Dóra Pál-Kovács. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. [Spletna objava, prevod] <https://doi.org/10.3986/9789610510574>.
- **Dansul ca patrimoniu. Co-crearea Evenimentelor de practică – Manual.** Uredile Anja Serec Hodžar, Simona Malearov, Raluca Ioana Andrei in Teodora Verza. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. [Spletna objava, prevod] <https://doi.org/10.3986/9789610510604>.
- **Sustaining traditional dance as intangible cultural heritage.** Uredili Rebeka Kunej in Theresa Jill Buckland. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. <https://doi.org/10.3986/9789610510512>.
- **Animals in Focus = Živali v žarišču.** Uredili Marjetka Golež Kaučič in Saša Babič. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. <https://doi.org/10.3986/9789610509424>.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- CEMPER, Centrum voor Muziek- en Podiumerfgoed (CEMPER, Centre for Music and Performing Arts Heritage in Flanders), Mechelen, Belgija: projektno sodelovanje.
- Complexul national muzeal ASTRA (ASTRA Museum), Sibiu, Romunija: projektno sodelovanje.
- COST Ecofeminism, spletni dogodki: projektna srečanja.
- Eötvös Loránd Kutatóhalálzat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet, Budimpešta, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Ethniko kai Kapodistriako panepistimio Athinon (National and Kapodistrian University of Athens), Atene, Grčija: projektno, strokovno in pedagoško sodelovanje.
- Etnologický ústav Akademie věd České republiky (Czech Academy of Sciences, Institute of Ethnology), Praga, Češka: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- Executive Board of Kommission für Volksdichtung, spletni dogodki: redna delovna srečanja upravnega odbora.
- Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas e. V. an der Ludwig-Maximilians-Universität München, München, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za istraživanje migracija, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Institute for Maternal and Child Health (IRCCS »Burlo Garofolo«), Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.

- International Association of Sound and Audiovisual Archives (IASA): strokovno sodelovanje.
- International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD): strokovno sodelovanje.
- Kentron erevnis tis Ellinikis laografias (Hellenic Folklore Research Centre of the Academy of Athens), Atene, Grčija: projektno sodelovanje.
- Museene i Sør-Trøndelag AS (Museums of Southern Trøndelag), Trondheim, Norveška: projektno sodelovanje.
- Norsk senter for folkemusikk og folkedans (Norwegian Center for Traditional Music and Dance), Trondheim, Norveška: projektno sodelovanje.
- Szabadtéri Néprajzi Múzeum (Hungarian Open-Air Museum), Szentendre, Madžarska: projektno sodelovanje.
- The Ohio State University, Columbus, Združene države Amerike: projektno in raziskovalno sodelovanje.
- Université Clermont Auvergne, Clermont-Ferrand, Francija: strokovno in pedagoško sodelovanje.
- University of Roehampton, London, Združeno kraljestvo: strokovno in pedagoško sodelovanje.
- Univerza v Celovcu, Oddelek za kulturno analizo, Celovec, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Univerza v Lundu, Oddelek za kognitivno znanost, Lund, Švedska: raziskovalno sodelovanje.
- Vytauto Didžiojo universitetas (Vytautas Magnus University), Kaunas, Litva: strokovno in pedagoško sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- prof. emer. Andriy Nahachewsky, University of Alberta, Kanada, 24. 11. – 22. 12.: projektno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Marjetka Golež Kaučič:

- *Reversal othering as a cultural discomfort through the analysis of the novels Gulliver's travels (book IV) and Under the skin by Michel Faber.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Non-human, all too human: on animals, monsters and other others*, Ljubljana, 4. 3.
- *Eco(zoo)poetics and the Anthropocene.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *The future is here: fictions in the era of climate change*, Reka, Hrvaška, 16. 5.
- *Slovenian folk songs in the political frames.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Songs and politics: expressions, dynamics, consequences*, 53rd International Ballad Conference of the Kommission für Volksdichtung, Varšava, Poljska, 10. 9.

Mojca Kovačič:

- *Cultural identity and institutional frameworks: between institutionalized and local heritage practices.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *International Society for Ethnology and Folklore*, Aberdeen, Združeno kraljestvo, 3. 6.
- *Tradition as construction: a critical view of France Marolt's folk song collection.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Perspectives on the Work of France Marolt and his Contemporaries – Pogledi na delo Franceta Marolta in njegove sodobnike*, Ljubljana, 16. 9.
- *The politics of regional representation of Slovenian folk music.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Symposium of the ICTMD Study Group on Music and Dance of the Slavic World*, Nitra, Slovaška, 6. 10.

Drago Kunej:

- *The importance of music and musicians for the sustainability and resilience of folk dance.* Referat na mednarodni znanstveni konferenci *How Sustainable Is Dance as ICH? – Kako trajnosten je ples kot nesnovna kulturna dediščina?*, Ljubljana, 23. 5.
- *Tamburitza music in the regional border areas of Slovenia.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *5th Symposium of the ICTMD Study Group on Music and Dance of the Slavic World*, Nitra, Slovaška, 6. 10.
- *Historical sound recordings: treasures and challenges from the Institute of Ethnomusicology ZRC SAZU, Ljubljana.* Vabljen predavanje na *V Jornades de Patrimoni Sonor i Audiovisual*, Barcelona, Španija, 27. 11.

Rebeka Kunej:

- *Dancing in Horjul in the 21st Century as Dance Heritage or Dance Tradition?* Referat na mednarodni znanstveni konferenci *How Sustainable Is Dance as ICH? – Kako trajnosten je ples kot nesnovna kulturna dediščina?*, Ljubljana, 21. 5.
- *Application of Kinetography Laban In the Slovenian Folk Dance Collection: Past and Future.* Referat na *34th Biennial Conference of the International Council of Kinetography Laban/Labanotation »Scoring Gaps: Notating Pasts and Futures«*, Columbus, Združene države Amerike, 17. 7.
- *Most – Bridging Traditional Dance and Religion.* Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *5th Symposium of the ICTMD Study Group on Music and Dance of the Slavic World*, Nitra, Slovaška, 7. 10.

Anastasiia Mazurenko:

- »Budzhak Musical Heritage« *Project: on the way to research and ethical recognition of the culture of the multi-ethnic border regions in Ukraine*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Ours, Yours, Theirs, No One's? Heritage of Multicultural Areas – Naša, vaša, njihova, nikogaršnja? Dediščina večkulturnih območij*, Ljubljana, 11. 6.
- *Discovering ourselves: the role of grassroots practices in the process of revitalizing local folk music traditions in Ukraine after 2014*. Referat na 5th *Symposium of the ICTMD Study Group on Music and Dance of the Slavic World*, Nitra, Slovaška, 7. 10., dogodek v živo in na spletu.
- »Traditional music comes out of the underground«: *rural folk music in the activities of youth urban grassroots movements in Ukraine after 2014*. Referat na *SIBE 2025: Musica y conflicto social. Paradigmas, enfoques y retos de la etnomusicología contemporánea – SIBE 2025: Music and social conflicts: Paradigms, approaches and challenges of contemporary ethnomusicology*, Barcelona, Španija, 6. 11.

Anja Moric:

- *A reflection on the definition of Slovene emigration*. Referat na *The Importance of Exploring Ethnicity in the 21st Century*, Ljubljana, 16. 5.
- *Ritual, music, and belonging: the Romani pilgrimage to Brezje*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Romani and Sinti Musicians between the State, Market, and Society*, Ljubljana, 22. 8.
- *The silenced heritage: coping with a difficult past in the Kočevje region*. Referat na *The Difficult heritage of mass graves: experiences and comparisons: international interdisciplinary symposium within Year of heritage and DEAGENCY project*, Ljubljana, 23. 9.

Eva Fekonja:

- *The primacy of the political?: Musical emotions, collective singing and Balkan music*. Referat na interdisciplinarni delavnici za doktorske študente in raziskovalce na začetku kariere *Rethinking the Emotions from the Historical Perspective*, Praga, Češka, 5. 9.
- *In search of a »Balkan voice«: Subjectivities, materialities, and ideologies of vocal production*. Referat na mednarodni konferenci *Balkan Matters! Material cultures in the Balkans*, Marseille, Francija, 27. 9.

Jan Ovnik:

- *Listening to Social Relations amidst Their Ritual Transformation: Wedding Soundscapes of Rural North-Eastern Slovenia in the 1960s*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *En Plein Air: Soundscapes of Ritual and Festivity in Europe and Beyond from the Middle Ages to the Present*, Siena, Italija, 26. 9.
- *Performative Ritual Practices of Remunerating Musicians for their Services at Rural Weddings in Slovenian Styria*. Referat na 5th *Symposium of the ICTMD Study Group on Music and Dance of the Slavic World*, Nitra, Slovaška, 7. 10.
- »Is the Class of Musicians Doomed to Extinction?«: *Reactions to the Proliferation of Mechanical Reproduction of Music and Their Consequences in the Kingdom of SCS/Yugoslavia*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Kultura in tehnika*, Ljubljana, 3. 12. (soavtorica Vanessa Nina Borsan).

Marjeta Pisk:

- *Ethnographic vignettes about Slovenian folklorists' inbetweeness*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Unwriting: SIEF2025*, Aberdeen, Združeno kraljestvo, 4. 6.
- *Škofja Loka Passion Play in the Interplay of Different Actors, Scales and Motivations*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *II Conference Association of Critical Heritage Studies Central and Eastern Europe Chapter*, Varšava, Poljska, 27. 8.
- *Slovenian I am: the trajectory of the patriotic song(s)*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Songs and politics: expressions, dynamics, consequences*. 53rd *International Ballad Conference of the Kommission für Volksdichtung*, Varšava, Poljska, 9. 9.

Anja Serec Hodžar:

- *Digitalizacija Maroltove zapuščine na Glasbenonarodopisnem inštitutu ZRC SAZU – Digitisation of the Marolt Legacy at the ZRC SAZU, Institute of Ethnomusicology*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Perspectives on the Work of France Marolt and his Contemporaries – Pogledi na delo Franceta Marolta in njegove sodobnike*, Ljubljana, 17. 9.

Anja Verderber:

- *Polka and Its Sustainability in the Slovenian Context: The Emergence and Current Popularity of This Dance-Music Genre*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *How Sustainable Is Dance as ICH?*, Ljubljana, 22. 5.
- *Dancing Bodies, Affective Spaces: Tracing the Sensory Experience of Polka*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci za doktorske študente *1st International Conference of Doctoral Students in Dance Research*, Szeged, Madžarska, 22. 11., dogodek v živo in na spletu.

Marija Klobčar:

- »Come together, come together, you poor folk«: *political uses and misuses of the song*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Songs and politics: expressions, dynamics, consequences*, 53rd International Ballad Conference of the Kommission für Volksdichtung, Varšava, Poljska, 9. 9.
- *The contexts of Marolt's commitment to researching and preserving Slovenian culture in Austrian Carinthia*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Pogledi na delo Franceta Marolta in njegove sodobnike – Perspectives on the Work of France Marolt and his Contemporaries*, Ljubljana, 16. 9.
- *Oger, Ogri in vprašanje kolektivnih identitet*. Referat na 2. delavnici projektne skupine *Kolektivne identitete in stanovska družba med Srednjo in Jugovzhodno Evropo od iznajdbe tiska do pojava narodnih gibanj*, Ljubljana, 9. 12.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Marjetka Golež Kaučič:

- Kommission für Volksdichtung, Varšava, Poljska, 11. 9.: zasedanje upravnega odbora.

Eva Fekonja:

- Univerza v Washingtonu, Seattle, Združene države Amerike, 5. 5. – 3. 6.: Erasmus+ kratkoročna mobilnost doktorskih študentov z namenom študija.

Jan Ovnik:

- Univerza An Giang, Long Xuyên, Vietnam, 6. 1. – 4. 2.: Erasmus+ kratkoročna mobilnost doktorskih študentov z namenom prakse.

Marjeta Pisk:

- Archiv der Gesellschaft der Musikfreunde, Dunaj, Avstrija: 11.–12. 12.: raziskovalno delo v arhivu.

Anja Serec Hodžar:

- Österreichische Volksliedwerk, Archiv der Gesellschaft der Musikfreunde, Österreichisches Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija, 12.–17. 1.: raziskovalno delo v arhivih.

Drago Kunej:

- Fondo de Música Tradicional IMF-CSIC in Centre de Documentació de Cultura Popular – Fonoteca de Música Tradicional Catalana, Barcelona, Španija, 26.–30. 11.: raziskovalno delo.

Urša Šivic:

- Österreichische Volksliedwerk, Archiv der Gesellschaft der Musikfreunde, Österreichisches Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija, 12.–17. 1.: raziskovalno delo v arhivih.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Anja Serec Hodžar je prejela nagrado modri znak ZRC SAZU.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Ethnomusicology studies folk song, instrumental music, and dance as cultural practices shaped by national culture, revival movements, heritage, identities, political ideologies, multicultural contacts, traumatic pasts, and social change. Its interdisciplinary work examines culture as a living and evolving process, from the institutionalization of ethnomusicology and folklore activities to participatory practices, difficult heritage, and human relationships with nature and other species. In addition to research and publishing, the Institute develops and disseminates digital archival materials, organizes concerts and workshops on folk music and dance, and cooperates with educational and cultural-policy institutions. The research team consists of 10 researchers, 4 junior researchers, and 3 assistants.

In 2025 research was carried out within core research program *Folkloristic and Ethnological Research on Slovenian Folk Culture* and interdisciplinary research program *Heritage on the Margins: New Perspectives on Heritage and Identity within and beyond National*, as well as through various national research and applied projects (*Thinking Animals: Transformative Aspects in Research of Animals in Folklore, Literature and Culture*; *The Weight of the past. Heritage of the Multicultural Area: Case Study of Gottschee*; *France Marolt: Digitization of his Legacy and Understanding of his Scholarly and Art Work*), international projects and cooperations (*In New Disguise: Changes in Traditional Music and Dance Culture in Hungary, Slovenia and Around*; *Folklore revival in post-socialist countries: politics, memory, heritization and sustainability*; *Dance as ICH: New models of facilitating participatory dance events*; *Popular Culture, Heritage, Identity: Historical Processes and Contemporary Practices in Hungary and Slovenia*; *Slovenian-Croatian Parallels in the Border Region (Gorski Kotar and Kočevska*, and other minor projects *Processing and Storage of Sound Material of the Slovenian Theatre Institute*; *Processing of Sound Material of the Notranjska Region*; concerts *Pika paka hamle* and *Folk music on the margins*). Researchers have also participated in research projects conducted by other institutes or institutions.

The Institute contributed to the training of young researchers and remained active in editorial boards, scholarly associations, evaluation procedures, and postgraduate supervisions. It co-organized three major international scholarly meetings, two exhibitions and published issues of the journal *Traditiones*, the conference volume, the handbook in different languages and two scientific monographs. The Institute continued international cooperation, hosted international visitors, and took part in conference presentations, and research visits abroad. It maintained its library, documentation, and archives; archival work included field recordings, digitization, and providing copies to external users. In 2025, Anja Serec Hodžar received the Blue Badge Award of ZRC SAZU.

Inštitut se ukvarja z interdisciplinarnim poljem raziskovanja migracijskih procesov v Sloveniji in mednarodnem okolju. Raziskovalci se osredotočajo na študije izseljenstva in priseljenstva, povratništva, etničnosti, begunstva, migracijskih ter integracijskih politik.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO IZSELJENSTVO IN MIGRACIJE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

isim.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

akad. prof. dr. Jože Pirjevec, akad. prof. dr. Marko Juvan, prof. dr. Aleksej Kalc, prof. dr. Marina Lukšič Hacin, doc. dr. Jernej Mlekuž (predsednik), doc. dr. Martina Bofulin (podpredsednica), prof. dr. Mirjam Milharčič Hladnik.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: prof. dr. Marina Lukšič Hacin.

Znanstveni svetniki: prof. dr. Aleksej Kalc, prof. dr. Marina Lukšič Hacin, izr. prof. dr. Mirjam Milharčič Hladnik.

Višja znanstvena sodelavca: izr. prof. dr. Jure Gombač, doc. dr. Jernej Mlekuž.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Martina Bofulin, dr. Nataša Rogelja Caf, doc. dr. Kristina Toplak, doc. dr. Mojca Vah Jevšnik, doc. dr. Marijanca Ajša Vižintin, doc. dr. Miha Zobec.

Asistenta: Ivana Azhievskaja, Jošt Žagar.

Mladi raziskovalci: Manca Koren, Ana Reberc, Nik Obid.

Višji strokovno raziskovalni asistentki: Špela Kastelic, Asja Pehar Senekovič.

Strokovni sodelavki: Deja Gliha, Mateja Gliha.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Narodna in kulturna identiteta slovenskega izseljenstva v kontekstu raziskovanja migracij

Oznaka: P5-0070.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleksej Kalc.

Sodelavci: D. Gliha, M. Gliha, J. Gombač, M. Gostič, A. Kalc, L. Klun, K. Kožar Rosulnik, M. Lukšič Hacin, M. Milharčič Hladnik, J. Mlekuž, K. Toplak, M. Vah Jevšnik, M. A. Vižintin, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/narodna-in-kulturna-identiteta-slovenskega-izseljenstva-v-kontekstu.

Delo je potekalo v treh tematskih sklopih: migracije, država in politika; migracije in delo; migracije, skupnosti in kultura. Pozornost je bila namenjena empiričnim raziskavam, teoretskim in metodološkim vprašanjem, preizkušanju inovativnih pristopov in novim dokumentarnim virom. Izšla je serija izvirnih ali preglednih znanstvenih in strokovnih člankov ter poglavja v znanstvenih monografijah. Raziskovalci so sodelovali na mednarodnih znanstvenih konferencah, na javnih dogodkih, v radijskih in televizijskih oddajah in elektronskih medijih ter izvedli številna vabljena predavanja na tujih univerzah. Izšli sta številki znanstvene revije *Dve domovini/Two Homelands* in znanstvena monografija v zbirki Migracije. Kot nosilci ali sodelavci so izvajali nacionalne, mednarodne temeljne in aplikativne projekte, pedagoško delo na slovenskih in tujih univerzah ter na podiplomskih šolah (kot predavatelji in mentorji).

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nataša Rogelja Caf.

Sodelavci: M. Bofulin, M. Gliha, J. Gombač, J. Mlekuž, N. Rogelja Caf (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije); N. Gregorič Bon, A. Jeltnikar, U. Kanjir (Inštitut za antropološke in prostorske študije); Š. Ledinek Lozej (Inštitut za slovensko narodopisje); M. Pavšek, P. Pipan (Geografski inštitut Antona Melika); M. Pisk (Glasbenonarodopisni inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/biografije-istrskih-poti-hoja-in-pisanje-kot-metodi-raziskovanja-obmejnih.

Projektna skupina je izvedla dva zaključna hodinarja, postavljena je bila zbirka esejev *FootNotes*, ki deluje kot strokovna publikacija pri Založbi ZRC, izveden pa je bil tudi zaključni dogodek projekta – okrogla miza s spremljajočo razstavo z naslovom *Iztirjeno*. Celokupno so bili v letu 2025 na projektu realizirani naslednji dosežki: 2 znanstvena prispevka, 6 konferenčnih prispevkov, 2 razstavi, organizacija 2 okroglih miz in sodelovanje na njiju, intervju za širšo javnost, strokovni članek ter 15 esejev znotraj zbirke *FootNotes*.

Med »deseto banovino« in »sedmo republiko«: države in diaspore v prvi in drugi Jugoslaviji

Oznaka: J6-50191.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Zobec.

Sodelavci: M. Gliha, A. Kalc, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/med-deseto-banovino-in-sedmo-republiko-drzave-in-diaspore-v-prvi-in-drugi.

Delo na projektu je potekalo po predvidenem planu. Med 26. in 29. 3. 2025 so člani projektne skupine sodelovali na konvenciji mednarodnega združenja za socialno zgodovino (European Social Science History Conference) v Leidnu na Nizozemskem. V tuji reviji je bil objavljen znanstveni članek.

Izzivi mednarodne delovne mobilnosti v nacionalnem kontekstu. Primer Slovenije

Oznaka: J5-50182.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Kristina Toplak.

Sodelavci: M. Bofulin, M. Gliha, J. Mlekuž, A. Pehar Senekovič, K. Toplak, M. Vah Jevšnik.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/izzivi-mednarodne-delovne-mobilnosti-v-nacionalnem-kontekstu-primer-slovenije.

Sodelavke in sodelavci projekta so nadaljevali z delom na terenu, z zbiranjem pisnega gradiva in intervjuji. Ves čas so tudi intenzivno diseminirali rezultate projekta. Objavili so tri članke, predstavili osem referatov na domačih in tujih konferencah, izvedli predavanje o delovni mobilnosti za tuje študente in v Mariboru organizirali okroglo mizo o delovni mobilnosti skupaj z raziskovalci iz Hrvaške.

Uprostorjanje migrantov na mikroravni: Restavracije kot prostori stika

Oznaka: J6-60098.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Martina Bofulin.

Sodelavci: M. Bofulin, M. Gliha, Š. Kastelic, J. Mlekuž, N. Rogelja Caf (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije);

S. Cukut Krilić (Družbenomedicinski inštitut); Š. Ledinek Lozej (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/uprostorjanje-migrantov-na-mikroravni-restavracije-kot-prostori-stika.

V prvem letu projekta je projektna skupina izvedla tri kolokvije (dva z mednarodnimi gosti), pregledala statistične podatke s področja zaposlovanja tujcev v gostinstvu, napravila diskurzno analizo tiskanih medijskih objav o restavracijah s svetovno prehrano in začela s terenskim raziskovanjem restavracij. Aktivnosti so rezultirale v dveh znanstvenih člankih, štirih konferenčnih referatih, uvodnem predavanju na znanstveni konferenci, predavanju na visokošolski instituciji in strokovnemu prispevku.

Prevpriševanje meja nacije: migracije in (de)konstrukcija Jugoslavije (19.–21. stoletje)

Oznaka: BI-VB/23-25-003.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Zobec.

Sodelavci: A. Kalc, M. Koren, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 4. 2025.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/prevpriševanje-meja-nacije-migracije-in-dekonstrukcija-jugoslavije-19-21.

Raziskovalni obisk Univerze v Glasgou v marcu 2025 in gostujoče predavanje Mihe Zobca (6. 3.) z naslovom *How did immigrants from the Former Yugoslav Republics become »čefurs«?: the representations about Yugoslav immigrants in Slovenia of the 1990s*.

Država in diaspora v prvi in drugi Jugoslaviji

Oznaka: BI-RS/23-25-011.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Zobec.

Sodelavca: A. Kalc, M. Lukšič Hacin, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2023 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/drzava-in-diaspora-v-prvi-in-drugi-jugoslaviji-bilateralno-sodelovanje-srbija.

Raziskovalni obisk Inštituta za noviju historiju Srbije v juniju in predavanje (24. 6.) Mihe Zobca z naslovom *Between internationalism and »tyranny of the national«: Yugoslavia and its migration programs in the context of »de-globalization«*.

Slovenska diaspora v ZDA in njeni odnosi s kraljevo in socialistično Jugoslavijo

Oznaka: BI-US/24-26-055.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleksej Kalc.

Sodelavca: A. Kalc, M. Zobec (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije); L. Kropivnik (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

Evidentiranje in preučevanje dokumentarnih virov o slovenskih izseljenških skupnostih v ZDA ter njihovih odzivih na diasporno politiko Kraljevine Jugoslavije in Socialistične federativne republike Jugoslavije. Projekt nadaljuje utečeno sodelovanje z Immigration History Research Center Archives na Univerzi v Minnesoti, kjer hranijo pomembne dokumentarne fonde o zgodovini priseljencev v ZDA.

Primerjalna analiza institucionalnega razvoja izseljenških politik – Slovenija in Hrvaška od 19. stoletja do državne samostojnosti

Oznaka: BI-HR/25-27-040.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Zobec.

Sodelavec: A. Kalc, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/primerjalna-analiza-institucionalnega-razvoja-izseljenških-politik-slovenija.

Izveden je bil raziskovalni obisk Inštituta Ivo Pilar v decembru in obisk Hrvaškega državnega arhiva.

Migracije in razvoj v jugovzhodni in srednji Evropi od 19. stoletja

Oznaka: BI-DE/25-27-004.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Zobec.

Sodelavci: A. Kalc, K. Toplak, M. A. Vižintin, M. Zobec (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije);

L. Kropivnik (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/migracije-in-razvoj-v-jugovzhodni-in-srednji-evropi-od-19-stoletja.

Izveden je bil raziskovalni obisk Inštituta za raziskovanje vzhodne in jugovzhodne Evrope v Regensburgu v oktobru.

Dve domovini

Oznaka: Dve domovini/Two Homelands.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Marina Lukšič Hacin.

Sodelavki: M. Lukšič Hacin, K. Toplak, M. A. Vižintin.

Obdobje trajanja: 5. 2. 2024 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: ojs.zrc-sazu.si/twohomelands.

Izšli sta št. 61 in 62. V št. 61 je bil objavljen tematski sklop Napotitve delavcev: Profili podjetij, dostop do informacij in spoštovanje pravil – Posting of Workers: Company Profiles, Access to Information, and Rule Compliance, štirje drugi članki in knjižna ocena. V št. 62 sta bila objavljena dva tematska sklopa, prvi Migracije in razvoj na gorskih obmejnih območjih Švice in Slovenije (18.–20. stoletje) – Migration and Development in the Mountain Borderlands of Switzerland and Slovenia (18th–20th Century); drugi Potomke, potomci slovenskih izseljenk, izseljencev ter ohranjanje slovenskega jezika in kulture v Bosni in Hercegovini, poleg tega pa še šest prostih člankov.

Strokovno in raziskovalno delo v izbranih slovensko-ameriških skupnostih v Združenih državah Amerike – popisovanje, zbiranje in ovrednotenje slovenskih migrantskih korespondenc

Oznaka: Amerika 2025.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Mirjam Milharčič Hladnik.

Sodelavec: Aleksej Kalc, M. Milharčič Hladnik.

Obdobje trajanja: 22. 4. – 31. 12. 2025.

Dvotedensko strokovno in raziskovalno delo v različnih krajih v Združenih državah Amerike je načrtovano kot terensko delo med delujočimi slovensko-ameriški organizacijami, predvsem sodelovanje s Slovensko zvezo v Ameriki. V dogovoru z Uradom RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je bilo predstavljeno na julij 2026. Elektronsko prispele migrantske korespondence so bile urejene in pripravljene za raziskovalno delo.

Terensko znanstvenoraziskovalno delo v Nemčiji pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika in kulture

Oznaka: Nemčija 2025.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Marijanca Ajša Vižintin.

Obdobje trajanja: 22. 4. – 31. 12. 2025.

Opravljen je bila preliminarne raziskava o večjezičnosti in identiteti sodelujočih pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika in kulture. Opazovanje z udeležbo v skupinah za otroke in odrasle v južni Nemčiji, intervjuji so potekali med 26. 11. in 8. 12. ter po spletu, izvedeno je bilo vabljen predavanje na Univerzi v Tübingenu.

Izdaja prevoda knjige Rolf Wörsdörfer: Vom »Westfälischen Slowenen« zum »Gastarbeiter«. Slowenische Deutschland-Migrationen im 19. und 20. Jahrhundert

Oznaka: Izdaja prevoda knjige.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Marina Lukšič Hacin.

Obdobje trajanja: 22. 4. – 31. 12. 2025.

V sozaložništvu med založbo Sofia in ZRC SAZU je bil pripravljen ter izdan prevod knjige z izvirnim naslovom *Vom »Westfälischen Slowenen« zum »Gastarbeiter«*. *Slowenische Deutschland-Migrationen im 19. und 20. Jahrhundert*. Knjiga je prvič izšla leta 2016. Slovenski prevod je naslovljen *Od »vestfalskega« Slovence do »gastarbajterja« Migracije Slovencev v Nemčijo v 19. in 20. stoletju*.

Vključevanje in delo z otroki priseljenci v vrtcih in šolah v Sloveniji

Oznaka: Analiza stanja.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje.

Vodja: Marijanca Ajša Vižintin.

Sodelavci: D. Gliha, J. Gombač, M. Gostič, M. Lukšič Hacin, M. Milharčič Hladnik, M. A. Vižintin.

Obdobje trajanja: 24. 10. 2024 – 31. 8. 2025.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vkljucevanje-in-delo-z-otroki-priseljenci-v-vrtcih-in-solah-v-sloveniji.

V kvalitativni raziskavi z namenom analizirati stanje na področju vključevanja otrok priseljencev v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah v Republiki Sloveniji je sodelovalo 12, v kvantitativni pa 519 (50,4 %) vzgojno-izobraževalnih organizacij. Organiziran je bil posvet Primerjava perspektiv različnih deležnikov (6. 3.), sodelovali so na seji Državnega zbora (28. 10.). Zaključno raziskovalno poročilo je bilo predstavljeno za MVI, Uradov petek (5. 12.), uporabljeno za e-knjigo, https://isim.zrc-sazu.si/sites/default/files/Analiza_priseljenci_2026_zakljucno%20porocilo.pdf.

Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health [Populacijska medicina in trajnostni razvoj: Evropske priložnosti sodelovanja s Kitajsko za izboljšanje globalnega zdravja]

Oznaka: PoPMeD-SuSDeV.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Martina Bofulin.

Sodelavci: M. Bofulin, N. Rogelja Caf, N. Gregorič Bon (Inštitut za antropološke in prostorske študije); Š. Ledinek Lozej, M. Kozorog, A. Marsetič, A. Jeltnar (Inštitut za slovensko narodopisje); S. Cukut Krilič (Družbenomedicinski inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/en/programi-in-projekti/population-medicine-and-sustainable-development-european-opportunities-in.

V tretjem letu projekta je projektna skupina na ZRC SAZU izvedla pet enomesečnih gostovanj (angl. *secondments*) na partnerskih institucijah, od tega štiri na Univerzitat Ramon Llull, Instituto Químico de Sarrià v Španiji in eno na Xi'an Jiatong Liverpool University na Kitajskem. V sklopu gostovanj so člani projekta pripravili tri vabljena predavanja in dva znanstvena članka ter nadaljevali s terensko raziskavo o slovenskih državljanih na Kitajskem. ZRC SAZU je obiskala tudi španska raziskovalka, ki je na inštitutu opravila enomesečno gostovanje in pripravila vabljeno predavanje na temo navad uporabe mobilnih telefonov pri otrocih.

Rethinking the Blue Economy: Socio-ecological impacts and opportunities [Refleksija modre ekonomije: družbeno-ekonomski vplivi in priložnosti]

Oznaka: RethinkBlue.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Nataša Rogelja Caf.

Obdobje trajanja: 30. 10. 2023 – 29. 10. 2027.

Spletna stran: rethinkblue.eu.

Projekt se osredotoča na priobalne kraje in refleksijo »modre ekonomije« s političnega, kulturnega in ekonomskega stališča. V letu 2025 so bile organizirane pedagoške dejavnosti v obliki webinarjev in individualnih konzultacij. Nadaljevalo se je delo po delovnih paketih in izdaja novičnika.

Resources on the Move [Znanje na poti]

Oznaka: RES-MOVE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – AMIF.

Sofinancerja: European Union, European commission, Directorate-General for Migration and Home Affairs, Migration and Security Funds, Union actions, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavci: I. Azhievskaja, M. Gliha, J. Gombač, Š. Kastelic, A. Pehar Senekovič, J. Žagar.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2024 – 28. 2. 2027.

Spletna stran: resmove.eu.

V letu 2025 so sodelavci skupaj s projektnimi partnerji pripravili in zagnali osem pilotnih projektov z deležniki v prostorih sodela in prostorih sodelovanja. V Sloveniji so sodelovali z Zavodom Dress for success Maribor, DRPD Novo mesto, Uradom za integracijo in oskrbo migrantov, Zavodom Beta, Centrom Rog, Zavodom 3 iz Škofje Loke ter KD Gmajno. Na različnih področjih so nudili podporo in pomoč proslcem za azil, osebam z mednarodno zaščito, osebam z začasno zaščito, osebam, ki so v Slovenijo prišle preko združevanja družin, ter delovnim migrantom. Udeležili so se tudi mednarodnih sestankov v Parizu in Amsterdamu.

Housing: to Overcome Unstable Situation in Europe (H:OUSE) [Stanovanjska pravičnost: sponzorstva za premagovanje nestabilnih stanovanjskih razmer za migrante v Evropi]

Oznaka: HOUSE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – AMIF.

Sofinancerja: European Union, European commission, Directorate-General for Migration and Home Affairs, Migration and Security Funds, Union actions, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavci: I. Azhievskaja, M. Gliha, J. Gombač, Š. Kastelic, A. Pehar Senekovič, J. Žagar.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2024 – 28. 2. 2027.

Spletna stran: house-project.org.

V letu 2025 so sodelavci skupaj s projektnimi partnerji pripravili in zagnali sedem pilotnih projektov z deležniki. Vsi so se dotikali problemov okoli nastanitve in podpore migrantom v lokalnih skupnostih. V Sloveniji so sodelovali z Zavodom Dress for success Maribor, DRPD Novo mesto, Zavodom 3 iz Škofje Loke, Cirkokrogom in Afriško vasjo. Na različnih področjih so nudili podporo in pomoč proslcem za azil, osebam z mednarodno zaščito, osebam z začasno zaščito, osebam, ki so v Slovenijo prišle preko združevanja družin, in delovnim migrantom. Udeležili so se tudi mednarodnih sestankov v Ioannini, kjer so imeli tridnevno izobraževanje, in v Limericku na Irskem.

Increasing the level of empirical evidence through the collection and analysis of national administrative data: POSTING.STAT 2.0 [Zbiranje in analiza nacionalnih administrativnih podatkov za boljše empirične dokaze: POSTING.STAT 2.0]

Oznaka: Posting.STAT 2.0.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – ESF+.

Sofinancerja: European Commission DG Employment, Social Affairs and Inclusion, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Mojca Vah Jevšnik.

Sodelavki: K. Toplak, M. Vah Jevšnik.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2026.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zbiranje-in-analiza-nacionalnih-administrativnih-podatkov-za-boljshe-empiricne.

Nadaljevalo se je zbiranje in analiza podatkov o napotovanju delavcev v okviru opravljanja storitev na trgu Evropske unije s poudarkom na napotovanju državljanov tretjih držav. Sodelavci so v sklopu projekta sodelovali pri izvedbi spletnih seminarjev na temo napotovanja v sektorju transporta in delovanja podizvajalskih verig v sektorju gradbeništva. Pripravljeno je bilo nacionalno zaključno poročilo o izsledkih raziskave o napotovanju v Slovenijo ali iz nje.

Joint innovative employment support for displaced people from Ukraine [Skupna inovativna podpora zaposlovanja oseb z začasno zaščito iz Ukrajine]

Oznaka: JOINT-UA-EMPLOY.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – ESF+.

Sofinancerja: European Social Fund Agency, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavca: J. Gombač, A. Pehar Senekovič.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2025 – 28. 2. 2027.

Spletna stran: isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/joint-ua-employ.

Projekt poteka v sodelovanju z Zavodom za zaposlovanje Republike Slovenije, Zavodom za zaposlovanje Litve in Obrtno zbornico Slovenije. ZRC SAZU je uvodno pripravil raziskavo o situaciji na trgu dela za Ukrajinke_ce v obeh državah, ki bo služila kot osnova za naslednje dejavnosti na projektu.

Governance Enhancement for Cohesive Societies [Krepitev vladanja za bolj kohezivne družbe]

Oznaka: GEtCoheSive.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Srednja Evropa.

Sofinancerja: Università Ca Foscari di Venezia (UNIVE), Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavci: I. Azhievskaja, M. Gliha, J. Gombač, M. Lukšič Hacin, M. A. Vižintin.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2023 – 31. 3. 2026.

Spletna stran: interreg-central.eu/projects/getcohesive.

Na projektu so sodelavci pripravili še zadnje projektne dosežke v obliki priporočil in »toolkit«, ki so ga septembra tudi predstavili županom v okviru Skupnosti občin Slovenije. Bili so na projektih sestankih v Berlinu in Benetkah. Aktivno so sodelovali pri oblikovanju vseh gradiv in priporočil.

»Medkulturni dialog, večkulturna družba« v okviru projekta LABOUR-INT 3: Pobuda več deležnikov za vključevanje migrantov na trg dela (LABOUR-INT III), deset predavanj

Oznaka: Medkulturni dialog.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavec: J. Gombač.

Obdobje trajanja: 21. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: ess.gov.si/partnerji/projektno-sodelovanje/projekt-labour-int-iii.

Na projektu se za Zavod za zaposlovanje RS izvaja delavnica s področja medkulturnega dialoga na njihovih usposabljanjih. Izvedenih je bilo pet delavnic v različnih slovenskih mestih.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vodilni inštitut z opisom programa: Inštitut za slovensko narodopisje.

Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje prepoznavne in obravnave

Oznaka: L5-3183.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Družbenomedicinski inštitut.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Ana Reberc

Oznaka: MR-55880.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Nataša Rogelja Caf.

Druga mentorica: Martina Bofulin.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Pisanje doktorske naloge, sporadično terensko delo glede na potrebe (manjkajoče informacije), redni sestanki z mentoricama, sodelovanje pri bralnih srečanjih programske skupine Dediščina na obrobjih, sodelovanje na hodinarju v okviru programa Dediščina na obrobju. Kandidatka je tudi objavila znanstveni članek v reviji *Glasnik Slovenskega etnološkega društva* in predstavljala svoje raziskovalno delo na mednarodni konferenci *SIEF* v Aberdeenu.

Manca Koren

Oznaka: MR-56875.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Kristina Toplak.

Druga mentorica: Mojca Vah Jevšnik.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je zaključila terensko delo in analizirala zbrane podatke ter uspešno končala tretje leto študija. Sodelovala je na simpoziju *Migration and Development in Southeastern Europe since the 19th Century* (ZRC SAZU), konferenci *Society and Politics* v Banjaluki in na *Pixelpoint 2025* v Novi Gorici. Opravila je tudi enotedensko študijsko gostovanje na *European University Institute* v Firencah.

Nik Obid

Oznaka: MR-59590.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Jernej Mlekuž.

Druga mentorica: Ksenija Šabec (Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.

Mladi raziskovalec je leta 2025 oblikoval smernice doktorske raziskave o narodni identiteti slovenskih izseljencev na Švedskem, opravil temeljne doktorske predmete, pripravil znanstveni članek in prejel nagrado *Young Academics Award – Infopoint prize Tolmin*.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Bofulin** je sourednica strokovnega glasila *Heriskop/Heriscope*, ki izhaja v angleškem in slovenskem jeziku ter prinaša aktualne prispevke s področja kritičnih dediščinskih študij. Je tudi del vodstvene skupine mreže CHERN, kjer vodi skupino za migracije in delo. Je pedagoška mentorica podiplomski študentki, recenzentka pri belgijski raziskovalni agenciji (*Fonds de la Recherche Scientifique – FNRS*) ter gostujoča raziskovalka na University College London v Združenem kraljestvu in na Xian Jiatong Liverpool University v Suzhouu (Ljudska republika Kitajska).
- **J. Gombač** je član mednarodnega uredniškega odbora revije *Dve domovini/Two Homelands*.
- **M. Gostič** je članica strokovne delovne skupine za begunce pod okriljem Slovenske krovne zveze za psihoterapijo.
- **A. Kalc** je član uredniškega odbora znanstvenih revij *Acta Histriae*, *Annales*, *Series historia et sociologia*, Časopis za *povijest zapadne Hrvatske* (Reka, Hrvaška), *Dve domovini/Two Homelands* in *Qualestoria* (Trst, Italija); je tudi član Znanstvenega sveta knjižne zbirke *Studi di storia* (Edizioni Università di Trieste).
- **Š. Kastelic** je članica mednarodnih mrež Population-Environment Research Network (koordinira CIESIN, Columbia University, Združene države Amerike) in Environment and Climate Mobilities Network (koordinira Univerza na Dunaju, Avstrija).
- **M. Koren** je članica uredniškega odbora zbornika študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU Platforma.
- **M. Lukšič Hacin** je odgovorna urednica revije *Dve domovini/Two Homelands*, članica uredniškega odbora revij *Družboslovne razprave* in *Migracijske i etničke teme* in zbirke *Thought, society, culture* pri založbi Peter Lang ter direktorica mednarodnega magistrskega programa *European Master in Migration and Intercultural Relations* (skupnega magistrskega študija *Migracije in medkulturni odnosi*, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici). Je članica mednarodnega konzorcija *European Master in Migration and Intercultural Relations* (skupnega magistrskega študija *Migracije in medkulturni odnosi*, Oldenburg, Nemčija), senata Fakultete za humanistiko Univerze v Novi Gorici, Znanstvenega sveta *Humanistika III* na Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici, Upravnega odbora ARRS, Medresorske gospodarske komisije Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Etične komisije Onkološkega inštituta Ljubljana, Statističnega sosveta za statistiko prebivalstva pri SURS in Razvojnega sveta Republike Slovenije. Bila je pedagoška mentorica magistrandki in doktorandkama.
- **M. Milharčič Hladnik** je članica uredništva revije *Varstvoslovje* in mednarodnega konzorcija *European Master in Migration and Intercultural Relations* (skupnega magistrskega študija *Migracije in medkulturni odnosi*, Oldenburg, Nemčija). Predseduje Komisiji ZRC SAZU za Etiko, integriteto in enake možnosti ter je članica Znanstvenega sveta ZRC SAZU, Znanstvenega sveta Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ter Senata Podiplomske šole ZRC SAZU. Je pedagoška mentorica doktorandki in magistrski študentki.
- **J. Mlekuž** je predsednik Znanstvenega sveta ISIM ZRC SAZU, član mednarodnega uredniškega odbora revije *Dve domovini/Two Homelands* in urednik knjižne zbirke *Migracije* pri Založbi ZRC.
- **A. Pehar Senekovič** je zunanja svetovalka na projektu Regionalne Razvojne Agencije Podravje – Maribor z imenom *New generation alpine OUT - migration Engagement FOR an INclusive GOVernance (OUT4INGOV)*.
- **N. Rogelja Caf** je članica mednarodnega svetovalnega uredniškega odbora časopisa *Slovenika – časopis za kulturo, nauku i obrazovanje* (Beograd, Srbija) in urednica strokovnega glasila *Heriskop/Heriscope*, ki izhaja v angleškem in slovenskem jeziku ter prinaša aktualne prispevke s področja kritičnih dediščinskih študij. Je glavna urednica strokovne zbirke esejev *FootNotes*, ki pri Založbi ZRC od 2025 izhaja v angleškem jeziku. Je raziskovalna mentorica mladi raziskovalki.
- **K. Toplak** je sourednica revije *Dve domovini/Two Homelands* in področna urednica pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*. Je raziskovalna mentorica mladi raziskovalki in pedagoška somentorica doktorandki.
- **M. Vah Jevšnik** je zaupna oseba na ZRC SAZU. Je skrbnica mednarodnega Erasmus Mundus magistrskega programa *European Master in Migration and Intercultural Relations* (EMMIR – *Migracije in medkulturni odnosi*) na Univerzi v Novi Gorici ter pedagoška mentorica doktorandki in magistrskemu študentu.
- **M. A. Vižintin** je sourednica revije *Dve domovini/Two Homelands* in članica uredniškega odbora *Migracijske i etničke teme* (Zagreb: Institut za migracije i narodnosti). Je predsednica Komisije Slovenske raziskovalne iniciative v partnerstvu z Državno univerzo v Ohio v Columbusu ter članica Komisije za priznanja in nagrade ZRC SAZU. Na mednarodnem magistrskem programu EMMIR – *European Master in Migration and Intercultural Relations* (Univerza v Novi Gorici) je pedagoška mentorica dvema študentkama.
- **M. Zobec** je član posvetovalnega odbora knjižne zbirke *Migrations in History*, ki jo izdaja založba De Gruyter, in recenzent projektov pri srbski raziskovalni agenciji (Fond za nauku Republike Srbije), oktober 2022 – oktober 2024.

RAZSTAVE:

- **Iztirjeno.** Atrij ZRC, Ljubljana, 10. 11. – 10. 12. (Nataša Rogelja Caf in Ajda Schmidt).
- **Potepanja po poteh Šavrinke Marije.** Bržanova domačija, Smokvica, 28. 2. (Nataša Rogelja Caf in Špela Ledinek Lozej).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Vključevanje in delo z otroki priseljenci v vrtcih in šolah v Sloveniji: primerjava perspektiv različnih deležnikov.** ZRC SAZU, Ljubljana, 6. 3.
- **Kako lahko medkulturna mediacija pripomore k boljšemu zdravju in zdravstvu?** Okrogla miza v sklopu spremljevalnega programa Evropske prestolnice kulture GO! 2025, Nova Gorica, 20. 11.
- **Yugoslavia and China: histories, legacies, afterlives.** Predstavitve knjige, Ljubljana, 14. 10.
- **Pogovor z Gracio Ting Deng, avtorico monografije *Chinese Espresso: Contested Race & Convivial Space in Contemporary Italy*.** Spletni dogodek, 16. 4., <https://china-in-europe.net/chinese-espresso-and-everyday-conviviality-in-italy-a-conversation-with-grazia-ting-deng-chern-wg-5-online-event/>.
- **Iztirjeno: predstavitev izsledkov projekta *Biografije istrskih poti*.** Okrogla miza, Ljubljana, 10. 11.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnični fond se je povečal za 24 monografij in 55 serijskih publikacij. Nadaljevalo se je zbiranje dokumentacije in urejanje (arhiviranje) inštitutskega dokumentacijskega gradiva v prostorih Raziskovalne postaje Ig.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Dve domovini. Razprave o izseljenstvu = Two Homelands. Migration studies, 61 in 62.** Uredili Kristina Toplak in Marijanca Ajša Vižintin. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Heriskop: Razprave o dediščinjenju na obrobjih, 6.** Uredile Nataša Rogelja Caf, Martina Bofulin, Špela Ledinek Lozej in Tjaša Jakop. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- University of Leuven (HIVA), Leuven, Belgija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Stavanger, Stavanger, Norveška: pedagoško sodelovanje.
- Univerza v Bologni, Bologna, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Universitat Ramon Llull, Institut Químic de Sarrià, Barcelona, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Xi'an jiatong Liverpool University, Liverpool, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- University College London, London, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Špela Drnovšek Zorko, Kobe University, Kobe, Japonska, 19. 9. – 3. 11., Ad Futura.
- Cristina Montañola Sales, IQS School of Management, Institut Químic de Sarrià, Universitat Ramon Llull, Barcelona, Španija, 1.–29. 8., HE MSCA Staff Exchange.

PREDAVANJA IN REFERATI

M. Bofulin:

- *Chinese multinational companies in Europe: the case of Hisense's takeover of Gorenje*. Gostujoče predavanje na Xi'an Jiaotong-Liverpool University, Suzhou, Kitajska, 24. 9.
- *Restaurants as heritage? The (un)expected heritagisation of (Chinese) migration*. Uvodno predavanje na konferenci *Cultural Heritage Lab: Inter & Transcultural Heritage - conflicts, overlaps, coexistence*, Sibiu, Romunija, 6. 11.
- *Rethinking the heritage of Chinese migration through the discursive landscape of Chinese restaurants*. Referat na konferenci *Chinese on the Move: Migrations and Representations across Time in Europe and beyond*, Trier, Nemčija, 28. 11.

M. Koren:

- *Informal employment of caregivers in the Slovene-Italian borderland*. Predavanje na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Migration and Development in Southeastern Europe since the 19th Century*, Ljubljana, 11. 4.
- *Informal labour market for domestic care workers in the border area between Slovenia and Italy*. Predavanje na mednarodni konferenci *Society and Politics: Labour and Migration within Transformation Processes in South-East Europe and beyond*, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 25. 9.
- *Neformalno zaposlovanje skrbstvenih delavk v obmejnem prostoru med Slovenijo in Italijo*. Predavanje na doktorskem seminarju (Ponovno) premišljevanje meja ((Re)thinking borders) v sklopu simpozija *Pixxelpoint 2025*, Nova Gorica, 14. 11.

M. Milharčič-Hladnik:

- *Vloga humanistike v vzgoji in izobraževanju: kako je iz šole nastal aparat za testiranje robotov*. Predavanje na simpoziju v sklopu praznovanja 60-letnice Pedagoškega instituta „Kako (re)definirati vlogo humanistike na področju vzgoje in izobraževanje v tehnizirani dobi“, Ljubljana, 22. 1.
- *(Ne)pismenost v presečišču migracij, spola in razreda*. Predavanje na strokovnem posvetu *Pismenost na prepihu 2025: (Ne)pismenost in družbena razslojenost* v organizaciji Mariborske knjižnice, spletni dogodek, 19. 5.

N. Obid:

- *Nacionalna identiteta slovenskih izseljencev v kontekstu vsakdanjih življenjskih praks*. Prispevek na znanstveni konferenci *(Ponovno) premišljevanje meja – festival Pixxelpoint 2025*, Nova Gorica, 14. 11.

N. Rogelja Caf:

- *Messy entanglements : arts, ethnography, and local narratives between the Adriatic and the Alps*. Predavanje na konferenci *Association of Critical Heritage Studies, Central and Eastern Europe Chapter*, Varšava, Poljska, 27. 8.
- *Walking-writing the route*. Predavanje na mednarodnem seminarju *TheGame: Counter-mapping informal refugee mobilities along the Balkan Route*, Nugla, Hrvaška, 16. 6.

M. Vah Jevšnik:

- *Emerging transformations of labour migration to Slovenia: from the Western Balkans to Southeast Asia*. Prispevek na 6. mednarodni konferenci »Society and Politics«: »Labour and Migration within Transformation Processes in South-East Europe and beyond«, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 25. 9.

M. A. Vižintin:

- *The impact of Slovenian emigrants to Germany on kinship, real estate and cultural activities in Slovenia*. Prispevek na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Migration and Development in Southeastern Europe since the 19th Century*, Ljubljana, 11. 4.
- *Na glas o naši medkulturni družbi*. Videopredavanje na nacionalnem strokovnem posvetu Bralnega društva Slovenije: *Branje za vse*, Ljubljana, 8. 9.
- *Slovenske selitve in organizacije v 20. stoletju v Nemčiji*. Vabljeno predavanje, Slavisches Seminar, Philosophische Fakultät, Eberhard Karls Universität Tübingen, Nemčija, 27. 11.

M. Zobec:

- *How did immigrants from the Former Yugoslav Republics become »čefurs«?: the representations about Yugoslav immigrants in Slovenia of the 1990s.* Predavanje na raziskovalnem seminarju, Glasgow, Združeno kraljestvo, 6. 3.
- *Between internationalism and »tyranny of the national« : Yugoslavia and its migration programs in the context of »de-globalization«.* Predavanje na raziskovalnem seminarju, Beograd, Srbija, 24. 6.
- *Interwar Yugoslavia and the emigrant return in the wake of systemic transformations following the First World War.* Predavanje na raziskovalnem seminarju »Between Migrations and Rejections: Cross-perspectives on Undesirability and Assisted Return in the Twentieth Century«, spletni dogodek, 26. 11.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

M. Bofulin:

- Xi'an Jiatong Liverpool University, Suzhou, LR Kitajska, 1.–30. 10.: izvedba enomesečnega raziskovalnega gostovanja v sklopu projekta PoPMeD-SuSDeV.

M. Koren:

- European University Institute, Firenze, Italija, 2.–6. 6.: short-term Mobility v sklopu Widening Europe Programme.

N. Rogelja Caf:

- Instituto Químico de Sarrià (IQS), Univerza Ramon Llull, Barcelona, Španija, 1. 10. – 1. 11.: študijski obisk v okviru projekta PoPMeD-SuS-DeV.

M. Zobec:

- Inštitut za zgodovino Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 15. 3. – 15. 6.: štipendiji Josef Dobrovský Češke akademije znanosti ter Učinkoviti in usposobljeni zaposleni ZRC SAZU.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Jernej Mlekuž je prejel nagrado za knjigo *Burek: Culinary Metaphor* (CEU Press, 2015), ki je bila na tekmovanju Gourmand International izbrana za najboljšo knjigo zadnjih treh desetletij v kategoriji Best of the Best – Food Culture (30 let) na Portugalskem.

Nik Obid je prejel nagrado Young Academics Award za mlade znanstvenike, ki jo podeljuje Stalni sekretariat Alpske konvencije in Posoški razvojni center.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Slovenian Migration Institute employs 18 researchers and 2 administrative associates. In 2025 we continued with the work on: *the National and Cultural Identity of Slovenian Emigration in the Context of the Migration Studies* and *Heritage on the Margins: New Perspectives on Heritage and Identity within and beyond the National research programmes*, 10 national, 7 European/International research projects and 4 bilateral projects. In the same year, we published two issues of *Dve domovini / Two Homelands* academic journal (issues 61 and 62), an issue of *Heriskop / Heriscope* online bulletin (issue 6), issued one scientific monography *Kanadskim sanjam naproti [Following the Canadian Dream: Towards a History of Slovenian Migration]* and co-issued the translation of the scientific monography *Od „vestfalskega“ Slovence do „gastarbajterja“: Migracije Slovencev v Nemčijo v 19. in 20. stoletju [Rolf Wörsdörfer: Vom „Westfälischen Slowenen“ zum „Gastarbeiter“. Slowenische Deutschland-Migrationen im 19. und 20. Jahrhundert.]*

isim.zrc-sazu.si/en

Filozofski inštitut sodi med osrednje nacionalne ustanove s področja filozofije. Zaznamuje ga močna vpetost v mednarodni prostor, vključevanje v sodobne družbene in teoretske razprave ter širok razpon raziskovalnih področij, od etike, estetike, filozofije znanosti in politične filozofije do srednjeveške filozofije, nemške klasične filozofije, psihoanalize in okoljske filozofije.

FILOZOFSKI INŠTITUT

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

fi2.zrc-sazu.si/sl#v.

ZNANSTVENI SVET:

akad. dr. Tine Hribar (predsednik), akad. prof. dr. Renata Salecl, doc. dr. Rok Benčin, doc. dr. Aleš Bunta, izr. prof. dr. Peter Klepec (od 10. 11.), dr. Marisa Žele (do 30. 9.), doc. dr. Tadej Troha (podpredsednik), prof. dr. Alenka Zupančič Žerdin.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: doc. dr. Tadej Troha.

Znanstveni svetniki: prof. dr. Marina Gržinić Mauhler, izr. prof. dr. Peter Klepec, izr. prof. dr. Matjaž Vesel, prof. dr. Alenka Zupančič Žerdin.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Rok Benčin, doc. dr. Aleš Bunta, dr. Uroš Kranjc, doc. dr. Boštjan Nedoh, doc. dr. Tadej Troha.

Mlada raziskovalca: Vesna Liponik, Lovrenc Rogelj.

Asistenta z doktoratom: dr. Aleš Mendiževac, dr. Marisa Žele (do 30. 9.).

Asistent: dr. Arsalan Reihanzadeh.

Vodilni strokovni sodelavec: mag. Matej Ažman.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Pogoji in problemi sodobne filozofije

Oznaka: P6-0014.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Alenka Zupančič Žerdin.

Sodelavci: M. Ažman, R. Benčin, A. Bunta, M. Gržinič Mauhler, P. Klepec, B. Nedoh, A. Reihanzadeh, T. Troha, M. Vesel, M. Žele, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2020 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/pogoji-problemi-sodobne-filozofije-iv.

Delo na programu je še naprej potekalo v skladu s predvidenim načrtom. Uspešno so bili predstavljeni dosednji rezultati. Raziskovalci so objavili vrsto znanstvenih člankov in tudi monografij, ki so nastale na podlagi dela na programu ali v povezavi z njim. Rezultate so uspešno predstavljali tudi na mednarodnih konferencah, delavnicah in vabljenih plenarnih predavanjih.

Konceptualizacija konca: njegova temporalnost, dialektika in afektivna dimenzija

Oznaka: J6-4623.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Alenka Zupančič Žerdin.

Sodelavci: R. Benčin, A. Bunta, M. Gržinič Mauhler, P. Klepec, B. Nedoh, A. Reihanzadeh, T. Troha, M. Vesel, M. Žele, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/konceptualizacija-konca-njegova-temporalnost-dialektika-in-afektivna-dimenzija.

Nadaljevalo se je delo na projektu, objavljeni so bili tudi številni s tem povezani rezultati, med drugim v odmevni monografiji *Disavowal*, ki je izšla pri založbi Polity Press (A. Zupančič Žerdin) in je iz angleščine že prevedena oziroma se prevaja v devet jezikov. Tudi monografija P. Klepca *Časi nočne more* je naletela na velik odmev.

(Re)konceptualizacija pravne paradigme glede podnebnih sprememb

Oznaka: J5-50168.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Maša Kovič Dine (Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Tadej Troha.

Sodelavci: P. Klepec, V. Kumar, T. Troha, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: cc-concept.si.

V okviru projekta je bila soorganizirana mednarodna znanstvena konferenca *Urgently Needed Responses to Climate Change*, na kateri so poleg raziskovalcev iz Slovenije in tujine sodelovali tudi predstavniki slovenskih okoljevarstvenih organizacij ter Visokega komisariata OZN za človekove pravice (OHCHR).

Nelinearne vzročnosti: problem (ne)predvidljivosti v sodobni tehnologiji

Oznaka: Z6-50210.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleš Mendiževac.

Sodelavec: A. Mendiževac.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2023 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/nelinearne-vzrocnosti-problem-nepredvidljivosti-v-sodobni-tehnologiji.

Od januarja do konca aprila je potekal bralni krožek Kibernetika, na katerem se je kolektivno bralo in razpravljalo o temeljnih delih kibernetike. V drugi polovici leta je bilo delo osredotočeno na pisanje znanstvenih člankov na temo kibernetike in filozofije naključja (članka *After Human* in *The contingent world of cybernetic machines* tik pred objavo) ter na urejanje zbornika o kibernetiki.

Realnost, iluzija, fikcija, resnica: preliminarne študije

Oznaka: N6-0286.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Alenka Zupančič Žerdin.

Sodelavci: P. Klepec, A. Reihanzadeh, T. Troha, M. Žele, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 31. 3. 2026.

Spletna stran: fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/realnost-iluzija-fikcija-resnica-preliminarna-studija.

Nadaljevalo se je delo na projektu, v prvi vrsti raziskovanje razmerja med resnico in indirektnostjo. Hkrati je bil poudarek na diseminaciji rezultatov. Rezultati so že formulirani v nizu znanstvenih člankov, s tem projektom pa je povezana tudi monografija *Disavowal*.

Med svetovi in brezsvetnostjo: skupno filozofsko preizpraševanje

Oznaka: BI-US/24-26-042.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rok Benčin.

Sodelavec: R. Benčin.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

V okviru projekta so bili v sodelovanju z University of Georgia (UGA), partnersko ustanovo v Združenih državah Amerike, organizirani trije dogodki: simpozij *After the World*, UGA, 26. 3., spletni seminar *Between Worlds and Worldlessness* v okviru letnega srečanja American Comparative Literature Association, 30.–31. 5., in delavnica *Worlds in Fragments: Aesthetics, Media, Technology*, ZRC SAZU, 6.–7. 10.

Po koncu zgodovine: Hegel, Marx in prihodnost emancipacije

Oznaka: BI-US/24-26-091.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Boštjan Nedoh.

Sodelavec: B. Nedoh.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

B. Nedoh je avgusta v okviru projekta opravil raziskovalno gostovanje na Univerzi Nove Mehike, kjer je imel dve predavanji. Prvo se je ukvarjalo z razmerjem med Freudovim in Heglovim konceptom zgodovine ter zgodovinopisja, drugo pa s tesnobo v Descartesovi teoriji cogita. Hkrati je opravil pogovore z Adrianom Johnstonom glede priprave skupne monografije.

Institutions and Society: Towards a Critical Theory of Economic Institutions [Institucije in družba: h kritični teoriji (ekonomskih) institucij]

Oznaka: MN-0011.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – NOO.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Uroš Kranjc.

Sodelavec: U. Kranjc.

Obdobje trajanja: 1. 2. 2024 – 31. 1. 2026.

Spletna stran: institutionsandsociety.com.

Nadaljevanje z raziskovalnim delom na projektu v okviru vseh treh delovnih sklopov – formalizacije in reartikulacije institucij, koncepta modela ter kontekstualizacije sodobnega institucionalnega okvira. Rezultat tekočega dela sta priprava izida samostojne monografije in prispevek na mednarodni konferenci.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Raziskovalne metode prihodnosti za preučevanje preteklosti. Uporaba generativnih slikovnih modelov za humanistiko. ARTofAI

Oznaka: NRH-2301.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Vesna Liponik

Oznaka: MR-56876.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Marina Gržinić Mauhler.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je izvedla štiri znanstvena predavanja (eno v soavtorstvu), soorganizirala mednarodno znanstveno konferenco *Nečloveško, prečloveško: o živalih, pošastih in drugih Drugih – Non-Human, All Too Human: On Animals, Monsters and Other Others* ter objavila strokovni članek v reviji *Literatura*. Nadaljevala je z delom na doktorski disertaciji.

Lovrenc Rogelj

Oznaka: MR-59588.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Tadej Troha.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec je nadaljeval s sistematičnim študijem temeljne literature za svoj doktorski projekt. Septembra je pred komisijo uspešno predstavil temo disertacije z delovnim naslovom *Blagovna znamka: struktura blagovnega sveta in njena družbenost*. Ob tem je obiskoval predavanja na Podiplomski šoli ZRC SAZU in se udeležil večmesečnega bralnega krožka »Reading Group on Freudo-Marxism« v organizaciji Filozofskega inštituta ZRC SAZU. Bil je sourednik številke *Časopisa za kritiko znanosti* z naslovom *Marksizem in vojna*.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Ažman** je področni urednik za filozofijo pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*.
- **R. Benčin** je podpredsednik Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti, član Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti, član uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik* ter član komiteja za literarno teorijo pri Mednarodni zvezi za primerjalno književnost (ICLA). Bil je somentor treh diplomskih nalog na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani.
- **A. Bunta** je član uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik*.
- **M. Gržinič Mauhler** je članica uredniških odborov revije *Filozofski vestnik*, časopisa *IDENTITIES: Journal for Politics, Gender and Culture* (Skopje, Severna Makedonija), *Stzuka i Dokumentacija* (Akademija za likovno umetnost Gdansk, Poljska) in uredniškega odbora za filozofijo pri *Cambridge Scholars Publishing* (Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo). Bila je mentorica trem podiplomskim študentom.
- **P. Klepec** je član Upravnega odbora ZRC SAZU, član uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik* in odgovorni urednik revije *Problemi*.
- **U. Kranjc** je koordinator modula »Interdisciplinarni študij institucij in družbe 21. stoletja«. Je mentor doktorskemu študentu.
- **A. Mendiževac** je bil do 31. 5. urednik knjižnega programa na založbi Maska. Od 18. 11. je član uredniškega odbora revije *Časopis za kritiko znanosti*.
- **B. Nedoh** je član uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik* ter član združenja Northern Theory School (Lancaster, Združeno kraljestvo) in American Comparative Literature Association.
- **L. Rogelj** je član programskega odbora Inštituta za delavske študije, strokovne komisije za področje glasbene umetnosti na Ministrstvu za kulturo, eden izmed predstavnikov študentk in študentov v Senatu Podiplomske šole ZRC SAZU. Je tehnični urednik in član uredniškega odbora *Filozofskega vestnika* ter član uredništva Časopisa za kritiko znanosti (od 18. 11.).
- **T. Troha** je član uredništva revije *Problemi*, uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik* in sourednik zbirke *Anthem Freudian-Lacanian Psychoanalysis and Philosophy Series*. Je koordinator modula »Transformacije moderne misli: filozofija, psihoanaliza, kultura« in mentor doktorskim kandidatom. Do junija je bil član Sveta RTV Slovenija.
- **M. Vesel** je član uredniškega odbora revij *Filozofski vestnik* in *Pro-Fil* (Brno, Češka) ter urednik zbirke *Historia Scientiae* pri Založbi ZRC.
- **A. Zupančič Žerdin** je sourednica zbirke *Sic!* pri založbi MIT Press, glavna urednica revije *Problemi*, sourednica knjižne zbirke *Analecta* (DTP), članica uredniškega odbora revij *Filozofski vestnik* in *Crisis and Critique* ter članica sveta revij *International Journal of Badiou Studies*, *International Journal of Žižek Studies* in *CLCWeb: Comparative Literature and Culture*. Bila je mentorica šestim podiplomskim študentom (doma in v tujini).
- **M. Žele** je članica uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik*.

RAZSTAVE:

- **Punk. Subkultura. Socializem. Arhivi in fotografije iz Slovenije.** Fotografska razstava, Murska Sobota, 11. 9. – 9. 10. (avtorica M. Gržinič).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Nečloveško, prečloveško: o živalih, pošastih in drugih Drugih – Non-Human, All Too Human: On Animals, Monsters and Other Others.** Mednarodna konferenca, Ljubljana, 4.–5. 3.
- **To Be Continued?...Philosophy and Psychoanalysis Today. Part III.** Mednarodna konferenca, Ljubljana, 15.–16. 4.
- **Bralni krožek o genealogiji freudo-marksizma.** Ljubljana, 30. 9. – 8. 12.
- **Worlds in Fragments: Aesthetics, Media, Technology.** Mednarodna delavnica, Ljubljana, 6.–7. 10.
- **Psychoanalysis, Marxism, Emancipatory Politics.** Mednarodna delavnica, Ljubljana, 22. 11.
- **Psychoanalysis AND/OR Marxism? Critique of Present Times.** Javni forum, Ljubljana, 6. 12.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V knjižnico je bilo vpisanih 261 monografij in 40 zvezkov periodike.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Filozofski vestnik 46/1, 2, 3.** Uredili Svit Komel, Nathan Gorelick, Tadej Troha, Holden M. Rasmussen, Anna Montebugnoli, Rok Benčin, Boštjan Nedoh. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- European Graduate School, Saas Fee, Švica – Valeta, Malta: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- Harvard University, Cambridge, Združene države Amerike: pedagoško sodelovanje.
- Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Varšava, Poljska: pedagoško sodelovanje.
- Newcastle University, Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo: raziskovalno in pedagoško sodelovanje, memorandum o sodelovanju ZRC SAZU – Newcastle University.
- Otterbein University, Columbus, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Pomona College, Claremont, Združene države Amerike: pedagoško sodelovanje.
- Universität für angewandte Kunst, Dunaj, Avstrija: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- University of Georgia, Athens, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- University of New Mexico, Albuquerque, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza Ca' Foscari, Benetke, Italija: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Veerle van Wijngaarden, Universitet van Amsterdam, Nizozemska, 5. 1. – 25. 2.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.
- Pol Ruiz de Gauna, Universitat Autònoma de Barcelona, Španija, 7. 1. – 7. 3.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.
- Fahim Amir, Hochschule für Kunste Bremen, Nemčija, 3.–6. 3.: pedagoško sodelovanje.
- Michael Lewis, University of Newcastle, Združeno kraljestvo, 3.–6. 3.: pedagoško sodelovanje.
- Jacob Parkin, University of Newcastle, Združeno kraljestvo, 3.–6. 3.: pedagoško sodelovanje.
- Adam Potts, Newcastle University, Združeno kraljestvo, 3.–6. 3.: pedagoško sodelovanje.
- Jaroslav Švelch, Karlova univerza, Praga, Češka, 3.–6. 3.: pedagoško sodelovanje.
- Richard Boothby, Loyola University Maryland, Združene države Amerike: 12.–22. 4.: pedagoško sodelovanje.
- Lorenzo Chiesa, Newcastle University, Združeno kraljestvo, 14.–20. 4., 30. 9. – 8. 12.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.
- Amanda Holmes, Universität für Angewandte Kunst Wien, Avstrija, 15.–20. 4.: pedagoško sodelovanje.
- Sigi Jöttkandt, University of New South Wales, Sydney, Avstralija, 15.–20. 4.: pedagoško sodelovanje.
- Alexi Kukuljević, Universität für Angewandte Kunst Wien, Avstrija, 15.–20. 4.: pedagoško sodelovanje.
- Holden M. Rasmussen, Newcastle University, Združeno kraljestvo, 14.–20. 4.: pedagoško sodelovanje.
- Alexandra Van Laeken, Universiteit Ghent, Belgija, 1.–31. 5.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.
- Seth Brodsky, University of Chicago, Združene države Amerike, 3.–11. 5.: pedagoško sodelovanje.
- Aaron Meskin, University of Georgia, Athens, Združene države Amerike: 3.–9. 10.: pedagoško sodelovanje.
- Roland Végső, University of Georgia, Athens, Združene države Amerike: 3.–9. 10.: pedagoško sodelovanje.
- Debbie Bargallie, Griffith University, Brisbane, Avstralija, 3.–5. 11.: pedagoško sodelovanje.
- Ervik Cejvan, Lunds Universitet, Švedska, 6. 11.: pedagoško sodelovanje.
- Davide Tarizzo, Università degli Studi di Salerno, Italija, 10.–12. 11.: pedagoško sodelovanje.
- Samo Tomšič, Hochschule für Bildende Künste Dresden, Nemčija, 19.–23. 11.: pedagoško sodelovanje.
- Ozren Pupovac, Sveučilište u Rijeci, Hrvaška, 5.–7. 12.: pedagoško sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Rok Benčin:

- *Fictional Worlds/Animal Worlds: Uexküll and the Reframing of Transcendental Aesthetics*. Prispevek na mednarodni delavnici *Bestiaries of/ in Literary Theory, Annual workshop of the Research Committee on Literary Theory of the International Comparative Literature Association*, Zürich, Švica, 1. 2.
- *Worlds After the World*. Prispevek na simpoziju *After the World*, Athens, Združene države Amerike, 26. 3.
- *Alstheasis: Generative AI and the Transformation of Aesthetic Experience*. Prispevek na kongresu *Comparative Literature and Technology: The 24th Congress of the International Comparative Literature Association*, Seul, Južna Koreja, 28. 7.

Aleš Bunta:

- *Nietzsche, Embodied Errors and the Backpropagation Algorithm*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part III. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 15. 4.

Marina Gržinić Mauhler:

- *Counter-Infrastructures: Sabotage, Refusal, and the Insurgent Imagination in Artistic Research*. Predavanje na *VI International Conference COMbART*, Lizbona, Portugalska, 17. 6.
- *Fueled Arbitrariness Through Misinformation, Fear and Systemic Manipulation*. Prispevek na konferenci *Borders, dialectics, civility*, Frankfurt na Majni, Nemčija, 20. 8.
- *Genocide, Politics, Technology – Genocide in Gaza Under our Noses*. Prispevek na delavnici *Worlds in Fragments: Aesthetics, Media, Technology*, Ljubljana, 6. 10.

Peter Klepec:

- *What Lacan Teaches us About Mastery and Obscenity?* Prispevek na *LACK Conference*, Columbus, Združene države Amerike, 13. 3.
- *On the Element of Surprise in Philosophy and Psychoanalysis*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part III. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 16. 4.
- *On Contemporary A-Musement and Be-Musement*. Predavanje na *Wijsgerig Festival Drift*, Amsterdam, Nizozemska, 10. 5.

Uroš Kranjc:

- *The Concept of Class Between a Set (of Multiplicities) and an Institution – a Marxist Perspective*. Prispevek na mednarodni konferenci *The Power of Marxist Thought Conference*, Toronto, Kanada, 27. 9.

Vesna Liponik:

- *#TeamGodzilla*. Predavanje na mednarodni konferenci *Non-Human, All Too Human: On Animals, Monsters and Other Others*, Ljubljana, 5. 3.
- *The Sow at the End of the World: Hidden and Exposed Animal Bodies in the Anthropocene*. Predavanje na simpoziju *The future is Here: Fictions in the Era of Climate Change*, Reka, Hrvaška, 16. 5. (soavtorica Branišlava Vičar).
- *Lethal Imperial Destruction of Animals by Human Animals*. Predavanje na konferenci *The Association for Philosophy and Literature: Borders, Dialectics, Civility*, Frankfurt, Nemčija, 20. 8.

Aleš Mendiževc:

- *Kibernetika in posthumanizem*. Gostujoče predavanje pri predmetu *Znanost, tehnologija in človeško izkustvo*, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 4. 6.

Boštjan Nedoh:

- *A Theft Without a Thief: Anamorphosis of Surplus Value*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part III. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 15. 4.
- *The Undead Spirit: Freud, Hegel and the Return of the Repressed in World history*. Predavanje na Oddelku za filozofijo, University of New Mexico, Albuquerque, Združene države Amerike, 21. 8.
- *Materialist Theory of Happiness: Benjamin, Freud, Lacan*. Vabljen predavanje na Mahindra Humanities Center at Harvard University, Cambridge, Združene države Amerike, 5. 12.

Arsalan Reihanzadeh:

- *Psychoanalysis, Marxism*. Predavanje na Filozofskem inštitutu ZRC SAZU, Ljubljana, 8. 12.
- *Shame: A Lacanian View*. Spletno predavanje v organizaciji *Thesis 11 Circle*, Teheran, Iran, 19. 12.

Lovrenc Rogelj:

- *The Symphonic Nosferatu*. Prispevek na mednarodni konferenci *Non-Human, All Too Human: On Animals, Monsters and Other Others*, Ljubljana, 4. 3.
- *The Radical Singularity of Taste: Are Playlistification and AI Marking the End of Romantic Listening?* Prispevek na konferenci *AI in Music – Creation, Performance and Interpretation, 2nd Conference of European Network for the Philosophy of Music*, Strasbourg, Francija, 25. 9.
- *Kleinmeister, Musical Algorithms, and the Instrumentality of Instruments*. Prispevek na konferenci *Culture and Technics*, Ljubljana, 4. 12.

Tadej Troha:

- *The Logic of Climate Evasion*. Predavanje na mednarodni konferenci *Urgently Needed Responses to Climate Change*, Ljubljana, 22. 3.
- *The Unconscious Collective: Metapsychology and Contemporary Group Formations*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part III. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 16. 4.
- *The Choice of Neurosis: Charcot, Freud, Lacan*. Predavanje na Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Varšava, Poljska, 20. 10.

Alenka Zupančič Žerdin:

- *Freud and the Methodological Trust*. Keynote predavanje na konferenci *Reawakening Freud*, København, Danska, 18. 1.
- *The Language of the Unconscious: Psychoanalysis and AI*. Vabljeno predavanje na festivalu *HowTheLightGetsIn*, Hay-On-Wye, Združeno kraljestvo, 24. 5.
- *Feminine Desire and Rebellion*. Vabljeno predavanje na Fundación Universitaria Los Libertadores, Bogota, Kolumbija, 28. 10.

Marisa Žele:

- *A Deal with the Devil: On the Question of Trickery, Truth and Lying*. Predavanje v zoom okolju na Lunds Universitet, Lund, Švedska, 12. 2.
- »Maybe...a Little Blood...«: on *Nosferatu*, *Dracula* and *Ill omens*. Prispevek na mednarodni konferenci *Non-Human, All Too Human: On Animals, Monsters and Other Others*, Ljubljana, 4. 3.
- *The Devil Wears Furs: Tracing Faustian Elements in the Contracts of Christoph Haizmann and Sacher-Masoch*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part III. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 15. 4.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN POTOVANJA

Rok Benčin:

- University of Georgia, Athens, Združene države Amerike, 22.–30. 3.: raziskovalno sodelovanje v okviru bilateralnega projekta *Med svetovi in brezsvetnostjo: skupno filozofsko preizpraševanje*.

Peter Klepec:

- Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Varšava, Poljska, 20.–23. 10.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.

Boštjan Nedoh:

- University of New Mexico, Albuquerque, Združene države Amerike, 17.–31. 8.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.
- Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Varšava, Poljska, 20.–23. 10.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.
- Harvard University, Cambridge, Združene države Amerike, 4.–5. 12.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.

Tadej Troha:

- Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Varšava, Poljska, 20.–23. 10.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

Since its foundation, the Institute of Philosophy has been one of the leading national institutions in the field. It is distinguished by its strong international presence, participation in contemporary social and theoretical debates, and wide range of research areas, from ethics, aesthetics, philosophy of science, and political philosophy to mediaeval philosophy, German idealism, psychoanalysis, and environmental philosophy.

In 2025, the Institute's research was conducted within the framework of the research programme *Conditions and Problems of Contemporary Philosophy* (programme leader: Dr Alenka Zupančič Žerdin) and its basic research projects. The main features of the research are defined by the study of the destiny and mutations undergone by the traditional philosophical categories in contemporary philosophical thought, as well as by investigation of the new categories introduced by contemporary philosophy.

The Institute published three issues of its journal *Filozofski vestnik* (the journal is included in the A&HCI and Scopus). All issues of *Filozofski vestnik* contain original scientific papers by Slovenian and international authors.

The central characteristics of the research remain its interdisciplinary orientation and strong engagement in international philosophical discourse. In 2025, research members of the Institute participated in conferences in Slovenia and abroad.

The members of the Institute continued their teaching activities in 2025. Members of the Institute participated in the postgraduate programme *Comparative Studies of Ideas and Cultures* of the Postgraduate School ZRC SAZU. One member of the Institute is a professor at the Academy of Fine Arts Vienna, Austria, one member of the Institute is a professor at the European Graduate School, Saas Fee, Switzerland, two members are associate professors at the University of Ljubljana, and one is an associate professor at the University in Maribor.

In 2025, the Institute organized six international conferences: Non-Human, All Too Human: On Animals, Monsters and Other Others; To Be Continued?...Philosophy and Psychoanalysis Today. Part III; Reading Group on Freudo-Marxism; Worlds in Fragments: Aesthetics, Media, Technology; Psychoanalysis, Marxism, Emancipatory Politics; Psychoanalysis AND/OR Marxism? Critique of Present Times.

Inštitut je leta 1946 ustanovil SAZU, od leta 1981 je sestavni del ZRC SAZU. Do konca novembra 2025 je imel sedem oddelkov (za fizično geografijo, humano geografijo, regionalno geografijo, naravne nesreče, varstvo okolja, geografski informacijski sistem in tematsko kartografijo), po reorganizaciji pa je imel z decembrom 2025 tri oddelke (za geoznanosti, humano geografijo in geoinformatiko) ter fizičnogeografski laboratorij, zemljepisno knjižnico in zemljepisni muzej. Izdaja znanstveno revijo *Acta geographica Slovenica* in šest knjižnih zbirk. Je sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije.

GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

giam.zrc-sazu.si

ZNANSTVENI SVET:

izr. član SAZU prof. dr. Franci Gabrovšek, izr. član SAZU doc. dr. Špela Goričan, doc. dr. David Bole (podpredsednik), doc. dr. Blaž Komac (predsednik), doc. dr. Daniela Alexandra Teixeira da Costa Ribeiro, doc. dr. Mateja Šmid Hribar, prof. dr. Matija Zorn.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: prof. dr. Matija Zorn.

Pomočniki predstojnika: doc. dr. Mateja Breg Valjavec, dr. Matjaž Geršič, doc. dr. Janez Nared.

Znanstveni svetniki: doc. dr. David Bole, doc. dr. Matej Gabrovec, doc. dr. Blaž Komac, doc. dr. Janez Nared, doc. dr. Aleš Smrekar, prof. dr. Matija Zorn.

Višja znanstvena sodelavca: dr. Mimi Urbanc, doc. dr. Jani Kozina.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Mateja Breg Valjavec, doc. dr. Rok Ciglič, doc. dr. Mateja Ferk, dr. Jerneja Fridl, dr. Primož Gašperič, dr. Matjaž Geršič, doc. dr. Maruša Goluža (od 22. 6.), dr. Mauro Hrvatinić, doc. dr. Matej Lipar, dr. Primož Pipan, doc. dr. Katarina Polajnar Horvat, doc. dr. Nika Razpotnik Visković (do 31. 1.), doc. dr. Daniela Alexandra Teixeira da Costa Ribeiro, doc. dr. Mateja Šmid Hribar, dr. Jure Tičar, dr. Jernej Tiran, dr. Maja Topole (do 1. 4.).

Strokovno-raziskovalni sodelavki: dr. Petra Rus, dr. Manca Volk Bahun.

Višji strokovnoraziskovalni asistent: mag. Miha Pavšek.

Asistenti z doktoratom: dr. Špela Čonč (od 4. 12.), dr. Erik Logar.

Asistenti, mladi raziskovalci: Marko Senčar Mrdaković, Lenart Štut, Anja Trobec (do 13. 7.), Elizabeta Vršnik.

Samostojna strokovna svetovalca področja v raziskovalni dejavnosti: Andrej Bandelj (od 1. 4.), mag. Janja Berložnik (od 1. 5.).

Vodilna strokovna sodelavka: Staša Koderman.

Upokojeni sodelavec: dr. Drago Perko, znanstveni svetnik.

Organizacijske enote:

Oddelek za fizično geografijo (do 30. 11.)

Vodja: Matej Lipar.

Oddelek za humano geografijo (na novo formaliziran od 1. 12.)

Vodja: David Bole (do 24. 10.), Maruša Goluža (od 24. 10.).

Oddelek za regionalno geografijo (do 30. 11.)

Vodja: Matjaž Geršič.

Oddelek za naravne nesreče (do 30. 11.)

Vodja: Blaž Komac.

Oddelek za varstvo okolja (do 30. 11.)

Vodja: Aleš Smrekar.

Oddelek za geografski informacijski sistem (do 30. 11.)

Vodja: Mateja Breg Valjavec.

Oddelek za tematsko kartografijo (do 30. 11.)

Vodja: Jerneja Fridl.

Oddelek za geoznanosti (od 1. 12.)

Vodja: Matej Lipar.

Oddelek za geoinformatiko (od 1. 12.)

Vodja: Mateja Breg Valjavec.

Fizičnogeografski laboratorij

Vodja: Mateja Ferk.

Zemljepisni muzej

Vodja: Primož Gašperič.

Zemljepisna knjižnica

Vodja: Maja Topole (do 1. 4.), Staša Koderman (od 1. 4.).

Na inštitutu deluje tudi:

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije

Predsednik: Matjaž Geršič.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Geografija Slovenije

Oznaka: P6-0101.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Blaž Komac.

Sodelavci: D. Bole, M. Breg Valjavec, R. Ciglič, M. Ferk, M. Gabrovec, M. Geršič, M. Goluža, M. Hrvatin, S. Koderman, B. Komac, J. Kozina, M. Lipar, E. Logar, J. Nared, D. Perko, K. Polajnar Horvat, N. Razpotnik Visković, P. Rus, M. Šmid Hribar, A. Smrekar, D. Teixeira Da Costa Ribeiro, J. Tičar, J. Tiran, M. Urbanc, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/geografija-slovenije-nacionalni-raziskovalni-program.

Raziskovalni program obsega analitska in sintezna geografska preučevanja Slovenije. Pri fizični geografiji so raziskovali geomorfološke procese. Posebno pozornost so namenili paleoekolojskim spremembam v holocenu in vplivu naravnih nesreč. Pri humani geografiji so preučevali razvojne procese v mestnih in podeželskih okoljih. Raziskave so vključevale vlogo ekosistemskih storitev v pokrajini. Pri varstvu okolja so analizirali dolgoročne vplive človekovega delovanja na okolje. Posebej so se posvetili vprašanju trajnostnega upravljanja naravnih virov. Pri regionalni geografiji so preučevali razvojne značilnosti obmejnih območij ter vpliv zgodovinskih in političnih procesov na oblikovanje slovenskega prostora. Pri geografskih informacijskih sistemih so uporabljali napredne metode prostorske analize. Analizirali so reliefne značilnosti in terasirane pokrajine.

Rapalska meja: četrto stoletje obstoja in stoletje dediščine ter spomina

Oznaka: J6-3124.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Božo Repe (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Matija Zorn.

Sodelavci: R. Ciglič, P. Gašperič, M. Geršič, M. Hrvatin, B. Komac, J. Tičar, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: zgodovina.ff.uni-lj.si/rapalska-meja-cetrto-stoletje-obstoja-stoletje-dediscine-ter-spomina.

Podaljšano leto projekta je služilo za kapitalizacijo rezultatov in pisanje člankov.

Podledeniški karbonatni sedimenti – nov vir za preučevanje obstoja ledenikov v glaciokraškem okolju

Oznaka: J6-3141.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matija Zorn.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, M. Ferk, M. Hrvatin, B. Komac, M. Lipar, M. Pavšek, J. Tičar, M. Topole, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/podledeniski-karbonatni-sedimenti-nov-vir-za-preucevanje-obstoja-ledenikov-v.

Podaljšano leto projekta je služilo za dokončanje zahtevnih laboratorijskih analiz in končno interpretacijo rezultatov.

Korozijske cevi kot novi indikator preteklih podnebnih sprememb

Oznaka: J6-3142.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: R. Ciglič, M. Ferk, M. Hrvatin, B. Komac, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2021 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/en/programi-in-projekti/korozijske-cevi-kot-novi-indikator-preteklih-podnebnih-sprememb.

Cilj projekta je bil definirati usmerjen vodni tok v apnencih z matrično poroznostjo kot novi paleoekološki indikator z izdelavo kombiniranega geo-numeričnega modela nastanka korozijskih cevi. Aktivnosti v letu 2025 so zajemale pisanje člankov o prostorskih analizah vzorcev iz Italije, z Bermudov, iz Grčije, Turčije in Avstralije.

Vpliv novih podnebnih razmer na snežne plazove v Sloveniji

Oznaka: J6-4627.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Blaž Komac.

Sodelavci: R. Ciglič, Š. Čonč, P. Gašperič, M. Geršič, M. Hrvatin, S. Koderman, B. Komac, M. Pavšek,

D. Perko, J. Tičar, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vpliv-novih-podnebnih-razmer-na-snezne-plazove-v-sloveniji.

Dokončali so raziskave na področju vpliva sprememb podnebnja na snežne plazove in za objavo pripravljali več znanstvenih člankov, ki bodo del posebne izdaje revije *Acta geographica Slovenica*. Dokončali so tudi publikacijo s smernicami za upravljanje snežnih plazov.

Zrno soli, kristaliziranje sobivanja: solinarstvo kot izkustvena okoljska modrost

Oznaka: J6-50196.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Maja Bjelica (Znanstveno-raziskovalno središče Koper).

Vodja na ZRC SAZU: Primož Pipan.

Sodelavci: P. Pipan (Geografski inštitut Antona Melika); D. Ličen (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: zrs-kp.si/projekti/nacionalni-projekti/zrno-soli-kristaliziranje-sobivanja.

Hodinar na temo zemlje v Sečoveljskih solinah. Terensko delo na solnem fondu N19 Lera sever v Sečoveljskih solinah. Udeležba in soorganizacija petih od šestih dogodkov prireditve Solinarska kulinarika. Hodinar na temo zraka v Strunjanskih in Sečoveljskih solinah. Priprava znanstvenega članka v reviji *Geografski vestnik* in priprava poglavja za znanstveno monografijo.

Denudirane jame ravnine Nullarbor

Oznaka: J6-50213.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: R. Ciglič, Š. Čonč, M. Ferk, M. Hrvatin, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/denudirane-jame-ravnine-nullarbor.

Cilj projekta je karakterizacija denudiranih jam na Nullarborju in razjasnitev speleogeneze globokih jam. V letu 2025 so uspešno izvedli analitični del projekta, predvsem analizo električne upornosti tal.

Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji

Oznaka: J6-50214.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jure Tičar.

Sodelavci: R. Ciglič, Š. Čonč, M. Ferk, M. Hrvatin, M. Lipar, M. Pavšek, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/podpora-rekonstrukciji-holocenskega-podnebja-z-visokolocljivimi-kriosferskimi.

Izvedene so bile terenske raziskave izbranih profilov ledu v ledenih jamah in analiza sprememb v masnem ravnovesju ledu. Nadaljevalo se je spremljanje podnebja v ledenih jamah. V izbranih jamah je bilo izvedeno lidarsko snemanje. Opravljene so bile geokemične analize kamninskih plasti in jamskih sedimentov ter analize izotopske in geokemične sestave ledu. Opredelili so nastajanje ledu in procesov po njegovem odlaganju.

MultiPart: Inovativni pristopi za izboljšanje zdravja in počutja ljudi na antropogeno motenih območjih na osnovi multiparticipativnega raziskovanja

Oznaka: J7-60123.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Milena Horvat (Institut „Jožef Stefan“).

Vodja na ZRC SAZU: David Bole.

Sodelavci: D. Bole, P. Pipan, A. Smrekar.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: multipart.si.

Izrazito interdisciplinarni projekt raziskuje, kako izboljšati zdravje in počutje ljudi v okoljsko močno obremenjenih območjih. V letu 2025 so bile izvedene tri aktivnosti: kartiranje najpomembnejših deležnikov v občini Kanal ob Soči, prva participativna delavnica z lokalnimi deležniki ter obsežno anketiranje lokalnega prebivalstva o stanju okolja, zdravju in njihovem počutju.

Boj za gore: slovenska nacionalna apropiacija Alp (19. stoletje)

Oznaka: J6-60101.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Peter Mikša (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Matija Zorn.

Sodelavci: P. Gašperič, M. Hrvatin, J. Tičar, M. Zorn (Geografski inštitut Antona Melika); J. Habjan

(Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede); D. Ličen (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: ff.uni-lj.si/raziskovanje/boj-za-gore-slovenska-nacionalna-apropriacija-alp-19-21-stoletje.

Projekt preučuje vlogo alpskega sveta oziroma gorske pokrajine pri oblikovanju slovenske narodne identitete. Osrednji diskurz je t. i. boj za gore, tj. konflikt med nemškimi in slovenskimi planinskimi društvi zaradi »prisvajanja« gorskega sveta. Prvo leto je bilo namenjeno preučevanju vloge Triglava in drugih gorskih simbolov, ki so se uveljavili v literaturi, umetnosti, politiki in vsakdanjem življenju kot »samoumevni« znaki slovenstva.

Obnova mestnih modrih površin z na naravi temelječimi rešitvami in socialnimi intervencijami za izboljšanje blaginje ljudi in okolja

Oznaka: J6-60099.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katarina Polajnar Horvat.

Sodelavci: B. Komac, K. Polajnar Horvat, M. Senčar Mrdaković, A. Smrekar, D. Teixeira Da Costa Ribeiro,

A. Trobec (Geografski inštitut Antona Melika); D. Podjed (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/obnova-mestnih-modrih-povrsin-z-na-naravi-temeljecimi-resitvami-in-socialnimi.

Namen projekta je raziskati značilnosti različnih vrst modrih površin v urbanih okoljih v Sloveniji. Aktivnosti v letu 2025 so zajemale pripravo preglednega članka o teoretskih ozadih in metodologijah preučevanja mestnih modrih površin. Na pilotnih območjih (Ljubljana v Ljubljani, Rudniško jezero v Kočevju, obalna pot Koper–Izola) se je začel sistematičen pregled obstoječih raziskav, arhivsko delo ter izvedba prvih terenskih ogledov in predštudij.

(Skriti) industrijski prvaki: izvor, značilnosti in prihodnosti industrijskih malih mest

Oznaka: J6-60103.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: David Bole.

Sodelavci: D. Bole, P. Gašperič, J. Kozina, J. Nared, P. Pipan, P. Rus, M. Senčar Mrdaković, J. Tiran,

A. Trobec, M. Volk Bahun.

Obdobje trajanja: 1. 2. 2025 – 31. 1. 2028.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/skriti-industrijski-prvaki-izvor-znacilnosti-in-prihodnosti-industrijskih.

Projekt raziskuje manjša naselja z nesorazmerno velikimi in uspešnimi podjetji (»skriti prvaki«) v Sloveniji ter na Madžarskem. V prvem letu projekta so ta podjetja opredelili in zbrali podatke o njih. Nato so opravili statistično analizo, s katero so preverili, ali prisotnost teh podjetij vpliva na gospodarski in družbeni razvoj ter kakovost življenja.

Življenje in smrt kulturnih teras: zaznavanje in prostorska analiza teras z računalniškimi metodami

Oznaka: L6-60160.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Rok Ciglič.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, Š. Čonč, M. Ferk, M. Geršič, M. Hrvatin, J. Tičar, A. Trobec, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zivljenje-in-smrt-kulturnih-teras-zaznavanje-in-prostorska-analiza-teras-z.

Cilj projekta je prepoznati kulturne terase z računalniškimi metodami. Raziskovalci so v letu 2025 pripravili nabor učnih vzorcev kulturnih teras z območja celotne Slovenije ter izhodišča za prepoznavanje in analizo kulturnih teras. Svoje delo in zasnove raziskav so predstavili na konferencah.

Geografske označbe in trajnostni razvoj podeželja: Primerjalna analiza treh študij primerov v Sloveniji

Oznaka: Z6-60181.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Erik Logar.

Sodelavec: E. Logar.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/geografske-oznacbe-in-trajnostni-razvoj-podezelja-primerjalna-analiza-treh.

Izveden je bil pregled relevantne literature, pripravljena sta bila zasnova in osnutek preglednega znanstvenega članka ter opravljeno terensko delo in intervjuji z relevantnimi deležniki v izbranih primerih. Intervjuji so bili prepisani (transkripcije), urejen je bil podatkovni korpus ter razvit pristop in kriteriji za primerjalno analizo.

Vrednotenje ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020

Oznaka: V6-2287.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Vodja: Janez Nared.

Sodelavci: M. Goluža, J. Kozina, E. Logar, J. Nared, P. Rus, A. Trobec, M. Volk Bahun.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vrednotenje-ukrepov-regionalne-politike-v-sloveniji-v-programskem-obdobju-2014.

V začetku leta so izvedli postopke za podaljšanje projekta za eno leto, nato pa nadaljevali z obdelavo prejetih podatkov o projektih. V vmesnem poročilu so predstavili okvir vrednotenja regionalne politike na podlagi kazalnikov za cilje iz obdobja 2021–2027 in pripravili metodološki okvir vrednotenja.

Vpliv shem kakovosti »Zaščitena označba porekla« (ZOP) in »Zaščitena geografska označba« (ZGO) na sodelovanje in organiziranje proizvajalcev v Sloveniji

Oznaka: V6-2418.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Erik Logar.

Sodelavca: E. Logar (Geografski inštitut Antona Melika); K. Šrmpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2026.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vpliv-shem-kakovosti-zascitena-oznacba-porekla-zop-in-zascitena-geografska.

V projektu so s pregledom literature in pogovori z relevantnimi strokovnjaki zbrali in analizirali dosedanje izkušnje o vlogi organiziranih oblik sodelovanja proizvajalcev pri implementaciji nacionalnih in evropskih shem kakovosti v Sloveniji ter pridobili podatke o aktualni organiziranosti proizvajalcev pri ZOP in ZGO. Na tej podlagi so izvedli primerjalno analizo dobrih in slabih praks implementacije.

TuneTo15; Prilagoditev koncepta 15-minutnega mesta funkcionalnim urbanim območjem v kontekstu družbeno-prostorskih neenakosti in tranzicijskih konfliktov

Oznaka: H6-8296.

Vrsta projekta: mednarodni projekt ARIS.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, JPI Urban Europe Management Board c/o Austrian Research Promotion Agency (FFG).

Vodja: Jernej Tiran.

Sodelavci: D. Bole, M. Goluža, J. Nared, J. Tiran, A. Trobec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/prilagoditev-koncepta-15-minutnega-mesta-funkcionalnim-urbanim-obmocjem-v.

Sodelovali so pri zasnovi projektnega analitskega okvira in organizaciji mednarodnega dogodka v Berlinu ter opravili večino dela kot vodje 3. delovnega paketa (zasnova spletnega atlasa, iskanje primerov uvedbe 15-minutnih mest, poglobljeni intervjuji s predstavniki mestnih uprav).

Skrivnostno taljenje: Razkrivanje vplivov podnebnih sprememb na ledene jame skozi občansko znanost

Oznaka: O6-50214.

Vrsta projekta: projekt popularizacije znanosti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jure Tičar.

Sodelavci: R. Ciglič, Š. Čonč, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2025 – 31. 10. 2026.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/skrivnostno-taljenje-razkrivanje-vplivov-podnebnih-sprememb-na-ledene-jame.

Izvedli so anketo o zaznavanju podnebnih sprememb v ledenih jamah med jamarsko skupnostjo. Zbirali so arhivsko gradivo in pripravili spletni geoinformacijski portal.

Ocena velikosti in pogostosti snežnih plazov v Evropi in ZDA: upoštevanje vpliva podnebnih sprememb

Oznaka: BI-US/24-26-038.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Blaž Komac.

Sodelavci: R. Ciglič, B. Komac, M. Volk Bahun.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

V letu 2025 so bili izvedeni obojestranski obiski raziskovalcev. Ameriški obiskovalci so si na terenu v slovenskih Alpah ogledali lokacije snežnih plazov, slovenski pa so obiskali lavinske lokacije v širši okolici Bozemana in v Glacier parku v Montani, ZDA.

Vertikalni kraški kanali in vrtače v eogenetskem apnencu

Oznaka: BI-US/24-26-102.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: Š. Čonč, M. Ferk, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

V okviru sodelovanja z Univerzo Gvam so izvedli terensko delo na otoku Gvam in Severnih Marijanskih otokih ter okrepili skupno preučevanje površinskih kraških oblik na mladih apnencih.

O stratigrafskih sekvencah eolianitov

Oznaka: BI-VB/25-27-020.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: Š. Čonč, M. Ferk, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

V sodelovanju z Oddelkom za okolje na Bermudih so opravili terensko delo, pri katerem so uspešno pridobili dovoljenje za izvoz vzorcev in v Slovenijo pripeljali vzorec vsake stratigrafske plasti eolianita. Ti vzorci so namenjeni eksperimentiranju inovativne oblike datiranja eolianitov.

IQ: Odpravljanje kompleksnosti v kronologiji krasa: fenomen kvartarnega eolianitnega krasa

Oznaka: NRH-2501.

Vrsta projekta: novi raziskovalni horizonti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: Š. Čonč, M. Ferk, M. Lipar, J. Tičar (Geografski inštitut Antona Melika);

M. Andrič, N. Caf (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 6. 2025 – 31. 5. 2028.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/odpravljanje-kompleksnosti-v-kronologiji-krasa-fenomen-kvartarnega.

Projekt se osredotoča na kronologijo kvartarnih eolianitov (to so cementirane obalne karbonatne sipine, zgrajene iz karbonatnih drobcev morskih organizmov – bioklastov) in sočasno zakrsevanje. V letu 2025 so uspešno izvedli terensko delo v Avstraliji, na Bermudih ter otočju Turks in Caicos.

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen

Oznaka: KSZI JS.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za naravne vire in prostor – Geodetska uprava Republike Slovenije.

Vodja: Matjaž Geršič.

Sodelavci: M. Geršič, D. Perko, P. Pipan (Geografski inštitut Antona Melika); H. Dobrovoljc,

M. Furlan (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša).

Obdobje trajanja: 1. 2. 2024 – 27. 11. 2026.

Spletna stran: gov.si/zbirke/delovna-telesa/komisija-za-standardizacijo-zemljepisnih-imen.

Komisija je skladno z nalogami, ki ji jih je podelila Vlada Republike Slovenije, obravnavala imenovanja in preimenovanja desetih uličnih imen ter druga strokovna vprašanja. Na mednarodni ravni je sodelovala s sorodnimi komisijami sosednjih držav in delovala v imenoslovnih organih OZN. Predsednik Komisije se je udeležil zasedanja UNGEGN-a, ki je potekalo v New Yorku.

Stari zemljevid slovenske in svetovne dediščine

Oznaka: Stari zemljevid.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Matija Zorn.

Sodelavci: P. Gašperič, M. Geršič, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 28. 1. – 10. 11. 2025.

V okviru projekta je bil georeferenciran zemljevid *Styriae Ducatus Fertillissimi Nova Geographica Descriptio* iz leta 1678. Njegov avtor je Georg Matthäus Vischer. Na zemljevidu so bila digitalizirana vsa zemljepisna imena, raziskovalci pa so zasnovali digitalno podatkovno bazo imen, ki obsega 1598 enot. Vsaki enoti je pripisano izvorno ime, sodobno ime, tip imena in morebitne opombe.

Social sciences & Humanities for Achieving a Responsible, Equitable and Desirable GREEN DEAL [Družbene in humanistične vede za doseganje odgovornega, pravičnega in zelenega Zelenega dogovora]

Oznaka: SHARED GREEN DEAL.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje 2020.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Mateja Šmid Hribar.

Sodelavci: S. Koderman, M. Šmid Hribar, D. Teixeira Da Costa Ribeiro, E. Vršnik.

Obdobje trajanja: 1. 2. 2022 – 31. 1. 2027.

Spletna stran: sharedgreendeal.eu.

Sodelavci so dokončali kodiranje intervjujev ter pripravili analizo in poročilo o izvedbi štirih študijskih krožkov. Poročilo je prineslo spoznanja o potencialu študijskih krožkov za spreminjanje vrednot odraslih v odnosu do biodiverzitete. Na podlagi internih vmesnih poročil je bilo pripravljeno še poročilo o vlogi socialnih eksperimentov v projektu pri izboljševanju podnebnega ukrepanja.

Science for Evidence-based and sustainable decisions about NATural capital [Znanost na dokazih temelječe in trajnostne odločitve o naravnem kapitalu]

Oznaka: SELINA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Mateja Šmid Hribar.

Sodelavci: S. Koderman, M. Šmid Hribar, D. Teixeira Da Costa Ribeiro, E. Vršnik.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2027.

Spletna stran: project-selina.eu.

Sodelavci so izvedli dve srečanja Slovenske skupnosti praks, uredili posebno številko revije *Acta geographica Slovenica* o prispevku skupnih zemljišč k ekosistemskim storitvam, objavili znanstveni članek o potencialu skupnih zemljišč za sekvenciacijo ogljika v Triglavskem narodnem parku in sodelovali pri pripravi znanstvenega članka o negotovostih pri uporabi ocen ekosistemskih storitev v podporo odločanju.

Boosting greenhouse gas emissions reduction by 2020 with a view to 2030 – promoting sustainable transport, energy efficiency, renewable energies and sustainable, climate protecting land use in the transition to low carbon society [Spodbujanje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 s pogledom na 2030 – promocija trajnostne mobilnosti, učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije in v blaženje podnebnih sprememb usmerjene rabe tal z namenom prehoda v nizkoogljično družbo]

Oznaka: CARE4CLIMATE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Life+.

Sofinancerji: European Union, European commission, Executive Agency for Small and Medium-sized enterprise, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo.

Vodja na ZRC SAZU: Matej Gabrovec.

Sodelavci: D. Bole, M. Gabrovec, M. Geršič, M. Goluža, P. Rus, J. Tiran, M. Volk Bahun.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: samo1planet.si/care4climate.

V okviru sklopa trajnostne mobilnosti ZRC SAZU vodi akcijo Integriranje javnega potniškega prometa. Sodelavci so sodelovali z Nacionalnim centrom za upravljanje prometa pri pripravi slovenskega multimodalnega načrtovalnika potovanj SiMO ter z Družbo za upravljanje javnega potniškega prometa s predlogi za izboljšavo voznorednih podatkovnih baz in ponudbe javnega prometa.

Supporting Tourism SMEs Triple Transition by Uncovering the Value of Sky as Destination [Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem (MSP) na področju turizma pri trojnem prehodu z odkrivanjem priložnosti neba]

Oznaka: LookUP.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – COSME.

Sofinancer: European Innovation Council And Smes Executive Agency (EISMEA).

Vodja: Erik Logar.

Sodelavci: E. Logar, N. Razpotnik Visković, P. Rus.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: lookupthesky.eu.

Projekt je ponovno ovrednotil nebo kot naravni vir ter ga uporabil kot izhodišče za trajnostno, digitalno in odporno preobrazbo turizma na podeželskih območjih. Podjetjem v Extremaduri, Kuusamu in Transilvaniji je prinesel znanje ter orodja za inovacije, ključni rezultat pa je priročnik *Triple Transition for Tourism Playbook* s smernicami za uvajanje trajnosti, digitalizacije in odpornosti.

TranStat - Transitions to Sustainable Ski Tourism in the Alps of Tomorrow [Trajnostna preobrazba smučarskih središč v Alpah]

Oznaka: TranStat.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Alpski prostor.

Sofinancer: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Maruša Goluža.

Sodelavci: M. Goluža, S. Koderman, J. Nared, M. Pavšek, P. Pipan, K. Polajnar Horvat, P. Rus, A. Smrekar, A. Trobec.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: alpine-space.eu/project/transtat.

V zadnjem letu so bili pripravljeni trije ključni dokumenti: tipologija preobrazb gorskih centrov, katalog dobrih praks preobrazbe gorskih centrov in priporočila politikam za trajnostno načrtovanje razvoja v gorskih centrih v Alpah. Rezultati so bili predstavljeni na webinarju, namenjenem deležnikom, ki upravljajo z gorskimi centri, akademski skupnosti na konferenci *International mountain conference* in odločevalcem na zaključnem političnem dogodku.

Improving the position of Women in the labour markets of peripheral INdustrial regions [Izboljšanje zaposlovanja žensk v obrobni industrijskih regijah]

Oznaka: WIN.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Podonavje.

Sofinancer: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Jani Kozina.

Sodelavci: D. Bole, P. Gašperič, M. Goluža, S. Koderman, J. Kozina, M. Pavšek, K. Polajnar Horvat,

P. Rus, M. Senčar Mrdaković.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: interreg-danube.eu/projects/win.

Sodelavci so nadaljevali s koordinacijo projekta in prvega delovnega paketa, sodelovali pri mednarodnih analizah pilotnih območij ter razvoju metodologije in kataloga dobrih praks. Pripravili so znanstvene analize zaposlovanja žensk v obrobni industrijskih regijah ter prispevali k razvoju metodološkega priročnika in prenosu rezultatov v okviru Strategije EU za Podonavje.

Integralna čezmejna zaščita Natura 2000 rastlinskih vrst

Oznaka: transPlant.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Slovenija-Hrvaška.

Sofinancerja: Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Mateja Breg Valjavec.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, Š. Čonč, M. Geršič, M. Pavšek, P. Rus (Geografski inštitut Antona Melika); A. Čarni (Biološki inštitut Jovana Hadžija).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: si-hr.eu/2127/sl/transplant.

Izvajali so stacionarni in daljinski monitoring habitatov gorskih in travniških vrst na čezmejnem območju v Sloveniji ter na Hrvaškem. S celovito analizo GIS so predlagali območja, ki so primerna za varovanje vseh treh projektnih rastlinskih vrst, in rezultate predstavili na konferencah. Izvedli so izobraževanje na temo uporabe prostorskih podatkov na področju geo- in biodiverzitete.

Inovativno ekosistemsko-zasnovano prilagajanje podnebnim spremembam na Krasu. Spodbujanje požarno odporne gmajne s podporo industrije 5.0

Oznaka: Karst Firewall 5.0.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Italija-Slovenija.

Sofinancerja: Regione autonoma Friuli Venezia Giulia, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Mateja Breg Valjavec.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, Š. Čonč, M. Geršič, M. Pavšek, P. Rus, D. Teixeira Da Costa Ribeiro (Geografski inštitut Antona Melika); A. Čarni (Biološki inštitut Jovana Hadžija).

Obdobje trajanja: 15. 4. 2024 – 14. 8. 2026.

Spletna stran: ita-slo.eu/sl/karst-firewall-50.

Spomladi se je začelo izvajanje daljinskega monitoringa pilotnih lokacij z droni. Snemanje je bilo ponovljeno še poleti in jeseni. Rezultate modeliranja ranljivosti in ogroženosti čezmejnega Krasa so sodelavci predstavili na majski delavnici v Sesljanu ter na mednarodnih konferencah (Krasoslovna šola, Regionalni geomorfološki kongres).

SMF CONSPIRO – Breathing Together for Cleaner Air [Dihajmo skupaj za čistejši zrak]

Oznaka: SMF CONSPIRO.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Podonavje.

Sofinancerja: Univerzita Karlova, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Primož Pipan.

Sodelavci: P. Pipan, P. Rus, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2025.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/smf-conspiro-dihamo-skupaj-za-cistejsi-zrak.

Med 13. in 16. 2. so v Bohinjski Bistrici izvajali meritve onesnaženosti zraka z delci. Za ozaveščanje javnosti so pripravili poročilo, prilagojeno različnim ciljnim skupinam, in ga objavili na spletni strani Občine Bohinj, v *Bohinjskih novicah* ter publikaciji TNP *Svet pod Triglavom*. Oddali so tudi projektno prijavo za Erasmus+ ter se udeležili sestankov v Heidelbergu in Sofiji.

Towards a Mediterranean model of Regenerative Tourism as Climate Change adaptation and risk prevention [Vzpostavitev sredozemskega modela regenerativnega turizma kot odziva na podnebne spremembe in preprečevanje tveganj]

Oznaka: Regenera4MED.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Mediteran.

Sofinancerja: Catalan Tourism Board, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Erik Logar.

Sodelavca: J. Berložnik, E. Logar.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/k-sredozemskemu-modelu-regenerativnega-turizma-kot-prilagoditvi-na-podnebne.

Pripravljene so bile strokovne podlage in metodološki okvir za model regenerativnega turizma, ki podpira prilagajanje podnebnim spremembam, večjo odpornost in pozitivne okoljske učinke. Na tej podlagi bodo projektni partnerji model testirali v šestih pilotnih regijah, ob tem pa razvijali orodja za samooceno (tudi digitalno orodje Riset) in dokument Regenera4MED Blue Print za prenos rezultatov tudi zunaj pilotnih območij.

Transformation with Trans Dinarica - Phase 2 [Preobrazba s Trans Dinarico – Faza 2]

Oznaka: TRANSDINARICA2.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Podonavje.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnosti Republike Slovenije, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Katarina Polajnar Horvat.

Sodelavci: A. Bandelj, K. Polajnar Horvat, P. Rus, M. Senčar Mrdaković, A. Smrekar.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2025 – 31. 3. 2028.

Spletna stran: interreg-danube.eu/projects/transdinarica2.

Izvedena je bila začetna raziskava in teritorialna analiza pilotnih območij s pregledom obstoječih dokumentov. Pripravljena je bila metodologija za mapiranje deležnikov in na njeni podlagi izdelan seznam potencialnih deležnikov projekta. Sodelavci so izdelali strategije trajnostnega turizma na izbranih pilotnih območjih in vseskozi izvajali komunikacijske dejavnosti na projektu.

Organizacija Slovenskih regionalnih dnevo

Oznaka: SRD.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Vodja: Janez Nared.

Sodelavci: M. Goluža, E. Logar, J. Nared, K. Polajnar Horvat.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: rrs.zrc-sazu.si.

Letošnji regionalni dnevi z naslovom Celostno načrtovanje za prihodnost regij so potekali 22. in 23. 10. na Kopah. Ob dogodku, ki se ga je udeležilo prek 220 udeležencev, je izšla znanstvena monografija.

Demografske projekcije za Občino Kranjska Gora

Oznaka: Demografske projekcije.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Inštitut za politike prostora.

Vodja: Maruša Goluža.

Sodelavca: M. Goluža, J. Nared.

Obdobje trajanja: 1. 1. – 31. 3. 2025.

Za naročnika je bila narejena analiza demografskih trendov in izdelana demografska projekcija za Občino Kranjska Gora do leta 2038. Poleg napovedi števila prebivalcev so bile analizirane tudi spremembe v številu prebivalcev po starostnih skupinah in nekaterih starostnih kontingentih ter ocenjena sprememba sestave gospodinjstev.

Svetovanje in vsebinska podpora v okviru izvajanja aktivnosti Delovnega sklopa 3 (aktivnost A3.3) pri projektu TRANS-BORDERS+

Oznaka: TRANS-BORDERS+.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: RRA Koroška, d. o. o.

Vodja: Matej Gabrovec.

Sodelavec: M. Gabrovec.

Obdobje trajanja: 11. 3. – 31. 5. 2025.

Spletna stran: interreg-central.eu/projects/trans-bordersplus.

Opravljen je bilo svetovanje glede zasnove čezmejnih avtobusnih linij in ocena transnacionalne strategije o izboljšavah javnega prometa v obmejnih regijah.

Slovensko ozemlje na starih zemljevidih

Oznaka: Slovensko ozemlje na starih zemljevidih.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Cankarjeva založba – Založništvo, d. o. o.

Vodja: Primož Gašperič.

Sodelavci: P. Gašperič, M. Geršič, M. Zorn (Geografski inštitut Antona Melika); G. Antoličič (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 14. 10. 2025 – 1. 5. 2027.

Namen projekta je izdelati monografijo, ki bo celovito predstavila današnje slovensko ozemlje na starih zemljevidih.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Izolirani ljudje in skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem

Oznaka: J6-4610.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

EPISKOP MEJNOSTI: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Raziskovanje ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Brest z okolico, Savudrija z okolico, Porabje, Nadiške in Terske doline)

Oznaka: V6-24075.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša.

Climate-proofing ecological restoration plans in the middle and lower Danube Region [Ekološka obnova, odporna na podnebne spremembe v srednjem in spodnjem Podonavju]

Oznaka: CLIMANATRES.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Biološki inštitut Jovana Hadžija.

WILDCARD —Revealing the contribution of rewilding to the EU's climate and biodiversity goals [WILDCARD – Razkrivanje prispevka ponovnega vračanja naravnih procesov k ciljem EU na področju podnebja in biotske raznovrstnosti]

Oznaka: WILDCARD.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Biološki inštitut Jovana Hadžija.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Špela Čonč

Oznaka: MR-54767.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Mateja Breg Valjavec.

Drugi mentor: Miha Krofel (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta.

Špela Čonč je 19. 5. uspešno zagovarjala doktorsko delo.

Marko Senčar Mrdaković

Oznaka: MR-55882.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Jani Kozina (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Podiplomska šola ZRC SAZU).

Druga mentorica: Valentina Gulin Zrnić (Univerza v Zagrebu, Fakulteta za humanistične in družbene vede, Inštitut za etnologijo in folkloristiko).

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec je nadaljeval z raziskovanjem v okviru doktorske disertacije ter opravil tretji in četrti raziskovalni korak, kar vključuje etnografsko raziskovanje, intervjuje, pregled časopisnih in spletnih virov ter analizo in pripravo priporočil za boljše upravljanje zgodovinske urbane pokrajine Kopra. Sodeloval je pri projektnem delu, pisanju znanstvenih del in predaval na znanstvenih dogodkih.

Lenart Štut

Oznaka: MR-56874.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Rok Ciglič.

Drugi mentor: Blaž Repe (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mladi raziskovalec je končal izbor območij, ki so primerna za terenski popis. Na teh območjih je izvedel popis lesnih rastlinskih vrst na terasiranih in neterasiranih območjih. Poleti se je s štipendijo dr. Bojana Erhartiča udeležil poletne šole SPLIT Spatial Literacy v Splitu.

Anja Trobec

Oznaka: MR-37557.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Janez Nared.

Drugi mentorici: Katja Vintar Mally in Barbara Lampič (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mlada raziskovalka je 5. 11. uspešno zagovarjala doktorsko delo.

Elizabeta Vršnik

Oznaka: MR-59586.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Mateja Šmid Hribar.

Drugi mentor: Miha Kozorog (ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje).

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je uspešno opravila 1. letnik študija na Podiplomski šoli ZRC SAZU in zagovarjala temo svojega doktorskega dela. Udeležila se je treh konferenc v tujini in ene v Sloveniji ter objavila samostojni znanstveni članek. Pridobila je štipendijo dr. Bojana Erhartiča.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **D. Bole** je član strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *Regionalni razvoj*, član uredniškega odbora ter področni sourednik za regionalno planiranje pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica*, član uredniškega sveta znanstvene revije *Journal of Urban and Regional Analysis* in uredniškega odbora zbirke *Thought, Society, Culture / Slovenian and South Eastern European Perspectives* pri založbi Peter Lang. Je član Delovne skupine za mednarodni preboj pri ZRC SAZU. Je državni predstavnik raziskovalne mreže EURA (*European Urban Research Association*) in član RSA (*Regional Studies Association*) ter Ljubljanskega geografskega društva. Je član in podpredsednik Znanstvenega sveta Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU ter član *Znanstvenega sveta ZRC SAZU*.
- **M. Breg Valjavec** je članica organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, organizacijskega in znanstvenega odbora *European SCGIS conference*, znanstvenega odbora *Natural Hazards International Conference* ter uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *GIS v Sloveniji*. Je tudi članica uredniškega odbora in področna sourednica za varstvo okolja znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*. Je somentorica podiplomskemu študentu.
- **R. Ciglič** je član uredniškega odbora in glavni sourednik znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem*, član uredniškega odbora in sourednik knjižne zbirke *GIS v Sloveniji*, član uredniškega odbora knjižne zbirke *Naravne nesreče* ter uredniškega odbora revij *Acta Geobalkanica* in *Geographical Reviews*. Je tudi član organizacijskega in znanstvenega odbora trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji* in bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* ter znanstvenega odbora mednarodne konference *Geobalkanica*. Je predsednik Komisije za uporabo geografskih informacijskih sistemov pri varovanju okolja Zveze geografov Slovenije in koordinator štipendijskega programa SCGIS (*Society for Conservation GIS*) za Slovenijo. Je pedagoški somentor doktorskemu študentu.
- **Š. Čonč** je članica uredniškega odbora in tehnična urednica znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*. Je članica Ljubljanskega geografskega društva, Izvršilnega odbora Geomorfološkega društva Slovenije, Upravnega odbora društva Dinaricum, predstavnica društva Dinaricum v delovni skupini za varstvo narave v Mreži Plan B za Slovenijo in predstavnica Mednarodnega znanstvenega komiteja za preučevanje Alp (ISCAR) v Delovni skupini Velike zveri in prostoživeči parkljarji ter družba (WISO). Je članica organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji* in *Zborovanja slovenskih geomorfolgov*.

- **M. Ferk** je vodja inštitutskega Fizičnogeografskega laboratorija, predsednica Komisije za priznanja in nagrade ZRC SAZU, predsednica nadzornega odbora Geomorfološkega društva Slovenije in članica Avstralske speleološke zveze – interesne skupine Nullarbor (*Australian Speleological Federation – Nullarbor Special Interest Group*). Je članica uredniškega odbora in področna sourednica za fizično geografijo znanstvene revije *Acta geographica Slovenica* ter članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *Naravne nesreče*. Je članica znanstvenega organizacijskega odbora tematske sekcije *Geomorfologija krasa* v okviru 11. mednarodne geomorfološke konference IAG, Christchurch, Nova Zelandija, in organizacijskega odbora trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji*. Je somentorica dodiplomskima študentoma in podiplomskemu študentu.
- **J. Fridl** je pomočnica direktorja ZRC SAZU v Infrastrukturni pisarni. Vodi tudi infrastrukturni program ZRC SAZU z naslovom *Naravna in kulturna dediščina*. Je nacionalna predstavnica evropske mreže DARIAH (*Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities*).
- **M. Gabrovec** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter znanstvenih revij *Geografski vestnik*, *eco.mont* in *Acta geographica Slovenica*, kjer je tudi področni sourednik za regionalno geografijo. Je član disciplinske komisije Ljubljanskega geografskega društva, nadzornih odborov Zveze geografov Slovenije in Geomorfološkega društva Slovenije, Strokovnega sveta Triglavskega narodnega parka, Nacionalne delovne skupine za celostne prometne strategije ter širših delovnih skupin za oblikovanje Celostne prometne strategije Mestne občine Ljubljana in Državne celostne prometne strategije. Je mentor podiplomskemu študentu.
- **P. Gašperič** je upravnik in član uredniškega odbora revije *Geografski obzornik*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter član Ljubljanskega geografskega društva.
- **M. Geršič** je sourednik in član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* ter *Georitem*. Je področni sourednik za regionalno geografijo pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica*. Je član Izvršnega odbora Zveze geografov Slovenije in član Gorenjskega geografskega društva, Društva učiteljev geografije Slovenije, Društva geodetov Gorenjske, Delovne skupine za eksonime (*Working Group on Exonyms*) ter Vzhodnosrednjeevropskega in jugovzhodnoevropskega oddelka (*East Central and South-East Europe Division*) pri UNGEGN-u (*United Nations Group of Experts on Geographical Names*). Ureja spletne strani Delovne skupine za eksonime, Vzhodnosrednjeevropskega in jugovzhodnoevropskega oddelka pri UNGEGN-u, Komisije za preučevanje sprememb rabe in pokrovnosti zemljišč (*Commission on Land Use and Land Cover Change*) pri Mednarodni geografski zvezi ter inštitutska profila Facebook in Instagram. Je tudi član delovne skupine za pripravo geslovnika za področje geografije pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*, delovne skupine Državnega sveta za pripravo koncepta in zakonodajnih podlag za vzpostavitev prihodnje pokrajinske delitve Republike Slovenije, Založniškega sveta Založbe ZRC ter koordinacijskega in uredniškega odbora Historičnega seminarja na ZRC SAZU. Mednarodna kartografska zveza (ICA) ga je izvolila za svojega predstavnika v tričlanskem predsedstvu Skupne komisije za toponomastiko pri Mednarodni kartografski zvezi in Mednarodni geografski zvezi (*Joint ICA/IGU Commission on toponymy*). Je član delovne skupine za standardizacijo slovenskih zemljepisnih imen v Italiji, ki je bila ustanovljena leta 2024.
- **M. Goluža** je članica Ljubljanskega geografskega društva ter Komisije za regionalno in prostorsko planiranje pri Zvezi geografov Slovenije. Je področna urednica in članica uredniškega odbora znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*. Je tudi sourednica in članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Regionalni razvoj* in članica strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi*. Od 24. 10. je vodja Oddelka za humano geografijo.
- **M. Hrvatinić** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter član uredniškega odbora in področni sourednik za regionalno geografijo znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*.
- **B. Komac** je predsednik Znanstvenega sveta inštituta. Je član Sveta za vode pri Ministrstvu za naravne vire in prostor ter Evropskega svetovalnega odbora Združenih narodov za znanosti in tehnologije za področje naravnih nesreč (E-STAG). Je tudi član Centra znanja o obvladovanju nesreč (DRMKC) ter Skupnosti za evropske raziskave in inovacije za varnost (CERIS), oboje pri Evropski komisiji. Je glavni sourednik in član uredniškega odbora znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, glavni in odgovorni urednik strokovne revije za vprašanja naravnih nesreč *Ujma*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter revij *International Journal of Disaster Risk Management* in *Földrajzi közlemények: a Magyar Földrajzi Társaság tudományos folyóirata*. Je tudi sourednik in član uredniškega odbora knjižne zbirke *Naravne nesreče* ter član organizacijskega odbora trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji*. Je terminološki svetovalec za področje geografije pri pripravi novega *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in član delovne skupine za pripravo geslovnika za področje geografije pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*.
- **J. Kozina** je dekan Podiplomske šole ZRC SAZU. Je član uredniškega odbora in področni sourednik za humano geografijo znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *Regionalni razvoj*. Je član nadzornega odbora Slovenskega regionalno razvojnega sklada, RSA (*The Regional Studies Association*), svetovalnega odbora *EUSDR PA 10 Danube Local Actors Platform*, Komisije za dinamiko ekonomskih prostorov pri Mednarodni geografski zvezi, Ljubljanskega geografskega društva, strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* in medobčinske pobude Čezmejno e-sodelovanje v Podonavski eRegiji ter član Sosveta za statistiko prebivalstva pri Statističnem uradu Republike Slovenije. Je mentor dodiplomskemu in podiplomskemu študentu.

- **M. Lipar** je član uredniškega odbora in področni sourednik za fizično geografijo pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica* ter področni sourednik pri znanstveni reviji *Geosciences*. Je član Avstralske speleološke zveze – interesne skupine Nullarbor (*Australian Speleological Federation – Nullarbor Special Interest Group*) ter Avstralske in novozelandske geomorfološke zveze (*The Australian and New Zealand Geomorphology Group*). Je vodja znanstvenega organizacijskega odbora tematske sekcije *Geomorfologija krasa* v okviru 11. mednarodne geomorfološke konference IAG, Christchurch, Nova Zelandija. Je mentor dodiplomskemu in podiplomskemu študentu.
- **E. Logar** je član organizacijskega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* ter sourednik inštitutskih spletnih strani in inštitutskega profila na omrežju X.
- **J. Nared** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter sourednik in član uredniškega odbora knjižne zbirke *Regionalni razvoj* ter knjige *Notranjski listi IV*. Je predsednik strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* in ambasador RSA (*The Regional Studies Association*) za Slovenijo. Je član Odbora za gospodarstvo pri Regionalnem razvojnem svetu Ljubljanske urbane regije in uredniškega odbora znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, kjer je tudi področni sourednik za regionalno planiranje. Je delegat SAZU v odboru ISCAR (*International Scientific Committee on Research in the Alps*); do decembra je bil njegov predsednik. Je član Upravnega odbora ZRC SAZU.
- **M. Pavšek** je sourednik in član uredniškega odbora knjižne zbirke *Naravne nesreče* ter član uredniškega odbora revije *Geografski obzornik* in zunanji sodelavec revije *Planinski vestnik*. Je član odbora Gore in varnost pri Planinski zvezi Slovenije ter Gorski reševalni zvezi Slovenije, član Komisije za ocenjevanje nevarnosti snežnih plazov ter Komisije za zaključno preverjanje znanja tečajnikov v programu uvajalnega in temeljnega usposabljanja minerjev snežnih plazov Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Je tudi poveljnik Civilne zaščite Občine Trzin.
- **D. Perko** je član Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije in njene Podkomisije za imena držav, Pravopisne komisije SAZU in ZRC SAZU, Komisije za register tveganj ZRC SAZU in Disciplinske komisije Zveze geografov Slovenije. Je odgovorni urednik znanstvene revije *Acta geographica Slovenica* ter sourednik in član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *GIS v Sloveniji*. Je član uredniških odborov znanstvenih revij *Acta geographica Slovenica*, *Geografski vestnik* in *Acta Geobalkanica* ter revije *National Geographic Slovenija* in član znanstvenih odborov simpozijev *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, *Naravne nesreče v Sloveniji* in *Slovenski regionalni dnevi*.
- **P. Pipan** je član Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije (od 13. 2.), uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter publikacije *Heriskop*, Mednarodnega združenja za kritično preučevanje dediščine (*Association of Critical Heritage Studies ACHS*) ter Izvršnega odbora Zveze geografov Slovenije.
- **K. Polajnar Horvat** je članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter sourednica in članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Regionalni razvoj*. Je predsednica organizacijskega odbora in članica strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* ter članica mednarodnega združenja za preučevanje ljudi in okolja ter mednarodnega združenja za aplikativno psihologijo.
- **D. Ribeiro** je članica Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije (*Eastern Alpine and Dinaric Society for Vegetation Ecology – EADSVE*), usklajevalnega organa za izdajanje dovoljenj za poklic inženirja na Portugalskem (*Ordem dos Engenheiros – OE*), Mednarodne zveze za pokrajinsko ekologijo (*International Association for Landscape Ecology – IALE*), Partnerstva za ekosistemske storitve (*Ecosystem Services Partnership – ESP*) ter Ljubljanskega geografskega društva. Je ena od koordinatork Slovenske skupnosti praks za biodiverziteto, ekosisteme in ekosistemske storitve. Je članica organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*. Je članica Izvršnega odbora Komisije za preučevanje sprememb rabe in pokrovnosti zemljišč (*Commission on Land Use and Land Cover Change*) pri Mednarodni geografski zvezi (IGU). Je področna sourednica za pokrajinske študije, pokrajinsko ekologijo, ekosistemske storitve, varstvo okolja in ohranjanje narave ter geografijo podeželja pri znanstveni reviji *Journal of the Bulgarian Geographical Society*. Je članica Znanstvenega sveta Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU. Je somentorica magistrskemu študentu.
- **M. Senčar Mrdaković** je član organizacijskega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi*. Je član Izvršnega odbora in referent za ekoturizma v Ljubljanskem geografskem društvu. Je sourednik spletne strani ekskurzij Ljubljanskega geografskega društva.
- **A. Smrekar** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *Regionalni razvoj*, član uredniškega odbora in področni sourednik za varstvo okolja pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica* ter član strokovnega odbora bienalnega simpozija *Slovenski regionalni dnevi*. Je predsednik Zveze geografov Slovenije in Upravnega odbora Podiplomske šole ZRC SAZU ter član Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor pri Regionalnem razvojnem svetu Ljubljanske urbane regije in komisije za ekologijo in varstvo okolja na državnem srečanju mladih raziskovalcev Slovenije pri Zvezi za tehnično kulturo Slovenije. Je član Evropskega združenja za interpretacijo dediščine (*European Association for Heritage Interpretation – Interpret Europe*) in Ljubljanskega geografskega društva.
- **M. Šmid Hribar** je članica Partnerstva za ekosistemske storitve (*Ecosystem Services Partnership – ESP*) in predstavnica Slovenske nacionalne mreže ESP. Je ena od koordinatork Slovenske skupnosti praks za biodiverziteto, ekosisteme in ekosistemske storitve, članica Skupine za ekosistemske storitve na Statističnem uradu Republike Slovenije, Mednarodnega združenja za preučevanje skupnega (*International Association for the Study of the Commons – IASC*), mreže in odbora EUCALAND (*European Cultural and Agricultural Landscapes*), Partnerstva za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje ter Ljubljanskega geografskega društva. Je tudi članica uredniškega odbora in področna sourednica za humano geografijo pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica* ter članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem*. Je članica Znanstvenega sveta Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU in mentorica podiplomski študentki.

- **L. Štaut** je član Izvršnega odbora in referent za ekskurzije v Ljubljanskem geografskem društvu, član organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* in trienalnega simpozija *Naravne nesreče v Sloveniji* ter uredniškega odbora knjižne zbirke *GIS v Sloveniji*. Je urednik spletne strani ekskurzij Ljubljanskega geografskega društva in spletne zbirke *Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji*.
- **J. Tičar** je odgovorni urednik revije *Naše jame*, član uredniških odborov revij *Acta geographica Slovenica*, *Geografski vestnik* in *Jamar* ter član uredniškega odbora in sourednik knjižne zbirke *Naravne nesreče*, član predsedstva Jamarske zveze Slovenije, vodja Službe za varstvo jam pri Jamarski zvezi Slovenije, član Komisije za zaščito jam pri Evropski speleološki zvezi, namestnik predstavnika Slovenije v Mednarodni speleološki zvezi, član Geomorfološkega društva Slovenije ter organizacijskih odborov trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji* in bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*. Je ustanovni član Jamarskega kluba Brežice, član Jamarskega kluba Novo mesto, operativne sestave Jamarske reševalne službe, evropske enote za hitra mednarodna posredovanja *Cave Search and Rescue Slovenia*, inštruktor jamarstva pri Jamarski zvezi Slovenije, organizator in vodja jamarske odprave Skalarjevo brezno ter član organizacijskega odbora prireditve *Dolenjski jamarski tabori* ter *Vseslovensko srečanje jamarjev*. Soureja inštitutski profil Facebook.
- **J. Tiran** je član uredniškega odbora, tehnični urednik in področni sourednik za varstvo okolja znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, sourednik in član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem*, član uredniškega odbora knjižne zbirke *GIS v Sloveniji*, član znanstvenega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* in sourednik knjižne zbirke *CAPACities*. Je predsednik in član izvršnega odbora Ljubljanskega geografskega društva. Obenem je član Nacionalne delovne skupine za celostne prometne strategije, Koalicije za trajnostno prometno politiko, Slovenskega politološkega društva in Društva potnikov Slovenije, v katerem je tudi član nadzornega odbora. Je tudi nadomestni član Komisije za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju ZRC SAZU. Je somentor dodiplomski študentki.
- **M. Topole** je članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter publikacije *Heriskop* in članica Ljubljanskega geografskega društva.
- **A. Trobec** je članica organizacijskih odborov simpozija *Slovenski regionalni dnevi* in bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*. Ureja spletno strani Zveze geografov Slovenije.
- **M. Urbanc** je namestnica direktorja ZRC SAZU v Raziskovalni pisarni, članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, kjer je tudi področna sourednica za humano geografijo. Je članica združenja EARM (European Association of Research Managers and Administrators), mrež EUCALAND (European Cultural and Agricultural Landscapes) in *La Rete Montagna* ter predsednica znanstvenega odbora konference *Research Evaluation of Social Sciences and Humanities 2026* v Firencah. Je predsednica komisije za priznanja Zveze geografov Slovenije, v finančnem odboru mreže LifeWatch Eric, Delovni skupini za pripravo izhodišč za spremembe splošnih aktov Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije ter Delovni skupini KOsRIS (Koordinacija raziskovalnih institutov Slovenije) za pripravo pravilnika o posebnih projektih.
- **M. Volk Bahun** je članica organizacijskega odbora trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji*, bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, uredniškega odbora knjižne zbirke *Naravne nesreče*, štaba Civilne zaščite za Gorenjsko, Zavoda za varstvo pred snežnimi plazovi, predsednica sekcije za kriosfero pri Slovenskem združenju za geodezijo in geofiziko. Soureja inštitutska profila Facebook in Instagram.
- **E. Vršnik** je članica Upravnega odbora Ljubljanskega geografskega društva, organizacijskega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* in upravnega odbora kluba Alpbach Senza Confini. Ureja inštitutske spletne strani.
- **M. Zorn** je glavni urednik znanstvene revije *Geografski vestnik*, član uredniškega odbora knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter znanstvenih revij *Retrospektive* in *Acta geographica Slovenica*, v kateri je tudi področni sourednik za fizično geografijo. Je član uredniških odborov tujih znanstvenih revij: *The Environment – Journal of Environmental Sciences* (Beograd, Srbija), *Geografski pregled* (Sarajevo, BiH), *Hrvatski geografski glasnik* (Zagreb, Hrvaška), *Acta Geobalcanica* (Skopje, Severna Makedonija), *Problemi na geografiji* (Sofija, Bolgarija), *Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica* (Krakov, Poljska), *Environmental & Socio-economic Studies* (Katovice, Poljska), *Ekonomski i ekohistorija* (Zagreb, Hrvaška) in *Modern Geográfia* (Pécs, Madžarska). Je član Izvršnega odbora Zveze geografov Slovenije, član Raziskovalne skupine Planinske zveze Slovenije, Geomorfološkega društva Slovenije, organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* in trienalnega simpozija *Naravne nesreče v Sloveniji* ter sourednik knjižnih zbirk *GIS v Sloveniji* in *Naravne nesreče*. Je predsednik COMLAND-a, Komisije za degradacijo zemljišč in dezertifikacijo (*Commission on Land Degradation and Desertification*) pri Mednarodni geografski zvezi (IGU). Je član znanstvenega odbora mednarodne konference *Geobalcanica* (Skopje, Severna Makedonija). Je mentor dodiplomskemu študentu.

RAZSTAVE:

- **Dekle, prepolovljeno z rapalsko mejo: življenje Primorcev za rapalsko mejo in podobe rapalske meje.** Razstava v avli Cankarjevega doma na Vrhnikih, 7. 4. – 5. 5. (avtorji Bojan Balkovec, Rok Ciglič, Božidar Flajšman, Alenka Fikfak, Primož Gašperič, Janez Peter Grom, Darja Kerec, Peter Mikša, Božo Repe, Manca Volk Bahun, Matija Zorn).
- **Triglav – gora kot simbol.** Razstava v Gosposki dvorani Zemljepisnega muzeja Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, Ljubljana, 21.–23. 10. (avtorji Božidar Flajšman, Peter Mikša, Matija Zorn).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Tretje srečanje skupnosti praks s področja biodiverzitete, ekosistemov in ekosistemskih storitev.** Mednarodni posvet v okviru projekta SELINA. Soorganizatorji: Kraljevski inštitut za tehnologijo KTH in Norveški inštitut za raziskovanje narave, spletni dogodek, 5. 2.
- **Možnosti in perspektive primerjalnega zgodovinskega raziskovanja naravnih nesreč v Alpah.** Predavanje dr. Christiana Rohra v okviru Geografskega klepeta, Ljubljana, 21. 3.
- **Nature- and human-induced land degradation and sustainable solutions.** Panel na mednarodni konferenci. Soorganizator: Komisija za degradacijo zemljišč in dezertifikacijo pri Mednarodni geografski zvezi, Kairo, Egipt, 12. 4.
- **Partnerski sestanek WIN.** Sestanek s projektnimi partnerji. Soorganizator: Udruženje poslovnih žena Srbije, Loznica, Srbija, 14.–15. 5.
- **Isotopes and climate change.** Panel na mednarodni konferenci *EMS Annual Meeting 2025*. Soorganizator: Institut „Jožef Stefan“, Ljubljana, 11. 9.
- **Infrastruktura v Alpah: Od zamišljanja do izvedbe.** Panel na 41. zborovanju Zveze zgodovinskih društev Slovenije. Soorganizatorja: Inštitut za novejšo zgodovino, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Brežice, 1. 10.
- **Kraške jame in njihov zgodovinski pomen.** Panel na 41. zborovanju Zveze zgodovinskih društev Slovenije. Soorganizator: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Brežice, 2. 10.
- **Partnerski sestanek WIN.** Sestanek s projektnimi partnerji. Soorganizator: Ministrstvo gospodarstva Hercegbosanske županije, Livno, Bosna in Hercegovina, 21.–22. 10.
- **Slovenski regionalni dnevi 2025: Celostno načrtovanje za prihodnost regij.** Simpozij. Soorganizatorji: Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Ministrstvo za naravne vire in prostor, Slovenski regionalno razvojni sklad ter Združenje regionalnih razvojnih agencij, Kope, 22.–23. 10.
- **Živeti gore 2025.** Festival. Soorganizatorja: Združenje Retrospektive, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 21.–23. 10.
- **Oblikovanje obrobnihih regij: Spol, politike in industrijski razvoj v Podonavju.** Predavanje dr. Jörna Harfsta v okviru Geografskega klepeta, Ljubljana, 26. 10.
- **Četrto srečanje skupnosti praks s področja biodiverzitete, ekosistemov in ekosistemskih storitev.** Posvet v okviru projekta SELINA. Soorganizator: Javni zavod Triglavski narodni park, Bled, 14. 11.

MUZEJ, LABORATORIJ, KNJIŽNICA IN ZBIRKE

Zemljepisni muzej

Vodja: P. Gašperič.

V letu 2025 sta Gosposka in Križevniška dvorana prvič delovali celo leto. V njih se je zvrstilo 226 prireditev.

Nadaljujeta se signiranje ter vpisovanje starih knjig in atlasov v sistem COBISS ter urejanje kartografskega gradiva. Muzej in zbirke si je ogledalo več kot 215 obiskovalcev iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Češke, Poljske, Francije, Španije in ZDA, med katerimi so prevladovali študenti in dijaki.

Fizičnogeografski laboratorij

Vodja: M. Ferk.

Inštitut svoj laboratorij nadgrajuje z osnovnimi laboratorijskimi pripomočki, merilnimi napravami in varovalno opremo. V laboratoriju so bili analizirani številni vzorci iz Slovenije in drugih držav sveta. Opravljene so bile meritve granulometrije in kemijske sestave drobnozrnatih sedimentov ter kemijske sestave kamninskih vzorcev. Analize so bile opravljene v okviru programa *Geografija Slovenije* ter več temeljnih projektov, kot so: *Geomorfološke posebnosti krasa na eolskih kalkarenitih in njihova pomembnost za preučevanje paleoklime*, *Korozijske cevi kot novi indikator preteklih podnebnih sprememb*, *Denudirane jame ravnine Nullarbor*, *Preučevanje slovenskih ledenikov*, *Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebnja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji* in *Podledeniški karbonatni sedimenti – nov vir za preučevanje obstoja ledenikov v glaciokraškem okolju*.

Zemljepisna knjižnica

Vodja: S. Koderman.

Knjižnica je bila dostopna notranjim in po dogovoru zunanjim uporabnikom. Možna je bila tudi medknjižnična izposoja prek Biblioteke SAZU. Za knjižnico je bilo na novo signiranih 166 knjižničnih enot, od tega 74 monografskih, 91 serijskih izdaj in 1 neknjižno gradivo. Večino knjig (51) je knjižnica dobila kot darilo, 26 enot je izšlo pri Založbi ZRC, 27 tujih in domačih geografskih ter sorodnih publikacij je pridobila z zamenjavo, 21 z nakupom, 41 enot pa je del starega fonda.

Na avtomatski način je bilo izposojenih 45, na klasični pa 27 enot knjižnega gradiva, skupaj torej 72 enot.

Tudi letos se je nadaljevalo opremljanje starejših publikacij Zemljepisne knjižnice z ustreznimi kodami, saj razvid v COBISS-u olajša njihovo dosegljivost.

Knjižnica se nenehno sooča s pomanjkanjem prostora, zato je bila izvedena obsežnejša selitev (skupaj v dolžini 18 tm) redkeje izposojenih periodičnih publikacij na Raziskovalno postajo Barje.

Izpopolnjevali sta se interni Excelova in Accessova datoteka, ki zajemata celotno zalogo monografskega in serijskega gradiva v knjižnici. Zaradi pomanjkanja kadra poteka vnašanje starega fonda v sistem COBISS postopoma.

Tematska kartografska zbirka

Skrbnica: M. Volk Bahun.

Zbirka vsebuje vse temeljne topografske zemljevide Slovenije v merilih 1 : 5000 oziroma 1 : 10.000 in 1 : 25.000 (ti so bili preseljeni na Raziskovalno postajo Barje) ter množico tematskih zemljevidov, ki se stalno dopolnjujejo in so osnova za izgradnjo inštitutskih geografskih informacijskih sistemov ter zbirk. Je najboljše zbirka tematskih zemljevidov v Sloveniji. V letu 2025 je bilo na inštitutu izdelanih 325 novih digitalnih tematskih zemljevidov. Sodelavci inštituta zemljevide iz zbirke redno uporabljajo za raziskovalno delo, zunanji obiskovalci pa so si jih izposodili oziroma so jih pregledovali v inštitutski čitalnici.

Fototeka

Skrbnik: M. Geršič.

V letu 2025 so nadaljevali z urejanjem inštitutske fototeke, ki hrani negative, diapozitive, steklene plošče in fotografije v fizični obliki. Zbrali so gradivo, ki so ga hranili sodelavke in sodelavci inštituta v svojih kabinetih, ter ga pripravili za digitalizacijo. Obenem so gradivo premestili v brezislinske mape in škatle, ki preprečujejo razpadanje/staranje fotografij ter so namenjene hranjenju negativov, pozitivov, stekla in fotografij v arhivih. Dopolnili so metapodatkovno bazo, ki bo podlaga za objavo izbranih digitaliziranih fotografij v digitalnem repozitoriju. V letu 2025 je količina gradiva v fototeki presegla 20.000 enot.

Zbirka posnetkov kamere Triglavski ledenik

Skrbnik: M. Pavšek.

Kamera, ki beleži terenske razmere na širšem območju Triglavskega ledenika in je pritrjena na pomožni objekt Triglavskega doma na Kredarici, deluje od konca aprila 2013. Tudi v tem letu so nadaljevali redno arhiviranje dnevnih posnetkov (okrog 100/dan) oziroma njihov prenos na interni podatkovni medij. Na spletnem naslovu <http://ktl.zrc-sazu.si/> so od januarja 2015 javno dostopne fotografije manjše ločljivosti za zadnji mesec dni. V okviru aktivnosti projekta J6-4627 (Vpliv novih podnebnih razmer na snežne plazove v Sloveniji) so opravili za obdobje maj 2013 – marec 2024 izbor fotografij, na katerih so vidni snežni plazovi ali znaki, ki pričajo o njihovi skorajšnji sprožitvi. Zbirka se je povečala za več kot 35.000 novih fotografij.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Acta geographica Slovenica 65-1, 65-2 in 65-3.** Uredila Rok Ciglič in Blaž Komac. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Erik Logar, **Znamčenje območij kot pristop k razvoju podeželja v Sloveniji.** Uredila Jernej Tiran in Drago Perko. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Geografija Slovenije, 40).
- Matej Gabrovec, Jernej Tiran, Marjeta Benčina, David Bole, Maruša Goluža, Simon Koblar, Primož Pipan, Lidija Živčič, **Prevozna revščina v Sloveniji.** Uredila Matej Gabrovec in Jernej Tiran. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Georitem, 34).
- **Celostno načrtovanje za prihodnost regij.** Uredili Janez Nared, Katarina Polajnar Horvat, Maruša Goluža in Erik Logar. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Regionalni razvoj, 10).

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Aalborg Universitet, Aalborg, Danska: projektno sodelovanje.
- Acentoline Comunicacion Editora SL, Granada, Španija: projektno sodelovanje.
- alpS, Innsbruck, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Anglia Ruskin University Higher Education Corporation, Cambridge, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Associacao Biopolis, Porto, Portugalska: projektno sodelovanje.
- Association des Agences de la Democratie Locale, Strasbourg, Francija: projektno sodelovanje.
- Baltijas Vides Forums, Riga, Latvija: projektno sodelovanje.
- Byrd Polar and Climate Research Center, School of Earth Sciences, Ohio State University, Združene države Amerike: projektno sodelovanje.
- Cee Bankwatch Network, Praga, Češka: projektno sodelovanje.
- Circular Economy Alliance, Nikozija, Ciper: projektno sodelovanje.
- Cohab Initiative Secretariat, Dublin, Irska: projektno sodelovanje.
- Comune di Trento, Trento, Italija: projektno sodelovanje.
- Cooperative Wolfs Company U.A., Bonaire, Dutch Caribbean: projektno sodelovanje.
- Curtin University, Perth, Avstralija: raziskovalno sodelovanje.
- Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar. Debrecen, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Denkstatt Bulgaria Ood, Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- Deutsches Institut für Urbanistik gGmbH, Berlin, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Dutch Research Institute for Transitions bv, Rotterdam, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Ecole des Ponts Business School, Pariz, Francija: projektno sodelovanje.
- ecoplus Alpin, St. Pölten, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Ecostack Innovations Limited, Paola, Malta: projektno sodelovanje.
- Eesti Maaülikool, Tartu, Estonija: projektno sodelovanje.
- Energie-Cites Association, Besancon, Francija, Bruselj, Belgija: projektno sodelovanje.
- ETH Zürich, Zürich, Švica: projektno sodelovanje.
- EUCALAND - Institute for Research on European Agricultural Landscapes e.V. Overath, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Fachhochschule Kärnten - gemeinnützige Privatstiftung, Beljak, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Fraunhofer Gesellschaft zur Foerderung der Angewandten Forschung E.V, Karlsruhe, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Fundacao Gaspar Frutuoso, Ponta Delgada, Portugalska: projektno sodelovanje.

- Grad Knin, Knin, Hrvaška: projektno sodelovanje.
- Grad Konjic, Konjic, Bosna in Hercegovina: projektno sodelovanje.
- Grenoble Alps University, Grenoble, Francija: projektno sodelovanje.
- Hrvatski Šumarski Institut, Jaska, Hrvaška: projektno sodelovanje.
- ICLEI – European Secretariat GmbH, Freiburg, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Institut national de recherche en sciences et technologies pour l'environnement et l'agriculture, Montpellier, Francija: projektno sodelovanje.
- Institut national de recherche pour l'agriculture, l'alimentation et l'environnement, Grenoble, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za društvena istraživanja, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za progres i razvoj Hercegovine, Trebinje, Bosna in Hercegovina: projektno sodelovanje.
- Institute for European Environmental Policy Aisbl, Bruselj, Belgija: projektno sodelovanje.
- Institute of Nuclear Research, Eötvös Loránd Research Network, Debrecen, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Joint Research Centre, Bruselj, Belgija: projektno sodelovanje.
- KDRIÜ Közép-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség Nonprofit Kft., Székesfehérvár, Madžarska, projektno sodelovanje.
- Københavns Universitet, København, Danska: projektno sodelovanje.
- Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm, Švedska: projektno sodelovanje.
- La Trobe University, Bundoora, Melbourne, Avstralija: raziskovalno sodelovanje.
- LAUT – Landscape Architecture and Urban Transformation, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Leibniz Universität, Hannover, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Lietuvos Respublikos Aplinkos Ministerija, Vilna, Litva: projektno sodelovanje.
- Lombardy Region, Milano, Italija: projektno sodelovanje.
- Ludwig-Maximilians-Universität München, Rachel Carson Center for Environment and Society, München, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Macropian Ltd., Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- MARA Međunarodna agencija za razvoj, d. o. o., Varaždin, Hrvaška: projektno sodelovanje.
- MAS Sokolovsko, Březová, Češka: projektno sodelovanje.
- Mediterranean Information Office for Environment, Culture and Sustainable Development Association, Atene, Grčija: projektno sodelovanje.
- Ministarstvo gospodarstva Hercegbosanske županije, Livno, Bosna in Hercegovina: projektno sodelovanje.
- Ministerio Para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, Madrid, Španija: projektno sodelovanje.
- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Bratislava, Slovaška: projektno sodelovanje.
- Mykolo Romerio universitetas, Vilna, Litva: projektno sodelovanje.
- Nacionalen institut po Geofizika, Geodezija i Geografija, Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- Nacionalna turistička organizacija Crne Gore, Podgorica, Črna gora: projektno sodelovanje.
- Nacionalna turistička organizacija Srbije, Beograd, Srbija: projektno sodelovanje.
- National Management School, Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- Norsk Institutt For Naturforskning NINA, Trondheim, Norveška: projektno sodelovanje.
- Okologiai Kutatóközpont, Budimpešta, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Ollscoil na Gaillimhe, Galway, Irska: projektno sodelovanje.
- Opština Čajetina, Čajetina, Srbija: projektno sodelovanje.
- Opština Žabljak, Žabljak, Črna gora: projektno sodelovanje.
- Österreichische Akademie der Wissenschaften, Innsbruck, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Ostravská univerzita, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Ostrava, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- Panepistímio Patrón, Patras, Grčija: projektno sodelovanje.
- Paris Lodron Universität Salzburg, Salzburg, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar, Pécs, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Pensoft publishers, Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- Regional Council Auvergne-Rhône-Alpes, Lyon, Francija: projektno sodelovanje.
- Regionális Kutatások Intézete, Békéscsaba, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Sarvision Bv, Wageningen, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- SEAcop STP, Torion, Italija: projektno sodelovanje.
- South Atlantic Environmental Research Institute, London, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Space4environment Sarl, Luksemburg, Luksemburg: projektno sodelovanje.
- Spatial Services GMBH, Salzburg, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Stadtentwicklung und Stadtplanung, S&W Stadt- und Regionalforschung GbR, Dortmund, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Stichting Capitals Coalition, Gravenhage, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Stichting Slow Food Youth Network, Enschede, Nizozemska: projektno sodelovanje.

- Stichting Voor Duurzame Ontwikkeling, Ede, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Suomen ympäristökeskus, Helsinki, Finska: projektno sodelovanje.
- Technische Universitaet Wien, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Technische Universität Wien, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- The Cyprus Institute, Nikozija, Ciper: projektno sodelovanje.
- Udruženje poslovnih žena Srbije, Beograd, Srbija: projektno sodelovanje.
- United Nations Environment World Conservation Monitoring Centre, Cambridge, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Universidad Rey Juan Carlos, Madrid, Španija: projektno sodelovanje.
- Universidade de Lisboa, Lizbona, Portugalska: projektno sodelovanje.
- Università degli Studi dell'Aquila, L'Aquila, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università degli Studi di Bari Aldo Moro, Bari, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università di Trento, Trento, Italija: projektno sodelovanje.
- Universität Graz, Gradec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Universitat Haifa, Hajfa, Izrael: projektno sodelovanje.
- Universitatea din Bucuresti, Bukarešta, Romunija: projektno sodelovanje.
- Universite de la Reunion, Saint Denis Cedex, Francija: projektno sodelovanje.
- University of Applied Sciences of the Grisons, Chur, Švica: raziskovalno sodelovanje.
- University of Guam, Gvam, ZDA: projektno sodelovanje.
- University of Milan, Milano, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Western Australia, Avstralija: raziskovalno sodelovanje.
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznan, Poljska: projektno sodelovanje.
- Uniwersytet Warszawski, Varšava, Poljska: projektno sodelovanje.
- Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poljska: raziskovalno sodelovanje.
- Ústav výzkumu globální změny AV ČR, Brno, Češka: projektno sodelovanje.
- Varoskutatas Kft, Budimpešta, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Verein Steirische Eisenstrasse, Eisenerz, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Vides Aizsardzibas un Regionalas Attistibas Ministrija, Riga, Latvija: projektno sodelovanje.
- Vlaamse Gewest, Belgija, Bruselj: projektno sodelovanje.
- Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, Mol, Belgija: projektno sodelovanje.
- Wageningen University, Wageningen, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Women Engage for a Common Future EV, München, Nemčija: projektno sodelovanje.
- York St John University, York, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- Županijski Zavod za upošljavanje Hercegbosanske županije, Livno, Bosna in Hercegovina: projektno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Tomáš Kapler, SCIENCE IN, Praga, Češka, 12.–16. 2.: SMF CONSPIRO, študijski obisk.
- Dr. Petr Mares, Univerzita Karlova, Praga, Češka, 12.–16. 2.: SMF CONSPIRO, študijski obisk.
- Dr. Erich Peitzsch, US Geological Survey, West Glacier, Združene države Amerike, 7.–17. 3.: študijski obisk.
- Dr. Eric Sproles, Montana State University, Bozeman, Združene države Amerike, 7.–17. 3.: študijski obisk.
- Dr. Christian Rohr, Universität Bern, Bern, Švica, 21. 3.: študijski obisk.
- Elouan Belliard, École Nationale des Sciences Géographiques, Champs-sur-Marne, Francija, 22. 4. – 11. 8.: študijski obisk.
- Dr. Zdzisław Jary, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poljska, 19.–23. 8.: študijski obisk.
- Dr. Piotr Owczarek, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poljska, 19.–23. 8.: študijski obisk.
- Dr. Jacek Skurzyński, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poljska, 19.–23. 8.: študijski obisk.
- Dr. Neven Bočić, Sveučilište u Zagrebu, Hrvaška, 24. 11.: študijski obisk.
- Dr. Ivan Čanjevca, Sveučilište u Zagrebu, Hrvaška, 24. 11.: študijski obisk.
- Dr. Jörn Harfst, Universität Graz, Gradec, Avstrija, 26. 11.: študijski obisk.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

David Bole:

- *Industrial heritage as an ideational resource: contesting and legitimizing post-industrial futures.* Predavanje na mednarodni konferenci *Global Conference on Economic Geography*, Worchester, Združene države Amerike, 7. 6.
- *Hidden industrial champions: project presentation.* Nastop na prvem srečanju projekta *(Hidden) Industrial Champions: Origins, Features and Futures of Industrial Small Towns*, Ljubljana, 9. 10.
- *Sustainability transition pathways in Slovenia.* Nastop na delavnici *Workshop on Future Sustainability Transition Pathways for Central and Eastern European Regions*, Ostrava, Češka, 16. 10.

Mateja Breg Valjavec:

- *Monitoring landscape changes using a combination of aerial and handheld LiDAR.* Predavanje na *Visiting professors programme 2024/2025*, Wrocław University of Economics and Business, Wrocław, Poljska, 22. 7.
- *A digital odyssey: exploring glaciokarst and endangered flora in the Dinaric karst via virtual reality.* Predavanje na mednarodni konferenci *IAG Regional Conference on Geomorphology: Geomorphology for Society: Challenges and Opportunities*, Temišvar, Romunija, 17. 9. (s soavtorji).

Rok Ciglič:

- *Challenges of deep learning recognition of cultivated terraces and their mapping: the case of Slovenia.* Predavanje na konferenci *International Cartographic Conference 2025*, Vancouver, Kanada, 20. 8. (s soavtorji).
- *The Geographical atlas of natural disasters in Slovenia.* Predavanje na konferenci *International cartographic conference 2025*, Vancouver, Kanada, 22. 8. (soavtorja Lenart Štut in Blaž Komac).
- *Prepoznavanje kulturnih teras s strojnim učenjem in geografskimi informacijskimi sistemi.* Predstavitel plakata na 24. zborovanju slovenskih geografov Kozjansko – izzivi trajnostnega razvoja in obmejnosti, Podsreda, 3. 10. (s soavtorji).

Špela Čonč:

- *Automatic detection of landforms and its application in studying Eurasian lynx (*Lynx lynx*) ecology.* Vabljen predavanje na mednarodni konferenci *IAG Regional webinar Southern Europe*, spletni dogodek, 4. 3.
- *Wildfire hazard and vulnerability assessment in the cross-border karst landscape under climate change.* Predavanje na konferenci *Extreme conditions and events in Karst: 32nd international karstological school »Classical Karst«*, Postojna, 16. 6. (s soavtorji).
- *Dolines as fire refuges: the example of the Kras plateau and the 2022 wildfire event, Slovenia.* Predavanje na mednarodni konferenci *Regional Conference on Geomorphology. Geomorphology for Society: Challenges and Opportunities*, Temišvar, Romunija, 16. 9. (s soavtorji).

Mateja Ferk:

- *Geophysical approaches to the coastal karst: detection of fossilised solution pipes and their hydrological function using electrical resistivity tomography.* Predavanje na delavnici *ERC-SEEDS, Coastal karst*, Bari, Italija, 6. 2.
- *Zaznava korozijskih cevi in opredelitev njihove hidrološke funkcije z uporabo metode električne upornosti tal.* Predavanje na 5. zborovanju slovenskih geomorfologov: *Zgornja Savinjska dolina, Logarska Dolina*, 12. 4.
- *Use of electrical resistivity tomography in karst geomorphology.* Predavanje v okviru *Seminarjev Oddelka za zemeljske in okoljske študije Univerze Aldo Moro Bari*, Bari, Italija, 14. 4.

Matej Gabrovce:

- *Trajnostna mobilnost v zavarovanih območjih.* Predavanje za konzorcij Slovenia Green, spletni dogodek, 12. 1.
- *Kako zmanjšati porabo energije v potniškem prometu?* Predavanje na 7. konferenci *Društva učiteljev geografije Slovenije*, Ljubljana, 30. 5.
- *Čezmejni javni prevoz na Miljskem polotoku.* Predavanje na *Lipovškovem taboru Društva učiteljev geografije Slovenije*, Ankaran, 7. 11.

Primož Gašperič:

- *Zgodovinsko kartografski pogled na Coppov zemljevid Istre*. Vabljeno predavanje na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Pietro Coppo in karta Istre 1525–2025*, Izola, 21. 11.

Matjaž Geršič:

- *Slovene names in Italy*. Predstavitev na 4. zasedanju *United Nations Group of Experts on Geographical Names (UNGEGN)*, New York, Združene države Amerike, 29. 4.
- *Protection of linguistic minorities in Slovenia*. Predstavitev na okrogli mizi na *Mednarodni konferenci o toponimih*, Trento, Italija, 2. 7.
- *The role and meaning of geographical names on Florjančič's map of Carniola from 1744*. Predavanje na 32. *mednarodni kartografski konferenci Mapping the Future: Innovation, Inclusion, and Sustainability*, Vancouver, Kanada, 21. 8. (soavtor Primož Gašperič).

Maruša Goluža:

- *Steering a melting future: development paths of winter tourism-dependent mountain resorts*. Predavanje na mednarodni konferenci *Urban Future-making: Situating agency within the built environment*, Hamburg, Nemčija, 6. 5.
- *How can mountain resorts' transition pathways inform policy-making? The results from participatory research in Kranjska Gora, Slovenia*. Predavanje na mednarodni konferenci *International Mountain Conference 2025*, Innsbruck, Avstrija, 17. 9.

Blaž Komac:

- *Avalanche dynamics in Slovenia: some recent insights*. Predavanje na University of Montana, Bozeman, Združene države Amerike, 11. 8. (soavtorja R. Ciglič in M. Volk Bahun).
- *The geographical atlas of natural disasters in Slovenia*. Predavanje na University of Montana, Bozeman, Združene države Amerike, 11. 8. (soavtorja R. Ciglič in L. Štaut).
- *The Geographical atlas of natural disasters in Slovenia*. Predavanje na *International Cartographic Conference*, Vancouver, Kanada, 18. 8. (soavtorja R. Ciglič in L. Štaut).

Jani Kozina:

- *The evolution of the female labour force in peripheral industrial regions*. Predavanje na mednarodni delavnici *Women and work since the late modern period: WO & WO*, Ljubljana, 17. 1.
- *Dostopnost storitev na podeželju*. Prispevek na regijskem srečanju na Koroškem v okviru priprav na 6. Slovenski podeželski parlament, Dravograd, 15. 10.

Matej Lipar:

- *Denudirane jame na ravnini Nullarbor: razvoj jam od začetnih rovov do površinskih oblik*. Predavanje na 5. zborovanju slovenskih geomorfologov: *Zgornja Savinjska dolina*, Logarska Dolina, 12. 4. (s soavtorji).

Janez Nared:

- *Reinforcing sustainable mobility and polycentric spatial development through station area concept implementation: the case of Grosuplje, Slovenia*. Predavanje na mednarodni konferenci *2025 RSA Annual Conference: Navigating Regional Transformation*, Porto, Portugalska, 9. 5.
- *ISCAR and its role in the Alpine governance system*. Predavanje na mednarodni konferenci *International Mountain Conference 2025*, Innsbruck, Avstrija, 17. 9.
- *The transformative capacity of transdisciplinary research in mountains*. Predavanje na mednarodni konferenci *International Mountain Conference 2025*, Innsbruck, Avstrija, 17. 9.

Miha Pavšek:

- *Alpe brez ledenikov. Ledeniki, hitro in pred našimi očmi izginjajoči naravni pojav*. Predavanje v okviru Dneva voda 2025, Ljubljana, 21. 3.

Primož Pipan:

- *Leto 2001 v Avstraliji: Afera Tampa, begunski centri in civilna iniciativa*. Vabljen predavatelj na seminarju *Avstralska družba in kultura* v okviru strokovnega izbirnega predmeta Avstralski kulturni modul na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 14. 4.
- *Activities in the frame of the SMF CONSPIRO in Slovenia and related studies*. Predavatelj na zaključnem sestanku projekta SMF CONSPIRO, Sofija, Bolgarija, 6. 8.
- *Potres na Kozjanskem leta 1974 skozi oči medijev*. Predavatelj na 24. Zborovanju slovenskih geografov: *Kozjansko – izzivi trajnostnega razvoja in obmejnost*, Kozje, 3. 10. (soavtor B. Komac).

Katarina Polajnar Horvat:

- *Reinvigorating Robidišče: Overcoming the challenges of marginalized rural communities*. Predavatelj na znanstveni konferenci *IGU Egypt 2025 Thematic Conference: Geo-Spatial Technology, Global Changes and Sustainability*, Kairo, Egipt, 14. 4.
- *Enhancing human well-being through cultural ecosystem services: insights from urban public spaces in Ljubljana, Slovenia*. Predstavitev posterja na mednarodni konferenci *International Conference on Environmental Psychology*, Vilna, Litva, 16. 6.
- *Water walk with me*. Predavatelj in delavnica v okviru mednarodne konference *Why the World Needs Anthropologists: Creativity at Work*, Bologna, Italija, 5. 10.

Daniela Ribeiro:

- *The role of common lands in the provision of ecosystem services: a case study from Triglav National Park, Slovenia*. Predstavitev posterja na mednarodni konferenci *IALE 2025 European Landscape Ecology Congress*, Bratislava, Slovaška, 2. 9. (soavtorica Mateja Šmid Hribar).
- *Assessing the contribution of communal lands to ecosystem services: a case study from Portugal*. Predavatelj na mednarodni konferenci *IALE 2025 European Landscape Ecology Congress*, Bratislava, Slovaška, 2. 9. (soavtorja Pedro Gomes in Domingos Lopes).
- *Ocenjevanje sekvenciranja ogljika*. Predavatelj na 4. srečanju skupnosti praks s področja biodiverzitete, ekosistemov in ekosistemskih storitev, Bled, 14. 11. (soavtorica M. Šmid Hribar).

Marko Senčar Mrdaković:

- *How does the Port of Koper navigate between simultaneously triggering and resolving social conflicts in the old town of Koper?* Predavatelj na 10. mednarodni konferenci o industrijski baštini *Luke i pristaništa na morima, rijekama, jezerima i kanalima*, Reka, Hrvaška, 17. 10.

Mateja Šmid Hribar:

- *The contribution of common lands to carbon sequestration and nature protection: a case study from Triglav National Park in Slovenia*. Predstavitev na mednarodni konferenci *IASC 2025 Regenerating the Commons: Addressing Pressing Concerns Through Learning about the Past and Innovating into the Future*, Amherst, Združene države Amerike, 18. 6. (soavtorica D. Ribeiro).
- *Prezrte, a dragocene: agrarne skupnosti kot varuhi narave, biodiverzitete in kulturne pokrajine*. Predstavitev na znanstveni konferenci *Odkrivajmo moč narave – krepitev vseživljenjskega učenja (2023–2029)*, Ljubljana, 27. 11.
- *Potenciali študijskih krožkov za spreminjanje vrednot odraslih o biodiverziteti*. Predstavitev na znanstveni konferenci *Odkrivajmo moč narave – krepitev vseživljenjskega učenja (2023–2029)*, Ljubljana, 28. 11. (s soavtorji).

Aleš Smrekar:

- *Green and blue spaces and environmental challenges in Ljubljana, Slovenia*. Predavatelj na mednarodni konferenci *IGU Egypt 2025, Thematic conference: geo-spatial technology, global changes and sustainability*, Kairo, Egipt, 13. 4.
- *Somestje v objemu narave*. Vodenje okrogle mize v okviru projekta *Episkop mejnost: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture*, Nova Gorica, 27. 8.

Lenart Štut:

- *Zaznavanje robov na površju na primeru kulturnih teras v Sloveniji*. Predavanje na 5. zborovanju slovenskih geomorfolgov: Zgornja Savinjska dolina, Logarska Dolina, 12. 4.
- *Cultivated terraces and their mapping in the Mediterranean part of Slovenia*. Predavanje na znanstveni konferenci *The construction of the rural landscape: Mediterranean tangible and intangible heritages*, Ravello, Italija, 11. 10. (s soavtorji).

Jure Tičar:

- *Isotopic characteristics of Slovenian glacier and cave ice as indicators of climatic and hydrological change*. Predavanje na mednarodni konferenci *EMS Annual Meeting*, Ljubljana, 11. 9. (s soavtorji).
- *Slope destabilization and sediment movement in Snežna Cave (Slovenia): impact of extreme weather events*. Predstavitev posterja na mednarodni konferenci *Regional*
- *Subsurface cryospheres in retreat: high-resolution ice core records from the Alpine–Dinaric transition zone*. Vabljen predavanje na Byrd Polar and Climate Research Center, Ohio State University, Columbus, Združene države Amerike, 21. 11.

Jernej Tiran:

- *Vpliv ukinjanja volišč na volilno udeležbo v volilnem okraju Šmarje pri Jelšah*. Predavanje na 24. zborovanju slovenskih geografov, Podsreda, 3. 10. (soavtor Boštjan Rogelj).

Manca Volk Bahun:

- *Snežni plazovi*. Predavanje na tečaju varnega gibanja v gorah pozimi, Zelenica, 22. 2.
- *Avalanche dynamics in Slovenia: some recent insights*. Predavanje na University of Montana, Bozeman, Združene države Amerike, 11. 8. (soavtorja R. Ciglič in B. Komac).
- *Sneg in plazovi*. Predavanje v Osnovni šoli Križe, Križe, 18. 11.

Elizabeta Vršnik:

- *Človek, živali in naravni procesi na visokogorskih pašnikih: primer planine Grohot*. Predavanje na konferenci *Etnološki tabor treh dolin*, Solčava, Slovenija, 22. 9.
- *Resilient landscapes: understanding the drivers of viability in Slovenian Alpine mountain pastures*. Predavanje na konferenci *International Seminar of Young Researchers on Geography*, Coimbra, Portugalska, 10. 4.

Matija Zorn:

- *Brief introduction to the physical geography of Slovenia*. Vabljen predavanje na Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, København, Danska, 14. 2.
- *(Ne)zaledenela Slovenija in vodni krog*. Vabljen predavanje v okviru *Dneva voda 2025*, Ljubljana, 20. 3.
- *Monitoring flysch coastal cliffs with terrestrial laser scanning and drones (Debeli rtič, Slovenia)*. Predavanje na mednarodni konferenci *International Rock Coast Conference 2025*, Trst, Italija, 26. 6. (s soavtorji).

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

David Bole:

- Udruženje poslovnih žena Srbije, Loznica, Srbija, 14.–15. 5.: sestanek projekta *WIN*.
- Ostravská univerzita, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Ostrava, Češka, 16.–17. 10.: delavnica projekta *REFRESH – Research Excellence For REgion Sustainability and High-tech Industries*.

Mateja Breg Valjavec:

- Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poljska, 20.–24. 7.: gostovanje na tuji univerzi.

Mateja Ferk:

- Università degli Studi di Bari Aldo Moro, Bari, Italija, 18. 1. – 19. 4.: strokovno izpopolnjevanje na področju geomorfologije krasa v okviru trimesečnega gostovanja iz ZRC SAZU sheme *Usposobljeni in učinkoviti zaposleni*.

Jani Kozina:

- Udruženje poslovnih žena Srbije, Loznica, Srbija, 14.–15. 5.: sestanek projekta *WIN*.
- Ministarstvo gospodarstva Hercegbosanske županije, Livno, Bosna in Hercegovina, 21.–22. 10.: sestanek projekta *WIN*.

Matej Lipar:

- Curtin University, Perth, Avstralija, 1. 1. – 10. 3.: gostovanje na tuji univerzi, financirano iz ZRC SAZU sheme *Usposobljeni in učinkoviti zaposleni – sobotno leto v tujini*.
- Government of Bermuda, Department of Environment and Natural Resources, Hamilton, Bermuda, 31. 3. – 5. 4.: raziskovalno delo in študijski obisk v okviru bilateralnega sodelovanja Velike Britanije in Slovenije *BI-VB/25-27-020*.
- Turks & Caicos Islands Government, Department of Environment & Coastal Resources, Providenciales, Turks in Caicos, 16.–26. 4.: raziskovalno delo v okviru prebojnega projekta *NRH-2501*.
- University of Guam, Gvao, Združene države Amerike, 15.–23. 5.: znanstveni obisk v okviru bilateralnega sodelovanja ZDA in Slovenije *BI-US/24-26-102*.
- Curtin University, Perth, Avstralija, 30. 6. – 1. 8.: raziskovalno delo v okviru prebojnega projekta *NRH-2501*.

Erik Logar:

- Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Poreč, Hrvaška, 28. 4. – 30. 5.: enomesečno gostovanje v tujini.
- Università degli studi di Parma, Parma, Italija, 1.–2. 7.: udeležba na sestanku projekta *GI-SMART* kot zunanji opazovalec.
- Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Bad Urach, Nemčija, 24.–25. 9.: udeležba in sodelovanje na okrogli mizi zaključne konference projekta *Regionalne blagovne znamke in velika zavarovana območja*.

Primož Pipan:

- Pädagogische Hochschule Heidelberg, Heidelberg, Nemčija, 28.–29. 7.: sestanek projekta *SMF CONSPIRO*.
- Национален институт по метеорология и хидрология, Sofija, Bolgarija, 6.–7. 8.: zaključni sestanek projekta *SMF CONSPIRO*.

Katarina Polajnar Horvat:

- Udruženje poslovnih žena Srbije, Loznica, Srbija, 14.–15. 5.: sestanek projekta *WIN*.
- Grad Knin, Knin, Hrvaška, 5.–6. 10.: sestanek projekta *TRANS-DINARICA2*.

Daniela Ribeiro:

- Universidade dos Açores, Ponta Delgada, Portugalska, 12.–15. 5.: delavnica v okviru projekta *SELINA*.

Petra Rus:

- Udruženje poslovnih žena Srbije, Loznica, Srbija, 14.–15. 5.: sestanek projekta *WIN*.
- Grad Knin, Knin, Hrvaška, 5.–6. 10.: sestanek projekta *TRANSDINARICA2*.
- Ministarstvo gospodarstva Hercegbosanske županije, Livno, Bosna in Hercegovina, 21.–22. 10.: sestanek projekta *WIN*.

Marko Senčar Mrdaković:

- UNESCO, Lima–Urubamba–Cusco–Machupicchu, Peru, 21.–28. 8.: poletna šola *ICTs and the Challenges of »Overtourism«: Exploring the Case of Machupicchu*.

Aleš Smrekar:

- Grad Knin, Knin, Hrvaška, 5.–6. 10.: sestanek projekta *TRANSDINARICA2*.

Mateja Šmid Hribar:

- Universidade dos Açores, Ponta Delgada, Portugalska, 12.–15. 5.: delavnica v okviru projekta *SELINA*.
- Ludwig-Maximilians-Universität München, Rachel Carson Center for Environment and Society, München, Nemčija: 1.–31. 7.: študijski obisk in izvedba predmeta *Okoljska zgodovina Slovenije*.
- Università di Trento, Trento, Italija, 27.–31. 10.: delavnica v okviru projekta *SELINA*.

Jure Tičar:

- Ohio State University, Columbus, ZDA, 29. 10. – 29. 11.: enomesečno gostovanje na Ohio State University v okviru *Slovenske raziskovalne iniciative*.

Jernej Tiran:

- Deutsche Institut für Urbanistik (Difu), Berlin, Nemčija, 29.–30. 10.: mednarodni dogodek projekta *TuneTo15*.

Matija Zorn:

- Eurac Research, Bolzano, Italija, 5.–6. 3.: sestanek v okviru *11. Poročila o stanju Alp*.
- University of Guam, Gvam, ZDA, 15.–23. 5.: znanstveni obisk v okviru bilateralnega sodelovanja ZDA in Slovenije *BI-US/24-26-102*.
- Fondazione Montagna sicura, Forte di Bard, Italija, 10.–11. 12.: sestanek v okviru *11. Poročila o stanju Alp*.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Špela Čonč je prejela pohvalo Zveze geografov Slovenije in nagrado Lovske zveze Slovenije za najboljše doktorsko delo s področja divjadi in lovstva 2024–2025. Je prejemnica nagrade srebrni znak ZRC SAZU (nagrada je bila podeljena v letu 2026).

Mateja Ferk je prejela nagrado Odlični v znanosti 2025 za področje naravoslovja – geologija.

Matej Gabrovec je prejel Melikovo priznanje Zveze geografov Slovenije in priznanje Blaža Kocena Društva učiteljev geografije Slovenije.

Primož Gašperič je v imenu Zemljepisnega muzeja Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU sprejel nagrado Nacionalnega odbora Spomin sveta Slovenske nacionalne komisije za UNESCO za vpis zemljevida Kranjske (*Ducatus Carnioliae tabula chorographica*) iz leta 1744 na nacionalno listo Spomin sveta.

Matjaž Geršič je prejel bronasto plaketo Zveze geografov Slovenije.

Blaž Komac je v imenu Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU sprejel Bartolovo plaketo *PRO AMICIS FACULTATIS* Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem.

Jani Kozina, David Bole, Primož Gašperič, Maruša Goluža, Katarina Polajnar Horvat, Petra Rus in Marko Senčar Mrdaković so v okviru projekta WIN prejeli nagrado za »Vodilne projekte Strategije EU za Podonavje«.

Matej Lipar je prejel nagrado Odlični v znanosti 2025 za področje naravoslovja – geologija.

Erik Logar je prejel Melikovo priznanje za mladega znanstvenika Zveze geografov Slovenije.

Drago Perko je prejel nagrado zaslužni raziskovalec ZRC SAZU (podeljena za leto 2024).

Jure Tičar je prejel srebrni znak Jamarske zveze Slovenije in skupaj z Jamarskim klubom Novo mesto nagrado Viljema Puticka za najboljši jamarski dosežek v letu 2024.

Jernej Tiran je prejel bronasto plaketo Zveze geografov Slovenije.

Elizabeta Vršnik je prejela štipendijo dr. Bojana Erhartiča.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Geographical Institute was founded in 1946 by the Slovenian Academy of Sciences and Arts. In 1976 it was named after Slovenia's greatest geographer, academy member Anton Melik (1890–1966), who served as the institute's first director. Since 1981, the institute has been one of the members of the Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts. In 2002 the Institute for Geography (established in 1962) and the Geographical Museum of Slovenia (established in 1946) were joined to the institute.

From the very beginning, the institute's main task has been to conduct basic and applied geographical research on Slovenia and its landscapes and to prepare basic geographical texts on Slovenia as a country and as a part of the world. The institute participates in numerous projects in Slovenia and abroad, organizes academic conferences, trains junior researchers, and participates in professional exchanges.

By the end of November 2025 it had seven departments (the Department of Physical Geography, the Department of Human Geography, the Department of Regional Geography, the Department of Natural Disasters, the Department of Environmental Protection, the Department of Geographic Information Systems, the Department of Thematic Cartography); but following the reorganisation, as of December 2025, it had three departments (the Department of Geosciences, the Department of Human Geography, the Department of Geoinformatics), as well as the Physical Geography Laboratory, the Geographical Museum, and the Geographical Library. The institute also houses the Commission for the Standardization of Geographical Names of the Government of the Republic of Slovenia (*Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije*).

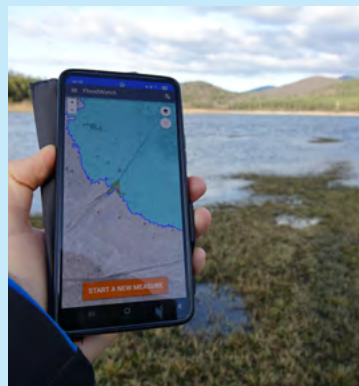
Most of the Institute research work derives from the Institute's long-term research program *Geografija Slovenije* (Geography of Slovenia) and research program *Dediščina na obrobjih: novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega* (Heritage on the margins: new perspectives on heritage and identity within and beyond national). In 2025, the research work supplemented 13 basic, 4 applied, 1 postdoctoral, 1 science outreach project, and 3 target national projects, mainly funded by the Slovenian Research and Innovation Agency, as well as 11 international European projects, 1 bilateral research project, 3 bilateral cooperation project and 4 other projects.

The institute issues seven scholarly publications. *Geografija Slovenije* (Geography of Slovenia) and *Georitem* (Georhythm) are series of volumes in Slovenian that appear several times a year. *Acta geographica Slovenica* is a journal published three times a year in English language. Volumes in the series *GIS v Sloveniji* (GIS in Slovenia) are published in even years, volumes in the series *Regionalni razvoj* (Regional Development) in odd years, volumes in the series *Naravne nesreče* (Natural hazards) every third year, and volumes in the series *CAPACities* occasionally.

Altogether in 2025, 35 institute staff published 2 scientific monographs, 11 scientific chapters in monographs, and 33 scientific papers, gave 99 lectures and reports, made 32 research trips abroad, and hosted 12 foreign researchers.

Na matičnem Krasu in krasoslovno klasičnem krasu razvijajo eno vodilnih mednarodnih raziskovalnih ter študijskih krasoslovnih središč. Polovica Slovenije je kraške in več kot polovica voda za oskrbo je iz kraških vodonosnikov. Razvijajo celostno krasoslovje z vsemi najbolj pomembnimi področji raziskovanja kraškega površja, jam in voda. Prirejajo vsakoletno največje krasoslovno srečanje, Mednarodno krasoslovno šolo. Pod okriljem Univerze v Novi Gorici izvajajo doktorski študij krasoslovja, ki je edini v svetu in je tudi Krasoslovno študijsko središče Unesca, na Podiplomski šoli ZRC SAZU pa del magistrskega programa. Izdajajo eno v svetu vodilnih krasoslovnih znanstvenih revij (*Acta carsologica*) in urejajo krasoslovno knjižno zbirko (*Carsologica*) ter podatkovno bazo podatkov. Pri njih je sedež Mednarodne speleološke zveze. So nacionalno središče treh evropskih raziskovalnih infrastruktur: LifeWatch ERIC, eLTER ESFRI in EPOS ERIC.

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

izrk.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

izr. članica SAZU prof. dr. Hojka Kraigher, akad. prof. dr. Tatjana Avšič – Županc, izr. prof. dr. Nataša Ravbar, prof. dr. Metka Petrič, prof. dr. Stanka Šebela, dr. Matej Blatnik, prof. dr. Tadej Slabe (do 16. 10.), prof. dr. Martin Knez (od 16. 10.).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: prof. dr. Tadej Slabe (do 30. 9.), izr. prof. dr. Nataša Ravbar (od 1. 10.).

Znanstveni svetniki: akad. prof. dr. Franci Gabrovšek, prof. dr. Martin Knez, prof. dr. Metka Petrič, prof. dr. Tanja Pipan, prof. dr. Tadej Slabe, prof. dr. Stanka Šebela, izr. prof. dr. Nadja Zupan Hajna.

Višji znanstveni sodelavci: izr. prof. dr. Janez Mulec, dr. Bojan Otoničar, izr. prof. dr. Nataša Ravbar.

Znanstveni sodelavci: dr. Matej Blatnik, dr. Vanessa Elizabeth Johnston, doc. dr. Peter Kozel, dr. Cyril Claude Alexis Mayaud, doc. dr. Magdalena Năpăruș-Aljančič, dr. Jaroslav Obu, dr. Mitja Prelovšek.

Asistenti, mladi raziskovalci: Matej Jelovčan, dr. Blaž Kogovšek, Tinkara Mazej, dr. Uroš Novak, Sara Skok, Filip Šarc, dr. Astrid Švara.

Strokovni sodelavki: Jasmina Čeligoj Biščak, Darja Kolar.

Tehnična sodelavca: Franjo Drole (do 30. 9.), Mateja Zadel (do 31. 3.).

Tajnica: Sonja Stamenković.

Snažilka: Slavuljka Šušak.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Raziskovanje krasa

Oznaka: P6-0119.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nataša Ravbar.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, M. Knez, P. Kozel, C. Mayaud, J. Mulec, M. Năpăruș-Aljančič,

U. Novak, B. Otoničar, M. Petrič, T. Pipan, M. Prelovšek, N. Ravbar, T. Slabe, S. Stamenković,

A. Švara, S. Šebela, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskovanje-krasa-1.

Geomorfološke raziskave so zastopale raziskave gorskih in obalnih škrapelj Kostarike in zakrasevanja rimske ter starogrške kulturne dediščine v Franciji in Grčiji. Geološke raziskave so predstavljale analize jamskih klastičnih sedimentov ter obdelavo rezultatov paleomagnetnih in mineraloških analiz, ki so pripomogle razumevanju dolgoročnega razvoja kraških sistemov. Opravljeno je bilo tudi strukturno kartiranje, spremljanje mikropremikov ter zbiranje geofizikalnih podatkov na območju med Postojno, Jelšanami in gradom Snežnik. Pri hidroloških raziskavah so nadaljevali s spremljanjem vodostajev na kraških poljih in v jamah ter količine in kakovosti vode. Izvedli so tudi več sledilnih poskusov. Nadaljevali so s spremljanjem jamske klime v turističnih jamah in izbranih ledenih jamah. Raziskave variabilnosti podzemeljskih habitatov in morfoloških prilagoditev organizmov so bile dopolnjene z analizo vitalnosti populacij ter prisotnosti onesnaževal, kar je omogočilo celovito oceno stanja okolja in antropogenih pritiskov na podzemeljske ekosisteme. Pomembna je tudi nadgradnja multidisciplinarne krasoslovne podatkovne zbirke »KarstDB v.1«.

Dinamika in porazdelitev CO₂ v kraški vadozni in epifreatični coni (CARDIKARST)

Oznaka: J7-4630.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Franci Gabrovšek.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, V. Johnston, C. Mayaud, M. Prelovšek, M. Zadel.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletni strani: pmf.unizg.hr/geog/cardikarst,

izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dinamika-in-porazdelitev-co2-v-kraški-vadozni-in-epifreatični-coni-cardikarst.

Opravili so obsežen niz tedenskih meritev v vodi in zraku vzdolž podzemnega toka Pivke med ponorom v Postojnsko jamo ter izviri Unice. Poleti so v enem dnevu izvedli točkovne meritve na več kot desetih mestih vzdolž celotnega toka podzemne Pivke. Nadaljevali so zvezna opazovanja parametrov podzemne vode (nivo, temperatura, elektroprevodnost) na štirih točkah v podzemni Pivki in meritve raztopljenega ogljikovega dioksida na pritočnem sifonu v Planinski jami. Meritve so statistično obdelali in jih delno interpretirali. Skupaj s hrvaškimi sodelavci so opravili več skupnih terenskih raziskav v jami Samograd in Baračevih špiljah. O meritvah v jami Samograd so objavili dva znanstvena članka. Izdelali so model adveksijskega transporta ogljikovega dioksida v vadozni coni in z njim pojasnili rezultate meritev v vrtini, ki vodi s površja v končni del Planinske jame. S hrvaškimi sodelavci so v Baračevih špiljah izvedli delavnico o monitoringu podzemnih jam, ki so se je udeležili upravniki parkov oziroma turističnih jam in predstavniki zavoda za zaščito narave.

Razumeti krioturbacijo – do boljših napovedi usode ogljika iz talečega permafrosta s pomočjo kraških jam (CryoKarst)

Oznaka: J6-4634.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jaroslav Obu.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, J. Obu.

Obdobje trajanja: 1. 12. 2022 – 30. 11. 2026.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/razumeti-krioturbacijo-do-bolsih-napovedi-usode-ogljika-iz-talecega.

Projekt je bil v sklepni fazi, zato se je projektna skupina osredotočila na objavljane rezultate v znanstvenih revijah. V tem letu je bil v *Geodetskem vestniku* objavljen članek z naslovom *Uporaba metode fotogrametričnih časovnih vrst za spremljanje sortiranih strukturnih tal v jamskem okolju*, v reviji *Earth Surface Processes and Landforms* pa je bil oddan v recenzijo članek z naslovom *Quantification of ground surface movements on sorted circles using time-lapse structure-from-motion in a karst cave, Slovenia*. Monitoring premikanja delcev v jami Barka se je nadaljeval v zimskih mesecih tudi v tem letu.

Ocena vpliva podnebnih sprememb na zaloge podzemne vode in ekologijo kraškega vodonosnika, ki občasno poplavlja: Zgornja Pivška dolina

Oznaka: J1-60004.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Cyril Claude Alexis Mayaud.

Sodelavci: F. Gabrovšek, C. Mayaud, J. Mulec, M. Petrič, N. Ravbar, S. Šebela.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ocena-vpliva-podnebnih-sprememb-na-zaloge-podzemne-vode-in-ekologijo-kraskega.

Omrežje za spremljanje, ki je že nameščeno v Zgornji Pivški dolini, je bilo razširjeno na pet novih postaj. Izmerjeni podatki so bili zbrani poleti in so prispevali k boljšemu globalnemu razumevanju hidrogeologije regije. Poleg tega je bila razvita mobilna aplikacija za državljansko znanost z imenom *FloodWatch.si*. Aplikacija, ki omogoča merjenje gladine kraških presihajočih jezer s pomočjo preprostega pametnega telefona, so z navdušenjem uporabljali lokalni prebivalci in okoljski aktivisti.

Kombinirana uporaba analiz padavinskih dogodkov in sledilnih poskusov za določitev pretoka in prenosa snovi v kraških vodonosnikih

Oznaka: Z2-50091.

Vrsta projekta: doktorski raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Blaž Kogovšek.

Sodelavec: B. Kogovšek.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 31. 5. 2026.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/kombinirana-uporaba-analiz-padavinskih-dogodkov-in-sledilnih-poskusov-za.

Projekt je bil podaljšan in počasi prehaja v sklepno fazo. Dosedanje meritve na izbranih lokacijah so se nadaljevale. Članek, v katerem so analizirali zbrane podatke z analizo histerez v odnosu koncentracija – pretok za opredelitev značilnosti napajanja kraških vodnih virov, bo v prvi polovici leta 2026 oddan v recenzijski postopek v reviji *Journal of Hydrology*. Razvit je bil tudi numerični model izvirov Malenščice in Unice.

Tveganja zaradi okoljskih in naravnih nesreč na območjih Slovenske vojske

Oznaka: V1-2372.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za obrambo.

Vodja: Boštjan Pokorny (Fakulteta za varstvo okolja).

Vodja na ZRC SAZU: Metka Petrič.

Sodelavci: M. Petrič, N. Ravbar, M. Zadel.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: crp.sv.fvo.si.

Projekt so zaključili z izdelavo končnega poročila. Pripravili so smernice za preprečevanje in zmanjšanje okoljske škode ter oblikovali protokol ravnanja ob okoljskih in naravnih nesrečah na območju delovanja Slovenske vojske.

Razvoj opozorilnega sistema za zaznavanje vplivov vojaških dejavnosti na podzemno vodo

Oznaka: V1-2367.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za obrambo.

Vodja: Anja Koroša (Geološki zavod Slovenije).

Vodja na ZRC SAZU: Metka Petrič.

Sodelavci: F. Drole, C. Mayaud, J. Mulec, M. Petrič, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 11. 2025.

Spletna stran: geo-zs.si/projekt/razvoj-opozorilnega-sistema-za-zaznavanje-vplivov-vojaskih-dejavnosti-na-podzemno-vodo.

Projekt so zaključili s pripravo končnega poročila. Po vzpostavitvi testnega opozorilnega sistema za zaznavanje vplivov vojaških dejavnosti na podzemno vodo so analizirali rezultate opravljenih meritev in izbrali parametre, ki se najbolj značilno odzovejo na onesnaženje. Za vodni vir Malni so izdelali načrt ukrepanja ob zaznanih izrednih dogodkih onesnaženja.

Večplastne (multi-proksi) raziskave dedolomitizacije in z njo povezane speleogeneze v osrednji Sloveniji ter njen pomen za razumevanje začetnih faz mineralizacije sulfidov v južni Poljski

Oznaka: N1-0226.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Bojan Otoničar.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, V. Johnston, J. Mulec, B. Otoničar, T. Slabe (Inštitut za raziskovanje krasa);

A. Košir, A. Martín Pérez (Paleontološki inštitut Ivana Rakovca).

Obdobje trajanja: 1. 12. 2021 – 30. 11. 2025.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vecplastne-multi-proksi-raziskave-dedolomitizacije-in-z-njo-povezane.

Opravili so nekaj dodatnih terenskih raziskav in meritev ter nadaljevali oziroma ponovili nekatere analize. S sodelavci iz Poljske so vzorčili in analizirali kapljice kondenzene korozije za kemijske analize ter analize žveplovih in kisikovih izotopov, na izbranih točkah v jami Mravljetovo brezno v Gošarjevih rupah pa so opravili tudi nekaj dodatnih meritev geoloških struktur. S kolegom Tanguyjem Racinom iz Univerze v Neuchatelju so jama Mravljetovo brezno v Gošarjevih rupah in sosednjo jama Matjaževe kamre posneli s terestričnim Lidarjem. Rezultate raziskav dedolomita kot jamske prikamnine so objavili v ugledni mednarodni sedimentološki reviji. Svoje rezultate so predstavili na več mednarodnih znanstvenih srečanjih.

Zrak v kraškem podzemlju kot ponor toplogrednih plinov

Oznaka: N2-0299.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matija Perne (Institut „Jožef Stefan“).

Vodja na ZRC SAZU: Franci Gabrovšek.

Sodelavec: F. Gabrovšek.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2023 – 31. 3. 2026.

Nadaljevali so z meritvami in modeliranjem parametrov jamske atmosfere v Brezimenem rovu v Postojnski jami. Razvili in uporabili so fizikalni model ter z optimizacijo dosegli odlično ujemanje med meritvami in rezultati modela. Z uporabo statističnih modelov so zapolnili vrzeli v podatkih za pretekla obdobja, o čemer so poročali tudi v znanstvenem članku.

Kontaktni kras in njegovi jamski sistemi: vpliv tektonske aktivnosti na razvoj rečnih mrež

Oznaka: BI-FR/25-26-PROTEUS-007.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nadja Zupan Hajna.

Sodelavci: M. Jelovčan, A. Švara, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 1. 1. – 31. 12. 2025.

Med 16. in 22. 11. se je mladi raziskovalec M. Jelovčan v okviru projekta udeležil delavnice *Geomorphology and Digital Tools* na masivu Bauges (terensko delo, predavanja in skupinska analiza) v Chambéryju. Obisk je bil vsebinsko usmerjen v cilje projekta, ki obravnavajo vlogo tektonskih struktur in litološke zgradbe pri razvoju geomorfni oblik (zlasti v krasu) ter uporabo sodobnih pristopov zaznavanja in obdelave prostorskih podatkov.

Cave deposits: archive of the evolution of the »Classical Karst«

Oznaka: Mobility Plus 2024.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Nadja Zupan Hajna.

Sodelavci: F. Gabrovšek, B. Kogovšek, B. Otoničar, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025.

V okviru projekta so izvedli načrtovane izmenjave in raziskovalno delo na jamskih sedimentih: potekale so analize vzorcev ter obdelava in vrednotenje paleomagnetnih rezultatov s slovenskih lokacij (npr. Risnik, Grofova jama, Lipiška jama, Lipove doline), hkrati pa so izbirali in pripravljali obstoječe podatke za digitalno bazo IZRK (open science). Opravili so tudi analize XRD jamskih sedimentov. Med 12. in 16. 5. so sodelavci obiskali Inštitut za geologijo v Pragi ter paleomagnetni laboratorij v Průhoniceh (oboje Češka), kjer so pregledali dosedanje rezultate in pripravili načrt dela za 2025. Ob jesenskem obisku čeških partnerjev v Sloveniji (19.–25. 10.) so izvedli dodatne terenske ogleda in dogovore za podrobnejše vzorčevanje v Grofovi jami ter Umetnem tunelu v Postojnski jami.

Mednarodna krasoslovna šola

Oznaka: Krasoslovna šola JS.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport – Urad za UNESCO.

Vodja: Cyril Claude Alexis Mayaud.

Sodelavci: M. Blatnik, J. Čeligoj Biščak, F. Drole, F. Gabrovšek, M. Knez, B. Kogovšek, D. Kolar, V. Johnston, P. Kozel, C. Mayaud, T. Mazej, J. Mulec, M. Năpăruș-Aljančič, U. Novak, J. Obu, B. Otoničar, M. Petrič, T. Pipan, M. Prelovšek, N. Ravbar, T. Slabe, S. Skok, S. Stamenković, F. Šarc, S. Šebela, S. Šušak, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 16.–20. 6.

Spletna stran: iks.zrc-sazu.si.

Mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« pod pokroviteljstvom UNESCO je bila že 32. po vrsti. Tema je bila posvečena spremljanju ekstremnih dogodkov in razmer v krasu. Vpliv močnejših ekstremnih hidroloških in klimatskih dogodkov, ki predstavljajo neposredno grožnjo ljudem in kraškim ekosistemom, je bil predstavljen v obliki predavanj in kratkih predstavitev posterjev. Udeležilo se je 140 udeležencev iz 28 držav.

Zbiranje, obdelava in preverjanje podatkov o jamah v letu 2025

Oznaka: Kataster jam 2025.

Vrsta projekta: javno pooblastilo.

Sofinancer: Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Vodja: Nadja Zupan Hajna.

Sodelavci: F. Drole, M. Knez, C. Mayaud, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 14. 4. – 30. 6. 2025.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/zbirka/kataster-jam.

Na podlagi pogodbe št. 2560-25-320001 (Kataster jam, gradivo za leto 2024) so bili konec junija pripravljeni: končno poročilo, obdelava jam in posodobljena Excelova datoteka obstoječih jam. Pregledanih je bilo 2690 enot gradiva (zapisniki, načrti, fotografije ipd.). V Kataster je bilo vpisanih 372 novih jam, obenem pa so bili izvedeni dopolnitve in popravki podatkov pri številnih že evidentiranih jamah.

Zagotavljanje monitoringa okolja, in sicer skladno z drugim odstavkom 146. člena ZVO-2 monitoring naravnih pojavov, ki med drugim obsega tudi spremljanje in nadzorovanje erozijskih, geoloških in drugih geofizikalnih pojavov

Oznaka: Hidrološki monitoring 2024–2025.

Vrsta projekta: javno pooblastilo.

Sofinancer: Ministrstvo za okolje in prostor – Agencija Republike Slovenije za okolje.

Vodja: Metka Petrič.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Drole, F. Gabrovšek, B. Kogovšek, D. Kolar, C. Mayaud, J. Mulec, M. Năpăruș-Aljančič, M. Petrič, M. Prelovšek, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 8. 4. 2024 – 31. 1. 2026.

V nalogi *Spremljanje stanja alpskih vodnih virov z namenom prilagajanja podnebnim spremembam in vzpostavitve prilagoditvenih ukrepov* so izvedli sledilni poskus in nadaljevali z zveznimi meritvami fizikalno-kemijskih parametrov vode v zaledju izvira Zelenci. V nalogi *Hidrološke analize na krasu za podpora ukrepom NUV3* so nadaljevali z raziskovalnim hidrološkim monitoringom podzemnih kraških vod.

eLTER Preparatory Phase Project [eLTER projekt pripravljalne faze]

Oznaka: eLTER PPP.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje 2020.

Sofinancer: European Union, European commission, Directorate General For Research & Innovation, Innovation Union and European Research Area, Administration and finance, Pascale CID.

Vodja: Tanja Pipan.

Sodelavci: M. Năpăruș-Aljančič, T. Pipan, N. Ravbar (Inštitut za raziskovanje krasa); N. Juvan Mastnak (Uprava).

Obdobje trajanja: 1. 2. 2020 – 31. 1. 2026.

Spletna stran: elter-ri.eu/elter-ppp.

V okviru projekta so partnerji usklajevali organizacijske, pravne in finančne modele ter tehnične specifikacije infrastrukture, vključno z oddajo prve prijave Evropski komisiji, kar predstavlja ključni mejnik na poti do polnega delovanja infrastrukture eLTER ERIC s ciljem zagotoviti pogoje za njeno prihodnje operativno delovanje in ustanovitev pravne entitete na evropski ravni.

European long-term ecosystem, critical zone and socio-ecological systems PLUSresearch infrastructure [Dolgoročna ekosistemska in družbenoekološka raziskovalna infrastruktura PLUS]

Oznaka: eLTER PLUS.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje 2020.

Sofinancer: European Union, European commission, Directorate General For Research & Innovation, Innovation Union and European Research Area, Administration and finance, Pascale CID.

Vodja: Tanja Pipan.

Sodelavci: M. Năpăruș-Aljančič, T. Pipan, N. Ravbar (Inštitut za raziskovanje krasa); N. Juvan Mastnak (Uprava).

Obdobje trajanja: 1. 2. 2020 – 31. 1. 2026.

Spletna stran: elter-ri.eu/elter-plus.

V okviru projekta so potekale raziskovalne in infrastrukturne aktivnosti na izbranih lokacijah ter programi dostopa za raziskovalce (transnacionalni, oddaljeni in virtualni dostop), s katerimi so razvijali skupne opazovalne protokole, podatkovne storitve in interdisciplinarne raziskave o biodiverziteti, biogeokemičnih procesih, podnebno-vodno-prehranskih povezavah in družbeno-ekoloških sistemih.

Open-Earth-Monitor Cyberinfrastructure [Kibernetska infrastruktura Open-Earth-Monitor]

Oznaka: OEMC.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: LifeWatch ERIC (Statutory Seat).

Vodja: Tanja Pipan.

Sodelavci: M. Năpăruș-Aljančič, T. Pipan.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 5. 2026.

Spletna stran: earthmonitor.org.

Aktivnosti so bile usmerjene v razvoj oblačnih orodij, podatkovnih storitev in aplikacij, ki združujejo satelitske in terenske podatke ter omogočajo pripravo zanesljivih okoljskih informacij za spremljanje biodiverzitete, podnebnih sprememb in rabe prostora ter podpora politikam EU, zlasti Evropskemu zelenemu dogovoru.

EPOS Optimization and Evolution [EPOS optimizacija in razvoj]

Oznaka: EPOS ON.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancerja: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA),

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Stanka Šebela.

Sodelavci: F. Gabrovšek, M. Knez, M. Năpăruș-Aljančič, U. Novak, N. Ravbar, T. Slabe, S. Šebela.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2027.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/epos-on.

Geokemični podatki (temperatura zraka, zračni tlak, ogljikov dioksid) iz območja SLO KARST NFO so dostopni v mednarodnih bazah podatkov, kot sta *EPOS FRIDGE* in *EPOS data portal*. ZRC SAZU je oktobra iz pridruženega člana postal polni član skupnosti EPOS NFO. Izvedeno je bilo aktivno sodelovanje na srečanju *EPOS DAYS* v Italiji.

TRANSFORM² – TowArDs AdvANced multidisciplinary Fault ObseRvatory systeMs² [TRANSFORM² – Proti naprednim multidisciplinarnim sistemom za observatorije prelomov²]

Oznaka: TRANSFORM².

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Stanka Šebela.

Sodelavci: C. Mayaud, M. Năpăruș-Aljančič, U. Novak, S. Šebela.

Obdobje trajanja: 1. 12. 2024 – 30. 11. 2027.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/transform2.

Izvedena je bila aktivna udeležba na številnih zoom srečanjih, kot tudi srečanjih v živo. Zbrani so bili podatki o primernosti SLO KARST NFO za izvedbo sistema zgodnjega obveščanja o potresih. Nova seizmološka oprema je namenjena razširitvi mreže že obstoječih postaj znotraj SLO KARST NFO.

Managing marsh habitats for conservation of waterfowl of temporary lakes [Upravljanje močvirskih habitatov za ohranjanje vodnih ptic začasnih jezer]

Oznaka: LIFE22-NAT-SI-LIFE TRSCA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Life+.

Sofinancerji: The European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency,

Ministrstvo za naravne vire in prostor, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Matej Blatnik.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, M. Petrič, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2023 – 31. 12. 2029.

Spletni strani: notranjski-park.si/projekti/life-trsca#about,

izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/upravljanje-mocvirskih-habitatov-za-ohranjanje-vodnih-ptic-presihajocih-jezer.

Nadaljevali so z zveznimi hidrološkimi meritvami na Cerkniškem polju in opravili prve interpretacije ojezerjevanja in presihanja na območju jezerskih oken. Opravili so tudi podrobnejšo analizo lokalnih odstopanj v vodostaju in opredelili ojezerjene površine na polju ob izbranih vodostajih. Pripravili so več poročil o tekočih raziskavah in izvedli več sestankov ter delavnic.

Skupno upravljanje in trajnostni razvoj območja Matičnega Krasa – KRAS-CARSO II

Oznaka: KRAS-CARSO II.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Italija-Slovenija.

Sofinancer: Regione autonoma Friuli Venezia Giulia.

Vodja: Astrid Švara.

Sodelavci: J. Čeligoj Biščak, F. Gabrovšek, U. Novak, B. Otoničar, M. Prelovšek, A. Švara, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: ita-slo.eu/sl/kras-carso-ii.

Inštitut s svojim krasoslovnim znanjem, interpretacijami in produkti sodeluje kot partner projekta Kras-Carso II, ki se je zaključil. Uskladjili so aktivnosti z ostalimi partnerji, priskrbeli vsebine za opremljanje centra EZTS in promocijo Geoparka Kras-Carso v nastajanju.

Krasoslovni nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Krasoslovni nadzor.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: 2TDK, Družba za razvoj projekta, d. o. o.

Vodja: Martin Knez.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Drole, F. Gabrovšek, M. Knez, C. Mayaud, J. Mulec, M. Năpăruș-Aljančič,

B. Otoničar, M. Petrič, T. Pipan, M. Prelovšek, N. Ravbar, S. Šebela, T. Slabe, S. Stamenković, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 4. 10. 2018 – 22. 2. 2026.

Spletna stran: drugitir.si.

Za potrebe izgradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper so izvajali krasoslovni nadzor na delu odprte proge med Divačo in Lokvijo ter v predorih T1 in T2. V decembru so projekt zaključili s predajo končnega poročila.

Klimatski in biološki monitoring jamskih sistemov

Oznaka: Biološki monitoring.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Postojnska jama, d. d.

Vodja: Stanka Šebela.

Sodelavci: F. Gabrovšek, B. Kogovšek, P. Kozel, J. Mulec, M. Petrič, T. Pipan, S. Šebela.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 26. 10. 2029.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/klimatski-bioloski-monitoring-jamskih-sistemov.

Na podlagi večletnih podatkov klimatskega, mikrobiološkega in biološkega monitoringa ter strokovnega nadzora rabe jam za turizem so bili predlagani omilitveni ukrepi za Postojnsko jamo in Predjamo. Predvsem za močno obremenjeno Postojnsko jamo so bile predlagane rešitve, ki bi zmanjšale vpliv obiskovalcev nanjo.

Geofizikalne preiskave za zaznavanje kraških pojavov pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Geofizikalne preiskave.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: 2TDK, Družba za razvoj projekta, d. o. o.

Vodja: Martin Knez.

Sodelavca: M. Knez, M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2022 – 31. 12. 2025.

Za potrebe izgradnje drugega tira železniške proge med Divačo in Koprom so v sodelovanju s partnerskimi institucijami sodelovali pri interpretaciji geofizikalnih meritev za zaznavanje kraških pojavov ter pri pripravi rešitev za izvedbo nadaljnjih korakov gradnje.

Strokovne podlage za določitev vpliva načrtovanih variant obvozne ceste Ribnica na kraške jame

Oznaka: Obvozna cesta Ribnica.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za infrastrukturo, Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavec: M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 14. 7. 2022 – 28. 7. 2026.

Na podlagi novoodkritih jam med trajanjem projekta se je ta avgusta noveliral. Naročniku je bila predana posodobljena različica končnega poročila.

Hidrogeološki monitoring za potrebe gradnje drugega tira Divača–Koper, ničelno stanje

Oznaka: Hidrogeološki monitoring.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: ELEA IC projektiranje in svetovanje, d. o. o.

Vodja: Martin Knez.

Sodelavci: M. Knez, M. Prelovšek, B. Kogovšek

Obdobje trajanja: 3. 11. 2022 – 31. 8. 2026.

Za potrebe gradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper so izvajali hidrogeološki monitoring izbranih kraških izvirov in površinskih tokov.

Strokovne podlage za določitev vpliva posega na kraške jame z ekspertnim mnenjem

Oznaka: Ivančna Gorica–Ljubljana.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: LINEAL, d. o. o.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavec: M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 18. 10. 2023 – 31. 12. 2025.

Naročniku so bile septembra poslane strokovne podlage za kraške jame na odseku železniške proge Ivančna Gorica–Ljubljana, ki so osnova za načrtovanje poteka posodobljene proge in opredelitev vpliva na podzemne kraške vode.

Strokovne podlage za jame in udornice za nadgradnjo železniške postaje Sežana (Helektitovo brezno)

Oznaka: Helektitovo brezno.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za infrastrukturo, Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavca: F. Drole, M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 4. 4. 2024 – 28. 2. 2025.

Opravljen je bil izmera Helektitovega brezna, ocena posodobitve železniške proge in deviacij cest nanj. Predlagani so bili omilitveni ukrepi. Strokovne podlage so bile posredovane naročniku.

Javni zavod Park Škocjanske jame

Oznaka: Park Škocjanske jame.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Javni zavod Park Škocjanske jame Slovenija.

Vodja: Janez Mulec.

Sodelavec: J. Mulec.

Obdobje trajanja: 27. 8. 2024 – 31. 12. 2025.

V Škocjanskih jamah so s fizikalnimi, kemijskimi in mikrobiološkimi parametri spremljali stanje jamskega okolja in vpliv turistične rabe ter pripravili priporočila za ohranjanje ugodnega stanja jamskega habitata.

Raziskava kraških vodnih virov v KS Hruševje

Oznaka: Kraški vodni viri.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Občina Postojna.

Vodja: Blaž Kogovšek.

Sodelavec: B. Kogovšek.

Obdobje trajanja: 24. 1. – 31. 12. 2025.

Projekt so uspešno zaključili in rezultate tudi predstavili lokalni skupnosti. Odmev je bil zabeležen v lokalnem časopisu in na nacionalnem radiu.

Krasoslovna podlaga dodatka za varovana območja vpliva farme Ravne na Škocjanske jame

Oznaka: Krasoslovna podlaga.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: AQUARIUS, d. o. o., Ljubljana.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavec: M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 8. 4. – 8. 5. 2025.

S pregledom terena in pisnih virov je bil opredeljen vpliv prestrukturiranja reje farme Ravne na podzemne kraške vode Košanske doline in posredno na Škocjanske jame kot del varovanega območja UNESCO.

Spremljanje hidroloških značilnosti in kakovosti vodotokov na Radenskem polju in njegovih prispevnih območjih

Oznaka: Spremljanje hidroloških značilnosti.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod za turizem in promocijo »Turizem Grosuplje«.

Vodja: Nataša Ravbar.

Sodelavci: B. Kogovšek, D. Kolar, M. Petrič, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 11. 4. – 15. 11. 2025.

Spletna stran: izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/spremljanje-hidroloskih-znacilnosti-in-kakovosti-vodotokov-na-radenskem-polju.

Hidrološko in kakovostno spremljanje je pokazalo različne odzive opazovanih mest na padavine ter razlike med površinskimi in kraškimi vodami. Največje obremenitve so zaznane v izviru Bavšček in Podlomščici, s povišanimi hranili, nitrati in fekalnimi indikatorji, kar kaže na močan vpliv človeka in potrebo po dodatnih ukrepih za izboljšanje kakovosti vode.

Krasoslovna študija za območje pridobivalnega prostora kamnoloma Čeplje 2

Oznaka: Krasoslovna študija Čeplje 2.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: CGP, d. d.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavci: M. Blatnik, T. Pipan, M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 5. 5. – 15. 6. 2025.

Na osnovi obsežnega krasoslovnega in geološkega kartiranja območja širjenja kamnoloma, meritev prostorskega poteka znanih in na novo odkritih jam ter ugotavljanja vrstne pestrosti podzemnega živalstva je bil ovrednoten vpliv na podzemlje (jame, podzemno živalstvo, kraške vode). Krasoslovna študija je bila predana naročniku.

Raziskava kraškega pojava (jamskega rova) ob železniški progi na relaciji Logatec–Planina

Oznaka: Raziskava kraškega pojava.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: SŽ-Infrastruktura, d. o. o.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavci: M. Knez, B. Kogovšek, M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 30. 5. – 30. 6. 2025.

Z razkopom je bil raziskan in dokumentiran na novo odkrit podzemni pojav tik ob trasi obstoječe železniške proge. Ob sodelovanju statika je bil pripravljen načrt premoščanja kraškega pojava.

Izvedba sledilnega poskusa

Oznaka: Sledilni poskus Dobeno – Planik.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod RS za varstvo narave.

Vodja: Metka Petrič.

Sodelavci: M. Blatnik, B. Kogovšek, D. Kolar, M. Petrič, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 25. 9. – 31. 12. 2025.

Na območju doline Planik pri naselju Dobeno so z namenom ugotavljanja značilnosti pretakanja podzemne vode v zaledju izvira Ručigajev studenec in ocene njegove ogroženosti izvedli kombinirani sledilni poskus z uporabo fluorescenčnih sledil uranina, sulforodamina G in naftionata.

Sodelovanje pri izvedbi sledilnega poskusa na Pokljuki

Oznaka: Sledilni poskus Pokljuka.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Geološki zavod Slovenije.

Vodja: Metka Petrič.

Sodelavci: F. Gabrovšek, B. Kogovšek, D. Kolar, T. Mazej, M. Petrič.

Obdobje trajanja: 22. 10. 2025 – 15. 8. 2026.

Skupaj s sodelavci Geološkega zavoda Slovenije so si ogledali teren in pripravili načrt sledilnega poskusa za ugotavljanje položaja razvodnice na območju Pokljuke.

Izvedba sledilnega preizkusa zaledja vodnega vira Dobrova

Oznaka: Sledilni preizkus Dobrova.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Mestna občina Krško.

Vodja: Metka Petrič.

Sodelavci: M. Blatnik, B. Kogovšek, D. Kolar, M. Petrič, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 17. 11. 2025 – 31. 7. 2026.

Opravili so pregled literature za pripravo načrta izvedbe sledilnega poskusa v zaledju vodnega vira Dobrova v mestni občini Krško.

Izvedba hidrogeološkega dela monitoringa podzemnih vod za odlagališče nenevarnih odpadkov Stara vas – Postojna

Oznaka: Stara vas – Postojna 1.

Vrsta projekta: tržni projekt.

Sofinancer: Eurofins ERICo, Slovenija.

Vodja: Metka Petrič.

Sodelavka: M. Petrič.

Obdobje trajanja: 2. 2. 2024 – 31. 3. 2025.

Pripravili so hidrogeološki del poročila o rezultatih monitoringa podzemnih vod v vplivnem območju odlagališča nenevarnih odpadkov Stara vas – Postojna.

Izvedba hidrogeološkega dela monitoringa podzemnih vod za odlagališče nenevarnih odpadkov Stara vas – Postojna

Oznaka: Stara vas – Postojna 2.

Vrsta projekta: tržni projekt.

Sofinancer: Eurofins ERICo, Slovenija.

Vodja: Metka Petrič.

Sodelavka: M. Petrič.

Obdobje trajanja: 31. 1. 2025 – 31. 3. 2026.

Nadaljevali so z meritvami pretoka izvira Fužina v vplivnem območju odlagališča nenevarnih odpadkov Stara vas – Postojna.

Raziskave, meritev in poročilo za potrebe objekta »Fekalna kanalizacija Pristava - Rafut«

Oznaka: Pristava - Rafut.

Vrsta projekta: tržni projekt.

Sofinancer: GINEX International, d. o. o., Nova Gorica.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavec: M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 15. 1. – 12. 2.

Raziskan je bil podzemni pojav v flišu, ki se je izkazal za umetni rov. Načrt, opis in predlog sanacije so bili predani naročniku.

Raziskava novoodkrite Jame na Brinju (Kozina)

Oznaka: Jama na Brinju.

Vrsta projekta: tržni projekt.

Sofinancer: INTECHGROUP, d. o. o., Sežana.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavec: M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 25. 11. – 8. 12.

Raziskan je bil krajši jamski rov, ki se je odkril med izkopom gradbene jame večstanovanjskega objekta.

Nadgradnja Krasoslovne baze podatkov (KarstDB v.1)

Oznaka: SRI-2402 RSF Krasoslovna baza.

Vrsta projekta: ARIS – prebojni infrastrukturni projekt 2025.

Sofinancer: ARIS IP Infrastrukturni steber financiranja (ISF).

Vodja: Magdalena Năpăruș-Aljančič.

Sodelavka: M. Năpăruș-Aljančič.

Obdobje trajanja: 4. 4. – 23. 12.

Spletna stran: karstdb.zrc-sazu.si.

Inštitut je nadgradil multidisciplinarne krasoslovne podatkovne zbirke (KarstDB v.1) v skladu s cilji prijave za infrastrukturni razpis 2025. Nadgradnje Krasoslovne baze podatkov so bile usmerjene v izboljšanje upravljanja podatkov, interoperabilnosti in uporabniške izkušnje, skladno z načeli FAIR in odprte znanosti. KarstDB v.1 omogoča shranjevanje in vizualizacijo surovih in procesiranih raziskovalnih podatkov ter je povezana z metapodatkovnim portalom IZRK.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Raziskovanje potencialne uporabnosti speleotemov jamskega mleka kot paleoekoloških arhivov

Oznaka: J1-50028.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Paleontološki inštitut Ivana Rakovca.

Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvoličnosti – MotheriSeD

Oznaka: NRH-2302.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Biološki inštitut Jovana Hadžija.

DOKTORSKI ŠTUDIJ KRASOSLOVJA

Krasoslovno študijsko središče Unesca – UNESCO Chair on Karst Education

V sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici se na Fakulteti za podiplomski študij izvaja doktorski študijski program *Krasoslovje*, ki je edini tovrsten v svetu. Od leta 2012 se imenuje Krasoslovno študijsko središče Unesca – UNESCO Chair on Karst Education. Izvajanje programa je potekalo v obliki kabinetnih individualnih konzultacij ter s tesno kombinacijo terenskega dela skladno z dogovori med predavatelji, mentorji in študenti. V program so bili vključeni študenti iz Slovenije, Kitajske, Irana, Hrvaške, Srbije, Francije, Libanona, Egipta in Združenih držav Amerike, ena študentka je bila vpisana v prvi letnik. Raziskovalni rezultati študentov so bili odlični, kar dokazujejo tudi rezultati študijskih obveznosti med študijem; povprečna ocena opravljenih izpitov je dosegla oceno skoraj 10. Prek Ministrstva za zunanje zadeve RS, kjer so pridobili dve štipendiji za študente iz t. i. liste DAC, je bila v začetku leta 2025 na Ad futura oddana in podpisana še druga štipendija.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Uroš Novak

Oznaka: MR-54770.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Stanka Šebela.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mladi raziskovalec je uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom *Tectonic structures in karst: case studies from western Slovenia*. Preučeval je geološko zgradbo in aktivno tektoniko Postojnsko-Planinskega jamskega sistema ter tektonske deformacije severozahodnih Dinaridov. Njegovo delo je temeljilo na obsežnem zajemu terenskih podatkov (geoloških, geofizikalnih in speleoloških) in analizi kraških tektonskih struktur. Svoje znanstvene ugotovitve je predstavljal na domačih in mednarodnih konferencah ter aktivno sodeloval s priznanimi raziskovalci iz tujine.

Filip Šarc

Oznaka: MR-55884.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Bojan Otoničar.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mladi raziskovalec se je ukvarjal s pripravo in pisanjem znanstvenih člankov, tematsko povezanih z doktoratom. Je glavni avtor članka *Dedolomitization-driven karstification and speleogenesis in Central Slovenia: mineralogical and geochemical insights* v reviji *Sedimentary Geology* (DOI: 10.1016/j.sedgeo.2025.106986). V pripravi je tudi drugi članek, povezan z geomorfologijo in speleogenezo, ki vključuje geomorfološke interpretacije jame ter datacije jamskih sedimentov in speleotemov; članek je trenutno v postopku recenzije. F. Šarc se ukvarja tudi s pisanjem doktorske disertacije.

Sara Skok

Oznaka: MR-56873.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Janez Mulec.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mlada raziskovalka je zaključila z vzorčenjem mikrobne prerašči v Postojnskem jamskem sistemu, Predjamskem jamskem sistemu, Kostanjeviški jami, Škocjanskih jamah, Jami pri Sv. Treh Kraljih in Županovi jami. Iz odvzetih vzorcev je ekstrahirala okoljsko DNA, na kateri so bile izvedene molekularne analize. Z jamskih površin so bili odvzeti tudi vzorci sedimentov za določitev njihove elementarne sestave. Začela je s sezonskimi meritvami koncentracij plinov v zraku zgoraj navedenih jam. Udeležuje se seminarjev in domačih ter mednarodnih konferenc.

Tinkara Mazej

Oznaka: MR-59591.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Nataša Ravbar.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mlada raziskovalka je vzpostavila avtomatske merilne postaje prenikle vode v Postojnski in Planinski jami ter tako začela z zbiranjem hidroloških podatkov. Opravljala je terensko delo, ki je zajemalo vzdrževanje samodejnih merilnih postaj, pobiranje podatkov in ročne meritve pretoka. Na podlagi preliminarne rezultate je izvedla različne statistične analize in modeliranje. Udeležila se je mednarodnega izobraževalnega tečaja na Kitajskem. Svoje delo je predstavila na več domačih in tujih konferencah.

Matej Jelovčan

Oznaka: MR-61263.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Nadja Zupan Hajna.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mladi raziskovalec se je seznanil z delom na inštitutu prek sodelovanja pri terenskem delu in prebiranja relevantne literature ter začel s samostojnim raziskovalnim delom. Udeležil se je delavnice *Geomorphology and Digital Tools* v Franciji v sklopu bilateralnega projekta med državama, kjer je predstavil tudi lastno raziskavo.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Blatnik** je član Mednarodnega združenja hidrogeologov IAH in Slovenskega komiteja IAH, strokovnega sveta Notranjskega regijskega parka ter več jamarskih društev. Je tudi področni urednik revije *Acta carsologica*.
- **F. Gabrovšek** je glavni urednik revije *Acta carsologica*, član uredništva revije *International Journal of Speleology*, predsednik strokovnega sveta Parka Škocjanske jame in član nacionalne komisije za UNESCO. Je redni član SAZU, kjer je član Sveta za okolje in predstavnik SAZU v EASAC. Je tudi član Društva za raziskovanje jam Ljubljana.
- **M. Jelovčan** je član Geomorfološkega društva Slovenije in izvršnih odborov Ljubljanskega geografskega društva (LGD) ter Zveze geografov Slovenije (ZGS).
- **M. Knez** je direktor doktorskega študijskega programa *Krasoslovje* na Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici in član Senata Univerze, predstojnik Krasoslovnega študijskega središča Unesca (UNESCO Chair on Karst Education), član Slovenskega nacionalnega odbora Mednarodnega programa za vede o Zemlji (UNESCO IGCP) ter izvršnega odbora in znanstveno svetovnega odbora Mednarodnega središča za raziskovanje krasa na Junanskem inštitutu za geografijo Junanske univerze (Kunming, Kitajska). Je član Komisije za kras Mednarodne geografske zveze, Komisije za kras, hidrogeologijo in speleogenezo Mednarodne speleološke zveze ter član uredniškega odbora znanstvenih revij *Karst development* in *Geologia Croatica*. Sodeluje pri pripravi in izvedbi tradicionalnih mednarodnih krasoslovnih srečanj *Man and Karst* (Italija) in *Living with Landscape* (Egipt).
- **B. Kogovšek** je član Mednarodnega združenja hidrogeologov IAH, Slovenskega komiteja IAH in Društva za raziskovanje jam Ljubljana.
- **P. Kozel** je član uredniškega odbora revije *Acta carsologica*, mednarodnega združenja za biologijo podzemlja (International Society for Subterranean Biology – ISSB), mednarodnega združenja arahnologov (International Society of Arachnology), Slovenskega entomološkega društva Štefana Micheliija in Društva za raziskovanje jam Ljubljana. Je mentor trem magistrskim študentom in somentor eni doktorski študentki. Na Fakulteti za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru je koordinator doktorskega študijskega programa Ekološke znanosti.
- **C. Mayaud** je član Društva za raziskovanje jam Ljubljana in Mednarodnega združenja hidrogeologov IAH.
- **T. Mazej** je tajnica Jamarskega kluba Železničar Ljubljana in članica Geomorfološkega društva Slovenije.
- **J. Mulec** je član uredniškega odbora revije *Acta Carsologica*, mednarodnega združenja za biologijo podzemlja (Société Internationale de Biospéologie – SIBIOS), Slovenskega mikrobiološkega društva, Prirodoslovnega društva Slovenije in Regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko. Je pedagoški mentor podiplomskemu študentu.
- **M. Năpăruș-Aljančič** je ustanoviteljica Zavoda Tular (2021), članica Društva za jamsko biologijo (Jamski laboratorij Tular) in Jamarskega društva Carnium Kranj. Z Gregorjem Aljančičem sta ustanovitelja in organizatorja mednarodne bialne konference *SOS Proteus*. Je tudi članica LifeWatch ERIC za In-Kind komisije ter treh delovnih skupin: *LifeWatch Communicator*, *LifeWatch Training*, *LifeWatch Biodiversity*

Modelling in eLTER Communications. Je docentka na Podiplomski šoli ZRC SAZU. Skupaj s skupino za raziskovalne infrastrukture koordinira razvoj metapodatkovnega portala IZRK (<https://metadata.izrk.zrc-sazu.si/>) in krasoslovne baze podatkov (karstdb.zrc-sazu.si/).

- **U. Novak** je član Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko (SZGG), Mednarodne zveze za geodezijo in geofiziko (IUGG), European Geosciences Union (EGU) ter Društva za raziskovanje jam Ljubljana (DZRJL).
- **B. Otoničar** je član Mednarodnega združenja sedimentologov (IAS) in Slovenskega geološkega društva.
- **M. Petrič** je članica Komisije za hidrogeologijo krasa pri Mednarodnem združenju hidrogeologov IAH, častnega razsodišča Slovenskega komiteja IAH, Nacionalnega odbora mednarodnega hidrološkega programa IHP in strokovne skupine Geoparka Idrija ter področna urednica za kraško hidrologijo pri reviji *Acta carsologica*.
- **T. Pipan** je področna urednica znanstvene revije *International Journal of Speleology*, gostujoča vabljenka urednica dveh tematskih izdaj znanstvene revije *Diversity*, članica uredniškega odbora pri reviji *Diversity* ter članica uredniškega odbora pri reviji *Travaux de l'Institut de spéologie »Émile Racovitza«*. Je članica mednarodnega združenja za biologijo podzemlja (International Society for Subterranean Biology – ISSB). Je imenovana slovenska predstavnikinja v Evropski strateški forum za raziskovalne infrastrukture (ESFRI) in v strateško delovno skupino za področje okolja (ENV SWG). Na Fakulteti za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici je predsednica komisije za zagovor magistrskih nalog in predsednica komisije za študijske zadeve ter članica senata. Je pomočnica direktorja doktorskega študijskega programa *Krasoslovje* na Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici ter nacionalna koordinatorka dveh evropskih raziskovalnih infrastruktur: *LifeWatch* in *eLTER*. Trenutno je pedagoška mentorica doktorski študentki.
- **M. Prelovšek** je član Odbora za spremljanje koncesije za rabo naravnih vrednot Postojnski jamski sistem in Predjamski jamski sistem (Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije, Direktorat za okolje, Sektor za ohranjanje narave), koordinator modula *Krasoslovje* v okviru študija *Vede o Zemlji*, ki poteka pod okriljem Podiplomske šole ZRC SAZU, ter član senata PŠ ZRC SAZU. Je član Društva za raziskovanje jam Ljubljana in Geomorfološkega društva Slovenije. Je pedagoški mentor doktorskima študentoma.
- **N. Ravbar** je predsednica Komisije za hidrogeologijo krasa pri Mednarodnem združenju hidrogeologov IAH, članica Upravnega odbora Mednarodnega raziskovalnega centra za kras v Guilinu, Kitajska, ter članica Akademskega odbora na Ključnem laboratoriju za kraške procese in razporeditev vodnih in zemeljskih virov Univerze v Yunnanu. Je tudi sourednica revije *Acta carsologica* in članica uredniškega odbora mednarodnih revij *Acta carsologica*, *Grundwasser*, *International Journal of Speleology*, *Acta Geoscientia Sinica*, *Acta Geobalkanica* in *Urbani izziv*. Sodelovala je v komisiji za izdelavo svetovne baze najbolj pomembnih kraških izvirov MIKAS, prostorski razprostranjenosti krasa v Mediteranu MEDKAM in pri vsakoletni organizaciji konferenc IAH ter Eurokarst.
- **S. Skok** je članica društva Applied Microbiology International in Slovenskega mikrobiološkega društva.
- **T. Slabe** je član uredniškega odbora znanstvenih revij *Acta carsologica*, *Karst development* in *Pesquisas em Turismo e Paisagens Cársticas*. Je v vodstvu Mednarodnega središča za raziskovanje krasa v Kunmingu (Kitajska). Je član organizacijskega odbora *Mednarodne krasoslovne šole*, Komisije za kras pri Mednarodni geografski zvezi ter Komisije za kras, hidrogeologijo in speleogenezo pri Mednarodni speleološki zvezi. Sodeluje pri pripravi in izvedbi mednarodnih krasoslovnih srečanj *Man and Karst* (Italija) in *Living with Landscape* (Egipt).
- **F. Šarc** je član Speleološkega kluba Ozren Lukić (Zagreb, Hrvaška), Hrvatske gorske službe spašavanja (Hrvaška), Hrvatskega geološkega društva (Hrvaška), Slovenskega geološkega društva in Mednarodnega združenja sedimentologov (IAS).
- **S. Šebela** je članica PC (Project Council) projekta *EPOS ON*, nacionalna predstavnikinja projekta *EPOS*, članica konzorcijskega odbora *EPOS NFO*, članica Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko (SZGG), članica nadzornega odbora pri Slovenskem združenju za geodezijo in geofiziko SZGG ter članica Mednarodne zveze za geodezijo in geofiziko (IUGG). Je članica organizacijskega odbora FDSN (International Federation of Digital Seismograph Networks). Je področna urednica pri reviji *Acta carsologica*. Je članica ZS IZRK ZRC SAZU.
- **A. Švara** je predsednica Slovenskega geološkega društva in sourednica društvenega glasila *Prelom*. Je regionalna korespondentka pri Mednarodnem združenju sedimentologov (IAS). Je tajnica Jamarskega društva Danilo Remškar Ajdovščina in članica Geomorfološkega društva Slovenije. Je članica organizacijskega odbora SINQUA združenja za študije kvartarja in znanstvenega odbora 8. Regionalnega srečanja s področja kvartarne geologije. Je članica Sekcije za evropsko kvartarno stratigrafijo (Section on European Quaternary Stratigraphy – SEQS). Je asistentka na Podiplomski šoli ZRC SAZU.
- **N. Zupan Hajna** je področna urednica revije *Acta Carsologica*. V okviru Mednarodne speleološke zveze (UIS) je po mandatu predsednice (2022–2025) od avgusta 2025 blagajničarka ter uradna predstavnikinja UIS pri *International Science Council (ISC)*. Je vodja organizacije Prve obeležitve Mednarodnega dneva jam in krasa (International day of Caves and Karst), ki ga je UNESCO razglasil leta 2025 na pobudo UIS in N. Zupan Hajna, ki je pripravila vlogo za na UNESCO. Od novembra 2025 je članica 3. akademskega odbora (Academic Committee – AC-III) Mednarodnega raziskovalnega centra za kras pod okriljem UNESCO (IRCK) na Kitajskem. Je članica Geomorfološkega društva Slovenije, Slovenskega geološkega društva, SINQUA, INQUA – SACCOM in SEQS ter *International Association of Sedimentologists (IAS)* in *IUCN/WCPA Caves and Karst Specialist Group*. Je tudi članica *ESA Science Topical Team on Planetary Caves*.

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **32. Mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras«: Ekstremni pogoji in dogodki v krasu. = 32nd International Karstological School »Classical Karst«: Extreme conditions and events in Karst.** Postojna, 16.–20. 6.
- **The 8th International Symposium & Field Workshop Living with Landscapes.** Soorganizator: The Egyptian Society of Environmental Changes (ESEC), Siwa Oasis, Egipt, 29. 9. – 3. 10.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

V knjižnico je bilo vpisanih 60 monografij, 91 zvezkov periodike in 2 drugi neknjižni gradivi ter izposojenih skupaj 108 enot gradiva. Gradivo, ki je bilo potrebno sprotne zaščite oziroma manjšega restavriranja, je bilo ustrezno obdelano. Popis vseh naslovov serijskih publikacij je dostopen v elektronski in natisnjeni različici. Obiskovalcem je bilo brezplačno na voljo izloženo knjižnično gradivo. Izšla je ena številka obvestilnika *Kraška knjižnica*.

Kataster jam

V okviru rednega letnega dela za Kataster jam so bili v sodelovanju z Jamarsko zvezo Slovenije in drugimi jamarji pridobljeni ter v kataster dodani podatki o 372 novih jamah ter številne dopolnitve za že znane jame. Skupno število jam v katastru je 15.479.

Kartografska zbirka in ostala dokumentacija

Kartografska zbirka obsega 54 enot, v njej je 6846 tiskanih kart in 5126 risanih kart, načrtov, skic ter diagramov. Kataster vodnih objektov – B obsega 869 števil (1 tekoči meter); kataster površinskih oblik – C 525 števil (0,6 tm); kataster umetnih objektov – D (rudnikov, tunelov, vodnjakov in vrtin) 85 števil (0,1 tm); kataster predvojne Istituto Italiano de Speleologia/Italijanskega speleološkega inštituta – VG pa 3700 števil (4 tm gradiva).

Zapuščinski fondi bivših sodelavcev, ki vsebujejo tipkopise, rokopise, korekture, fotografsko in ostalo gradivo, obsegajo 61 tm, arhiv tajništva inštituta pa 75 tm.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Acta carsologica 54/1 in 54/2-3.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU in SAZU.
- **Extreme conditions and events in Karst = Ekstremni pogoji in dogodki v krasu: 32nd International Karstological School »Classical Karst« = 32. Mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras«: abstracts and guide book = povzetki in vodnik: Postojna 2025.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE

V letu 2025 je bil podpisan sporazum o sodelovanju:

- Institute of Geochemistry, Chinese Academy of Sciences, Guiyang, Guizhou, Kitajska: raziskovalno sodelovanje na področju krasoslovja in sorodnih znanosti.

Druga mednarodna sodelovanja:

- Abdus Salam International Centre for Theoretical Physics (ICTP), Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Chongqing Normal University, School of Geography and Tourism, Chongqing, Kitajska: raziskovalno sodelovanje in terensko delo.
- Cooperative Institute for Research in Environmental Sciences at the University of Colorado Boulder, Kolorado, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.

- Damanhour University, Aleksandrija, Egipt: raziskovanje puščavskega krasa v Egiptu in Keopsove piramide.
- Department of Organismic and Evolutionary Biology Harvard University Cambridge, Združene države Amerike, raziskovalno delo in priprava monografije.
- Design Academy Eindhoven, Nizozemska: sodelovanje pri pripravi BIO 29.
- Ecological and Environment Restoration Center, Chengdu Institute of Biology, Chinese Academy of Sciences, Kitajska: raziskovalno sodelovanje in terensko delo.
- EPOS ERIC (European Plate Observing System, European Research Infrastructure Consortium), Italija: projektno sodelovanje.
- European Strategy Forum on Research Infrastructures, Strategy Working Group for Environment, spletni dogodki: redna delovna srečanja.
- Institut für Biologie, Universität Graz, Gradec, Avstrija: raziskovalno delo in priprava monografije.
- Institute of Hydrobiology, Chinese Academy of Sciences, Wuhan, Kitajska: raziskovalno sodelovanje in terensko delo.
- Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska: raziskovalno sodelovanje in terensko delo.
- Institute of Organismic and Molecular Evolution, Johannes Gutenberg-Universität Mainz, Nemčija: raziskovalno delo in priprava monografije.
- International Research Centre on Karst, Guilin, Kitajska: raziskovalno sodelovanje in terensko delo.
- Istituto Nazionale di Geofisica e Vulcanologia (INGV), Rim, Italija: projektno sodelovanje.
- Kunming Natural Resources Survey, China Geology Survey, Kunming, Kitajska: raziskovalno sodelovanje in terensko delo.
- Museum of Comparative Zoology Harvard University Cambridge, Združene države Amerike: raziskovalno delo in priprava monografije.
- Naturhistorisches Museum, Dunaj, Avstrija: raziskovalno delo in priprava monografije.
- Naturhistorisches Museum und Landessammlung für Naturkunde Rheinland-Pfalz, Mainz, Nemčija: raziskovalno delo in priprava monografije.
- Senckenberg Research Institute, Arachnology, Frankfurt na Majni, Nemčija: raziskovalno delo in priprava monografije.
- Università degli Studi di Bari Aldo Moro, Bari, Italija: raziskovanje in primerjava kraških terenov.
- Université Côte d'Azur, Nica, Francija: raziskovanje zakrsevanja kulturne dediščine v južni Franciji.
- Université de Neuchâtel, Neuchâtel, Švica: projektno sodelovanje in terensko delo.
- University of Nevada Las Vegas, Nevada, Združene države Amerike: analiza terenskih meritev.
- Ústav struktury a mechaniky hornin Akademie věd České republiky, Praga, Češka: merjenje mikropremikov in radona v kraških jamah.
- Yunnan University, Geography department, Kunming, Kitajska: raziskovalno sodelovanje in terensko delo.
- ÖKOTEAM – Institut für Tierökologie und Naturraumplanung, Institute for Animal Ecology and Landscape Planning, Gradec, Avstrija: raziskovalno delo in priprava monografije.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Youjun Jiao, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 28. 10. 2024 – 17. 10. 2025: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Gabriella Koltai, Universität Innsbruck, Institute of Geology, Avstrija, 17.–19. 2. in 16.–20. 6.: terensko delo in vabljen predavateljica na *32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«*.
- Prof. dr. Christoph Spötl, University of Innsbruck, Institute of Geology, Avstrija, 17.–19. 2.: terensko delo.
- Noura Hamdy Ismail Foda Fayad, Damanhour University, Damanhour, Egipt, 22. 2. – 31. 12.: študij.
- Meline Dielmann, University of Trier, Nemčija, 1. 3. – 7. 6.: praksa *Erasmus+* in raziskave v okviru diplomske naloge.
- Johanna Löbel, Technische Universität Bergakademie Freiberg, Nemčija, 10. 3. – 13. 4.: terensko delo in obdelava podatkov.
- Prof. dr. Mohamed Magdy Moustafa Mohamed Moustafa Torab, Damanhour University, Damanhour, Egipt, 16.–22. 3. in 15.–21. 6.: skupno raziskovalno delo.
- Dr. Andrzej Tyc, University of Silesia in Katowice, Poljska, 6.–11. 4.: raziskovalno in terensko delo v okviru skupnega poljsko-slovenskega projekta.
- Dr. Krzysztof Gaidzik, University of Silesia in Katowice, Poljska, 6.–11. 4.: raziskovalno in terensko delo v okviru skupnega poljsko-slovenskega projekta.
- Dr. Justyna Ciesielczuk, University of Silesia in Katowice, Poljska, 6.–11. 4.: raziskovalno in terensko delo v okviru skupnega poljsko-slovenskega projekta.
- Miloš Bristensky, Ústav struktury a mechaniky hornin Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 21.–23. 4. in 27.–29. 10.: terensko delo.
- Zdenek Fučík, Ústav struktury a mechaniky hornin Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 21.–23. 4. in 27.–29. 10.: terensko delo.
- Dr. Tanguy Racine, Université de Neuchâtel, Neuchâtel, Švica, 22.–26. 4. in 15.–19. 6.: raziskovalno in terensko delo.
- Filippo Gregori, Università degli Studi di Roma »La Sapienza«, Rim, Italija, 19. 5. – 1. 8.: raziskovalno delo.
- Limaris Raquel Soto, študij na Univerzi v Novi Gorici, Združene države Amerike, 8.–21. 6.: udeležba na *32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«*.

- Dr. Samah Moustafa Sobhi Moustafa, The Egyptian Society of Environmental Changes, Egipt, 13. 6.: raziskovalno delo.
- Prof. dr. David Culver, American University, Washington DC, Združene države Amerike, 15.–19. 6.: raziskovalno delo.
- Prof. dr. Pavel Bosák, Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 15.–26. 6.: udeležba na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*, skupno terensko delo v Sloveniji in Bosni in Hercegovini ter kabinetno delo na projektu *SAZU/CAS Mobility Plus*.
- Prof. dr. Mladen Garašić, Mednarodna speleološka zveza UIS, Hrvaška, 15.–20. 6.: udeležba na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*.
- Dr. Paul Griffiths, Vancouver Island University, Standards Council of Canada Mirror Committee for Karst, Cave Management Services/ KarstCare™, Kanada, 15.–26. 6.: udeležba na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*, skupno terensko delo v Sloveniji ter Bosni in Hercegovini v okviru *Programa*.
- Dr. Vincenzo Iurilli, Università degli studi di Bari Aldo Moro, Dipartimento di Scienze della Terra e Geoambientali, Bari, Italija, 15.–19. 6.: terensko delo.
- Dr. Carol Ramsey, Vancouver Island University, Standards Council of Canada Mirror Committee for Karst, Cave Management Services/ KarstCare™, Kanada, 15.–26. 6.: udeležba na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*, skupno terensko delo v Sloveniji ter Bosni in Hercegovini v okviru *Programa*.
- Prof. dr. Abdelkrim Aoudia, Earth System Physics Section, Abdus Salam International Centre for Theoretical Physics (ICTP), Trst, Italija, 16.–20. 6.: vabljeni predavatelj na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*.
- Prof. dr. Laurent Bruxelles, CNRS TRACES (Travaux et Recherches Archéologiques sur les Cultures, les Espaces et les Sociétés), Université Toulouse - Jean Jaurès, Toulouse, Francija, University of the Witwatersrand, Johannesburg, Južna Afrika, 16.–20. 6.: vabljeni predavatelj na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*.
- Prof. dr. Jean-Baptiste Charlier, Bureau de Recherches Géologiques et Minières (BRGM), French Geological Survey, Montpellier, Francija, 16.–20. 6.: vabljeni predavatelj na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*.
- Dr. Ioana Meleg, Emil. G. Racoviță Institute, Babeș-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romunija, 16.–20. 6.: vabljena predavateljica na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*.
- Dr. Beata Gebus - Czupyt, Institute of Geological Sciences, Polish Academy of Sciences, Varšava, Poljska, 18.–20. 6.: terensko delo v okviru skupnega poljsko-slovenskega projekta.
- Prof. dr. Stein-Erik Lauritzen, University of Bergen, Department of Earth Sciences and Bjerknes, Centre for Climate Research, Bergen, Norveška, 19.–27. 6.: udeležba na 32. *Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«* = 32nd *International Karstological School »Classical Karst«*, skupno terensko delo v Sloveniji ter Bosni in Hercegovini v okviru *Programa*.
- Aurel Persoiu, Emil Racoviță Institute of Speleology, Romanian Academy, Cluj-Napoca, Romunija, 21.–27. 6.: skupno terensko delo v Sloveniji ter Bosni in Hercegovini v okviru *Programa*.
- Musa Altun, Ondokuz Mayıs University, Atakum/Samsun, Turčija, 9.–31. 7.: raziskovalno in terensko delo.
- Dr. Yanbao Lei, Chengdu Institute of Biology, Chengdu, Kitajska, 15.–16. 8.: raziskovalno in terensko delo.
- Dr. Geng Sun, Chengdu Institute of Biology, Chengdu, Kitajska, 15.–16. 8.: raziskovalno in terensko delo.
- Dr. Qinli Xiong, Chengdu Institute of Biology, Chengdu, Kitajska, 15.–16. 8.: raziskovalno in terensko delo.
- Dr. Keqiang Shan, Kunming Comprehensive Natural Resources Survey Center, China Geological Survey, Kunming, 8.–16. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Hui Yang, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 8.–16. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Wantao Yang, Kunming Comprehensive Natural Resources Survey Center, China Geological Survey, Kunming, 8.–16. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Fen Huang, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 8.–16. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Pingan Sun, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 8.–18. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Jinliang Wang, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 8.–18. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Qiong Xiao, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 8.–18. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Cheng Zhang, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 8.–18. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Shirin Bahadorinia, Jamarska in speleološka zveza, Shiraz, Iran, 1. 10. 2025 – 30. 9. 2026: skupno raziskovalno delo v okviru projekta *Comparison of Iranian and Slovenian karst*.
- Prof. dr. Pavel Bosák, Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 19.–15. 10.: sodelovanje na projektu *SAZU/CAS Mobility Plus*.
- Dr. Petr Pruner, Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 19.–15. 10.: sodelovanje na projektu *SAZU/CAS Mobility Plus*.
- Šimon Kdýr, Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 19.–15. 10.: sodelovanje na projektu *SAZU/CAS Mobility Plus*.
- Prof. dr. Barbara Luke, University of Las Vegas, Nevada, Združene države Amerike, 2.–5. 11.: terensko delo.
- Martina Muzi, Design Academy Eindhoven, Nizozemska, 18. 11.: delovni obisk.
- Dr. Liangjun Lin, Tianjin Center, China Geological Survey, Kitajska, 19.–22. 11.: raziskovalno in terensko delo.

- Dr. Qukan Luo, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 19.–22. 11.: raziskovalno in terensko delo.
- Dr. Meng'en, China Geological Survey, Division of Scientific Research of Department of the Science and Technology and International Cooperation, Kitajska, 19.–22. 11.: raziskovalno in terensko delo.
- Dr. Zhijun Niu, China Geological Survey, Kitajska, 19.–22. 11.: raziskovalno in terensko delo.
- Dr. Kaijun Zhang, China Geological Survey, Hydrogeology and Environmental Geology, Kitajska, 19.–22. 11.: raziskovalno in terensko delo.
- Dr. Xiaoming Zhao, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 19.–22. 11.: raziskovalno in terensko delo.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Matej Blatnik:

- *Some new rockfall appearances due to intensive rain and ice melt in caves Paradana and Snežna jama in 2024*. Predavanje na delavnici *Winterfest 2025*, Ghețari, Romunija, 25. 2.

Franci Gabrovšek:

- *CO₂ in Karst Water and Atmosphere: Theoretical Frameworks and Measurements*. Predavanje na *CARDIKARST Workshop »Microclimate and CO₂ in Cave Environments – Instruments, Methods, and Data Interpretation«*, Rakovica, Hrvaška, 12. 9.
- *Flood Wave Propagation in the Reka–Timavo System: Insights from Observations and Modelling*. Vabljen predavanje na konferenci *Speleo2025: water and caves without borders*, Gorica, Italija, 14. 5.

Vanessa Johnston:

- *Hydrogeochemical monitoring of the Postojna–Planina caves system to study carbon transfer between air, water and rock = Hidrogeokemični monitoring v Postojnsko–Planinskem jamskem sistemu za študij prenosa ogljika med zrakom, vodo in kamnino*. Predavanje na 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 16. 6. (s soavtorji).

Martin Knez:

- *The Great Pyramid of Giza exposed to weathering*. Predstavitev na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).
- *Karst surface development of the Préalpes d'Azur (from karren rock relief)*. Predavanje na 7th Euro-Mediterranean Conference for Environmental Integration, Reggio Calabria, Italija, 25. 6. (s soavtorji).
- *Environmental care during highway construction, Slovenia, Classical Karst*. Predavanje na 20th Annual International Symposium on Environment, Atene, Grčija, 15. 7. (s soavtorji).

Blaž Kogovšek:

- *Using hysteresis to distinguish karst springs = Analiza histerez kot pomoč pri razlikovanju kraških izvirov*. Referat na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 16. 6. (s soavtorji).

Peter Kozel:

- *A preliminary overview of harvestmen (Opiliones) in Dinaric Karst caves*. Predavanje na 35th European Congress of Arachnology, Zadar, Hrvaška, 5. 9. (s soavtorji).
- *Predictive ecological niche modeling and niche segregation in two harvestman species, Gys annulatus and G. titanus, in Slovenia*. Predavanje na 35th European Congress of Arachnology, Zadar, Hrvaška, 5. 9. (s soavtorji).

Cyril Mayaud:

- *FloodWatch: a mobile application to monitor floods in karst areas*. Predavanje na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 16. 6. (s soavtorji).
- *High floods in Planinsko Polje: a 68 years data analysis*. Predavanje na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).
- *Poplave na kraških območjih*. Predavanje na posvetu *Hidrološke znanosti v podporo krepitev poplavne odpornosti v Sloveniji* v Državnem zboru, Ljubljana, 14. 11. (s soavtorji).

Tinkara Mazej:

- *Semi-automatic detection of conical hills and uvalas based on the topographic openness index and shape delineation using the last closed contour method*. Prispevek na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).
- *Ecohydrology of karst systems: insights from Planina and Postojna Caves*. Predavanje na poletni šoli *Ecohydrology of forested watersheds*, Ljubljana, 7. 10.
- *Karst in Slovenia*. Predavanje na *International Training Course on »Karst and Resources: Fragile Environment and Sustainable Development«*, Guilin in Chongqing, Kitajska, 20. 11.

Janez Mulec:

- *Environmental pollution – examples from Slovenian karst*. Predavanje na Nevada State University, School of Liberal Arts & Sciences, pri predmetu *Environmental Pollution*, spletni dogodek, Nevada, Združene države Amerike, 6. 3.
- *Kras in vode*. Predavanje ob Svetovnem dnevu Zemlje, Postojna, 24. 4.
- *Lampenflora – izziv turističnih jam*. Predavanje na delavnici za upravljavce turističnih jam na območju Geoparka Kras-Carso na temo »Lampenflore« v organizaciji projekta Kras-Carso II, Zgonik, Italija, 17. 3.

M. Năpăruș-Aljančič:

- *Prototype for the Slovenian Karst Database – advancing to cataloguing multidisciplinary karst data*. Predavanje na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 16. 6. (s soavtorji).
- *Estimation of Leaf Area Index from Sentinel-2 Satellite Imagery: a case study of silver fir-beech forests from the Slovenian Karst region*. Predavanje na znanstveni konferenci *eLTER Science Conference*, Tampere, Finska, 25. 6. (s soavtorji).
- *Mapping extremes in karst: databases, portals and research infrastructures*. Predavanje na znanstveni konferenci *Smart diaspora 2025: Interdisciplinary Frontiers of Knowledge: Extreme Environments from Past to Future*, Cluj-Napoca, Romunija, 6. 11. (s soavtorji).

Uroš Novak:

- *Crustal deformations in Postojna Cave: a natural underground monitoring laboratory*. Predavanje na znanstveni konferenci *Karst Science Day Symposium*, spletni dogodek, Bukarešta, Romunija, 28. 11.
- *Decoding a 60,000-year tectonic history: speleoseismicity from a fault in Postojna Cave = Razkrivanje 60.000-letne tektonske zgodovine: speleoseizmičnost preloma v Postojnski jami*. Prispevek na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).

Bojan Otoničar:

- *Paleokarst cave breccia (Istria, NW Croatia)*. Predavanje na mednarodnem znanstvenem kongresu 19th International Congress of Speleology: 38° Congresso Brasileiro de Espeleologia: 20–27 de Julho de 2025, Belo Horizonte, Minas Gerais, Brazilija, 22. 7. (soavtor Adrijan Košir).
- *Morphostructural characteristics of the prealpine (isolated) karst: evidence from the Rovte region, Central Slovenia*. Predavanje na mednarodnem znanstvenem kongresu 19th International Congress of Speleology: 38° Congresso Brasileiro de Espeleologia: 20–27 de Julho de 2025, Belo Horizonte, Minas Gerais, Brazilija, 24. 7. (s soavtorji).
- *Velika kraška jama v rudniku Mežica*. Predavanje na 27. posvetovanju slovenskih geologov, Ljubljana, 4. 4. (s soavtorjem).

Metka Petrič:

- *Tracer tests in karst hydrogeology*. Nastopno predavanje za izvolitev v naziv redne profesorice, Vipava, 30. 6.

Mitja Prelovšek:

- *Jame na 2TDK ob skorajšnjem koncu izkopa trase*. Javno predavanje v organizaciji Društva za raziskovanje jam Ljubljana, Ljubljana, 11. 2.
- *Odkrivanje in varstvo jam vzdolž drugega tira med Divačo in Črnim Kalom (Esplorazione e la tutela delle grotte lungo la linea ferroviaria tra Divača e Črni Kal)*. Javno predavanje v Regijskem parku Škocjanske jame, Škocjan, 27. 5.

Nataša Ravbar:

- *Comprehensive monitoring of groundwater recharge in Karst*. Predavanje v okviru predavanj »Geoznanstveni sat« v organizaciji Hrvaškega geološkega inštituta, Zagreb, Hrvaška, 29. 1.
- *Water resources and ecosystems in Mediterranean Karst*. Predavanje na *International workshop »Coastal Karst«*, Bari, Italija, 6. 2.
- *National report of Slovenia and karst*. Predavanje na *International Training Course on »Karst and Resources: Fragile Environment and Sustainable Development«*, Guilin in Chongqing, Kitajska, 25. 11.

Sara Skok:

- *Microbial diversity on cave walls in Slovenian karst caves*. Predstavitev posterja na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 16. 6. (s soavtorji).

Tadej Slabe:

- *Karst surface development of the Préalpes d'Azur (from karren rock relief)*. Predavanje na 7th Euro-Mediterranean Conference for Environmental Integration, Reggio Calabria, Italija, 25. 6. (s soavtorji).
- *Environmental care during highway construction, Slovenia, Classical Karst*. Predavanje na 20th Annual International Symposium on Environment, Atene, Grčija, 15. 7. (s soavtorji).
- *Karstification of Great Pyramide*. Predavanje na 8th International Symposium & Field Workshop Living with landscapes, Siwa, Egipt, 31. 10. (s soavtorji).

Stanka Šebela:

- *Spremljanje turistično manj obiskane jame v JV Sloveniji kot referenčne točke za segrevanje jamskega okolja*. Predavanje na 30. Srečanju Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko, Ljubljana, 30. 1.
- *EPOS-SI consortium and Slovenian Research and Innovation Agency*. Predavanje na srečanju EPOS DAYS, Perugia, Italija, 19. 3.
- *SLO KARST obprelomni observatorij: spremljanje tektonske dinamike v JZ Sloveniji*. Poster na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 16. 6. (s soavtorji).

Nadja Zupan Hajna:

- *Cave sediments as archives of extreme climatic and hydrological events (Jamski sedimenti kot arhivi ekstremnih podnebnih in hidroloških dogodkov)*. Predavanje na znanstveni konferenci 32. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 32nd International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 18. 6. (s soavtorji).
- *The global importance of caves and karst: UIS initiative for proclamation of international day*. Uvodno predavanje in na sekciji na 19. Mednarodnem speleološkem kongresu = 19th International Congress of Speleology, Belo Horizonte, Minas Gerais, Brazilija, 22. 7.
- *Cave sediments as archives of karst evolution: insights and global perspectives*. Vabljeni predavanje na 2025 International Training Course on »Karst and Resources: Fragile Environment and Sustainable Development«, Chongqing, Kitajska, 30. 11.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN POTOVANJA

Matej Blatnik:

- Emil Racoviță Institute, Cluj in Ghețari, Romunija, 24. 2. – 1. 3.: terenske raziskave ledene jame Scărișoara.
- University of Damanhour, Kairo in Dayrout, Egipt, 14.–22. 2.: raziskave puščavskega krasa Vzhodne puščave.

Franci Gabrovšek:

- Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 12.–16. 5.: študijski obisk in raziskovalno delo v okviru medakademijske izmenjave *Mobility SLO-CZ Mobility Plus*.
- Javna ustanova Baračeve špilje, Speleon – Centre of Subterranean Heritage, Rakovica, Hrvaška, 3.–4. 10.: soorganizacija in predavanje na delavnici *CARDIKARST Workshop »Microclimate and CO₂ in Cave Environments – Instruments, Methods, and Data Interpretation«*.
- Université de Neuchâtel, Švica, 10. 1. in 30. 10.: član komisije za zagovor doktorata.

Vanessa Johnston:

- Javna ustanova Baračeve špilje, Speleon – Centre of Subterranean Heritage, Rakovica, Hrvaška, 11.–12. 9.: predavanje na delavnici *CARDIKARST Workshop »Microclimate and CO₂ in Cave Environments – Instruments, Methods, and Data Interpretation«*.

Martin Knez:

- Université Côte d'Azur, Nica, Francija, 28. 3. – 4. 4.: raziskovanje zakrasevanja kulturne dediščine v južni Franciji.
- Raziskovanje zakrasevanja kulturne dediščine v Kalabriji, 23.–27. 6.
- Raziskovanje zakrasevanja kulturne dediščine v Grčiji, akropola na otoku Delos, 14.–21. 7.

Blaž Kogovšek:

- Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 12.–16. 5.: študijski obisk in raziskovalno delo v okviru medakademijske izmenjave *Mobility SLO-CZ Mobility Plus*.

Tinkara Mazej:

- International Research Centre on Karst (IRCK), Guilin in Chongqing, Kitajska, 18. 11. – 1. 12.: udeležba na mednarodnem izobraževalnem tečaju *Karst and resources: fragile environment and sustainable development*.

M. Năpăruș-Aljančič:

- EPOS NFO, Patras, Grčija, 29.–31. 1.: udeležba in predavanje na srečanju partnerjev evropskega projekta *Transform²*.
- University of Helsinki, Tampere, Finska, 24.–28. 6.: udeležba in predavanje na znanstveni konferenci *eLTER Science: Towards a whole-system approach for ecosystem sciences*.
- University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca, Romunija, 4.–7. 11.: udeležba in predavanje na znanstveni konferenci *Smart diaspora 2025: Interdisciplinary Frontiers of Knowledge: Extreme Environments from Past to Future*.

Uroš Novak:

- EPOS ERIC, Perugia, Italija, 17.–20. 3.: udeležba na znanstvenem srečanju *EPOS Days*.
- Eidgenössische Technische Hochschule Zürich (ETH Zürich), Department of Earth and Planetary Sciences, Zürich, Švica, 3.–4. 11.: udeležba na delovnem sestanku evropskega projekta *Transform²*.

Bojan Otoničar:

- Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 12.–16. 5.: študijski obisk in raziskovalno delo v okviru medakademijske izmenjave *Mobility SLO-CZ Mobility Plus*.

Tanja Pipan:

- University of Helsinki, Tampere, Finska, 24.–28. 6.: udeležba in predavanje na znanstveni konferenci *eLTER Science: Towards a whole-system approach for ecosystem sciences*.
- Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung (BMBWF) – Avstrijsko zvezno ministrstvo za izobraževanje, znanost in raziskave, Dunaj, Avstrija, 27.–30. 7.: raziskovalno delo in pisanje znanstvenega članka.

Nataša Ravbar:

- International Research Centre on Karst (IRCK), Guilin in Chongqing, Kitajska, 21. 11. – 20. 12.: terensko delo in udeležba na mednarodnem izobraževalnem tečaju *Karst and resources: fragile environment and sustainable development*.
- Università degli studi di Bari Aldo Moro, Bari, Italija, 6. 2.: udeležba na *International workshop »Coastal Karst«*.

Tadej Slabe:

- Université Côte d'Azur, Nica, Francija, 28. 3. – 4. 4.: raziskovanje zakrasevanja kulturne dediščine v južni Franciji.
- Raziskovanje zakrasevanja kulturne dediščine v Kalabriji, 23.–27. 6.
- Raziskovanje zakrasevanja kulturne dediščine v Grčiji, akropola na otoku Delos, 14.–21. 7.
- Damanhour University, Egipt: raziskovanje puščavskega krasa v Egiptu in Keopsove piramide, 28. 9. – 5. 10.

Filip Šarc:

- Javna ustanova Baračeve špilje, Speleon – Centre of Subterranean Heritage, Rakovica, Hrvaška, 11.–12. 9.: predavanje na delavnici *CARDIKARST Workshop »Microclimate and CO₂ in Cave Environments – Instruments, Methods, and Data Interpretation«*.

Stanka Šebela:

- EPOS ERIC, Perugia, Italija, 17.–20. 3.: udeležba na znanstvenem srečanju *EPOS DAYS*.

Nadja Zupan Hajna:

- Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 12.–16. 5.: študijski obisk in raziskovalno delo v okviru medakademijske izmenjave *Mobility SLO-CZ Mobility Plus*.
- International Research Centre on Karst (IRCK), Guilin in Chongqing, Kitajska, 20.–30. 11.: terensko delo in udeležba na mednarodnem izobraževalnem tečaju *Karst and resources: fragile environment and sustainable development* ter sestanku 3. akademskega odbora *Academic Committee – AC-III Mednarodnega raziskovalnega centra za kras pod okriljem UNESCO (IRCK)*.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

Nataša Viršek Ravbar je prejela nagrado ARIS odlični v znanosti za članek *Multi-decadal changes in vegetation and land use inferred from different data sources: Two case studies at the regional scale in the Slovenian karst* objavljenem v reviji *Land Degradation and Development*, ki ga je pripravila v soavtorstvu z Blažem Barboričem in Gregorjem Kovačičem.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

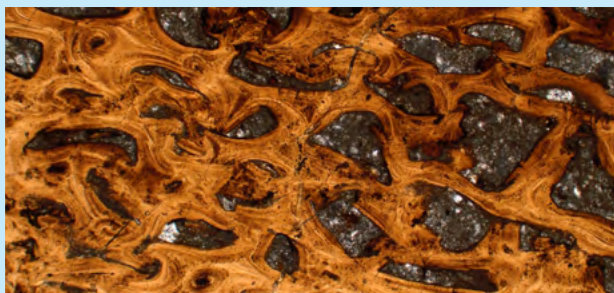
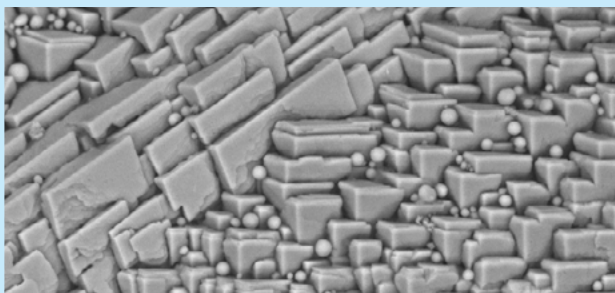
SUMMARY

The institute is one of the leading international karstological research and study centre. The researchers have collaborated with karstologists from all over the world. They have organized the largest karstological meeting, the International Karstological School, held in Postojna. They have developed the unique Doctoral study programme Karstology, which is a UNESCO Chair on Karst Education, and collaborated on the study programmes of several Slovenian universities. They have published one of the world's leading karstological scientific journals (*Acta Carsologica*) and edited the karstological book collection (*Carsologica*). The institute hosts the headquarters of the International Union of Speleology (UIS). The prestigious position of UIS president is held by a researcher from the institute. They led the Slovenian nodes of the international projects LifeWatch, eLTER, EPOS and UNESCO IGCP.

Interdisciplinary research on the development of karst was carried out, covering a broad range of topics that reflect the diverse expertise and creativity of the researchers at the institute. Researchers prepared for publishing studies of the karstification of the Pyramid of Cheops in Giza and the development of karren in Provence and finished the research of karstification of cultural heritage in Mediterranean and Iran. More locally, analyses of cave sediments and construction of new chronostratigraphic and paleoclimatic profiles on the basis of magnetostratigraphy, various dating methods, paleontology and stable isotope stratigraphy (e.g., Slavinski karst, Karst) were investigated. Geological mapping of selected karst caves was carried out, the influence of active tectonics was studied, and the results of micro-movements were analyzed with tensiometers. Tectonic micro-displacements in the caves indicate periods of high and low tectonic activity. Inhouse developed models based on physical processes were used to interpret observations of airflow and temperatures in caves. Measurements of carbon dioxide in air and water was done in multiple locations, and analysed in view of carbon budget in karst massif. By monitoring natural and artificial tracers combined with numerical modeling, the dynamics of water flow and transport of substances were investigated. Measurements and analyses of the variability of environmental factors in various subterranean habitats were carried out. Biological and ecological processes in the subterranean environment were investigated and the impacts on the biodiversity and habitats of the subterranean ecosystem were determined. The state of the populations of selected subterranean organisms was monitored. Diversity and functional role of microbiota was studied in selected karst settings including extreme environments, for example Alpine glaciers. Applied studies were also carried out, where knowledge and understanding of the karst is the starting point for prudent planning of life on the karst, use of natural resources, and sustainable development. At the end of the year we launched the upgraded version of the multidisciplinary karst database KarstDB v.1 (<https://karstdb.zrc-sazu.si/>) as part of the development pillar of funding (RSF) at the ZRC SAZU in 2025.

Paleontološki inštitut Ivana Rakovca je specializiran za štiri temeljna področja geologije – paleontologijo, paleoekologijo, stratigrafijo in sedimentologijo. Raziskave obsegajo paleontologijo izbranih skupin organizmov, sedimentarno geologijo mezozojskih in kenozojskih karbonatnih platform in bazenov ter geobiologijo terestričnih karbonatov. Inštitut se v glavnem posveča temeljnim raziskavam.

PALEONTOLOŠKI INŠTITUT IVANA RAKOVCA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

piir.zrc-sazu.si/

ZNANSTVENI SVET:

akad. prof. dr. Franci Gabrovšek (podpredsednik), izr. članica SAZU doc. dr. Špela Goričan, dr. Tim Cifer, dr. Irena Debeljak (predsednica), prof. dr. Aleksander Horvat.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: prof. dr. Aleksander Horvat.

Znanstvena svetnica: izr. članica SAZU doc. dr. Špela Goričan.

Višja znanstvena sodelavca: prof. dr. Aleksander Horvat, prof. dr. Nina Zupančič.

Znanstveni sodelavci: dr. Tim Cifer, doc. dr. Adrijan Košir, doc. dr. Andrea Martín Pérez.

Višja strokovnoraziskovalna sodelavka: dr. Irena Debeljak.

Asistentka: Anja Kocjančič.

Asistentki, mladi raziskovalki: Lucija Balaić, Urša Kastelic Kovačič.

Strokovna sodelavca: Filip Litera (do 30. 6.), Sandra Podobnik (od 1. 7.).

Upokojena sodelavka: znanstvena svetnica dr. Katica Drobne.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Paleontologija in sedimentarna geologija

Oznaka: P1-0008.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Špela Goričan.

Sodelavci: L. Balaić, T. Cifer, I. Debeljak, Š. Goričan, A. Horvat, A. Kocjančič, U. Kastelic Kovačič, A. Martín Pérez, S. Podobnik, N. Zupančič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2029.

Program je razdeljen na več nalog, ki obsegajo paleontološke, stratigrafske in sedimentološke raziskave mezozoika ter kenozoika. Obravnavane so bile naslednje teme: biostratigrafske in sedimentološke raziskave krednih globokomorskih sedimentov v Julijskih Alpah, Bosni in Hercegovini ter Črni gori; radiolarijske datacije mezozojskih globokomorskih sedimentov v Sloveniji, Črni gori in na Madžarskem; taksonomija spodnjejurjskih radiolarijev iz Severnih Apenijskih Alp v Avstriji in triasnih radiolarijev Transdanubijskega hribovja na Madžarskem; Miocenska stratigrafija in paleoekologija zahodnega dela Centralne Paratetide; geneza speleotemov v kraških jamah v Sloveniji, Španiji in Slovaški; tvorba kriogenih karbonatov v jamah v Sloveniji: vpogled v zgodnjo diagenozo; raziskave subglacialnih karbonatov v Alpah; sedimentologija palustrinih karbonatov Liburnijske formacije na Krasu; diagenetski procesi v kontinentalnih terciarnih bazenih osrednje Španije; mikroplastika v antropocenskih karbonatih v rimskem vodovodu, Carmona, Španija; procesi dolomitizacije in dedolomitizacije v mezozojskih karbonatih Dinaridov; kemijska karakterizacija arheoloških predmetov z vrstičnim elektronskim mikroskopom; paleoekološke implikacije cementnih in dentinskih prirastnic pri mlajšpleistocenskem rjavem medvedu iz Sibirije; histologija normalnega in patološkega dentina pri jamskem medvedu; alpska oblika poznoglacijalnega vapija; mortalitetna dinamika jamskega medveda; ugotavljanje prehrane jamskega medveda s stabilnimi izotopi N in C; okoljska geokemija: objavljeni so bili izsledki raziskave o usodi žvepla iz termoelektrarne Plomin v Istri in o izvoru PM delcev v nekaterih urbanih središčih v Sloveniji ter v Postojnski jami; izotopska geokemija: posvetili so se razlagi obrnjenih ^{14}C in U-Th starosti v kapnikih in tleh v okolici Postojne; mineralne surovine: nadaljevali so z raziskavo o boksitih kot možnih nosilcih REE. Rezultati raziskav so bili objavljeni v osmih člankih, enem samostojnem poglavju v znanstveni monografiji, predstavljenih je bilo 15 referatov na znanstvenih konferencah.

Raziskovanje potencialne uporabnosti speleotemov jamskega mleka kot paleoekoloških arhivov

Oznaka: J1-50028.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Andrea Martín Pérez.

Sodelavci: A. Košir, A. Martín Pérez (Paleontološki inštitut Ivana Rakovca); F. Gabrovšek, V. Johnston, J. Mulec, B. Otoničar (Inštitut za raziskovanje krasa).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Opravljen je bila raziskava jamskega mleka v jami Demänovská jaskyňa mieru na Slovaškem. V jamah so nadaljevali z vzorčevanjem ter monitoringom temperature, vlažnosti, CO₂ in gibanja zraka. Opravili so 3D lidarsko snemanje Košelevke. Interpretirali so rezultate analiz organskih spojin v vodi iz jamskega mleka. Vmesni rezultati so bili predstavljeni v dveh prispevkih na mednarodnih konferencah.

Sedimentarna evolucija zgornjekrednih globokomorskih bazenov v Dinaridih (SECret)

Oznaka: J1-50027.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Špela Goričan.

Sodelavci: I. Debeljak, Š. Goričan, A. Horvat, A. Kocjančič, S. Podobnik, N. Zupančič.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2023 – 31. 10. 2026.

Spletna stran: piir.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/sedimentarna-evolucija-zgornjekrednih-globokomorskih-bazenov-v-dinaridih.

Namen projekta je stratigrafska korelacija zgornjekrednih zaporedij Budvanskega bazena v Zunanjih in Bosanskega bazena v Centralnih Dinaridih. Projekt poteka v sodelovanju z raziskovalci iz Hrvaške. Opravljeno je bilo terensko delo v Bosanskem bazenu in pridobljeni so bili vzorci mikropaleontološke in geokemijske analize. V indeksiranih revijah so objavili dva članka.

Geološki nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Geološki nadzor.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: 2TDK, Družba za razvoj projekta, d. o. o.

Vodja: Adrijan Košir.

Sodelavca: A. Košir (Paleontološki inštitut Ivana Rakovca); T. Podobnik (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 19. 2. 2019 – 19. 2. 2026.

Po zaključku izkopnih del v predorih je geološki nadzor potekal tedensko na površinskem delu trase. Terenske raziskave na področju stratigrafije, paleontologije in sedimentologije so obsegale predvsem kartiranje ter vzorčevanje usekov na divaški strani trase. Sprotne laboratorijske preiskave so obsegale faciesno, petrografsko in elementno analizo vzorcev Sežanske in Lipiške formacije ter Kraške grupe, prehodnih plasti in fliša. Terenski del projekta se je zaključil oktobra.

Strokovni nadzor med izvajanjem zemeljskih del na območju Tunjščice

Oznaka: Strokovni nadzor Tunjščica.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Občina Komenda.

Vodja: Aleksander Horvat.

Sodelavca: T. Cifer, A. Horvat.

Obdobje trajanja: 6. 10. – 31. 12. 2025.

Strokovni nadzor je potekal v okviru zemeljskih del na projektu Most čez Tunjščico Križ-Gora, ki ga je izdalo Ministrstvo za naravne vire in prostor. Strokovni nadzor nad zemeljskimi deli je potekal pri izkopu dveh jarkov za prestavitev vodovoda in pri vrtanju štirih pilotov za nosilne stebre novega mostu. Geološki nadzor izkopnih del je pokazal, da zaščitene miocenske plasti s fosili na območju gradbenih del na površini ne izdajajo. Miocenske plasti s fosili so bile navrtane šele v globini približno 9 m. Fosilni ostanki so redki in slabo ohranjeni. Makroskopsko so v glavnem odlomki lupin miocenskih polžev in redki odtisi školjk.

Sofinanciranje v okviru programa UNESCO v letu 2025 za dejavnosti znotraj programa IGGP

Oznaka: IGGP 2025.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Špela Goričan.

Sodelavca: A. Košir, K. Drobne

Obdobje trajanja: 19. 1. – 20. 11. 2025.

Raziskave potekajo v okviru dveh projektov – IGCP 710 *Western Tethys meets Eastern Tethys – geodynamical, paleoceanographical and paleobiogeographical events* in IGCP 739 *The Mesozoic-Palaeogene hyperthermal events*. Obsegajo raziskave paleogenskih zaporedij plitvovodnih karbonatov v Zunanjih Dinaridih. A. Košir se je udeležil zaključnega (5.) srečanja projekta in hkratne mednarodne delavnice o hipertermalnih dogodkih v mezozoiku ter paleogenu. Srečanje je bilo od 16. do 18. 8. na Univerzi v Nanjingu na Kitajskem, terenski del delavnice pa od 19. do 26. 8. na Tibetanski planoti in v Tibetanski Himalaji.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Večplastne (multi-proksi) raziskave dedolomitizacije in z njo povezane speleogeneze v osrednji Sloveniji ter njen pomen za razumevanje začetnih faz mineralizacije sulfidov v južni Poljski

Oznaka: N1-0226.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za raziskovanje krasa.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Urša Kastelic Kovačič

Oznaka: MR-54760.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Nina Zupančič.

Druga mentorica: Nina Zupančič (Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Razširili so nabor vzorcev za analize. Opravili so dodatne izotopske analize dušika, ogljika in žvepla na kolagenu zob jamskega medveda v sodelovanju z IJS. Vzorčili in opravili so dodatne analize izotopov kisika ter ogljika na mineralnem delu zob. Dodatne vzorce so poslali na lasersko ablacijo. Naredili so dodatne izotopske analize težkih elementov na mineralnem delu zob v laboratoriju ALS. Narejene so bile analize sedimenta iz jame. U. Kastelic Kovačič je začela s pisanjem doktorske naloge.

Lucija Balaić

Oznaka: MR-61364.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Andrea Martín Pérez.

Drugi mentor: Adrijan Košir.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

L. Balaić je oktobra začela z doktorskim študijem na Podiplomski šoli ZRC SAZU, kjer je obiskovala predavanja ter opravila terensko in laboratorijsko delo, povezano z doktorskim projektom.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **T. Cifer** je član uredniškega odbora glasila Slovenskega geološkega društva *Prelom*.
- **I. Debeljak** je bila somentorica pri diplomski nalogi na Oddelku za geologijo, NTF, Univerza v Ljubljani.
- **Š. Goričan** je članica uredniškega odbora znanstvenih revij *Bulletin de la Société géologique de France*, *Folia biologica et geologica*, *Geologija* in *Revue de Micropaléontologie* ter slovenske izdaje revije *National Geographic*.
- **A. Horvat** je področni urednik *Novega Slovenskega biografskega leksikona*. Je pedagoški somentor doktorski študentki in poročevalec o usposobljenosti kandidata v nazive visokošolskih učiteljev na Naravoslovnotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Je predsednik Skupščine Podiplomske šole ZRC SAZU in član senata Visoke šole za oblikovanje materialov Sežana.
- **A. Košir** je somentor mlade raziskovalke, doktorske študentke na Podiplomski šoli ZRC SAZU.
- **A. Martín Pérez** je članica uredniškega odbora znanstvene revije *Sedimentology*. Je mentorica mlade raziskovalke, koordinatorica modula Paleobiologija in sedimentarna geologija ter članica senata Podiplomske šole ZRC SAZU.
- **N. Zupančič** je članica uredniškega odbora znanstvene revije *Geologija* in *RMZ – materials and geoenvironment* ter biltena *Mineralne surovine v letu 2023*. Je pedagoška mentorica pri zaključnih delih diplomske študentke in somentorica pri dveh doktoratih.

ZNANSTVENI SESTANKI:

10th International Workshop of Neogene of Central and South-Eastern Europe. Znanstveni simpozij. Soorganizator: Geološki zavod Slovenije, Podčetrtek, 27.–31. 5.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižni fond se je povečal za 10 knjig in 15 enot periodike.

Izdelanih in inventariziranih je bilo 125 standardnih ter poliranih zbruskov in 79 izpikov za mikropaleontološke raziskave. Vrstični elektronski mikroskop JEOL JSM-IT100 je obratoval 54 dni. Analiziranih je bilo okrog 90 vzorcev in posnetih okrog 3000 fotografij. Na petrografskih mikroskopih, opremljenih z digitalno kamero, je bilo posnetih in računalniško obdelanih okrog 5800 fotografij.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Departamento Biología y Geología, Física y Química Inorganica, ESCET, Universidad Rey Juan Carlos, Madrid, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Departamento de Ciencias de la Tierra-IUCA, Universidad de Zaragoza, Zaragoza, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Departamento de Geología, Escuela Politécnica Superior de Ávila, Universidad de Salamanca, Salamanca, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Departamento de Mineralogía y Petrología, Universidad Complutense de Madrid, Madrid, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Dipartimento di Scienze della Terra »Ardito Desio«, Università degli Studi di Milano, Milano, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Dipartimento di Scienze Geologiche, Ambientali e Marine, Università degli Studi di Trieste, Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Department of Sediment and Isotope Geology, Ruhr-Universität Bochum, Bochum, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Facultad de Ciencias del Mar, Universidad de Cádiz, Cádiz, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Hrvatski geološki institut, Zagreb, Hrvaška: raziskovalni projekt *GOST – Revealing Middle Triassic Paleotethyan Geodynamics Recorded in the Volcano-Sedimentary Successions of NW Croatia*.
- Institut für Geologie, Universität Innsbruck, Innsbruck, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Institut für Paläontologie, Universität Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Montanuniversität Leoben, Leoben, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Muséum National d'Histoire Naturelle, Pariz, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Research Centre for Astronomy and Earth Sciences ELKH, Budimpešta, Madžarska: raziskovalno sodelovanje.
- Technische Universität Clausthal, Clausthal, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje v okviru bilateralnega projekta *Sedimentarna evolucija zgornjekrednih globokomorskih bazenov v Dinariidih (SECret)*.
- Universidad de Salamanca, Escuela Politécnica Superior de Ávila in Universidad Complutense de Madrid, Španija: raziskovalno sodelovanje (terensko in laboratorijsko delo) v okviru projekta *Diagenetic processes and products related to the endorheic-exorheic transition of continental basins (Duero and Tajo basins)*.
- Zavod za geološka istraživanja Crne Gore, Podgorica, Črna gora: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Duje Kukoč, Hrvatski geološki institut, Zagreb, Hrvaška, 17.–23. 3.: raziskovalno sodelovanje v okviru hrvaškega nacionalnega projekta (2024–2027) *Geodinamska evolucija dinarskih riftnih basena u srednjem triasu*.
- Lorenzo Consorti, CNR, Trst, Italija, in Marco Muscioni, Università di Bologna, Italija, 13. 5. in 17. 7.: sodelovanje pri raziskavah krednih vretenčarjev iz Italije in Slovenije.

PREDAVANJA IN REFERATI

Irena Debeljak:

- *Zobni cement kot vir podatkov o življenju in smrti jamskega medveda*. Referat na 27. posvetovanju slovenskih geologov, Ljubljana, 4. 4.

Tim Cifer:

- *Late Jurassic radiolaria from the Mecsek Mountains (South Hungary)*. Referat na znanstveni konferenci 17th Meeting of the International Association of Radiolarists, Firenze, Italija, 23. 9. (soavtor L. Bujtor).
- *Well-preserved Rhaetian (Late Triassic) radiolarian assemblage from the Csővár area (Hungary)*. Referat na znanstveni konferenci 17th Meeting of the International Association of Radiolarists, Firenze, Italija, 24. 9. (soavtor V. Karádi).

Špela Goričan:

- *Radiolarians of the Muelleritortis firma Zone (Ladinian, Middle Triassic) from the Julian Alps, NW Slovenia*. Referat na znanstveni konferenci 17th Meeting of the International Association of Radiolarists, Firenze, Italija, 23. 9. (s soavtorji).

Adrijan Košir:

- *Calcium carbonate precipitates in the rhizosphere: their morphology, textural traits and ecological functions*. Referat na znanstveni konferenci »Rhizosphere 6: Rooting for Earth«, Edinburg, Združeno kraljestvo, 18. 6.
- *Latest cretaceous dinosaur and crocodile remains from Kozina, Slovenia: a special piece of the Adriatic dinosaur record*. Referat na znanstveni konferenci *Dinosaur Footprints – Between Science and Conservation*, Veli Brijun, Hrvaška, 15. 10. (soavtor T. Popit).
- *Stratigraphy of Paleocene-Eocene carbon isotope excursions recorded in shallow carbonate ramp successions of the northern Adriatic Carbonate Platform, Slovenia*. Referat na znanstveni konferenci *International Workshop on Mesozoic-Palaeogene Hyperthermal Events & 5th IGCP 739*, Nanjing, Kitajska, 17. 8. (soavtorica G. Della Porta).

Andrea Martín Pérez:

- *Thrombolitic texture of subaqueous calcite moonmilk from Demänovská jaskyňa mieru, Slovakia*. Prispevek na 32. mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras«, Postojna, 16. 6. (s soavtorji).
- *Subglacial carbonates: authigenic aragonite and calcite revealed by retreating glaciers*. Referat na znanstveni konferenci 38th IAS Meeting, Huelva, Španija, 27. 6. (s soavtorji).

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Andrea Martín Pérez:

Univerza v Madridu, Madrid, Španija, 1.–30. 8.: raziskovalno delo v okviru projekta »Diagenetic processes and products related to the endorheic-exorheic transition of continental basins (Duero and Tajo basins)«.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

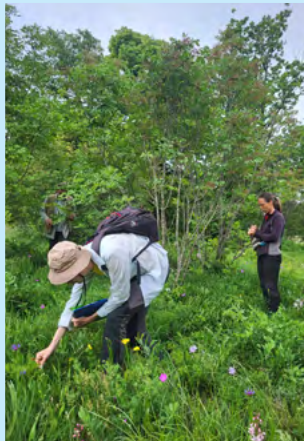
The research programme covers the palaeontology of selected groups of organisms (diatoms, silicoflagellates, radiolarians, molluscs, foraminifers, echinoderms, corals, and vertebrates), sedimentary geology of Mesozoic and Cenozoic carbonate platforms and basins, and geobiology of Tertiary and Recent terrestrial carbonates. Basic research, which constitutes the major part of activities, has been conducted within the national research programme Palaeontology and Sedimentary Geology, and three research projects: Sedimentary evolution of Late Cretaceous deep-water basins in the Dinarides; Exploring the potential of moonmilk speleothems as archives of palaeo-environmental information; and Multi-proxy studies of dedolomitization processes and related speleogenesis in central Slovenia, with implications for understanding incipient stages of sulphide mineralisation in southern Poland (all funded by the Slovenian Research and Innovation Agency). Geological field research has been carried out as part of geological monitoring of the second railway track construction between Divača and Koper (funded by 2TDK d.o.o.) and geological monitoring of bridge and road reconstruction in the Tunjščica river valley (funded by Municipality Komenda).

In 2025, the following topics were studied: Radiolarian dating of Mesozoic deep-water sediments in Slovenia, Montenegro, Austria, and Hungary; Stratigraphy, sedimentology, and paleoceanography of Upper Cretaceous deep-water sediments in the Julian Alps, Montenegro (Budva Zone), and Bosnia and Herzegovina (Bosnian Flysch); Radiolarian dating of deep-sea sediments of the Mecsek Mt., Hungary; Taxonomy of Triassic radiolaria in the Transdanubian Belt in Hungary and Lower Jurassic in the Northern Calcareous Alps; Stratigraphy and paleoecology of Miocene sequences at the western edge of Central Paratethys; Sedimentology of palustrine carbonates of the Liburnian Formation; Diagenetic processes in continental Tertiary basins in central Spain; Microplastic in Anthropocene carbonates in the Roman aqueduct in Carmona, Spain; Speleothem formation in caves in Slovenia, Slovakia, and Spain; Formation of cryogenic carbonates in Slovenian caves: insights into early diagenesis; Processes of dolomitisation and dedolomitisation of Mesozoic carbonates in the Dinarides; Histology of normal and pathological dentine in cave bears; Mortality dynamics of cave bears; Paleoecological implications of cement and dentin ingrowths in a Late Pleistocene brown bear from Siberia; Determination of cave bear diet by stable N and C isotopes; Environmental geochemistry: sulphur dynamics from the thermal power plant Plomin, Croatia, and dynamics of transfer of atmospheric PM particles in Postojna cave and urban areas in Slovenia; Mineral resources: bauxite as a potential source of REE. In 2025, results were presented at 15 scientific meetings and published in 8 papers and 1 chapter in a scientific monograph.

The institute collaborates closely with other institutes in Slovenia (Department of Geology at the Faculty of Natural Sciences and Engineering, University of Ljubljana; Geological Survey of Slovenia; Biotechnical Faculty, University of Ljubljana; Slovenian National Building and Civil Engineering Institute; Laboratory for Environmental and Life Sciences, University of Nova Gorica; Jožef Stefan Institute) and has well-established cooperation with several foreign institutes from Austria, Croatia, Germany, Italy, France, Hungary, Montenegro, Spain, USA, and Switzerland. One researcher is a full-time teacher at the Faculty of Natural Sciences and Engineering, University of Ljubljana, seven researchers are lecturers at the Postgraduate School ZRC SAZU, and one researcher is a lecturer at the College of Materials Design Sežana.

S 75-letnim delovanjem sodi Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU med vodilne biološke raziskovalne skupine v Sloveniji. Njegovi sodelavci se ukvarjajo s temeljnimi in aplikativnimi raziskavami rastlinstva ter živalstva na regionalni in globalni ravni. Raziskovalci inštituta so vpeti v mednarodne povezave, njihove regionalne aplikativne raziskave pa dajejo smernice glede posegov v okolje mnogim naročnikom. Sodelavci inštituta sodelujejo pri pedagoškem procesu ter so mentorji študentom na univerzah doma in v tujini.

BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA HADŽIJA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

bijh.zrc-sazu.si/

ZNANSTVENI SVET:

akad. prof. dr. Gregor Anderluh, akad. prof. dr. Matija Gogala, akad. dr. Mitja Zupančič, prof. dr. Andraž Čarni, zun. član MANU (predsednik), izr. prof. dr. Urban Šilc, doc. dr. Matjaž Gregorič, prof. dr. Matjaž Kuntner.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: izr. prof. dr. Urban Šilc.

Znanstveni svetniki: zun. član MANU¹ prof. dr. Andraž Čarni, prof. dr. Matjaž Kuntner, izr. prof. dr. Urban Šilc.

Višja znanstvena sodelavka: prof. dr. Simona Kralj – Fišer.

Strokovnoraziskovalni svetnik: dr. Branko Vreš.

Znanstveni sodelavci: dr. Tatjana Čelik, doc. dr. Matjaž Gregorič, doc. dr. Filip Küzmič.

Asistenti, mladi raziskovalci: Aljaž Jakob, Tim Prezelj, Luka Žarković, Darja Kopitar.

Strokovni sodelavci: Tjaša Lokovšek, Sanja Behrič, Iztok Sajko.

Raziskovalka Humboldtovega sklada (Feodor Lynen Research Fellow): doc. dr. Taina Conrad.

Upokojeni sodelavec: dr. Igor Dakskobler.

¹ Makedonska akademija za znanost in umetnost.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Biodiverziteta: vzorci, procesi, predikcije in ohranjanje

Oznaka: P1-0236.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Simona Kralj - Fišer.

Sodelavci: S. Behrič, A. Čarni, T. Čelik, I. Daksobler, M. Gregorič, A. Jakob, D. Kopitar,

S. Kralj - Fišer, F. Kuzmič, T. Lokovšek, T. Prezelj, U. Šilc, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2029.

Spletna stran: bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/biodiverziteta-vzorci-procesi-predikcije-in-ohranjanje

Raziskovalci so sledili strokovnim in raziskovalnim ciljem raziskovalnega programa, kot so razvoj in implementacija sodobnih raziskovalnih metod, prenova in centralizacija podatkovnih zbirk, raziskovanje bioloških procesov ter ohranjanje biodiverzitete. Vzpostavili so protokol za digitalizacijo herbarijske zbirke in nadaljevali s prenovo osrednje podatkovne baze FloVegSi. Z uporabo metod molekularne biologije, kot so genomika, transkriptomika in analiza e-DNK, so preučevali pomembne biološke fenomene. Preučevali so rastlinske združbe v vrtačah, na Krasu in antropogeno spremenjenih rastiščih ter raziskovali plevelne vrste in njihove arheobotanične ostanke, ki pomembno prispevajo k razumevanju preteklih oblik rabe prostora. Nadaljevali so z izvajanjem dolgoletnih poskusov in monitoringov ogroženih vrst rastlin in živali ter rezultate uspešno prenesli v nacionalna poročila in strokovne podlage za varstvo narave in upravljanje prostora.

fDNAaqua – Zbiranje okoljske DNA s pomočjo filtratorskih organizmov: orodje za spremljanje biotske raznovrstnosti vod

Oznaka: J1-3015.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: David Stanković (Nacionalni inštitut za biologijo).

Vodja na ZRC SAZU: Matjaž Gregorič.

Sodelavec: M. Gregorič.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: nib.si/component/projects/?view=project&id=430

Zaključili so z analizami podatkov in pisanjem zadnjih znanstvenih člankov, ki bodo še izšli v sklopu projekta.

Biogeografija naslednje generacije: pajki splavarji kot modelna skupina

Oznaka: J1-50015.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matjaž Kuntner (Nacionalni inštitut za biologijo).

Vodja na ZRC SAZU: Matjaž Gregorič.

Sodelavci: M. Gregorič, S. Kralj - Fišer, M. Kuntner, T. Lokovšek.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: nib.si/projektinib?view=project&id=448

Obdelovali so material, ki so ga konec preteklega leta nabrali z intenzivnim terenskim vzorčenjem na Madagaskarju. Delo je vključevalo določitev nabranih osebkov v morfovvrste in pridobitev črtnih kod DNK za več osebkov znotraj le-teh. Izbrane predstavnike vsake morfovvrste so v nadaljevanju vključili v pridobivanje podatkov DNK naslednje generacije. Za vsako morfovvrsto so izvedli morfometrijo in določitev okoljskih preferenc. Pridobljene podatke bodo v nadaljevanju uporabili v biogeografskih analizah nove generacije.

Evolucijska zgodovina afriških pajkov samotarjev: Biografski odtisi naravnega ali antropogenega čezoceanskega razširjanja

Oznaka: J1-60005.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matjaž Kuntner (Nacionalni inštitut za biologijo).

Vodja na ZRC SAZU: Matjaž Gregorič.

Sodelavci: M. Gregorič, M. Kuntner, T. Lokovšek.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: nib.si/component/projects/?view=project&id=508.

Začeli so z nabiranjem osebkov pajkov samotarjev s čim večjega dela njihovega območja razširjanja. Delo je med drugim vključevalo zbiranje že nabranega materiala iz domačih in tujih (muzejskih) zbirk. Poleg tega so pospešeno pripravljali protokole terenskega in laboratorijskega dela.

Vloga materinskih učinkov v evoluciji spolne dvoličnosti

Oznaka: J1-60020.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Simona Kralj - Fišer.

Sodelavci: M. Gregorič, S. Kralj - Fišer, T. Lokovšek.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Delo na projektu je potekalo v skladu z načrtom in odobrenim financiranjem. Uspešno so pripravili fenotipsko bazo in biološki material za nadaljnje genomske analize pri afriškem pajku samotarju. Največji napredek so dosegli v okviru drugega delovnega paketa, kjer so s pristopi kvantitativne genetike analizirali arhitekturo znaka, tj. določitev prispevka genetskih, okoljskih in materinskih učinkov, za odraslo telesno velikost na več kot 4000 rodovniško znanih osebkih iz več kot 11 generacij ter izvedli dodatno študijo spolno specifičnih vzorcev rasti. Poleg tega so začeli z zbiranjem materiala za analize materinskih lastnosti, zlasti jajčec, in izvedli pilotno biokemijsko analizo.

Preučevanje sinergizma med različnimi okoljsko sprejemljivimi načini zatiranja škodljivcev

Oznaka: L4-4554.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Stanislav Trdan (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Urban Šilc.

Sodelavci: F. Kuzmič, U. Šilc, D. Kopitar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: bf.uni-lj.si/sl/raziskave/raziskovalni-projekti/2022102414262757.

V okviru projekta so vzorčili plevelno vegetacijo na poskusnem polju Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, kjer so bili uporabljeni različni inertni prahovi za zatiranje škodljivcev.

Sintaksonomija, ekologija in biotska raznolikost gozdne vegetacije Slovenije

Oznaka: V1-2409.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, U. Šilc, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2026.

Spletna stran: bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/sintaksonomija-ekologija-in-biotska-raznolikost-gozdne-vegetacije-slovenije.

V letu 2025 so klasificirali obsežen podatkovni niz vegetacijskih popisov, ki so jih zbrali v začetni fazi projekta (21.471 vegetacijskih popisov in 3451 taksonov). Na podlagi zbranih prostorskih podatkov o razširjenosti gozdnih združb so izdelali prve testne modele habitatne ustreznosti za združbe, za katere so imeli na voljo dovolj podatkov. Primerjali so uporabnost različnih modelov (MaxEnt, Random Forest, BRT, GAM). Z namenom razvoja novejših metod kartiranja habitatnega tipa 9180* (javorovje) so jeseni 2025 ponovili lasersko skeniranje površja (zajem podatkov LiDAR) z brezpilotnimi letalniki in zajem multispektralnih posnetkov na izbranih območjih Natura 2000.

Sukcesijske spremembe vegetacije v zadnjih 80 letih v južni Dalmaciji

Oznaka: BI-HR/23-24-039.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, U. Šilc, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2023 – 31. 3. 2025.

Določili so herbarijski material s terenskega popisa prejšnje leto in podatke vnesli v podatkovno zbirko. Naredili so prve analize sprememb vegetacije različnih vegetacijskih tipov: od suhih travšč do gozdov.

Vpliv geodiverzitete in predvidenih klimatskih sprememb na biotsko pestrost vrtač v Dinaridih

Oznaka: BI-BA/24-25-048.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Andraž Čarni.

Sodelavec: A. Jakob.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025.

Raziskovali so rastlinske združbe na območju Bele krajine. Ukvarjali so se s pojavljanjem rastlinskih vrst na širšem območju in predlagali novo razdelitev ilirske florne province.

Izotopska oznaka z vodo prepojenih rastlinskih ostankov kot pokazatelj okolja koliščarjev

Oznaka: BI-VB/25-27-005.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavci: F. Küzmič, U. Šilc (Biološki inštitut Jovana Hadžija); T. Skrt Kristan, T. Tolar (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

V laboratorijih Univerze v Oxfordu (Združeno kraljestvo) so testirali vpliv pooglenevanja svežih semen bele metlike na morfologijo in izotopsko sestavo, s tehnologijo FTIR izmerili kemijsko sestavo njenih semen ter pripravili vzorce recentnih arheobotaničnih semen vrste za meritve izotopske sestave. V okviru skupine za razprave o arheologiji je T. Skrt Kristan predstavila stanje arheobotaničnih raziskav na koliščih Ljubljanskega barja in načrte za lastne raziskave.

Vegetacija suhih termofilnih travšč v Črni gori, njihova pomen in zaščita

Oznaka: BI-ME/25-27-020.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, U. Šilc.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Izvedli so terensko popisovanje travščne in ruderalne vegetacije v različnih biogeografskih regijah Črne gore. Skupno so naredili 82 vegetacijskih popisov na 36 različnih tipih vegetacije. Poleg tega so izvedli tudi preliminarno analizo celotne ruderalne vegetacije Črne gore.

Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvoličnosti – MotheriSeD

Oznaka: NRH-2302.

Vrsta projekta: novi raziskovalni horizonti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Simona Kralj – Fišer.

Sodelavci: T. Čelik, M. Gregorič, S. Kralj – Fišer, T. Lokovšek (Biološki inštitut Jovana Hadžija);

J. Mulec (Inštitut za raziskovanje krasa).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2023 – 30. 6. 2026.

Pridobili so visokokakovosten referenčni genom afriškega pajka samotarja in začeli z analizami evolucije spolnih kromosomov pri pajkih. Na terenu so vzorčili nove osebkke za genetsko obogatitev obstoječe laboratorijske kolonije. V nadaljevanju so pri osebkkih z molekularnimi metodami preverili prisotnost najpogostejših reproduktivnih endosimbiontov. Zaključili so raziskavo spolno specifične rasti, ki predstavlja izhodišče za nadaljnje analize spolne dvoličnosti in diferencialne genske ekspresije.

Ohranjanje skrivališč in bivališč podpornih organizmov za zagotavljanje vrstne pestrosti, ekosistemskih storitev, varovanja naravnih virov in izboljšanja potenciala kmetijskih zemljišč, v luči prilagajanja prihajajočih podnebnih sprememb

Oznaka: Podporni organizmi.

Vrsta projekta: kohezijski decentralizirani projekt – EKSRP.

Sofinancer: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavec: F. Küzmič.

Obdobje trajanja: 18. 5. 2022 – 17. 5. 2025.

Spletna stran: bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/eip-165-ohranjanje-skrivalisc-in-bivalisc-podpornih-organizmov-za.

V zaključnih fazah projekta so rezultate in pridobljena spoznanja razširjali v obliki priročnika dobre prakse ter poljudnih objav. Glavni rezultat projekta pa so nova in obnovljena bivališča ter skrivališča podpornih organizmov, ki so jih umestili na različna kmetijska gospodarstva in bodo pomembno pripomogla k bolj sonaravnemu kmetovanju. Med njimi so: lesene in glinene gnezdišnice, lesene netopirnice, kupi skal, odmrli drevesa in druga lesna biomasa, drevesni osamelci, manjše vodne kali, hoteli za žuželke, čmrlje in metulje ter drogovi za ujede.

Evolucijski pogled na razumevanje afektivnih stanj pri različnih vrstah živali

Oznaka: AFFECT-EVO.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Simona Kralj – Fišer.

Sodelavka: S. Kralj – Fišer.

Obdobje trajanja: 10. 10. 2024 – 9. 10. 2028.

Spletna stran: affect-evo.eu.

Razvita je bila platforma, ki omogoča iskanje znakov, potencialno povezanih s subjektivnim doživljanjem bolečine in čustev pri različnih skupinah živali, od nevretenčarjev do sesalcev.

Ekološka obnova, odporna na podnebne spremembe v srednjem in spodnjem Podonavju

Oznaka: CLIMANATRES.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Podonavje.

Sofinancerja: HUN-REN Centre for Ecological Research, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Andraž Čarni.

Sodelavci: A. Čarni, A. Jakob, M. Breg Valjavec (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2025 – 31. 3. 2028.

Spletna stran: bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ekoloska-obnova-odporna-na-podnebne-spremembe-v-srednjem-in-spodnjem-podonavju.

Ukvarjali so se s potencialno vegetacijo območja in določili pričakovane spremembe vegetacije pod vplivom podnebnih sprememb. Poleg tega so na celotnem območju projekta uskladili tipologijo habitatov.

WILDCARD – Razkrivanje prispevka ponovnega vračanja naravnih procesov k ciljem EU na področju podnebja in biotske raznovrstnosti

Oznaka: WILDCARD.

Vrsta projekta: mednarodni tržni projekt.

Sofinancer: Výzkumný ústav pro krajinu, v. v. i.

Vodja: Andraž Čarni.

Sodelavci: A. Čarni, A. Jakob (Biološki inštitut Jovana Hadžija); M. Breg Valjavec (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 14. 2. – 15. 9. 2025.

Spletna stran: wildcard-project.eu.

V okviru projekta so se ukvarjali s ponovnim sukcesijskim razvojem k potencialni naravni vegetaciji na območju vrtač na Krasu. Določili so kronosekvenco, posneli ploskev z lidarjem, popisali drevesa, naredili vegetacijski popis, merili količino mrtve biomase in količino gorljivega materiala ter vzorčili ogljik in e-DNA v tleh.

LIFE-IP NATURA.SI Akcija C.7 Razvoj in testiranje protokolov za monitoring

Oznaka: LIFE-IP NATURA.SI.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Gozdarski inštitut Slovenije.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavec: I. Dakskobler.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025.

Na podlagi pregleda in posodobitve podatkovnih baz Biološkega inštituta Jovana Hadžija ZRC SAZU so za celovite vegetacijske analize zbrali in pripravili podatke o habitatnem tipu 9180* Javorovi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih (*Tilio-Acerion*) ter sodelovali pri analizah in interpretaciji rezultatov.

Analiza biodiverzitete rastlin travnikov in zaraščajočih površin na pilotnem območju v občini Komen, v okviru projekta FoRESisT

Oznaka: Analiza biodiverzitete FoRESisT.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Gozdarski inštitut Slovenije.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, U. Šilc, B. Vreš, D. Kopitar.

Obdobje trajanja: 26. 2. – 30. 11. 2025.

Spletna stran: gozdis.si/projekti/foresist.

Naredili so 33 vegetacijskih popisov za namen ocene biodiverzitete travniš in zaraščanj v občini Komen ter ugotovili pomembne razlike v vrstni sestavi med habitatoma. Z združevanjem podatkov iz različnih virov so za območje občine Komen ustvarili seznam 970 prisotnih taksonov rastlin.

Izvedba monitoringa uspešnosti vzpostavitve habitatnih tipov na območju zadrževalnika Brdnikova za leto 2025

Oznaka: Zadrževalnik Brdnikova 2025.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Mestna občina Ljubljana.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavca: S. Behrič, F. Küzmič.

Obdobje trajanja: 18. 4. – 31. 10. 2025.

Spletna stran: bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/monitoring-uspesnosti-vzpostavitve-nadomestnega-habitata-na-obmocju.

V četrtem letu monitoringa so nadaljevali s popisovanjem stalnih ploskev na območju vzpostavljanja vlažnega travnika visoke naravovarstvene vrednosti. Ugotovili so nadaljevanje trenda povečevanja prisotnosti (števila in obsega) nekaterih vrst, značilnih za tarčni habitatni tip. Rezultati monitoringa so predstavljeni v poročilu, ki je objavljeno na spletni strani.

Popis flore in vegetacije izbranih vinogradov

Oznaka: Flora v vinogradih.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavca: F. Küzmič, U. Šilc.

Obdobje trajanja: 13. 10. – 31. 12. 2025.

V okviru projekta so analizirali floristično sestavo plevelne vegetacije vinogradov na Krasu in Štajerskem. Skupno so zabeležili prisotnost 165 različnih taksonov in ugotovili, da na razliko v vrstni sestavi med vinogradi najbolj vpliva pojavljanje termofilnih vrst.

Vzpostavitev infrastrukture in priključitev novih zbirk biodiverzitetnih podatkov v sistem NarclS

Oznaka: NarclS.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za okolje in prostor – Agencija Republike Slovenije za okolje.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 9. 12. 2025 – 15. 11. 2026.

V okviru projekta so v programu Turboveg vzpostavili podatkovno bazo vegetacijskih popisov Vegetacija Slovenije. Baza bo v nadaljevanju prenešana v podatkovno zbirko FloVegSi in povezana z informacijskim sistemom NarclS.

Multimodalna komunikacija med dvorjenjem pri hišnem črčku (*Acheta domesticus*)

Oznaka: Multimodalna komunikacija.

Vrsta projekta: mednarodni temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Alexander von Humboldt Foundation.

Vodja projekta: Taina Conrad (University of Bayreuth, Nemčija).

Vodja na ZRC SAZU: S. Kralj – Fišer.

Sodelavci: T. Conrad, S. Kralj – Fišer.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2025 – 30. 11. 2026.

Z uporabo mikrofонов, laserske vibrometrije in video kamere so snemali multimodalno signaliziranje samcev hišnega črčka pod različnimi pogoji. Poleg tega bodo izvedli tudi poskuse samičine izbire samcev, v katerih bodo primerjali, ali imajo samice različne preference za samce, s katerimi lahko komunicirajo le zvočno ali le vibracijsko.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Integralna čezmejna zaščita Natura 2000 rastlinskih vrst

Oznaka: transPlant.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Inovativno ekosistemsko-zasnovano prilagajanje podnebnim spremembam na Krasu. Spodbujanje požarno odporne gmajne s podporo industrije 5.0

Oznaka: Karst Firewall 5.0.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Testiranje možnosti in izvedba kartiranja traviščnih habitatnih tipov z daljinskim zaznavanjem s poudarkom na satelitskih posnetkih visoke ločljivosti in ločevanju habitatnih tipov ekstenzivnih travišč

Oznaka: Kartiranje traviščnih habitatnih tipov.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Aljaž Jakob

Oznaka: MR-55879.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Andraž Čarni.

Druga mentorica: Mateja Breg Valjavec.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta.

Študent je opravil še zadnje meritve klimatskih razmer v vrtačah in izpeljal zadnja kartiranja, s tem pa zaključil z zbiranjem podatkov. Del rezultatov doktorskega dela je predstavil na konferenci EVS v Perugii. Trenutno pripravlja dva znanstvena članka.

Darja Kopitar

Oznaka: MR-61159.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Urban Šilc.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka se je v okviru študijske izmenjave izpopolnjevala na Naravoslovni fakulteti Univerze v Južni Bohemiji (Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicah).

Tim Prezelj

Oznaka: MR-57182.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Simona Kralj - Fišer.

Drugi mentor: Paul V. Debes.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Študent je sicer ponovno vpisan v drugi letnik doktorskega študija, vendar je v roku opravil vse obveznosti za prvi in drugi letnik doktorskega študija, vključno s poslano dispozicijo doktorskega dela. Zbral je podatke za prvo in drugo od svojih treh poglavij doktorske disertacije ter začel z zbiranjem podatkov za zadnje poglavje. Svoje preliminarne analize je v obliki posterja predstavil na mednarodni konferenci v tujini. Prvo od treh študij je v soavtorstvu z mentorico in somentorjem poslal v objavo mednarodni reviji, indeksirani v bazah SCI.

Luka Žarković

Sofinancer: ZRC SAZU.

Mentor mlademu raziskovalcu: Matjaž Gregorič.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Študent je opravil vse obveznosti v prvem in drugem letniku podiplomskega študija, vključno s poslano dispozicijo doktorskega dela. Nabral je surove podatke za prvo izmed svojih treh poglavij doktorske disertacije in začel z nabiranjem podatkov za drugo. Rezultate svoje preliminarne analize je predstavil na dveh mednarodnih kongresih.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **T. Conrad** je področna urednica revije *Frontiers in Zoology*, predstavnica *Evolutionary Biology Section* na *German Zoological Society* in ustanovna članica *International Society of Biotremology*.
- **A. Čarni** je član uredniškega odbora revij *Hacquetia*, *Hladnikia*, *Biologia* (Bratislava, Slovaška), *Biologia Macedonica*, *Drypis*, *Fitosociologia*, *Vegetation of Russia*, *Prilozi MANU*, *Acta Botanica Croatica* in *Tuexenia* ter član upravnega odbora Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije. Je član svetovalnega odbora Komisije za pregled vegetacije Evrope in nomenklaturne komisije Mednarodne zveze za preučevanje vegetacije.
- **T. Čelik** je članica Delovne skupine »Kmetovanje na varovanih območjih narave« na Ministrstvu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- **M. Gregorič** je področni urednik revij *Frontiers in Arachnid Science* in *Integrative Zoology*, član upravnega odbora mednarodnega društva *European Society of Arachnology* ter predsednik *Društva za popularizacijo znanosti Metamorfoza*.
- **D. Kopitar** je članica izvršnega odbora *Botaničnega društva Slovenije* in uredniškega odbora revije *Trdoživ: Bilten slovenskih terenskih biologov in ljubiteljev narave*.
- **S. Kralj – Fišer** je članica komisije za doktorsko delo Akshaya Mohana (Univerza Jyväskylä, Finska), komisije za doktorsko delo Valentina Kumpsa (FNSR, Francija) in komisije za doktorsko delo Narmin Beydizada (Masaryk University, Brno, Češka). Bila je pedagoška mentorica dvema magistrantom in je (so)mentorica dveh doktorandov.
- **M. Kuntner** vodi mednarodno revijo v odprtem dostopu *Frontiers in Arachnid Science*, je tudi redni član uredniškega odbora pri reviji *Diversity* in recenzentskih odborov pri revijah *Journal of Biogeography* ter *Frontiers in Genetics*. Kot pridružen profesor občasno predava na Univerzi Hubei (Wuhan, Kitajska), kot znanstveni sodelavec pa gostuje na instituciji Smithsonian (Washington, Združene države Amerike).
- **F. Küzmič** je član izvršnega odbora *Botaničnega društva Slovenije* in uredniškega odbora revije *Hladnikia* ter področni urednik pri reviji *Hacquetia*. Je somentor doktorski študentki.
- **U. Šilc** je glavni urednik revije *Hacquetia*, urednik pri reviji *Phyton* in član uredniškega odbora revij *Tuexenia*, *Plant biosystems in Vegetation Classification and Survey*. Je član sveta pri *European Vegetation Archive (EVA)*. Je nadomestni član Delovne skupine »Kmetovanje na varovanih območjih narave« na Ministrstvu RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Je mentor doktorski študentki.
- **B. Vreš** je podpredsednik mednarodnega raziskovalnega društva *CLUSIUS* v Güssingu (Avstrija), področni urednik za biologijo pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu* in član uredniškega odbora revije *Folia biologica et geologica*.

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **24th International Socotra Conference and Annual General Meeting**. Mednarodni simpozij in letno srečanje dobrodelne organizacije Friends of Socotra. Ljubljana, 19.–21. 9., dogodek v živo in na spletu, <https://bijh.zrc-sazu.si/sl/novice/24th-international-socotra-conference-and-annual-general-meeting>.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Vodja: F. Küzmič, S. Behrič.

V letošnjem letu so nadaljevali z vpisom publikacij iz zapuščin bivših sodelavcev inštituta. Knjižnični fond se je povečal za 94 monografij in 131 enot serijskih publikacij. Večino novega gradiva so predstavljale publikacije, pridobljene z vpisom zapuščin ali izmenjavo, manjši delež pa je obsegalo kupljeno in podarjeno gradivo. Uporabniki knjižnice so bili večinoma sodelavci inštituta ter obiskovalci iz Slovenije in tujine.

Podatkovna zbirka popisov plevelne vegetacije Evrope

Vodja: F. Küzmič.

Podatkovna zbirka *European Weed Vegetation Database*, ki nastaja od leta 2015, vsebuje približno 25.000 vegetacijskih popisov z obdelovalnih površin in ruderalnih rastišč z območja Evrope. Vključena je v mednarodne podatkovne baze vegetacijskih popisov *sPlot*, *Global Index of Vegetation Databases (GIVD)* in *European Vegetation Archive (EVA)*, s tem pa dostopna širšemu krogu zainteresiranih raziskovalcev.

Podatkovna zbirka vegetacijskih popisov

Vodja: U. Šilc.

Podatkovna zbirka vegetacijskih popisov *Vegetacije Slovenije* nastaja od leta 2003. Združuje vegetacijske popise iz objavljene literature, sive literature (kot so disertacije, elaborati, poročila), delno pa tudi iz neobjavljenega popisnega gradiva, vključno z geokodiranim popisnim gradivom. Uporablja se za shranjevanje vegetacijskih popisov, klasifikacijo vegetacije in druge analize vegetacije na območju Slovenije ter sosednjih držav. Aktivno je povezana z bazami na Balkanu (Zagreb, Beograd, Podgorica) in vključena v mednarodno bazo z vegetacijskimi podatki *European Vegetation Archive* (EVA) in *S-Plot*. Trenutno obsega 26.097 vegetacijskih popisov, ki so večinoma narejeni po standardni srednje-evropski metodi (Braun-Blanquet) in zajemajo vse vegetacijske tipe – od makrofitskih vodnih združb do gozda.

Digitalna podatkovna zbirka *FloVegSi* (Favna, flora, vegetacija in paleovegetacija Slovenije)

Vodja: B. Vreš.

Vodje sklopov: T. Čelik – favna metuljev, I. Dakskobler – vegetacija, B. Vreš – flora.

Izvajanje projektov in raziskovalnega programa zajema tudi vnašanje ter obdelovanje zbranih terenskih podatkov. Leta 2025 je bilo skupno vnesenih 1934 popisov oz. 33.800 digitalnih zapisov s florističnimi, fitocenološkimi in favnističnimi (metulji, hrošči idr.) podatki.

Herbarijska zbirka LJS

Vodja: B. Vreš.

Med letom je bilo zbranih okrog 500 herbarijskih pol rastlin, izmed katerih je bilo 380 pol dokumentiranih (digitaliziranih in etiketiranih). Posamezni podatki iz herbarijske zbirke, vodeni v podatkovni zbirki *FloVegSi*, so predstavljeni na spletnem naslovu <http://bijh.zrc-sazu.si/BISER/FloVegSi/Flo/HerbZRC/herbZRC.htm>.

Zbirka pajkov

Vodja: M. Gregorič.

V letu 2025 so nadaljevali urejanje zbirke, ki vsebuje primerke v etanolu, tkiva za ekstrakcijo DNK in globoko zamrznjeno izolirano genomsko DNK. Zbirka vključuje primerke z vseh celin.

Lepidopteroška zbirka

Vodja: T. Čelik.

Zbirka prepariranih dnevnih in nočnih metuljev obsega okrog 152.000 osebkov iz Slovenije, držav nekdanje Jugoslavije in z ostalega ozemlja Balkanskega polotoka. Je delno urejena. Od leta 2018 je hranjena v prostoru za suhe zbirke Raziskovalne postaje Barje ZRC SAZU na Igu.

Palinološka zbirka

Vodja: dr. Metka Culiberg (zunanja sodelavka).

Zbirka vsebuje fizikalno in kemično obdelane vzorce peloda, shranjene v glicerinu in tako primerno pripravljene za pelodno analizo. Celotna zbirka vsebuje 8911 vzorcev. Rezultati mikroskopsko analiziranih vzorcev so zabeleženi na kartotečnih lističih oz. v podatkovni bazi in so osnova za izdelavo pelodnih diagramov ter tabel.

Karpološka zbirka

Vodja: dr. Metka Culiberg (zunanja sodelavka).

Zbirka vsebuje podatke o rastlinskih makroostankih (kot so lesno oglje, semena in plodovi) z arheoloških najdišč od paleolitika do srednjega veka. Podatki so shranjeni na kartotečnih listkih. Del zbirke predstavljajo tudi rastlinski makroostanki in zbirka semen recentnega rastlinstva.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- *Hacquetia* 24/1 in 2. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Infoflora, Chambésy-Genève, Švica: raziskovalno sodelovanje in priprava projektnega predloga.
- Masarykova univerza, Naravoslovna fakulteta, Brno, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- Nacionalna univerza Chung Hsing, Taichung, Tajvan: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza Črne Gore, Naravoslovno-matematična fakulteta, Podgorica, Črna gora: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza v Oxfordu, Šola za arheologijo, Oxford, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza v Akronu, Ohio, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza na Dunaju, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza v Trierju, Trier, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Univerza v Holarju, Holar, Islandija: projektno sodelovanje.
- Univerza na Islandiji, Reykjavik, Islandija: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza Massachusetts Lowell, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza v Nottinghamu, Nottingham, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Univerza v Hamburgu, Hamburg, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza v Torinu, Torino, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza v Cordobi, Cordoba, Argentina: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza Jyväskylä, Jyväskylä, Finska: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza Eötvös Loránd, Budimpešta, Madžarska: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Marina Šoškić, Univerza Črne Gore, Naravoslovno-matematična fakulteta, Podgorica, Črna gora, 17.–22. 12.: obdelava popisov za raziskavo ruderalne vegetacije Črne gore.
- Aleksa Popović, Univerza Črne Gore, Naravoslovno-matematična fakulteta, Podgorica, Črna gora, 17.–22. 12.: obdelava popisov za raziskavo ruderalne vegetacije Črne gore.
- Ivana Sirovica, Hrvaški gozdarski inštitut, Jastrebarsko, Hrvaška, 6.–31. 1.: obdelava podatkov z Belih in Samarskih sten.
- Dragan Koljanin, Gozdarska fakulteta, Univerza v Banjaluki, 9.–17. 1., 15.–17. 5., 31. 8. – 6. 9., 22.–24. 9.: preučevanje gozdne vegetacije in fitogeografske analize.
- Lucia Čahojová, Botanični inštitut Slovaške akademije znanosti, 13.–25. 10.: preučevanje vrtač.
- Željko Škvorc, Gozdarska fakulteta, Univerza v Zagrebu, 29. 9.: usklajevanje liste habitatov.
- Paul V. Debes, Univerza v Holarju, Islandija, 11.–15. 9.: projektni sestanek.
- Carolina Movliav Ortiz, Univerza v Greifswaldu, Nemčija, 6.–9. 9.: raziskovalno sodelovanje.
- Ren-Chung Cheng, Nacionalna univerza Chung Hsing, Tajvan, 25.–27. 8.: raziskovalno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Sanja Behrič:

- *Cruciata pedemontana (Bellardi) Ehrend. – nova vrsta v flori Slovenije*. Predavanje na posvetu *Wraberjev dan, jesensko srečanje botanikov*, Ljubljana, 8. 11. (s soavtorji).

Andraž Čarni:

- *Impact of geomorphological and ecological gradients on phenological patterns in dolines of the northern Dinaric Alps*. Poster na 33. konferenci EVS, Perugia, Italija, 29. 4. (s soavtorji).
- *Application of impact modelling at the local scale – pilot actions at the Sava corridor*. Predavanje na *Climanates Kick-Off Meeting*, Vácrátót, Madžarska, 21. 7. (soavtor Miha Varga).
- *Lavdacija – Prof. dr. Andrej Martinčič, devetdesetletnik*. Predavanje na posvetu *Wraberjev dan, jesensko srečanje botanikov*, Ljubljana, 8. 11. (s soavtorji).

Tatjana Čelik:

- *First reintroduction of an endangered species of butterfly (Coenonympha oedippus) in Slovenia: approach, results, perspectives; Prva ponovna naselitev ogrožene vrste metulja (Coenonympha oedippus) v Sloveniji: pristop, rezultati, perspektive; Prima reintroduzione di una specie di farfalla minacciata (Coenonympha oedippus) in Slovenia: approccio, risultati, prospettive*. Vabljen predavanje na *Sedmem slovenskem entomološkem simpoziju z mednarodno udeležbo*, Izola, 31. 1.
- *Metulji – rezultati monitoringov, stanje v kmetijski krajini*. Predavanje v Delovni skupini »Kmetovanje na varovanih območjih narave« Ministrstva Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ljubljana, 20. 2. (soavtorica Barbara Zakšek).

Matjaž Gregorič:

- *Which web to invade? The distribution of Argyrodoxinae kleptoparasites among host webs*. Predavanje na 35. konferenci društva *European Congress of Arachnology*, Zadar, Hrvaška, 5. 9. (s soavtorji).
- *Bigger to buffer: Body size may mitigate elevation-induced declines in spider web performance*. Predavanje na 9. konferenci društva *Asian Conference of Arachnology*, Van Vieng, Laos, 13. 11. (s soavtorji).

Aljaž Jakob:

- *Plant life in holes: interplay of macro- and micro- environmental factors driving the plant community differentiation in dolines*. Poster na 33. konferenci EVS, Perugia, Italija, 29. 4.

Simona Kralj - Fišer:

- *Life-history trade-offs and lifetime reproductive success under high vs low food availability in a spider*. Poster na konferenci Evropskega društva za evlucijsko biologijo, Barcelona, Španija, 18. 8. (s soavtorji).
- *Unraveling sexual size dimorphism in spiders: Current insights and emerging frontiers*. Plenarno predavanje na 35. konferenci društva *European Congress of Arachnology*, Zadar, Hrvaška, 2. 9.

Filip Küzmič:

- *Ecological variation of plant communities with *Stellaria media* species group in Slovenia – preliminary results*. EVS meeting, Perugia, Italija, 29. 4. (soavtor B. Vreš).
- *Ekološka raznolikost rastlinskih združb z vrstami skupine *Stellaria media* v Sloveniji – predhodni rezultati*. Predavanje na posvetu *Wraberjev dan, jesensko srečanje botanikov*, Ljubljana, 8. 11.

Tim Prezelj:

- *Extreme Sexual Size Dimorphism in *Nephilingis cruentata*: Insights from Carapace Width Development*. Poster na konferenci Evropskega društva za evlucijsko biologijo, Barcelona, Španija, 18. 8. (s soavtorji).

Urban Šilc:

- *Supervised classification of Pinus forest stands from Slovenia*. Poster na 33. konferenci EVS, Perugia, Italija, 29. 4. (s soavtorji).
- *Kdo so specialisti in generalisti v slovenski flori?* Predavanje na posvetu *Wraberjev dan, jesensko srečanje botanikov*, Ljubljana, 8. 11. (soavtorica D. Kopitar).
- *Updated distribution and invasiveness status of *Buddleja davidii* in Europe*. Poster na 6th *Croatian Symposium on Invasive Species with international participation*, Zagreb, Hrvaška, 24. 11. (s soavtorji).

Luka Žarković:

- *Phylogenetic allometry in orb web size and performance*. Predavanje na 35. konferenci društva *European Congress of Arachnology*, Zadar, Hrvaška, 4. 9. (s soavtorji).
- *With great power come great trade-offs: Phylogenetic allometry in orb web size and performance*. Predavanje na 9. konferenci društva *Asian Conference of Arachnology*, Van Vieng, Laos, 13. 11. (s soavtorji).

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Andraž Čarni:

- Botanični inštitut, Slovaška akademija znanosti, Bratislava, Slovaška, 26.–28. 3.: primerjalna analiza vrtač v Sloveniji in na Slovaškem.
- Inštitut za raziskovanje krajine, Brno, Češka, 8.–11. 4.: metodologija vzorčenja tal.
- Gozdarska fakulteta, Univerza v Banjaluki, Bosna in Hercegovina, 17.–18. 11.: raziskave gozdne vegetacije.

Tatjana Čelik:

- Conservatoire Botanique National Alpin, Chambéry, Francija, 3.–4. 4.: delavnica za prijavo projekta programa Alpine Space in pripravo Atlas Flora Alpina.

Filip Kūzmič:

- Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Črna gora, 8.–16. 9.: preučevanje travniške in ruderalne vegetacije.
- Natural History Museum of Canton Ticino, Bellinzona, Švica, 20. 11.: delavnica za prijavo projekta programa Alpine Space in pripravo Atlas Flora Alpina.
- University of Oxford, Oxford, Združeno kraljestvo, 3.–10. 12.: preučevanje izotopske sestave modernih semen in arheobotaničnih ostankov.

Urban Šilc:

- Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Črna gora, 8.–16. 9.: preučevanje travniške in ruderalne vegetacije.

Branko Vreš:

- Conservatoire Botanique National Alpin, Chambéry, Francija, 3.–4. 4.: delavnica za prijavo projekta programa Alpine Space in pripravo Atlas Flora Alpina.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The research at the Jovan Hadži Institute of Biology comprises basic and applied, plant and animal research, on both regional and global scales. The Institute has two subgroups, one for botany, the other for zoology. Botanists research the ecology, structure, systematics, distribution,

conservation, maintenance, and reconstruction of vegetation; this research contributes to sustainable development and conservation of biodiversity. Zoological research delves into taxonomy, systematics, evolutionary biology, biogeography, ethology, ecology, genetics, and genomics; and mainly focuses on spiders and butterflies. The research in 2025 was performed in the framework of the research programme *Biodiversity: patterns, processes, predictions and conservation* and numerous national projects funded by ARIS or other institutions (MKGP,

MNVP, ZRSVN, DOPPS). The institute also publishes international indexed scientific journal, *Hacquetia*. The institute collaborates with many Slovenian institutions, national authorities, and non-governmental organizations. Several researchers are involved in pedagogical processes at universities in Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Koper, and abroad (Hubei University, China, Belgrade, Serbia, Podgorica, Montenegro).

bijh.zrc-sazu.si/en

Inštitut izvaja interdisciplinaren pristop obravnave duševnih stisk in dobrega počutja. Prakticira kontrastne epistemologije in metodologije psihologije, sociologije ter antropologije. Osredotoča se na stiske odraslih v delovnih okoljih, zlasti družbeno prikrajšanih skupin (migrantov) in poklicnih skupin s stalno zdravstveno ogroženostjo (kmetov). Zanje snuje programe krepitev duševnega zdravja.

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

dmi.zrc-sazu.si/.

ZNANSTVENI SVET:

akad. prof. dr. Marjan Kordaš, akad. prof. dr. Zdravko Mlinar (do 21. 3.), red. prof. dr. Darja Zaviršek (od 19. 5.), dr. Sanja Cukut Krilić (predsednica), doc. dr. Nataša Dernovšček Hafner (podpredsednica), dr. Lilijana Šprah.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: dr. Lilijana Šprah.

Višje znanstvene sodelavke: izr. prof. dr. Majda Černič Istenič, izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, dr. Lilijana Šprah.

Znanstveni sodelavki: dr. Sanja Cukut Krilić, doc. dr. Nataša Dernovšček Hafner.

Strokovna sodelavka: viš. pred. Anela Klemenc Bešo.

Asistenta: Tisa Kučan Lah, Dino Manzoni.

Asistentka z doktoratom: Mateja Slovenc Grasselli.

RAZISKOVALNI PROJEKTI

Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju

Oznaka: P5-0439.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dušanka Knežević Hočevar.

Sodelavci: M. Černič Istenič, S. Cukut Krilič, N. Dernovšek Hafner, A. Klemenc Bešo,

D. Knežević Hočevar, D. Manzoni, M. Slovinc Grasselli, L. Šprah.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2028.

Spletna stran: dmi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskave-o-dusevnihi-stiskah-in-dobrem-pocutju.

Del članstva programske skupine se je udeležil 9. srečanja mladih prevzemnikov kmetij v Šempetru v Savinjski dolini, kjer je vodja programa imela vabljen predavanje. Delo po delovnih paketih je potekalo v skladu s cilji: oktobra je bilo opravljeno krajše terensko delo v Pomurju, stalno je potekala analiza gradiv v okviru posameznih delovnih paketov, vodja je bila Nedeljska gostja na Valu 202, opredelili so tudi skupne delovne dejavnosti za vabljen raziskovalko iz Avstralije na razpisu ZRC – Kratkoročna gostujoča raziskovalka, vsi pa so sodelovali pri prijavi temeljnega raziskovalnega projekta ARIS pod vodstvom dr. Mateje Slovinc Grasselli.

Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje prepoznavne in obravnave

Oznaka: L5-3183.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Sanja Cukut Krilič.

Sodelavci: M. Černič Istenič, S. Cukut Krilič, N. Dernovšek Hafner, A. Klemenc Bešo, D. Knežević Hočevar, D. Manzoni, L. Šprah (Druženomedičinski inštitut); M. Bofulin, M. Gostič, M. Vah Jevšnik (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: dmi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/tezave-v-dusevnem-zdravju-migrantkov-izkusnje-prepoznave-in-obravnav.

Objavljen je bil soavtorski znanstveni članek v reviji prvega kvartila, na temo projekta so bila izvedena štiri predavanja na mednarodnih znanstvenih srečanjih in pet na domačih strokovnih srečanjih. Zaključila se je analiza zbranega gradiva.

Opisemenjevanje o motnjah razpoloženja in pridruženih motnjah

Oznaka: OMRA III.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za zdravje.

Vodja: Lilijana Šprah.

Sodelavci: S. Cukut Krilič, N. Dernovšek Hafner, A. Klemenc Bešo, D. Manzoni, L. Šprah.

Obdobje trajanja: 13. 3. 2023 – 17. 11. 2025.

Spletna stran: omra.si.

Projekt se je v oktobru zaključil in njegovi rezultati so bili predstavljeni ob svetovnem dnevu duševnega zdravja 2025 v sklopu konference Duševno zdravje v Sloveniji: med izkušnjami in prihodnjimi izzivi. Ob tej priložnosti je bila izdana znanstvena monografija *Duševno zdravje odraslih v Sloveniji – Razumevanje potreb, odzivov in sprememb: od epidemioloških trendov in izkušenj do terapevtskih pristopov in sistemskih izzivov*.

Počutje na kmetiji: Krepitev virov in znanj

Oznaka: Počutje na kmetiji.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancerja: Ministrstvo za zdravje, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Lilijana Šprah.

Sodelavci: M. Černič Istenič, S. Cukut Krilič, N. Dernovšek Hafner, A. Klemenc Bešo, D. Knežević Hočevar, T. Kučan Lah, D. Manzoni, L. Šprah (Družbenomedicinski inštitut); M. Filak, D. Podjed, G. Raušl (Inštitut za slovensko narodopisje); B. Šterbenc Svetina (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 12. 2024 – 30. 11. 2026.

Spletna stran: omra.si/polja-moci/o-projektu.

V aprilu so pripravili konferenco s tematskimi prispevki s področja duševnega zdravja v kmečki populaciji in predstavili načrtovane aktivnosti projekta. Pripravili so tudi spletni seminar Svetovni dan preprečevanja samomora 2025 »Skupaj za preprečevanje samomora na podeželju« ter različna izobraževalna gradiva: priročnika o duševnem zdravju in o izgorevanju, informacijski kartici o depresiji in tesnobi ter didaktično igro s kartami na temo anksioznih motenj.

Strengthening Farm Health And Safety Knowledge And Innovation Systems [Krepitev znanja in inovacijskih sistemov na področju zdravja in varnosti na kmetijah]

Oznaka: SafeHabitus.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Majda Černič Istenič.

Sodelavci: M. Černič Istenič, S. Cukut Krilič, N. Dernovšek Hafner, A. Klemenc Bešo, D. Knežević Hočevar, D. Manzoni, M. Slovinc Grasselli, L. Šprah (Družbenomedicinski inštitut); B. Šterbenc Svetina (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: safehabitus.eu.

Izvedenih je bilo pet spletnih fokusnih skupin s sedemnajstimi mladimi kmeti iz desetih držav Evropske unije, dve omizji o varnosti in zdravju v kmetijstvu, anketa s šestdesetimi kmeti ter intervjuji s šestimi kmeti in strokovnjaki. Pripravljena so bila tehnična poročila, povzetki praks ter prispevki k poročilu o privlačnosti kmetovanja, varnosti, zdravju in duševnem zdravju kmetov.

Transnational Family Dynamics in Europe [Dinamika transnacionalnih družin v Evropi]

Oznaka: TraFaDy.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Sanja Cukut Krilič.

Sodelavka: Mojca Vah Jevšnik (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije).

Obdobje trajanja: 3. 10. 2022 – 2. 10. 2026.

Spletna stran: cost.eu/actions/CA21143.

V okviru akcije sta bila oddana soavtorska članka za objavo v zborniku mednarodno uveljavljene založbe, na mednarodni konferenci sta bila predstavljena soavtorska prispevka, en je bil predstavljen na spletnem dogodku v okviru akcije.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Uprostorjanje migrantov na mikroravni: Restavracije kot prostori stika

Oznaka: J6-60098.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health [Populacijska medicina in trajnostni razvoj: Evropske priložnosti sodelovanja s Kitajsko za izboljšanje globalnega zdravja]

Oznaka: PoPMeD-SuSDeV.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **S. Cukut Krilič** je mentorica in somentorica doktorandkama ter somentorica študentki na magistrskem študiju.
- **M. Černič Istenič** je recenzentka Agencije za raziskave (Research Executive Agency – REA) pri EU v okviru programa Obzorje Evropa 2021–27 ter predsednica Strokovnega odbora za šolstvo, raziskave, razvoj, socialno varnost in kmečko družino pri Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije.
- **N. Dernovšček Hafner** je mentorica doktorandu in somentorica doktorandki ter mentorica študentki na magistrskem študiju, članica Etične komisije Onkološkega inštituta ter članica in nacionalna predstavnica Evropskega združenja za psihologijo zdravja (European Health Psychology Society) za Slovenijo.
- **M. Slovinc Grasselli** je članica Sveta za ženske na podeželju pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- **L. Šprah** je mentorica doktorandki in članica interdisciplinarne delovne skupine za evalvacijo implementacije *Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028* v sklopu programa Mira (Nacionalni inštitut za javno zdravje RS in Ministrstvo za zdravje).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Peto srečanje Slovenske skupnosti prakse.** Delavnica v okviru Horizon Europe projekta SafeHabitus, spletni dogodek, 16. 1.
- **Šesto srečanje Slovenske skupnosti prakse.** Delavnica v okviru Horizon Europe projekta SafeHabitus, Ljubljana, 19. 5.
- **Sedmo srečanje Slovenske skupnosti prakse.** Delavnica v okviru Horizon Europe projekta SafeHabitus, spletni dogodek, 16. 12.
- **Duševno zdravje v Sloveniji: med izkušnjami in prihodnjimi izzivi.** Znanstvena konferenca v okviru projekta OMRA III, Ljubljana, 9. 10.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V letu 2025 je bila v knjižnico vpisana ena monografska publikacija.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Nataša Dernovšček Hafner, Lilijana Šprah, *Duševno zdravje odraslih v Sloveniji: razumevanje potreb, odzivov in sprememb: od epidemioloških trendov in izkušenj do terapevtskih pristopov in sistemskih izzivov = Mental health of adults in Slovenia: understanding needs, reactions and changes : from epidemiological trends and experiences to therapeutic approaches and systemic challenge*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Tihana Rubić, Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu, Hrvaška, 7.–15. 12.: Erasmus+, študijsko izpopolnjevanje.
- Dr. Shoshanah Inwood, Ohio State University, Wooster, Združene države Amerike, 14.–25. 7.: Slovene Research Initiative, Visiting Scholar Exchange Program, študijsko izpopolnjevanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Sanja Cukut Krilić:

- *Distress of forced migration: refugees from Ukraine in Slovenia*. Predavanje na konferenci *It's about people 2025: Social and Technological Resilience for Health and Sustainable Development*, Maribor, 15. 3.
- *Emerging transformations of labour migration to Slovenia: from the Western Balkans to Southeast Asia*. Predavanje na konferenci *Labour and Migration within Transformation Processes in South-East Europe and beyond*, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 25. 9. (soavtorica M. Vah Jevšnik).
- *Complementing qualitative methods in studying the dynamics and well-being of transnational families - examples of labour migration from the area of the former Yugoslavia through a time perspective (the case of Slovenia)*. Spletno predavanje na webinarju *Qualitative Methods in the area of transnational families revisited*, 16. 10.

Majda Černič Istenič:

- *Povezovanje znanja in učenja v skupnosti prakse za varnost in zdravje pri delu kmetov*. Predstavitev referata na konferenci *Novi izzivi v agronomiji 2025*, Laško, 31. 1. (soavtorica M. Slovinc Grasselli).
- *Krepitev znanja in inovacijskih sistemov na področju zdravja in varnosti na kmetijah*. Predavanje na izobraževalnem dogodku ob svetovnem dnevu varnosti in zdravja pri delu *Počutje na kmetiji – skrb zase, moč za vsak dan!*, Ljubljana, 14. 4.
- *Young farmers' views on the attractiveness of farming*. Predstavitev referata na konferenci Evropskega združenja za ruralno sociologijo (European Society for Rural Sociology) *Navigating rural transitions: exploring liveable futures*, Riga, Latvija, 10. 7. (soavtorica D. Knežević Hočevar).

Nataša Dernovšček Hafner:

- *Addressing fundamental health crisis in Europe*. Panel na the *FundaMENTAL Health – Launch event*, Varšava, Poljska, 17. 3.
- *Strengthening resilience through improved mental health literacy: the case of the OMRA program*. Predavanje na 18. konferenci *Slovenian Social Science Conference Building resilient sociologies in an era of global disruptions*, Ljubljana, 16. 10.
- *Zemlja lahko počiva, sme počivati kmet?: o izgorelosti v kmetijstvu*. Predavanje na izobraževalnem dogodku ob svetovnem dnevu varnosti in zdravja pri delu *Počutje na kmetiji – skrb zase, moč za vsak dan!*, Ljubljana, 14. 4.

Duška Knežević Hočevar:

- *Nekatera opažanja z raziskovalnega gostovanja v ZDA*. Vabljen predavanje na 9. srečanju mladih prevzemnikov kmetij, Šempeter v Savinjski dolini, 27. 2.
- *O duševnem zdravju v razpravah o generacijski obnovi in izzivih prihodnosti evropskega kmetovanja*. Uvodno predavanje ob svetovnem dnevu varnosti in zdravja pri delu *Počutje na kmetiji – skrb zase, moč za vsak dan!*, Ljubljana, 14. 4.
- *Dobro počutje kot moralna dolžnost dobrega kmeta: ali psihoedukacija zadošča?* Predavanje na konferenci ob svetovnem dnevu duševnega zdravja *Duševno zdravje v Sloveniji: med izkušnjami in prihodnjimi izzivi*, Ljubljana, 9. 10.

Dino Manzoni:

- *Pametno kmetijstvo – izčrpani kmet: paradoksi digitalne modernizacije.* Predavanje na izobraževalnem dogodku ob svetovnem dnevu varnosti in zdravja pri delu *Počutje na kmetiji – skrb zase, moč za vsak dan!*, Ljubljana, 14. 4.
- *Onkraj pozitivistične psihologije: izhodišča za možno alternativo.* Predstavitel prispevka na 4. simpoziju kritične psihologije *Zakaj (ne) potrebujemo psihologijo(-e)?*, Ljubljana, 8. 5.

Lilijana Šprah:

- *Potrebe, odzivi in spremembe na področju duševnega zdravja v kontekstu izvajanja programa OMRA.* Predavanje na konferenci »Duševno zdravje v Sloveniji: med izkušnjami in prihodnjimi izzivi«, Ljubljana, 9. 10.
- *Od uporabe zaslonov do zlorabe in digitalne zasvojenosti.* Predavanje v okviru Evropske prestolnice kulture GO! 2025, Nova Gorica, 10. 9.
- *Počutje na kmetiji: krepitev virov in znanj.* Predavanje na izobraževalnem dogodku ob svetovnem dnevu varnosti in zdravja pri delu *Počutje na kmetiji – skrb zase, moč za vsak dan!* v okviru projekta *Počutje na kmetiji: krepitev virov in znanj (PoljaMoči)*, Ljubljana, 14. 4.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Majda Černič Istenič je kot avtorica znanstvenega članka *Work-life balance on a farm with young children in Slovenia (Ravnovesje med delom in zasebnim življenjem na kmetiji z majhnimi otroki v Sloveniji)* prejela priznanje ARIS odlični v znanosti 2025.

Duška Knežević Hočevnar je kot soavtorica znanstvene monografije *Dolgotrajna oskrba ljudi z demenco v Sloveniji v teoriji in praksi socialnega dela* urednice Jane Mali prejela priznanje ARIS odlični v znanosti 2025.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

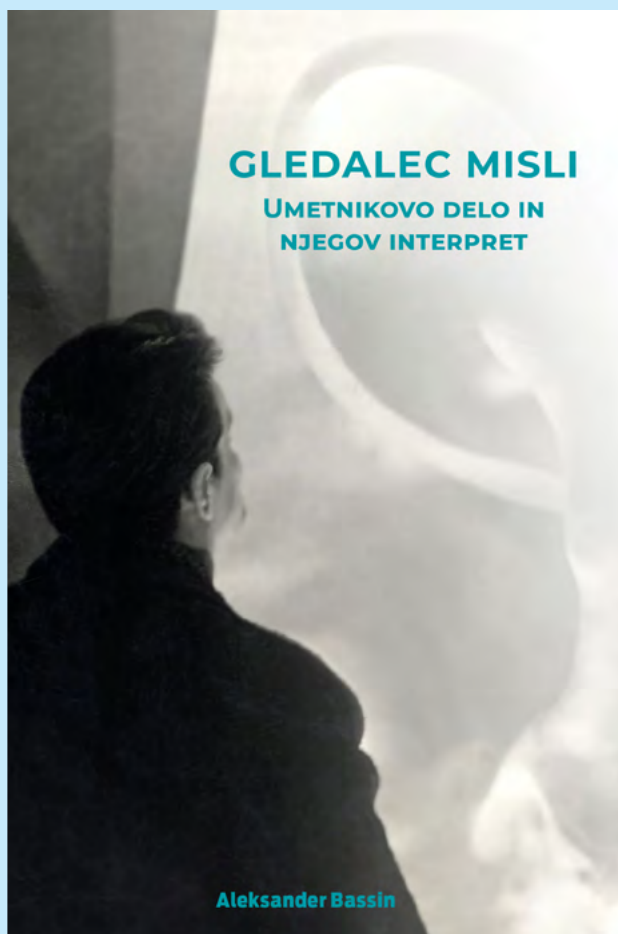

SUMMARY

The interdisciplinary research group at the Sociomedical Institute has been focussing on well-being and mental health since 2000. By combining findings from sociology, anthropology, medical psychology and health psychology, the Institute addresses various mental health issues. In December, we launched the project "Well-being on farms: strengthening resources and skills" (PoljaMoči) and initiated preparatory activities for its further implementation. The main objective of the project is to develop a set of tools to improve mental health literacy in agriculture. In 2024, we updated and expanded the OMRA educational platforms by incorporating evidence-based, multidisciplinary content, conducted 12 workshops with 750 The interdisciplinary research group at the Sociomedical Institute has been focussing on well-being and mental health since 2000. By combining findings from sociology, anthropology, medical psychology and health psychology, the Institute addresses various mental health issues. We carried out the project "Well-being on farms: strengthening resources and skills" (PoljaMoči) and finalised a set of tools to improve mental health literacy in agriculture (manuals, information cards, workshops, didactic playing cards). In October, we completed the OMRA III project and presented its results on World Mental Health Day 2025. On this occasion, the scientific monograph „Mental health of adults in Slovenia / Understanding needs, responses and changes: from epidemiological trends and experiences to therapeutic approaches and systemic challenges“ was also published. Some members of the Programme group attended the 9th meeting of young farm takeovers in Šempeter in the Savinja Valley, where the programme manager gave an invited lecture. Within the project "Mental health problems of migrants: experiences of recognition and treatment", one co-authored scientific article was published in a first quartile journal. Four lectures on the project topic were presented at international scientific meetings, and five at national professional meetings. Under the European project "Strengthening farm health and safety knowledge and innovation systems", five online focus groups were conducted with seventeen young farmers from ten European Union countries, together with two roundtables on safety and health in agriculture, a survey involving sixty farmers, and interviews with six farmers and experts. Technical reports, practice summaries, and contributions to reports on the attractiveness of farming, as well as on the safety, health, and mental health of farmers, were produced. As part of the Transnational Family Dynamics in Europe project, two co-authored articles were submitted for publication in a collection by an internationally renowned publishing house, two co-authored papers were presented at an international conference, and one paper was presented at an online event as part of the campaign. In the past year, members of the Institute have participated in conferences, supervised PhD students, conducted peer reviews for the EU Horizon Europe 2021-27 programme, participated in the Ethics Committee, engaged with the Rural Women's Council at the Ministry of Agriculture, Forestry and Food. The Institute cooperates with several national institutions, including the University of Ljubljana, the University of Nova Gorica, the Ministry of Labour, Family and Social Affairs, the Ministry of Health, the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, and the Slovenian Association of Rural Youth. Some of the associates are university professors and guest lecturers who have taught at these institutions as well as at the ZRC SAZU postgraduate school and the Sigmund Freud University.

Inštitut za kulturno zgodovino preučuje biografije prepoznavnih posameznic in posameznikov, družbenih skupin, kultur in subkultur z uporabo sodobne digitalne obdelave historičnih podatkov. Razvija tudi kulturno-zgodovinske raziskave individualnih in širše interesnih prispevkov k zgodovini evropske intelektualne misli s slovenskim historičnim deležem, zato spodbuja interdisciplinarno sodelovanje.

INŠTITUT ZA KULTURNO ZGODOVINO

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

ikz.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

akad. prof. dr. Janez Kranjc (predsednik), akad. prof. dr. Igor Maver, prof. ddr. Irena Avsenik Nabergoj,
izr. prof. dr. Gregor Pobežin, dr. Mateja Ratej.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: izr. prof. dr. Gregor Pobežin.

Namestnica predstojnika: dr. Mateja Ratej.

Znanstvena svetnika: prof. ddr. Igor Grdina, prof. ddr. Irena Avsenik Nabergoj.

Znanstveni sodelavci: izr. prof. dr. Gregor Pobežin, dr. Mateja Ratej, dr. Urška Strle, dr. Petra Testen Koren, dr. Neža Zajc.

Strokovni sodelavci: Živa Borak, Ahac Meden, Rok Kraigher.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

(Nova) Kulturna zgodovina intelektualne dediščine: slovenski historični prostor v evropskem kontekstu

Oznaka: P6-0440.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Gregor Pobežin.

Sodelavci: Ž. Borak, I. Grdina, A. Meden, G. Pobežin, P. Testen Koren, N. Zajc.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: kulturna-zgodovina.zrc-sazu.si.

Programska skupina je nadaljevala z delom, začrtanim ob začetku programskih dejavnosti: pripravila je šest strokovnih člankov, šest samostojnih poglavij v večavtorskih monografijah (pet od teh je izšlo pri priznanih tujih mednarodnih založbah) in razstavo. Člani projektne skupine so na tujih univerzah izvedli sedem vabljenih predavanj in se udeležili sedmih mednarodnih konferenc. Pojavili so se v šestih oddajah oz. podkastih. Kot uredniki so prispevali pri štirinajstih znanstvenih revijah ali monografskih publikacijah.

Med tradicijo in moderno: slovenski katoliški intelektualci in narodnostno vprašanje v transnacionalni perspektivi (1848–1948)

Oznaka: J5-4595.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Tomaž Ivešič (Študijski center za narodno spravo).

Vodja na ZRC SAZU: Igor Grdina.

Sodelavec: I. Grdina.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: scnr.si/raziskovalni-projekt-med-tradicijo-in-moderno-slovenski-katoliski-intelektualci-in-narodnostno-vprasanje-v-transnacionalni-perspektivi-18481948.html.

Za tisk je bil pripravljen prispevek o vprašanju regionalnih intelektualnih konstant ter v tem okviru obravnavan prispevek katoliškega teologa in filozofa Frana Kovačiča in laičnega filozofa Franceta Vebra k slovenskim katoliškim obzorjem. Za katoliške intelektualce s Štajerskega je značilna usmeritev k teoriji, ki podpira prakso, ter k povezovanju identitete in etike. Ker je bila Štajerska razvitejša od drugih slovenskih dežel (z izjemo Trsta), so se izzivi modernizacije v Lavantinski škofiji pojavili prej kot drugod. Od tod tudi izhaja pozornost do novih strategij delovanja in specializacije. Pri založbi Družina je izšla znanstvena monografija *Med tradicijo in moderno: slovenski katoliški intelektualci in narodnostno vprašanje*, ki vsebuje prispevke, nastale v okviru projekta.

Hermenevtični problem razumevanja človeške eksistence in koeksistence v epohi nihilizma

Oznaka: J7-4631.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dean Komel (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Igor Grdina.

Sodelavec: I. Grdina.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: institut-nr.si/hermenevticni-problem-razumevanja-cloveske-eksistence-in-koeksistence-v-epohi-nihilizma-j7-4631-2022-2025/.

Za tisk je bil pripravljen in skorigiran prispevek o zgodovinskih razsežnostih razumevanja človeške eksistence ter koeksistence v obdobjih nihilizma, in sicer kako se ta dimenzija kaže v historiografskih delih. Slednja namreč tudi ustvarjajo zavest in predstavo o zgodovini ter dajejo orientacijo. V obdobjih nihilizma je adekvatna orientacija onemogočena zaradi paralakse, ki jo povzročata moč in nemoč. Na primeru iz časov Bizantinskega cesarstva pa je pokazano, kako zgodovinopisje vendarle lahko opravi svojo dolžnost pri detekciji točnih orientacijskih koordinat. Za to pa je potrebno dobro poznavanje referenčnega okvira, kar je v spremenjenih razmerah lahko problem. Zgodovinopisje se tako kaže kot mnogo pomembnejše od golega poročila o tem, kaj se je komu kdaj zgodilo.

Materinstvo in reproduktivna politika v 19. in 20. stoletju

Oznaka: J6-4602.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Kornelija Ajlec (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Petra Testen Koren.

Sodelavci: U. Strle, P. Testen Koren (Inštitut za kulturno zgodovino); K. Keber (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: zgodovina.ff.uni-lj.si/raziskovanje/materinstvo-reproduktivna-politika-v-19-20-stoletju.

V okviru projekta je bilo opravljeno raziskovalno delo, katerega izsledki so bili predstavljeni na konferencah. Izvedena je bila zaključna konferenca *Reproduktivne politike in materinstvo v zgodovinski perspektivi – Reproductive Politics and Motherhood in Historical Perspective* (Ljubljana, 25.–26. 9.). Pripravljala se je prva znanstvena monografija (Filozofska fakulteta, Založba ZRC) in mednarodna znanstvena monografija.

Književna republika Borisa Pahorja

Oznaka: J6-4619.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Neža Zajc.

Sodelavci: I. Avsenik Nabergoj, I. Grdina, G. Pobežin, P. Testen Koren, N. Zajc.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: boris-pahor.zrc-sazu.si.

Potekalo je usklajevanje pridobljenih raziskovalnih podatkov popisa korespondenčne zapuščine Borisa Pahorja z evidentirano bazo NUK-a z namenom digitalizacije preverjenih podatkov, pripravljenih za nadaljnje raziskave. Pripravljalo se je raziskovalno gradivo (pridobljeno na konferencah in v okviru samostojno izvedenih raziskav), temelječe na interakciji korespondenčnega gradiva in literarnega korpusa za namen publikacij. Uspešno so se pridobili in tudi digitalizirali novi korespondenčni nizi (domači in mednarodni).

Moč čustev in status ženskih likov v različnih literarnih žanrih Stare zaveze

Oznaka: J6-50212.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Irena Avsenik Nabergoj (Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Gregor Pobežin.

Sodelavci: I. Avsenik Nabergoj, G. Pobežin, N. Zajc.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: custva-zenske.si.

Glavni prispevek članov inštituta so bili organizacija in aktivna udeležba na mednarodni konferenci *Moč čustev: od antičnih in judovsko-krščanskih korenin do njihovega odmeva v svetovni in slovenski literaturi, umetnosti in kulturi* (Ljubljana, 22.–23. 5.), priprava samostojne znanstvene monografije ter priprava prispevkov za objavo v skupni monografiji.

Ženska med nelegalnim in nereguliranim delom od srede 19. stoletja do danes

Oznaka: N6-0372.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marta Verginella (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Urška Strle.

Sodelavka: U. Strle.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2027.

Spletna stran: zgodovina.ff.uni-lj.si/zenska-med-nelegalnim-nereguliranim-delom-od-srede-19-stoletja-do-danes.

Opravljen je bilo večmesečno raziskovalno delo v Arhivu Republike Slovenije ter dvotedenski študijski obisk knjižnice Univerze New York (NYU) za potrebe priprave mednarodne delavnice *Hidden Economies: Modern Women Between Precarity and Illegality* in bodoče prijave projekta ERC s področja tematike.

Melanholija kot kulturni in zgodovinski fenomen

Oznaka: BI-EST/25-27-003.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Neža Zajc.

Sodelavca: Neža Zajc, Gregor Pobežin.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

V okviru projekta je bila izvedena mednarodna hibridna delavnica *Melancholy as the Cultural-Historical Phenomenon* (Ljubljana, 7.–9. 5.). V okviru delavnice je bil izveden tudi mednarodni obisk inštituta in javno predavanje dr. Marka Pajevića z naslovom *Abissology – Traumatic Memory in Esther Kinsky's Novel Rombo* (2022) (Ljubljana, 8. 5.).

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika

Oznaka: P6-0088.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Zgodovina ženskega dela v 19. in 20. stoletju na Slovenskem

Oznaka: J6-50190.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za kulturne in spominske študije.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **I. Avsenik Nabergoj** je področna urednica za verstva in teologijo pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*, področna urednica za književnost in pomočnica glavnega urednika znanstvene revije *Bogoslovni vestnik* ter članica uredniškega odbora znanstvene revije *Romanoslavica* (Bukarešta, Romunija). Je redna članica EASA – European Academy of Sciences and Arts, IOSOT – International Organization for the Study of the Old Testament, EABS – European Association of Biblical Studies, ISCH – International Society for Cultural History; AATSEEL – American Association of Teachers of Slavic and East European Languages. Je pedagoška mentorica doktorskima študentoma na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani.
- **Ž. Borak** je članica ožjega uredniškega odbora *Novega Slovenskega biografskega leksikona* in sodelavka pri inštitutskem knjižnem programu, skrbnica inštitutske knjižnice in tehnična urednica znanstvene revije *Studia mythologica Slavica*.
- **I. Grdina** je član uredništva znanstvene revije *Monitor ISH*. Je pedagoški mentor trem podiplomskim študentom.
- **R. Kraigher** je član ožjega uredniškega odbora *Novega Slovenskega biografskega leksikona* in uredništva spletnega časopisa *Vox alia* Društva ASPI (za podporo odraslim in mladostnikom z aspergerjevim sindromom) ter član njegovega izvršnega odbora.
- **A. Meden** je področni urednik za uprizoritvene umetnosti, film, popularno glasbo in novomedijsko umetnost ter član ožjega uredniškega odbora pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*, tehnični urednik za spletni portal *Slovenska biografija* in vodja projekta *Podatkovna zbirka Slovenskega biografskega leksikona*.
- **G. Pobežin** je član uredniškega odbora pri založbi Univerze na Primorskem, uredniškega odbora mednarodnih znanstvenih revij *Quaestiones oralitys*, *Clotho*, *Historijska misao*, član uredniškega odbora zbirke *Situla – dissertationes Musei nationalis Sloveniae* in ožjega uredniškega odbora pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*. Je član Društva za antične in humanistične študije (DAHŠ) ter član ISCH – International Society for Cultural History. Je pedagoški mentor več študentom na podiplomskem študiju in petim študentom na doktorskem študiju.
- **M. Ratej** je sourednica zbirke *Življenja in dela oz. urednica podzbirke Biografske študije* ter področna urednica za politiko in gospodarstvo po letu 1918 pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*. Je članica Založniškega sveta Založbe ZRC, Znanstvenega sveta Inštituta za kulturno zgodovino ZRC SAZU ter Komisije za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju ZRC SAZU (do junija 2025).
- **U. Strle** je članica uredniškega odbora mednarodne znanstvene revije o migracijskih temah *Dve domovini/Two Homelands* in uredniškega odbora mednarodne znanstvene revije *Forum Historiae* s sedežem v Bratislavi pod vodstvom Slovaške akademije znanosti. Je članica zunanjega ekspertnega panela ARIS za področje evropskih projektov, Zgodovinskega društva Ljubljana in Central European Association for Canadian Studies.
- **P. Testen Koren** je glavna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*. Je sourednica inštitutske zbirke *Življenja in dela oz. urednica podzbirke Kulturnozgodovinske študije*. Je članica uredniškega odbora pri znanstveni reviji *Retrospektive* (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani) in članica uredniškega odbora *Izvestja* Raziskovalne postaje v Novi Gorici.
- **N. Zajc** je piska recenzij knjig za znanstveno revijo *Renaissance Quarterly*, *Religions* in revijo *Reviews in Religion & Theology* ter članica društev ISCH – International Society of Cultural History, RSA – The Renaissance Society of America, NASS – Nordic Semiotics Association, EABS – European Association of Biblical Studies in IABS – International Association of Byzantine Studies, ISRS – The International Society for Research on Solitude.

RAZSTAVE:

- **Pot do Novega Slovenskega biografskega leksikona**. Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, Tolmin, 20. 3. – 14. 4. (avtorji M. Grum, Ž. Borak, R. Kraigher, A. Meden, B. Šterbenc Svetina, P. Testen Koren, oblikovanje A. Furlan) (gostujoča razstava).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Melancholy as the Cultural-Historical Phenomenon. Workshop.** Delavnica v okviru bilateralnega sodelovanja z Estonijo, Ljubljana, dogodek v živo in na spletu, 7.–9. 5.
- **Moč čustev. Mednarodni znanstveni simpozij v Ljubljani – The Power of Emotions. International Symposium in Ljubljana.** Soorganizatorji Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana, 22.–23. 5.
- **Reprodukivne politike in materinstvo v zgodovinski perspektivi. Mednarodna konferenca – Reproductive Politics and Motherhood in Historical Perspective. International Conference.** Soorganizator Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 25.–26. 9.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnični fond se je v letu 2025 povečal za 39 enot, od tega 37 monografij in 2 serijski publikaciji. Knjižnica je največ gradiva pridobila z darovi (28 enot), nekaj tudi z nakupi (6) in lastnimi izdajami (5). V sodelovanju z Biblioteko SAZU se je začel retrospektivni vnos knjižničnega gradiva.

Podatkovna zbirka (PZSBL) in Arhiv Slovenskega biografskega leksikona (ASBL)

Sodelavca: R. Kraigher, A. Meden.

V 2025 se je nadaljevalo delo zbiranja in dopolnjevanja informacij o osebnostih, pomembnih za slovenski prostor. PZSBL zajema okoli 71.000 oseb in družin. Seznam se neprestano tudi kvalitativno izpopolnjuje z novimi podatki in popravki obstoječih imen in zapisov ter osnovnimi osebnimi podatki iz različnih, predvsem spletnih virov, večinoma s (pravi)lnimi datumi rojstva in pogosto tudi zabeležbami smrti, ki se dopolnjujejo s sprotnim spremljanjem objav podatkov v različnih tiskanih in spletnih medijih.

Sodelavci v ASBL so v tem letu posredovali informacije tako zainteresiranim uporabnikom arhiva, ki so bili pisci člankov za NSBL, kakor tudi NUK-u in drugim, precej gradiva so uporabili pri redakcijah že napisanih člankov za NSBL. Število osebnih in družinskih map v arhivu ostaja enako kot v prejšnjem letu (okoli 22.000). Zbira se tudi fizično biografsko gradivo, predvsem časopisni izrezki pomembnejših člankov biografskega značaja o posameznih osebnostih, nekrologi, osmrtnice.

Vzporedno z delom na NSBL se gradivo obravnavanih osebnosti sproti digitalizira in popisuje. Komplementarno k obstoječim fizičnim mapam v ASBL tako nastajajo novi popisi in digitalizacije gradiva v PZSBL.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Aleksander Bassin: **Gledalec misli. Umetnikovo delo in njegov interpret.** Ljubljana, Založba ZRC, 2025.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Marko Pajević, Uppsala University, University of Tartu, Uppsala, Švedska, 6.–10. 5.: predavanje in bilateralno sodelovanje.
- Jaanus Sooväli, University of Tartu, Estonija, 7.–9. 5.: spletno predavanje in bilateralno sodelovanje.
- Siobhan Ann Kattago, University of Tartu, Estonija, 7.–9. 5.: spletno predavanje in bilateralno sodelovanje.
- Dr. Manuel Méndez Alonzo, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, Slovenija, 13. 5. – 30. 6.: prihodnje projektno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Irena Avsenik Nabergoj:

- *The Beginnings of Teaching about Mary's Life and the Development of Marian Devotion in Medieval Monasteries*. Predavanje na mednarodnem kongresu *International Medieval Congress*, Leeds, Združeno kraljestvo, 7. 7.
- *Trial, Temptation, and Ethical Dilemmas in Biblical Narratives: Abraham (Gen 22:1–19) and Jephthah (Judg 11:29–40)*. Predavanje na mednarodnem kongresu *25th Congress of the International Organization for the Study of the Old Testament (IOSOT)*, Berlin, Nemčija, 15. 8.
- »Močna kakor smrt je ljubezen« (Vp 8,6): med hrepenenjem, ranljivostjo in tragičnostjo ljubezni v hebrejski Bibliji in pri Shakespearu – »Love is as Strong as Death« (Song 8:6): between Longing, Vulnerability, and the Tragic Dimension of Love in the Hebrew Bible and in Shakespeare. Predavanje na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Moč čustev – The Power of Emotions*, Ljubljana, 22. 5.

Igor Grdina:

- *Zgodovina in literarna klasika tržaških »predmejcev«*. Predavanje na 61. seminarju slovenskega jezika, literature in kulture *Trst v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*, Ljubljana, 9. 7.
- *Usodni kovčki*. Predavanje na mednarodnem simpoziju *Neznani znani Prežih (1893–1950)*, Ravne na Koroškem, 27. 11.

Ahac Meden:

- *Degrowing Data in Science? Data as a Tool for the Cultural (Re)production of Ignorance*. Predavanje na letni mednarodni konferenci združenja *American Anthropological Association*, New Orleans, Združene države Amerike, 20. 11.

Mateja Ratej:

- »Bestialne ženske«: morilke zakonskih partnerjev v mariborski okolici med svetovnima vojnama. Vabljen predavanje na Kongresu kazenskega prava in kriminologije Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Ljubljana, 15. 5.
- *Štajerske bajtarice med svetovnima vojnama in patriarhalno miselnostjo – Styrian Farm Workers between the World Wars, and Patriarchal Mentality*. Vabljen predavanje na mednarodnem simpoziju *Moč čustev – The Power of Emotions*, Ljubljana, 23. 5.

Gregor Pobežin:

- *Losing Our World – Is There Anything We Can Still Learn from the Ancients?* Vabljen predavanje na konferenci *10th Conventa Crossover*, Ljubljana, 9. 9.
- *Scipio's Cronies: a Prosopographical Case Study*. Predavanje na Katedri za klasično filologijo Univerze v Lodžu, Lodž, Poljska, 30. 10.
- *O jednom Cezarovu i Katonovu govoru kod Salustija*. Predavanje na Oddelku za klasično filologijo Univerze v Zadru, Zadar, Hrvaška, 20. 11.

Urška Strle:

- *Workers in the Ljubljana Tobacco Factory between the Urban and the Rural*. Predavanje na mednarodni konferenci *Women and Work since the Late Modern Period: WO & WO. International Workshop*, Ljubljana, 17. 1.
- *Women and Work in the North-Eastern Adriatic: Postwar Transitions*. Promocija knjige na festivalu *History Fest*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 5. 6. (soavtorja Marta Verginella, Amir Duranović).

Petra Testen Koren:

- *Maternity Leave in Socialism: Legislation and Practice*. Predavanje na mednarodni konferenci *Discourses on Motherhood*, Birkbeck, London, Združeno kraljestvo, 27. 6.
- *What Does a Review of the Biographies in The Slovenian Biographical Lexicon (1925–1991) and the Encyclopedia of Yugoslavia (1955–1971) Tell Us about the »Knowledge Production« Constraints in the Socialist Period 1950–1990?* Predavanje na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Enciklopedija Jugoslavije i proizvodnja znanja u socijalističkom poretku (1950–1990) – Encyclopaedia of Yugoslavia and the Production of Knowledge during the Socialist Regime (1950–1990)*, Zagreb, Hrvaška, 19. 9. (soavtor Gregor Pobežin).

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Irena Avsenik Nabergoj:

- University of Cambridge, St Edmund's College; Cambridge University Library, Cambridge, Združeno kraljestvo, 11.–17. 7.: raziskovalni obisk; delovna srečanja in študij relevantne strokovne literature.

Ahac Meden:

- *Digital Naturalism Conference*, Les, Bali, Indonezija, 1.–15. 7.: etnografsko terensko delo.

Gregor Pobežin:

- Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny, Katedra Filologii Klasycznej, Łódź, Poljska, 28.–31. 10.: študijski obisk in izvedba gostujočih predavanj.

Urška Strle:

- New York University, Bobst Library, New York, Združene države Amerike, 25. 11. – 9. 12.: študijska priprava na prijavo ERC.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Cultural History has been operating under the current name since 2005; the year 2025 marks the 20th anniversary of its establishment. In 2025, the institute employed seven researchers (some of them part-time) and three specialized staff members.

The institute's central activities include the compilation of the *Novi Slovenski biografski leksikon* (*New Slovenian Biographical Lexicon*) compiled at the level of ZRC SAZU as a whole, participation in the making of the web portal *Slovenska biografija* (*Slovenian Biography*) and studies of Slovenian cultural history, with an emphasis on biographical and prosopographical studies. While the main research efforts take place within the framework of the research program *The (New) Cultural History of Intellectual Heritage: Slovenian Historical Space in Its European Context* (P6–0440), individual researchers conduct their investigations within individual projects carried out by the institute; furthermore, some researchers conduct their research within research programs and projects conducted by other institutes of ZRC SAZU.

In 2025 researchers took part in scientific symposia in Slovenia and abroad. Work continued on extending and editing the archival collections of the *Slovenski biografski leksikon* (*Slovenian Biographical Lexicon*) and *Podatkovna zbirka Slovenskega biografskega leksikona* (*Slovenian Biographical Lexicon Database*).

Inštitut združuje antropološke raziskave v najširšem smislu, z razvijanjem in aplikacijami metod ter tehnik geografskih informacijskih sistemov (GIS) in daljinskega zaznavanja. Pri antropoloških raziskavah je delo osredotočeno na socialnoantropološke študije na Papui Novi Gvineji, v Albaniji, Srbiji, na Mavriciju, v Indiji, Španiji/Baskiji in na arheologijo Mezoamerike ter Bosne in Hercegovine.

INŠTITUT ZA ANTROPOLOŠKE IN PROSTORSKE ŠTUDIJE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

iaps.zrc-sazu.si

ZNANSTVENI SVET:

**akad. prof. dr. Matija Gogala, izr. član prof. dr. Mihael Brenčič, dr. Tatjana Veljanovski (predsednica),
doc. dr. Maja Petrovič-Šteger (podpredsednica), prof. dr. Ivan Šprajc, doc. dr. Nataša Gregorič Bon, dr. Aleš Marsetič.**

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: prof. dr. Ivan Šprajc.

Znanstvena svetnika: prof. dr. Ivan Šprajc, prof. dr. Borut Telban.

Višja znanstvena sodelavca: izr. prof. dr. Žiga Kokalj, doc. dr. Nataša Gregorič Bon.

Znanstveni sodelavci: dr. Aleš Marsetič, doc. dr. Maja Petrovič-Šteger, dr. Tatjana Veljanovski, dr. Ana Jeltnikar, doc. dr. Saša Čaval, dr. Urša Kanjir, dr. Nejc Čož.

Asistenti z doktoratom: dr. Liza Stančič, dr. Brina Zagorc, dr. Barbara Turk Niskač.

Asistenti: Luka Škerjanec, Daniele Caruso, Primož Čas.

Asistenti, mladi raziskovalci: Adam Gabrič, Nina Krašovec, Luka Benedičič.

Strokovni sodelavci: Peter Pehani, Melita Robič, dr. Urška Stražišar.

Organizacijski enoti

Oddelek za antropološke študije

Vodja: prof. dr. Borut Telban.

Oddelek za daljinsko zaznavanje

Vodja: izr. prof. dr. Žiga Kokalj.

RAZISKOVALNA PROGRAMA IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Opazovanje Zemlje in geoinformatika

Oznaka: P2-0406.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Krištof Oštir (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Vodja na ZRC SAZU: Žiga Kokalj.

Sodelavci: D. Caruso, N. Čož, A. Gabrič, Ž. Kokalj, L. Stančič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/opazovanje-zemlje-in-geoinformatika.

Sodelavci so posebno pozornost posvetili analizi prikazov podatkov aerolaserskega skeniranja. Napisali so smernice za standardizacijo prikazov v raziskavah starodavne majevske civilizacije in za Evropski arheološki svet pomagali napisati smernice za uporabo podatkov aerolaserskega skeniranja v arheologiji. V pomoč izračunom prikazov so nadalje razvijali orodje *Relief Visualisation Toolbox (RVT)*. Prav tako so dopolnili orodje za samodejno prepoznavanje arheoloških ostalin z globokim učenjem *Automatic detection of archaeological features (ADAF)*. Izdelali in preverili so novo metodo zaznavanja krajinskih elementov olesenele vegetacije na kmetijskih zemljiščih, pri čemer so preučili, kakšen vpliv na uspešnost zaznavanja ima različen delež gozdov v učnem podatkovnem naboru. Sodelovali so v terminološki komisiji za pripravo terminološkega slovarja geoinformatike.

Antropološke in prostorske raziskave

Oznaka: P6-0079.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Ivan Šprajc.

Sodelavci: N. Gregorič Bon, A. Jelnikar, U. Kanjir, A. Marsetič, P. Pehani, M. Petrović-Šteger,

M. Robič, I. Šprajc, B. Telban, T. Veljanovski, L. Benedičič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/antropolo%C5%A1ke-in-prostorske-raziskave.

Na področju monitoringa in karakterizacije travnikov ter gozdov so raziskave poglobili z analizo časovnih vrst satelitskih posnetkov. S kombinacijo analiz daljinskega zaznavanja in antropoloških raziskav so preučevali spremembe v krajini ter njihov vpliv na človeka. Ukvarjali so se z raziskavami tehnik globokega učenja za zaznavo cest na satelitskih posnetkih in za napovedovanje stanja vegetacije. V okviru antropoloških raziskav je bilo delo osredotočeno na socialnoantropološke študije, regionalno povezane z Indijo, Papuo Novo Gvinejo, Albanijo in Španijo, ter na arheologijo in arheoastronomijo Mezoamerike. Opravljene so bile tudi priprave za antropološko terensko delo v Laosu.

ROVI – Združevanje in obdelava radarskih in optičnih časovnih vrst satelitskih posnetkov za spremljanje naravnega okolja

Oznaka: J2-3055.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Krištof Oštir (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Vodja na ZRC SAZU: Tatjana Veljanovski.

Sodelavci: N. Čož, U. Kanjir, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Stančič, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zdruzevanje-in-obdelava-radarskih-in-opticnih-casovnih-vrst-satelitskih.

V projektu so se osredotočili na satelitsko spremljanje travnikov, mokrišč in gozdov kot pomembnih ponorov ogljika. Razvili so rešitve za razpoznavo drevesnih vrst, spremljanje razvoja travnate in gozdne vegetacije ter za fenološke analize z uporabo satelitskih podatkov Sentinel-1 in Sentinel-2. Implementirali so metode za multimodalno združevanje satelitskih podatkov (Sentinel-1, Sentinel-2, Planet) s strojnimi učenjem in analizo časovnih vrst. Izvedli so tudi analizo vpliva stopnje predhodne obdelave podatkov na oblikovanje časovnih vrst ter uspešno uskladili radarske in optične podatke v skupni indeks vegetacije. Z uporabo teh metod v različnih habitatih so pridobili dragocen vpogled v sezonske spremembe vegetacije, ki izboljšuje kartiranje košnje travnikov v kompleksnih okoljih in omogoča podrobno klasifikacijo gozdnih drevesnih vrst na nacionalni ravni pri visoki ločljivosti.

Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: antropološka študija imaginalnega

Oznaka: J6-3127.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Maja Petrovič-Šteger.

Sodelavci: N. Gregorič Bon, A. Jelnikar, M. Petrovič-Šteger, B. Telban.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vizionarske-prakse-v-primerjalni-perspektivi-antropoloska-studija-imaginalnega.

Raziskovalna skupina je zaključila projekt, ki je v Srbiji, Albaniji, na Papui Novi Gvineji in v Indiji preučeval prakse zamišljanja sveta, ki so usmerjena v družbene spremembe. Z etnografsko in analitično usmeritvijo k vizionarskemu ter imaginalnemu je projekt ponudil kritiko domneve, da je analiza politično-gospodarskih in verskih dinamik najprimernejše orodje za razumevanje ter razlago postkonfliktnih, postkomunističnih ali postkolonialnih družb. Člani projektne skupine so svoje raziskovalne uvide in analize diseminirali v obliki člankov in predavanj za strokovno publiko ter širšo javnost.

Dežela stečkov: multikulturalna družbena slika srednjeveške Hercegovine

Oznaka: J6-3145.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Škerjanec, L. Stančič (Inštitut za antropološke in prostorske študije); L. Grahek, A. Ragolič (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 11. 2021 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dezela-steckov-multikulturalna-druzbena-slika-srednjeveske-hercegovine.

Raziskovalna ekipa je junija in julija izvajala terenske preglede arheoloških najdišč v vzhodni Hercegovini. Ker se je projekt zaključil, so bile aktivnosti usmerjene tudi v konsolidacijo zbranih podatkov ter pripravo znanstvenih publikacij in drugih raziskovalnih rezultatov.

Samodejna ortorektifikacija in registracija optičnih satelitskih posnetkov z uporabo naprednih metod globokega učenja

Oznaka: J2-4488.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleš Marsetič.

Sodelavci: P. Čas, N. Čož, U. Kanjir, Ž. Kokalj, A. Marsetič, P. Pehani, L. Stančič, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/samodejna-ortorektifikacija-in-registracija-opticnih-satelitskih-posnetkov-z.

Rezultate zaznavanja cest za potrebe ortorektifikacije in registracije optičnih satelitskih posnetkov so predstavili na konferencah IGARSS ter AI4Science. Zaznavanje cest z globokim učenjem deluje tudi na posnetkih majhnega satelita NEMO-HD. Nadgradili so registracijo multimodalnih posnetkov, ki deluje na pankromatskih posnetkih WorldView-3 s prostorsko ločljivostjo 0,3 m.

Življenje Skuškov zbirke: od dnevne sobe do virtualnega muzeja

Oznaka: J6-4618.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Helena Motoh (Znanstveno-raziskovalno središče Koper).

Vodja na ZRC SAZU: Ana Jeltnikar.

Sodelavka: A. Jeltnikar.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 4. 2026.

Spletna stran: zrs-kp.si/projekti/nacionalni-projekti/zivljenje-skuskove-zbirke-od-dnevne-sobe-do-virtualnega-muzeja.

Ana Jeltnikar je sodelovala pri analizi arhivskih gradiv in s pomočjo pristopov ustne zgodovine in intervjujev pri rekonstrukciji socialne mreže, spletene okrog Skuškov zbirke, ter razmišljala o njenem pomenu za tedanji intelektualni in umetniški dialog z vzhodnoazijskimi kulturami.

Vzpon in zaton Majev v osrednjem delu polotoka Jukatana: arheološka prospekcijska neraziskanega območja

Oznaka: J6-50195.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Ivan Šprajc.

Sodelavci: N. Čož, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Stančič, I. Šprajc.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vzpon-in-zaton-majev-v-osrednjem-delu-polotoka-jukatana-arheoloska-prospekcijska.

S pregledi na območju v osrednjem delu mehiške države Campeche so bili dokumentirani arheološki ostanki različnih tipov, vključno z naselbinskimi jedri in modifikacijami pokrajine, povezanimi s poljedelstvom in upravljanjem z vodnimi viri. Pobrli so vzorce površinskega materiala in na več reprezentativnih lokacijah opravili sondažna izkopavanja. Nadaljevali so z analizami zbranih podatkov.

Med misijo(nom) in muzejem – misijonarske zbirke v Sloveniji in njihov pomen danes

Oznaka: J6-60114.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Helena Motoh (Znanstveno-raziskovalno središče Koper).

Vodja na ZRC SAZU: Ana Jelnikar.

Sodelavka: A. Jelnikar.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: zrs-kp.si/projekti/nacionalni-projekti/med-misijonom-in-muzejem-misijonarske-zbirke-v-sloveniji-in-njihov-pomen-danes.

Projekt se sistematično loteva zgodovine misijonarskih zbirateljskih praks v Sloveniji, analizira misijonarske zbirke neevropskih predmetov, obravnava njihovo vlogo in usodo, trenutno stanje ter prihodnje izzive. V prvem letu je A. Jelnikar sodelovala pri zbiranju podatkov o misijonarskih zbirkah, ki so bile vezane na indijski prostor.

Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi in prakse iz Albanije in Srbije

Oznaka: J6-60102.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nataša Gregorič Bon.

Sodelavci: N. Gregorič Bon, A. Jelnikar, U. Kanjir, M. Petrović-Šteger, B. Telban.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/environmental-care-in-anthroposcenic-environments-voices-and-practices-from.

Projekt raziskuje čustvene, senzorne in duhovne odnose, prakse vedenja in skrbi, ki jih ljudje gojijo in povezujejo z biokulturnimi habitatmi ter hkrati svetimi kraji v Albaniji in Srbiji. V prvem letu trajanja projekta je bil opravljen pregled literature na temo antropologije okolja, planetarnih procesov, antropocena, skrbi za okolje in sorodnih tem.

Razvoj metode in kazalnikov za spremljanje stanja krajine

Oznaka: V4-2527.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Vodja: Nadja Penko Seidl (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Žiga Kokalj.

Sodelavca: A. Gabrič, Ž. Kokalj.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2025 – 29. 2. 2028.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/razvoj-metode-in-kazalnikov-za-spremljanje-stanja-krajine.

Projekt se je začel s temeljitim pregledom literature na temo metod in kazalnikov spremljanja sprememb stanja krajine. Objav na temo kazalnikov je razmeroma veliko, medtem ko so združeni sistemi za spremljanje krajine redki.

Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine: primer Hercegovine

Oznaka: N6-0284.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Škerjanec, L. Stančič, T. Veljanovski (Inštitut za antropološke in prostorske študije); M. Andrič, N. Caf (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/prostorska-in-okoljska-rekonstrukcija-srednjeveske-pokrajine-primer.

Ob zaključku projekta se je raziskovalna ekipa ukvarjala predvsem s konsolidacijo zbranih raziskovalnih podatkov ter pripravi na znanstvene publikacije in druge oblike diseminacije raziskovalnih rezultatov.

Geoprostorske informacijske tehnologije za odporno in trajnostno družbo

Oznaka: Gravitacija.

Vrsta projekta: projekt Gravitacija.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anka Lisec (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Vodja na ZRC SAZU: Žiga Kokalj.

Sodelavci: S. Čaval, A. Gabrič, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Stančič, T. Veljanovski (Inštitut za antropološke in prostorske študije); E. Lozić, B. Štular (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2025 – 30. 6. 2028.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/geoinformacijske-tehnologije-za-odporno-in-trajnostno-druzbo.

Sodelavci v okviru projekta razvijajo metode za napredno modeliranje prostorskih podatkov z uporabo umetne inteligence. Pripravili so načrt upravljanja s podatki in načrt obvladovanja tveganj ter določili ukrepe za zagotavljanje kakovosti in ključne kazalnike uspešnosti. Ocenjujejo obstoječe geoprostorske podatkovne nize ter razvijajo protokole za pridobivanje in obdelavo masovnih podatkov.

Dežela stečkov: multikulturalna družbena slika srednjeveške Hercegovine

Oznaka: BI-RS/23-25-056.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, L. Stančič, Ž. Kokalj (Inštitut za prostorske in antropološke študije); L. Grahek (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2023 – 30. 6. 2025.

Nadaljevali so z raziskovalnimi in diseminacijskimi aktivnostmi ter poglobljali mednarodno bilateralno sodelovanje med ZRC SAZU in Univerzo v Beogradu, Srbija. V okviru teh aktivnosti je bila dr. Lucija Grahek na delovnem obisku v Beogradu, kjer je potekalo usklajevanje raziskovalnih metod, izmenjava podatkov in načrtovanje nadaljnjih skupnih raziskav.

Skrivnost Mistihalja skozi zapuščino prof. W. Vucinicha

Oznaka: BI-US/24-26-031.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavca: S. Čaval, N. Čož.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

Nadaljevale so se raziskovalne aktivnosti v okviru bilateralnega sodelovanja, usmerjenega v preučevanje zgodovinskih, kulturnih in intelektualnih povezav, povezanih z zapuščino prof. W. Vucinicha. V tem okviru je bil na raziskovalnem obisku prof. Krish Seetah (Stanford University), ki je sodeloval pri raziskovalnem delu, strokovnih razpravah in načrtovanju nadaljnjih skupnih aktivnosti.

Dolgoživost transhumance: primer planine Morine v Bosni in Hercegovini

Oznaka: BI-VB/25-27-006.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Urša Kanjir.

Sodelavci: U. Kanjir, L. Škerjanec, N. Čož, S. Čaval.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2026.

Gostili so prof. dr. Francesca Carrer in dr. Francesco del Fattore iz Univerze v Newcastleu (Združeno kraljestvo). Obisk je bil namenjen razpravi, načrtovanju in usklajevanju raziskovalnih metod za bodoči projekt o stečkih – srednjeveških nagrobnikih Zahodnega Balkana – ter njihovi povezavi s transhumanco. Oblikovali so okvir raziskovalnega načrta in prioritet za planino Morine v vzhodni Hercegovini (Bosna in Hercegovina).

A patch of land: reconsidering work as a life-sustaining practice in the post-socialist semi-periphery through intergenerational childhood memories [Razmislek o delu kot praksi, ki omogoča življenje v postsocialistični pol periferiji, skozi spomine iz otroštva]

Oznaka: MN-0033.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – NOO.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Barbara Turk Niskač.

Sodelavka: B. Turk Niskač.

Obdobje trajanja: 10. 6. 2025 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/a-patch-of-land.

V okviru projekta reintegracije MSCA nastaja knjiga *Work in a Peasant Economy: Entangled Lives of Children, Animals and Landscapes* (CEU Press). Za *Traditiones* je napisan članek *Multimodal Encounters: Animating Childhood Memories in Changing Landscapes*, za *Etnolog* poročilo z razstave o steljniških. Raziskava je bila predstavljena na mednarodnih konferencah in na predavanju na Univerzi v Tampereh.

Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones [»Unde venis?« Razvozlanje enigme stečkov]

Oznaka: STONE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Research Council Executive Agency.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, N. Čož, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Škerjanec, U. Stražičar,

B. Zagorc. (Inštitut za antropološke in prostorske študije); L. Grahek, A. Ragolič (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 30. 4. 2029.

Spletna stran: stecci-stone.eu.

Raziskovalna ekipa je nadaljevala s prostorskimi analizami arheološke krajine vzhodne Hercegovine (Bosna in Hercegovina). Pridobljeni so bili zračni laserski posnetki za okoli 3500 km² veliko raziskovalno območje. Raziskovalno delo je bilo razširjeno tudi na severni del historične Hercegovine, zlasti na srednjeveški grad Pavlovac in pripadajoče grobišče s stečki nad Pračo.

Europe's Representations of India: Texts, Images, and Encounters [Evropske reprezentacije Indije: teksti, podobe in srečanja]

Oznaka: ESIND.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Ana Jeltnikar.

Sodelavka: A. Jeltnikar.

Obdobje trajanja: 9. 10. 2024 – 8. 10. 2028.

Spletna stran: esind.eu.

Udeležba drugega sestanka vseh nacionalnih koordinatorjev v Krakovu in sestanka vodilne skupine v Cordobi, sodelovanje na okrogli mizi in panelu na konferenci v Krakovu, predavanje v okviru poletne šole v Liberecu, vabljeni predavanja v Indiji na univerzi Armrita, prispevki k digitalni platformi prevodov.

Harmonisation of joint monitoring and modelling of groundwater system of Pannonian Plain [Harmonizacija skupnega monitoringa in modeliranja podzemne vode v Panonski nižini]

Oznaka: PANNONIAN.GW.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Podonavje.

Sofinancerja: University Josip Juraj Strossmayer Osijek, Faculty of Civil Engineering and Architecture

Osijek, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Žiga Kokalj.

Sodelavca: N. Čož, Ž. Kokalj.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2025.

Spletna stran: gfos.unios.hr/homepage/harmonization-of-joint-monitoring-and-modelling-of-groundwater-system-of-pannonian-plain.

V preteklem letu so bile aktivnosti usmerjene v pripravo končnega poročila. Ključna zadolžitev raziskovalcev je bila priprava dokumenta »road map« za prijavo projekta INTERREG. Med pomembnejšimi rezultati je tudi zemljevid stanja nivoja gladin podzemne vode v celotni regiji Panonski nižini in spremembe gladine v preteklih treh desetletjih.

Predhodne arheološke raziskave v sklopu 4. antropološke raziskave

Oznaka: Antropološke raziskave.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Vodja: Brina Zagorc.

Sodelavka: B. Zagorc.

Obdobje trajanja: 3. 11. 2025 – 2. 11. 2029.

V okviru predhodnih arheoloških raziskav raziskovalci niso prejeli povpraševanja za delo s človeškimi skeletnimi ali žganimi ostanki, kar bi kvalificiralo za antropološke raziskave.

Georeferenciranje arhiva aerofotografij

Oznaka: Georeferenciranje.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za naravne vire in prostor – Geodetska uprava Republike Slovenije.

Vodja: Aleš Marsetič.

Sodelavci: P. Čas, N. Čož, U. Kanjir, Ž. Kokalj, A. Marsetič, P. Pehani, M. Robič, L. Škerjanec, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 25. 3. 2024 – 2. 3. 2026.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/georeferenciranje-arhiva-aerofotografij.

Raziskovalci so nadgradili metodologijo za georeferenciranje in mozaičenje aerofotografij ter pripadajočo procesno verigo. Nadaljevali so z georeferenciranjem arhivskih aerofotografij. Ortorektificirali so približno 67.000 aerofotografij. Iz enoletnih mozaikov so izdelali kilometrske izseke ter pripadajoče šivne linije in druge metapodatke. Rezultate so oddali v štirih sklopih.

Ortorektifikacija satelitskih posnetkov za IAKS QA

Oznaka: Ortorektifikacija.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Aleš Marsetič.

Sodelavci: A. Marsetič, P. Pehani.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 31. 1. 2025.

Ortorektificirali so deset zelo visokoločljivih satelitskih posnetkov. Multispektralni posnetki Pleiades Neo so imeli ločljivost 0,3 m in so obsegali več kot 1000 km².

Testiranje možnosti in izvedba kartiranja traviščnih habitatnih tipov z daljinskim zaznavanjem s poudarkom na satelitskih posnetkih visoke ločljivosti in ločevanju habitatnih tipov ekstenzivnih travišč

Oznaka: Kartiranje traviščnih habitatnih tipov.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Vodja: Tatjana Veljanovski.

Sodelavci: U. Kanjir, P. Pehani, N. Čož, Ž. Kokalj, A. Marsetič, P. Pehani, M. Robič, T. Veljanovski (Inštitut za antropološke in prostorske študije); F. Kuzmič, U. Šilc (Biološki inštitut Jovana Hadžija).

Obdobje trajanja: 4. 9. 2024 – 30. 11. 2025.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/node/105193.

Uporabili so satelitske podatke in strojno učenje za določanje habitatnih tipov ekstenzivnih travišč z namenom ugotoviti, kako lahko satelitski podatki dopolnjujejo terenska kartiranja. Za travišča Natura 2000, satelitske podatke Sentinel-2 in PlanetScope so razvili postopek za letne klasifikacije. Ovrednotili so prispevek okoljskih spremenjivk in intenzivnosti rabe k razpoznavi habitatnih tipov travišč.

Earth observation data fusion for forest mapping (E04fus) [Združevanje podatkov daljinskega zaznavanja za kartiranje gozdov]

Oznaka: E04fus.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: FLAI, družba za tehnološke storitve, d. o. o.

Vodja: Urša Kanjir.

Sodelavci: N. Čož, U. Kanjir, Ž. Kokalj, A. Marsetič, P. Pehani, M. Robič, L. Škerjanec, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 6. 12. 2024 – 1. 6. 2026.

Spletna stran: iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/eo4fus-zdruzevanje-podatkov-opazovanja-zemlje-za-kartiranje-gozdov.

Zgrajen je bil celovit delovni tok za klasifikacijo drevesnih vrst iz časovnih vrst Sentinel-2 v Sloveniji. Sezonske časovne vrste so bile pridobljene kot mesečni kompoziti, na katere je bila aplicirana maska gozda. S pristopom globokega učenja so bili zaznani sestoji sedmih dominantnih razredov: bukve, smreke, jelke, bora, hrasta, mešanih listavcev in mešanih iglavcev.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Kaj je nujno? Evropska politika podnebne nevtralnosti mest in njene lokalne interpretacije (EU-URGE)

Oznaka: N6-0329.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health [Populacijska medicina in trajnostni razvoj: Evropske priložnosti sodelovanja s Kitajsko za izboljšanje globalnega zdravja]

Oznaka: PoPMeD-SuSDeV.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Applying Reactive Twins to Enhance Monument Information Systems [Uporaba digitalnih dvojčkov v informacijskih sistemih kulturne dediščine]

Oznaka: ARTEMIS.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za arheologijo.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Adam Gabrič

Oznaka: MR-55889.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Žiga Kokalj.

Drugi mentor: Dejan Grigillo (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Mladi raziskovalec je pisal doktorsko disertacijo. Objavil je tudi članek z naslovom *The effect of forest in the training dataset on the detection of woody vegetation landscape features in agricultural land* ter sodeloval na konferencah BioSpace25 in AI for science 2025.

Nina Krašovec

Oznaka: MR-58022.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Aleš Marsetič.

Drugi mentor: Dejan Grigillo (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Somentor: Luka Čehovin Zajc (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Mlada raziskovalka se je ukvarjala s samodejno zaznavo cest na posnetkih slovenskega mikrosatelita NEMO-HD. Pri tem se je osredotočala na možnosti izboljšanja zaznave na posnetkih s šumom.

Luka Benedičič

Oznaka: MR-59589.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Maja Petrovič-Šteger.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec je opravil nekajtedenski predterenski obisk Laosa; študiral je antropološko in zgodovinsko literaturo ter se učil laoškega jezika. Na Podiplomski šoli ZRC SAZU je uspešno opravil javno predstavitev dispozicije doktorske raziskave »Vitalnost ob Mekongu: antropološka študija predmetov čaščenja v budističnem Laosu«.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **N. Gregorič Bon** je koordinatorica antropološkega modula na Podiplomski šoli ZRC SAZU, sourednica revije *Anthropological Notebooks* in sourednica inštitutske knjižne zbirke *Prostor, kraj, čas*. Je pedagoška mentorica doktorski študentki in ocenjevalka za Evropsko znanstveno fundacijo, ESF.
- **S. Čaval** je članica znanstvenega uredniškega odbora za knjižno serijo *The Slovenian Scientific Series in Humanities (SSSH)*, Univerza na Primorskem, Koper, in revij *Studia universitatis hereditati* (SUH) (Univerza na Primorskem, Koper) ter *Balcanoslavica* (Inštitut za Staroslovansko kulturo, Prilep, Makedonija). Je znanstvena ocenjevalka za Evropsko komisijo pri programu MSCA Doctoral networks, za UK Research Institution (UKRI), Ministrstvo za znanost, visoko izobraževanje in mlade Kantona Sarajevo, Bosna in Hercegovina, ter za Hrvaško Znanstveno Fundacijo; članica upravnega odbora društva Medieval Europe Research Community (MERC), članica Znanstvenega sveta European Archaeologist Association. Je docentka na Univerzi na Primorskem, Koper, in pridružena raziskovalka Univerze v Readingu, Združeno kraljestvo, ter Inštituta za raziskovanje v družbenih vedah Univerze Stanford, ZDA.
- **Ž. Kokalj** je sourednik inštitutske zbirke monografij *Prostor, kraj, čas*, član uredniških odborov revij *Scientific data* in *Geodetski vestnik* ter član terminološke komisije za pripravo terminološkega slovarja geoinformatike. Je član znanstvenega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* in soorganizator mednarodnega srečanja *Training and Research in the Archaeological Interpretation*

of Lidar (TRAIL). Je tudi član organizacij *Aerial Archaeology Research Group (AARG)*, *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA)* in *International council on monuments and sites (ICOMOS)*. Je izredni profesor na Podiplomski šoli ZRC SAZU, pridružen raziskovalec Univerze na Dunaju ter pedagoški mentor podiplomski študentki, podiplomskemu študentu in štirim doktorskim študentom.

- **A. Marsetič** je raziskovalni mentor doktorski študentki.
- **M. Petrovič-Šteger** je članica mednarodnih uredniških odborov revij *Social Analysis* Berghahn (Oxford, Združeno kraljestvo) in *Medicine, Anthropology Theory* (Edinburg, Združeno kraljestvo). Je članica upravnega odbora Cambridge Rivers Group na Univerzi v Cambridgeu (2013–) in članica Society for Ethnographic Theory (HAU, Združeno kraljestvo, 2019–). Je znanstvena ocenjevalka mednarodnih raziskovalnih projektov za tuje znanstvene ustanove: Independent Social Research Foundation (London), Christ College (Univerza v Cambridgeu, obe Združeno kraljestvo) in CHANSE-HERA. Je raziskovalna mentorica doktorskega študentu in pedagoška mentorica doktorskim študentoma. Je potrjena oseba za članstvo v komisijah za ugotovitev dejstev in okoliščin v zvezi s prijavo kršitev dostojanstva, Komisija EIEM ZRC SAZU.
- **I. Šprajc** je član uredniških odborov pri revijah *Anthropological Notebooks*, *Arqueología Mexicana*, *Journal of Skyscape Archaeology* in *National Geographic Slovenija*.
- **B. Telban** je koordinator antropološkega modula na Podiplomski šoli ZRC SAZU, podpredsednik Društva antropologov Slovenije, član uredniškega odbora *Anthropological Notebooks*, član mednarodnih uredniških odborov pri revijah *Suomen Antropologi – Journal of the Finnish Anthropological Society*, *Ethnos*, *The Asia Pacific Journal of Anthropology*, *Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien* ter knjižni zbirki *Pacific Perspectives: Studies of the European Society for Oceanists*, Berghahn Books, Združeno kraljestvo. Je član upravnega odbora *European Society for Oceanists* za obdobje 2025–2027.
- **T. Veljanovski** je področna urednica (področje geodezije) pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*. Je mentorica dvema tujima študentoma z École Nationale des Sciences Géographiques (ENSG) na štirimesečnem praktičnem usposabljanju.
- **L. Škerjanec** je asistent na Oddelku za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer vodi vaje pri predmetih Arheološka metodologija 4 ter Daljinsko zaznavanje in geografski informacijski sistemi v arheologiji.
- **A. Gabrič** je tajnik Ljubljanskega geografskega društva.
- **B. Zagorc** je podpredsednica društva Mladi strokovnjaki za dediščinsko znanost Slovenije (Heri Sci).
- **U. Kanjir** je članica uredniškega odbora Footnotes, spletne zbirke esejev.
- **N. Čož** je soorganizator mednarodnega srečanja *Training and Research in the Archaeological Interpretation of Lidar (TRAIL)*. Je tudi član organizacij *Aerial Archaeology Research Group (AARG)*, *Computer Applications and Quantitative Methods* (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo) in *Archaeology (CAA)* in *Open Source Geospatial (OSGeo) Slovenija*.
- **A. Jeltnikar** je raziskovalna somentorica doktorski študentki. Je članica mreže History of women religious of Britain and Ireland (HWRBI).

RAZSTAVE:

- **Medieval Stećci in Herzegovina**, fotografska razstava. Institute for Research in the Social Sciences, Stanford University, Stanford, Združene države Amerike, 16. 2. 2024 – 15. 3. 2025 (avtorja S. Čaval, C. Fraga).
- **Raztresene beležke/Scattered Notes**, fotografska razstava. Atrij ZRC, Ljubljana, Slovenija, 10.–24. 11. (avtorica A. Schmidt, sodelujoči: N. Rogelja Caf, M. Bofulin, Ž. Caf, J. Gombač, N. Gregorič Bon, B. Ivančič Kutin, A. Jeltnikar, U. Kanjir, L. Klun, Š. Ledinek Lozej, J. Mlekuž, D. Mlekuž Vrhovnik, P. Pipan, M. Pisk, A. Reberc, I. Rogelja).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **TRAIL 2025 – Training and Research in the Archaeological Interpretation of Lidar [Izobraževanje in raziskave v arheološki interpretaciji lidarja]**. Mednarodno znanstveno srečanje. Soorganizatorji: Historic Environment Scotland (Združeno kraljestvo), CNRS (Francija), University of Amsterdam (Nizozemska), Free University Amsterdam (Nizozemska). Postojna, 28.–30. 10.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V letu 2025 je bilo v knjižnico vpisanih 17 monografij in 10 zvezkov periodike.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Univerza Ramon Llull, IQS, Barcelona, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Universität Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Ludwig-Maximilians-Universität, München, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Discovery Programme, Dublin, Irska: raziskovalno sodelovanje.
- Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje.
- Newcastle University, Newcastle, ZK: raziskovalno sodelovanje.
- Stanford University, Stanford, ZDA: raziskovalno sodelovanje.
- Las Palmas University, Las Palmas, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Tenerife University, Tenerife, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- GLOBE Institute, København, Danska: raziskovalno sodelovanje.
- Aapravasi Ghat UNESCO WHS, Port Louis, Mavricij: raziskovalno sodelovanje.
- Instituto Nacional de Antropología e Historia, Ciudad de México, Mehika: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Francesco Carrer, Newcastle University, Newcastle, Združeno kraljestvo, 8.–12. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Francesca Romana del Fattore, Newcastle University, Newcastle, Združeno kraljestvo, 8.–12. 9.: bilateralno sodelovanje.
- Prof. Krish Seetah, Stanford Univerza, Stanford, ZDA, 19. 6. – 9. 7.: bilateralno sodelovanje.
- Augustin-Pierre Hostein, École Nationale des Sciences Géographiques, Champs-sur-Marne, Francija, 14. 4. – 1. 8.: študijsko izpopolnjevanje.
- Timothée Héraud, École Nationale des Sciences Géographiques, Champs-sur-Marne, Francija, 14. 4. – 1. 8.: študijsko izpopolnjevanje.
- Dr. Aleksandar Bošković, Inštitut za arheologijo, Srbija, 10.–11. 12.: vabljeni javni predavanji v soorganizaciji inštituta in Podiplomske šole ZRC SAZU.
- Dr. Tanja Ahlin, Univerza v Leidnu, Nizozemska, 27. 11.: vabljeno predavanje v soorganizaciji s Podiplomsko šolo ZRC SAZU.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Saša Čaval:

- *Unearthing the past: landscapes as cultural resources*. Vabljena predstavitev na mednarodnem simpoziju *Business and Environmental Sustainability Research Conference Series »Cultural Resources and Sustainability«*, Stanford, Združene države Amerike, 17. 3.
- *Science is a wonder!* Predstavitev na Okrogli mizi 5: »UNESCO activities in South Eastern Europe«, ARCHE International Workshop on Cultural Heritage Policy and Management in South Eastern Europe and the Mediterranean, Ljubljana, 3. 6.
- *Experience in developing a research career by implementing ERC project obtained*. Okrogla miza na informativnem dnevu »Razvoj raziskovalne kariere z ERC: novosti delovnega programa, podpora in primeri dobrih praks«, Ljubljana, 9. 9.

Borut Telban:

- *The moon, the sun, and the menstruating woman: Visibility and vulnerability in Papua New Guinea*. Referat na znanstveni konferenci European Society for Oceanists, Lucerne, Švica, 25. 6.

Aleš Marsetič:

- *Prying eyes in space: evolution of Earth observation satellites and their applications*. Vabljeno predavanje na Univerzitet Ramon Llull, IQS School of Management, Barcelona, Španija, 7. 5.
- *Automatic geometric correction of VHR satellite images using roads extracted with deep learning*. Predavanje v okviru dogodka *IGARSS 2025 – 2025 IEEE International Geoscience and Remote Sensing Symposium*, Brisbane, Avstralija, 7. 8.

Žiga Kokalj:

- *Automatic detection of archaeological features*. Vabljeno predavanje na konferenci *AI Meets Humanities & Social Science*, Dunaj, Avstrija, 25. 6.
- *Open-source functions for DEM analysis and visualisation*. Vabljeno predavanje v okviru delavnice *Relief Visualisation Toolbox*, Zürich, Švica, 12. 11.
- *Automatic detection of archaeological features in airborne laser scanning data*. Vabljeno predavanje v okviru serije javnih predavanj *Digital Heritage Research Colloquium*, München, Nemčija, 20. 11.

Luka Škerjanec:

- *Neural Rendering and 3D Reconstruction for Mass Digitization of Cultural Heritage? A Case Study of Medieval Tombstones (Stećci)*. Predavanje na konferenci *Computer Applications in Archaeology 2025*, Atene, Grčija, 8. 5.
- *Multi-modal neural rendering for 3D surface reconstruction of stećci tombstones*. Predavanje na konferenci *1st Stecci Conference: preserving cultural heritage in times of climate change*, Dunaj, Avstrija, 25. 9.

Nejc Čož:

- *Advancing Landscape Archaeology with AI-driven insights from Airborne Laser Scanning data*. Predavanje na konferenci *European Geosciences Union (EGU) General Assembly*, Dunaj, Avstrija, 2. 5.
- *Making AI accessible to archaeologists: Developing a tool for automatic feature recognition from ALS*. Predavanje na konferenci *Computer Applications in Archaeology (CAA): Digital Horizons: Embracing heritage in an evolving world*, Atene, Grčija, 7. 5.

Brina Zagorc:

- *Bioarcheologija kot del znanosti o dediščini: pomen preučevanja preteklosti skozi interdisciplinarne pristope*. Predavanje na konferenci *1st International Conference of Young Researchers in Heritage Science*, Koper, 10. 4.
- *HeriSci: advancing heritage science through interdisciplinary collaboration*. Predavanje na konferenci *31st EAA Annual Meeting (Belgrade virtual meeting)*, spletni dogodek, 4. 9.

Maja Petrovič-Šteger:

- *Other to oneself: an anthropological reading of immersion and comparison as a therapeutic practice*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Non-human, All too Human: on Animals, Monsters and Other Others*, International Conference on Philosophy and Experimental Theory, Ljubljana, 4. 3.
- *Housing the dead: an anthropological reading of middens and processes of self-, community-, and political sedimentation*. Predavanje na mednarodnem znanstvenem srečanju *The difficult heritage of mass graves: experiences and comparisons*, Ljubljana, 23. 9.

Nataša Gregorič Bon:

- *Ecologies of care in anthropogenic environments*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Ghosts*, New Orleans, Združene države Amerike, 19. 11.

Ana Jelnikar:

- *Universalist Imagination Set Free: Non-Standard Appropriations of »Religious India« from Interwar Yugoslavia*. Vabljena predstavitev na mednarodnem simpoziju *XXIII World Congress of the International Association for the Study of Religions (IAHR)*, Krakov, Poljska, 26. 8.
- *Healing Presence in a Wounded World: Medical Mission Sister's Contribution to the Global Humanitarian Sector*. Vabljeno predavanje ob *100. obletnici Medical Mission Sisters, House of Lords*, London, Združeno kraljestvo, 9. 9.
- *Europe Reimagined: Non-Standard Appropriations of 'India' from Interwar Yugoslavia*. Vabljeno predavanje na Univerzi Amrita Vishwa Vidyapeetham, Kerala, Indija, 6. 12.

Tatjana Veljanovski:

- *Assessing the Age of Permanent Grassland With Time Series from Sentinel-2 and Landsat-5/8 Imagery*. Vabljeno predavanje v okviru delavnice na konferenci *BioSpace2025 – Biodiversity impact from Space*, Frascati, Italija, 12. 2.
- *Assessing the Age of Permanent Grassland With Time Series from Sentinel-2 and Landsat-5/8 Imagery*. Predavanje na konferenci *Living Planet Symposium (LPS2025)*, Dunaj, Avstrija, 27. 6.
- *The response of forests to meteorological factors in the Carpathian and Dinaric Mountains*. Predavanje na konferenci *SCERIN 2025 – Land Cover Change (LCC) and Extreme Events in SCERIN – Remote Sensing for Sustainable Management*, spletni dogodek, 11. 9.

Urša Kanjir:

- *Uporaba daljinskega zaznavanja: od opazovanja vegetacije do inovativnih praks*. Predavanje v sklopu predmeta »Dendrometrija in daljinsko zaznavanje« na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, 16. 1.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Saša Čaval:

- Prača in Goražde, Bosna in Hercegovina, 16. 6. – 12. 7.: mednarodna poletna šola arheologije.

Borut Telban:

- The Australian National University, Canberra, Avstralija, 18.–31. 12.: delo na skupnih raziskavah in članku, delo v arhivih.

Aleš Marsetič:

- Univerza Ramon Llull, IQS, Barcelona, Španija, 20. 2. – 20. 5.: raziskovalno delo v okviru projekta Horizon Rise PoPMeD-SuSDeV.

Žiga Kokalj:

- Bileća, Ljubomir, Popovo polje, Bosna in Hercegovina, 10.–14. 3.: terenske raziskave v okviru projekta »Unde venis?« *Razvozlanje enigme stečkov*.
- Universiteit Leiden, Leiden, Nizozemska, 24.–29. 3.: raziskovalno delo.

Luka Škerjanec:

- Bileća, Ljubomir, Popovo polje, Bosna in Hercegovina, 10.–14. 3.: terenske raziskave v okviru projekta »Unde venis?« *Razvozlanje enigme stečkov*.
- Bileća, Baljci, Bosna in Hercegovina, 15.–28. 6.: terenske raziskave v okviru projekta »Unde venis?« *Razvozlanje enigme stečkov*.

Nejc Čož:

- Bileća, Ljubomir, Popovo polje, Bosna in Hercegovina, 10.–14. 3.: terenske raziskave v okviru projekta »Unde venis?« *Razvozlanje enigme stečkov*.

Maja Petrović-Šteger:

- Fruška gora, Silbaš, samostana Mala Remeta, Velika Remeta, Srbija, 25. 4. – 5. 5.: terenska raziskava v okviru projektov *Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: antropološka študija imaginalnega in Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije*.
- Fruška gora, Beograd, samostan Gradac, Srbija, 8.–14. 9.: terenska raziskava v okviru projektov *Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: antropološka študija imaginalnega in Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije*.

Nataša Gregorič Bon:

- Tirana, Kamez, Delta Vjose, Prespansko jezero, Albanija, 8.–17. 4.: terenska raziskava v okviru projektov *Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: antropološka študija imaginalnega in Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije*.
- Tirana, Kamez, Vlora, Delta Vjose, laguna Karavasta, Albanija, 6.–13. 5.: terenska raziskava v okviru projekta *Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije* in v okviru prijave na projekt *ERC Synergy, PLANETARY EEL*.
- Tirana, Kamez, Albanija, 20.–24. 5.: terenska raziskava v okviru projekta *Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: antropološka študija imaginalnega*.
- Delta Neretve, Hrvaška; Tirana, Delta Vjose, Prespansko jezero, Albanija in Grčija, 12.–25. 7.: terenska raziskava v okviru projekta *Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije*.
- Prespansko jezero, Grčija, 13.–20. 10.: terenska raziskava v okviru projekta *Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije*.
- Tirana, Albanija, 15.–19. 12.: terenska raziskava v okviru projekta *Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije*.

Ana Jelnikar:

- New Delhi, Kolkata, Trivandrum, Indija, 14. 1. – 2. 3.: terenska raziskava v okviru projektov *Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije* in *Med misijo(nom) in muzejem – misijonarske zbirke v Sloveniji in njihov pomen danes*.
- London, Združeno kraljestvo, 11.–16. 7.: terenska raziskava v okviru projektov *Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije* in *Med misijo(nom) in muzejem – misijonarske zbirke v Sloveniji in njihov pomen danes*.
- London, Združeno kraljestvo, 5.–15. 9.: terenska raziskava v okviru projektov *Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije* in *Med misijo(nom) in muzejem – misijonarske zbirke v Sloveniji in njihov pomen danes*.
- New Delhi, Kolkata, Trivandrum, Indija, 23. 11. – 23. 12.: terenska raziskava v okviru projektov *Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: Glasovi iz Albanije in Srbije* in *Med misijo(nom) in muzejem – misijonarske zbirke v Sloveniji in njihov pomen danes*.

Brina Zagorc:

- Bileća, Ljubomir, Popovo polje, Bosna in Hercegovina, 10.–14. 3.: terenske raziskave v okviru projekta »Unde venis?« *Razvozlanje enigme stečkov*.
- Bileća, Goražde, Bosna in Hercegovina, 22. 6. – 12. 7.: terenske raziskave v okviru projekta »Unde venis?« *Razvozlanje enigme stečkov*.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Anthropological and Spatial Studies, with its Departments for Anthropological Studies and Remote Sensing, combines anthropological research with the development and application of methods and techniques of Geographic Information Systems (GIS) and remote sensing. In the field of anthropological disciplines, our research has been focused on social anthropology of Papua New Guinea, Albania, Serbia, Spain, and on archaeological investigations in Bosnia and Herzegovina and Mesoamerica. Developing the methodology of spatial analyses, which have an important role in our interpretations, we take into consideration specific problems under study and the nature of research. In the field of remote sensing, we investigate the problems of automatic satellite imagery registration and its advanced classification, paying particular attention to the development of new techniques of artificial intelligence and modelling, and the application of remote sensing in various areas.

Our past year archaeological and social anthropological research included analyses, interpretation and publication of formerly acquired data, as well as fieldwork in previously unexplored areas. In the field of spatial studies, we continued with the application of remote sensing and GIS in specific applied projects, both national and international, as well as with the development of novel techniques and methods of data processing, with a special emphasis on laser scanning, object-based satellite image classification and the application of machine learning to remote sensing. Our research activities have been conducted within the programs *Anthropological and Spatial Studies* and *Earth Observation and Geoinformatics*, as well as within a number of projects covering a wide range of topics, including the applicability of laser scanning in archaeology, high-resolution observations of droughts by modelling satellite and ground data, automatic procedures for the identification of changes in the actual use of agricultural land, comparative anthropological studies of visionary practices and environmental changes related to water, and archaeological studies in Herzegovina and in the Maya area in southeastern Mexico.

The Institute collaborated with a number of universities and other institutions, both in Slovenia and abroad, including University of Cambridge, UK, Historic Environment Scotland, UK, King's College, UK, University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, National Institute of Anthropology and History, Mexico, Italian Institute of Technology, Italy, Leiden University, Netherlands, Global Change Research Institute of the Czech Academy of Sciences, Czech Republic, and Middle American Research Institute, Tulane University, New Orleans, USA.

Na Inštitutu za kulturne in spominske študije raziskujejo raznovrstne oblike spominskih praks, povezanih z dogodki, ki so v 20. stoletju pomembno zaznamovali Slovenijo in Jugovzhodno Evropo. Posebno pozornost namenjajo večplastnosti spomina, njegovi družbeni vlogi in politični relevantnosti ter povezanosti s kolektivnimi imaginacijami prihodnosti. Ukvarjajo se tudi s spodbujanjem strukturnih sprememb za zagotavljanje enakosti spolov v znanosti.

INŠTITUT ZA KULTURNE IN SPOMINSKE ŠTUDIJE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

ikss.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

**akad. prof. dr. Renata Salecl, akad. doc. dr. Branko Senegačnik, izr. prof. dr. Ana Hofman (predsednica),
doc. dr. Martin Pogačar, prof. dr. Tanja Petrović, dr. Katja Kobolt, doc. dr. Jasna Fakin Bajec.**

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: prof. dr. Tanja Petrović.

Znanstvena svetnika: prof. dr. Oto Luthar, prof. dr. Tanja Petrović.

Višja znanstvena sodelavka: izr. prof. dr. Ana Hofman.

Znanstveni sodelavci: dr. Ksenija Bogetić Pejović, dr. Nejra Nuna Čengić (od 1. 9.), doc. dr. Jasna Fakin Bajec, dr. Katja Kobolt, dr. Iva Kosmos (do 30. 10., 1. 1. – 31. 7. na starševskem dopustu), doc. dr. Jovana Mihajlović Trbovc, doc. dr. Martin Pogačar, dr. Manca G. Renko, prof. dr. Kristina Pranjić.

Uveljavljena znanstvena sodelavka: dr. Tamara Banjeglav (znanstvena sodelavka od 4. 12. 2025).

Asistentka z doktoratom: doc. dr. Jovita Pristovšek.

Strokovni sodelavki: Tjaša Cankar, Teja Komel Klepec.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Historične interpretacije 20. stoletja

Oznaka: P6-0347.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Oto Luthar.

Sodelavci: J. Fakin Bajec, A. Hofman, T. Komel Klepec, I. Kosmos, O. Luthar,

J. Mihajlovič Trbovc, T. Petrovič, M. Pogačar.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/historicne-interpretacije-20-stoletja.

Programska skupina je nadaljevala s terenskim in arhivskim delom ter kritično analizo znanstvenih diskurzov ter kulturnih in umetniških praks, povezanih z zgodovinenjem dogodkov, ki so zaznamovali 20. stoletje v Sloveniji in Jugovzhodni Evropi. Članice in člani programske skupine so svoje delo predstavili na številnih mednarodnih konferencah in univerzah (v Leidnu, Londonu, Beogradu, Pulju, Portu, Banjaluki, Washingtonu, Zagrebu, Gradcu itd.). Objavili so dve monografiji: *Socialism now: singing activism after Yugoslavia* (avtorica Ana Hofman) in *Peace, unconditional!: Peace policies and practices in Yugoslavia and beyond* (urednika Martin Pogačar in Sanja Petrovič Todosijević).

Protesti, umetniške prakse in kultura spomina v post-jugoslovanskem kontekstu

Oznaka: J6-3144.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Gal Kirn (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Ana Hofman.

Sodelavka: A. Hofman.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: ff.uni-lj.si/protesti-umetniske-prakse-kultura-spomina-v-post-jugoslovanskem-kontekstu.

V letu 2025 se je projektna skupina osredotočala na diseminacijo rezultatov projekta skozi akademske publikacije in prezentacijo v širši skupnosti. Objavljena je tematska številka časopisa *Družboslovne razprave*, monografiji *The Memory of Liberation: Studies in the People's Liberation Struggle* (avtor Gal Kirn) in *Socialism Now: Singing Activism after Yugoslavia* (avtorica Ana Hofman). Rezultate raziskave so predstavljali v različnih oblikah javnega angažmaja: na javnih predavanjih, okroglih mizah in diskusijah, s sodelovanjem na festivalih ter tematskimi dogodki, ki so povezovali raziskovalno delo z aktualnimi družbenimi vprašanji. Med pomembnejšimi oblikami prenosa znanja je raziskovalno-spominska platforma, zemljevid in alternativni vodič Uporniška Ljubljana: <https://uporniskaljubljana.eu/>. Spletna stran omogoča širši publiki spoznavanje protifašističnega upora, obenem pa je za marsikaterega turističnega vodiča ali pa bolj avtonomnega turista (ker je dostopna v angleškem jeziku) vodilo po sledeh upora po Ljubljani; cilj je bil predstaviti del rezultatov širši zainteresirani javnosti.

Zgodovina ženskega dela v 19. in 20. stoletju na Slovenskem

Oznaka: J6-50190.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marta Verginella (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Tanja Petrovič.

Sodelavci: M. Grgič Renko, A. Hofman, J. Mihajlovič Trbovc, T. Petrovič (Inštitut za kulturne in spominske študije); U. Strle (Inštitut za kulturno zgodovino).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Projektna skupina je v letu 2025 nadaljevala z arhivskim in etnografskim delom ter pripravo razstave »Ženske in delo med tradicijo in modernizacijo: Obdobje zgodnjega socializma«. Organizirala je mednarodno konferenco »Women and Work since the Late Modern Period«, ZRC SAZU, Ljubljana, 16.–17. 1.

Picturing Modernist Future Women Illustrators and Childhood conceptions in socialist Yugoslavia [Ustvarjanje modernistične prihodnosti: ilustratorke in predstave otroštva v socialistični Jugoslaviji]

Oznaka: MN-0010.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katja Kobolt.

Sodelavka: K. Kobolt.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ustvarjanje-za-otroka-socializma.

Projekt namenja pozornost različnim aspektom otroštva v socializmu in z njimi povezanimi vidiki družbeno reproduktivnega dela, pa tudi družbenih kategorij, praks in institucij. Rezultate raziskovanja je raziskovalka predstavila na mednarodnih znanstvenih konferencah v Sloveniji in tujini, na poletni šoli v Sloveniji, v okviru nastopnega predavanja za izvolitev v pedagoški naziv docentke, znotraj prostodostopne digitalne Zbirke ilustracij za otroke umetnic v času socialistične Jugoslavije (1945–1991) ter v poglavjih znanstvenih monografij, izvirnih znanstvenih člankih in poljudnem prispevku.

CRISMET – Thinking pandemic societies through metaphor: Language, crisis and coronationalism in the post-Yugoslav area [CRISMET – Razmišljanje o pandemičnih družbah s pomočjo metafore: Jezik, kriza in koronacionalizem v postjugoslovanskem prostoru]

Oznaka: MN-0012.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Ksenija Bogetić Pejović.

Sodelavka: K. Bogetić Pejović.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/metafore-permakrize-jezik-in-konceptualizacija-nove-normalnosti.

Nadaljevanje raziskovalnega dela v okviru projekta MSCA-Widening CRISMET: kvantitativna in kvalitativna analiza projektnih korpusov. Raziskovalka je sodelovala pri uredniški pripravi zbornika *Metaphors of Permacrisis: Conceptualizing Nationhood and Group Belonging in the 'New Normal' Europe*, sprejetega pri založbi John Benjamins (z A. Musolfom in M. Berrocal). Zaključeno je poglavje Direct and Indirect Metaphor za Cambridge Encyclopedia of Cognitive Linguistics (2026). Prav tako se nadaljuje raziskava slovenskih digitalnih medijev; poglavje (z L. Šarič) je sprejeto za objavo v zborniku *Digital Discourses of the Nation* (ur. M. Demata, 2026/2027).

Eco-Transversal Remapping of Northern Adriatic Avant-Gardes [Eko-transverzalno remapiranje severnojadranskih avantgard]

Oznaka: MN-0035.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Kristina Pranjč.

Sodelavka: K. Pranjč.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2025 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/eko-transverzalno-remapiranje-severnojadranskih-avantgard.

Projekt raziskuje severnojadranske umetniške avantgarde skozi ekokritično perspektivo ter razvija ekofeministični in transversalni pristop h kartiranju avantgardnih omrežij. Projekt je bil javno predstavljen na meddisciplinarnem simpoziju v muzeju Kunsthaus Graz in je bil zasnovan kot uvodni dogodek projekta. Raziskovalka je projekt predstavila tudi na znanstvenih konferencah, njegovo metodološko zasnovano pa v znanstvenem članku. Osrednje aktivnosti: nabiranje podatkov in priprava digitalne karte.

European Centre of Excellence on Inclusive Gender Equality in Research & Innovation: Creating Knowledge & Engaging in Collaborative Action [Center odličnosti za vključujočo enakost spolov v raziskovanju in inovacijah: ustvarjanje znanja in spodbujanje sodelovanja]

Oznaka: INSPIRE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Jovana Mihajlović Trbovc.

Sodelavci: T. Cankar, J. Fakin Bajec, A. Hofman, T. Komel Klepec, I. Kosmos, J. Mihajlović Trbovc, T. Petrović, M. Pogačar (Inštitut za kulturne in spominske študije); M. S. Gržan (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: inspirequality.eu.

Projekt nadaljuje večplastno raziskavo o praksah, povezanih z zagotavljanjem vključujoče enakosti spolov v raziskovalnem okolju, in razvija interaktivne načine za prenos dobrih praks. V ta namen je projektna skupina v letu 2025 sodelovala pri organiziranju več posvetovanj po spletu in enega v Krakovu na Poljskem, poleg tega pa nadaljevala s podpiranjem mreže akademskih organizacij UNIGEM iz prostora nekdanje Jugoslavije, ki sodelujejo v razvijanju ukrepov za doseganje enakosti spolov.

Time is (not) on my side: Remembering victims of slow violence in a post-conflict and post-disaster setting [Čas (ni) na moji strani: Spomin na žrtve počasnega nasilja v okolju po konflikth in katastrofah]

Oznaka: RESLOVI.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Tamara Banjeglav.

Sodelavki: T. Banjeglav, T. Komel Klepec.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2024 – 31. 8. 2026.

Spletna stran: ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/cas-ni-na-moji-strani-spomin-na-zrtve-pocasnega-nasilja-v-okolju-po-konfliktih.

Leta 2025 se je nadaljevalo terensko raziskovanje v okviru projekta. T. Banjeglav je imela vabljeni predavanje na Univerzi v Ljubljani, svojo raziskavo pa je predstavila na štirih mednarodnih konferencah. Raziskovalka je rezultate svoje raziskave predstavila tudi na predstavitev knjig na Hrvaškem (Zagreb in Petrinja). Udeležila se je tudi poletne šole digitalne humanistike, objavila poglavje v knjigi in pripravila dva članka za akademske revije.

Enhancing Capacities for Quality and Impactful Research on Transformations, Labour and Migration in Southeast-Europe [Izboljšanje kapacitet za kakovostno in vplivno (učinkovito) raziskovanje transformacij, dela in migracij v Jugovzhodni Evropi]

Oznaka: RETLAMI-SEE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Tanja Petrović.

Sodelavci: N. Čengić, A. Hofman, T. Komel Klepec, J. Mihajlović Trbovc, T. Petrović (Inštitut za kulturne in spominske študije); M. Urbanc (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2027.

Spletna stran: retlami-see.fpn.unibl.org/eng.

Projektna skupina je nadaljevala z aktivnostmi – študijskimi obiski, organizacijo delavnic in izobraževanj, ter raziskovalnimi dejavnostmi (etnografskimi intervjuji), sodelovala je na mednarodnih konferencah v Leidnu, Nizozemska, in Banjaluki, Bosna in Hercegovina.

The Museum of the Commons. Towards a Healthier Arts Ecosystem [Muzej skupnega: Za bolj zdrav ekosistem umetnosti]

Oznaka: MoC.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Ustvarjalna Evropa.

Sofinancerja: European Union, European commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Martin Pogačar.

Sodelavca: T. Petrović, M. Pogačar.

Obdobje trajanja: 6. 2. 2023 – 5. 2. 2027.

Spletna stran: internationaleonline.org.

Muzej skupnega (MoC) je štiriletni projekt, ki ga je izvajala evropska konfederacija muzejev sodobne umetnosti v okviru platforme L'Internationale. MoC spodbuja sodobne muzeje in kulturne organizacije, da delujejo kot dejavniki nove trajnostne oblike kulturnega soustvarjanja ter prispevajo k okoljski, družbeni in umetniški preobrazbi. Projekt Muzej skupnega je razdeljen na tri tematske sklope: 1) podnebje: obravnava vprašanja okoljske trajnosti; 2) situirane organizacije: preizpraševanje vloge umetniških institucij kot prostorov vključevanja in raznolikosti; in 3) preteklost v sedanjosti: obravnava zgodovine in dediščine kot orodij družbene pravičnosti.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Dediščina za vključujočo trajnostno preobrazbo – HEI-TRANSFORM

Oznaka: J7-4641.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Zahodna narodnostna meja v luči sprememb časa

Oznaka: Zahodna meja.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

CAFE: Redefining Café Houses as unique European Cultural Heritage [Preoblikovanje kavarn kot edinstvene evropske kulturne dediščine]

Oznaka: CAFE.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **T. Banjeglav** je članica upravnega odbora COST akcije Slow Memory – Transformative Practices for Times of Uneven and Accelerating Change (CA20105). Je članica organizacijskega odbora platforme Memory Lab – Trans-European Exchange Platform on History and Remembrance.
- **K. Bogetić Pejović** je članica uredniškega odbora mednarodnih znanstvenih revij *Language in Society* (Cambridge University Press), *Gender and Language* (Equinox) in *Humanities and Social Sciences Communications* (Springer Nature) ter revije *Language.Text.Society*. Je stalna članica znanstvenega odbora mednarodnih konferenc *Researching and Applying Metaphor in International Gender and Language Association Conference*.
- **N. N. Čengić** je članica Evropskega združenja socialnih antropologov (EASA) ter Mednarodnega društva za etnologijo in folkloro (SIEF). Deluje kot predavateljica na evropskem regionalnem magistrskem programu Človekove pravice in demokracija v jugovzhodni Evropi Univerze v Sarajevu in Univerze v Bologni.

- **J. Fakin Bajec** je članica uredniških odborov *Izvestja Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici* in revije *Andragoška spoznanja* ter članica Sveta za turizem pri Občini Ajdovščina. Je programska direktorica dodiplomskega univerzitetnega študijskega programa Kulturna zgodovina in podiplomskega magistrskega študijskega programa Humanistični študiji (smer Zgodovine in kulture čezmejnih prostorov) na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici. Je tudi članica Senata na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici in znanstvenega sveta na doktorskem študiju Humanistika. Je pedagoška mentorica trem študentom na dodiplomskem študiju Kulturna zgodovina in študentki na doktorskem študiju Humanistika. Je tudi članica komisije ICOMOS za vključujoče projekte na polju nepremične kulturne dediščine.
- **M. Grgić Renko** je predsednica sveta Muzeja novejšje in sodobne zgodovine Slovenije, članica Upravnega odbora Prešernovega sklada, odgovorna urednica revije *Cukr*, ki jo izdajajo Muzej in galerije mesta Ljubljana (MGML), in odgovorna urednica neodvisne založbe No!Press. Je tudi članica raziskovalne skupine ERC HERESSEE na Univerzi na Dunaju (Universität Wien, Avstrija).
- **A. Hofman** je članica upravnega odbora in izvršilna sekretarka Seminarja evropskih etnomuzikologov (European Seminar in Ethnomusicology). Je članica uredniškega odbora pri založbi Routledge, serija »Philosophy and Popular Culture«. Je predavateljica na Podiplomski šoli ZRC in pedagoška mentorica študentkama na doktorskem študiju. V septembru in oktobru je bila gostujoča raziskovalka na Oddelku za glasbo, King's College London.
- **K. Kobolt** je članica Mednarodnega združenja raziskovalk_cev otroške književnosti (IRSCL), strokovne delovne skupine Das Kinderliterarische Kolloquium (KLK), uredniških odborov revij *Membrana – Journal of Photography, Theory and Visual Culture* in *Historijska traganja/Historical Searches*. Deluje kot predavateljica na Akademiji umetnosti Univerze v Novi Gorici, kjer je mentorica magistrskim študentkam in študentom Akademije umetnosti Univerze v Novi Gorici.
- **I. Kosmos** je članica uredništva revije *Literatura*, ki jo izdaja Literarno-umetniško društvo Literatura v Ljubljani. Je koordinatorka študijskega modula Kulturna zgodovina in soizvajalka predmeta na Podiplomski šoli ZRC SAZU.
- **O. Luthar** je član uredništva slovenske izdaje *National Geographic* in knjižne serije *Thought, society, culture: Slovenian and South Eastern European Perspectives*, ki izhaja v sodelovanju med ZRC SAZU, SAZU in založbo Peter Lang, ter član organizacijskega odbora Shoda za znanost.
- **J. Mihajlovič Trbovc** je članica Komisije za enake možnosti na področju znanosti, svetovalnega telesa Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije. Je mentorica magistrski in doktorski študentki. Je predavateljica na magistrskem študijskem programu Humanistični študiji (smer Zgodovine in kulture čezmejnih prostorov) na Fakulteti za humanistiko, Univerza v Novi Gorici.
- **T. Petrović** je urednica zbirke *Kulturni spomin*, ki izhaja pri Založbi ZRC. Je članica uredništva znanstvene revije *Communist and Post-Communist Studies*, svetovalnega odbora za polje odličnosti Dimenzije Evrope na Univerzi v Gradcu in Programskega sveta Raziskovalne postaje Petnica (Srbija). Je tudi častna raziskovalka na Podiplomski šoli za študije vzhodne in jugovzhodne Evrope Univerze v Regensburgu (Graduate School for East and Southeast European Studies, Universität Regensburg, Nemčija). Sodeluje pri evalvaciji prijav za štipendije Francoskih inštitutov za napredne študije, Avstrijske raziskovalne agencije (FWF) ter Avstrijske akademije znanosti in umetnosti.
- **M. Pogačar** je glavni urednik zbirke *Thought, society, culture: Slovenian and South Eastern European Perspectives*, ki izhaja v sodelovanju med ZRC SAZU, SAZU in založbo Peter Lang. Poleg tega je tudi član uredniškega odbora revij *Memory Studies in Memory, Mind and Media* (od leta 2021 pridruženi urednik), revije *Membrana* ter strokovne spletne revije *Alternator*. Med trajanjem projekta Muzej skupnega je tudi član uredniškega odbora Internationaleonline.org.
- **K. Pranjić** je članica programskega odbora razstave »Kozmos Kosovel« (NUK, Cankarjev dom), namestnica predsednika Komisije za intermedijske umetnosti Ministrstva za kulturo RS in članica polja odličnosti Dimensions of Europe (Universität Graz, Avstrija). Je predavateljica na Fakulteti za humanistiko in Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici ter pedagoška mentorica dodiplomskima, magistrski in doktorski študentki; na UNG je mentorica usposabljanja mlade raziskovalke.

RAZSTAVE:

- **Pank, subkultura, socijalizam: arhivi budućnosti, fotografija iz Slovenije.** Razstava. Velika i Mala galerija, Studentski kulturni centar Novi Sad, Srbija, 14.–25. 11. (M. Gržinić, J. Pristovšek).
- **Punk. Subculture. Socialism. Archives and Photography from Slovenia.** Razstava. Muzej sodobne umetnosti v Skopju, Severna Makedonija, 3. 6. – 13. 7. (M. Gržinić).
- **Punk. Subkultura. Socializem. Arhivi in fotografija iz Slovenije.** Razstava. Galerija Murska Sobota, 11. 9. – 9. 10. (M. Gržinić).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Women and work since the late modern period (WO & WO).** Mednarodna konferenca. Soorganizator: Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani. Ljubljana, 16.–17. 1., <https://ikss.zrc-sazu.si/sites/default/files/WoWo%20Conference%20Programme.pdf>.
- **Waters and more: Artistic and Epistemic Practices.** Meddisciplinarni simpozij (uvodni dogodek projekta *ADRIATIC AVANT-GARDE*). Soorganizatorji: Kunsthaus Graz, Field of Excellence »Dimensions of Europe« (Univerza v Gradcu). Gradec, Avstrija, 8. 11., www.museum-joanneum.at/en/kunsthaus-graz/our-programme/calendar/event/waters-and-more-1.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V letu 2025 je bilo v knjižnico vpisanih 273 monografij in 28 zvezkov periodike.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Tanja Petrović, **Utopija uniforme: Afektivna življenja Jugoslovanske ljudske armade.** Kulturni spomin 11. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Zoran Smiljanić, **Fritz Lang: Ljutomer–Berlin–Hollywood.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Marta Verginella, Oto Luthar, Urška Strle, **La memoria dimezzata: I campi fascisti nelle testimonianze slovene.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Đorđe Balmazović, Aleksandar Djukićin, **Vsi so molčali, pa sem molčal tudi jaz. Zgodba v risbah.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Omer Bartov, **»Neskončne pravice« Genocid v Gazi in selektivni spomin/odziv mednarodne skupnosti.** Pamflet 10. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Stanisław Lem, **Provokacija.** Pamflet 11. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Jeffrey D. Sachs, **Zahodna politika, Rusija in Ukrajina. Govor v Evropskem parlamentu.** Pamflet 12. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Miroslav Stanojević, **Beograd–Ljubljana.** Spomin XX. stoletja. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Oto Luthar, Marta Verginella, Urška Strle, **Užaljeno maščevanje. Spomin na italijanska fašistična taborišča.** Druga izdaja. Kulturni spomin. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Peace, unconditional! Peace Policies and Practices in Yugoslavia and Beyond.** Uredila Sanja Petrović Todosijević in Martin Pogačar. Kulturni spomin 12. Ljubljana in Beograd: Založba ZRC, ZRC SAZU in Institut za noviju istoriju Srbije.
- Giuseppe »Bepi« Vigna, Romeo Toffanetti, **Nathan Never. Skrivnost zlatega vodnjaka.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Giuseppe »Bepi« Vigna, Romeo Toffanetti, **Nathan Never. Vetrovno mesto.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Language, Gender and Politics in Central and Eastern Europe.** Uredila Ksenija Pejović Bogetić. London: Palgrave Macmillan.
- **Intersections of conviviality: Voices from communities.** Uredile Marina Gržinić, Jovita Pristovšek, Anahita Neghabat in Asma Aiad. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars.
- Melita Lemut Bajec, Karmen Pižorn, Jasna Fakin Bajec, **Classrooms of many voices: culturally and linguistically responsive pedagogy.** Univerzitetni učbenik. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- The European Holocaust Research Infrastructure (EHRI) – European Research Infrastructure Consortium (ERIC): dolgoročno sodelovanje; vzpostavitev nacionalnega konzorcija za vključitev v transnacionalno organizacijo EHRI-ERIC.
- Univerzitet u Banjoj Luci, Banjaluka, Bosna in Hercegovina: projektno sodelovanje.
- Universität Wien, Dunaj, Avstrija: projektno in raziskovalno sodelovanje.
- Institut für Geschichte, Der Arbeitsbereich Südosteuropäische Geschichte und Anthropologie, Karl-Franzens-Universität Graz, Gradec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija: raziskovalno sodelovanje.
- Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pulj, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.

- Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija: raziskovalno sodelovanje.
- Lancaster University, Lancaster, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- Fakultet za medije i komunikacije, Univerzitet Singidunum, Beograd, Srbija: projektno sodelovanje.
- Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Scienze Politiche e Sociali: projektno sodelovanje.
- Akademie der bildenden Künste Wien, Avstrija: projektno in raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Chiara Bonfiglioli, Ca' Foscari, Benetke, Italija, 22. 4.: gostujoči seminar.
- Dr. Ewa Anna Kumelowski, IEA Nantes, Francija, 27. 7. – 31. 8.: raziskovalni obisk.
- Dr. Jelena Tešija, Central European University, Dunaj, Avstrija 1. 9. – 31. 12.: Erasmus+ Mobility štipendija.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Tamara Banjeglav:

- *Forget About It: Slow Peace in Collective Memory of the 1990s War in Croatia*. Prispevek na konferenci *Slow Memory and Beyond*, Porto, Portugalska, 2. 7.
- *Out of sight and out of mind? Slow memories of marginalization, poverty and neglect in post-disaster Croatia*. Prispevek na Memory Studies Association letni konferenci *Onkraj kriz*, Praga, Češka republika, 14. 7.
- *Give Peace a Chance: Youth Perceptions and Public Memory of Croatia's Peace Process*. Prispevek na 57. srečanju Ameriške zveze raziskovalk_cev slovanskih, vzhodnoevropskih in evrazijskih študij (ASEEES), Washington DC, Združene države Amerike, 20. 11.

Ksenija Bogetić Pejović:

- *Language, gender and politics in Central and Eastern Europe*. Predstavitev knjige ob obletnici založbe Palgrave Macmillan, Palgrave Studies in Language, Gender and Sexuality, Manchester, Združeno kraljestvo, 2. 5.

Nejra Nuna Čengić:

- *CareWork*. Predstavitev na delavnici etnografije. Študijski obisk ekipe z Univerze v Banjaluki na ZRC SAZU, Ljubljana, 16. 12.

Jasna Fakin Bajec:

- *Vključevanje javnosti v procese odločanja o dediščini*. Vabljeni predavanje na mednarodni poletni šoli *Trajnostna dediščina: Vključujoče urbane regeneracije historičnih središč* na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 19. 6.
- *An investigation in to the possible use of Hrastovec Castle following deinstitutionalisation*. Predavanje na mednarodni konferenci *Franco Basaglia: Onkraj Meja – prakse svobode* na Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Architettura, Gorica, Italija, 14. 11.
- *Turizem smo ljudje: razpotja dediščinskega turizma med zelenimi obljubami, 5-zvezdičnimi pričakovanji in lokalnimi zmožnostmi*. Uvodno predavanje na okrogli mizi *Dediščina in turizem: aktualna razmerja in izzivi*, Portorož, 2. 12.

Ana Hofman:

- *Strategic Amateurism: Self-Organized Choirs and the Legacies of Socialist Cultural Commons*. Vabljeni predavanje na Oddelku za glasbo, King's College London, London, Združeno kraljestvo, 8. 10.
- *Socialism Now: Singing Activism after Yugoslavia*. Predavanje na Oddelku za glasbo, University of Cambridge, Cambridge, Združeno kraljestvo, 10. 10.
- *Ethnomusicology between Past Remembrance and Future Making, 80 Years After*. Plenarno predavanje ob 60-letnici na Institut für Volksmusikforschung und Ethnomuskologie, Univerza za glasbo in izvajalsko umetnost Dunaj, Avstrija, 30. 10.

Katja Kobolt:

- *Artistic work for children in socialist Yugoslavia: feminised work for the masses? Referat na mednarodni delavnici Women and work since the late modern period: WO & WO*, ZRC SAZU, Ljubljana, 16. 1.
- *More than mothers: spaces of socialist sociality*. Referat na 27. Mednarodni znanstveni konferenci Mednarodnega združenja raziskovalk_cev otroške književnosti IRSCL, Salamanka, Španija, 21. 6.
- *The third dimension: Yugoslav socialist children's literature and the memory of war*. Referat na 57. srečanju Ameriške zveze raziskovalk_cev slovanskih, vzhodnoevropskih in evrazijskih študij (ASEEES), Washington DC, Združene države Amerike, 20. 11.

Jovana Mihajlović Trbovc:

- *Analysis of Yugoslav wars in post-Yugoslav textbooks*. Predavanje na konferenci *Yugoslav wars and post-Yugoslav space thirty years after: between history, memory and law*, Netherlands Institute for War Documentation, Amsterdam, Nizozemska, 29. 4.
- *Anti-gender backlash to gender equality measures in higher education and academia*. Prispevek na panelu *Far-right and anti-genderism: Gender as the glue of social cohesion? A Balkan perspective*, ReCentGlobe Annual Conference 2025, Leipzig, Nemčija, 7. 5.

Tanja Petrović:

- *Of men, feelings and forms: the affective afterlives of the Yugoslav People's Army*. Predavanje v sklopu *Current gender research in the post-Yugoslav space: postsocialism, semiperiphery, coloniality*, Univerza na Dunaju, Avstrija, 21. 1.
- *Affective afterlives of the Yugoslav people's army*. Uvodno predavanje na konferenci *The bonds//cracks*, Univerza v Gradcu, Avstrija, 15. 5.
- *Slow violence as a social contract and slow memories of it: mining communities in the post-Yugoslav space*. Prispevek na konferenci *Slow memory*, Porto, Portugalska, 2. 7.

Kristina Pranjić:

- *Fluid Boundaries of the Adriatic Avant-Garde: Transgression, Ecology, and Decolonized Narratives*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Taboo – Transgression – Transcendence in Art & Science (TTT2025)*, Ljubljana, 11. 9.
- *Water as Method: The Hydro-Poetic Avant-Garde in the Northern Adriatic*. Referat na Amfiteatrovem mednarodnem znanstvenem simpoziju *Ekologija in uprizoritvene umetnosti*, Ljubljana, 9. 10.
- *Alternative Cartographies of the Avant-Garde*. Referat na mednarodnem znanstvenem srečanju *Avangarde i neoavangarde u književnosti i umetnosti – jugoslovenski kontekst*, Novi Sad, Srbija, 26. 11.

Jovita Pristovšek:

- *Gaze, race, threshold*. Prispevek na znanstveni konferenci o filozofiji in eksperimentalni teoriji *Non-Human, All Too Human: On Animals, Monsters and Other Others*, Ljubljana, 4. 3.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Tamara Banjeglav:

- Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences (NIAS), Amsterdam, Nizozemska, 21. 7. – 3. 8.: raziskovalno bivanje.

Jasna Fakin Bajec:

- Univerzitet Crne Gore, Fakultet za turizam i hotelijerstvo Kotor, Črna gora, 13.–17. 10.: gostujoča predavateljica.

Ana Hofman:

- King's College London, Združeno kraljestvo, 6. 9. – 13. 10.: raziskovalno bivanje.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

Katja Kobolt je prejela ARIS priznanje odlični v znanosti 2025 za dosežek: *Vztrajnost zgodovine. Jugoslovanske vojne skozi umetnost, zbornik znanstvenih prispevkov*.

Jovana Mihajlović Trbovc je prejela ARIS priznanje odlični v znanosti 2025 za dosežek: *Texts and Contexts from the History of Feminism and Women's Rights: East Central Europe, Second Half of the Twentieth Century*.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The researchers at the Institute of Culture and Memory Studies (ICMS) ZRC SAZU engage in investigations of various forms of memory practices related to the events that profoundly marked 20th century Slovenia and Southeast Europe. ICMS ZRC SAZU explores the multi-layered phenomenon of memory, its social role and political relevance, and its relation with collective imaginations of the future. ICMS ZRC SAZU advocates, develops and promotes a decidedly interdisciplinary approach, which is an inevitable consequence of its team members' variegated professional backgrounds (history, anthropology, linguistics, ethnomusicology, ethnology, literary history, cultural studies).

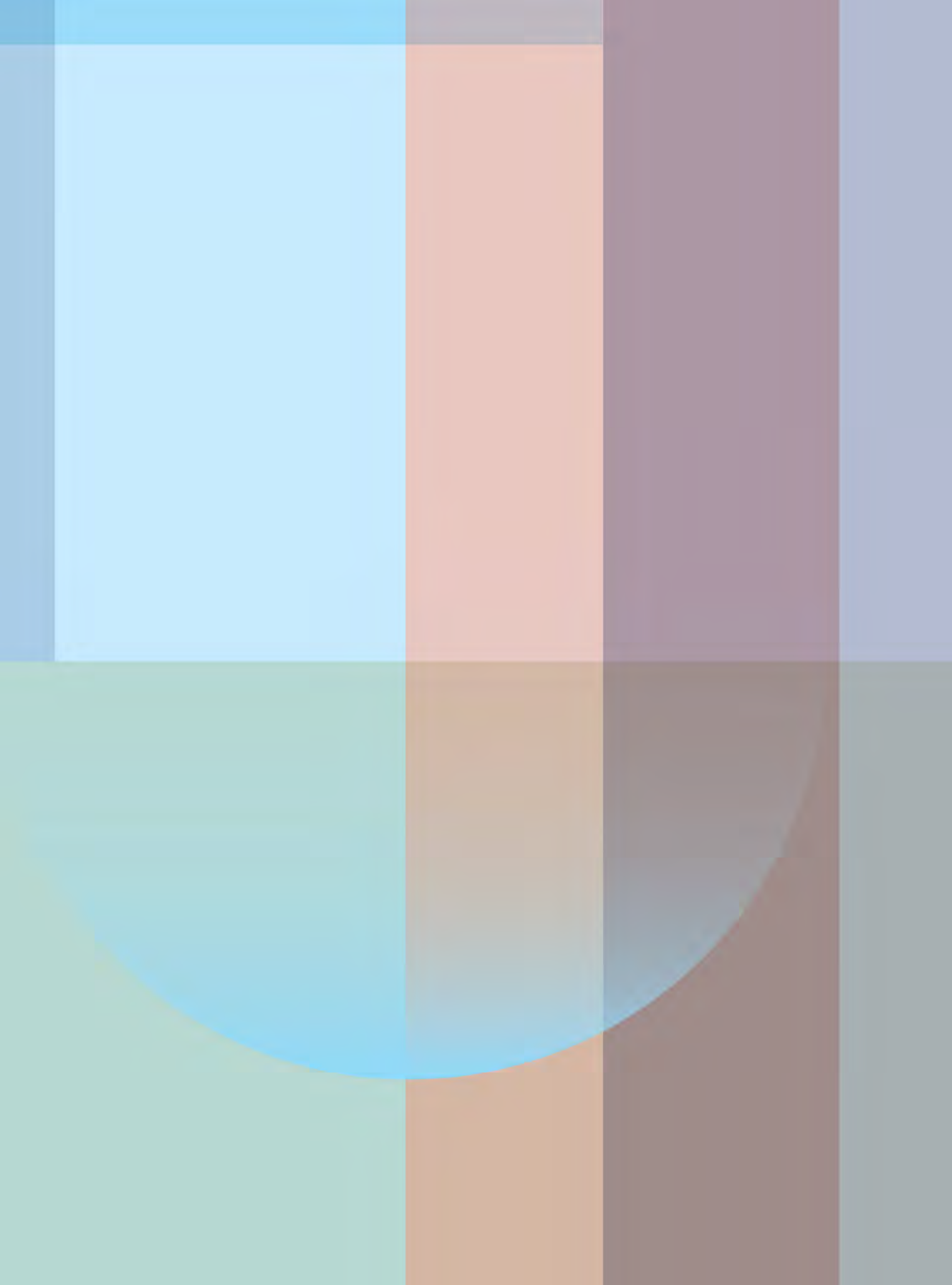
ICMS ZRC SAZU members continue to develop a research programme "Historical interpretations of the 20th century" (in collaboration with colleagues from the University in Nova Gorica). They participate in several fundamental research and international projects dealing with the issues of cultural heritage, labour histories in relation to gender and migration, the memory of 20th century's seminal events and the traumatic experiences of the Second World War, the role of memory in activism and protests.

Moreover, the institute is a key actor in driving structural changes in the Slovenian scientific sector towards gender equality, ethics and equal opportunities for all, and is engaged in research, training and policy recommendations in the field.

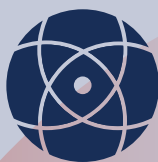
In 2025, ICMS ZRC SAZU continued its collaboration with the Faculty of Humanities (University of Nova Gorica), Faculty of Arts and the Faculty of Social Sciences (University of Ljubljana), Ministry of Foreign Affairs, and Ministry of Education, Science and Sports of the Republic of Slovenia. Through bilateral projects, invited lectures and joint publications, ICMS ZRC SAZU intensifies fruitful collaboration with numerous research and higher education institutions: University of Vienna, University of Pula (Centre for Cultural and Historical Research of Socialism), St. Kliment Ohridski University of Sofia (Faculty of Arts), University of Belgrade (Faculty of Philosophy), University of Regensburg, Humboldt University in Berlin, University of Graz, University of Banja Luka (Faculty of Political Sciences).

Webpage: ikss.zrc-sazu.si/en

ZRC SAZU